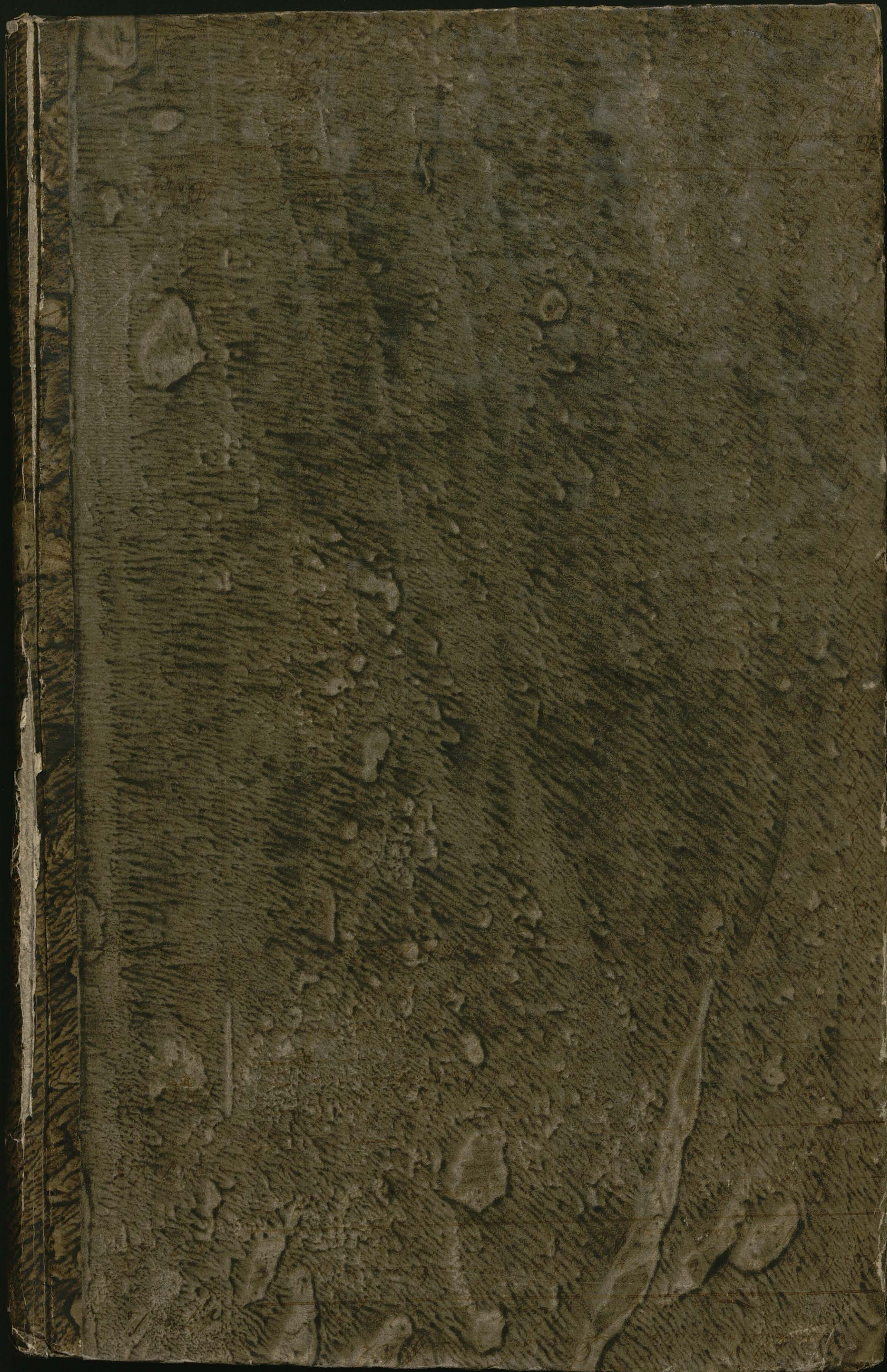

Augustinus de Ancona fratrum heremitarum
ordinis S[anc]ti Augustini p[er] domini Canonistice

De reliquiis et veneratione sanctorum. C. Audivimus. Illud ergo non presumant de cetero colere tamquam sanctum cum etsi per eum miracula fierent non liceat vobis ipsum [illegible] pro sancto absque auctoritate Romani pontificis venerari.
Illud tamen. Cum ex eo. Inventas autem de novo reliquias [illegible] nemo publice venerari presumat nisi prius auctoritate Romani pontificis fuerint approbate.

W Tutius ut peregrarem Lateri [illegible] magis Romam / plus sunt ut sincerem luxuriari Romam :
Aug. in omelia differas [illegible] [illegible] ... [illegible] sunt boni infantes nisi quod de fonte traxerunt tamen
nichil sunt mali nisi quod de origine traxerunt :

K

Incipit Augustinus de Ancona

prologus

Ecc^li. ubi s. f. cordi assit audiet ociosus est sermo docentis

Honesto ac reuerendo viro
domino Gerhardo archi
Colsano nepoti illust
ac venerabilis viri dni
Gerhardi de parma dna gra
epi Cardinalis frat Augusti
de anchona fratr heremitar or
dinis sci Augi in sexp adom
puncta patri dei fecit am
meus in finiedo uobis satagit
cuiuscpta. Vndiqz ...ic vnde
status nr reci pnie page de
ctus fei ad vra anim de
litatoz atqz vre reuerende psso
ne deuocionem quia eplas q
canonice intitulat^r sub titulo
vri nomis exponere z ipar
exposicionem vob transmitterem
Nam cu publicu z notoriu sit
ad quod nos pt ab ignisacone
celari Vos ce mor laudabili
u regulacoim z dinor eloqu
in tenore extocto con... in
tende decet putam istas epras
sub vro nomie exponere que re
et noie Canonice hic esse ...
appllat^r ut sicut in ecclibat
eplis reglarit tomus religio
vane inte rev in pspectus z ad
uersis eiudetissime doce z et
declara^r Sic nos in eopleie
ipar tato amplius gaudea
tis quato nos z vra annuom
li etate sim elecm reglar pp
vime de sideatis Et tamq
desideatis h... qma z... be
ati Ieronimy pfate eple sut
breues pitt ... longe bre
ues in vib longe ... ut
ratus sit qm m... leccione
nr tenatur Ideo nr ... vra
concupiscabilis ... libris attrahat^r
ipt ipar i meribus et vita

reglaritate Sz eciam irrasabilis
vra ac ca... fortit aict^r ppt ipar
difficultate Displiciat ... dnaco
vra Canone vre canoice anio
letabundo et nr considet oblati
muneris pmitate sz potius mitte
tis affectuositate ac dicti opis
qualitatiqz pte pnsta utilitate
pesata me in foster pnog ad

Sapiencia edificauit maiora
stauit sibi domu exci
dit columnas septem

Cum lib. sue pfessor in pnca° sui
studiy tria tene^r dicere et tractare
pmo namqz debet maifestare sue
ptie dignitate Sc° debet ostende
eius fructuo sitatem vtilitate Tercio
debet declarare libri que lectura
est ordinabilitatem. vt ex sua dig
tate audiencium inrasabilis aict^r
Ex eius vo utili... eor concupisca
bilis attrahat^r Sz ex lib ordinabi
litate ipor racionalis ordinetur
Supponitis g° vib que legunt^r
pu xi° ista tria p ordine legunt^r
Nam pmo pot facere dictam di
gnitas Sc° submigit^r eius fructuo
sa vtilitas Tercio submisset eptar
Canonicar qb pmanibus hemus
ad exponendu ordinabilitas P°
hec^r cu dici^r sapia edificauit b
Sc^m vo anectit^r domu Ter
tiu intelligi^r cum subdit^r
excidit columnas septem pmo
i^r po^r septiq due dignitas hic
dicit dna sapia pt alis scias
humanitus aquisitas qi implicez
dignitate Nam pmo ex septinar
tar considerativa z quatu ad hic
dici^r sapia Sc° est sup^r stabile
z firmu fundamentu edificativa
z quatu ad hic dicit^r edificavit Tercio

Septiic due ... est dignitas

pro

est sm ipius gra et sm ipius fine
operativa z speculativa quantum ad hoc
dicitur s primo i sac pagina meretur
dici sapia quia est ipius ductiva
cetera aliarum ceterarum scientiarum consi
deratiua specialiter quarum consideratio
subterfugit consideratorem omnem huma
narum sciarum in veritate salte zm
illum modum zm quem considerat ista do
ctrina. Nam cum sint tres scie spe
culative humanitus acquisite. Na
turalis scia pos metha ca et me
thema ca. Naturalis vero scia non dicitur
de deo quantum ad subiectum considera
tum quia subiectum in ipsa non est
deus. Sed corpus mobile. nec quantum
ad modum considerandi quia ut scribitur
2o phisicorum que non amplius mota
movent non sunt philozophice con
sideracionis. Deus ergo z alie cause
inmobiles subterfugiunt conside
racionem naturalis philozophie. Metha ca
non est de deo quantum ad subiectum
consideratum quia subiectum in ea est
quantitas. deus autem caret omni
quantitate. Sed quantum ad modum conside
randi assimilatur divine scie eo
quod considerat separabilia non separa
et inmobilia. Metha ca vero licet
est de deo quantum ad subiectum conside
ratum quia ens subiectum in ea sit
eius in quantum eius eo ipso quod deus
est principale ens z ea totius entis
oportet aliquo modo in metha ca
esse subiectum ideo bene dicitur esse
metha ce quod si quia est scia
divinarum ipsa est sciarum. Sed contra non
quantum ad modum considerandi quia deum
z alias causas sempiternas considerat
metha cus modo separabili z mobili
quia cum nostra cognitio incipiat a
sensu ergo separabilia z inmobilia modo

separabili z mobili ambo considerant. Sed
doctrina sacra est de deo quantum ad sub
iectum consideratum quia deus ut in
spirator et revelator huius doctrine
est subiectum in ea. Et quantum ad modum
considerandi quia modus eius non est
sensibilem cognitionem sed per simplicem
inspirationem ideo dicitur 2a petri
primo Inspirati spiritu sancto locuti
sunt sancti dei homines. Hic ergo sa
pia dicitur ipse dei cognitio z sem
piternarum causarum hic distinguitur
a scia ut augustinus dicit xiiii de trini
tate. Capitulo primo. Ex predictis co
gnitis simpliciter z primum modo
omni competit doctrine sacre que
ei contingit quantum ad subiectum co
sideratum z quantum ad modum considerandi
unitus in hac doctrinam cadit quantum
non ideo bene dicitur Ecclesiastici Sa
pia eius doctrine zm nomen eius
est et non multis est manifesta.
Secundo doctrina est super stabile
firmum fundamentum edificata
non sola scia stabilis z firma
dicitur esse quia eius fundamentum
stabilitatem z firmitate habet. Omnes
enim scie humane mobiles et
instabiles sunt quia cum omnis
scia sit de rebus ergo ut de scibilibus
rebus de scitur scia ideo dictum est
in predicamentis quod sublato scibili au
fertur scia. Et quia omnes scie
humane sunt de rebus mobilibus
z sensibilibus sicut scia naturalis
aut de hiis que sunt de insensi
bilibus sic scie methace
aut de hiis que sunt separabilia pre
sim sicut metha ca. Hinc est
quod omnes scias humanas in
mobiles z instabiles esse sic
res que fundamentum ipsarum con

et nobiles sunt. Sed haec doctrina fun-
data est super dicta apostolorum et prophe-
tarum que sunt in corpore li[illegible] ...
ipsam in totalem et sempiternam
esse probatur quod hic dicitur ad ephe-
sios de possessoribus istius scientie:
Iam non estis hospites et ad-
vene sed estis cives sanctorum super-
edificati super fundamentum apostolorum
et prophetarum. Et hoc est quod scribitur:
Celum et terra transibunt verba autem mea
non transibunt. Tercio haec scientia [illegible] sim-
plicius quam finis operativa et spe-
culativa. Nam cum omnes scientie huma-
ne ordinentur ad hominis perfectionem
sic homo non est ultimus finis sed ordinatur
ad alium finem quod consistit in consecutione
Sic scientie humane non sunt simpliciter
quam speculative sed sunt quam concepte
ad alium finem. Sola autem scientia
divina est ultimi ipsius finis cum deus ipse
qui est finis omnium, Iohannes [illegible] dici-
tur xiii. Universa propter semetipsum operatus
est deus. Doctrina ergo scientie spe-
culativa dei et sempiterna [illegible]
predicativa ideo dicitur sapientia sed quod
fundamentum edificatura ideo dicitur
edificavit. Et est simpliciter ipsius quam
speculativa ideo dicitur [illegible] Ex quibus
omnibus describitur predicte doctrine
dignitas et sublimitas. Secundo describitur
prefate doctrine fructuosa utilitas
in hoc quod dicit domum. Habet autem illa
scientia triplicem utilitatem receptam in
domo. Nam sicut domus est habi-
taculum quietativum et est bonorum
habitaculum in qua conservantur et est
ab exterioribus nocivis defensiva
Sic sacra pagina tamquam domus
edificata per divinam sapientiam esse
primo mentis possidentium ipsam quie-
tativa. Secundo est bonorum spiritualium

conservativa. Tercio est ab nocivis exterio-
ribus defensiva. Primo namque quietati-
vam quia sacra scriptura est mentis po-
ssidentium ipsam quietativa quam in
alijs scientijs humanis in veteris animus
non quietatur nec refrigeratur. Sed in hac
doctrina animus pascitur et nutritur
Ideo scribitur Sapientie viii Intrans in
domum meam conquiescam cum illa
quia non habet amaritudinem conversa-
tio illius sed gaudium et leticiam.
Et in eodem libro xiii capitulo dicitur
Vani sunt omnes homines quibus
non subest scientia et de hijs que vi-
dentur bona non potuerunt intel-
ligere. Et damascenus iiii libro
loquens de utilitate sacre scripture
ait quod optimum et utilissimum est in-
vestigare divinas scripturas quia
sicut lignum secus decursus aquarum
plantatum sed anima irrigata divina
scriptura impinguatur fructum tempore suo
tribuit et postea subdit pulsemus
ergo optimum paradisum scripturarum qui
est odoriferus preciosissimus dul-
cissimus quod omnium mores in eterna
li[illegible] defferat aures volucrum ca-
tenas inpugnat aures nostras.
Secundo est bonorum conservativa nam alie
scientie que solum in tectum illuminant
habent homines inflammare et in su-
perbia elevare que quidem superbia
bonis operibus insidiatur ut pe-
ant secundum beatum Augustinum. Ideo scientie
humane potius sunt bonorum spo-
liativa quam spoliative quam conservative
Sunt enim perdite scientie humane de-
corpore non edificate. Unde ad
Colossenses ii apostolus nos hortatur
ne decipiamur per philosophiam dicens
videte ne quis vos deci-
piat per philosophiam et inanem fallaciam
secundum tradicionem hominum secundum elementa

Scie divine
5a utilitas

mundi et nos 2m xpm sz ista doct
na non solum est in intellectus illuminati
uum eciam est et affectus inflama
tiuum eo quod finis omnium continet ipsi
sacre scripture z caritas ideo habet homi
in bonis spiritualibus consignare propter
quod hinc dicitur proverbiorum ii Si intrauerit
sapiencia in cor tuum sciencia anime tue
placuerit consilium custodiet te et
sapiencia seruabit te ut eruaris
a via mala z ab homine qui peruer
sa loquitur et Augustinus in sermone de
laude caritatis dicit omnia bona
spiritualia consignari per caritatem que
est finis huius sacre diuine scripture
multipliciter habundancia latissima
quia doctrina sine ullo errore con
prehendit sine ullo labore custo
dit cuius cor plenum est caritate
Tercio ista sciencia est ab effectoribus
inuictis defensiua nam arma nostra
contra spirituales nequicias est ipsa
scriptura sacra Unde ad Ephesios vi
nos amonet apostolus arma tibi
armatis dicens induite vos ar
matura dei ut possitis stare aduer
sus insidias dyaboli Et subdit
causam quare tibi armata demo
armatura dicens quia non est nobis
colluctacio aduersus carnem z sangui
nem sed aduersus principes z potesta
tes aduersus rectores mundi tene
brarum harum contra spiritualia nequicie
in celestibus et eodem capitulo subdit
Stare ergo succincti lumbos vestros
in veritate induti loricam iusticie
et calciati pedes in preparacione euuan
gelii pacis Et Thomas in libro ca° iv°
dicit quod ad actionem virtuosam et
contemplacionem immaculatam consue
scripturis dirigimur quia omnibus virtu
tibus i nostratur z omnibus malicie a

uersionem inhibet in veniunt Est ergo
hec doctrina inextis possidencium
inuictarum est bonorum spiritualium
consignata z est ab effectoribus
nocuis defensiua ideo dicitur
merito domus edificata per diuinam
sapienciam ex quibus describitur eius
fructuosa utilitas Tercio ut dice
batur postea epistolarum canonicarum
quantum expositorum intendimus
ordinabilitas in hoc quod infertur
excidit columpnas septem Et de
scribitur autem ordo istarum epistolarum
in hoc tria membra auctoritas t
primo quia adipaz in sacro ordine
vel canone posicionem z situacionem
et quoniam addit dicit ex cadit via
z in una glosam ideo predicte
epistole dicuntur canonice quia in sacro
canone vel ordine sunt conscripte
et recepte ideo predicte epistole dicuntur
canonice hoc est regulares appella
ntur Ad differenciam epistolarum quas fecerunt
pseudo apostoli sub nominibus apostolorum
v vel ideo canonice dicuntur ut dicit
glosa dicitur hoc est vtiles quia
regulam vtilis eciam supplet
Nam docet perseueranciam in fi
de collocaciam in persecucione
Instruunt eciam aduersus ale
uertites vel quia a fide vtilis
eciam non discrepant Secundo
describitur epistolarum ordo quoniam ad
earum immobilitatem z stabile
mansionem in eo quod dicitur colump
nas Nam sicut columpne sunt
sustentamentum domo sic predicte
epistole dicuntur esse columpne
super quas sustentatur z firmatur fi
des catholica z scriptura sacra ma
nime super illo vos scripto ma
nota prima Johannis v° ca° tres
sunt qui testimonium dant in celo

Ordo epistolarum canonicarum describitur

pr vim spus sctus p quos fides catholica roboratur z vna aut sin sba corpbatur z in Jeronim Nam hec i mobilitate et inf initate pmo hnt eple copte aplorum scdo eas quorum maior est auctas qua sit oib hnam in ingenii pspicacitas scdm btm Augm Tercio copte iutat z sublimitat qua cotinet q pfunda va et sublimia con tinet in eis Nam z eo Jeo in epla ad paulinum Jacobus petrus z Jo[ha]nnes z iudas vii epte ediderunt tam misticas qua sucinctas breves pitera ac lo gas breves i vbis longas in sntis lacionibus ut cecaciat hec est nullus qui i eis no parum videat ul no dubitet propter ipam sublimitate z difficul tate Tercio copte ur hic eplam approbantis z cosmantis dico quorum cosmacoe scribitur ipse Jeremias liquefacta est terra z omis qui habitat in ea ego cosmam eius colupnas Nam plurimas eplas que dicu colupne cosmate ptm terra hec est corda fideliu fuit liquefacta et irrigata roe diuine gre Tercio describit ordo ipam pfetam inicatoem quem ad eam pfectam inicatoem in eo qd subditur septem Nam septem dicu pdicte eple canonice z in qualiam glosam ppt vii do spus sci quibus fuerunt in spirati apli qui eas ediderunt Septe pnt etia dici ccunt qs dpts doctrina in pdictis eplis con tenta Na ut scribit in Canonica Jacobi iii capitulo Sapia ista que de sursum est pmo quid pudica est deinde pacifica modesta suadibi lis bonis cosentes plena mia z fructibus bonis iudicans sine sim lacione vl vii pnt dici ppter quiete que viio diei attbuitur Na sic deus viio die requieuit ab omni ope qd fecerat ut dicitur Gen i o sit p doctrina istarum eplarum docentur te dere ad illud apuit que est cosum macio eplarum ut viassitudinibus ob umbracio Nec quies et requies ppetua dicitur go pfate eple cotis ppt ipam in sac canonicitatem dio colupne ppt ipam i mobili Nec dicu vii ppt ipam pfectam inicacom quibus omibus inacatis de clatis exponem lram accedamus

Non est ita ordo Nt ut in istis eplis btus Jeronimus pmittit quedam plogum in quo comedat doctrina istarum eplarum pius translata multiplicio Tercio cuius comendacoe auditores hnt sic redduntur beniuoli z attenti ut cui libet audiat dico go sat btus Jeronimus quia in pmo plogo pt istius doctrine pius translate come dacom Scdo ponit ipam eparum narracom 2a ibi Jacobus dei et domini nri etc circa pma pte pris est sciend qd tria videntur esse illa que sciam z doctrina ab aliquo tradita reddunt co mendabilem z laudabilem in mis Pmum est tradere debita ordinacom na quato doctrina est magis ordinate tradita tanto melius z facilius ab auditori bus capitur vnis in tm ordinata tradicio est necia in scia ut eadem vba dicta ab aliquo tcrate loquente sciam que plata ab illo

pro

mo distincto et inordinato non
gruerit sciam sed magis ignoranciam
et confusionem intelligibus Nam secundum
beatum Augustinum Scies quod facias et ne
scies ordine faciendi non est perfecta
cognicio quia ordinis ignorancia con
turbat meritorum seriem Et ideo est fluct
et error confusio Nam secundum philosophum
duo sunt officia sapientis Non men
tiri de quibus novit et mencientem
posse manifestare Et quia hec
doctrina ipse est sapiencia ideo adipiscitur
magne sperat flucciones et errores
remocionem Tercium est in videndi e
mulacio nam cum invidia sit de re
bus magnis ostendit quod quanto aliqua
doctrina plures emulatores et plures
invidentes habet tanto sit et magis
digna et magis alta Vnde Jeronimus in
prologo Job vult in vidiam et emulaci
ones non esse de laboribus vitarum
et artibus mechanicis sed magis de ex
posicione et cognicione sacre scripture
que dignior est omnibus sic ita
dicens Si aut fiscellam iunco
texere aut palmarum folia compli
catem ut in sudore vultus mei
vescerem comedere quod pane meum
et ventris opus sollicita mente
tractare nullus morderet nullus repre
henderet Nunc autem quia iuxta sentenciam
salvatoris nolo operari cibum qui non
perit et antiquam divinorum volumi
num via sentibus virgultisque purgare
error in geminis infigitur corrector
viciorum falsarius notatur et errores
non auferre sed seminare Cuius ergo
doctrinarum expositorum propter Jeronimum trans
lata in predicto prologo reddit lau
dabilis et commendabilis Ro quod di
citur et sufficienciam ordinatorum Se
ex errore aliquorum remocione T

cum videndi et detrahendi emula
cione et ibi Illos presumpcio loco
et ibi Secundum ut virgo dei prima pro
dividitur in duas quia primo commenda
scitur doctrine tradicio et ordina
grecorum secundo laudatur tradicio et
ordinacio latinorum Et manifeste beatus
Jeronimus qui istas epistolas secundum certum
ordinem signavit et ibi Sed sunt
Impossibile pre in credit Jeronimus clerici
vestri pillos Ephesi canonice sunt
vero ordine signate et ordina
te quia eas ordinat secundum dig
nitatem sedencium ipsas Sed isto
modo ordinat eas greci quia sicut
petrus prius est in ordine dig
nitatis in numero apostolorum ita eius
epistolas primo ponunt in ordine
ecclesiarum ergo ipsi vero ordine
ipsas ordinant hoc est ergo quod di
citur Non est ita ordo apud grecos
qui in regula sapiunt quantum ad
veram cognicionem et fidem rectam
servantur quamquam ad propria in cuiusdam
epistolarum scripture que canonice nun
cupantur hoc est regulares sicut in
latinis codicibus invenitur quod
ideo ipsa est quia sicut petrus prius
est in ordine et est in numero a
postolorum sic in ordine dignitatis eo
quod dictum est Mathei xvi o Tu es
petrus et super hanc petram edifi
cabo ecclesiam meam Sic eius epistole
prime est in ordine ecclesiarum secundum
ordinacionem grecorum Quare recte
dicitur utrum greci in regula sapiant
et fidem rectam servent ut be
atus Jeronimus dicit et utrum quod non
quia spiritum sanctum procedere a filio
est articulus fidei unde illud quod
habetur in simbolo qui ex patre filio
que procedit sed greci negant spiritum

ro

sctm asilio pcede ut mgr dicit
pimo summaz Zone vo is ipi no
sapiunt in texte nc fid vitam
sectat ptea vna est scta mr
ecctia qr qz no est salus sz ipi
greci faciunt ecctiaz pse qz nros
platos no recipiunt z co sitos
multos sacruictorz nobiscum no
couenit qz rc dcm est ad hoc
pt esse txo cusio pma est ut
Ieronimus dt grecos in texte sape
et vitaz fidem sectari et no in
omnibus sz pcius qntum ad cuslacoe
istarz eplaz et aliorz librorz in sa
c ordine contentorz Ita ipi in
texte et sine diminucoe hnt
libros qui in sac scpta contine
ntur in exposicone ipsorz dis
sentit a nobis Cusio scda ad
hc pt esse ut Ieronimus in texte
no intelligat omnes grecos
sape et vitam fid sectari sz so
lum illos grecos qui fuerunt sac
scpte cuslatores z expositores
sicut fuerunt doctores grecorz ut
Athanasius Dionisius Bethas
damascenus Origenes Cirillus
et Didimus na omnes isti
asueuerunt spm sctm pcede
asilio sicut apre et in omnib
que ad fidem ptinent nobcu
concordat ut dt magr po summaz
Zone xii Tercia cusio ad hc pt
dari ut dicamus grecos grecos
in virtute no discordare a nobis
sz scdm in vbs Vnde magr eodem
libo eadem dt grecos cofiteri
spm sctm esse spm filii quia
veritas ait in ewa Spus ve
ritat qui apre pcedit Cz cum
sit aliud spm esse patris vl
filii qr esse apre vl filio ztm
hc nobcu et in eadez fidi summaz

concorite videntur licet vbs disscrepat
ut ibidem magr dicit et phoc pz
cusio ad coposita Deinde cu dicit
Cz sicut ecctias dudum hr landa
tradico latinorz et maxime beati
Ieronimi qui istas eplas zm rectum
ordine posuit et intendit talem
com pillo eple canonice sunt recto
ordine ordinate qui eas ordinat
zm qr ab aplis sunt edite Cz hc
no ordinet eas btus Ieronimus go
cordinat go sic dictum est qr gti
ordinat istas eplas zm dignitatez
scdam sz btus Ieronimus ita eas
ordinauit zm qr ab aplis prius z
postius sunt edite hc est go qd
dicit Cz sicut ecctias dudum hoc
est ab antiquo Adminatis lineam
correximus ponendo prius p ecctam
ait Sicut ipse prius in iudea euam
scpsit ut in eius plogo dicit Ita
has eplas ipos ordini deo nos iuua
te reddimus Est enim vna eaz pa
Iacobi que ppi sunt scpta pet due
Iohannis tres et iude vna Que
eple sicut ab eis hc est ab aplis
digeste sunt idc edite ab iuterpretibus
fideliter in latinum vertuntur eloquium
Cuiai dicit qr si cu aliq in texte
cu pdicte eple sunt ab aplis edite
ab interpretibus latinorz erunt in la
tinum eloquiu cuslate Nc ambigui
tate hc est dubitacoz legentibus
facerent necp semouam varietas in
pugnarent idest in dictis eplis tunc
no essz dubitacio que esset vra certi
di necp semoua condicio Est ac
bum Ieronimum ids correxisse ecctias
addendo aliqd vl minuendo de hijs
que dei erat copote v qr zm dyam
no est audiendus qd dicit dedimus
preter illa que astris eloquis no
bis sunt reuelata Cz correxit
qr fuit de pseudo aplis depuatid
vl prim defectiom cuslatorz nuitaui
vl correxit ipos ecctias addendo

No

aliqui ordinados ipsorum ecclesia secundum or
dine sebecand ut sic dicit patet supra scripsit
ita in ordine ecclesia ordinum eius ecclesiam
primo posuit non obstante quod idem h
ordine digitus fuit per ipsos Queritur
ad utrum melior sit ordinatio lati
norum quam grecorum et videtur quod ordina
tio grecorum sit melior Quia beatus
Jeronimus super dixit eos sape integre
et fidem veram servare Et latinos
dicit hos epistolas transtulisse cum ambi
guitate et in pugnatione simonie
inquantum est idem Jeronimus qui dicit se
translationem harum epistolarum correxisse et
ipso ordine ordinasse sic correxit
ecclesias et secundum ordine debitum ipsarum
ecclesia ordinavit Ideo quod si sit
comparatio translationis in correctione la
tinorum patet quod beati Jeronimi ad trans
lationem grecorum tunc melior fuit
translatio grecorum quam latinorum eo quod in
correctis latinorum multa obmiserunt
in hijs epistolis et in aliis libris sa
cri canonis que faciunt in certitate
fidei Non est quod intelligendum beatum
Jeronimum correxisse translationem grecorum
quia illa fuit in vera et fidelis
sed intelligendum eum correxisse transla
tionem interpretum in fidelium latinorum
qui quedam maliciam in translatione
istarum epistolarum multa erraverunt sicut
iam patebit Et si fiat comparatio trans
lationis Jeronimi ad translationem grecorum
tunc Ideo quod quantum ordinatio Jeronimi
precedit ordinationem illorum primo secundum
dignitatem sebecand Nam licet petrus
simpliciter fuit caput apostolorum et per
quens dignior aliis tamen Jacobus
cum quod primo post Jerosolimis pro
cathedre dignitatem suscepit Unde
patet in pontificalibus dicitur celebrasse
Nam secundum glosam ipse primo ierusalem
regendam suscepit ecclesiam ipsam et
et origo ecclesia ce primis promissi

mundi diffusa est per ipsum 2o ipse dig
tate eorum quibus dicte epistole sunt
scripte Nam Jacobus scribit duodecim
tribubus qui erant digniores ceteris
tum quia erant deinde eius tum quibus
missus fuit primo sic dicitur actuum xvi
Tum quia crediderunt Petrus autem
scripsit electis advenis Christi dege
tilitate primo ad susceptionem legis
postea ad susceptionem fidei pervene
runt Johannes autem scripsit in medio te
bijs qui de gentilitate crediderunt
et quia natione nec professione iudei
fuit ipse quod sicut duodecim tribus
quibus scripsit Jacobus dignitate
alios precedebat Sic eius opus
dignitate aliorum apostolorum epistolas debet
precedere Tercio ipse prioritate scriben
di Nam Jacobus prius suam ca
nonicam scripsit quia secundum glosam
ipse xxx annis post passionem domini
rexit ierusalimitanam ecclesiam Pe
trus autem viii annis vixit post ip
et tunc suas epistolas scripsit secundum quod
ipse fatetur in canonica sua primo
ca ubi dicit Certus sum enim
quod velox depositio thabernaculi
mei secundum quod dominus noster ihesus christus
significavit mihi deinde dicit Illo p
cipue loco sed commendatur traditio
istius doctrine correctorum aliquorum
remotione duo facit Jeronimus
quia primo ondit in prefatis epistolis
multipliciter actum fidelibus esse er
ratum 2o reddit litare actetu
ut removeat errores in transla
tione harum epistolarum et ibi Inveniens
autem epistolis supprema parte in reddit
tionem rationem Illi in eorum translatione
multum erraverunt qui obmiserunt
illa per que prius trinitas et eciam
unitas patris et filius et spiritus sanctus
comprobatur et roboratur sed tales sunt
translatores epistolarum canonicarum qui
obmiserunt illud unum scriptum in prima
canonica Johannis Tres sunt qui

dat testiom in celo pr vm spus
sctus z hy tres vnu pquod h eu
deut eenas vnitas et psona4
tnitas sicut dicet ide go z Dic
buedico totma qd sit. Dic bue
dico qd in istis eplis. ut tsla
te sut ab interptibus in fideli
bus est in pugnato simon et
ambiguitas. Illo pcipue loco
ubi de vnitate tnitatis in pa
iohis ep poitu legimus in q
ep ab in fidelibus tslato
ribus multu erratu ee a fidei
vitate compimus z q sit vinp
bat quia tnu tmo nobla
re4 compimus ht est aque sa
gnis z qua spus in ipa sua
edicone ponentibus z pris vnq
at spus testiom obmittetis
Quai dicet qripi obmiserunt
testiom pris et filii at spus
scti in quo vo nl testiomo ma
xime z fides catho robora
et pris z filii z spus scti vna
diuitas sba copbat Queret
as utr possit errare in sac scp
tura sine pcto mortali z vr qd
sic qz ignoram ht hominem a
pcto qcusare go z Ingnm qd
negare ar los fidei est ipam
fidem negare sz fides est fun
damentu totius spnalis edificy
Nos go qonte ipa vitis i cat
mortale pctm ddm qd sic cotti
git tc pctm mortis qz delicto
ctus q vna pte cosequit
quia ignorans fecit q a ty p
te eius pctm agnat qz noluit
in tellige ut bne ageret Ensi
pte q qua pctm agnat cose
venia et tata poss ee diligeni
q ecusari no tm apte sz ect
atoto sic est in sac sepca q
si quis adhibeat debitaz dili

gecia; in expoicione z tslatone ipi
si cotingit ip errare ppt altitudine
dmos adque sumus in sufficientes
ascende sicallime pnem venia
vn Augus in pmo sa de tnitate de
q facilit demus ignosce erratibus
in tanti in vestigacione scti Dz
si aliquis no adhibz omoni dili
genciam qua pt z opita malicia
ad appont ul mint dehys que
fides credit ti hc sine mag pcto
esse no possit qz tlem vitio mor
le pctm in ore z si tles notorie
erite dud ins errore suo no ue
lit renore sut tolit q stpandi
ne alios i viciet Dnips de tnitate
Augus ait qui nc pculo sus alicubi
erratur nc laboriosius acq quit
nc fructuosius aliq in venit qua
in hys vbi quit vnitas tnitatis
pris z filii z spus scti qz tslato
res eo4 canoica4 opita malicia
dimiserunt sba q quibus fides ca
thoca roborat Ideo ddm est eos
hesim et mortale pctm in currisse
deinde ad dicat incertis vo hic re
ddit nos auditore ul lectore atte
tu ut remoueat errore in alys
eplis vnde ait qd ad Incertis nos
eplis anta alio4 differt edicio
ht est tslacio lucine pdecie de
linguis Nam eius tslacio dt
a tslacone alio4 in fidelium in
terpretu in tribus pmo in errorr
remocone 2o in dimisso4 in vetoe
Tcio in vo4 clara z lucida qzdina
cone deinde ad dt Dz tu ugo ch
h ut dicebat comedat istius
doctine tradicio est multu comeda
da qm pcius tradicone z q posicone
non timz se q pone dentibus
in videciu pmorsib z dethentiu
Dz illis sunt bnus Zeronia qm nos
timmit sua sententiam q pone in
vido4 dentibus corrodendam go et

Vñ in ex^o ungo dei eustachiu dn q
me impensius h^r est frequet sep
tuē vitate inquit mea quamodo
senectute que esset sep foueda bue
ficijs et gracijs in vidoꝝ dentibus
corrodendam expois qui sep emuli
me punitiant ꝛ appellant falsa
riū qr suaꝝ punitiat sepoiaꝝ cor
ruptore. Cuc subdit adoctrine
ad sepce sac^e expoicom ꝛ tnflacoꝝ
dnb si ego melior ope n^c emuloꝝ
meoꝝ in videam punemeo n^c
site sepce vitatez postulatibus
denegabo. Est aut considerandū
q^d sex videt^r esse illa que respectu
in vidie ipse que dz ab omibꝫ de
testari. Primo naqꝫ ipa est i videt
et de trabetis de sitam ꝛ robustia
nam ad spus tristis desicat ossa
eo ipo q^d in vidus est in tristicia de
bono altius oꝫ robustioꝫ ꝛ afflictoꝫ
in animo pati cū. Vn dicitur ꝛ ethi
coꝝ ait q^d in vidia est tristicia
conturbas. Eccli vniu^s vita carn^m
sanitas cordis putredo ossiu i vi
dia. Sc^o est lis ꝛ discordie semina
tiua nam cu pax sit sum^m bon^m
eo ipo q^d in vidus tristat^r de al
tius bono oꝫ pace ꝛ vitate & no
placē. Vn Gen ꝛa ca^o scribitur
q^d videtes fres q^d apre plus cetis
fratribus diligeret ipi oderat eū quo
in vidia nec poterant ei q^d q^d pacifi
ce loqui. Tercio est pietatis ꝛ mie
prohibita nam cū in vidus gaudꝫ
de malo altius eo ipo q^d miseria
et tribulacio est quedam malū tlia
b^r placet ipe q^d ꝛ^o ethicoꝝ dic^r
q^d prohibita est q^d mie ꝛ pietatis
omis in vidia. Quarto est honoꝝ
et ambicosi^t appetita nam eo
aliquis in vidꝫ alti qr considerat
bonū eius esse tm bom ipi^a mq^l
vellꝫ singlariter videri. Vn plus eo

timio ait q^d amatores honoris sunt
mag^s in vidiosi quia no amatores.
Quinto est fine dilecconis ꝛ uno
racō na in vidia mag^s habetur
fratribus ꝛ propinquis quam exneis
io plus eo libro dicit q^d propinq^s
tpe loco et etate mag^s in vides
q^d alijs Jacob etiā dixit filijs
fratribus tuicam frās eoꝝ fera
pessima h^r est in vidia deuo
rauit filium meū ioseph. Sex
to est itiuꝝ ꝛ honoris alioꝝ ce
latam. Vn plus eo libro ait
q^d in videntū h^r quid putat
q^d bō habeat h^r qmd ipe in vi
diam ut proximus no habeat ꝛc.

Jacobus aplus cum posito
in prohemio in quo ostensa est
istius sac comendacio super
ista ut dicebā^r pom^r ipaꝝ epꝫ
narracō. Circa qua sciendū q^d tamen ꝛ
dinat istas epꝫ ꝛ^m prioritate
et posteritate scribendi eas cu
fuit scripta Canonica Jacobi dein
epe pet postea Johnis ꝛ vltio
iude. In primo po^r ep Jacobi ꝛ^o
ep pet. Tercio canoice Johnis
et iii^a Jude patet pstes i lra
ad eundem prime pt est sacs
q^d in qlibꝫ ep. deuꝫ continere
primo salus. ꝛ^o extensus narraco.
Tercio ipius conclusio ꝛ epilogati^o.
Ista ergo ponūt^r in ep porōdine
Jacobi. qr primo po^r istius salu^s
ꝛ^o epe narraco. ꝛ^o subiugit^r
ipius conclusio. ꝛ tractaco ꝛ ibi
Omne gaudium ꝛ ibi Ecce medium
sunt. Capli pacientes. ergo estote
ipe prim est sciendū q^d ea st ūtia
in qualibꝫ salutacōe. Primo est
inuitet aucts ꝛ statis qr liberis
volumus salutaciones recipe apla
tis q^d asubdit^r ipe ipoꝝ auctez
ꝛ scatatem Sc^m est aquo n lniq^o

mittitur ptas et dignitas quia libe
nus quis salutatur a potestatibus
et dignitatibus quam ab indignitatibus
Tercio est recipientis in digencia
et oportunitas quia eo quis est in
tribulatione magis indiget saluta
tionem recipere quam eo est in gaudio
et leticia Ista tria per ordinem
sunt in salutatione ipsius epistole Nam
primo ex parte mittentis sunt auctoritas
et sanctitas quia missa sunt a beato
Jacobo apostolo in eo quod Jacobus
habebat vite sanctitatem quia Jacobus
interpretatur supplantator viciorum et
ipse vicia supplantavit quia ut
glosa vinum et siceram non bibit
carnes umquam comedit numquam
tonsus crinibus nec unctus vngen
to nec usus balneo Ipse etiam ex
uno matris sanctus erat et sollicitus
erat in credendi secta sectorum Unde
apostolus habuit auctem eius hoc
nomen non ponatur in quibusdam
libris quod ipse forte dimisit in
salutatione predicta admirando
eius humilitate Secundo in parte eius
in cuius nomine salutationem mittebat
sunt dignitas et ptas nam fuit in no
mine ac domini nostri ihesu christi missa
eius Jacobus erat seruus Tercio ex
parte indigentium sunt auctoritas sunt
in digencia et oportunitas quia desti
nata sunt duodecim tribubus que
fuerunt in dispersione et in tribulacione
propter fidem nominis christi Nam legitur
in actibus viii capitulo quod in die illa
in qua mortuus est beatus Stepha
nus facta est persecutio magna ad
versus ecclesiam que erat iherusalem et
omnes dispersi sunt per regiones iudee
et samarie preter apostolos itaque
de quibus tribubus loquitur credebat disper
si sunt et compulsi sunt talibus ergo
dispersis et in tribulatione positis mit

titur erat nimia salutatio maxime ex parte
beati Jacobi qui erat pater ipsorum et epi
scopus ergo valde talis illa salutatio
est cum gaudio recipienda que ex
parte mittentis habet auctem et sanctitatem
ex parte nominis in quo mittitur habet di
gnitatem et ptatem ex parte nos recipientium
habet indigenciam et oportunitatem Secundo talis
est illa salutatio quam mittit beatus
Jacobus quia in christum mittebatur
ab eo habebat autem et sanctitatem
in christum vero in nomine christi habebat pta
tem et dignitatem Secundo in christum mitte
batur xii tribubus qui erant in disper
sione habebat indigenciam et oportunita
tem ergo multo cum gaudio erat talis
salutatio recipienda Dicit ergo Jacobus
dei ac domini nostri seruus ihesu christi
dei in christum propter deitatem domini propter
potestatem nostram propter commissam caritatem
ihesu christi propter regalem potestatem xii tri
bubus non omnibus sed aliquibus de
omnibus xii tribubus que sunt in
dispersione christi salutem super omnia desi
derata Omne gaudium postquam
posita est apostoli salutatio hic post
epistole narratio Ad cuius evidenciam
est sciendum quod ut dictum est apostolus
scribit illis qui sunt in dispersione
et tribulatione positi propter fidem no
minis christi quos apostolus sicut bonus
pastor hortatur in tribulatione ne
deficiat Sunt autem quedam talia
que faciunt homines fortiter tribula
tiones sustinere Primum est ipsarum tribu
lationum et temptationum delectabilis to
lleratio quia gaudium remittit
tristitia et tribulationum Luce vi Ve
vobis qui nunc ridetis quia flebitis
postea et cetera Thobie iii Nos enim
delectaris in perdicionibus nostris
quia post tempestatem tranquillitatem
facies et post lacrimationem et fletum
exultationem Secundum est istorum tribulationum

cotempo quia qui tpalia contempnit
de nullo tribulat' z affligit' de contemp
cione tpaliu ad philippen iii° verū
tn existimo oīa detrimentū e
ppt eminente sciam ihū xi dni mei
ppt q̄ omia detrimentū feci z arbi
tror ut stercora ut xp̄m lucrifaciā Tertiū
est mundane sapie abiecto
nam mundana sapia potius in
flat q̄ paciam efficit quia huma
na sapia potius facit homines
inflare qua tribulaciones paciēt
tollerare / 2° ad collocen̄ videte
ne quis vos seducat ul decipi
at p phiam z fallaciā 2m tradic̄
hoim 2m elementa huius mundi z
nō 2m xp̄m Quartū est pacis z con
cordie adm vite disseminacio q̄
2m btm Augm omnibus in ordina
tus animus s' ipi pe est et in sira de
q̄ ubi est zelus z contencio ibi in
stacia z omne opus pmū / 2° ad
collocen̄ Sup oīa aut h' cari
tatem habete que est vinculum p
feccionis Quintū divitū z malorū
pene repmissio quia si paupes
et pacientes tribulaciones i mundo
ista p nomine xi nō q̄ spbarent
ul sperarent adpm n aliud q̄ q̄
spiciunt mali ceca in deliciis tpa
libus poiti tunc miserabiliores q̄
ceteri omnibus hoibus ut dt apls
ad cor Volens g° Jacobus dispsos
hortare z afflictos p fide xi tribu
laciones fortit' sustinēdas horta
eos ad quinq' ista pmissa p ordine
Vnam pmo cu° horta' eos ad tri
bulacionu z temptacionū delicaco
nū tollerācia / In 2° ad tpaliu
psonarū contemptum / In 3° ad mun
dane sapie abiectonem / In 4° ad
pacis z concordie adm vite seiacō
In quinto ondit malorū z divitū p̄p̄e

ne repmissionem z ibi Estote ma
z ibi Nolite plus magri fieri
z ibi unde z bella lites z ibi
Agite nunc divites plorate Quint
aut inuor ppt q̄ oīs tribulaciones
et afflictiones mundi p nomine
dei de leetabilit' tollerare Pmo
sue pacie pbacō nā q̄ tribula
cionibus singlis pacia pbit' Sicut
apparuit in bto Job pbasti dome
cor meū z visit / 2m est vite et
ne repmissio quia cu fuit p
batus accipiet corona vite Tertiū
est bonorū supnorū recep°
quia omne donū optimū z omne
donū pfctm desursū est Aug's
in plilogmo qui pticipat pa
ssionibus pticipat z consolaco
nibus Quartū est dmn vi
fructuosa opacō q̄ p paciam
tribulacionū homo effici' factor
vi et nō solum auditor Post
g° inuor Jacobus inducit di
sppsos z tribulatos p xpi nomine
ut afflictiones huius mundi cu
gaudio recipiat z sustineat
Pmo q̄ est pacie pbacōe 2°
q̄ vite eterne repmissioe 3° q̄
supiorū bonorū recepcōe 4° q̄
dmn vi fructuosa opacōe z ibi
Estote aut z ibi omne datū op
timū z ibi Estote fortes ubi
ppt pm est sciend q̄ tribulacōes
mundi sut in duplici gnē nam
alique sut de penarū corporaliu
suptacōe sicut fames sitis in
carcacō z c' Alique nō sut de
rerū tpaliu amissioe vnū z
ad cor xi° In fame z siti et
ieiuniis Pmo nō xplus horta'
ad gaudiu z leticia et paciā
de penarū corporaliu in missione
z ibi Omne aut frēs huius p. a
dum' in varias ptes quia p° po

eo4 patie pbato 2o po adt
bulatos cognoscedas sapie po
stulato 3o po postulatonis
impe siue in cogne tepbatas
2 ibi Cum beseia Jnprima pte
aplus intendit eloqui tonez
Illi ad gaudis decent tbulatos
teptatonis suppone quo4 tbu
lato 2 tepato opat in eis p
fectam pacia Sz tepbato tep
tatonis 2 tbulatonis ipo4 q
pro nomine paciebat opabit
in eis paciam pfectam qo ipi
dut ad gaudia eleis tbulatos
sustinere Jnhac aut tone pedit
aplus sic qma pmo poit ma
iore 2o minore 3o subinfert
mior pbatoz 2 ibi Sciētes 3
ibi pacia aut dt qo sētes ma
eius qp pris celestis ac eid
hedita pticipes qui qp estis
depssi 2 afflicti p x nomine ha
ndud ome estimate cu in tep
tatones incidas hc est omi di
nsat tbulatoum incideritis
hc est cu casu felix descede
cos cedumcis 2 delitiis mudi
adpspitate et infid esse at
considerādu 2m glosa qo io za
dt incideritis quia sti viri
qui sut in magne digtat ho
nore costituti dico patiunt car
cem fame sitim et varias tbu
latones p fide q ascedentibus
videt magnū tam fac 3
ipi co h na dut in digtas i ma
li in mudo floret 2 ipi patiut
quia ut dicit glosa no est ma
ne digtas in tpalibus exalta
ri s potius oppm nam mali
nichil in celo bom no nichil
deut hic in mudo sz ppe illius
bom qp ep cotingat eis semp
dut gaude Queret aut ab ut cu
gaudio teptato sit appetēdu et vi
qd no qma agt xps dica qd dns
docet nos sic orare Et ne nos in
ducas in teptatom s illud p quo
nos demq orare ut a nobis re
moueat no est cu gau appete
d qo ze Jnqm est btus Jacobus
in lra dm qd nos possumus
ende ad gom splia done pmissa
na sut q que statim nominata
hnt tanoluta malicia ut furtu
homicidiu 2 cetera etia no sut appe
tibilia sim s forte Vz qp nam
adulteriu nuq appetit sim mgm
phibitu est s migrm delectabile
Quedam aut sut que statim no
minata hnt tanoluta bonitate
sicut esse felice esse sacrum et
etia simp sine aliqua additoe
appetibilia sut Quedam no sut
que de se no sut appetibilia cu
sint mala 2 malis sub appetitu
cade no possit unde appetibilia
no sut p se etia n in ordine ad
fine ut potio amara de se appe
tibilis no est s coniuncta et consi
derata sanitate qua inducit hc
sub ista consideratone pt eia esse
appetibilis Cu qo teptatones
ordinate sut ad hominis pditom
maxime teptatones in tristere
pacieribus no ordinate sunt ad
salute eo hc qd p auxiliu dine
grae vincut Jo dz qp teptari sim
p no sit appeted s temptari
2 vincere simul accepta appeted
est vm qma considerata nra fra
gilitate incolis mmis dulcia
Jo teptata seruus fugienda est
a nobis qp appetenda ppt qd dns
signa docet nos orare dices
ut dicebat ne in ducam in tep
tationes Ad illud vo qd dicit in

lra est sciend q btus Jacobus lo
de tep one tribulacom ad q̄s paciaz
hortant Nam no possum eas alr
vincere n paciam ut vn sp gau
dium no est de talibus tribulacoib
et teptacoibus 2m se s magr de
ipis pacia que teptacos vincat
deinde cu dr Sciētes hic ponit
motiuu racois suadere tolina go
sit vnde dicit q debet gaudere
cu varias tribulacones sustinet
Scientes quod pbacio fidei vre q
s bene in tollerando tribulacoes
paciam opat Est aut considerand
du ut glosa tangit q eadem
sma sma hetr ad Ro vo que h
hetr nam ibi dicit Sciētes q
tribulacio paciam opatr pacia
aut pbacom pbacio aut spem
h aut dicitr Sciētes q pbacio
fidei vre opatr paciam q vtr
q vm est Nam pbacio tribula
conu opatr paciam in gne cae
efficientis qma ipa pbacio tribu
lacom efficit paciam ut btus
Jacobus h dicit pacia uo tribu
lacoınu opatr pbacom ut dicitr
Ro vo in gne cae finalis Nam
pp istud fine nā a est pacia
in tribulacoib s pbacoz io dicitr
Thobie vii o qma acceptus eras
deo nēe fuit ut pbaret te tep
tacio Amplius aut considerand
2m Bedam et 2m btm Aug m
p quēq moīs contingunt flagella
et tribulacoes vno ppter meritoz
augmentacoz ut in sctis mita pa
ciam augeatr ut Job 2o pp
virtutu consuacom ne superbia
teptet 2 extollat ut paulo qui
huit tribulaco carnis 3o pp pctoz
correccom ut marie lep que cu
dixisset se vidē dum sic moyses

pcussa fuit lep mag ut dicitr
Num xii o 4o pp dnie gre reuela
com ut in ceco nato qm io na
tus est cecus ut manifestarentr
opa dei in illo ut dicit Joh ix
Quinto pp futē pene in cacom
ut herodi pharaom quibus data
est pē tpalis adm cacom pe
ne eternalis deinde cu dr pacia
aut h po bonor pbacio gtinetr
go sic bn dicit q pbacio bone
fidei opat paciam qma pacia
ht opus pfcm et hc io ut sitis
pfti et integri in nullo defici
entes Qnaı dicit q io pba
facit nos pfte opari virtutem
pacie ut sim pfti in fidei p
fectoe in tenēde in teg inspe
repmissioe in nullo deficientes
in caritatis dileccone Na scdm
btm Aug m vbi est caritas q
est q possit deesse qi dicit in
nl pfito pt referri ad homis
pfectom integritas proximi
ordinacom in nullo uo deficientes
addme uolutatis conformacom
Est aut considerand qd opa per
fcta ipius pacie videtr ee sp
pm est homis pbacio qma ut
dicitr Ro vo pacia opatr pbe 3
pbao uo spē Et 2m est gaudij
2 leticie possitaco iux illud Eccti
j o vsq in tpc sustinebt paciens
et postea erit reddicio iocundita
tis Tercio est ire 2 iracois mi
tigacio io dicitr prū xv vbi ira
cundus puocat rixas qui aut
paciens est mitigat suscitatas
Quarto est ipe volutatis subiecto
vn luce xxi o hetr In paciencia
vra possidebitis aias vras di
xit xpus discipulis suis aias
vras na vir iracundus no possi
det seip s possidetr ab ira vir at

paciens possidet scilicet quia vires inferiores subiciuntur racioni Quarta est interior gubernacio mentis illud prouerbiorum xiiii° Qui paciens est multa gubernatur prudencia qui autem impaciens est exaltat stulticiam suam Quinta est interne cetere repressio unde ad Hebreos x° paciencia est nobis necessaria ut voluntate dei facientes reportemus magnam promissionem propter omnia ergo ista beatus Iacobus de paciencia opus perfectum habet deinde cum dicit Si quis autem vestrum indiget ponitur ad cognoscendas tribulaciones sapiencie postulacio et est sensus talis quicumque ignorat quare deus permittit tribulaciones venire iustis et fidelibus hominibus sed debet deo sapienciam postulare ab ipso deo qui aperiat sensus ipsorum ut intelligere possint si nos ignorant quia pietate patris celestis corrigit nos tamquam suos filios ergo debetis sapienciam postulare ut hoc intelligere possitis dicit ergo sic Si quis vestrum indiget sapiencia scilicet ad cognoscendas tribulaciones quas patitur pro nomine postulet ipsam a deo qui dat omnibus affluenter et non improperat et dabitur ei postulet autem in fide nichil hesitans Est autem considerandum quod in hoc ponuntur que sunt necessaria in qualibet peticione primo ponitur petentis indigencia cum dicitur Si quis vestrum indiget sapiencia Secundo ponitur recipiendi confidencia cum additur postulet autem a deo Tercio datur affluencia ponitur cum additur qui dat omnibus affluenter et non improperat

Tertio Quarto ponitur modi petendi congruencia cum subinfertur postulet autem in fide nichil hesitans primo ergo ponitur sapiencie indigencia propter quod

sciendum in nobis esse triplicem indigenciam ad sapiencie cognicionem quarum prima potencia propter corporis imperfectionem quia cum homo nascitur habet totum corpus imperfectum et organa imperfecta ad capiendam sapienciam Oportet ergo corporis perfectionem membra organizari et in motibus quietari iuxta illud vii° phisicorum quod iuvenes non possunt bene addiscere propter nimiam motionem et turbacionem existentem in eis Et sapiencie vii° scribitur Quod homo impotens est cognicionis temporis et motus est sed in post ad intellectum iudicii et legum Secunda indigencia sapiencie propter intellectus illuminacionem nam cum anima nostra creatur est sicut tabula rasa in qua nichil est depictum hoc est nichil cognitum ergo quilibet indigeat sapiencia ad hoc ut eius intellectus illuminetur Tercio indigemus facunditate et eloquencia propter aliorum correpcionem et ideo cum dominus vellet mittere Ieremiam ad loquendum filiis Israel excusavit se de facunditate et eloquencia dicens A a a ego nescio loqui quia puer ego sum ponitur ergo primo petentis indigencia in hoc quod dicit Si quis vestrum sapiencia indiget Secundo ponitur petendi confidencia in hoc quod additur postulet a deo Nam quilibet confidenter postulare debet a deo patrem qui est pater quia ipse est qui potest omnem graciam habundare facere in nobis Ut dicitur Deuteronomii xxxii° Nonne ipse pater tuus est qui possidet et fecit et creavit te Deinde petere sapienciam a deo qui est filius quia ipse est dei virtus et dei sapiencia que in animas sanctorum se transfert amicos dei et prophetas eos constituit ut dicitur Sapiencie vii° Tercio debet petere facunditatem et eloquenciam a deo qui est spiritus sanctus quia ipse est qui facit loqui variis linguis ut dicitur Actuum ii° ponitur petentis confidencia in hoc quod

dicitur postulet a deo Tercio ponitur dantis
affluenciam in hoc quod auctor dicit qui
dat hominibus affluenter et non improperat
Nam ipse deus dat omnibus voluntarie
sine personarum accepcione quia apud
deum non est acceptus nec grecus
nec latinus masculus nec femina
omnes enim vnum sunt in ipso secundum apostolum
Christo dat habundanter et affluenter sine
invidiosa commutacione quia ab animo
relegata est omnis invidia Tercio
dat liberaliter sine improperacione quia
non improperat contra illos de quibus dicitur
Eccli 20 Exigua dabit et multa im
properabit ponitur ergo dantis affluencia
in hoc quod dicitur dat omnibus affluenter
et non improperat Quarto modus petendi con
veniencia in hoc quod subinfertur postu
let autem hec in fide nichil hesitans
nam modus postulandi debet esse
in fide sine errorum admixtione
quia infideles et peccatores deus non
exaudit debet esse sine animi distra
ctione quia anima distracta in mente
ipsum non invenit sicut dicitur de eciam
vana Quartum modus Tercio debet esse sine
diffidencie recepcione quia nichil pe
tens debet hesitare hoc est non dubi
tare Nam secundum damascenum petentes
tis negligentes reprehendit ubi dat
unia non dubitat Sit ergo possumus
dicere quod perfecto petentis tedet requi
ubi datur de non dubitatur Tercio
verum in dictis sapiencia ecce petentis po
stulata a deo ecce petentis confidenter
qui dat affluenter et non improperat ecce
dantis affluencia autem in fide nichil
hesitans Ecce modi petendi consideratur
ex quibus omnibus habetur sapiencia ad co
gnoscendas tribulaciones digne postu
latur Deinde cum dicit Qui enim hesitat
hic ponitur peticionis contrarie reprobacio et
intendit talem contra ipse qui est

similis fluctui maris et qui non
est constans sed duplex in animo
non mereatur aliquid a deo recipere sed
talis est qui in fide hesitat et du
bitat de primis celestibus superue
nientibus tribulacionibus ut glo
sa dicit ergo talis non meretur a deo re
cipere aliquid cum hesitacione et du
bitacione in fide Quinta qui hesi
tat similis est fluctui maris
qui a vento movetur et circumfertur
dicit secundum glosam non firmatus
in fide de facili a statu fidei
propter ventum tribulacionum superuenie
ncium Non ergo talis homo existi
met quod accipiat aliquid a domino
nam subdit quia vir duplex
animo inconstans in omnibus viis
suis est autem considerandum quod he
sitantes et dubitantes in fide non
merentur aliquid accipere propter tria pri
mo propter peticionum instabilitatem nam
pulsantes non persistunt quia tales
sunt sicut primi fluctuantes
et circumferuntur omni vento doctrine
Secundo propter peticionum contrarietatem
quia petunt temporalia et non eter
na quia tales petunt tempora
lia et eterna nolunt volunt enim ga
udere cum sanctis et tribulaciones
mundi nolunt sustinere cum illis
secundum beatum Augustinum primo adue
nientibus tribulacionibus aduenien
tibus dimittunt statim fidem et
diffidunt de primis celestibus
Tercio propter eius aquis petit di
fformitatem nam tales non petunt
conformari divino beneplacito Am
plius considerandum quod vir duplex ani
ma mala habet Primo in animo hic
dolositatem quia semper torquetur in
corde propter nequiciam et fraudulenciam
suam ideo dicitur Sapiencie 2o quod cor
neque gubernabit in doloribus Secundo

in locucione hic fallacie duplici
tatem quia aliud habet corde et a
liud profert ore vnde eum talis 2m
glosam placere animo et inimico
to dicitur Cum primo Et si probatur
pectore in duplici lingua et ibi d
dicitur non appelleris susurro in vita
tua et lingua tua ne capiaris
et confundaris Tercio in opere hic in
tencionem puritatis quia non deo
sed mundo vult placere namque ait
non propter deum sed propter mundi fauore
operatur 2m glosam Jo Eum non
ve pectori contradicenti duabus viis
in terram hic est via apparentis boni
tatis et via intencionis puritatis
Et ita tangit beatus Jacobus in
istis versibus cum dicit Dupplex animus
inconstans est in omnibus viis suis
Nam quod non duplex animus habet cor
dis dolositatis Quod coniungit incon
stans est in ore locucionis du
plicitatis Et quod dicitur in omnibus
ancticie viis suis habetur in operacio
ne in tencionis puritas Deinde
cum dicit glorietur autem sic dictum
est hic postquam probauit pacientiam de diuici
arum et rerum temporalium amissione contem
tendit beatus Jacobus istam contem
de illis non debet esse tristicia sed a
miratur in leticia si habeant que
cito transeunt sicut fenum sed tales
sunt diuicie et res temporales ergo nos
non debemus curare de amissione
talium dicit ergo glorietur autem sic
humilis hoc est frater pauper et de
pressus in temporalibus in exaltacione
sua idem in paupertate que est
causa exaltacionis diues autem in
humilitate sua hic est in gloria
sua diuiciarum que debet esse causa
humiliacionis Et subdit causam quare
pauper non dicitur tristari nec diues

letari quia sicut flos feni transibit
et de sicitatur ex aspernacia solis sicut
et diuicie temporales vnde subdit Exor
tus est enim sol cum ardore et arefecit
fenum et flos eius decidit et decor
vultus eius deperiit ita et diues
in itineribus suis marcescet vel
metha^{te} ortus est sol id est xpus cum
ardore sue iusticie et arefaciat fenum
hoc est gloriam temporalem voluptatem
et voluntatem carnalem annichilabit
quia vt dicitur in psalmo homo cum interie
rit sumet omnia neque descendet cum
eo gloria eius cum tribulacione acqui
sinuit eciam

Beatus vir qui suffert temp
tacionem Postquam apostolus indu
xit tribulaciones et afflictiones
pro nomine cristi tribulatas delectabiliter
tollerandas et eorum pacientiam probatam
hic eos inducit ad tribulaciones de
lectabiliter tollerandas proponens eterni
temporis missione et ita facit quia primo
ponitur vite eterne promissio 2o ponitur
quedam dubitacionis remocio
Tercio ponitur remote dubitacionis co
clusio 2a ibi nemo cum temptatur
3a ibi volitateque creature Juxta pre
intendit continuat Illi debent cum gau
dio tribulaciones tollerare qui cum pro
bati fuerint accipient coronam vite
sed nos discipuli pro nomine cristi estis eciam
qui cum probati fueritis accipietis coro
nam vite et cetera coronam ergo sic quia
datum est quod diuiciarum et rerum tempora
lium amissiones non timere debetis
propter spiritualem vtilitatem quia diues in
itineribus marcescit debetis v
nos in tribulacionibus et temptacioni
bus gaudere quia beatus vir qui
suffert temptacionem et affliccionem
mundi quoniam cum probatus fuerit adeo
accipiet coronam vite quam repromi
sit deus diligentibus se Est autem
considerandum quod triplex corona datur viro

iustus in vie pbatis pmo qriate pu
tis pfectone. Scđo ecin pmii ex
pfectone. Tcio oditi pmii in falli
bili pmissioe pm hct cu dicit
Btus vir qui suffert temptacoem
Pmo cu adiugit qui cu pbatus
fuit accipiat coronaz vite. Tcio
cu subinfert qua repmisit deus
diligentibus se. Pmo go comeda
tur iustus qntus vite pfectoe
Qui aut ea que hnt pfectonez
vite comedare pm est constac
pucitas quia dicit Ecci xxxi Bcus
vir qui in vcdis est sine macla
qp pcti gra in hc ent vna bcitu
do 2 tnquillitas in tnquillitate
2 quiete cosac vite. Scm est an
imi firmitas et stabilitas qp dz ho
fuit pseuerare in dei timore et
amore vt dicit Eccl v Esto firm
in via dni 2 in veritate ssus tui
2 sca 2 psequet te vm pacis 2 in
stac. Tcio est pacie hmilitas
na qui patiet 2 hmilit temptacoes
2 tribulacones p[ro] nomie xpi tollerat
digni fut ecin pmii repmissioe
de qbus t dicit Sap iij In pauc
u vexati in multis bne disponut
qm deus temptauit illos 2 in ve
illos dignos si ista ea tangut
in pmo mebro istius auctis cu
dicit Btus vir qui suffert temptaco
ut btitudo refera ad cosac pm
tatem 2 vitas refcat ad in fm
Sz tollerac temptacoz refcat ad
pacie hmilitatez ex quibus omib
vir iustus comedat qntu pnt
pfectone. Scđo lauda ex pmii ecin
exptacone cu adiugit qui cu
pbatus fuit accipiet conaz vite
Qui aut ea nata in qlib ppriu
exptacone pq est recipit roga
dispoito qua no est aptus natus
tale pmiu recipe n sit pbatus
pucitas i tribulacones 2 afflicaces
mundi vt dt aplus ad Thimotheu

2 vs qp no conabit n qui legittie
certauit. Scm est ipius pmii deno
receptio quia 2 m glo in b fut
qui temptatus tribulacones 2 tep
tacones supat deme pmia ob
tinet. Tcia vt corpus illiat su
pat nuto 2 nma mortis icrat.
Tcio est vite ppetuaco quia dc
dz ee pmiu 2 qp nuqm corpat
vt dicit in Apoca Esto fidelis
vsq ad morte 2 dabo t conam
vite. S ecin pmii recipit roga
go dispo hct cu dica quoma
cu pbatus fuit. Pmm vo recep
notat cu adiugit accipiet co
nam vite ppetuaco nota cum
subinfert vite scie. Ex qbus
omnibus iustus vir comedat
ecin pmii exptacone cu dica
qui cu pbatus fuit accipiet cona
vite. Tcio comedat oditi pre
mii in fallibili pmissioe cu sub
infert quam repmisit deus di
ligentibus se. Nam quilz iustus
homo pt in fallibilit ecinq p
mi exptare. Pmo ex testudi fi
delitate. Nam testes nob pro
mittentes vita ecina si bne fe
cerimus fuit apli 2 pphe. Scđo ex
pmittent immutabilitate quia
deus ipe qui nob hc pmiu p
mittit no est sicut homo ut
mutet nc ut filius homis ut
menciat. Tcio ut ex eius dilcon
i necessitate quia ipe diligit omes
diligentes se. go fidelitas testiu
hct cu dica qua repmisit
glosa paplos 2 pphas pmitte
tes immutabilitas cu adiugit
deus. Sz dilcaconis eius i ne
sitas notat cu subinfert dili
gentibus se. Occurret aut ali
quis vtq tribulacoes 2 temptacoes
temporales fut nocive 2 vr qd
no quia pene 2 tribulacones
fut q mala sz malu non est

intiud go et Beatus est vir Ja
cobus in lra qui dicat q cu ho
pbatus fuit p tribulaciones acci
piet coronam vite dicitur q pene
z tribulacoes put dant hominibus
duplr pmo p suor peccatorum
purgatione 2o non p pcto sed p ponez
pcto pmor puiu suor nam con
tingit quosq homines iustos mil
tas tribulaciones pati quas eor
pcta non meruerunt patiuntur tn
ea ut eor augeatur pmia gracia
Si tu humana nam non fuiss in
fecta pctam pmi putis aliter
homines puenisset ad augmentu
virtutu qua peccatum quia absq
eo q homines sustinuiss famem
sitim z mediatate potius q ad au
gmentu virtutu puenisse Oz postq
natura in fecta fuit tam pene
humane in ferende qua pctor
sua purgatione verum est q Jeronymus
dicat eciamq patimur pcta nra
meruerunt z verum est qd Gregorius
in oracione q nulla nob noceret
adusitas si nulla nob eet iniq
tas possumus go dicere qd tam
tribulaciones in flicte homini quia
pcto purgatione qua tribulaciones
illate s pene in ferende sit fa
mes sitis z hmoi desc non
hnt q sint iniuria cu sint q
mala z malu non est inicium
ut dicebatur in argumento Oz im
toria put esse opte paciens
s si humilit tollentur quia tuc
eius pacia pbatur io signavit
Jacobus non dixit vir esse beatum
qui suffert 2m sic tribulaciones
z temptaciones Oz cu pbatus fuit
daus plic intelligere q beatudo
z pmiu si debetur homini pt tri
bulacionu tollerator non tm 2m
se sz magis pt eius humilitatis

et pacie pbacoem deinde cu dicat
Nemo cu temptatur hic ponit quanda
dubitacionis remotio nam dictum est
hic q gaudiu est in tribulacoibus
z temptacionibus io posset aliquis
credere omnes tales temptaciones i mitti
nobis a deo q non est verum qz 2m
glosam exteriorem temptacoz i mit
tat deus ad pbacoem suor fide
liu Interiorem non quia concupiscencie
furtu homicidiu adulteriu non im
mittit deus sz concupit homo eas
ex malicia sua dus go fatr Jaco
bus aplus quia pmo ponit dicte
dubitacionis remocoem 2o ponit
temptacionis humane ordine ordine
z pgressionem 2a ibi unus quisq
uo Inprima pte intendit talem
rom temptaciones sut male idest
ad mala in citative sz dari non est
auctor malor go temptaciones ta
les non homines a deo sz a nob ipis
dicat go Nemo cu temptatur dicat
qm a deo temptet deus enim intemp
tator malor est nam ipse nemine
temptat hic est illud in temptacoem
in ducat est aut considerand 2m
glosam q duo sut gna temptacio
nu Nam quedaz sut exteriores
sicut paupertas infirmitas incarcera
cio vinculacio z alie tribulaciones ex
teriores quar deus non est solum
pmissor sz eciam actor nam immittit
ipse quosq huius tribulaciones fidelibus
pt eor pacie pbacoem sicut patz
de Job z aliis sctis multis Queda
aut sut temptaciones interiores sic
male cogitaciones quibus conci
piuntur furta adulteria z multa alia
mala quas lz deus pmittat non
est tn auctor eor 2m missor qz
de Jacobus locutus fuat scilicet de
temptacionibus exterioribus in quibus

dixit esse gaudiu' io h' de teptacoi-
bus in tiorbus simones facit oste
deus hmo teptacones no in mitti
nobis adeo s3 a malicia nra pqd
2m glosam errore illo4 destruit
qui dicebat malas cogitacones sic
et bonas nobis adeo in spirari 2
hominem condicitate peccare coue
rtet aut aliquis uel deus teptet
nos 2 vi' qd sic ecma dz Gen 22
Teptauit deus Abraham rc' In
g'm vi' esse aplus in lra q dicit
Nemo cu teptat' dicat q adeo
tepte' ddm q alit teptat deus
alit homo alit demon alit mu
dus alit caro Nam deus teptat
ppt alicu manifestacom ho uo
teptat ppt alicu ignoti pbacom
demon ppt flam deceptonem
mundus aut ppt alectacom Sz
caro ppt cotinnam suggestiom
et in pugnacom Primo naqz ds
teptat ppt alicu ignoti mani
festacom no h s3 alijs sicut pz
de teptacoe Abrahe na preptu
dici' de imolacone filij eius dz
teptacio qma p hc manifestaba
qualis eet in obia et in fide no
quidem q deus fidem 2 obiaz
eius ignoraret s3 ut maifestare'
alijs in oem h pmisit deus vei
re ut dare' posteris oem pacie
eius 2 eius pbacomis sic fiti iob
S'o homo dici' teptare ppt alicu
h ignoti pbacom ut dici' aliqs
teptare aliu in disputacone
qma vlt accipe expmetu alicu
scie que h ignota est Tcio dz
demon teptare ppt flam de
ceptom nam 2si mtdu demo
psuadeat homi aliq bona fie
da semp tn dicda sut mala
eo qd demon nuq suadet h
n in tencone fallendi 2 decipiedi

Quarto mundus teptat ppt sua alle
ctacom qma eius rebus corralibs
in allicitu' et trahitur adpccad
Cruta e lo' mundus quia post
dorsu strepit ut ret' respiciat
O munde in munde quid strepis q
aure conari tene vis tene me
picius quid faces si manes q no
dipes dulcis si amarus alime
ta metiris Quinto caro teptat
p suggestiom et in pugnacom
qma ea ipo qd caro est i sita
semp concupiscat adusus spm
et spus adusus carnem 2c pz
q duise teptacones sut in nob
Deinde cu dicit Unus quisqz uo
h' ponit huane teptacomis or
dinem 2 pgressiom cotinua' go
sic Huc dico q deus nemi
teptat s3 vnus quisqz tepta'
a concupia sua abstractus abo
no 2 illectus ad maliu Deinde
cu dicat Deinde concupia conce
pit hc est cu consenserit delecta
com parit pcm idest pducit
tlem consesum adactu Pcm uo
cu consumatu fuit hc est cu
fuit pactu 2 ad consuetudinem
pductu generat morte Est aut
considerandu hic esse ordinem
in huana teptacone qma po
est uerta concupia delectacio
qd primo in cipimus in septa
bita delectari 2 ip concupisce
S'o ipius concupie peticio q
illi delectacom concupiscente
pbemus assensu Tcio est ibi
ipius peticionis consumacio
qma pdicta delectacom p co
sensu deliberatu consumamus
2 cotinuamus propus operibus et
debus [illegible] scribit' in Cantic
Inuenerunt me vigiles idest
concupie 2 delectacones vale per

custodiunt me precordie de letacionem vulneravit me profectus de liberacionem. Inuenimus palud moechi est absoluerint in gratiam proprius consumacionem et continuas. Queceret aut aliquis utrum solum illud sit peccatum mortale quod est propositum consumatum et completum quod videtur quod sic quia beatus Jacobus dicit in lectione illud est peccatum mortale quod generat mortem quod est proprius opus consumatum verum est quod concupiscencia est prohibita in decem preceptis decalogi in illud Exodi xx non concupisces uxorem proximi tui sed ea que prohibentur ibi sunt peccata mortalia quia 2º dicimus quod non est in tantis ubi dicit concupiscentiam propositum deliberatum quamvis in se est ad opus deductum non est peccatum mortale. Quia peccato dicit peccatum consumatum hoc est ad consuetudinem tractum magis generat mortem quam alia peccata quia in illo peccato nulla apparet signa vite et est pena processus de reditu ad gratiam quod non est in aliis id possumus dicere peccatum cogitationis sicut mortuum quod per tantum continuum. Quia peccatum consuetudinis sicut in sepulchro fetet (?) unde dicit Augustinus ijª tribus modis deum offendimus scilicet corde facto et consuetudine et ista sunt tamquam tres mortes quarum una est in domo cum in corde concipitur libidinem. Altera tamquam prolata quod peccatum cum in effectum procedit assensio. Tercia cum male consuetudinis mole premitur tamquam in sepulchro iam putrens. Et subdit hic ea quia mortuorum que dominus legitur suscitasse patet quod non solum peccatum consuetudinis esse mortale sed multa alia. Deinde cum dicit Noli te itaque hic ponitur remocio dubitacionis conclusio dicit. Nolite itaque errare

fratres mei dilectissimi quia nos estis fratres mei eiusdem patris filii participacionem et eiusdem hereditatis participes promissionis. Ideo non debetis dissentire animo credendo malas cogitaciones et temptaciones in mitti nobis a deo sed potius debetis credere etiam in nobis assurgere et concupiscentia et vestra et cetera.

Omne datum optimum dicit hic dicebatur hic apostolus in dicat dispersos et afflictos pro nomine tribulaciones delectabiliter tollerandas quod donorum supernorum receptione et ea facit quia primo ponit perfectionem donorum velem recepcionem quia omnia dona nobis a deo veniunt et largiuntur. 2º ponit predicta dona recipiendum debitam disposicionem quia ista dona nos recepimus in regeneracione vos iterans et fonte baptismatis. Ponit impedicionem recepcionem talium donorum remocionem quia nolentes ista dona recipere debent esse tardi ad loquendum et tardi ad iram et ibi. Ci aut omnis homo infirma prius ponit ilem com prius debetis tribulaciones et affliciones tollerare propterea quod recepistis omnia vestra dona. Quia nos dispersi et afflicti pro nomine recepimus omnia vestra dona a deo ideo dicit ideo omne datum optimum et omne donum perfectum de sursum. Dicit ideo omne datum optimum quantum ad dona naturalia et omne donum perfectum quantum ad dona gratuita de sursum est hoc est datur nobis a deo qui est verus donorum effectus descendens sicut tribuunt apud lumen apud que non est transmutacio quantum ad se eam nec vicissitudinis obumbracio quantum ad operaciones. Est autem considerandum quod dona nobis tributa a deo ea commendat et ex collatis [illegible] est ipsorum donorum utilitas [illegible] est

moi dandi et tribuendi liberalitas / Tertio est tribuentis stabilitas et immu / tabilitas que quidem tria tanguntur / in verbis premissis nam donorum utilitas / habetur cum dicitur omne datum optimum / et omne donum perfectum desursum est / modus vero dandi liberalitas notatur / cum adiungitur descendens a patre lu / minum Sed dantis immobilitas et sta / bilitas notatur cum subinfertur apud / quem non est transmutatio nec vicissi / tudinis obumbratio Item donorum ad / utilitatem attendimus tria Primum est donorum / naturalium gratuitas que gratuitas notatur / cum premittitur omne datum optimum / Nam ab ipso deo recepimus esse / creationis Ideo dicitur deut. xxxii° / numquid non ipse est pater tuus qui fecit / possedit et creavit te Ab ipso re / cepimus esse vite conservationis Ideo / dicitur matt. vi° Nolite solliciti esse / quid manducabimus aut quid bibemus / scit enim pater vester quia omnibus hiis / indigetis Ab ipso etiam recepimus / esse illuminationis in tectus quia / dicitur in ps. Signatum est super nos / lumen vultus tui domine super quo / verbo dicit glosa quod tunc deus signavit / super hominem lucem vultus sui / quando primum hominem creando eum / in tectu et compositione rationis ex / posuit ad suam similitudinem quando / eum iustum bonum sanctum sicut ipse est / condidit donum ergo vite includens / sed donum in tectus illuminationis / dicitur datum optimum ergo donorum na / turalium gratuitas dicitur cum habetur omne / datum optimum Secundo ponitur donorum / gratuitorum largitas pro hoc quod adiun / gitur Et omne donum perfectum Nam / dona gratuita sunt perfecta quia / nos perficiunt et coniungunt cum deo / et donum caritatis maxime quod cum

Aug. xv de trinitate Sola caritas / est illa que dividit inter filios / regni eterni et filios eterne perditionis / notitia signatur cum bona gratuita / dicuntur dona quam magis data Se / cundo videtur esse ratio quare adpropria / ter donum et datum una ingrati / tudo ad temporalitatem nam cum donum / sit nomen non signat tempus Sed / quia datum est participium et ideo / capit presens tempus et preteritum / quod datum vero signat cum tempore / Sed est ratio quare donum irredibilitate / quia donum est dato non qualibet / sed irredibilis sicut ergo homo / addit super animal rationabilitatem / sic donum addit supra datum irredi / bilitatem et liberam gratuitatem / Tertia ratio accipitur quam ad donantis identi / tatem Nam donum nominat ma / gis vero respectum ad quam recipientem / Unde Aug. v° de trinitate dicit quod / donum dicitur donationis et donator / domini Sed datum refertur ad illu / tum datur Unde sicut donum est in / potestate donantis ita datum est in / potestate recipientis Sed quia ergo dona / gratuita recepimus a deo immobiliter / sine tempore in appellatione irredi / bilitatem sine primum cooperatione / et liberaliter sine meritorum nostrorum / operatione Ideo predicta dona bene / gratuita dicuntur magis dona quam data / Ponitur 2° donorum gratuitorum largitas / in hoc quod dicitur Et omne datum per / fectum 3° ponitur utrorumque donorum effi / cientis nominatio et propria bonitas / in hoc quod additur desursum est causa / causa efficiens et tribuens nobis omnia / predicta dona est ipse deus qui / desursum est ad differentiam creaturarum / que deorsum sunt Nam rex celi / reservavit terram filiis hominum gra / tavit iuxta illud ps. Celum celi 8 us

domus tuam aut dedit filiis hominum
et. Iohannes iii° Qui de terra est de ter
ra loquitur qui aut desursum est super
omnes est deum aut sursum dupliciter
potest intelligi primo quantum ad unita
tem et concordiam secundo quantum ad bona
unitate quia debetur locus debi
tus quia cui convenit et competit
dignitas loci eo ipso sursum et deor
sum sunt dicte loci ex quo corpus
et in sua bonitate appetat sur
sum esse. Secundo potest intelligi quantum
ad eius dignitatem et summitatem secundo
quantum ad deitatem que licet non claudatur
dicta loci sicut in loco quia eius
dignitate celum et terram implet potest
tamen eius aliquis effectum magis que
unt eum esse sursum quam deorsum
sicut et eius dignitatem hierarchicam
lucem inaccessibilem sic cogit
ei locus sursum qui magis est
lucidus et clarus est et habetur
no donorum nobis tributorum utilitas
Certo ponitur modi dandi liberali
tas ~~dant dum~~ ca varia ad liber
tatem primum est donorum datorum
habundancia. Secundum est dantis dilectio
nis eminencia. Tercium est ipso dato
claritatis evidencia. deus quod in tri
buendo nobis dona sua habet do
norum habundancia quia ipse dei
filius descendit aperte et venit
in mundum cum donorum habundancia
quia ipse descendit sicut pluvia
in vellus et sicut stillicidia in terram
ut dicitur in psalmo. Secundo fuit ibi
in deo dilectionis eminencia quia
ipse descendit aperte propter nimiam
caritatem qua dilexit nos misit
filium suum in similitudine car
nis peccati. Tercio fuit ibi claritatis
evidencia quia descendit apparere
lumen qui est lux vera qui illuminat
omnem hominem venientem in hunc

mundum in hoc quod dicitur descendens habetur
donorum habundancia in hoc additur quod aperte
notatur et dantis dilectionis eminencia
sed in hoc quod subiungitur lumen notatur
in ipsis donis claritatis evidencia
Ex quibus omnibus habetur modi dandi
et tribuendi liberalitas. Secundo ponitur
ipsius dantis et tribuentis immobilitas
et stabilitas. habet autem ipse deus duo
qui nobis sua dona largitur primo
in sua natura et essencia immuta
bilitatem. Secundo habet in sua operacione
in creacione similitatem primo differt
a creaturis corporalibus. postea autem
differt a creaturis spiritualibus. Primum
habetur cum dicitur apud quem non est trans
mutacio. Non apud deum non est
transmutacio per se sicut est in cor
poribus que racione magnitudinis et
quantitatis per se probant motus esse
posse. Nec apud eum est transmutacio
per accidens sicut est in virtutibus que
adherent corpori quas oportet moveri mo
tis corporibus eo quod moventur ea monet ca
que sunt in nobis. Tercio non est
apud deum transmutacio aliqua ab intra
sicut est animabus nostris que cum
non sunt sibi ipsis ad aliud sine mo
ventur extrinsecus ut ibi quiescant
~~ut dicit Augustinus~~ Fecisti domine nos
ad te et inquietum est cor nostrum
donec requiescat in te. Secundum notatur
cum dicitur vicissitudinis obum
bracio. Nam deus in sua operacione
et intellectione non habet obnubilacionem et
obscuritatem eo quod vicissim intellec
tiones sibi non succedunt sed simul omnia
in intellectione qui unico visu clare et
lucide omnia intelligit. Sed ob
umbracio vicissitudinis attenditur
in operacionibus et intellectionibus an
gelorum qui cum non possint omnia
simul unita in intellectione intelligere
oportet quod vicissim una intellectio succe
dat alii et propter hoc est ibi vicissitudo

dinis obumbraciō Nam q̄uis nā
angelica ad eius eenciā sit inmu
tabilis in eius tn̄ operacionibus
et in relacionibus obumbracōz vi
cissitudinis recipit in q̄m eius
eius simul intuetur nō pt̄ in species
omnium intelligibilium informari
nec prima intelectōm omnia clare
et lucide intelligit s3 omnia obum
brato et obscuro Vn̄ greg̃ in mo
ralibus dicit q̄ nā angelica et si con
templacōm auctoris inherendo in sta
tu suo inmutabilis p̄manet et
tamen ipso q̄ creatura est vicissitudinē
in se p̄pa h̄t mutabilitatis q̄ in sua
nā et eenciā h̄t inmutabilem nec
aput eum est vicissitudinis obum
bracō quia in sua operacōe h̄t in
relacionē similitatē Ex quibus apparet
ipsius dei datis et tribuentis nobis
sua dona stabilitas et inmuta
bilitas Deinde cū dicit voluntarie
enim h' p̄' recipiencium p̄dita de
roga dispositō recte eius tō illi
sunt dispositi ad recipiendū spiritualia
dona qui sunt regenerati aqua bapti
et verbo ewang' veritatis Quia nos dispersi
et afflicti pro nomine estis eius
g° et voluntarie enim q̄ nō p̄o
curacōm ipse deus genuit nos i.
regenerauit per baptismus recreauit
genuit nos verbo veritatis Ewang'
ut simus inicium et principium omnium
creaturarum ipsius q̄ nō competit
nobis ū p liberum arbitrium et in
tellectum racōne cuius dominium est dnabi
mur piscibus maris et vo. ce et
auibus animalibus que sunt sup terra Gn. i°
Deinde cū dicit Sit aut omnis
homo h' p' impedimentorum re
mocō et in tedit' eius tō quicunque
volunt esse dispositi ad recipiend
dona optima et sup̄a eos debent
impedienta impedimenta remouere

Quia nos debetis velle recipere talia
quare et q̄mat' g° sit Vnus
fratres mei dilectissimi q̄ omnia
dona superna sunt ad vos tractos ad
quorum recepcōm Sit omnis ho
velox ad audiend' s. verbum dei
tardus aut ad loquend' quia in
multiloquio nō deerit peccatum
prouerbiorum x° et tardus ad iram cong
tum subdit quia ira viri iusti
ciam dei nō operatur is nō permittit
hominem iuste operari Propter quod
et abiicientes omnem inmundiciam
corporis et anime et habundanciam
malicie in mansuetudine hoc est
in humilitate suscipite q̄ cum ma
gno timore et honore insitum verbum
hoc est verbum fidei et scripture sacre
q̄ est situatum et seminatum i. cor
de vestro q̄ quod verbum pt̄ salua
re animas vestras p̄rimo saluabit
si p̄ditum verbum opibus impleuerit
Luc. xi° Beati qui audiunt verbum dei
et custodiunt illud Est aut conside
rand' q̄ sex videmur esse inicia
ad recepcōm dignam diui vi
et dme gre p̄mum est auditus
velocitas quia aprima homo
d3 incipe audire diuinum verbum
Jo dicit Ecci vi° fili accede a iuuentu
te accipe doctrinam et usque ad ca
nos inuenies sapienciam Et sub
dit ibidem ca° Et si inclinaueris
aurem tuam excipies et si dilexeris
audire sapiens eris et nō solum est
necessaria auditus velocitas Sed debet
esse ibi audiendi continuitas propter
aug.m sicut Jo dicit P̄u i° au
diens sapiens sapiencior erit
et intelligens gubernacula po
ssidebit Sm̄ est locucōnis
taciturnitas nā cū in multiloquio
nō deest peccatum Decimus 3m
cius 3m glōm veritas audire
q̄ p̄dicatur et docetur Nemo ergo
no

psumat doce(re) z alios q(uo)mibus p(re)
si· no(n) h(abe)t intus in electus co(n)ctoz
vnde dicit Eccli v° Si est t(ibi) intellectus
r(espon)de p(ro)ximo tuo sin aut(em) sit
manus tua sup(er) os tuu(m) ne forte
capiaris in v(er)bo indisciplinato
et confundaris Terciu(m) est iraci
die tarditas quia ira impedit
a(n)i(mu)m ne possit cer(nere) v(er)u(m) veri
tatis in masuetudine ponus a
mabus et obedientibus no(n) eas
appeant ut ph(ilosoph)us dicit 3° metha(phisi)ce
Opt(at) q(uod) tam v(er)aci vindicte
qua amore indicia co(m)i putat
Quartu(m) est iudicie mendicitas q(uia) d(icitu)r
Sap(ientie) primo in a(n)i(m)am malivolam no(n) intro
ibit sap(ienti)a neq(ue) inhabitabit in
corpe subito peccatis Quintu(m) est
cordis pravitas quia (secundu)m Aug(ustinu)m
1° de t(ri)nitate v(er)bu(m) dei q(uod) est su
mi boni no(n) n(isi) purgatissimis
mentibus cernit Et subdit q(uod) me(n)
tis h(uma)ne acies invallida in ta(m)
excellenti luce no(n) figi(tur) n(isi) p(er) iu
sticia fidei emundet(ur) Sextu(m) est
affectus masuetudo et humilitas
vnde dicit Eccli v° Esto masuetus
ad audiend(um) v(er)bu(m) dei ut intelligas
z cu(m) sap(ienti)a p(ro)feras r(espon)su(m) ve(rum)
h(ec) aut(em) vi p(re)ordine tangit ap(osto)l(u)s
in istis v(er)bis vel (com)positis nam
auditus velocitate(m) p(re)mittit cu(m)
dicit Sit aut(em) omnis ho(mo) velox
ad audiend(um) locucionis taciturnitate(m)
tangit cu(m) adiungit tardus ad
loquend(um) Iracundie aut(em) tarditate(m)
intelligit cu(m) an(n)ectit et tardus
ad ira(m) q(uia) ira viri iusticiam
dei no(n) opat(ur) iudicie m(en)dicita
tem tangit vel intelligit cum
an(n)ectit Abicientes omne(m) i(m)mu(n)
dicia(m) cordis aut(em) pravitate(m) tan
git cu(m) disponit habundanciam ma
licie S(ed) affectus masuetudinem

et humilitate tangit cu(m) concludit In
masue(tudine) suscipe in(situm) v(er)bu(m) q(uo)d p(o)t(est) salvare
a(n)i(m)as nostras more medici (et)c.
Estote factores ubi Quinto
q(uod) afflicti z dispsi debe(n)t t(ri)bu
lacionu(m) z te(m)ptacionu(m) delectabilit(er)
sustine(re) Primo (pro)pter eor(um) p(ro)bacio(ne)m 2° (pro)pt(er)
eciam p(re)miu(m) (com)paracione 3° (pro)p(ter) sup(er)
nor(um) donor(um) recepcione h(ec) 4° indu
cit(ur) p(ro)ph(et)a ut dictas t(ri)bulaciones
delectabilit(er) sustineat (com)mendans ibi
fructuosā opacione(m) Idonq(ue) [illegible]
telatu(m) est sacerd(os) q(uod) m(aio)r est etia(m)
p(er) que possum(us) cognosce(re) d(omi)nu(m)
v(er)bu(m) situatu(m) z se(minatu)m esse i(n) nob(is)
p(ri)mu(m) est d(omi)ni v(er)bi fructuosa opacio
quia (secundu)m b(ea)tu(m) Greg(orium) p(ro)bacio di
leccionis exhibicio est op(er)is S(ecundu)m
est ip(s)ius d(omi)ni v(er)bi delectabilis
in telato z p(re)cordialis in tenco q(uia)
o(m)nis qui ex deo est v(er)ba dei audit
p(ro)pt(er)ea peccatores no(n) audiunt quia ex
deo no(n) sunt ut ipe (Christu)s testat(ur)
in ewang(eli)o Ioh(ann)is viii° Terciu(m) est
in o(m)nibus z circa o(m)nia veritatis lo
cucio quia cu(m) ipe dei filius sit via
veritatis z vita o(portet) q(uod) qui (pro)pter loqui(tur)
v(er)bu(m) h(ab)eat semp(er) v(er)bu(m) dei situatu(m)
z se(minatu)m in corde suo Quartu(m) est
s(an)c(t)e z in madato vite conv(er)sacione
z d(omi)nor(um) madator(um) obs(er)vacio quia
si volum(us) ad vita(m) ingredi sed(u)m
s(ente)nciam salvatoris o(portet) nos obs(er)va
re madata ut ergo afflicti z dispsi
(pro) (Christ)o no(m)i(n)e h(ab)eant semp(er) divinu(m)
v(er)bu(m) situatu(m) z se(minatu)m i(n) cordibus
eor(um) ex quo possint delectabilit(er)
tollerare t(ri)bulaciones hortat(ur) eos
ap(osto)lus ad ista m(aio)r p(re)ordine(m) p(ri)mo
ad d(omi)ni v(er)bi fructuosa(m) opacione(m)
2° ad ip(s)ius d(omi)ni v(er)bi delectabile(m)
in elacio(ne)m 3° ad v(er)itat(is) locucio(ne)m
4° ad s(an)c(t)e et in madato vite
conv(er)sacione(m) z d(omi)nor(um) madator(um)

Cris⁹ s' mat. Si i p̄tis ymas z audias multa v̄ba
loquete z docete indicant t no salute acquir

obseruacionem. In ibi Item aut prospexit
In ibi Si quis aut putat. In ibi Re
ligio aut munda. In prima parte m[ite]c
dit clem[en]tiam eorum. Illi hent similiter
z seminatum diuinum verbum in cordibus
suis qui non solum sunt auditores
ipsius verbi s[ed] eciam factores et opa
tores. Vnde nos debetis diuinum dei
verbum habere seminatum in corde ut po
ssitis tribulaciones propter nomine
dei stabiliter tollerare. Ecce etc. In
hac aut[em] parte Apostolus sic procedit
quia primo ponit eius probacionem
In ibi Suscipite. Dicit ergo quod nos
debetis suscipere cum mansuetudine
in situm verbum. Estote aut[em] factores
verbi diuini et non auditores tantum quasi
diceret in hoc cognoscetur si nos de
betis verbum dei seminatum in cordibus
vestris si non solum eritis auditores
verbi diuini s[ed] eciam factores. Deinde ad
dicit Fallentes. Hic ponitur dicte ra
cionis probacio. Dicit ergo sic. Bene dico quod
debetis esse verbi diuini factores et non
auditores tantum fallentes vosmet
ipsos. Hoc est nos ipsos decipientes
si contingat nos verbum audire et
non operari quia si quis auditor
est verbi et non factor hic comparatur
viro consideranti vultum natiuitatis
sue in speculo idest totam suam
naturam corpoream quam nascendo
accepit. Consideravit enim se
hoc est respexit se et abiit et
statim oblitus est qualis ipse fu
erit. Est aut[em] considerandum quod propter
tria homo debet esse factor verbi et non
solum auditor. Primo propter sui ipsius
decepcionem. Nam homo qui est au
ditor diuini verbi et non factor seipsum
decipit si solum per auditum saluari
credat se esse vel seipsum decipit
qui audit non illud quod imitatur s[ed]

et operari contendit. Vnde Augustinus qui
bene loquitur et male viuit nichil
aliud est quam se sua voce dampnare.
Secundo propter sui ipsius mobilitatem
nam qui est auditor verbi et non factor
assimilabitur consideranti vultum natiuitatis
sue in speculo. Sicut ergo ymago
in speculo mutabilis est et insta
bilis est quia solum apparet ibi ad
presenciam ymaginantis sic audito
res verbi et non factores mutabiles
et instabiles sunt. Tercio propter sui
ipsius oblivionem nam qui est
auditor et non factor verbi dei statim
obliviscitur quod predicacionem audiuit.
Vnde verbum secundum glosam Si quis
intuetur se in speculo hoc est in verbis
sacre scripture quod breuis vite sit
et in quibus inserens positus et quam sit
magna in corrupcionem et voluntate
penitendi trahit et statim aliqua
temptacione seductus accepta reddit
talis oblivisitur corrupcionis et con
dicionis hominis. Ergo auditoribus et non
factoribus de decepcionem tangit apostolus
ad dicit ffallentes vosmetipsos.
eius vero mobilitatem tangit
cum adiungit. Quia siquis au
ditor est verbi et non factor hic com
paratur viro consideranti vultum
natiuitatis sue in speculo. Sed ipsius ob
livionem tangit cum subinfertur
Consideravit enim se et abiit et ob
litus est qualis fuit. Queret
aut[em] aliquis utrum ymago realiter
sit in speculo et videtur quod sit quia sola
forma in coronalibus non est visi
bilis sicut apparet quod in coloro co
lor non videtur in medio quod differt
a diuisi. Sed ymago hominis et
cuiuscumque alterius invisibilis sensi
biliter apparet in speculo ergo videtur quod
ibi sit realiter et non in coronalibus
tantum. Sed huius est quod nullum subiectum est

nota

nota etc.

susceptiu simul et semel diversarum
formarum contrariarum sed in speculo apparent
simul et semel similitudo albi et nigri
que sunt contraria ergo tales similitudi
nes non sint ibi realiter sed intentio
naliter tantum Secundum quod quidem ad propositum
possumus probare maior virtus ymaginem
gine hominis ut cuiuslibet alterius in
tentionaliter solum esse in speculo et non
realiter prima ratio talis est nam sub
iectum et materia propria ipsius proporcionabi
lis et est corpus organicum quia
ut dicitur 2o de anima anima est for
ma corporis non cuiuscumque sed or
ganici potentia vitam habentis Cum
igitur speculum non sit materia organiza
ta non potest esse forma hominis
realiter in ipso sed intentionaliter
tantum Item hoc est proprium forme in
tentionalis quod possit generari extra
materiam propriam in qua habet formam realiter
esse sicut patet de forma coloris
cuius subiectum est corpus determinatum
ipse tamen color in aere generatur qui
non est ipse subiectum coloris Tertio ra
tio talis impossibile est duas
formas contrarias realiter simul et
semel esse in eodem subiecto Sed ut
dicebatur in argumento in speculo vide
mus apparere similitudinem albi et nigri
ergo huiusmodi forme non possunt rea
liter ibi esse sed intentionaliter tantum
Quarta ratio est talis Ratio nam in generacione
forme realis oportet in disposicione
materie sive passi assimilari agenti
sicut videmus quod ferro perfecte
ignito ignis similis assimilatur patri
Sed ymagine apparente in speculo
dum non speculum sit bene scin
tata est similitudo ymaginis Ad
illud cuius est ymago ut nec si
milis patri ut nec ab homo alteri
ita perfecte possit assimilari Quinta

ratio talis est quia si forma hominis
realiter esset in speculo et contingit al
terius rei moveri ad motum speculi
sicut forma movetur ad motum proprie
materie quia moventibus nobis moventur
ea que sunt in nobis Sed hoc quomodo
videmus quia ymago corporis in spe
culo non movetur ad motum speculi
sed ad motum illius cuius est ymago
Ad illud quod in contrarium dicebatur est dicendum
quod ratio quare similitudo coloris non
videtur in aere quia ipse aer non est
corpus nec terminum nec pollitum sicut
est speculum ideo ex hoc non arguitur
quod talis similitudo realiter debet esse
in speculo sed magis arguitur oppositum
Deinde cum dicit Qui autem perseverit
hic hortatur addiscere vel delectabilem
in electionem et est ratio talis Illi dicuntur
delectabiliter audire verbum divinum per
tinens in electionem sunt ergo legem li
bertatis et constituti sunt in lege per
fecte libertatis Sed nos dispositi et a
fflicti pro nomine estis tales ergo et
sicut ergo bene dico quod ille qui est
auditor et non factor statim ob
liviscatur sicut ille qui respicit se
ipsum in speculo statim oblivius est
qualis fuit Sed qui perseverit hic
est delectabiliter in perseverit in le
ge que etiam qua est lex perfecte li
bertatis et permansit in ea operibus conti
nue non auditor obliviosus sunt factus
sed factor operis hic beatus in suo facto
erit hic est talis quod hic operibus simul
divina gracie beatitudo probabitur Est autem
considerandum quod quinque sunt illa propter
que quilibet homo debet delectabi
liter audire divinum verbum et legem
divinam Primo propter dicte legis claritatem
tem quia licet verus status que con
spiciamus in patria videamus in spe
culo et in enigmate et in quadam
umbra tamen status veteris legis

revelata et facie clara dm glam
speculam^z. Sc^o ppt eius libertatem
quia contes in veteri lege sine
bat timore quia quibusquis legem
illam transgrediebat^z sine misacde
lapidabat^z. Vn aplus ad ro viii^o
dicit. Non enim accepistis spm servitu
tis in timore. Sz accepistis spm
filiorum adoptionis in quo clamamus
abba pr. Et aug de in regla ita
qd no simus sicut servi sub lege sz
sicut liberi sub gra constituti. Ter
tio ppt manere stabilitate qr illa
lex tamqm figuris et enigmatibus
plena debebat cessare lex aut
ewangelica tamqm veritate plena gra
veritas p ihm xpm facta est semp
debet manere. Vn aplus ad cor x^o dt
Omnia in figura contingebat illis
scripta sut aut ad correccione nram
ad quos fines seculorum devenerunt
Quarto ppt gre fecunditate quia
ibi gra no dabat eo qd nichil
ad pfcm pduxit lex ut dicebat^z
ad hebre sz lex ewangelica confert gram
et efficit qd signat. Quito ppter
eius fructuositate quia ut dici^z
ad ro. liberati no a pecco servi aut
facti estis deo hntes fructu vrm
in sanctificacionem finem no vitam eter
nam. Sexta aut quinque tangit aplus
p ordinem in vbis pdcis na dum
tri claritate tangit cu dicit Qui
aut pspexit hc est intus clare
et medullicus inspexit 2^m glo
sam. ipius libertatem tangit cu
in ingit in lege pfecte libertatis
pmanere no stabilitate tagit
cu adiecit Et pmansit in ea. ppt
aut gre fecunditate tangit quo
subinfert^z No auditor oblivios
sus factus sz factor opis sz prim
fructuositate tangit cu postpo
nit hic beatus in facto suo erit dem

cu dicit Si quis aut hic hortat^z
aplus ad vitandu locucoz et in
tendit clem cor ille qui est
pfessor religionis vane cu n^a
lutas subesse pt doc in omnibus
2 ita omnia veritate tene 2 loq^r
2 lingua sua ab omni mendacio
refrenare Sz nos dippsi et a
flicti ppo nonne estis pfesso
res religionis vane qd re^e d^o
qd. Si quis vero putat se re
ligiosum esse p opa fidei non
refrenans linguam suam
sz seducens cor suum hc est a
veritate ducens huius vana est
religio. ideest e in vilis est
2 vana primo. Est aut consi
derand qd religiosus id sonat
qd religatus Sz religio vel
religacio pt esse epi aut pe
nes religionem aut religacom
dinorum madatorum 2 fidei articu
lorum 2^r omnis pfessores vane
religionis pnt dici religiosi.
Scd^o pt esse penes religionem
dinorum consiliorum 2^r nos et alii
fres sub una religione vel pro
fessione contes mag stricte
religiosi appellam^z. Tercio pt
esse penes religionem malarum
vocum 2 isto mo pendit reli
giosus qui refrenat lingua
suam a detraccionibus 2 menda
ciis blasphemiis 2 scurrilitatibus
nam ut dici^z pu x^o In mul
tiloquio no deest pccm qui
aut moderat^z labia sua pru
dentissimus est. Et aplus dt
qd corrumpunt bonos mores
colloquia mala. Deinde dt
Religio munda hic hortat^z ad
fcte 2 honeste vite conversacom
et facit clem cor illius vite

cōu[er]sacō est sūta ꝛ in maclata
apud deū p[at]rem qui visitat pu
pillos ꝛ viduas in tribulacōne
ipo[rum] ꝛ im maclatū se custodit
ab h[oc] s[e]c[u]lo Sz vos q[ui] estis p[ro]fesso
res vane religiōis debetis talib[us]
opibus insiste[re] go ꝛc. dicit go
q[uod] religio munda in cordib[us] in
tencōne et im maclata in opib[us]
execucōe apud deum ꝛ p[at]rem
h[oc] est visitare pupillos q[ui] ca
ret subsidio p[at]rum et viduas
que caret solacio marito[rum] in
tribulacōne s[ua] h[oc] est in n[e]c[ess]itate ea[rum]
et im maclatū se custodire ab
hoc s[e]c[u]lo Est aut[em] considerād[um]
q[uod] q[uo]m[odo] p[re]t cognosci sūta
ꝛ im maclata conuersacō vite
religiose p[ri]mo q[uod] cordib[us] inte
cōne pura q[ua]m ut d[icitu]r Can[tica]
iiij^o Totus es q[uod] nu[ll]a in te
est sine macla Sc[ilicet] q[uod] dei
filiali timoratōe ut d[i]c[tu]m est
Can. xxiiij^o Btus homo qui do
natū est h[abe]re timore[m] dei q[uod]
p[ro]ximi pia visitacōe ut d[icitu]r
Can. iiij^o In iudicando esto pu
pillis misericors ut p[ate]r ꝛ p[ro] viro
m[at]ri illo[rum] ꝛ eris velud filius
altissimi obediens Nam piu
sitacōne ꝛ pia cōpassiōe vi
dua[rum] ꝛ paupe[rum] dicet[ur] nobis
in die iudicii Quā diu vni ex his
fratribus minimis meis vni fece
ritis s[cilicet] opa mia m[ih]i fecistis
ut glosa dicit / iiij^o ex boni ex
empli demonstracōne Nam sup[er]
illo v[er]bo ap[osto]li Spectaculum facti su
mus mundo et angelis ꝛ hoib[us]
dicit Aug[ustinus] Qui nos amant
querunt q[uod] laudet in nobis Qui
uo nos odiunt detrahunt nob[is]
nos uo in utroq[ue] medio constituti
sic famam ꝛ vitam nr[a]m custo
dire debemus ut nō erubescat
de tractoribus laudatores gr[at]ie

Cordis aut[em] purā in tencōm tan
git ap[osto]lus cū dicit Religio munda
et im maculata dei uo filialem ti
moracōm tangit cū adiungit et
p[at]rem apud deū ꝛ p[at]rem h[oc] est q[uod]
deū debetis time[re] s[icu]t ꝛ in reuere[n]t[ia]
h[abe]re p[ro]mus aut[em] p[ro]ximi piam visi
tacōm intelligit cū addit Vis[itare]
pupillos ꝛ viduas in tribulacōne
eo[rum] Sz boni exempli de monstr[acōem]
tangit cū subinfert[ur] Et im macla
tū se custodire ab h[oc] s[e]c[u]lo ꝛc.

Fratres me nolite ꝛc. Si
cut dicebat[ur] c[apitulo] p[ri]mo Ap[osto]lus
hortabat[ur] afflictos ꝛ disper
sos p[ro]p[ter] nomine temptacōnes ꝛ tribu
lacōnes fortit[er] sustinere ex tribula
cōnū ꝛ temptacōnū delectabilit[er]
tollerare Sc[ilicet] p[ro] exp[er]sonar[um] ꝛ p[ro] aliud
re[rum] temptacōe Expedita go illa
p[ri]ma p[ar]te h[ic] seq[ui]t[ur] de s[ecund]a Aduertus
in telectum est sciend[um] q[uod] ista duo vo
luntas n[ost]ra maxime affici[tu]r ut in
fici[tu]r p[ri]mo in hon[or]ib[us] in debita exi
bicōne Sc[ilicet] indiuiciar[um] in ordina
ta recepcōe p[ri]mo go ap[osto]lus remo
uet p[er]sonar[um] acceptores ondens
q[uod] diuites no sunt honorandi p[ro]pt[er]
eo[rum] diuicias s[ed] mag[is] ex recep[tione] di
Sc[ilicet] remouz diuiciar[um] in debita
recepcōm ondens q[uod] debent h[abe]re lar
gas manus in paup[er]um suste[ntacō]e
ꝛ Si loquimur ꝛc. Sic ista p[ri]m[a] duo
facit ꝛ p[ri]mo pon[itu]r p[er]sonar[um] ꝛ p[ro] a
liud recep[tione] Sc[ilicet] pon[itu]r quo[rum]dā
dubitacōnū remocō ꝛ ibi Si tū
p[er]ficitis legem Prima p[ar]te in
tendit talem racōm Quicūq[ue] vo
lunt paupes ꝛ pupillos ꝛ vidu
as visitare ꝛ honorare no debe[n]t
h[abe]re fidem in p[er]sonar[um] diuitu[m]
accepcōe credentes q[uod] si diuites
honorent p[ro]pt[er] eo[rum] diuicias n[on] co
sequu[n]t[ur] p[re]miū eterne glorie Sz vos
debetis viduas ꝛ paupes visitare
ꝛ honorare sicut d[i]c[tu]m est sup[ra] go

Fidem domini nostri ihesu christi glorie h
est fides per quam debemus consequi
gloriam domini nostri ihesu christi. Nolite
habere in personarum divitum accep
tione eas magis honorando et ma
ioribus addignitates assumendo quam pau
pes propter divicias eorum. Romanus Jn
hac autem tercia apostolus sic procedit
quia primo ponit duas rationes con
clusionis 2º eius probationem ibi Et
enim si introierit / dicit ergo fratres
mei nolite in personarum accepcione
habere fidem domini nostri ihesu christi glorie
hec est non habeatis fidem ut cre
datis consequi premium glorie christi
si pauperes abiciatis et divites
extollatis quia apud deum non
est acceptio personarum ita apud nos non
debet esse Unum ut dicitur actuum xº
In veritate comperi quod non est personarum
acceptor deus / deinde cum dicit
Et si introierit et ponit dicte con
clusionis probationem nam probat hanc
conclusionem quod apud nos non debet
esse acceptio personarum in quatuor rationibus
primo propter pravitatis iniquitatem cogita
tionis Secundo propter christi imitationis
Tercio propter divitum oppressionis
Quarto propter divine offensionis et
ibi audite fratres et ibi nunc divi
tes et ibi nonne ipsi blasphemant
Jnprima parte intendit talem rationem
Illi sunt acceptores personarum iniquo
iudicio qui se iniquitatem cogi
tationis eorum pauperem contempnunt
propter paupertatem divitem extollunt
propter divicias sed vos estis tales quare
et cetera. Concluditur ergo sic bene dico quod
fidem domini nostri ihesu christi non debetis
habere in personarum acceptione etenim
si introierit in conventum vestrum
vel conventu vestro ut dicit alia lit-
tera vir habens annulum aureum in veste
candida scilicet pretiosa forte gerente

turpitudinem peccatorum introierit autem
et pauper in sordido habitu contemptibili
tuus non lucidus et preclarus et in
tendatur in eum qui veste candida
vel preclara indutus est et divitis
scilicet honorando propter talem vestem
tu sede hic in loco bene honorifico
pauperi autem dicatis contempnendo eum
propter eius paupertatem Tu sta illic
in vili loco ac sede sub scabello
pedum meorum nonne iudicatis apud
vosmetipsos id est nonne talem iudicium an
petis animis ipsis scilicet adeo et facti
estis iudices cogitationum iniquarum
quasi diceret quia iudicando personam
tanto esse digniorem quanto ditio
rem est facere iniquum iudicium et
cogitationem iniquam cogitare //
Queret autem aliquis utrum sit
mortale peccatum magis honorare divi
tem quam pauperem et videtur quod non
quia communiter videmus prelatos et
religiosos ac alias personas
divites magis quam pauperes honorare
Sed contra est talis dicitur omnibus mor-
talis peccare eum hoc faciat / Quare et cetera
Jnquantum est quia nequitias cogi
tare et in nequicias iudicare
non est sine peccato mortali sed hono
rantes divites quam pauperes sunt
iudices iniquarum personarum ut dicit
Apostolus in littera Quare et cetera Dicendum quod
in tali honore exhibito divitibus
et pauperibus potest attendi triplex ordo
primus ordo placationis / 2º ordo fi-
nie dilectionis / 3º ordo premii ex
spectationis nam honorare divitem
magis quam pauperem et in dignitatem
creata eum ut quod divites sapientia
de inductus ad honores creato
assumatur pauper non abiciatur non
obstante quod sit sapiens et in vita
et in moribus preclarus non sine
peccato mortali esse potest / Prima ut
dicitur proverbiorum xix melior est pau-

tergitacionum

p qui ambulat in simplicitate sua
quam dives torquens labia sua et in
sipiens et Augustinus super hunc locum quod si
habeat distanciam standi et sedendi
ad honores ecclesie referamus non est
putandum leve et est peccatum in personarum
acceptione habere fidem glorie domini
nostri ihesu christi et subdit Si quis non
ferat modo eligi divitem ad sedem ho
et contempto paupere instructiore sa
enciore et sapienciore quam dicit quod
pauci et nulli modo sunt prelati nos
qui non eligant pocius divites
ad se quam pauperes quantumcumque sint
indigniores et insufficienciores
eis cum hoc sine peccato facere non pos
sint si non attendatur ordo et finis finem
dileccionis et non est peccatum magis
honorare pauperes quam divites ut
quibus nos respiciamus divites propter
divicias suas sed propter personas et pro
pter divites suas et quia diviciis eorum
utimur in pauperum sustentacione et rei
publice defensione Nam isto modo
non solum non est peccatum divites ma
gis honorare quam pauperes verum eciam
est meritorium sic faciendo ob
servancia ordinis caritatis et finis
dileccionis Unde si tercio modo honorentur
attendatur ordo primum conspectacionis
ut aliquis cogitet aliquem tanto
digniorem quanto diciorem et personam
paupertatis contempnat propter pauperta
tem et divitem honorat propter divi
cias et temporalia commoda que ab eo
expectat tunc hoc esse non potest sine
peccato quia tunc dat pauperi occa
sionem desperandi de paupertate
sua Unde dicit dominus matthei xviii capitulo
aut contempserit unum ex pusil
lis istis minimis hoc est pauperibus
qui in me credunt expedit ei
ut suspendatur mola asinaria in
collo eius et demergatur in profundum
maris hoc est expedit sibi magis

incurrere temporalem in pena gravissima si
me quam fratrem pauperem ad peccatum
mortale inducere ut glosa dicit Nam
mola asinaria est que pondus
quod asinus ferre non potest vel est asinus
vel equus nolint ad molendum volvere
quod dominus dicit quod magis expedit per
talem penam mortem patere temporalem quod
ex contemptu paupertatis proximum nostrum
ad peccatum mortale inducere Deinde cum
dicit audite probat hoc ex parte vi imi
tacionis et est textus Illos vos
debetis honorare et non contempnere quem sic
a christo honorati sunt eos sunt pauperes
quod est dicit quod Audite fratres mei
dilectissimi Nonne deus elegit pau
peres in hoc mundo divites etc. in
Cum enim ambularet ihesus iuxta ma
re galilee vidit duos fratres scilicet
petrum et andream mittentes recia in ma
re quia erant piscatores et prima
ad corinthios dicitur et contemptibilia et in
firma mundi deus elegit ut forcia
confundat divites autem elegit in
fide et heredes regni hoc est fecit
eos credere ipse esse possessuros in here
ditate eterna non in diviciis temporalibus
quod quidem regnum repromisit ipse di
lectibus pro diligentibus se et non
diligentibus temporalia Vos autem ex
honorastis pauperem quasi diceret
vos non sequimini vestigia christi quia vos
pauperem abicitis et divitem colli
gitis christus autem contraria docet deinde
cum dicit Nonne divites per vos hoc id
ex parte oppressionis divitum et est textus
Illos non debetis honorare propter
divicias quia propter huiusmodi divicias
et potencias vos opprimunt libera
do vestra bona auferendo et ad iu
dicia contra iusticiam vos trahen
do Unde omnia mala ista faciunt
vobis divites quod non debetis eos ho
norare hoc est quod dicit Nonne divites
per potenciam opprimunt vos et ipsi trahunt

nos sine culpa qui facietis nos ad
iudicia condempnari quasi diceret Sic
faciunt. Est autem considerandum quod divites
condempnabis non pro nos proximos
opprimere secundum se sed magis contemptibilitate
amicorum qui habent condempnacionem cumula
tione quia ut dicitur proverbiorum xix
divicie addunt plurimos amicos
a paupere autem hii quos habuit separantur
et ibidem dicitur quod multi colunt perso
nam potentis et amici sunt dona
tribuentis. videntes quod divites se in
amicis et familiis habundare et paupe
res opprimunt flagellando in causa
do propter quod inter amicos pauperibus
honorari non debet. Deinde cum dicit
Nonne ipsi blasphemant etc. probat
hoc idem propter divine offensionis
et est sensus Illos non debetis
honorare qui blasphemant nomen
dei quod invocatum est super nos. Sed
divites hoc faciunt ergo etc. Dicit ergo
Nonne et ipsi quod divites blasphemant
nomen dei bonum quod invocatum est super vos
Nam secundum Ieronimum blasphemia est
iniuria deo irrogata quod quidem
nomen invocatum est super nos Naza
renorum nomen ihesu operatur in nobis
salvacionem eternam ut dicitur Act. 3o
Non est aliud nomen sub celo in
quo oportet omnes homines salvos fi
eri quam in nomine ihesu operatur etiam
in nobis protectionem Ieremie xiiiio
Tu autem in nobis es domine et no
men sanctum tuum invocatum est super
nos ne derelinquas nos. Deinde
cum dicit Si tamen legem etc. ponit
quasdam dubitaciones removendo
nam contra predictis duplex dubitacio
oritur. prima Una est de hoc quod dictum
est in medio quod non deceamus divi
tes honorare quod videtur contra legem
dei Nam secundum quod dicitur nobis Dili
ges proximum tuum sicut teipsum unde cum
nos velimus nobis honorem exhibe
ri videtur quod secundum istam legem tenemur

divitibus tamquam nostris proximis ho
norem impendere. Alia dubitacio
est que contra istud oritur. Nam dicto
quod faciamus contra legem secundum
quod precipitur nobis Levitici xix Ne
consideres personam pauperis nec
honores vultum potentis. Ideo videtur quod propter
hoc faciamus contra totam legem
dei nec quod transgressione istius
legis videtur quod efficiamur transgressores
totius legis divine. Primo ergo ponit
removendo primam dubitacionem dicens
alterius et ibi Convincimini etc. quasi
quod sic dictum est quod non debetis
divites honorare propter eorum divicias
Si tamen legem perficitis regalem secundum
scripturas hoc est si voluntatis observa
re legem eternam que est re
gina et excellens omnes alias
scripturas maxime hanc Diliges
proximum tuum sicut teipsum bene facitis
quasi diceret quod si honoratis divites
inquantum proximus est propter legem ob
servandam et ferventem dileccionem bene
facitis. Si autem personas accipitis
honorando divites propter eorum pau
pertatem peccatum operamini redar
guti a lege quasi transgressores. Vel a
lege efficimini transgressores illius
legis que scribitur Deuteronomii primo quod
iniustum est iudicare sive sit
civis sive peregrinus nec est dis
tancia personarum nec accipietis cuiusquam
personam. Levitici xixo
ut dictum est non consideres
personam pauperis nec honores vultum
potentis. Deinde cum dicit Quicumque
autem removet secunda dubitacio. Nam
posset aliquis dicere ut dicitur
videtur quod offendendo contra istam
legem que prohibet personarum accep
cionem non propter hoc offendat contra

divicias et paupertas ...

totam legem diuinam h'. Demones
apl'us dicit Quicumque aut totam
legem seruauit hoc est posuit
in animo suo seruare offendat
aut in vno id est in vno pcto fa
ctus est omn reus id est factus
est reus ipi deo aequ^o auertendo
omnia pcta hoc est q sunt peccata
Nam qui dixit non mechaberis
dixit et non occides hoc est quo
phibuit vnum pctm phibuit et
aliud q si non mechaberis occi
deris aut factus es transgressor
leg' id est transgrediendo vnum pctm
preceptum effectus es omn alioz trans
gressor q^m adm totam legisla
2m toris Queret aut aliquis vtru
hoc sit verum q si offendit in vno
sic factus est reus omn et q peccat
in vno pcto peccat in omnibus
alijs et vi^r q qnia qui peccat
pcto supbie vel in vidie vel im
que glie non ppt hoc peccat pcto
luxurie ymo dediti pctis spua
libus sunt mag pni ad pcta carnis
Jnqu^m est aplus in lra Dicm q
in pcto sicut in qualibet actu
possumus duo considerare aliud
forle et aliud mate fformale
in pcto est auersio a bono in co
mutabili mate non in pcto est
conuersio ad bona commutabilia
et qnia bonum in commutabile
puta ipe deus est vnum Bona
non in commutabilia sunt plura
et diuisa hinc est q op'e boni i
commutabilis pcta hnt conexi
onem et vnitate Qpter non boz
commutabilium hnt diuersitatem
et pluralitatem hoc g considerans
btus Jacobus ait Quicumque to
tam legem seruauit offendat
aut in vno factus est reus omn
Nam factus est reus in illo aequ^o
auertendo omnia pcta in tm sc pcta
q^m auertit^r adeo Cu i^r primum q q
pctm mortale homo auertat se adeo
p tm auersione omnia pcta sc vnum
pctm Nam si consideramus ipm deum
qui est legislator ipe non phibz
n pctm vnum formalit loquendo
Nam si phibz mechari non phibz
ipm n in q^m auertit ab ipso Sic ergo
deus p^m phibz auersionem ab ipso Jo
ipe phibendo etiam auersionem ab ipso
qnia omnia pcta auertit^r ab ipso Jo
ipe phibendo etiam auersioz phibz
formalit p^m vnum pctm sic et
possumus dice q qui offendit in
vno pcto offendit in omnibus
alijs in q^m pcto pctm auertit se
adeo a quo auertendo omnia pcta
hnt q sunt pcta hoc est g to bti
Jacobi in lra qui ad dixissz in v^o
factus est reus omn quando assignans
cam dicit qui Quicumque dixit non
mechaberis dixit et non occides q^i
dicat q qui phibuit mechari p
hibuit eam in q^m auertit ab ipso
et qnia homicidium auertit ab ipso Jo
phibendo mechari phibuit homi
cidium Vas ptc in tellige q sicut
qui phibuit vnum pctm sic etiam
phibuit omnia alia Sic q offen
dit in vno offendit^r in alijs et p
hoc solui^r argumentum qnia qui
offendit in supbia auertit se adeo
et qnia luxuria non est phibita n
in q^m pctm sit auersio adeo Qui
offendit in supbia offendit etiam
in luxuria et in ceteris alijs pctis
que auertit se adeo s3 malit non
op3 q qui offendit in superbia
offendit et in luxuria eo q mali
tia pcta sunt separata et distin
cta vt supra dictum est Sequi^r
aliud tam in hnt int textus

Sic loquimini et cetera. Remota p-
sonarum indebita exibitione
honoris in ista parte sicut dicebat
apostolus removens divitiarum et pa-
li(?) indebitam reverentiam. Ostendens
quod non sufficiat sola fides et sola com-
passio verborum ad proximorum subven-
tionem sed oportet quod operis exibitionem
eius manus porrigere adiutores.
Et dividitur hec pars in septem partes. Secundum quod
apostolus probat septem rationibus solam
fidem non sufficere ad proximi sub-
ventionem et eruditionem dilectionem.
Primo namque hic probat ex divine legis
observatione. Secundo ex iudicii expecta-
tione. Tertio ex conditione fidei inutilis
possessione. Quarto ex proximorum tene
tecte revelatione. Quinto ex conditione
fidei nudi iniqua comparatione. Sex-
to ex fidei Abrahe et probatione
popa. Septimo ex conversatione meretricis
completi in traductione et ibi Iudi-
cium enim et ibi Quid proderit
et ibi Sed aut fe(?) et ibi Tu credis
quia et ibi Vis autem scire. Dividitur
autem in prima parte intendit eleva-
tionem. Omnes varia volentes esse
qui vitam christianam tenent observa-
re legem christianam quia per
eandem legem debent iudicari
et retributionem recipere. Sed lex evan-
gelica precipit non solum loqui
per verba sed etiam per opera complere ea
que dicuntur. Unde quia dictus le-
gislator cepit primo facere per opera
que docuit per verba. Iuxta illud Actuum
primo Cepit Ihesus facere et do-
cere etc. Tertio ratio, ergo sic dicendum est
quod nos debemus totam legem servare
et maxime legem christianam. Sic
ergo loquimini et sic facite sicut per legem
libertatis incipientes iudicari quasi
diceret quod ita debetis efficaciter im-
plere per opera illa que nos loquimini
per verba sicut statim debetis iudicari

per legem libertatis hec est per legem
christianam que lex libertatis appellatur.
Est autem considerandum quod secundum Bonum
Gregorium cum augentur dona rationes
etiam donorum crescunt. Et quia ma-
iora et potiora beneficia recipimus
nos in lege christiana quam in lege mo-
saica et maiora in lege mosaica
quam in lege nature. Hinc est quod ad per-
fectionem dilectionis Dei et proximi nunc
tenemur magis quam illi qui ante erant.
Dominus non solum ergo loquimini bene sed
etiam bene operari. Alioquin convictus iu-
dicabimini per legem libertatis neglige-
do ista quia per legem Moysi vel
per legem nature ut glosa dicit. Deinde cum
dicit Iudicium enim probat hoc ex parte
iudicii expectationis et est textus talis:
Illi dicunt sine proximis opera miseri-
cordie exibere qui expectant a Deo misericordiam
accipere sed iudicium sine misericordia fiet
illi qui non fecit misericordiam aliis fa-
cere ut possint a Deo misericordiam recipere.
Ratio ergo sic breviter dicendum quod debetis
sic facere sicut loquimini quia statim
incipientes iudicari per legem quia
iudicium sine misericordia fiet illis qui
non faciunt misericordiam. Subdit autem 98
quod misericordia superexaltat iudicium quod
verbum potest exponi tripliciter ut sit
dictum in laudem misericordie iudicio pu-
nientis et tunc est sensus quod misericordia
superexaltat iudicium id est misericordia
est excellentior et dignior iudicio
quia misericordia apparet in salvatione in
dicium autem in dampnatione. Sicut
ergo salvati exaltati sunt super
dampnatos sic misericordia debet exaltari
super iudicium. Secundo potest exponi ut
sit dictum est in persona hominis mi-
sericordia consequentis et tunc est sensus
quod misericordia superexaltat iudicium hec
est homo magis exaltatur per misericordiam

q pindicant quia qui facit imaz
imaz met^r inveniet agit vo ubi
intendes qui ipi imaz consequet^r
Sz qui facit iudicium met^r iudi
cari Tcis pt opponi in psona
dei imaz facientis Et ut est ff
quia deus mag exaltat z mag
comedat imaz qua iudiciu qz
mag deo ima placet q victie
et agit xjo dici^r Similiter aut dis
cite quid sit imaz nolo et non
satisfiam Deinde cu dicit Quid
pderit h ponit zam ronem que
tlis est illa fides est inutilis
et inutilit possidet^r p qua ho
no pt consequi salute Sz quis
dicat se hre fidem z no hz opa
p tlem fidem no potit consequi
salute etna go possidere tlis fidi
inutilis est hc est go quod dicit
Quid pderit si quis dicat hre se
fidem idest credat solaz fidez
sufficere ad salute opa aut non
heat nunq fides potit salvare
eam quai dicat no potit z pq^us
fallit^r sic credendo Deinde cu
dicit Si aut frat h po^r z co
ex pximor in digencie revelacone
Et est ro tlis Quis voletes
consequi vita etna tenet^r ad
frnam dileconem z ad pximor
in digencie revelaconem Sz si vos
videtis frs z pximos nros ncti
tate pacientes z dixitis va cons
lacionis no tn dederitis eis ncti
uite ipt ht in digen eor no re
levat^r go zc Dicit go Si aut
fr aut soror Nam oms sumus
frs z sorores pne conformitate
z uite etne beatitate Nudi sut
quo ad bitud exteriore z vestimetor
coopmentu Et in digeat victu
cottidiano quo admodum me
moriu Dicit aut aliquis eoms
Ite in pace z calefacimi ipt fri

gididitate exteius affligetem et sa
turamini ipt calore nalem intus
consumete no dederitis aut eis que
ncia sut corpi quid pderit no
bis quai dicat nichil est utilis
caritas nra adeor in digencie re
levaconem sit z fides si no heat
opa mortua est in semetipa Dice
ret aut aliquis vtr fides sine opi
bus mortua sit z vi^r q no quia
dicit^r agit ultio Qui crediderit z
baptus fuit h salvus erit zug^m
est btus Jacobus in lra Dicm qd
illud dici^r mortuum esse q caret
spu et motu quia ut dici^r p modo
aia Animatu ab in aiato distin
guit spu z motu fides go que no
vivificat suu subiectu ipm ad motu
dileconis ip deum z pxi^m p cari
tate diligendo ut ipm ad spm
bone opaconis de facili pximor
succurrendo pt dici mortua Nacz
z^m Jeronimu qui dicit Sempt sue
tute pielo facis et no suadit ora
dit ita z fides est et z^m hac sili
tudine lo^r Jacobus ita dicit Qm
sicut corp sine mortuu est ita et
fides sine opibus mortua est ad
illud uo q dici^r de eva^e est dd^m
q eva^m lo^r de fide formata p
caritate naq cu fide qui cre
diderit exps actu ul exactu sugt
puto sicut puulus baptus fuit
salvus erit Deinde cu dicit Sz di
cet h po^r v ro et est tlis illor
fides est de credenda z pnata om
bons et malis pq no distiguunt^r
homies a demonibus sz p solaz fi
dem sine opibus no distiguunt^r
homies a demonibus z e bonu aia
lib go dicta fides est pnata oma
malis hc est go q dicit Sz dt quis
hus fidem ex opibus tu fidez hes
et ego hes opa ostende in fidez tuam
sine opibus z ego ondam tibi exo

pibus fidem meam quam dicit in ipsa
ndo ut glosa ego possum ex operibus
probare fidem meam quia probatio dile
ctionis exhibitio est operis sunt namque o
pera sig[na] ipsa sig[na] et indicia quibus
possumus probare et comitari aliquem fidem
et caritatem habere nam perfectam fidem
sine operibus non distinguitur homines
a demonibus dum subdit Tu credis
quoniam deus unus est bene facis credere
deum ipsum deum esse sed plus requiritur quia
demones credunt et contremiscunt
quia plus est quam credere unum est autem
considerandum quod secundum beatum Augustinum et alle
gatur in sermone xxviii de verbis domini quod
aliud est credere deo aliud est credere
in deum Nam credere deum est credere
quia ipse deus sit Credere uero deo
est credere quod loquitur verum esse Sed credere
in deum est credere et amare et diligere
ipsum et in eum ire eique semper adherere
et eius membris in corpore suo incorporari et sic
quia sunt demones et multis malis
et peccatoribus Sed tertium est tantum proprium bonorum
Quereret autem aliquis utrum fides sit
in demonibus et videtur quod non quia fides
est donum gratuitum datum nobis a deo sed
talia dona non sunt in demonibus ergo
etc. In contrarium est beatus Jacobus in litera
dicens quod fides est ipse de non visis et de
hiis ad quorum investigationem humana
ratio non attingit Quia beatus Gregorius
fides non habet meritum ubi humana ratio prebet
experimentum Sed ad credendum talia que
sunt super humanam rationem et que sunt in
possibilia nature potest aliquis moveri dupliciter
vel ex aliquo habitu divinitus super in
fuso sicut modo omnes fideles credunt
ea que sunt articuli fidei Sed quomodo
fides non est in demonibus vel hoc
potest esse ex aliquibus signis conditio
nibus ut miracula et cetera talia que
sunt in possibilia creature cognoscuntur de
mones ex talibus miraculis et naturali
cognitione que subtilius vigent in
eis quam in nobis credere in ea que sunt

fidei et possibilitate nature et naturali
ipsorum cognitionem non credunt non
quidem ex libertate voluntatis sed magis
molestia vincuntur propter quod talis fides
non est meritoria quia non est ex amo
re sed magis ex timore et stupore
Sed Jacobus signanter dicit quod demo
nes credunt et contremiscunt ubi
dicit glosa quod quem deum esse non
credunt vel crediti non timent
sunt demonibus duriores et peiores
Ex hoc patet quod talis fides
que est in demonibus non est vir
tus in [illegible] sed procedit ex naturali
cognitione ut dictum est Deinde cum
dicit Si autem vis scire o homo
vi vo que est talis Eadem fides
est in nobis et in antiquis patribus
que est eadem fides antiquorum
et modernorum Augustinus Sed fides Abrahe
et antiquorum patrum probata fuit ex operi
bus deo probari dicit ergo O homo
inanis idest superbe hoc sine ope
ribus vis scire quoniam sine operibus
fides ociosa est quasi diceret probo
tibi quia Abraham pater noster
nonne ex operibus est iustificatus
est offerens Ysaac filium suum super
altare sicut dicitur Genesis xxii
dicit quod ex eius opere comprobata fuit
fides eius Nam secundum glosam ma
gis probata fuit ad filium mactandum
credendo magis etiam probata fidei fuit
quod de mortuo filio credebat se
semine posse accipere nam dictum
erat ei ante [illegible] probatorum In semine
tuo benedicentur omnes gentes et Sub
dit Apostolus videns ergo quoniam fides
cooperabatur operibus illius et ex
operibus fides consumata est Id
est completa et perfecta et ex hoc
suppleta est scriptura dicens Genesis xv
Credidit Abraham deo et reputa
tum est illi ad iustitiam et amicus
est dei appellatus Nam illa obedientia
erat iusta quia obediebat suo
superiori Talis erat amicitia quia

[illegible]

ergo nostra fides [illegible] ex operibus

idem volunt q dns Nam 2m augm
Amicos facit conuictos animoz co
formacio volunt concludit go aplus
videtis idest manifeste vide potest
qm ex opibus iustificat homo et
no fide tm Exacret aut aliquis
uir abraham ex opibus iustifica
tus 2 vi q no qnia ad ro ms
dic q fides reputata est abrahe
ad iustiam no aut opacio/ ppea
aut multi fideles homines habz
fidem 2 opa ex te no put quos
nephas eet dice apud deu iu
stificati Nam vno mo iustifica
ri idem est q apud mundari ul
iusticia recipe et 2m hunc mo
Aplus dicit ad Ro Abraham iu
stificatu fuisse sine opibus hic
est sine opacionibs precedentibus
fidem qnia popa legalia que
fecisset no fuisset iustificatus apd
deu ut ibidem dicit aplus Sz
in sola fide iustificacom recepit
Alio mo iustificari id est q au
gmentu ul coplementu recipe
iusticie et 2m hunc mo Iacobus
lo h ubi dicit q fides abra
he ex opibus consumata est et co
pleta q intelligend est de opi
bus sequentibus fidem ut glosa
dicit Nam pfidem erat iustus
an sz fides duxit ad opa et p
opa fides ipa augmentata est
2 copleta 2 p hic pz soluto ad
pm argm Ad 2m dico est dm
q si quis hcat fidez caritate
in forem dz hre opa eciam si
operis deta opa ex te no vale
at qnia 2m Augm ipa dileco
ops fidei dicit esse Deinde cu
dicit Similiter aut h pom vin
io ex quadam meretis exempli
in traduciode 2 est ro thus p illa
iusta augmentat in gra pque
pacios apud libeant 2 iusti
ficant sicut dicit Iosue ii de ra

ab merete que liberauit nuncios
filioz isrl de manibus regis iericho
qz et hc est go q dic Similit eciam
et raab merex Nonne ex opibus
iustificata est suscipiens nuncios
scz iosue 2 palia via eiciens Con
dicit ymo ex eli iustificacoe est/ o
pacone concludit go ex omnibus dictis
Dicit sicut corpus sine spu mortuum
est ita 2 fides sine opibus mor
tua est intelligendo eo mo q dcm
Nolite plures magri est b
fieri Sicut b dicebat supra
ista aplus induxit dispsos
et afflictos pro nomine ad tribulacio
nes forcit sustinendas contra mundane
sapie abiectione et lingue refrena
cione Nota intelcom est sciend
q no sufficiat in nobis esse mali
cibus 2 viciis in traducto qnia no
sufficiat abstinere a malo n eciaz
bona faciamus Ymo c papliis
po mundane sapie 2 male locu
cionis remocio/ 2o po dine sapie
in nobis in traducto ibi Quis
sapiens 2 disciplinatus/ ppt primu
sciend q sapia mundana 2 falsa
ppt multa est vitanda anobis po
qnia est dei 2 pximi offensiua
2o est in anis gle appetitiua 3o
est vanitat 2 supbie attensiua 4o
est bonoz moz corruptiua 5o
to est in corrigibilis 2 ineffrena
tiua 6o est turbacoms inquiet
puocatiua vii o est fructus mali
pductiua Sz quis aplus dicat
ista oma prede tn qnia eo ligna
no locut n pmiciore corrupti q
hic exprime eo q ex ctiores locucio
nes sut sign intioz corrupcioms
que sut in anima ut dicit phus
so possimus dice q oma ista
procedut ex mundana sapia stulta 2
clamosa dimi aut ista pt i vm
2m q aplus dicit oma ista vm
prede ex mala locucioe 2 falsa
et in utili acceptoe 2 ibi pter eni

fuis z ibi lingua ignis z ibi ligna
coscium v ibi omnis enim vi ibi
ingmentum malum vnde ibi in ipa be
nedicas Inspirma go pte in tendit
clem com Illa sapia est terre
neda vel abiacenda anobis p qua
in terms dapnacom dei et pximi
offensionem atqz mltorum vorum inuti
lem locucom Oz omnia ista mala
in terms gmundana sapia zdamo
sa z fla go clis sapia est anobis
remouenda z abiacenda cotinua go
sic z m glosam vsqz mo monui
nos ad bo opa facienda quia fides
sine opibus mortua est mo nos moneo
ad sculta sapiam z sculta magi
stia demtadae Nolite go plures
mgri fieri fratres mei hc est nolite
appete vel apphende cathedram
magistralem u beatis in nos sapiaz
salutarem Nam z m glosaz multi fue
runt tpibus aplorum qui descenden
tes de iudea anthiochiam no bn
erudit in lege fidei qui docebant
credentes ex gentibus debe circumcidi
z alios errores in ducebant qui
veris pdicatoribus no pure labo
rem gombus condolenut clos
i ppt appetitu dignitatis facere
se doctores fluitatis z pignus dap
nacom magna incurrebat vnde
subdit Scientes qui maius iudi
cium sumitis hc est maiore dapna
com incurritis In multis enim offendi
mus omnes io pcolosum nobis est
docere quia no tm nos mis eruditi
sz nos omnes prudenciores z maio
res in multis offendimus magis
in vobis Quia si quis in vo non offendit
h pfectus est vir Est aut conside
rand qd aplus sigt docet iurare
pluralitate mgrorum quia vnus
det esse mgr nosce ppt multa
mala que in docendo qtiguit icce
pt Nam pmo quis incurrit ma
iore dapnacom Nam z m glosam

Qui in doctus officiu docendi vsur
pat et vpm fine nutriat maio
re dapnacom in cura mcur quia
si suo solo scelere pire ppt
dei z pximum offensionem alig doctores
offendunt in male docendo z offendit
deus Aliqui in male vi
uendo z offendunt pximum z m
qd mo in multis offendimus om
ut glosa dicit Tas ppt inutile
verum locucom quia ut dr ecci
apo Vtus vir qui no est lap
sus p opere suo Et signa est
vtus quia raro in multiloqo
pt deesse pctm Certo pp diuina
pbibicom na quis est omnis
volens se ondere ipm mgrm
singlarim esse propria discipulis
suis ne se nigros nom desiderent
vnaz est mgr vr xpus
Et aplus dicit in libro de mgro
est no sm ille ht cathedra
in celis qui vitate docet i tris
Et subdit qd aliqs homo sic se
ht ad cathedra sicut agricola
ad arbore Nam sicut agricola
no dicitur ipse factor arboris sz
cultor Sic homo no dicitur ipse
scie doctor sz dispositor Ex qui
bus omnibus hre possumus
vam esse quandam glosaz que
dicit qd vitas tenuus z scienus
audi qd doce ppt pcla que
occurrit in docendo dt go aplus
Nolite plures mgri fieri fily mei
ppt diuinam pbibicom Scientes
qui maius iudicium sumitis ppt
vbiam dapnacoz In multis enim
offendimus ppt dei z pximi o
ffensionem Si quis aut in vbo
no offendit h vir est pfectus
ppt vorum pcolosam locucone
deinde ca dicit potest enim hic
po z ia que est clis Illa lo
cucio est refrenanda z remouenda

da a nobis que est ambiciositas
et inanis glorie appeticiva. Quia talis
est locucio lingue procedens ex am-
biciosa et stulta sapiencia. Ideo etc.
In hac racione sic procedit quia primo
probat maiorem per duas similitudines
2o ponit ibi Ita et lingua. Dicit
ergo beatus Iacobus quod qui non offendit
in verbo ille perfectus est vir. Ideo homo
debet refrenare linguam suam sicut
homo ponit frenum alicui quod est
potencior et forcior lingua propter
cuius frenum circumducitur totum corpus ne
per casus timore discedat. Similiter
frenum equis in ora mittimus ad
consenciendum nobis et omne corpus
eorum circumferimus hoc est ducimus cum
quocumque volumus ista est una si-
militudo. Tunc ponit aliam dicens
Ecce naves cum magne sint et
a ventis validis minentur circumfe-
runtur aut a modico gubernaculo
ubi impetus dirigentis voluerit.
Sicut ergo dirigimus et gubernamus
omnia predicta que sunt potentissima
et fortissima ita et lingua quod
modicum est membrum et magna ex-
altat hoc est magna et alta iactat
nisi eam homo refrenet et guberna-
ne in ambiciositatem in inanem
gloriam prorumpat. Unde secundum glosam
Si gravatur lingua ambiciosi
magna exaltat vel exultat ut
dicit alia littera quia auctorum varia
et sermones de speciebus singularum se sa-
pientem iactat et facundum. Con-
tra quos subditur in proverbiis noli te mul-
ta loqui gloriantes et subditur
ibi tamen quia deus scienciarum dominus
est et ipsi preparantur cogitaciones. De-
inde cum dicit Ecce quantus hic ponit
2 racionem que sic procedit. Illa lo-
cucio a nobis removenda est que
est caritatis et superbie accensiva
et universe iniquitatis disposita. Quia
talis est locucio lingue procedens ex im-
munda et fragili sapiencia. Ideo etc. Dicit
Augustinus Ecce quantus ignis id est quam
parvus ignis est ipsa lingua et quam
silvam magnam incendit. Nam quemadmodum
incendit totam silvam virtutum quia
male loquendo homo quasi devorat
omnes virtutes et omnia bona que in se
habet. Nunquam eius ex mala locucione ho-
mo inducit ad racionem et ad superbiam tota
una parentela et tota una cognacio
unde subdit Et lingua nostra ignis
est universitas iniquitatis. Est autem
sciendum quia lingua dicitur ignis
esse universe iniquitatis secundum glosam
quia universa facinora que commit-
tuntur aut comminantur aut disponuntur
propter eam ad latrocinia fornicaciones
aut pariuntur aut operantur peccata et per-
iuria et falsa testimonia aut defen-
duntur aut protegunt peccata sicut malorum
vicia et peccata. Deinde cum dicit lingua
constituitur hic ponit 3 racionem et est talis
Illius locucio est vitanda et remo-
venda a nobis que est bonorum morum
corruptiva et maculativa. Quia est locucio
lingue procedens ex diabolica sugge-
stione. Ideo etc. Dicit quod lingua con-
stituitur et membris nostris que macu-
lat totum corpus id est et infla-
mat rotam nativitatis nostre hoc est
inflamat et maculat opera nostra o-
mnia que dicuntur esse rota propter ipsorum
operum volubilitatem. Nam sicut in
rota idem est principium et finis sic et in
actibus hominum quando homo credit
finire tunc incipit et hec lingua que
sic maculat mentem nostram est infla-
mata a gehenna hoc est a sugge-
stione dyaboli. Nam secundum glosam
Gehenna dyabolus est quia ipse
ipsa sicut est unde gehenna semper
ardet. Sic semper dyabolus ubicumque
sit sive in mari sive in terra secum
fert tormenta flammarum suarum et hac

pt commotus flamma vicior(um) suggerit
hominibus et illa que sibi in videndo
suggessit et per lingue incontinentiam
aperit et per cetera membra ad effectum
ducere cogit. Est autem considerandum
quod mala locucio dicitur maculare
et inflammare opera nostra propter infe-
ctionem primo propter bonorum morum corrupcionem
quia sicut ignis est corrumpens sic
corrumpunt bonos mores colloquia
prava secundum apostolum. Secundo propter anime lesi-
onem quia scribitur Sapientie primo Os quod men-
titur occidit animam ledit animam suam.
Nam raro potest esse quod homo in mul-
tiloquio non ledatur et affligatur
de aliquo verbo dicto. Tercio propter ire
commocionem quia ut in pluribus
homo in loquendo irascitur et infla-
matur. Sicut scribitur eodem capitulo dep-
cias oris illius inflammato est
Certo propter eius flammitatem vel fla-
titatem quia ut dicitur in eodem ca-
pitulo lapsus flamme vel false lingue
quasi qui in pavimento cadens.
Deinde cum dicit Omnis enim natura
posita que talis est. Illius lo-
cucio est animalis tamen nuda que
est intractabilis et indomabi-
lis sed talis est locucio lingue. Ideo
etc. Dicit ergo quod omnis natura bestiarum
sicut leonum et volucrum et avium
insidiarum et serpentium sicut aspidum.
Nam ut glosa tangit in mansi-
onem aspidem aptam familiarem legi-
tur in Egypto domitam fuisse que de
cauda egrediens de mensa eius
annonam recipiebat. Legitur etiam
tigridem quandam mansuetam
factam fuisse in India et domitam
destinatam fuisse Anastasio
principi. Omnia ergo talia anima-
lia silvestria domantur et domata
sunt a natura humana preter malam
linguam hominis. Nullus domare
potest quia ut scribitur Ecclesiastici primo Cunctis

est qui non deliquit in lingua sua.
Quam dicit nullus. Deinde cum dicit
Est enim inquietum malum plenum veneno
et est talis. Illa locucio est vita-
nda que est locutionis et inquietis
provocativa sed talis est lingua locu-
cio quia ipse est inquietum malum
plena veneno mortifero. Dicit
ergo inquietum malum ipse lingua
plena veneno mortifero. Est autem
considerandum quod lingua est inquie-
tum malum in se et in aliis. In se
namque quia qui se respicit illa
non habebit requiem nec habebit aliquid
in quo requiescat. Unde dicitur
Ecclesiastici 28 in aliis non silet quod ibidem
dicitur susurro et bilinguis male-
dictus multos enim turbavit pacem
habentes. Dicitur autem plena veneno
mortifero propter aliorum infectionem
quia ut scribitur eodem capitulo lin-
gua mala multos commovit et
dispersit illos de gente in gentem.
Deinde cum dicit In ipsa benedi-
cimus hic ponit unum et primo po-
nit secundo subiungitur eius proba-
cio ibi Numquid fons. Prima parte in-
tendit talem racionem. Illa locucio
non est ordinata que est mali
fructus sicut et bona productiva
sed talis est locucio lingue que
quandoque bona loquitur quandoque mala
cum tamen semper debet bona loqui.
Ideo etc. Dicit ergo quod in ipsa scilicet li-
ngua benedicimus deum hoc est ip-
sum propter eius sapienciam et patrem
propter eius potenciam et spiritum sanctum propter
eius clemenciam et in ipsa male-
dicimus homines qui ad similitu-
dinem dei facti sunt etc. Quia maledicit
deo qui maledicit creaturam
maledicit creatorem qui fecit illam.
Ex ipso ergo ore procedit maledictio.

et bndictio cui tamen semp ex
ipso debeat pcede bndictio deim
cu dicit Non opz h' subiungit
eius pbacio et est ro talis vnu
zidem no pot esse pductiu du
oz contraroz Qz lingua est v
nu mebz q° no pot copia bne
dicto z malediccio pcede nisi cu
pcto qua amaritudine maledi
ctonis cosumit dulcedo bndicci
onis ut glo dicit No opz fres
mei hc ita fieri q° q° ex eodez
ore bndicimus deu z maledi
cimus creaturas eius e° nuq°
fons de eodem foramine emanat
dulce z amarum aqua qt dicit
hic est in possibile. nuq° potest
fres mei ficus vuas facere aut
vitis ficus facere ut sibi aq° vis
Nuq° colligunt de spinis vuas a
de tribulis ficus sic neq° salsa
dulce pt facere aq° Ista ecia
lingua sua mala no pt loq°
bo sicut nec arbor mala fructus
bonos facere Intelligendu tamen
est zm glom q° oz aliquando
amara pdicacoe uti post dul
ci q° de trahendo blandiendo
p dulcedine vboz amara iux°
increpando z redarguendo p dulce
dine pctoz satis difficile est
ut duas vices adidem tedentibus
vtruq° facere possit

Quis sapiens
et disciplinatus ponit h'
sapie mundane remocoe
et abiectoe i ista pte ut dicebat
po' in nabis dune sapie in trodu
ccone Et dnr' hec pt in duo j°
po' volentid dinam sapiaz re
cipe cogita diffido. 2° po' dune
sapie spiris de ficto et notifica
co z ibi Quod aut de sursu est
adequido cam prime ptis est sacd
q° ca st illa que nos maxime

disponunt ad dinam sapiam recipie
dam. prim est scita z honeste vite con
sacio qua ut sibi Sap j° In mali
uolam aiam no in troibit sapia
nec hitabit in corp° subdito pctis Et
Augg in libro j° de ciuitate q° dina
sapia no ii purgatissimis mentib
tradit Secdm est pacis z tranquillita
tis vnio Nam si aia volens
recipe sapiam mundana sedendo z
quiescendo sit sapiens z prudens
ut dicit vij° phoz Multo forcius
in recipiendo dinam sapiam omez
turbacionem z ficcionem in suis cogita
cionibus deb' remouere qua spus
sctus discipline effugiet fictu et
auffert se a cogitacionibus que s't
sine in tellectu ut sibi Sapie p°
Tercium est supbie remoto z detestacio
qua benignus est spus sapie hc
est humilis z masuetus et no li
berabit maledicum hc est supbu
a labiis suis. ut dicit codez libro
primo q° q° papliter volentid habere
dinam sapiam po' scita z honeste
vite consacio Scdo po' pacis et tra
quillitatis adin vite vnio Tercio
po' supbie remoto z detestacio z
ibi Quod si zelu amaz z ibi no
est enim ista sapia Secda pte in
tendit clericorum cunctis volunt
dinam sapiam recipe dent scita
z honestam consacom hic Qz uos
voltis disciplinari z doceri p dinam
sapiam q° z dicit q° Quis sa
piens z disciplinatus inter nos hc
est si aliquis cupit esse sapiens
ex ceptio sapiam adiscendo et di
sciplinatus cuiusq° doctrina reci
piendo inter uos ondit idest on
dere debet primo ex bo consacoe
opacom suam q° esse scitam et
in maculatam z maxie eleo opa
com deb' ondere In masuetudine
sapie hc est in humilitate sue sapie

zelus

qina in masuetudine dominus suscipe in
situm verbum Est aut considerandum propter
quam quarto expedit volentibus sapientiam
percipe debet habere vite sanctitatem primo
quia dicitur sapientie in eis in oblatione
quia michil inquinatum in eam incurrit
ut homo maculatus eam recipere possit
secundum transfert in animas sanctas amicos
dei et prophetas dei constituit ut dicitur
sapientie vii° Et sic° propter consuetudinem pacis
pacificatorum quia ipsi non habitat
nisi cum homine habente pacem et quiete
consuetudinis. Unde dicitur Sapientie viii° Intrans
in domum meam conquiescam cum illa
Tertio propter primum comparationem quia prophetantibus
habitantibus et docentibus in nomine
christi non tamen sancte et honeste vivencibus
dicitur in die iudicii Amen dico vobis
nescio vos id est non approbo quia
licet habueritis sapientiam in intellectu
non tamen habuistis caritatem in affectu
Quarto propter proximorum edificationem quia
ut glosa dicit hic Cum tot ex magisterium
assumere prius enim adiscat
bene operari quam alios docere ut bene
consulendo quoniam aliorum possit esse
et Gregorius dicit quod tunc predicatio
utiliter profertur quando operatione adim
pletur Deinde cum dicit Quod si ze
lum amarum habetis et contentiones
sunt in cordibus vestris Nolite glo
riari et mendaces esse adversus veri
tatem hic ponitur quod in volentibus divinam
sapientiam accipere debet esse pacis et
tranquillitatis unio Et in tendit talem
eorum Illi qui volunt divinam sapientiam
accipere debent amaritudinem et conten
tiones ab eorum cordibus removere
sed vos tales estis quod ergo dicit quod
bene vos dentes in mansuetudine sa
pientie habere consolationem nam quod zelum
amarum habetis hoc est si habetis livo
rem et amaritudinem erga proximos
vestros et contentiones sunt in cordibus
vestris de spiritu vestro hoc est ex

vera sapientia Nolite gloriari hoc est
non putetis quoniam gloriam habere vos
gloriam et premium eternum propter vestra bo
nis que fiunt a nobis ex superbia
et addepressionem aliorum Et noli
te et mendaces esse adversus veri
tatem hoc est nolite mentiri do
cum in baptismo promisistis ab
renunciare pompis dyaboli quod
non facitis cum de bonis operibus
superbitis ut glosa exponit Est
aut considerandum quod zelus accipitur
quinque modis primo pro superioritate
secundo pro livore tertio pro amore Et sic
dignitate tertio pro fervore de quo dicit
Ecclesiastici viiii° Non zeles mulierem sin
us tui ne ostendatis super te ma
liciam doctrine nequam de secundo dicitur hic
quod si zelum amarum habetis nolite
gloriari De tertio et quarto scribitur in
psalmo zelus domus tue come
dit me de quo non scribitur ibi ubi
zelus et contentiones ibi inconstan
tia et omne opus pravum Apostolus aut consi
derandum est quod aliquem contra sua sa
pientia tot mala inducit primo contra
suos proximos rancorem et in dissen
sionem quia numquam cum suis proximis
pacifice loquitur Contra quos
dicitur prima in ° contra dibilis coram
deo et hominibus est superbia et exe
crabilis omnis iniquitas Et sic
inducit amaram iniquam correptionem
quia de eorum sapientia superbiendo
in dignitatibus verbis loquitur ad
proximos Contra quos scribitur Iob
pacientes estote ad omnes dicit
pacientes esto ad omnes correctos
quia qui impaciencter corrigit
non corrigit sed irritat Tercio in
ducit primum peccatorem quia tales
magis contra sapientia sua iudicia in
ducit quod si suis scele piret ut
ex dicebatur Deinde cum dicit Non

ta mla

est enim ista sapia desursum desce
dens sed terrena animalis vel dya
bolica ubi enim est zelus et contentio
ibi inconstantia et omne opus pravum
h' po^z q' recipientibus divinam sa
piam dz esse superbie amor et
detestatio et est co tlis Illi qui
volunt divinam sapiam debet de
testari et asse removere sapiam te
rrenam animalem dyabolicam et que
non est de sursum descendens sed vos
estis tales ideo etc. dicit ergo quod ista
sapia superba et contentiosa non est
desursum descendens hoc est non
est nobis divinitus inspirata sed t
errena idest terrene glorie cupida
animalis hoc est solum animalia
et consilia querens dyabolica hoc
est superba et contentiosa et subdit
causam quia ubi est zelus idest
v' indignatio et contentio ibi est
inconstantia quia mens fluctuat
de uno peccato ad aliud et omne
opus pravum. Est autem considerandum
quod superba sapia hz m^{or} mala
quia primo habet homines a humi
litatibus deprimere quia sic humi
lis sapia quanto plus descendit
tanto plus homines exaltat sic
sapia superba quanto plus volt
ascendere tanto magis deprimit
homines. Ideo dicitur Ecci xi^o Sapia
humiliati exaltabit caput illius
et in eodem libro cap iiii^o perdidit
duos incordatum humiliatus super terra
et q^m adhuc dicitur Talis sapia
non est de sursum descendens
2° est terrene glorie appetitiva
de qua loquitur gregorius in moralibus
dicens quod humane sapie posse
ssores dum pravis gloriam adipisci
nos putant quedam quasi lenia et
prava pagine 3° que ex solius
caritatis radice procedunt imitari

contempnunt Et quantum ad hoc talis sapia
dicitur terrena Talis dicitur et est carnalis
nichil operatur de cuius possessori
bus scribitur ad philippenses iii^o quorum
finis in terris quorum deus venter est
et gloria in confusione ipsorum qui terrena
et quantum adhuc predicta dicitur sapia
animalis Tertio est alta et inflata
quia semper hz in superbia elevare
cum tamen in spiritu hominis tale vicium magis
debeat domare Ideo thobie iiii^o dicitur
Superbiam numquam in tuo spiritu aut in tuo
verbo et spiritu dominari permittas quia in
ipsa initium sumpsit omnis perditio et
quantum adhuc dicta sapia dicitur dyabli
ca deinde cum dicit Que autem desur
sum est sapia h' po^z divine sapie
descriptio sive notificatio et notifi
catur explicat primo quantum ad dignitatem
eius 2° quantum ad eius proprietatem
3° quantum ad eius fructum et utilitatem
et ibi primum quidem et ibi fructus autem
Imprima parte intendit talem rationem
Illa doctrina est omnibus dignior que
est de sapia de sursum nobis re
velata Sed talis est illa sapia di
vina idest desursum revelata ergo etc.
dicit ergo bene dictum quod sapia contentio
sa et superba non est desursum ymo
magis et terrena et dyabolica Sed que
est pacifica et humilis illa est
de sursum Est autem considerandum
ut habetur in ethica primo et vi^o compe
tit sapie que possunt dici que
nunc hunc doctrine nobis desuper
inspirate primo namque competit sibi
omnia scire 2° difficilia iudicare
3° omnia per certitudinem cognoscere
4° quod considerat causas tantum certo quod
sit sui ipsius gratia 6° quod ordi
net et non ordinetur quia sapientis
est ordinare et non ordinari Que
quidem sex Si bene advertimus conve
niunt isti doctrine nobis divinitus
revelate propter quod merito sapia appellatur

d
no

Nam primo que omnia scit non
solum in universali sed etiam distincte
et in propria forma de omnibus cognitionem
tradit. Secundo competit ei difficilia
iudicare quia considerat de deo trino
et uno cuius cognitionem superat
omnem sensum et intellectum creatum.
Tercio de perditis tradit cognitionem
certam et firmam quia certam saltem
creditum adhesionis nulla cognitio
est certior ipsa. Quarto considerat
causas causarum quia deus quem principaliter hec
doctrina considerat est causa omnium cause.
Quinto est gratia sui quia ad nichil
aliud quod eius cognitio ordinatur.
Sexto licet omnes alias sciencias ordina-
re et a nulla ordinari describitur ergo
divina scriptura quantum ad eius dignitatem.
Secundo videtur sapiencia que desursum
est deinde eius dicit primum quidem
pudica est deinde pacifica mo-
desta suadibilis bonis consenciens
plena misericordia et fructibus bonis iudi-
cans sine simulacione fructus autem
iusticie in pace seminatur facientibus
pacem. Hic describitur quantum ad eius
proprietates. Dicit autem eius proprietates
VII. Nam primo est pura sine in-
feccione. 2o est quieta sine tribula-
cione. Tercio est circumspecta sine morum
corrupcione. Quarto est placabilis sine
superbie elacione. Quinto est come-
tabilis sine invidie emulacione. VIo
est pia cum caritatis dileccione. VIIo
est iusta sine personarum accepcione. Has
autem VII proprietates per ordinem ponit
apostolus dicens ergo quod sapiencia que
desursum est primum quidem pudi-
ca est, hoc est pura sine infeccione
quia est vapor virtutis dei et ema-
nacio quedam claritatis omnipotentis
dei sincera ut dicitur Sapiencie VIIo. De-
inde est pacifica hoc est quieta
sine tribulacione quia non habet ama-
ritudinem conversacio illius nec tedium
conversacio illius ut scribitur Sap. 8o.
Deinde est modesta id est circumspecta
sine morum corrupcione quia in illa
est spiritus intelligencie sanctus uni-
cus multiplex et modestus dici-
tur Sapiencie VIIo. Deinde est
suadibilis hoc est placabilis sine
superbie elacione quia si in aliquo
minus bene agitur et in glosa vel
propter ignoranciam vel propter negligen-
ciam bonorum suasione assensio
probis. Deinde est bonis consenciens
hoc est bonis se conformans sine in-
vidie emulacione quia ut dicitur Sapiencie
VIIo venerunt mihi omnia bona
pariter cum illa quam sine ficcione di-
dici et sine invidia communico et ho-
nestate illius non abscondo. De-
inde est plena misericordia et fructibus
bonis hoc est pia cum caritatis
dileccione quia ille tenet et quod patet
et latet in divinis sermonibus qui
caritatem tenet in moribus secundum
beatum Augustinum. Deinde est iudicans
sine simulacione hoc est iusta sine
personarum accepcione quia eius doctor
et inspirator non accipit personam
hominis etc. Descripta est divina sa-
piencia quantum ad eius proprietates. Tercio
describitur quantum ad eius fructum
in eo quod additur: fructus autem
iusticie in pace seminatur, hoc est
virtutes et premium quod datur operatori-
bus iusticie et pacis que seminatur
a facientibus pacem. Ysaie dicitur 32o
Erit opus iusticie pax et cultus
silencium. Nam homo debet seminare
pacem in se ipso per diligentem mandatorum
observacionem. Psalmus: illud: Pax
multa diligentibus legem tuam et non est illis
scandalum. Secundo seminare pacem in
proximo per malorum vocum sedacionem
et mitigacionem. Apostolus dicit ad Ro. XIIo
Si fieri potest quod ex vobis est cum
omnibus hominibus pacem habentes debet

seruare pace sui ad eius p[er]ennem
volu[n]tatis co[n]formacio[n]e[m] et sui sp[irit]us
defensione[m] de qua pace scribit[ur]
ad philipp[ense]s iiii^o Et pax dei que
exsuperat omnem sensu[m] custodiat
corda n[ost]ra et intelligencias no
stras. Facientibus aut[em] simplices
pacem fructus iusticie seminat[ur] h[ic]
s[e]p[ar]at[ur] eis que erit d[omi]na leticia
et d[omi]na filiacio Iuxta illud ma[thei] v^t Beati
pacifici quoniam filii dei vocabu[n]t[ur]

Unde et bella et lites in no
bis nonne hinc ex concu
piscentiis vestris que militant
in membris v[est]ris Iuxta ista ut s[upra]
dicebat[ur] ap[osto]lus inducit dispos[itos]
et afflictos p[ro] nomine ad tribula
tiones fortiter tollerandas p[ro]pter pace[m]
et concordie vnione[m] nam qui in
tribulacione et afflictione sunt po
siti maxime indigent pacem
et concordiam ad invicem h[ab]ere
Sunt aut[em] duo n[ecessari]a ad pace[m] et
concordia[m] h[ab]endam p[ri]mum est impe
dimentor[um] remocio quia h[ab]ent debet
impedimenta remouere que pro
cius pace et concordiam impedire
Se[cundu]m est uicior[um] p[ro]curacio quia
vicia et p[er]ficiam ad pace[m] h[ab]enda[m]
quod homo p[er] dei p[ro]curacione[m]
ergo ap[osto]lus volens inducere disp[ositos]
et afflictos p[ro] nomine ad
tribulaciones fortiter sustinendas
p[ro]pter pacis et concordie vnione[m] pot[est]
impedimentor[um] remocione[m] et pot[est]
vicior[um] eor[um] que expediunt ad
pacem h[ab]endam p[ro]curacione[m] et ibi
Subditi ergo estote deo ad euiden
denciam p[ri]me p[ar]t[is] sciendum est q[uod]
vii videntur esse illa que pace[m]
2o et vnitatem h[ab]ent impedire Primum
no est terrene concupis[cencie] quia caro
concupiscit aduersus sp[iritu]m et eq[uo]
ut ap[osto]lus dicit ad Galla[thas] Secundu[m]
est pecunie et diuiciar[um] auaricia
quia non saciat[ur] appetitus auari nec
implet[ur] auaricie pecunia ut d[icit] Cri[sostomus]
Tercium est superuinus locucio litiga
toria quia seruum dei non op[ortet] litiga
re s[ed] mansuetum esse ad omnes ut d[icit]
ap[osto]lus ad thi[motheum] q[uart]um est peticionis ig
norancia et malicia quia petendo et
non recipiendo turbacio aggreuat[ur]
h[ic] contingit q[uia] petim[us] et non reci
pim[us] eo q[uia] male petim[us] Quintu[m] est
iniusticia dei quia sic ex iusticia
dei summa vnitas et pax acquirit[ur]
sic ex eius iniusticia turbacio et in
quietacio h[ab]et[ur] Sextu[m] est emulaci
o in vidia quia qui cui vicio h[abe]t in
se ipso quietem accipe non p[otes]t. Primo
i[gitur] ap[osto]lus docet remouere carnem
concupisc[enci]a[m] 2o pecunie diuiciar[um] a
uaricia[m] 3o p[er]vinior[um] locucio[n]em liti
gatoria[m] 4o peticionis ignoran
ciam et malicia[m] 5o dei iniusticia[m]
vi^o emulacionis in vidia et ibi Con
cupiscitis 3° ibi litigatis 4° ibi pe
titis et non accipitis 5° ibi adulte
ri nescitis vi ibi An putatis In
p[ri]ma ergo p[ar]te intendit talem con[cupiscenciam]
Illi qui volu[n]t h[ab]ere pace[m] in seipsis
h[ab]ere debent ab eis remouere talem
concupiscencia[m] p[ro]bat h[ab]ent pugnas et
bella in eis s[ed] vos nolle debet
pace[m] et concordia[m] ergo debetis talem
concupiscencia[m] remouere co[n]tinuat[ur] ergo sic
dictum est q[uod] facientibus pace[m] sep[ar]at[ur]
et seminat[ur] fructus iusticie qui erit
gaudium sempiternum quia vos p[ro]cedere
debetis h[ab]ere ut possitis eor[um] fructum
consequi vnde ergo bella et lites in
nobis nonne ex concupiscentiis v[est]ris q[uasi]
diceret non h[ab]etis vos alia nisi ex
concupiscencie que militant hoc est
ducunt[ur] in membris v[est]ris vnus s[upra]
bella et pugnas non h[ab]etis n[isi] ex v[est]ris
concupiscenciis Est aut[em] considerandum q[uod]
concupiscencia militant contra pacem i[n] nobis
p[otes]t intelligi ex pluribus ad membror[um]

morꝝ z tunc hʒ veritate qma ꝯ ꝯcupia
militat z dnat in nobis qma q̄uis
in motus insurgat in nobis no e
in ptate nra p̄mos nobis nolentibus
caro ꝯcupiscit adusus spm z eg
ut allegatu est p aplm ad Gal et
ad Ro h ꝯcupiaz appllat legem
mebroꝝ dicens video in mebris me
is aliaz legem repugnante legi me
tis mee captiuante me in lege
pcti que est in mebris meis Quatu ad
mebroꝝ motum veritate hʒ tlez
ꝯcupiaz nos militari z captiuare
et dnari in nobis Scdo pt hʒ intelli
gi q̄tm ad cogitatonu supuenco(n)e et
tunc adhuc talis ꝯcupia militat i
nobis qma no est in ptate nra
q nobis veniat in mente ad cogi
tandu Na quas intelctus pcipit
cogitatoes bona quas mala Tercio
aut pt intelligi q̄tm ad voluntatis
deliberatoez z tunc no hʒ veritatem
qz talis ꝯcupia ꝯ nititate mili
tet z dnet in nobis n q̄tm ad in
clinatoem quandam in q̄tm anima
coniuncta corpi ad coplexionez et vo
luptate corpis inclinat Sz in
ptate eius est motibus in mebris
insurgentibus z in cogitatoibus
in telctu supuenientibus resistere
ppt q ꝯcupia que puenit ꝯ me
broꝝ motu vel ꝯ cogitatoum
supuencione no hʒ q sit pctm n
postq deliberata fuit puoluntate
Prima z Aug Omne pctm e
voluntariu q si no est voluntariu
no est pctm volens go aplus osten
dere illam ꝯcupiaz militari et
dnari in nobis que ꝯsurgit ꝯ
mebroꝝ motu dicit bellu et
pugnaz esse in nobis ꝯ ꝯcupiis
que militant in mebris nris
deinde cu dicit Concupiscitis et
no hetis occiditis et no zelatis
et no potestis adipisci h por
2o vo ꝯ diuiciaz auaricia z est
talis illi qui volunt in seipis h̄re

pace dnt abicis remoue appetitu
pecunie z diuiciaꝝ pmus appetitu
in tantu multa mala Sz nos deb
velle h̄re pace magis ei sicut
in tribulatoe positi go cu dicitur
ꝯcupiscitis s pecuniaz z diuicias
et no hetis occiditis s pximos
vros n pecuniam h̄atis et ze
latis h est ardenter ea amatis
et no potestis eam adipisci Si
aut ꝯsideratis q ta mala in — famula
tantu ꝯmittimus et in ordinato
appetitu pecunie et diuiciaꝝ Primo
nas in tantu ipius appetitus
pnatoꝝ qui ꝯcupiscunt quas
pecuniaz et no hent eo dicitur
Eccli xi Si diues fueris no eris
immunis a delicto Et si secutus
fueris diuicias no apprehendes illas
Scdo in tantu nri pximi occisi
onem quia quas aliquis ut di
citur spaliter in tit morte etia — dauid de
sine pxi ppt diuicias sicut
pz de vinea achab Cu in quondam
no potuisset h̄re vinea achab — nabot
fecit ip de ꝯsilio uxoris sue ꝯ
tumitate nequiter lapidari z occi
di Tercio in tantu ipius pecunie
inordinatam dilectoem quia
aliquis maiore zelu hʒ ita
pecuniaz q ita dilectoez dei cu
q dicit Eccli x Nichil est ini
quius q amare pecuniaz quia
h animaz suam venalem hʒ ppe
tuo s pcurare omne tangit aplus
cu dicit Concupiscitis z no hetis
pximu vo occisionem tangit cu
adiungit Occiditis Sz eius in
ordinatam dilectoem tangit
cu dicit zelatis z no potestis
adipisci Deinde cu dicit liti
gatis z belligatis z no hetis
ppt q no postulatis h ponitur
3o vo supra ꝯ locutoe litiga
toria que talis est illi qui vo
lunt h̄re in seipis pacez z unitate

debet
dicat locuciones litigatorias ab
eis removere sed vos dicitis velle hic
pacem cum sitis dispersi et afflicti
etc. Quod dicit litigatis et vos rebel
ligatis in operacione et non habetis
propter quod non postulatis quasi dicat
quod ideo non habetis illa propter que liti
gatis cum proximis vestris quia etiam
non postulatis humiliter in dei nomine
sed magis cum superbia et arrogancia
et quia superbis deus resistit ideo
cum toto litigio vestro non potestis
illa habere que petitis. Est autem con
siderandum quod filii contra litigatoria
locucione et belligera operacione
tria mala incurrunt. Primo maioris
periculi in versionem quia quisque contra
litigacione vertitur homicidium contra deum
incitat homo et mortem proximi
Ideo beatus Augustinus hortatur nos in re
gula nostra ne nos litem habeamus
aliquam vero dicit lites aut nullas
habeatis aut quam celerrime finiatis
aut ira crescat in odium et trabem
faciat de festuca et animam faciat
homicidam. Secundo incurrunt proximi
odium et rancorem quia vir linguo
sus non dirigetur in terra vel liti
giosus vir iniustum mala capi
ent in interitum ut scribitur in psalmo
Tercio incurrunt interni animi turbacionem
quia turbacio et ira nichil aliud
est salte materialiter nisi accensio
sanguinis circa cor et quia contra solu
cione litigatoria accenditur sanguis
ideo oportet hominem in se ipso propter
litem et discordiam turbacionem habere
Deinde cum dicit Petitis et non acci
pitis eo quod male petitis ut
in concupiscenciis vestris insumatis. Hoc
est vos ipsos consumatis quia homo
quando se ipsum consumit vel conbinit
quod ardenter aliquid concupiscit et eo
ipso quod male concupiscit obtinere
non vult. Queret autem aliquis

utrum omnis peticio a deo exaudiatur
et videtur quod sic quia ait Christus ut scribitur
Petite et accipietis querite et invenie
tis et ibidem Omnis qui petit acci
pit et qui querit invenit. Contrarium est
beatus Jacobus in litera qui dicit nos
aliquando petere et non recipere. Dicendum quod
quatuor sunt necessaria ad hoc quod deus nostram
peticionem exaudiat. Primum est peticionis
congruitas quia debet homo petere pie
et perseveranter et ea que ad salutem
spectant quia petimus quandoque et non
accipimus ea que male et incongrue
petimus. Secundum est petitoris ad divinam
voluntatem conformitas quia dato ali
bi peteremus deum tamen non essent confor
mia divine voluntati non meremur de
illis exaudiri. Tercium est temporis oportunitas
quia secundum beatum Augustinum Sepe enim
que petimus a deo non dat ut congrue po
tius ut tempore congruo donet. Quartum
ipsius dei quod audietis circa nos be
nignitas quia oportet deum benignitatem
et dilectionem habere circa illos quorum peticionem
exaudit. Ideo scribitur in evangelio Iohannis
Novimus quia peccatores deus non exau
dit quia infallibiliter est verum nunquam
peccatores sunt quia si ipsi peccatores in
tendimus exaudiuntur. Hoc est in quantum
petunt aliqua conformia divine vo
luntati non in quantum peccatores sunt. Ideo
est in ipsorum peticione peticionis quandoque
ad divinam voluntatem conformitas sed
nunquam est ibi peticionis congruitas propter
partem eorum. Deinde cum dicit Adulteri
nescitis quod amicicia huius mundi inimica
est deo. Quicumque ergo voluerit amicus
esse huius mundi inimicus dei constituitur.
Hic ponit racionem contra inimicicia supra
que dicta est et illi qui voluerit habere
in se ipsis pacem dicens ac si diceret vos
non dei inimicia sed vos dicitis hic velle
quod et dicit quod adulteri quia propter
amplexus et divicias mundi dimitti
tis amorem sapiencie celestis nescitis

Superbie e moribus despicere maioribus inuidere ab equalibus dissentire

Amici

qma amicicia huius mundi inimica est deo/ quod dicit ho est sic deus inimicus qz noluit qnabis ee amici huius seculi inimici dei sr constituuntur in futuro/ Est aut considerandum/ qr ad vna amicicia iiii^or sunt necessaria primum est ipsorum amicorum vnitas qz vna amicicia debet esse tm ad vnum ideo scribitur Ethicorum viii° dicit qr multos esse amicos secundum perfectam amiciciam non contingit cuius causa subditur ibi quia qr super habundant dicitur vni soli conueniunt/ Secundum est amicorum conformitas amicorum ut idem velle et idem nolle/ 3m est ipsius amicicie delectabilitas 2 pmitas/ quia amicicia est quedam delectacio animi 4m est ipsius amicicie perpetuitas/ Sa viii° Ethicorum scribitur/ Ora optima amicicia magna 2 perpetua est/ h aut iiii^or deficiunt in amicicia huius seculi propter que quicumque est amicus huius seculi non potest esse amicus ipsius dei/ Prima primo deficit in eius amicicia vnitas quia cum nulla creatura appetitum hominis possit saciare oportet qr aliquis homo diligat vnam creaturam aliquando/ et aliquando aliam/ et non habet tunc vnam amiciciam sed tam multa Secundo deficit ibi amicorum conformitas quia cum semper multa malorum sit detrimentum bonorum et mali in scripturis carent vnitate cum non habeant quia sibiipsis dissenciant 2 b' ipsis mutantur secundum philosophum quoniam in eorum amicicia decce cum morum conformitate/ Et ideo 3° deficit ibi delectabilitas 2 pmitas qz cuiuslibet amicicie 2 cuiuslibet dilectionis similis, temporalis est admixta aliqua tristicia ut delectacioni que est in potu est admixta tristicia que est in siti ut dicitur/ Primo 2 opitur 4° deficit ibi perpetuitas quia deficientibus amicis deficit amicicia ergo cum ista iiii^or que deficiunt in

amicicia mundi perfecte reparantur in dei amicicia/ Oportet amicicia huius seculi esse dei inimicum/ Deinde cum dicit An putatis quia scriptura dicat ad inuidiam concupiscit spiritus qui habitat in nobis maiorem aut dat graciam propter quod dicit deus superbis resistit humilibus aut dat graciam h' po' vi ad supra qm vidie e mlacoe que ctis est illa o'zm uoluit in scripturis hec parte deinde remouet ab eis inuidie emulacionem fauos dictis h' velle gorr dicat quod An putatis quia inaniter et inutiliter scriptura dicat ad inuidiam concupiscat spiritus qui habitat in nobis h' est nusquam spiritus sanctus qui habitat in nobis sicut suum temporaliud concupiscit ad inuidiam quod dicit non facit nos ctis spiritus inuidere ymo dat nobis maiorem h' est maiora dona gratuita qr dona temporalia sic propter que nos inuidet proximis v3 propter que dicit scriptura pu ius 2m anaq translacionem Superbis deus resistit humilibus aut dat graciam 2m nouam ns sic dicitur illusores ipse deludit 2 mansuetis dabit graciam vel potest dici quod istud vm attrahitur qr deus dicitur pu 29° Superbum sequitur humilitas et humilem spiritu suscipiet gloria

Subditi ergo estote deo et resistite diabolo et fugiet a vobis Appropinquate deo et appropinquabit vobis/ Postquam apostolus posuit impedimenta impedientia pacem remouet impte ista ut b' dictum ponit eorum que expediunt ad pacem habendam pcnacoz/ Et amg nos [illegible] dentibus remouet a nobis ea que pacem istam impediunt hic vim cum debemus ea prosequi que ad pacem habendam sunt necessaria ims

illud quod scribitur in ps. inquit diuite a m
alo et fac bonum et inquire pacem
et persequere eam. Sunt autem ad
pacem fundandam quinque ad presens spec
vii tantum in pro ordine necessaria. Primum
est diuina subiectio et dilectio.
Secundum est cordis purificatio. Tercium
est peccatorum deploratio. Quartum est
mentis humiliatio. Quintum est peccatorum
proximi miseratio. Sextum est
mortis continua meditacio. Septimum
proprie vilitatis recognitio. Et ista
septem pro omnia ista inducit nos
apostolus ut pacem et vnitatem habea
mus. Primo ibi Emundate. Tercio ibi mi
seri estote. Quarto ibi humiliamini.
Quinta ibi nolite detrahere. Sexta
ibi nunc diuites. Septima ibi. Nunc at
quod multatis in prima parte in tendit
clemens romanus. Quicumque uolunt in
se ipsis habere pacem debent esse sub
iecti deo per subiectionem conse
quentes fortitudinem contra diabolum
dilectionem ad deum appropinquate et diuinam
gratiam in eis conseruate. Sed uos debetis
hoc velle quod et cetera. Secundum quod sic
dicitur est quod superbis deus resistit
humilibus autem dat gratiam ut i.
pace et gratiam. Beatus. Subditi e
stote deo resistite autem diabolo
male suggerentim nobis et fugiet
a nobis si ipsi non consentiet sug
gestionibus suis appropinquate deo
per fidem et appropinquabit nobis
nota per dilectionem. Est autem considerandum
quod condigna subiectione tam bona
consecuntur. Primo diaboli compulsio
quod a nobis compellere non possumus
nisi demum subiti deo esse et nisi
spe habemus deum adiutorio
gratia ut scribitur iob xv. Non est
potestas super terram que eius pote

cie valeat comparari. Secundo consequimur ad
ipsum deum appropinquationem quod accessum ad
ipsum facere non possumus nisi per fidem iuxta
illud apostoli ad hebreos vii. Accedentem
ad deum oportet credere quia est et spe
rantibus in se remunerator sit. Tercio
consequimur in nobis dei mansionem que
nobis non fiat nisi per caritatem. Iohannes scribitur
Iohannis xiiii. Si quis diligit me
sermonem meum seruabit et pater meus
diliget eum et ad eum veniemus et apud
eum mansionem faciemus. Resistencia
quod diaboli habet fieri per diuinam specialem gratiam
irrasabilem confortatem. Ira non a
proximo sed ad eum habet fieri per eius fi
dem in celestem illuminante. Sed dei
appropinquatio ad nos habet fieri per caritatem
nostram affectum eius flammante. Primum
istorum habetur cum dicitur resistite autem
diabolo et fugiet a nobis. Secundum cum
adiungitur appropinquate deo. Tercium cum
subiungitur et appropinquabit nobis
deus. Cum dicitur Emundate manus pecca
tores et purificate corda duplices
animo. Hic ponitur secundum quod requiritur est
illi qui volunt in se ipsis pacem habere
debent habere puritatem cordis. Sed vos
debetis hoc velle quod et cetera. Dicit quod peccato
res emundate manus hoc est opera
tiones vestras et purificate corda
vestra duplices animo hoc est dupli
ces diligendo simul eterna et temporalia
purificate corda hoc est consciencias
vestras. Est autem considerandum quod pecca
tores propter in se ipsis pacem in se ipsis
habere non possunt quia ab ipsis mutantur
et ab ipsis dissentiunt nec de se ipsis
gaudere possunt. Sed in psalmo Iohannes ut pa
te habeant indigent primo puritate
bone operationis de qua precatorie
scribitur per primus ubi dicitur Emunde
sate ergo propter disputare bene facere

quia manus vre in opacones vre
sanguine plene sut Sc.o in diget pm
tate bone cogitacoius deq pmta
te eodem lib.o scribit et eo cap.o ubi
dicit Lauamini mundi estote auff
erte malum ma co.z vrarum ab ocul(is) vris Tercio
in diget pmitate locucoius ne sit
dentes illorum dequibus scribit in
ille.o lib.o ppulus h' labijs me
honorat cor aut eorum longe est a
me Et ad th.m 1.o dicit Confitetur
aut se nosse deum factis at negat
Deinde cu dicat ~~Miseri estote~~ z
~~lugete~~ risus ~~vr~~ in ~~luctu~~ ~~conuta~~
z gaudium in ~~merore~~ sz pos ro tria
et est thus Illi qui nolut mscipis
pace hre suorum pctorum deploracoem
z contricionem deum hre sz uos debz
hc uelle quo zc. Ex quo estote mi
seri hc est merores pctorum vrorum
z lugete p pctis commiss. Risus vr
conuta in luctu z gaudium in mero
re Est aut consideracoem q vana
va pma in mor consiste videtur
pmo in pctorum commissorum contricone
Sc.o in opm bonorum omissorum de
ploracoe Cas in pene p pctis re
pmissioe contina meditacoe Q.o
in celestis glie amittere timorate
Depmo scribit Je y.o ubi dicit Sci
to z vide q malum z amarum est
reliquisse te dnm deum tuum De
Sc.o scribit Ecci ffili si peccasti no
addicias sz depsnitis deprecare
ut tibi dimittantur pcta tua Detcio
scribit in eo libro ubi dicit Risus
dolori miscebitur z extrema gaudij lu
ctus occupat De q.rto scribit in eo
lib.o ubi dicit ubi dno q btus homo
cui donatum est hre timorem dei
pctorum commissorum contricio habetur
cu dicitur estote miseri/bonorum opm
omissorum deploracio notatur cum

adiungitur et lugete pene uo eorum
rememoracio hetur cu additur Risus
vr in luctu conuta sz celest glie
amittendo timoracio notatur cu additur
z gaudium in merore Deinde cu dr
humiliamini in conspectu dni z humili
abit nos No solum pro corpus genu
flexionem z in glosam sz eciam p
cordis contricionem vam q cor contritum
z humiliatum deus no despiciat
Est aut consideracio q in deo sunt
quinque p pcta in conspectu eius debemus
humiliari Na ipse pmo est potenti
ssimus Sc.o sapientissimus 3.o est di
tissimus 4.o est misericordissimus Q.
liberalissimus z nobilissimus pt
quo eius potenciam nos pt insificare
Ps scribit Mt x.o Nolite timere
eos qui occidunt corpus sz pocius
eu timete qui pt corpus z aiam
pdere in iehenna pt eius uero
sapiam pt nos illuminare Ps scribit
in ps.mo Accedite ad eu z illumina
mini z facies vre no confundentur
Tercia est ditissimus pt nostrum
appetitum saciare Nam idem dns
omnium diues in omnes qui inuocat
illum unde dicitur ad ~~Ro~~ 10.o z in ps
dicitur saciabor cu apparuit glia tua
Q.rta est misericordissimus pt nos
saluare ps dicitur Luce vi Estote
misericordes sicut z pr vr misericors
est Q.nta liberalissimus pt nos
sua bonitate ditare Nam cu
ipse sit omnis thesauri sapie z
sciencie pt sine diminucoe sue bo
nitatis nobis sua bonitate co
modare Deinde cu dr Nolite
detrahere alterutrum fratres mei qui
detrahit fri aut qui iudicat
fratrem suum detrahit legi z iu
dicat legem Si aut iudicas legem
no es factor legis Sz vnus iudex

v. B

est enim legislator et iudex qui potest
perdere et liberare Tu autem quis es
qui iudicas proximum tuum Hic ponitur
quarta ratio que est talis Illi qui
volunt hic parcere in se ipsis dure
ea suorum proximorum non detractores
sed imitatores sed nos deus hoc
velle gratia dicit quod Nolite de
trahere alterutrum fratres mei hec est
unus alteri non detrahat dicit
quod nesciat vel dicit forte quod est
excellentie commisit Deinde tamen
subdit quia qui detrahit fratri aut
iudicat fratrem suum detrahit legi et
iudicat legem hoc est dampnabi
lem reputat ipsam legem quia prohi
bitis detractionem et que prohibet iniquum
iudicium Nam ita habetur Levitici
xix° Non eris criminator nec susurro
in populis et ibidem subditur Non
facias quod iniquum est nec iniuste
iudicabis Sed si iudicabis le
gem non es factor legis hoc est
non es observator legis sed iudex
ad tu iudex esse non debes Quia
unus est legislator et iudex puta
ta deus qui potest legem non implen
tes perdere et liberare propter eos obser
vantes Tu autem quis es idest
cuius auctoritatis qui iudicas tuum
proximum Est autem considerandum quod propter
maiorem locutus detractionis fugien
da primo propter fraternam dilectionem na
[illegible] Non debet aliquis detra
here proximo peccanti sed condolere
quod in alio detrahit in seipso
debet pertimescere Secundo propter divini precepti
observationem quia murmuratio prohi
bita est ad eos unde illud Sap i°
Custodite vos ab murmuratione
que nichil prodest et a detractione

parce lingue Tertio propter iustitie perse
cutionem proximo Detrahente [interlinear: sensato] fratri proximo
subtrahit persequitur qui sermo obscurus
in vacuum non ibit quia secundum beatum Augustinum
Non debes detrahere nec detrahentem
audire quoniam qui detrahit eradica
bitur de terra viventium Quarto propter divi
nam indignationem quia secundum Isidorum lingua
detrahentis aure etiam detrahere au
dientes duas scindit super utraque Amplius
considerandum est quod propter maiorem cautelam
debet proximum suum iudicare primo propter
cordis occultationem quia nullus potest
scire quam in corde homo aliquid facit
nisi deus Regum i xvi° scribitur quod homo
videt ea que patent deus autem in
tuetur cor Secundo propter proximi indigna
tionem quia secundum Ambrosium plus valet
amicitia quam accusatio turbulenta et
subdit Illa provocat istam indigna
tionem in [illegible] commonet Tertio propter
peccatorum proximi prevaricationem quia secundum
beatum Augustinum Si solus nosti peccatum
proximi vel fratris ruinis eius coram plu
ribus iudicare vel arguere non es
corrector sed proditor Quarto propter sui cautionem timore
aliquid redarguimus quia forte in
eisdem peccatis sumus vel esse possumus
[illegible] corrigimus et
glossa in Clementinis [illegible] super dicta [illegible]
Tu quis es qui iudicas proximum
tuum forsitan nequior ipso es et
tu ipse potes in maiora peccata
re peccata et illa a deo surge potest
deinde cum dicit Ecce nunc qui dicitis illud et
hodie aut crastino ibimus [interlinear: in illam civitatem] ibi quidem faciemus
annum et mercabimur et lucrum faciemus
qui ignoratis quid sit vobis in crastino
que est enim vita vestra vapor est mo
dicum parens et deinceps exterminabitur
pro eo ut dicatis Si dominus voluerit et
si vixerimus faciemus hoc aut illud
Hic ponitur vi ratio que est talis Illi qui

nolunt hec in scriptis patere dicit hec
in scriptis continuant meditaciones de spiri
tualibus non curando sed ea contempnendo
quia secundum Bern. serm. Facile con
tempnit omnia qui semper cogitat
se moriturum sed nos debemus hec nolle
ergo etc. Dicit ergo Ecce nunc dicitis cum
stulta levitate hodie dicas istorum
temporalium hodie aut in crastinum ibi
mus in illa civitate et faciemus ibi qui
dem annum et mercabimur et lucrum facie
mus. Que argumentum levitatis sit dicere
eorum multipliciter. Primo quia ponunt
in eorum voluntate motum cum dicunt
ibimus et tamen ignorant utrum possint
motum continuare. Secundo locum cum dicunt
in illa civitate. Tercio tempus cum dicunt
et faciemus quidem annum. Quarto lucrum
cum subiungunt et mercabimur et lucrum
faciemus et tamen ignorant finem omnium
istorum. Et ideo subditur in littera. Qui
ignoratis quid sit in crastinum. Nam ut
dicitur prover. 28. Ne glorieris in crastinum
quia nescias quid superventura pariat di
es. Nam que est vita nostra idest
quam brevis quia est vapor hoc
est fumus qui parvus et demum tempus
parum post exterminabitur. Ideo ergo
omnia dicere nobis possumus ut dicatur
Si deus voluerit et si vixerimus fa
ciemus hoc aut illud. quod docet quod non
disponamus nobis ne temerarie et presum
ptive de actibus disponendo de futuris
pro eo quod omnia relinquimus in voluntate
et in potestate dei. Nam secundum Aug. quid
in futuris maxime tam temerarie pre
sumus tamquam tempora et momenta deus
non in sua ~~...~~ sed in tua potestate
posuit. Est autem considerandum
quod vita nostra quantum ad tria describitur
primo quantum ad eius brevitatem
quia ut scribitur Job. Homo natus
de muliere brevi vivens tempore

de sua instabilitate vel prolixitate

Secundo quantum ad eius ~~prolixitatem~~ nam
tota vita nostra est quedam mors
prolixa et longa quia semper deficit
de siccitate humido radicali. Unde
sicut vapor de siccitate caloris hu
mido deficit sic vita nostra continue deficit
de siccitate humidi radicalis. Unde
bene dicit beatus Greg. Prima
ipse defectus cotidianus corporis
Quid est aliud quam quedam
prolixitas mortis. Tercio quantum ad eius
terminacionem quia vita nostra habet
determinatum periodum et determinatum
terminum iuxta illud Job 14. Terminum
posuisti eis qui non transgredientur
nec quis ultra preterire poterit. Unde
et dicit Nunc autem exultatis in
superbiis vestris. Omnis exultacio ta
lis maligna est. Scienti ergo bonum
facere et non facienti peccatum est illi
hic ponitur quarta quia ... est
illi qui volunt hec in scriptis pa
tere dicunt propter defectus et propriam
vilitatem recognoscere et desinunt
divitiis vel virtutibus contempnunt pro
ximos non superbie. Sed nos debemus
hec nolle ergo etc. Dicit ergo Nunc
autem propter divitias vestras quas
habetis vel speratis habere exultatis
in superbiis vestris que faciunt nos
superbos contra proximos. Sed omnis
exultacio talis maligna est
quia scit bonum et non facit
Ideo subdit Scienti ergo bonum
facere et non facienti peccatum est illi
ubi dicit glosa quod sciens
bonum facere et non faciens maius
peccatum habet quam si nesciret. Quamvis
ipsius boni ignorancia maximum sit
peccatum. Chrisostomus predicit si contra ig
norancia crassa cuius sit scriptum / Igno
rans ignorabitur

Agite nunc divites plo
rate ululantes in mi
seriis vestris que adve
nient vobis. Iusto ordine ca
sicut sup[er] dicebat[ur] Apostolus indu
cit dispersos et afflictos propter no
men Christi ad tribulationes forti[ter] su
stinendas conditionem pene reprom
issionis. Nam eo ipso quod divites in
divitiis temporalibus potita et cooperi
tur eterna pena pauperes non et
pacientes pro nomine cooperitur
eterna[m] p[ro]miam Christi sic pacientes
etiam afflicti dicit eorum tribulationes
et afflictiones pacienter sustinere
dicit[ur] quo propter ista in quinque [con]tra quod
divitibus quinque pene repromittu[n]tur
contra ordinem se habentes. Nam una
pena promittit[ur] eis propter mala et
iniqua acquisitionem. Secunda propter divici
arum putrefactionem. Tertia propter
pauperum defraudationem. Quarta
propter corporis deliciosam et pomposam nu
tritionem. Quinta propter filii dei
occisionem. Et ibi divicie vestre et ibi
thesaurizastis. Et ibi epulati estis
ut ibi iudicium occisionis. In prima par
te intendit talem rationem illi dicit
plorare et ululare de pena qua
cooperitur qui malo modo et iniquo
divitias et pecunias huius mundi
acquisiverunt. Sed tales sunt divi
tes et avari ergo et cetera. Dicit ergo Agi
te nunc divites satisfactionem operis
faciendo plorate cordis contritionem
habentes ululando in miseriis vestris
dico que advenient vobis. Est
aut considerandum quod divites pecc
unia et pauperes contra mala habent
que[m] iniusto procedunt. Sunt primo in
acquirendo divitias habent lucidam
pravitatem quia ut in pluribus
horum lucrum vel est propravitate usu
raria[m] vel pauperum fraudulenciam
vel negatione vel pravorum aliorum bonorum
usurpatione. Contra quos scribitur in
proverbiis. Qui violat proximum suum et
non decipit qui pecuniam suam
non dedit ad usuram et munera su
per innocentes non accepit. Secundo in ...
siderando habent appetitus avicietate
quia eorum appetitus numquam saciatur.
Nam secundum Senecam omnia vicia
senescunt sola non avaricia iuve
nescat. Et contra tales scribitur Eccl. iiii.
Unus est et secundum non habet non filium
non fratrem et tamen laborare non cessat
nec tamen saciatur oculi eius divitiis
nec recogitat dicens Cui laboro
et fraudo animam meam bonis. Ter
cio in confitendo habent locutionis ta
citurnitatem quia aliqui divites et
avari ad tantam dementiam devene
runt quod in fine mortis nec volunt
confiteri nec revelare illa que sunt
ante preveniunt se mori et in peccatis
dampnari. Contra quos scribitur Eccle.
v. Dicitur Quod divicie conservantur in ma
lum domini sui prevenit fuerit pereunt e
in afflictione pessima. Et in fine
singulorum propter adhuc pravitate dicit[ur]
ipsis divitibus Agite nunc divites
hoc est restituite que male rece
pistis propter satisfactionem. Secundum non
ad appetitus avicietate dicitur eis
plorate hoc est in corde vestro dolea
tis pro cordis contritionem. Tertium ad locu
tionis taciturnitatem dicitur ululate
in miseriis vestris hoc est cum tuis
fortiter clametis per confessionem
et omnia ista faciatis propter penis et mi
seriis que advenient vobis sed
in futuro pro commissione supra dictorum
De inde tamen dicit Divicie vestre putre
facte sunt et vestimenta vestra a tine
is comesta sunt aurum et argentum
eruginavit et erugo eorum in testi

Tertia
m[ateri]a

momum nobis erit et manducabit
carnes vestras sicut ignis. Hic ostendit
quod divitibus debetur pena pro divitiarum
putrefactione et est contra illos
iniquos divites avaros qui antiqua
divicias suas inter pauperes dispensa
rent permiserunt eorum divicias putre
fieri et marcescere. Unde dicit Agite nunc divi
tes plorate etc. Hic quasi dicit huic dico quod
vos divites debetis plorare et ullu
lare pro divitiis vestris superflue con
gregatis quia divitie vestre putre
facte sunt et vestimenta vestra a tine
is comesta sunt. Aurum et argentum
vestrum eruginavit et eorum erugo hic
est superflua retentio et reservatio
ipsorum erit vobis in testimonium et
manducabit carnes vestras sicut
ignis hic est memoria predictarum
diviciarum quibus vestras culpabi
litates potuistis et animas
vestras et post resurrectionem etiam
carnes vestras comburet cum vos ipsis
vasti reperiet ut glosa exponit.
Est autem considerandum quod divitie que
satis faciunt vestris necessitatibus quedam ad
pus sunt in triplici differentia. Quedam
satis faciunt nostri corporis nutrimento
sicut panis vinum carnes et cetera
divitie naturales. Quedam non satis
faciunt nostri corporis cooperimento
sicut vestimenta de lino vel lana
contexta. Quedam non faciunt aliorum
nostrorum necessariorum supplemento sicut
aurum et argentum et alia numisma
ta. Avari non cupidi non satis
faciunt pauperum nutrimento pro divi
ciarum putrefactionem quia cum permittunt
vinum oleum frumentum putrefieri
quam vellent etiam in cibum pauperum
elargiri eorum quos scribitur Lucas
ubi dicit Fili frange esurienti panem tuum et egenos vagos in
duc in domum tuam. Non satis faciunt eorum
operimento pro vestimentorum a tineis
comestionem quia potius permittunt
eorum vestimenta a tineis devasta
ri quam vellent pauperum nuditatibus
subvenire qui immo potius ab
eis vestimenta auferunt per violentiam
et violenciam illud quod scribitur
Job 24 Nudos dimittunt homines
indumentum tollentes quibus non
est operimentum in frigore. Contra quos
scribitur Ysaie capitulo ut supra allegatum
Cum videris nudum operi eum
et carnem tuam ne despexeris. Nec
satis faciunt aliorum necessariorum supple
mento propter erug〈i〉nationem quia
cum permittunt aurum et argentum in
archa eruginari quam vellent
suis proximis idem mutuo accom
modare diviciarum quo putredine
tangit apostolus cum dicit Divitie
vestre putrefacte sunt. Eorum non ve
stimentorum a tineis comestionem
tangit cum adiungit Vestimenta
vestra a tineis comesta sunt. Et
auri et argenti ipsorum eruginationem
tangit cum subiungit Aurum et
argentum vestrum eruginavit et eorum
erugo erit in testimonium scilicet vestre
dampnationis. Deinde cum dicit
Thesaurizastis vobis iram in novis
simis diebus ecce merces operario
rum qui messuerunt regiones
vestras que fraudata est a vobis
clamat et clamor eorum in aures
domini sabaoth introivit. Hic de
clarat quod divitibus debetur pena
pro mercede pauperum et operariorum subtractione
vel retentione et indignationem dei qui est
defensor et protector pauperum. Iuxta
illud Psalmi Tibi derelictus est
pauper orphano tu eris adiutor. Quia
sed divites defraudant mercedem
pauperum non reddendo eorum labo
ratoribus premium mercedem quod est etc.
Dicit quod divites thesaurizatis vobis
iram scilicet ipsius dei scilicet in novissi
mis diebus hic est in die iudicii

et tamen homo subdit quia ecce merces operariorum vestrorum qui messuerunt regiones vestras hoc est qui fecerunt labores vestros que quidem merces fraudata est a vobis ideo clamat in persona dictorum operariorum et clamor eorum in aures domini sabaoth introivit quod idem est quod glosa exponit sabaoth hoc est exercituum ad terrorem illorum qui putant pauperes nullum habere tutorem Quia dominus omnium cum singulis intendit. Est autem considerandum quod multa mala consequuntur mercedem operariorum et suorum famulorum defraudatores Nam primo consequuntur ipsius dei iram et indignationem thesaurizant namque sibi iram dei in novissimis diebus ut hic dicitur. Secundo consequuntur ipsius dei contemptum quia preceptum est in levitico Opus mercenarii tui non remaneat apud te usque mane Tertio consequuntur antiquorum patrum dementiam quia ut scribitur Thobie iiii Tale documentum dedit filio suo quicumque tibi aliquid operatus fuerit statim mercedem eius restitue et mercedem mercenarii tui apud te omnino ne remaneat Quarto consequitur vel altius in iusta retentione quia non potest retinere mercedem suorum operariorum sine peccato mortali. Amplius considerandum est quod iiii legitur peccata clamare apud deum propter eorum enormitatem Primum est fratris interfectio vel occisio iuxta illud Genesis iiii Ecce vox sanguinis fratris tui abel clamat ad me de terra Secundum est pauperum afflictorum oppressio nam ut scribitur Exodi iii Clamor filiorum israel venit ad me dixit deus moysi Et subditur ibi Et vidi afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur Sed veni et mittam te ad pharaonem ut educas populum meum de egypto Tertium est peccatum contra

naturam commissio de quo dicitur Genesis 18 Clamor sodomorum et gomorreorum multiplicatus est et peccatum eorum aggravatum est nimis Quartum est mercedis operariorum defraudatio de quo clamore dicitur hic Clamor eorum scilicet operariorum in aures domini sabaoth introivit Deinde cum dicit Epulati estis super terram et in luxuriis vestris enutristis corda vestra hic ostendit quod divitibus debetur pena pro corpore deliciosa et pretiosa nutrito Et est sensus Illi multum debetur luctus et afflictio qui in presenti mundo multiplicat se in deliciis corporalibus quia ut scribitur in Apocalypsi xviii Quantum magis aliquis se multiplicavit in deliciis tanto sibi plus dabitur de tormento et luctu Sed divites sunt illi qui epulantur cotidie splendide et in luxuriis nutriuntur corda ipsorum ergo etc. Et sic vos divites multum debetis penam eternalem pati quia epulati estis super terram et in luxuriis enutristis corda vestra Est autem considerandum quod tria mala consequuntur congregatores divitiarum Primum est superflua comestio que epulatio nominatur nam cum aliquis nimis se ingurgitat et superflue comedit cibo et potu plus quam eorum necessitas requirat tunc esse dicitur epulari ideo dicitur Luce xvi Erat homo qui erat dives et induebatur purpura et bysso et epulabatur cotidie splendide Secundum est corporis luxuriosa nutritio quia quando superfluo cibo et potu facilius provocatur ad luxuriam Nam secundum Ieronimum Corpus estuans vino facilius spumat in libidine Tertium est vera contentio quia homines quando divites efficiuntur superbi et iracundi contra proximos suos. Deinde cum dicit In die occisionis adduxistis et occidistis iustum et non restitit vobis hic ostendit quod divitibus debetur pena pro primis filii dei occisione Et est sensus Illis multum debetur pena eternalis qui filium iniuste

mala

peccata

tria mala

et sine causa occiderunt. Quia tales fuerunt
divites et valde pinguies iudeorum. Nam
secundum glosam apostolus hic illos divites al
loquitur qui necem dei conclamaverunt ne
ut fidem eius qua salvaretur acce
parent. Ideo et dicit quod vos divites in
ta delicias pasti penas eternas quia i die
occisionis supple adduxistis adinvi
cem dei filium et occidistis iustum et
non resistit. Est autem considerandum
quod mors christi tria habuit opposita occiden
cium. Primo avaricie cupiditate. Quia
cayphas princeps et pilati iudeorum ne
in conventus eorum perderent in eius nece
consenserunt. Ipse dicebat quod faciunt quia
hic homo multa signa facit. Si dimi
ttimus eum sic omnes credent in eum et ne
forte veniant romani et tollant locum
nostrum et gentem. Secundo opposite cause habuit
irrationabilitatem. Nam eius mortis
non fuit iusta sed iniusta. Ipse pilatus
dixit: culpam vitare conatus Ecce ad
duco eum foras ut sciatis quia ullam
in vero causam mortis in ipso. Tercio
opposite paciencie habuit humilitatem. Quia
ipse omnibus sicut ovis ad occisionem
ductus est et quasi ovis coram tonde
te se obmutuit et non aperuit os
suum ut dicitur. Ysaie liii. Predictorum
tangitur cum dicitur: In die occisionis
adduxistis quod ipsum admodum pre
cii cupiditate. Secundum notatur cum ad
iungitur: occidistis iustum quod sine ra
tionabilitate. Secundum notatur cum subiungitur:
Et non resistit nobis pacienter quod pe
na tollatis cum summa humilitate.

Pacientes igitur estote fra
tres usque ad adventum domini. Ecce
agricola expectat preci
osum fructum terre paciencia
feres donec accipiat tempora
neum et serotinum. Pacientes esto
te et vos confortate corda vestra quoniam

adventus domini appropinquabit. Sicut
dicebatur superius in principio tota ista epistola
dividebatur in tres partes quia primo
ponebatur apostoli salutacio. Secundo epistole
narracio. Tercio ponebatur ipsius epistole
conclusio et narracio expeditis igitur
duabus primis partibus apostolus exe
quitur hic de ista tercia in qua con
cludit pacienciam esse habendam in tri
bulacionibus ne tribulati et afflicti
succumbant. Ut autem quidam adprimus
duo notanda. Ad hoc quod homines tribula
ti et afflicti per tribulaciones non succu
bant. Primum est ipsius paciencie longa
duracio. Secundum est in ipsis tribulacio
nibus consolacio. Nam homines
in tribulacionibus positi si sit spe
pacientia armati etiam tribulacionibus
consolati equanimiter et fortiter tribulaci
onibus sustinere possunt. Primo igitur
apostolus concludit quod isti dispersi et
afflicti pro nomine christi habere paciencie
longam duracionem. Secundo quod debent in tribu
lacionibus habere consolacionem. Et ibi
~~Tristatur aliquis~~ Circa primam attendendum
circa primam partem est sciendum quod magister
maxie dicit nos remonere ad ha
dam longam duracionem paciencie in tri
bulacionibus. Primum est premium temporalis
fortitudo. Secundum est premium eternum
magnitudo. Tercium est probatorum sanctorum
patrum laus et beatitudo. Quartum est com
munis certitudo. Et dividitur pars ista
in maiores partes. Secundum quod apostolus istis
maioribus moribus inducit tribulaciones
et afflictos pro nomine christi habendam
longam duracionem paciencie in tribulaci
onibus. Et ibi Nolite ingemiscere
et ibi ~~Exemplum accipite et ibi ante~~
~~autem omnia. Infirma pars~~ in con
dit eterni premii quod excellit
incomparabiliter premium temporale
quia ex spiritualibus premium eternale

pacienter tollant omnes tribulationes
sed usque dum premium accipiunt ergo mul-
to forcius expectatores eternum premium
debent pacienter tribulationes sustine-
re usque eternum premium accipiunt hoc est
ergo quod apostolus concludit dicens pa-
cientes ergo estote fratres scilicet in tribula-
cione usque ad adventum domini scilicet usque
ad remuneratorem quem expectatis contra
paciam et hoc scilicet secundum glosam de ter-
rena propter similitudinem fructus vel pre-
mii temporalis quia ecce agricola
expectat preciosum fructum terre pa-
cienter sufferens omnes labores donec
fructum accipiat temporaneum et serotinum
et si agricola pro fructu terre quem
expectat tam pacienter laborat quanto
magis nos debemus scilicet pro celesti fructu
pacienter laborare ideo subdit pa-
cientes estote et vos sic scilicet agricola
et confortate corda si quia infe-
rant nobis quia adventus domini
appropinquabit qui nos remunera-
bit. Est autem considerandum quod premium
eternum in iiii^or excedit premium tempo-
rale primo in temporis diuturnitate quia
illud perpetuum incorruptibile et
temporale non unde apostolus j ad Cor.
ix^o autem certat in agone continet
ab omnibus se abstinet et illi quidem
ut corruptibilem coronam accipiant
nos autem incorruptam. Secundo excedit
in mensure quantitate quia premium
illud adeo magnum est quod excedit
limites nostre nature quod non contingit
de premio temporali Nam secundum apostolum
nec oculus vidit nec auris audivit
nec in cor hominis ascendit. 3° exce-
dit in leticie vel mesticie nam pre-
mium temporale quantumcumque communiter pre-
sit delectabile Cetera preter hec tri-
sticia admixta Quarto premium eternum
caret omni tempore tristicia et dolor dicitur

Apocalypsis vii^o Absterget deus omnem lac-
rimam ab oculis sanctorum et iam non esurient
neque sicient amplius neque cadet super
eos sol neque estus. Quarto excedit in
luminis claritate quia sicut scribitur Mat-
thei Justi fulgebunt sicut sol in regno
patris eorum. Si ergo expectatores premii tempora-
le pacienter tollerant labores quousque
donum premium habeant multo forcius pro-
pter celestis premii debemus quascumque tribu-
lationes et labores sustinere. Amplius
autem considerandum secundum glosam quod per agri-
colam potest intelligi quilibet fidelis homo
qui agrum suum arat id est carnem
suam domat et macerat operibus di-
sciplinae et talis fructum expectat preci-
osum terre temporaneum et serotinum id est sto-
lam anime et stolam corporis. Am-
plius autem considerandum est quod dicta-
tor longam pacienciam fundamentum ei sub-
natam. Primum est conscientie pacificatio quia
habentes pacem conscientie numquam succumbunt
tribulationibus ideo scribitur Matthei v^o
Beati pacifici quoniam filii dei vocabuntur
Nam illi proprie merentur dei filii dici
qui semper deum patrem imitantur.
Secundum est animi fortificatio quia homo
debet esse fortis in suscipiendo tribu-
lationes ideo scribitur Ysaie xxxv^o Confortate
manus vestras dissolutas et genua
debilia roborate. Tertium est premii
eterni meditatio ideo Christus dicebat
discipulis suis Matthei v^o Cum vos o-
derint homines et persecuti fuerint et
dixerint omne malum adversus vos
mentientes propter me tunc gaudete et
exultate considerando scilicet de celesti
premio quia merces vestra copiosa est
in celis. Primum istorum tangit apostolus
cum dicit pacientes estote vos scilicet
per conscientie pacificationem. Secundum tangit
cum adiungit Et confirmate corda vestra
per animi fortificationem. Tertium tangit

primum eternum

nota

cu submisse' Ecce aduentus dni a
ppinquabit qd celestis pmii exspectac
ecia etiam ut scribit in vbo Ipi mo
ra faciet exspecta eu quia veniet
z no tardabit Deinde cu dicit No
lite in gemiscere fres in alterutru ms
iudicemini Ecce iudex ante ianuam
assistit h' po' z' ro ... etiam
magnitudine que talis est Illi dut
in pacia hic dnacom logaz quoz
tribulaciones ul sut vel pmii qd ex
spectat absips do pong noie pacie
Ut nos dispsi z afflicti pro nomine
eius tres qd zc Ut qd Nolite in
gemiscere fres mei in alterutru hoc est
unus con aliud murmurare credentes
qd pati maiora qd multa sunt que
exspectat ut glo dt exponit z hoc
ut no iudicemini Deest ut no dap
nemini ppt murmuracoz vrz qz ecce
iudex ante ianuam assistit hoc est
in proximo venius est qui malis
pena z bonis largitur eternam gliam
Est aut considerand qd tribulaciones
temporales nos sunt esse tot u' ita
magne qd ppt ipas z ppter alia
quecumqz nra multa deat' nobis
etiam pmium eo q dt illud excedit
facultate vre ne Ro viii dt aplus
ad Ro: Qd no sut condigne passi
ones huius tpis ad futuram gliam
que reuelabitur i nob. Ita deinde
qd in gemiscere malterutr cu pati
mur tribulaciones hoc est murmurare
et credere nos maiora pati qd sint
pmia que nos exspectamus Deinde
ad dicit Exem accipite fres mei ex
itus mali z logaminitatis labor z
z pacie pphas qui locuti sut i no
mine dni ecce beatificamus illos qui su
stinuerunt sufferenciam Job audistis
z fine dni vidistis qm misericors est
dns et miserator h' po' z' ro ...
ta exspectaz z pmii beatitudine glie

est tlis illius ucius logaz dnacio
hic deinde pong dnacoin beatifica
mus z laudamus antiquos ptes s'
plongaz dnacom pacie beatificamus
z laudamus pphas z martires z alios
antiquos ptes veteris testamenti
qd zc dicit qd benedicto qd longa
minitatis paciectes ad dictis in tribu
lacionibus Et ad hoc Exem accipite
pphaz z antiquoz ptz qui locu
ti sut in nomine dni Exem inqt
accipite eoz mali exitus hoc est
male mortis z logaminitatis z loge
dnacionis labor z pacie eoz pp
qd longam dnacoz pacie z labo
ecce beatificamus illos qui talia su
stinuerunt maxime laudamus ipm
iob qui pacient sustinuit ipas
tribulaciones Unde subdit suffe
renciam iob audistis usqz ad fine
sui expmio lib z fine dni vidistis
qm benignus est z misericors z mi
serator nobis qd longanimit pacie
do z gratis do nobis exhibendo
Est aut considerand qd u' glosa
tangit sanctoz aliq sustinuerunt
pacient pro nomine exitu expia
bilem ut zacharias Jeremias
z alij pphe veteris testamenti et
Stephanus Iohes bapta z alij
martires de nouo testamento deqz
exitu scribit Sap iii Estimata
est afflicco exitus eoz z q'd
anobis est iter exterminiu illi aut
sut in pace Aliqui no sustin
nerunt laborem intollerabilem
sicut noe in edificacoe arche
z moyses i i ducatu ppli de terra
moysi egypti Aliqui no susti
nuerunt tribulaciones imptabiles
sicut Job qui dicebat utinam ap
penderent peccata mea z calamitas

pecunia qua pacior in statu pfecto
quasi arena maris h' Gmor. appz
ex prim⁹ ḡo demus accipe mali qu
ius pplian et mrm logitatis
labor noe et moysi et pacie
iob et thobie quos omes btifica
mus et laudamus ppt constanciam
et longam duracoz paciencie ipor
Amplius considerand qz ut glo
dicit so dixit aplus sufferam iob
audistis et nō fine de domo at
eg⁹ dixit fine dñi vidistis et nō
sufferen⁹ ad significand qz iob
nō demus imitetur in paciencia
ppt fine cui tamqz veri homi
restituta sunt tpalia Dz 2^m qz
demus in paciencia imitetur ppter
fine quia ipē xpus in fine mor
tis sue et paciencie sue spualia do
suscepit eo qz ppt humilitate qua
huit in paciendo deus pr̄ exal
tauit illum et donauit illi nome
qd est sup omne nomē ut dicit
ad phil ii^o deinde cū dicit
Ante omnia fr̄es mei nolite iura
re neqz p celum neqz p quodcumqz
aliud iuramentum sit aut sermo
vr est nō nō ut nō subiudicio
decidatis h' po^z ē co exprim
titudine illi nō debent iurare
qui pctitudine spant hr̄e eternam
p̄miū si in paciencia tribulacoum
longam duracoz paciencie hēat Dz
vos debetis longam duracoz paciencie
hr̄e in tribulacoibus ḡo nō debetis
iurare ne p iniuriam et indignacoem ppt
lapsum lingue in ūbis dicit ḡo
Ante omnia fr̄es mei idest sup
omnia negocia vr̄a in quibus
cautelam hr̄e debetis nolite iurare
p celum hoc est p creaturam spualem
neqz p terram idest p creaturam
corporalem neqz p aliud quodcumqz

iuramentum sz sit sermo vr est est nō nō
ut nō subiudicio decidatis idest nō
puniamini ut mali iudicio in ūbis
Est aut considerand qz iurare p creaturz
pt quadrupliciter intelligi Primo
ipsam creaturam tamqz aliquid diuinum
venerandum Scdo̾ ipsam iuramento p creatu
ram tamqz pre vile contempnendo
Tercio ipm deum qui in creatura possidet
testem inuocando Quarto tamqz vsu
qz iurans de creatura spat ipsi deo
obpignorando Primum iuramentum valz
ad infidelitatem Scdm ad dolositatem
3^m ad assercionem 4^m ad imprecacionem
p^m et sc^m 2^m glo est licitum
3^m et 4^m est illicitum Queret autem
aliquis utrum iurare sit peccatum et vi
qz sit Tercia ut scribitur Jere 4° Iura
bis dicit in veritate et in iudicio et in
iusticia Et in ps. c^mo Iurauit dominus
et nō penitebit eum Dz deus peccare
nō pt ḡo et c. Inconueniens est btus
Iacobus in lra dd^m qz iurare lici
tum est tribus condicoibus concurrentibus
vna condicio est qz oportet rei de qua
iuratur sit veritas quia tunc iurare nō
sit adque deum teste in vere Scd
si contigerit veritate esse in re de qua
iura^z oz ipm considerare de^m ad fli
tatis consideracoz et nō aduitatis
assercionem Scdo oportet eciam qz iura
det ee ueritas quia iuramentum nō
dz fieri nisi p iusta et legittima causa
Tercio oportet iurantem dz ee discrecionis
maturitatis quia nisi p iusta et legittima
ca quia ne homo puniatur in ūbis
dz magnam cautelam et magnam
maturitatem hr̄e iurando ne p lapsum
lingue contingit ipm falsum iurame
tum dicere vnum concurrentibus condico
nibus sup dictis Ad hc homo ipm
pt dz eius iuramentum et hc ppt tā
p̄mo ppt diui nominis dignitatem

Nam nunc deum est iurare est deum
testem in vocare eius in vocatio no
dz fieri n(isi) cu(m) magna reuerencia et p(ro)
iusta (et) legittima causa ne nos co(n)
tingat in vanum dei v(er)i no(men) assu
mere Sc(undu)o p(ro)pter lingue libertatem nam
contingit quandoque lapsu lingue etiam
iurando va(na) quandoque periuria in currere
Vn(de) glosa sup(er) isto v(er)bo Ante omnia
fr(atr)es nolite iurare de iis iurationis
culpam co(m)posito ne frequenter iura
ndo va(na) aliquando etiam in periuriu(m)
cadatis T(er)tio p(ro)pter ire tardicitate na
m quilibet teneatur fugere iram
quia ira non permittit homine in
ste operari Sed etiam quilibet fugere
iuramenta Nam p(ro)pter consuetudine
iurandi homines quandoque irascuntur na
m non credunt(ur) g(rati)a nobis que dicim(us)
commouemur in tu(m)us et irascimur et
tu(n)c in corpim(us) illa iuramentis firma
re que quidem iuramenta facta con
tra commotione que sine peccato esse
non possunt Sequitur t(ex)tus in quo est solutum

Tristatur autem aliquis
vestrum oret equo animo et
psallat Circa quod c(onsideran)d(um) q(uod) disp(er)si et affli
cti p(ro) nomine domini habere longa pa
ciencia duracione tempore ut b(eatus) dicebat
ap(osto)lus ondit q(uod) in tribulacionibus de
bet habere consolacionem (et) tribulacionum r(e)
mocionem Adeuiq(ue) in celestem est sciend(um)
q(uod) in nobis quam quandoque sunt afflicio
nes (et) tribulaciones porcime se ha
bentes Nam primo est in nobis temporal
tristicia quia in mediu(m) homo tristatur
de rebus temporalium amissione Quandoque aut(em)
de suis (et) suorum amicorum tribulacione
Sc(un)do est in nobis infirmitas penalis
quia ut scribitur in lib(ro) Iob Homo natus
de muliere breui viuens tempore reple
tur multis miseriis (et) penalitatibus T(er)cio
est in nobis peccatorum continuitas quia ho

peccatum p(ro)pter ponderositatem peccatorum vo
gaudere sed semper esse in tristi ci(ui)tate con
tinuacione cordis Quarto est in no
bis racione finalis quia p(ro)pter natu(ram)
irascibilem statim volumus ira
sci et vlcisci dem(um) iniuria nob(is) illa
ta Quinto est in nob(is) timor iude
icialis quandoque diminimus correct(i)o(n)e(m)
finalem (et) multa alia bo(na) Contra
ea temporalem demus nobis auferre
pordimus deuocionis infirmitate(m)
vero penalem mitigare demus
per spirituales vnctiones continuitate(m) peccatorum
spiritualem demus compellere p(er) pura(m)
(et) simplicem confessionem Rancorem v(er)o
finalem demus auferre p(er) mutua(m)
caritatis dilectionem Et timorem
temporalem demus foras mittere per
firmam correccionem diuinam aut p(ro)b(a)
in quandoque r(ati)o(n)em q(uod) ap(osto)lus consolatur
quandoque mo(n)e(n)s illos qui fuerant
afflicti (et) tribulati p(ro)pter nomine
Nam primo tristes consolatur p(er) de
uocionis oracionem Secundo infirmos co(n)
solatur per spiritualem vnccionem T(er)cio
peccatores consolatur p(er) puram (et) simp(li)c(e)m
confessionem Quarto odientes (et) iracu(n)
dientes consolan(tur) p(er) mutua(m) caritatis
dilectionem Quinto pigros (et) timi
dos consolatur p(er) firmam dilectionem
(et) ibi Infirmatur quis (et) ibi Con
fitemini (et) ibi Orate p(ro) inuicem
(et) ibi Fratres mei In p(ri)ma parte
intendit dicens Cum Quicunque
sunt in tristicia ponit dicit illam esse
cum a(n)i(m)abus remouere p(er) oracionem de
uocionem Et nos disp(er)si (et) afflicti
p(ro) nomine christi (et)c(etera) quia quandoque
aliquis vestrum tristatur p(ro)pter in iure
illatam p(ro)pter amicorum turbacionem
(et) p(ro)pter rerum temporalium amissionem (et) q(ui)
tiam (et)c(etera) demus a nobis remo
uere per consolacionem oracionis dicit go

nō pōm in tribulacōne cōsolacōm
recipe quia si aliquis virū ista
oret ed animo et psall; gliam
or; nō minuret nc medicina vitu
pet s; adeciaz flevis erat nec
deus cōsolacōz in mittit. Est aut
cōsideradū qd oro sit tlis ut p
ipaz homo cōsolacōm recipiat
in tribulacōnibus. Ca dent hec
primo metus in tenēdo. Qr 2m btm
Aug'm oro in fina est peticonib;
funda fiut fructibus et bonis affe
ctōnibus. Scdo dz hre voluntat hu
liacōm ut homo nō or; mō qd
orabat phizeus de q° dici luce
xvm°. Qui orabat pmet et rno
lucatis cla°; dnus gracias tibi ago
domine quia nō ego sicut ceteri
homines rap. ad. in iust. velud cel
h publicanus. Tcias ipius corpis
castitatoz quia corpe castitato
in sintum dei ardentus animam
devocom attedit. Nam 2m btm
Greg' ad nos pe dic pin te
tom cordis agit tuc dicat pphie
nustu ac cōpuncōnis gra inspia
pus istoz tangit aplus cu dicit
oret semp p cordis in teneōm
2m tangit aplus cum adiungit
Eqno animo nō supbo si passitu
humiliacōz 3m tangit cu subiu
ferit Et psallat pr corpis castita
tatez. Qr aut oro hns ista tria
cōsolacōz in mittit afflictib; 2m
isti pointis narrat Aug' super
daniele ita dnus. Oro iusta gli
ficat pctore absoluit pauperom
fouet divites tpat aufferet me
tu tolliteq cōtricia inpp per leta
est in malis secura ipa cōsola
medicina sanitas egrotoz et nepla
ra dictis fastidiu vere caritati
facia p hac puciaz ipius dei ma

iestatis obtinet. Deinde cu dicit
infirmat quis ex vobis inducat
psbros ecclie et oret sup eu vn
gētes oleo in nomine dni et oracō
fidei salvabit infirmū et allemabit
eū dnus et si in pctis est dimittet
ei. h' cōsolat' infirmos p vnccōz spi
alem et ponit clem eōm. Qnmq
sūt aliqua in sinitate de tōt illi
dut medicina sinnē pong supcōz
cōsequi spualis in sinit' cracōm
2m sinitat et pene corpis allem
a°; Scdz tlis medicina est vnccō o
lei sicti. Igit' cu cōtingit aliq vir
infirmari debet clem medicinaz reci
pe dicit' i' infirmat' quis in vobis
in ducat hc est in duca faciat pre
sbros ecclie idest maiores et senio
res sacerdotes ut orēt sup eum
vngētes eū oleo sc' cōsecrato i'
nomine dnū et orō fidei sc' recipi
ent. salvabit eū et allemabit in
firma dnus sc' abm sinitate corpis
si expedicius sit. Et si sit in pct
de quibus sc' nō recorda' remitte'
ei et ecia si cōtingat mori sp ut glo
exponit. Queret aut aliquis
utr hc sacrm extreme vnccōis debeat
reitare et vi' qd nō. Qr 2m btm Aug'
nulli sacrmeto faiceda est inia
fiet hinc sacrto si reitaret' go etc. Sin
quid est quia reitato morbo rei
terari dēt medicina data cōtra illu
morbū. Scdz morbus 2m sinitas
corlis reitat' go illud sacrmetū
tamq medicina data cōtra infir
mitate corlem reitari potest. Dicēdm
qd in hc sacrmeto aliud est obser
uād ex pte recipiet aliud ex pte
effectus cōsequit anutstu aliud
ex pte effectus cōsequit aliud ex
pte hc sacrtū reitatur. Tercia ex p
te recipiens illud sacrtū dz esse

dno

confirmus in infirmitate quia sicut videmus
in infirmitate corporali ita arbitrari debemus
de infirmitate spirituali sed in infirmitate
corporali sic videmus quod postquam homo
sanatus est ab infectione humorum
per medicinam expurgativam adhuc tamen
manet in infirmo reliquie quedam inf
irmitatis et debilitatis debilitates ipse quas oportet
expellere per medicinam lenitivam et confor
tificativam. Sic postquam homo spiritualiter
fit sanatus a putredine peccatorum per primam
que est medicina afflictiva adhuc tamen
manet in eo quedam reliquie debilitates
ipse ad opera spiritualia exercenda quas
oportet expellere per sacramentum unctionis in quo
ponitur oleum quod est lenitivum et confor
tativum. Unde cum istud sacramentum sit in
stitutum ad supplementum penitentie is
non debet dari nisi infirmis et in eo statu
in quo desperatur de eorum salute. Tertio ex
parte ministri debet esse maturitas et sancti
tas nam illud sacramentum ut dictum est
institutum est ad supplementum penitentie.
Sicut ergo penitentia non datur nisi a sacerdo
tibus sic hoc sacramentum non nisi a sacerdoti
bus dari debet quia in hoc sacramento
requiritur administri devotio. Quarto ex
parte eius in infirmitate alleviationem
Is ergo inducat eius ecclesie presbiteros
hoc est sacerdotes non quoscunque sed maiores
et sanctos ut glosa dicit. Tertio ex parte eff
ectus consequentis debet esse in ipsius infirmis
sanitas spiritualis et corporalis. Nam per
unctionem debet esse peccati remissio et
per orationem debet esse infirmitatis alleviatio. Verum
hoc ultimum quandoque non impetratur quia
forte hoc non expedit ad eius salu
tem aut quia indignus est ille
pro quo petitur. Quinto ex parte hoc sacramentum
conferentis debet esse specialis auctoritas quia
tamen hoc sacramentum fuit institutum ab apo
stolis. Istud oleum simplex non debet consecrari

nisi ab episcopo nostro cum balsamo quia
oleum significat nitorem conscientie balsamum
vero bone odorem fame que quidem
duo debent esse in sacramento in tenente
et pugnante sicut in sacramento baptismi
et confirmationis. Sed in hoc sacramento
quod dicitur extrema unctio solum requiritur
nitor conscientie quem consignat pollens
Ideo oleum solum debet esse materia huius
sacramenti. Sexto ex parte carentie istud sacramentum
reiteratur debet esse carentia impressionis
caracteris nam omnia sacramenta
que caracterem non imprimunt rei
terari possunt quia in hoc sacramento non
imprimitur caracter ideo potest reiterari
non tamen in eadem infirmitate sed iteratur
in infirmitas ut iterari hoc sacramentum
cum infirmitates institutum ad id
quod ~~Augustinus dicit iniuriam~~ esse quod
nisi solenni sacramento est ipsum sacramentum
iterum conferri vel iterum benedici que
nisi solenni sacramento est facienda
Ideo sacramentum iterari est idem quod ita
to ipsum recipere et talis iterata recep
tio potest fieri in omnibus sacramentis que
caracterem non imprimunt. Deinde
cum dicit ~~Confitemini ergo alterutrum
peccata vestra~~ hic consolatur peccatores
per simplicem et plenam confessionem
et est ratio talis. Quamvis sunt
tribulati et afflicti ex gravitudine
peccatorum debent illorum afflictionem ab
eis removere contritionem et penitentiam
et simplicem confessionem. Sed nos e
sse tales ergo etc. de ista vero solum
possumus medium cum dicitur ~~Confitemini
ergo alterutrum peccata vestra nam secundum glosam~~
illud quod sequitur ex dictis. Multa di
cat in finem sacramentum unctionis et unctio
alleviabit eum deus et si in peccatis
fuerit dimittentur ei verum quia secundum glo
sam peccata nequeunt dimitti sine

emundacionis confessione s^s vite sub
dit^r Confitemini g^o alterutrum peccata
vra Querere aut aliquis utrum ex
precepto teneamur solis sacerdotibus
peccata confiteri / videtur q^d non / qz glo
super isto vo / Confitemini alterutrum
peccata dicit Confitemini id est coeq
libus / sz sacerdotes sunt maiores / et
non coequales / g^o ex precepto non te
nemur solum sacerdotibus peccata con
fiteri / Item crisostomus super epla
ad ebreos non tibi dico ut te pro
das in publicum neqz apud alios
te accuses Sz obedire te volo
prophete dicenti Reuela domino viam tuam
ante deum Et subdit g^o confitere
peccata tua ante verum iudicem cum oratio
ne delicta tua pronuncia non lingua
sz conscientie tue memoria et extunc
videtur posse haberi q^d sufficiat soli deo
confiteri peccata / Item ut magister dicit
in 4° sententiarum distinctione xvii quibusdam
visum est sufficere si soli deo fiat
confessio sine iudicio sacerdotali et
confessione ecclesie quia propheta dicit
dixi confitebor adversum me iniusticiam
meam domino et tu remisisti impie
tatem peccati mei Non enim ait propheta
dixi confitebor sacerdoti sz domino
et tu dicit remissum esse peccatum esse Item
Ambrosius super lucam dicit super illo vo
Egressus petrus foras flevit a
mare lacrimas potius lego satisfactionem
non invenio Et subdit Sz q^d de
fendi non potest ablutum lavat la
crima delictum q^d voce pudor est con
fiteri / Sz in duobus casibus intelli
gendum est soli deo peccata confiteri
quando non adest copia sacerdotis
Sz contra oppinionem q^d non suffi
ciat soli deo confiteri peccata quam
pluribus possumus ostendere probare
primo ex dictis sanctorum patrum Nam beda

super hunc locum Confitemini alterutrum
peccata vestra distinguit inter confessionem
venialium et mortalium peccatorum dicens
Coequalibus confiteamur et venia
lia peccata grauiora non soli sacerdoti
pandamus et quanto iusserit tempore puri
ficare curemus quia sine confessione
emundacionis peccata nequeunt dimitti
Ex quibus verbis possumus verba apostoli
in precepto q^d confiteamur alterutrum peccata
vestra Sz peccata venialia possumus
alterutrum confiteri et coequalibus mor
talia non ex precepto tenemur alterutrum
confiteri hoc est solum sacerdotibus
Secundo hoc patet ex potestate sacerdoti
collata nam illis demum peccata con
fiteri quibus concessa est potestas
ligandi et absoluendi Sz clavis po
testas solum concessa est sacerdotibus
g^o demum eis peccata vestra confiteri
Tercio hoc patet ex institucione ecclesie que
mandat sacerdotibus solum sub sigillo
confessionis peccata committi Si tamen
sacerdos quis defuerit possumus nostris
proximis confiteri hac intencione ut cum
peccata sacerdoti pandamus cum eius
copiam habere possumus deinde cum dicit
Et orate pro invicem ut salvemini mul
tum enim valet deprecatio iusti assi
dua Elias enim erat homo nobis si
milis passibilis et oratione orauit
ut non plueret super terram et non pluit
annos tres et menses sex et rursum orauit
et celum dedit pluuiam et terra dedit
fructum suum Hic consolatur odientes
et rancore habentes per mutua caritatis
dilectionem invicem et eorum corda contempsit
hunc odium et rancorem fratrum dicit
deum rancorem abicis expellere per mu
tuam dilectionem et orationem Sz notabile est
hoc g^o cum dicit ga non solum confi
temini alterutrum peccata vestra sz et ora
te pro invicem ut salvemini quia multum

no

Ero

valz de peccato iusti assidua quod probat
per exemplum Helias enim homo erat si-
milis nobis passibilis quia non
dum raptus erat in paradisum Helias et
et oracione orauit ad compescendam
superbiam Achab regis et voluntatem gen-
tis diuinam ut non plueret super terram
et non pluuit annos tres et menses
sex Et rursum orauit et celum dedit
pluuiam et terra dedit fructum suum ut
dicitur iii° Regum xviii° Est autem conside-
randum quod deuota oracio iiii°r debet
habere Primo caritatem quia debemus
primum inter orare compellendo ab nobis
omne odium et omnem rancorem et talis
oracio semper exauditur Unde ait beatus
Ambrosius super epistolam ad Romanos Impos-
sibile est preces multorum non exaudiri
Secundo debet habere peticionis congruitatem
quia debemus petere ea que perti-
nent ad salutem nostram Sicut illud
psalmiste Unam peti a domino hanc requi-
ram ut inhabitem in domo domini omnibus
diebus vite mee Tercio debet habere corpo-
re oracionis humilitatem Unde Salomon
Oracionem iustorum exaudiet dominus
quia multum valet deprecacio iusti
Unde dicit Gregorius super Iob Vere
orare est amaros compunctione ge-
mitus et non uerba composita resonare
Quarto debet habere assiduitatem et continuita-
tem non quod teneamur semper in oracioni-
bus insistere quia tenemur eciam
aliis bonis operibus vacare Unde
glosa super illo verbo apostoli Semper
gaudete sine intermissione orate
dicit quod semper orat qui numquam cessat
bene facere hanc iiii°r condiciones
tangit apostolus cum dicit in littera sic
Perpendendo cum dicit Fratres si quis
autem ex vobis errauerit a veritate et
conuerterit quis eum scire debet quoniam qui

eum conuerti fecit peccatorem ab errore
vie sue saluabit animam eius
a morte et cooperit multitudinem peccatorum
Hic consolatur pigros et timidos per
fraternam correctionem et est talis racio
Quicumque sunt timore in reducendo
fratres suos in ueritatis dicit ab
eis talem pigriciam et timorem remo-
ueo per fraternam correctionem sed vos estis
tales ergo etc dicit ergo Fratres mei
si quis vestrum errauerit a veritate
scilicet fidei et morum et conuerterit quis
eum hoc est reduxerit eum ad viam
salutis Scire debet quia qui conuerti
fecit peccatorem ab errore vie sue
saluabit animam eius a morte
hoc est liberabit animam eius quod
ad mortem inducat et passionis
quod per ipso impetrauit cooperit mul-
titudinem peccatorum eius Nam ut
scribitur prouerbiorum x° Uniuersa delicta
operit caritas Est autem considera-
dum quod propter tria quilibet tenetur peccantem
fratrem suum per caritatem reuocare a
peccato suo et ab errore suo et ab
errore vie sue Primo propter dei pre-
cepti obseruacionem Nam ut dicit
Ecclesiastici xvii° Unicuique deus man-
dauit de proximo suo ut eripiat
eum ad bonum inquis et ipse ait 18
scribitur Si peccauerit frater tuus
in te vade et corripe eum inter te
et ipsum solum Secundo propter peccati compassionem
nam sicut frater peccatum et ipse non re-
prehendere est quasi amicus peccato eius
consentire Quia ut scribitur in iure 83. d. Error
Error cui non resistitur approbatur
Et idem in epistola ad Paulinum dicit
Quod sancta quippe rusticitas
sibi prodest solum et quanto plus edifi-
cat ecclesiam dei conuertendo tanto
plus nocet si contradicentibus non

resistit Tercio ponit sui ipsius excu
sacionem quia ut scribitur Ezechielis
Si annunciaueris impio peccatum suum
et si ille conuersus fuerit ab impietate
sua et a via sua impia ipse in
iniquitate morietur Tu uero libera
sti animam tuam. et in hoc terminatur
exposicio et summa super Canonicam Ia
cobi apostoli Capitulum primum

Petrus apostolus ihesu christi
Sicut dicebat supra ponitur
in epistola beati petri Secunda quarum
diuisio est in textu quia ut
tangit glosa Quedam agrestica
te ymo rusticitate ymo adiu
dayssmo deinde pullulate ecclesia
yanorum predicacionem apostolorum conuersi
sunt ad fidem christi qui postea tempore
persecucionis beati Stephani dispersi
si sunt per diuersas prouincias grecorum
et quia ipsi fidem christi sic dispersi
erant ideo beatus petrus mittit eis
duas epistolas in quarum prima hor
tatur eas ad persistendum in gratia boni
tate ne succumbant per aduersitates
tribulacionum In secunda uero hortatur eos
ad persistendum in fidei veritate ne per
uertantur per falsam doctrinam hereticorum
et pseudo apostolorum Vnde ibi Simon
petrus Prima ergo epistola diuiditur in tres
partes quia primo ponitur exordium
siue salutacio secundo ponitur tractatus siue
narracio tercio ponitur epistole missio siue
destinacio Secunda ibi Benedictus deus
Tercia ibi per siluanum fratrem fidelem
ad circa Circa primam partem est sciendum
quod salutacio non est aliud quam oracio
quedam per quam exprimitur affectus in
salutatum ad per hoc salutacio in
oracionibus tres sunt species ut plures
in mittente in recipiente quarum prima
que est intendendus fide fide
dignarum personarum salutacionem mitten
ibi dicitur oracio dicere dignum esse fide
eo quod magis de eius credimus et sta
bilius modestis personis fidedignis
quam aliis Secunda est in disponendo ad le
ticiam uel tristiciam per hoc salutacionem
recipiente quia oportet auditores ad
passionem perduci per oracionem uel ad tri
sticiam uel leticiam eo quod nos similiter
disponimus amatores et odientes ut
eodem libro dicitur Tercia est ex ueritate
et probabilitate ipsarum salutacionum sumi
tur quia ut eodem libro scribitur
Tunc aliquid credimus esse uerum uel a
parens per oracionem quando ex probabili
bus ita singula est ex consilio Ista
ergo salutacio uel oracio apostoli in habet tres
partes diuiditur quarum prima reddit fi
de digna personam salutacionem mittentem
In secunda disponit ad leticiam et gaudium
personam salutacionem recipientem In tercia uero
ponitur ueritas ipsius salutacionis ex probabili
tate probabilitate probans et confirmans
Secunda ibi Electis aduenis Tercia ibi secundum pre
scienciam dei In prima parte in tenditur ista
ratio Illa persona est fide digna que
habet auctoritatem dignitatem et infallibilem
ueritatem Sed persona que mittit istam
epistolam habet ista tria quia in quantum petrus
habebat dignitatem quia secundum glosam
petrus nomen celeste est eo quod pe
trus dicitur agnoscens quod est christus Iuxta
illud apostoli petra autem erat christus
in quantum uero apostolus dicitur missus contra
illos qui predicant et non mittuntur
de quibus scribitur Ieremie xxiij Non mitte
bam eos et ipsi prophetabant ad pre
dicandum Sed in quantum erat apostolus ihesu christi
habet infallibilem ueritatem quia ipse
christus est uia ueritas et uita Secundo in
to persona habet epistolam mittens erat fi
de digna dicit ergo petrus Ecce di
gnitas apostolus ecce auctoritas ihesu christi
ecce infallibilis ueritas deinde cum

dicit electis aduenis dispersionis ponti
Galacie Capadocie asie et bithi
nie. h' dispo' ad leticia et gaudiu
persona hac epistolam recipiens. Illi
aut qui epistolam hanc receperunt e
rant de populo gentili qui prius uene
rant ad iudaysmum deinde conuersi fuit
ad fidem et qui q'm corporis gaude
repleat potant de ista epistola eis
missa. Primo ppt eorum electionem na
magnum gaudium est q aliquis sit
electus a deo Jo. xvi. talibus dix
no uos me elegistis sed ego uos e
legi ut gaudium vestrum sit plenum
Scdo ppt eorum dispersionem quia dispgi
et tribulaciones pati pro nomine xpi ma
teria leticia dz ee qz ut dicit mt v°
beati qui persecutionem paciuntur ppt iusti
ciam quia ipsorum est regnum celorum
3° ppt eorum abiecionem vel separacionem qz
ut dicit in euangelio luce Omnis qui
reliquerit patrem aut matrem et fratrem
aut sororem aut agrum ppt me ce
tuplum accipiet et uitam eternam possi
debit fo' go clis io. Illi deni
mito de epistola eis missa multum gau
dere in qua po' a deo eorum electo et ipsorum
pro fide xpi dispersio et eorum abiecio uel
separacio Vz dis est ista ep go re
dicit go electis aduenis hoc est electis
gentilibus ad fidem xpi conuersis Scde eorum
a deo electo dispersionis Scde ipsorum p
fide xpi dispersio ponti Galacie Ca
padocie asie et bithinie Scde eorum
abiecione uel separacione nam secundum glosam
Omnes iste prouincie sunt gencium per quas
dispersi erant isti qui pro fide xpi pacie
bantur deinde cum dicit secundum presciam
dei patris in sanctificacionem spiritus in obe
dienciam et sanctificacionem et aspersionem san
guinis ihu xpi gracia uobis et pax uob
et pax multiplicetur h' po' io hac salu'

probans et confirmans Nam ppter tres
ista potuit infallibiliter credere
hac salutem ee veram in qua po'
eorum a deo electo Primo ppt ipius
patris predestinacionem quia ut dicitur ad
Ro viii° quos presciuit hos prede
stinauit conformes fieri ymaginis
filii sui Scdo ppt spiritus sancti sanctifica
cionem quia ut dicitur ad ephe i° ipse
elegit nos ut essemus sancti et imma
culati in conspectu eius in quo signati
sumus spiritu promissionis sancto Tercio
ppt ipius filii dei redempcionem vnde
dicitur in sua Scda petri q' no corrup
tibilibus auro vel argento estis
dempti nra conuersacione sed precioso san
guine xpi Quarto ppt eterne glorie adep
cionem Jo dicit in fine istius epistole
deus aut omnis gracie qui uocauit
nos in eternam gloriam suam in xpo ihu
modicum passos ipse perficiet
confirmabit solidabitque Conforme'
qz io clis Illorum vocatorum est firma
certa que roborat patris predestina
cionem spiritus sancti sanctificacionem filii
redempcionem et eterni premii adepcionem
Vz clis vocatorum istorum quibus mitti'
ista ep go re dicit go electis sm
prescienciam dei patris ecce predesti
nacio in sanctificacionem spiritus ecce spe
sancti sanctificacio in obedienciam et aspersionem
sanguinis ihu xpi ecce ipius filii
dei redempcio Gracia nobis et pax mul
tiplicetur hoc est gracia sit uobis
in presenti et multiplicetur et consumetur
in futuro per hec glorie adepcio
deinde cum dicit Benedictus deus
et pater dni nri ihu xpi. qui secundum miam
sua magnam regenuit nos in
spem viuam et cetera ihu xpi ex mor
tuis in hereditatem incorruptibilem
et incontaminatam et immarcessibilem
conseruatam in celis h' po' tractatus

sine narrac° epe in qua ut e dan
est aplus horta istos gentiles ad
fidem et confos ut psistat in bo
nitate gre ne sucubat p adusi
tates tribulacionu 2 duo facit q2
primo horta omes cumuniter Sc° in
ferunt spualiter quasdam psonas
2 ibi te mediu capli lrum ob
sec° nos in laudem que facit
spalit homines psiste in dimag
tia duo sunt prim in gtitudinis
remoto 2 dinor bnficior reco
gnicio 2° est peccator vetustatis
depoicio 2 diuine dulcedinis conf
macio p° i2 aplus in ducit istos
ad psistend in diuina gra p mag
tudinis remotor 2 dinor bnfi
cior recognicionem Sc° peccator vetu
stat depoicionem 2 diuine dulcedis
cosmacionem Inprimo 2° cap depone
us i2 Adcuidetad pme ptis est
sciend q2 mor bneficia isti genti
les receperant ad eos ppt que te
nebant gras eis age in eius gra
pmane p'm est eius hereditatis
pticipacio Unde ad ro xi° dicit
de ppl gentili Tu cum esses o[leaster]
es olea sunt 2 com nax m[ade]st[ie]
est in bona oliua Sc'm est bre
uis labor tollerac° vero quietis
2 leticie que in venerunt p ecor
dusionem Unde ipi poterunt di
ce illud vm scptu in ecclia° mo
dicum ml laboraui 2 in veni multa
m requie 3'm est cor salutis
apta visio qma no p figuram
s2 apte facie b'm viderunt 2 a
plos qui fuerunt ca salutis eorum
vn p xp xpus dicit eis in ewa
apt Amen dico vobis q2 mlt re et
p vo vide que vos videt 2 no
viderunt 2 au que n au 2 non
audierunt 4m est cor redep

pcium estimabilis copacio qma re
depti sunt no p auro ul p argento
s2 precioso sanguine ihu x° dicit ergo
ista pe in mor 2m q2 consistis mor
aplus in ducit istos gentiles ad ma
gtitudinis remocoz 2 dinor bneficior
recognicioz 2 ibi audiuit nunc 2 ibi
de qua salute 2 ibi doctores qd no
corpibus impma aut pte ponit
ta que de sebat 2 notificat hedita
tem etna istis gentilibus ad fidem
conus primissionem pm est ipius dant
2 pmittentis dei ptas Sc'm est ipis
dati sublimitas 3'm est recipient
in firmitas 2 ibi in hereditate 2 ibi
in nobis conformat qo clus co illi
nos debis age grates et in eius
gra pmane primo pom cleme
nam 2 sapiam reqrarit est in
spem viua hc est ad spuale vita
tendam Sc2 clus est ipe qui b2 in
mesam pom clemenciam 2 sapiaz
qo re Benedictus deus qui est om
ff creator in quo vo het essencie
vnitas 2 p2 dim ne hc est hoines
in mundo nati & in diuinitate cosbalis
ut glosa exponit ihu x hc est p
spum scm sctificati in quo habe
psor dignitas qui 2m magna
miaz sua regnauit nos in spem
viua hc est in vita eterna fecit
nos in viua spe spare 2 hc p resu
rrecconem ihu x ex mortuis Est
aut considerand qd ad regnand
istos gentiles in vita spuali et
ad faciendu eos viua spe spare
de vita etna primu erat ipius di
po Nam ipe est qui mortificat
2 viuificat deducit ad inferos
et reducit ut scbit° i° R° ii° 2m
erat ipius bonitas 2 clemencia q2
ut scbit ad ethe ii° Nos cum essem(us)
insciae que fecimus nos s2 sedm

sua immaz salvos nos fecit Tercio
erat ipsius sapientia quia maxime pa
pientissimus fuit ut passionem et re
surrectionem dei filii humanum genus
liberaret Romanorum in primo ... dicit
quod ordine congruo atque alto dei sapientia
fecit consilio ut deus pater qui in sapientia
mundum condidit quod notatur illud Omnia
fecisti in sapientia tua domine in eadem
que in celis sunt et in terris restauraret
Ista autem tria nos possumus in redemptione
humani generis videre in qualibet
completa operatione hec tria requiruntur
scilicet posse velle et scire Que quidem
tria tangit apostolus cum dicit in predictis
verbis per ordine nam ipsius dei potentiam
tangit cum dicit Benedictus deus et
pater domini nostri ihesu christi Eius nos boni
tate et clementiam tangit cum dicit
subiungit Qui secundum magnam misericordiam
suam regeneravit nos in spem vivam
Sed eius inestimabilem sapientiam
tangit cum subiungit per resurrectionem
ihesu christi ex mortuis Secundum hec dic
to supra fa Illi deus gratias
age pro eius potentia clementia et sapientia
regenerati estis in spem vivam
Sed dicit ipse deus ... Queret
autem aliquis utrum ... sit causa
nostre regenerationis cum non ... porta
ta post effectum Sed patet ... nos
status fuit secuta nostra ... in
quam est apostolus ad Cor qui volt
quod sicut spiritus hominis ... sic
per ipsum spiritum est nostra ... david
Quod ipse causa possumus dicere regeneratio
... esse causam nostre regenerationis primo propter
eius influentiam 2° propter eius uniti
... 3° propter eius virtutis effi
caciam Prima ratio sic patet nam ipse christus
est caput nostrum de ratione autem capitis
est influere motum in membra et
sensum Sed christi resurrectio oportuit nos
esse regenerationis principales ...

ne sicut caput et membra Sed sic quod
adam peccante omnes peccavimus quia
ipse fuit principium et caput totius nature
originalis corporalis Sic christo resur
gente omnes debemus resurgere
eo quod ipse est principium et caput totius
nature regenerationis spiritualis et hanc
autem rationem tangit apostolus in prima
epistola ad Cor ubi dicit quod quidem
per hominem mors et per hominem resurrectio mor
tuorum et subdit Et sicut in adam
omnes moriuntur ita et in christo omnes
vivificabuntur Sed ratio accipitur ex par
te ... in ... Nam multi
... nos ... meruit ... sui ipsius
sed etiam meruit ... omnium fidelium
suorum membrorum Ideo dicitur in epistola
ad hebreos quod christus assistens pontifex
futurorum bonorum ... per sanguinem hircorum et vitulorum Sed
per proprium sanguinem introivit semel in
sancta eterna redemptione inventa Nam
si sanguis hircorum aut vitulorum
et cinis vitule aspersus inquinatos
sanctificabat ad emundationem car
nis et eos dignos faciebat in
troitu tabernaculi manu facti
multo magis sanguis christi nos
sanctificat et dignos nos facit in
troitu nostro celi qui dicitur taber
naculum non manu factum 3a ratio
accipitur ex parte virtutis efficacia
Nam christus non solum fuit homo
sed etiam deus ratione cuius quia fuit homo
voluit mori pro nobis ne nos mo
reremur ... Sed ratione eius
quia fuit deus resurrexit ut
nos per eius potentiam et virtute resur
geremus Unde apostolus in epistola
ad Coll hanc rationem assignans ait
Quod christus resurrexit a mortuis
per gloriam patris ita et nos in novitate
vite ambulemus Circa rationem in con
... est ... quod christus non fuit

debitor mortis sicut nos sumus
id dicebat ut morte passa xpi
de sancta spem nobis ondere resur
gendi ut glosa dicit h' deinde
ad dicit in hereditatem incorruptibilem
et incontaminatam et immarcesci
bilem conservatam in celis
h' po^r istius boni sublimitas
nam dz hec domus s' vite eterne par
ticipacionis quasi quinque sublimita
tes quia primo hz appetitus sanc
titate et q^r ad hec dicit hereditas
quia sicut in hereditate unus quis
recipit sanctitate sic in posside
do vita eterna omnes erunt sanc
ti unde illud ps^m Sanctabor
ad apparuit gloria tua Se^o hz in
corruptibilitate et q^r ad hec dicit
Incorruptibilis eo quod nos faciat
incorruptibiles esse unde prima
ad cor xv^o sic scribit quod oz corrup
tibile hoc induere incorrupcionem
et mortale hoc induere inmortalitate
Tercio hz puritate et q^r ad hec dicit
Incontaminata quia nullus conta
minatus aliquo pcto mortali intra
in eam poterit Jo apocalipsis xxj^o
et non intrabit in ea aliquid
coinquinatum Quarto hz in marcesci
bilitate et q^r ad hec dicit immar
cescibilis Nam divina sapientia in
cuius visione consistit nostra beatitudo
Super illud Jacobus xvij^o hec est
vita eterna ut cognoscant te solum
deum verum et quem misisti ihesum xpm
Inmarcessibilis dicitur sicut quod de
ipso dicitur Sapiencie vj^o clara est et
numquam marcescit sapientia Quinto hz
securitate et q^r ad hec dicit conserva
tam in celis Nam ut dicitur cap^m
thezaurizate vobis thezauros in ce
lis ubi fures non effodiunt nec
furantur Conformetur ergo ad Illud

domus est excellens sublime quod hz
sanctitate incorruptibilitate puritate
inmarcescibilitate et securitate Se
cundo domus est vita eterna cuius nos ge
tiles facti estis participes illud ergo quod
dicit quod per regnaturi estis per xpm
illud quod in spem vivam fecerit nos
separate in hereditatem incorruptibilem
et incontaminatam et immarcescibilem
conservatam in celis deinde ad dicit
In vobis qui in virtute dei custodimini
per fidem in salutem paratam revelari
in tempore novissimo in quo exultabitis
h' po^r hec domus recipiet in beatitudi
tatis Est autem in nobis triplex in po
prima est in gratie conservacione quia ut
glosa dicit Nullus se libertatis po
custodire valz in bonis operibus nisi
ille custodiat a quo est munus omnis
boni Se^m est in glorie revelacione
quia nullus nostris ad celestia gloria a
scendere non possumus nisi per dei potentiam
que facit nos exultare de nostris
inimicis sicut exultant victores cap
ta preda quoniam dividunt spo
lia ut dicitur ys^e ix^o Conformetur
ergo ad illud Illi debemus gratias agere
a quo habemus gratia nobis collate cu
stodia et conservacionem divine glorie re
velacionem et de nostris inimicis exulta
cionem Ter^o tria nos gentiles habemus
ab ipso deo s' et q^r dicit gratia vita e
terna est conservata in nobis per in
pacientibus qui in virtute dei custo
dimur per fidem per preparationem potentiam
et hec in salute hec est in eternam
gloriam paratam revelari in nobis
si fuerimus dispositi ad recipiendum
in tempore novissimo in quo exul
tabitis per de nostris inimicis sic triplaciter

Modicum nunc si oportet contrista
ri in varijs temptacionibus
Tempore isto ut est dicebatur
apostolus inducit istos gentiles

admagtudinis remotionem dnor
beneficior recognicionem ad brevis
labor tollerationem rei gaudy et le
ticie que pmittit eis in vita eterna
Dividi aut ista ps in iiior Prima
pmo po temporalis iusticie et labor
abreviato Scdo po eor fidei proba
Tercio po ipsor probationis remune
ratio Quarto po remuneracionis de
scripto et notificato et ibi ut probato
nre fidei Ibi in revelac in lau
dem quia ibi quem cum non videritis
Prima pte in tendit tercia cum
Illi debemus gras age et in eius gra
pmanere qui facit nos modicum
laborare rcu primi qd nobis da
tus est Scz tlis est ipe deus i cons
dicit gto bn dico qd nos in que
exultabitis novissimo si oportet quibus
oporteat nunc nos hoc est in psenti
vita modicum contristari variis
temptationibus glosa tn ortionalis
quia in tcoribus est aut considera
dum qp tribulaciones psentis vite dicit
nos modicum contristari propter tria
pmo ppt doloris puritate quia quamvis
tribulaciones iste affligant corpus
sunt tn quedam purgamenta aie
unde in eccl cap. iiii° scribitur unde
hz huius qui fortis est et vt qd homo
corrupta ps p tribulaciones passiones
ad id qui in tus est renovatur
de die in diem Scdo ppt temporis brevitate
quia ut eo cap dicit paplum id
qp in psenti est momentaneum et le
ve tribulaciones nre s nos ad sub
limitate etern glie pondus opa
in nobis Tercio ppt temporis variabi
litate ut sicut homo multo diu
pt pseverare in magna leticia
Sic nos pt pati magna diu tristi
ciam tn quando ads magna consolatio

recipiat Unde sicut nullus debet
multum elevari in prosperis ita non
debet quis contristari in adversis
deinde cum dicit ut probatio nre
fidei multo preciosior sit auro qd
pignem probatur Scdo po eor fidei proba
tio esse ta tlis Illi debemus gras
age et eius beneficia recognoscere
tm magis placet probatio nre fidei
qp alicui artifici placeat au
rum male Scz tlis est ipe deus
qui dicit gto bn dico qd debetis
modicum contristari in variis temp
tationibus et hoc ut probatio nre
fidei sit multo preciosior auro qd
p temptaciones qd pignem probatur
est aut considerandum ut glosa
tangit qp probatio patiencie sanctor a
nre probatur ppt tria pmo ppt eius
preciositate quia sicut i metallis
aliquis aurum preciosius non in venit
ita probatio patiencie sanctor apud deum
esse omni laude dignissima Scdo
ppt eius claritate quia sic aurum
rubigine plenum contemptibile vi
in fornace cum pictum foras proba
tum magis splendoris et claritatis
apparet ita fidelium constans propter
pressuras mundi contemptibiles appa
Scz finito examine in iudicio quanta
sit glie ondetur Tercio ppt eius proba
litate quia in bis dicitur
Aurum et lima fio et flagellum
quos hic facit tribulacio iusto nos
deinde cum dicit Inveniatur in la
udem et gloriam et honorem in reve
latione ihu xpi hoc po probationis
ipsor remuneratio et est vo tlis
Illi debetis gras age et eius bene
ficia recognoscere quia probatio
nre fidei in iudicio remunerabitur
omni laude et omni glia et honore

Oz tlis est ipe deus i rc dt
go bne dico qz pbato nre fi
dei sit pcosior auo quia i re
uelacoe ihu x hc est in die iu
dicii in ueniat in laudez z gliaz
z horem Est aut considerandu
q zm glosam qz pbatoz fidei
scoz opus in die iudicii lau
dabit glificabt et honorabt
Nam laudabit eos in opm eoz
approbatone quado dicet Esuriui
z no dedistis m comede Sitiui
et no dedistis m bibe Glificabt
eos in eoz pmiacoe quado dic
Venite bndcti pris mei papite
regnud qz patud est uobis ab ori
gine mundi horabit eos in eoz
eoz depssione quado dic tollat
Impius ne videat gliam dei i
pacie scoz remunerabit quado
in venit in laudem z gliam et
horem zhc in reuelacoe ihu x
deinde addicit Qz tu no vidi
tis diligitis in qz nuc quoqz no
videtes creditis credetes aute
exultabitis leticia in enarrabi
li z glificata reptates fidei nre
salute aiaz uraz h pom
remuneracionis de scpto z notifi
cato et est 10 tlis Illi debet
gras age zm eius pmanere
gra qm facit nos eo diligere
p dilectonis claritate facit nos
in ipo gaude plecticie i mesita
tem Oz tlis est ipe opus go
rc dicit go In reuelacoe ihu
x pbato nre fidei in veniat
in laudem que eo no viderit
sp ind corliter eu diligit p ca
ritate spualiter In quē etiaz
nuc videt creditis p fidei ce
dulitate Et credetes eo sp rem
uneratore Exultabitis in vege

remuneracoe leticia in enarrabili
et glificata hc est consupta repta
tes fidei nre fine salute aiaz
uraz hc est reptates ppmo ipm
deum qui est finis fidei nre z erit
salus aiaz uraz Est aut consi
derandu qz pmiud nrm z remunera
to nra hebit quinqz pcque put no
tificat z de scbi Primo hebit oris
exultacoem Iuo illud pbm Exulta
cones dei in gutture eoz Zo hebit
cordis letificacoem quia letabuntur
scti in cubilibus suis hc est in cor
dibus suis Nam leticia vider esse
in corde s exultacio ad extus ex
pmitur in ore 3o hebit mentis obstu
pefacoem quia leticiam illam homo
no potest nc in eo nc exterioribus
sensibus enarrare s quasi stupe
fiet deus in mesitate Io pmo
ad cor ii o subit Quod nc oclus vi
dit nc auris audiuit nc in cor ho
minis ascendit que ppasti deus di
ligentibus te 4to hebit corporis z
anime glificacoz qz reformabit
corpus humilitatis nre confiscatum
corpe claritatis sue ut dicit ad phi
iiio Quinto hebit opm nroz fina
lem consumacoz quia mortui qui
moriuntur in domino requiescunt Iuc
a laboribus suis ut dicit in apoka
Ista aut quinqz tangit aplus p
ordine in vbis pdictis Nam oris
exultacio tangitur cu dicit Creden
tes aut exultabitis cordis leticia
hetur cu adiungitur leticia mentis
nre stupefacio notatur cu adiungitur
aucti in enarrabili corporis
aut z anime glificacio cu subin
fertur et glificata Oz nroz opm
finalis consumacio hetur cu postponitur
reptates finem fidei vre s salu
tem aiaz vraz deinde cu dt
De qua salute exquisierunt atqz

scrutati sunt prophete qui de futura in nobis
gratia prophetaverunt scrutantes quod vel quale
tempus significaret in eis spiritus xpi
prenuncians eas que in xpo sunt pa
ssiones et posteriores glorias hic in
duunt isti gentiles ad admiracionem bene
ficiorum recognicionem/ oportet salutis ipsorum
apta visione cordium hoc potest in prece
dentibus quia primus potest prodite salutis
ut post in dignationibus in creacionis
prophetas diligens in quisicio Secundo
potest prodite in creacionis gentilibus
in punctu que revelacio/ 2a potest imp
dita salute eis preabitur revela
ta sua perseveracio 2 ibi quibus
revelatio est 3a ibi propter quod suc
cincti superma parte ponit elez cor
Salus illa est inclita amanda que
per magno beneficio recognoscenda
de qua exquisierunt et scrutati sunt
quo tempore prophete scilicet dicitur salus est xpo
in incarnacio de qua prophete omnes scru
tati sunt quo tempore ipse xpus in car
naretur 1o prodita salus est inclita a
manda et cum magno desiderio re
cognoscenda cotinuatur quod sic dom
est quod xpus est finis fidei nostre
et salus animarum nostrarum de qua sa
lute puta de xpo exquisierunt atque
scrutati sunt prophete qui de futura g
tia per incarnacionis fienda in
nobis prophetaverunt Scrutantes in
quod adeo per archangelo Danielis
v desideriorum ab angelo appellatus
est et quod tempus vel quale significaret in eis
spiritus xpi hic est spiritus qui debebat
hoc incarnacionis annunciare spiritus
in quo angelicus eas prenuncians
que in xpo passiones et posteriores
glorias/ Est autem considerandum quod omnes
prophete vaticinati sunt de ipso xpo
xpus tamen potest considerari dupliciter
primo secundum se ut est caput totius
ecclesie/ 2o penes ecclesiam eius que
dicitur corpus misticum xpi/ vaticinium
1o prophetarum maior tota fuit de ipso
xpo ut est caput nostrum quia vati
cinium vere fuit de eius incarnacione
eius iuxta illud ysaie vii ecce virgo
concipiet et pariet filium vaticinium ie
remie fuit de eius passione qui
dicebat in persona xpi Quis dabit
capiti meo aquam et oculis meis fon
tem lacrimarum et plorabo die ac
nocte vaticinium vero ezechielis
vi de eius resurrectione hoc 3o capitulo
scribitur accesserunt omnia ossa ad
ossa unumquodque ad iuncturam suam
quod danielis vaticinium fuit de
xpi ascensione unde viio capitulo
eiusdem libri scribitur Ecce in nubibus celi
quasi filius hominis veniebat
et usque ad antiquum dierum hoc est
usque ad patrem pervenit prophete vero
minores vaticinati sunt de corpore
xpi mistici ut de ipsa ecclesia unde
iudicati sunt minores quia de corpore
et non de ipso capite prophetaverunt david
autem in tercia de xpo et in secundum
de ecclesia vaticinatus est propter quod
si omnes prophete vaticinati sunt de
xpo et de membris eius et ex quesie
runt et perscrutati sunt de salute humana
in genus fienda et recognoscenda
Amplius autem considerandum est
quod prophete prophetantes de xpi incar
nacione quasi sic sic desiderabiliter
fuit in incarnacionem proditam xpi
primo tempus determinatum ut quo
anno vel qua die hoc incarnacio
esset fienda Secundo tempus qualificatum
vel ut utrum illud tempus in quo
debebat xpus nasci deberet esse
bellicosum vel pacificum 3o circa
principis dominacionem ut sub quo
principe dominante vel regnante
esset hec incarnacio fienda Sexto

perfecte dei ordinacionem ut verbum
hominis incarnacio sit facienda pa
tuit Ihesum vel a deo creato annunci
ari nominatur ut verbum per ange
lum vel per archangelum qui sunt se
cretores dei suscipere et annunciare
christum incarnatum. Secundo post hoc
christi glorificacionem nam post passio
nem tres christus glorias quarum una
fuit in resurrectione cum a mor
tuis resurrexit. Aliam habuit in
ascensione quando ascendit in
celum ante oculos apostolorum suorum.
Terciam habebit in fine mundi in con
spectu omnium hominum cum veniet in ma
iestate sua ut reddat unicui
que secundum opera sua. Omnia autem ista
que prophete desiderabant scire de
christi incarnacione apostolus tangit in litera
De quibus diligenter desideraverunt. De
inde cum dicit Quibus revelatum
est quia non sibi ipsis nobis autem
ministrabant ea que nunc nunciata
sunt nobis per eos qui evangelizaverunt
nobis spiritu sancto misso de celo
in quem desiderant angeli prospicere.
Hic ponitur predicte salutis gentilibus in
presenti tempore revelacio et est sen
sus Salus illa in loco est, quam
da ab illis quibus est per prophetas
revelata et ab aliis desiderata
et non obtenta sed non corporaliter
visa [illegible] Dicit ergo beatus Petrus
quod prophete bene presentati sunt de christi
incarnacione quibus prophetis revela
tum est illos [illegible] quod non sibi ipsis sed no
bis [illegible] ministrabant ea hoc est
prophetabant misteria redempcionis
que nunc nunciata sunt nobis
hoc est presencialiter narrata per eos
hoc est per [illegible] apostolos
qui evangelizaverunt nobis [illegible]
[illegible] ut glosa dicit

Et spiritu sancto misso de celo per presenciam
inspirante mentes christum nunciatum
et evangelizatum quod verbum incarnatum
est ita certum infallibilibus desiderant
angeli prospicere. Est autem considerandum
quod verbum incarnatum est ita certum infalli
bilibus [illegible] primo comprobatur revela
cione quia ut supra dictum est de prophe
tis de christi incarnacione vaticinati sunt.
Secundo ex apostolorum predicacione quia hiis
presencialiter christi incarnacio est nunciata
unde apostolus ad Hebreos primo Multi
fariam multisque modis locutus est
deus patribus in prophetis novissime
tum locutus est nobis in filio quem
constituit heredem per quem fecit et
secula. Amplius autem considerandum
est istud verbum in quem desiderant
angeli prospicere explicatur per glosam
esse expositum primo de ipso christo
nam ut ait tanta est gloria eius
humanitatis ut eciam angelice virtutes
in celo cum sint eterna felicitate perfecte
non solum in [illegible] divinitatis magnifi
cencia verum eciam assumpte humanitatis
eius claritate semper aspicere gau
dent. Secundo de ipsa trinitate quia ut
dicit contemplacio divine presencie ita
angelos beatificat ut semper eius
dulcedine quasi nova insacia
biliter esuriant. Tercio de spiritu sancto
quia predicta glosa dicit tante est
magestatis et glorie ipse spiritus sanctus
ut semper eius visio sicut et ipsius
patris et filii desideretur ab angelis.
Deinde cum dicit propter quod succincti
lumbos mentis vestre sobrii et perfecte
sperate in eam que offertur vobis
graciam in revelacionem Ihesu christi. Hic
ponitur in predicta salute eius revela
ta perseveracio et continet sanctus apostolus
[illegible] modis eos invitat
ad perseverandum in predicta salute [illegible]

Ca^m
p

gra eis revelata Quorum primo eos in
ducit ad statum gratie libertatis Secundo compe
ti statuis ipsorum veritate Tertio quo vo
catis eos ad gratie stabilitate Quarto quod
vocatis pietate Primo ibi quasi filii
Secundo ibi sed secundum Tertio ibi Et si patrem
In prima parte intendit dicens ideo
Invilla quod debetis perseverare que li
bere offertur non meritis vestris sed quia
gratia est nobis promissa et revela
ta quod dicit Sobrii quod sic 2^m glo
sam quia tanta gratia nobis gentilibus
promissa est et revelata videatis
illum quem desiderant angeli prospicere
valeat ipse quod ergo Succincti lumbos
mentis vestre sobrii perfecte sperate in
eam que offertur nobis gratiam est
in revelatione Jhesu Christi Hic est iudic
iudicium est aut considerandum quia
ut digni efficiamur gratia nobis re
velanda in revelatione Jhesu Christi que
nunc libere offertur nobis petendi in
perdonam sunt vitia primo est talis
vivi cohabitacionem que sit per succinctionem
lumborum mentis vestre Nam in bono
Gregorius lumbos enim succingimus ut
pringimus cum carnis luxuriam per
continentiam cohortamus ut plurimos
mentis vestre possumus intelligere
in toletum et voluntate qui succinge
debemus quia in toletus dicitur succincti
ne defluet in pulverem errorum
voluntas sic ne decidat in lutum
malorum desideriorum Secundum est abi et
potius moderato que fit per sobrietate
Unde Augustinus Carnem vestram doma
te ieiunijs et abstinencijs abi et po
tus quantum valitudo permittit Tertio
est fidei perfecta vnde dicit vos estote
perfecti sicut et pater vester de celo perfectus
est Quartum est spei confidens et attento
quia non debemus hesitare et fluctu
are in promissione divine gratie quia qui

hesitat similis est fluctui maris
qui vento movetur et aufertur ut di
bitur in Canonica Jacobi primo capitulo Quia
dicitur debetis esse succincti lumbos
mentis vestre per carnalis virorum cohabi
tacionem debetis esse sobrii per abi et
potus moderacionem debetis esse per
fecti per fidei perfectionem et debetis sperare
in eam que offertur nobis per spei con
stancia et attencionem Deinde cum dicit
Quasi filii obediencie non configurati
prioribus ignorancie vestre desiderijs
Hic ponit secundo supra constatuis priti
eorum veritate que quia est filii
debent perseverare in gratia eius re
velata qui sunt vocati de statu
ignorancie et in vanis desiderijs ad
statum gratie libertatis Unde nos genti
les quia estis quod dicit Quasi quod hic
dicitur quod debetis sperare in gratiam que
offertur nobis in qua debetis semper
perseverare quasi filii perseverancie
obediencie non configurati prioribus ig
norancie vestre desiderijs hic est non re
vertentes ad desideria ignorancie vestre
sicut canes redeuntes ad vomitum
ut glosa exponit Est aut con
derandum quod in gentilibus erat quasi
triplex ignorancia veritatis maculat
legis naturalis nam gentiles dicuntur
quia vivebant sicut geniti erant
sine aliqua lege scripta Unde ipsis
quod nesciebant neque intelligebant
in tenebris ambulabant Secundo erant
legis spiritualis quia non cognosce
bant lucem illam que illuminat
omnem hominem venientem in hunc mundum
plus gentium qui ambulabat in
tenebris vidit lucem magnam
Tertia est gratia salutis quia care
bat gratia que est salus animo
Unde in evangelio Luce in primo capitulo

gentilis dicitur quod licet quidem se
debat secus ma medicitas deinde
cum dicit Sed secundum eum qui vocavit
nos sanctum ut et ipsi in omni conversa
tione sancti sitis quia scriptum est sancti
eritis quoniam ego sanctus sum. Hic
ponitur 3a ratio supra commendationis sancti
tate que talis est In illius gratia
debetis perseverare qui vocavit nos
ad sanctitatem sed talis est xpus ergo et
cetera dicit ergo sed dictis quod non debetis
vivere in desideriis ignorancie vestre
sed secundum eum qui nos vocavit sanctum
vel sanctos ut dicit alia littera hoc
est debetis vivere secundum illud qui nos
vocavit ad sanctitatem ut ipsi et filii
eius sancti sitis in omni conversatione
vestra et hic maxime debetis facere quia
dei quia scriptum est levitici xix
Sancti estote quia ego sanctus sum
Est autem considerandum quod sanctum idem
est quod sanctificatio et firmatio possumus
primo dicere quod firmitas et sanctitas dei in
4or differat a sanctitate et firmitate
creature primo in essencia quia cum
primum eo licet firmitate creature angeli
creature adeunt esse temporaliter non
esse de appellare ut Augustinus dicit
2 in veritate quia ipse est ipsa veri
tas omnis autem homo mendax unde
scribitur in psalmo 3º tercio est in bonitate
quia loquendo de bonitate Ecclesiastici
nemo bonus nisi solus deus 4º in
oppositate quia ipse in sua opera
tione sine personas operationes non
movetur sed actus angeli creature
motu firmitur. deinde cum dicit Et
si patrem invocatis eum qui sine ac
ceptione personarum iudicat secundum unius
cuiusque opus in timore incola
tus vestri tempore conversamini. Hic ponitur
4a ratio supra commendationis pietate
que talis est In illius timore
et amore debetis perseverare quamdiu
conversamini in vita ista quod nos voca
tis patrem eo quod sine acceptione
personarum ipse adoptat omnes in filios
Sed talis est ipse deus ergo et cetera dicit ergo
Et si invocatis patrem eum qui sine
personarum acceptione iudicat secundum opus
uniuscuiusque in timore incolatus vestri
hic est semper in timore dei patris con
versamini in vita ista que est talis in
colatus et peregrinatio quedam ne per ne
gligentiam desideria tanto patri sui dig
Et dicit tempore vestri exilii securi sitis ad
patriam beatitudinis pervenire non po
testis ut glosa exponit. Est autem con
siderandum quod propter maior expedit nobis vivere
~~vivere~~ in timore in hac vita
primo propter incertitudinem quia nemo
scit utrum amore vel odio dignus sit
Apostolus dicebat Nichil mihi conscius
sum sed in hoc non iustificatus sum. Secundo
propter nostre fragilitatis inmititudinem
quia secundum apostolum qui se existimat
stare videat ne cadat. 3º propter nostri
incolatus magnitudinem unde psalmista
quasi appellando dicebat Heu mihi
quia incolatus meus prolongatus
est habitavi cum habitantibus cedar multum
incola fuit anima mea. 4º propter
nostre mortis incertitudinem quia nescimus
quia hora dies noster venturus sit sicut ad
vocandum nos ex omnibus iis istis 4or
concludere possumus verum esse illud
proverbium beatus homo qui semper
est pavidus in vita sua

Scientes quod non corrupti
bilibus auro vel argento
redempti estis de vana
vestra conversatione paterne tradi
tionis. Postquam apostolus induxit istos
gentiles ad persistendum in divina gratia
ex eius beneficiis participacione ex
temporalis laboris modica tolleratione

ex salute ipor apta reuelacione
sinistra pte ut s̄ dicebat̄ inducit
eos ut psistat in data gra ex eor
redempcionis pcii inestimabili co
pacione Et diuid̄ ps ista in ptes
tres quia primo po pdate redemp
cionis inestimabilis copacio Scdo
po ḡ ti 3o po istor bneficior
recognicio 2 ibi Qui suscitauit
eu 3a ibi animas nras Ad euidē
ad pmē ptē est sciend q adremedi
medi humanū genus de ptate
dyaboli nō sufficiebat aliqua
pura creata eo q oms creatura
pcto infecta 2 maculata erat Sed
oportebat talem redemptor faciētē
immunē esse ab omni pcto Et ad
facit aplus quia primo po adtalē
redempcionē faciendā tpalis pcii
inualitudo Scdo po sanguis
hāc redempcionē facientis cen 2ma
gnitudo Tercio po in carnacionis
tpis plenitudo 2 ibi Sz precioso
3a ibi pcognita quidem Insupma
pte intendit talem rone Ille dnt
in gra adq uocati sūt firmiter
pseuerare ad quor redemptor non
sufficiebat aur nc argentū aliqd
preciu tpale Sz nos christiani est
tales etc̄ Conclus go sic dn est
q nos debs conuersari in timore dni
in hac pnti vita Sciētes q non
corruptibilibus auro ul argento re
dempti est de uana vra conuersacōe
paterne vre tradicionis hc est pene
puaricacionis Nam tribus porc
2m glosam consueuimt redimi
pcta in t homines 2 eciā pcta comi
ssa in puaricacione nō poterat
redimi tali precio cum credetur auro
ut aliquod preciu tpale ul aliq
creatura pura pcrimissum fuerit huma

in genus redempcio 2 vi qd sic quia
forcius est bonū adiugendū quā
malū quia ad malū agit nō utili
te boni Sz vnus purus homo per
vnū bonū actū potuit totū huma
nam naturā purus hō vnus
p vnū bonū actū potuit totam
humanā naturā redimere Sz contrariu
est aplus h qui dicit qd non
pars corruptibilibus redempti sumus
Sup quo vo dicit glosa q humanū
genus redempc dz fieri pillū qui est
inmunis ab omni pcto Sz purus
homo nō pt esse in munus ab oi
pcto quare etc Ad hc dicendū qd sa
tisfactō p pcto commisso ex pmis
parentibus erat condigna require
bat qd huius satisfactio pura
creatam nō fieri q cum adprimus
conplicit ondere possum primo ex
pte dne offensionis Scdo ex pte
humane nē vniuersalis infectionis
Tercio ex pte bonus adde reco
nciliacionis primo sic pz Nam dna
magestas que sic offensa fuit
pcontemptū in obediencie primor pa
rentū infinita fuit Igitur oporte
bat igr q ille qui ptali offen
sa sat faceret haret merito infini
tū 2 quia nullus purus homo
pt esse in finite uirtus et meriti
Infinitus igr etc qd nulla pura crea
tura redempcionē talem facere po
terat Scdo vo sic pz Nam pptm
primi hominis tota nā humana v
niuersaliter fuit infecta nō igr potuit
aliquis esse purus homo qui
nō erat debitor mortis 2 ipse nō
tenetur sat facere pdicto pcto Et
quia nullus pt reddere palio
qd tenetur reddere pcipso cum ois
homo erat obligatus ad morte
nullus poterat palys ipam morte
psoluere 3 vo sic ondit Naz

natura humana non poterat deo re
conciliari nisi per mediatorem quia me
diator est persona adiuncta utrique con
iungens quia medium dicitur utrique. Nam
contrarium debebat verum media
torem utrique in se divinitate et humani
tate ut pertinere in finita diversi
tatis ipse deus offensus placaretur
et per humanitatem cum humana natura
deo reconciliaretur. Ad argumentum
dicendum quod homo per se ipsum potest in peccatum
cadere sed per se ipsum non potest resurgere
dum primus homo per suum peccatum ma
lum non fecit bonum. Nam humanam
eo quod talis actus erat proportionatus
ad talem non fecerunt. Dicendum quod eius actus
non tamen potuit reparare eo quod
ipse indigebat reparari et erat de
bitor mortis sicut ceteri. Deinde
cum dicit Dicendum quod pretioso sanguine quasi
agni incontaminati et immaculati
Christi Jhesu. Hic ponitur huius sanguinis re
demptionem faciens efficacia et ma
gnitudo et est contra talis illi dicunt
sunt per predicare in gratia qua vo
cati sunt qui redempti sunt pro
prio sanguine Jhesu Christi. Dicendum quod nos gentiles
los estis tales. Sed contra dicit ego hu
dico quod non estis redempti corrup
tibilibus auro vel argento sed sed
redempti estis pretioso sanguine
quasi agni incontaminati et im
maculati Christi. Est autem considerandum
quod Christus habuit in se per quem merito
potest dici humani generis redemptor.
Nam primo habuit passionis eminen
tiam quia licet considerata dignitate
persone una gutta sanguinis su
fficeret ad redemptionem humani generis
tamen ut per solutionem debitam ad quod
humanum genus erat obligatum
debebat cum per mortem et passionem
consummari ut ad Hebreos apostolus dicit

Dicendum habuit ad patrem perfectam obedientiam
ut sicut per inobedientiam unius hominis
mors intravit in orbem terrarum. Sic
per Christi ad patrem perfectam obedientiam
totus mundus recuperavit vitam. Unde
factus est obediens usque ad mortem,
mortem autem crucis ut dicitur ad Philippenses ii°.
Tertio habuit peccati actualis carentiam
quia nec ipse peccatum fecit nec dolus
inventus est in ore eius. Quarto habuit
peccati originalis omnimodam inex
perientiam et nullam in nudiciam quia
nec est in peccato originali conceptus
nec natus. Inquantum ergo propter eius passionis
eminentiam dicit apostolus pretioso
sanguine, propter eius autem mansuetudinem
et obedientiam dicit quasi agni, propter
eius actualis peccati carentiam dicit
incontaminati, sed propter peccati origina
lis inexperientiam vel in nuditiam dicit
immaculati Christi. Deinde cum dicit pre
cogniti quidem ante mundi constitu
tionem manifestati autem novissimis
temporibus propter nos qui per ipsum fideles
estis in deo. Hic ponitur dicte redemptionis temporis
plenitudo et est contra talis illi dicunt
ad gratiam ad quam sunt vocati per se ve
nire propter quos in novissimis temporibus
Christus incarnatus et manifestatus est.
Dicendum quod propter nos gentiles Christus precogni
tus est ante constitutionem mundi et
in tempore isto manifestatus vel incar
natus. Ideo contra dicit ego hu dico quod
redempti estis pretioso sanguine
immaculati Christi quidem precogniti
hoc est preordinati a deo quod per ipsum
fieret redemptio ante constitutionem mundi
manifestati tamen per passibilem
humanitatem in novissimis temporibus
et hoc propter nos salvandos qui per ipsum
hoc est per fidem eius fideles
estis in deo sicut membra capiti. Est
autem considerandum quod tempus incarna
tionis in sacra scriptura dicitur tempus

plenissimum novissimum et manifestissimum. Nam dicitur plenissimum propter gratie ubertatem quia de plenitudine gratie eius nos omnes accepimus ut dicitur Iohannis primo. Et hoc modo de isto tempore loquitur apostolus ad Galatas quarto: At ubi venit plenitudo temporis misit deus filium suum natum ex muliere factum sub lege ut eos qui sub lege erant redimeret. Secundo dicitur tempus novissimum propter ultimam etatem quia nos sumus ad quos fines seculorum devenerunt ut dicitur ad Corinthios et isto modo de isto tempore loquitur apostolus ad Hebreos primo ubi ait multipharie multisque modis olim loquens deus patribus in prophetis novissime nobis locutus est in filio quem constituit heredem universorum per quem fecit et secula. Tertio dicitur tempus manifestissimum propter manifestam novitatem quia lux illa vera est manifesta mundo que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Et hoc modo loquitur apostolus de isto tempore ad Thimotheum primo capitulo iii ubi agit Et manifeste magnum pietatis sacramentum quod manifestatum est in carne iustificatum est in spiritu apparuit angelis predicatum est gentibus traditum vel creditum est in mundo assumptum est in gloria. Deinde de eo dicit Qui suscitavit eum a mortuis et dedit ei gloriam sempiternam ut fides vestra et spes esset in deo. Hic ponit secundo et tertio et est contra illos qui dicunt in gratia sunt perseverare ad quod vocati sunt propter quos Christus a mortuis resurrexit et in celo glorificatus sed illis ipse Christus gratiam dicit ergo hiis dicens quod debent fideles esse in deo qui deus suscitavit eum hoc est suscitavit ipsum Christum a mortuis in resurrectione

et dedit illi gloriam sempiternam scilicet in ascensione adhuc ut eandem gloriam per ipsum nos habere speretis. Unde subdit ut fides vestra et spes esset in deo scilicet confirmata per spiritum sancti spiritus missione. Circa quod loquitur autem apostolus post Christum primo ponit resurrectionem per quam fecit propter nostram iustificationem. Secundo ponit ascensionem in qua consecutus est gloriam sempiternam ut nos possitis glorie facit esse participes. Tertio ponit spiritus sancti missionem in qua corda fidelium in suo amore inflammavit et fide et spe nostram confirmavit et roboravit. Deinde cum dicit animas vestras castigantes in obediencia caritatis in fraternitatis amore simplici ex corde invicem diligite attentius hic ponit datorum beneficiorum recognitionem et circa hoc facit quia primo ostendit quod predicta beneficia deinde recognosci secundo per caritatis efficaciam. Secundo ostendit quod vivi nos regenerati permaneamus tertio ponit carnis corruptionem et deficientiam. Secundo ibi renati. Tertio ibi quia omnis caro fenum. In prima parte ponit tale convenientiam illi qui receperunt tot beneficia a deo debent castigare id est castas animas reddere ipsi deo per obedienciam caritatis et amore fraternitatis. Sed nos gentiles estis tales ergo et cetera. Dicit ergo quod tot beneficia recepistis a deo vos animas vestras castificantes hoc est castas reddatis ipsi deo sponso vestro et hoc in obediencia caritatis quia aliter scilicet talis castitas vel obediencia non esset meritoria nisi in fraternitatis amore non aliquo temporali sed in amore simplici ex corde non solum ore invicem diligite attentius scilicet quod

fecisti vestes meo Est aut considera
du q caritas efficiat in nobis quiqz
primo dei obediam io d Ioh xiiij
Qui hz madata mea et suat ea
h est qui diligit me Scdo efficiat
in nobis proximi diligencia quia
omnis lex vno sermone implet
diliges proximum tuum sicut teips ut
dicit ad Gall v^o 3° efficiat in no
bis in rebus mediacio quia 2^m
aplm ad Cor xiij^o Caritas no
querit que sua sunt Scdo 2^m
btm Aug sic in telli quia
quia ppris no ppa quibus ante
ponit Quarto efficiat dei precepti
obsua vnde dicit Johis xv^o
hc est preceptum meu ut diliga
tis in uicem Quinto efficiat solita
paciaz ut ad Ephes iiij^o scriptu est
solliciti servare vnitatem spus in
vinclo pacis deinde cu dicit re
nati no ex semine corruptibili s
incorruptibili p vbm dei viui et
permanentis in eternu h po dei vb
nos regeret permanencia et est co
tlis illi dut in gra qua vocati
sunt sunt perseuerare quia renati
sunt ex semine no corruptibili s se
mine incorruptibili et permanente Scdo
nos gentiles estis tles igit et
dicit go benedico q debis in uice
diligere q renati estis hc est re
genati no ex semine corruptibilis
incorruptibili quia p vbm dei hc
est dei viui et permanentis in eternu
Est aut considerandu q vbm dei
et ibidem scribit q aut ceadit
in tra bona hy sunt q in tra
bona hy sunt qui in corde bono
et optio audientes vbm dei reti
net et fructu afferunt in paciecia d
incorruptibile rone i putrefaccionis
quia 2^m glom sicut incorruptibile
est panis dnice passionis quo redep
ti sumus ita incorruptibile caro est
sacrum sacr fontis quo renascitur
que ita se in vice conectunt ut v
sine alto salute conferre nequeat
dicit viuum rone mortis liberacionis
quia ut dt glosa paqua vo dei
consecrata vita que fine nesciat tri
buet dicit permanens rone eterne
duracionis quia sicut corruptibile ge
nerat ita vbm dei q manet in eternu
dat vita eterna ex aqua baptis re
generatus deinde cu dicit omnis ca
ro fenu et omnis gloria est tamq
flos feni exaruit fenu et flos eius
decidit vbm aut dni manet in eternu
hc est aut vbm q ewangeliatum est i no
bis h po nre carnis corrupco et
deficiencia et est tlis co illi qui
hnt carne corruptibilem et deficiente
dut permanere in dei gra et in di vo
q manet in eternu Scdo nos gentiles
estis tles go et dicit go bne dico
q renati estis a semine i corrupti li
nam qua corruptibiles estis quia
omnis caro fenu hc est omnis caro
est transitoria et omnis gloria eius hc
est omnis delectacio eius carnis
quasi flos feni na exaruit fenu
hc est desiccat ipa caro que morte
que in sanitate et flos eius deci
dit hc est carnalis concupia eius
corrupit Scdo vbm dni manet in eternu
Quia celum et terra transibunt vba aut
mea no transibunt et hc est vbm spc
q est incorruptibile illud q ewangelizatu
est in nobis prime spc et palios a
plos Est aut considerandu qd caro
nra dici fenu ppt nultas similitu
dines in utrisqz repertas Nam primo
videmus primo q fenu hz quandam

V. dei

caro fenum

nitore Sc^o h3 pulcritudinē 2 decore
3° decet hēre flore Sc^l h3 aridicate
2 desiccacōn 4° h3 corrupcōn 2 in
pulvere conu'sionē Sic taco nos
p suavissimas etates omnia ista h3
quia pueria hēt puritate et nitore
et in adolescen hēt pulcritudine et
decore Juventute h3 ūs florem
In senectute h3 aridicate siccacōn
Sz i morte h3 corrupc^oz et in pulvere
conversionem

Deponentes i^r omnē ma
liciam et omnē dolū et si
mulaciones 2 invidias
2 omnes detractiones Sicut sup
dictū ē dus erat unica adp'sisted
in diva gra p^m erat in gratitudinis
recio Donoz beneficioz recognito
Sc^m erat pccōz de posito vetustat
deposicione 2 divine dulcedinis consi
deraco Expedita i^r prima pte h apls
pequi^t de 2^a qua in ducat istos ge
tiles adp'sistend in diva gra eo
pccōz vetustat deposicone Et ea
facit quia po^a mo2 pccōz deposico
Sc^o po^a in funda^to spuali edifica^o
3° eis po^a in opūm accedend remune
raco 2 honorificaco 2 ibi ipi tamq
3 ibi nobis i^r Decuidcacōn prime
ptis est faciend q ea pcci oz nos de
pone Si volumus in diva gracia
p'siste pmo p'ximi offensioñ et
racore 2° nacon in fectōn 2 de tre
pacōn 3° cta ip deū irreverencia
et incet in ordinacōn pmo i^r apls
doz depone p^m 2° 2^m 3° 3^m 2
ibi Sicut mo geniti 3 ibi Si tn
gustatis Inprima pte in tedit apls
eleny con Illi qui volut in diva
gra p'siste dut abcis remone oz
malicia 2 omnē volutate nocedi
2 offendendi ip p'xi^m Oz nos estis

gētiles eos cu sitis no viris mutis
divinam graciam consecuti i^r et contina^r
gō sic don est q nos est renati
p vm eva^ly q eva^tio est i nob
deponentes i^r omnem maliciā h^c
est ut p'sistatis in ea vos depona
tis omnem volūtate nocedi iux
2^m glosā 2 omnem dolū h^c est
omnem latente decep^oz 2 simulaco
nes h^c est neqcias bladicoias
u^c ut vos ad hēatis corde 2 ad
p ferat ore 2 in invidias sp ea p'spi
tate p'ximoz Et aut considerans
q con ip p'xi^m quai quaq mo
possumus peccare pmo p volūtate
nocedi qlitenq possit et ei^s vo
lūtas noīa^r omnis malicia qz
corpa oit^r omnis malicia qua
depone demq si in gra dei volum^s
p'siste Un aplus ad Collon^o ait
Nūc aut omnia vos deponite i
ram i dignacoz maliciā blasphe
miā et turpe sermon de ore vro
Sc^o p cogitacoz decipiendo et eis
cogitaco vocat^r dolū Unde Ec v^o
sciptū est Sicut plena avibus sic
domus eoz sp pccōz plene sc^t do
lo 3° p neqcia bladiendi 2 eas
neqcie appellant^r simulacones qz
aliud hnt corde 2 aliud p'ferunt ore
sicut bladicores id Job vi^o sciptū
est Et simulatores 2 callidi p vo
tat ira dei 4to p appetitū in
videndi 2 eis appetitus tristicia
appella^r de p'speritate alterius qua
spus sanctus detesta^r Sap v^o d
i^c tuo in invidia tabescente iter
heute qm eis homo non erit
particeps Sapie dei 5° p locucoz
detrahendi id dici^r Sapie p^o
Custodite ergo vos a murmuracione
que nichil pdest 2 de tractone

Fus

linque ptite Omnia aut ista quas
p ordine tangit aplus in hac pte.
ubi docet remoue p ppt offensioem
deinde addicit Sicut modo geniti in
fantes ronabiles sine dolo lac
concupiscite ut in eo crescatis in
salute h' aplus docet remouere
nrom in ferctom 2 de tecpacionem
et est io this Illi qui nolunt i dina
gra psiste' dnc abcis remoue
omem malicia 2 dei concupisce
saturari dina dulcedine Sed nos
gentiles estis dcs c 2c dicit ergo
Nos p'm detis deponere omem
malicia et homines primos Sz
etia detis ee psti in nobis ipis
quia detis esse sicut modo geniti
in fates p malicia remotoz tu
detis esse ronabiles p sapie in
fusionem 2 h' sine dolo 2 sine duga
duplicabat 2 si no potest uti
sollidos cibos sac' sepitue lac con
cupiscite h' est simplicia rudime
ta fidei de ubertibus matris ecce
querite ut in eo crescatis h' est
in eis cibis augmento beatitudinis in sa
lute sp etia obtinedam Nam
2m glosam p h' q dicit Aplus
lac concupiscite tangit illos q
ad audiendos lectiones sacre fasti
osi adueniunt ignari illius si
tis 2 esuries de qua dominus dicit
Bti qui esuriunt 2 sitiunt iusticiam
qm ipi saturabuntur Est aut con
sideratio ad h' q aliquis sit per
pfectus in scripto in o' debet hre
imediate puritate quia glia nra
h' est testimon' consciencie nre qd
in simplicitate cordis 2 no in sa
pia mundana conuersati sumus
in h' mundo 2m Aplus ad Cor
Est in i clati dz hre sapie vicato
quia ut scribit Sapie vij Neme
em diligit deus n' eum qui cu sapia
in hitat Tas in concupisabili debet
hre diui vi satuitate Ideo scribit
Ecci 24 Qui edunt me adhuc esu
ut 2 qui bibunt me adhuc siciunt
Certo in irascibili dz hre ascende
di acduitate quia dz sp ecclesiam ma
scande p augmento caritatis Io eo
phil s aplus scribit Et h' ut cari
tas ura mag ac mags habundet
in omi sciu 2 scia omi ut pbetis
potiora 2 sit sinceres 2 sine offensa
in die xpi p'm istorum tangit Aplus
cu dicit Sicut modo geniti 2 infan
tes Nam clos deinus ee renati
ex bap'mo p studi'm bone conuersacio
quales fuit in fantes recenter nati
priam etat ut glosa dicit tu
adiungit ronales sine dolo h' est
sine in telectus falsitate Secundo in
telli' tu auertit lac concupiscite
Sz tertio tangit cu subiungit
ut in eo crescatis in salute deinde
cu dicit Si tu gustastis qm dul
cis est dns ad que accedentes la
pide viuum ab hominibus quidem
reprobatum adeo tamen electum 2 hono
rificatum h' docet remoue incruci
2 cotedos dei et est io this Illi q
nolunt in dina gra psiste' dent
ip p'm filiud dei no cotepnere Sz
in eu credere 2 in mag reuerencia
hre Sz nos gentiles debetis h'
nelle go 2c dicit go Si gustastis
2 this qm dulcis est dns Etsi sic
pbata cordis nri malicia aliu
no quia 2m glosam Qui de dina
dulcedine no gustant terrestribus
desiderijs scip sordidare no desinut
vnde qz eam no gustare possunt

dnm̄ ꝑ ꝑfidem in fortam caritate
Io subdit eodẽ quo dnm̄ accedentes
ꝑ fide et imitatõe tamꝗ̃ lapide
viuū hꝰ est tamꝗ̃ fundamentū in
tale vite nr̃e abhoībus quidē
hꝰ est a iudeis ꝛꝓbatū cū dicerẽt
rege nõ hēmus nisi cesarẽ a deo
aut electū a beata disposicone
et honorificatū in gl'iosa ascensi
one Est aut̄ considerandū ꝙ ꝛplicat
contingit nos venire ad ꝑmo
xp̄m gustando Scd̃o xp̄m nos credẽ
do Tercio xp̄m concipiendo Sic ꝛplicat
contingit nos xp̄m ordinarissimo ꝑ
eius dulcedine nos reficiēte na
ꝛm̄ Grego. hꝰ distat inter delectacõ
spualem ꝛ corpalem quia in corꝑa
lis delectatõe appetitus placet cõ
piem nõ displicet In spuali nõ
econūso quia appetitus quid vilis
est copiem nõ multū placet ꝙ quan
to aplius eius sapor participatur
tanto amplius amat' ꝛ desiderat'
Unde petrus ait Gustate ꝛ videte qm̄
est experimentalit' cognoscite qm̄
suauis est dn̄s Scd̃o ꝑt' fidem vnī
ficate quia sine fide impossibile
est placere deo Nam ipa fides
est fundamentū totius spualis
edificii Tercio prenūciat nos cõ
altatē quia qui conceperit xp̄m verum
dei filium Scd̃z confitet' cū coram hoībus
confitebit' ipe eū coram p̃re celesti
ut ipa veritas testat' Primū istorũ ta
git aplus cū dicit Si tn̄ gustastis
qm̄ dulcis est dn̄s Nam dulcis
est dn̄s in incipientibus dulcior in ꝑ
ficientibus Scd̃z est dulcissimus in
caritate ꝑfectis ꝛ illis qui dn̄t cu
pio dissolui ꝛ esse cū xp̄o Scd̃m ta
git cū adiungit eodẽ ꝙ accedentes
lapidem viuū Nam ꝛm̄ xp̄m xp̄m

qui est lapis viuus accedimus
passibus corꝑis Scd̃z passibꝰ me
tis ꝑ fidem illūinatē Scd̃z tūc in
tell'cu subinfert Ab hoībus
quidem reprobatū a deo aut̄ electũ
ꝛ honorificatū nam demus esse
demūs deū honorauit ꝛ nõ ipm̄
concipientem ꝛ reprobatū deinde
cū dicit Et ipi tamꝗ̃ lapides
viui sup edificamini in domos
spuales sacerdotiū sctm̄ offerre
spuales hostias acceptabiles
deo ꝑ ihm̄ xp̄m hꝰ ponit' in fun
damento spuali Scd̃z nr̃a edificacõ
ꝛ primo ponit' dicta edificacio 2o ponit'
dicte edificationis ꝑfectam consumac̃o
ꝛ ibi ꝑt' ꝙ in prima parte intẽ
dit dicens tamē Illi qui volūt
diuinam graciam consumare debent
spualiter in fundamento spuali
ꝙ est xp̄us fortit' sup edifica
ri Scd̃z nos gentiles dicens hꝰ vel
le gd ꝛc' dicat gd ꝙ ipi ꝑ la
pidi viuo nos tamꝗ̃ lapides
viui sup edificamini ꝛ hꝰ in do
mos spuales sacerdotiū sctm̄ hꝰ
nos esse ꝑuenies sacerdotes debes
offerre hostias spuales accepta
biles deo ꝑ ihm̄ xp̄m cui gra
h' ꝑ omia debes Est aut̄ con no
derandū ꝙ placet come qui q̃
amo spuali nõ debēt esse sup
edificati sup lapide viuo q
est xp̄us quia qu'z debet hr̃e
Nam primo debet esse lapides
viui ꝑfirma ꝛ solida caritate
ut eoꝝ caritas nunꝗ̃ euadat sꝫ
ꝑ ꝑmaneat Scd̃o debet esse sup
edificati in eo fundamento ꝑfi
dei fimitate Hꝰ spualit' dici
eis adaptatē in corporatio summo
angulari lapide xp̄o ihū i ꝙ
omnis edificacio constructa crescit

in templum scitum in domus in quos et
nos coedificamini in habitaculum dei i
spiritu sancto Scias dicit esse domos spiri
ales perquirere ut sit eis domus
edificata super petram de quibus scribi
tur mathei vii ubi dicitur quod descendet
pluuie et venerunt flumina flauerunt
venti et irruerunt in domum illam
stabilem et firmam et non cecidit
quia edificata erat super firmam petram
4to dicit esse sacerdotes sancti per istam
auctoritatem quam sacerdotes debent quam
sacerdotes dantes et ideo habent esse mundi
et in machabeorum viii capitulo ubi dicitur quod iu
das machabeus elegit sacerdotes
sine macula voluntate habentes in
lege dei ut mundaret sancta / 5to debet
offerre hostias acceptabiles deo
per sacramentorum nouitatem ut non offe
rat hostias carnales sicut fiebat
in veteri lege Scilicet corporis et proprii
sanguinem ihesu vnde ideo scribitur in psalmo
Sacrificium et oblationem que vetus le
gis noluisti et subdit holocau
stum et pro peccato non postulasti tunc
dixi Ecce venio nam statim con
sante sacramento in decore corporis ve
nit in utero virginis Ista autem quinque
tangit apostolus per ordinem in predictis
verbis deinde cum dicit propter quod con
tinetur scriptura Ecce ponam in sion lapi
dem summum angularem electum pre
ciosum et qui credit in eum non con
fundetur Hic ponit dicte edificacionis
probacionem consimilem et est talis ita illi
dicunt esse edificati super fundamentum
spirituale quod est christus quorum edifi
cacio prophetica est per ysayam prophetam
Sed edificacio nostra est talis quod ce
dicat quia hic dicam quod debetis esse edifi
cati super lapidem viuum propter
ipsum testimonium confirmandum scriptura

xxviii continetur Ecce ponam in sion hic
est in etiam lapidem summum hic est
ipsum christum angularem idest conge
rentem duos populos electum preciosum ad propo
situm hic est redemptorem et qui cre
diderit in eum non confundetur Est
autem considerandum quod septem fuerunt in
christo que fuerunt prefigurata et prophetata
in ista prophetia ysaye Primum fuit eius
in carnacio uel in beata virgine positio
et incarnatio Et quantum ad hoc dicitur
Ecce ponam in sion Nam sion in
terpretatur vigilans Ideo signabat be
atam virginem que semper vigilabat
et consignabat omnia verba filii sui
conferens in corde suo ut dicitur luce ii
2o fuit singularis eius perfectio et quan
tum ad hoc dicitur lapidem summum quia
ipse perfectior omnibus ideo dicitur ysaie 2o
Et erit in nouissimis diebus prepa
ratus mons domus domini in vertice
montium et eleuabitur super omnes col
les 3o fuit duorum populorum con
iunctio et quantum ad hoc dicitur angula
rem Ideo scribitur ad philippenses 2o quod ipse
est pax nostra qui fecit utraque vnum
et medium parietem maceriae soluens inimi
cias in carne sua 4tum fuit eius
omnibus hominibus electio et quantum ad
hoc dicitur electum vnde in canticis
canticorum est de ipso dilectus meus can
didus et rubicundus electus ex mi
libus Quintum fuit eius preciosa
redemptio ideo prima ad corinthios vi scribitur
Empti enim estis precio magno
et quantum ad hoc dicitur preciosum Sextum
fuit in eum credentium glorificacio et
quantum ad hoc dicitur qui crediderit
in eum non confundetur Nam ut scri
bitur in euangelio Johannis Omnis qui
videt filium et credit in eum non
morietur in eternum et habet vitam eternam

Uobis igitur credentibus hono
r non credentibus autem lapis

que reprobauerunt edificantes hic factus
est in caput anguli Sicut supra
dicebatur Iuxta ista in p° in v^m
credencium primo Et diuiditur hec ps
in duas ptes quia primo ponitur i xpm
credencium primo Et 2° ponitur ipsorum sa
cerdocium spiritualis consecracione & ibi
vos autem estis Et prima ps diuiditur
in tres ptes quia primo ponitur i xpm
credencium honorificacio Et 2° ponitur
non credencium reprobacio 3° ponitur eorum
condempnacio & ibi Vos credentibus
& ibi Et lapis offensionis Iuxta
ptem intendit Item circa illis
nota dicitur honor qui credunt ipm xpm
esse dei filium Sz nos gentiles est
electos ergo etc. dicit ergo bene dico quod
omnibus qui credunt in eum non confun
dentur nobis id est gentibus credentibus
in eum honor est hic est preciosus nobis
honor apte celesti in vita eterna
Est autem considerandum quod sancti & fide
les in xpm credentes quadrupli
honorantur primo in eorum corporum ve
neracione quia corpora eorum in pace
sepulta sunt & viuent nomina eorum
in eternum ut cantat ecclesia de eis 2°
in animarum ipsorum glorificacione quia ut
scribitur Ioh xij° Si quis mihi ministrauerit
honorificabit eum pater meus qui
est in celis 3° in aduentu iudicis
benigna recepcione quando dicet eis
venite benedicti patris mei percipite
regnum 4° est in suorum inimicorum vi
dicacione quia faciet vindictam in
nacionibus increpaciones in populis
Deinde cum dicit Non credentibus
autem lapis quem reprobauerunt edifi
cantes hic factus est in caput anguli
hic ponitur non credencium reprobacio Et
est circa illis nota dicitur repro
bari diuina gracia & eterna gloria

percipienda qui reprobauerunt ihesum xpm
lapidem viuum nolentes eum ponere
in edificacione ipsorum & tamen non
obstante reprobacione ipsorum ipse hic
factus est in caput anguli hic
est in vana edificacioni Sz ipsi
Iudei fuerunt illos qui ipsum xpm
viuum reprobauerunt edificantes suos
actus & sua opera sine ipso xpo
Ergo nota dicitur admodum merito
propterea reprobari dicit ergo bene
quod credentibus in xpm dicitur honor
sed non credentibus in eum dicitur
reprobacio eo quod lapis idest xpus
quem ipsi reprobauerunt edificantes
sua opera super sine ipso hic tamen
lapis qui est xpus factus est
in caput anguli Est autem con
siderandum quod lapis dicitur xpus propter
sustentacionem quia sicut lapis
fundamentum super quo sustentatur
tota domus Sic xpus est fun
damentum nostrum super quo tota vita
nostra spiritualis & corporalis sustentatur
Unde in ipso viuimus mouemur
& sumus io 1° ad cor iii scribitur
Et nemo potest fundamentum aliud
ponere preter illud quod positum est quod
est xpus ihesus dicitur caput propter
gracie influenciam quia sicut sin
gula membra recipiunt influenciam
a capite sic de plenitudine gracie
xpi vero omnes accepimus quia
sumus membra xpi vero ad ephe
1° scribitur quod ipsum dedit caput super
omnem ecclesiam que est corpus eius
plenitudo eius qui omnia in omnibus
adimplet dicitur angularis propter
duorum parietum coniunctionem primus
recepte ad coll. pacificans per sangui
nem eius siue que in terris siue
que in celis sunt Et ad ephe ii°

dicitur Et ipse erit eis in sanctificationem pacem
hiis que longe et pacem hiis qui
prope hoc est gentilibus et iudeis deinde
addidit Et lapis offensionis et
petra scandali hiis qui offendunt
uerbo nec credunt in quo et positi sunt
hoc posito eorum exposito et est tamen elis
illi dicunt uicio condempnari preciosum
christum qui in eum non credunt et quibus
ipse christus est lapis offensionis
et petra scandali eo quod de vita eius
scandalizantur et turbantur Et alii
qui cum nobis gentilibus sunt electi
qui in ipsum christum non credunt in quo
positi sunt tamquam in fundamento
quod et dicitur quod hic dico quod nole
tibus iudeis hic lapis qui est
christus situs est in capite anguli
hoc est in coniunctione duorum populorum
et situs est super lapis offensionis
et petra scandali hiis qui offen
dunt verbo nec credunt in quo positi
sunt Queritur autem aliquis utrum
scandalum sit semper peccatum et videtur
quod sic quia illud quod tenetur homo
compellere a se est malum et peccatum
Sed tale est quoddam scandalum iuxta
illud Matthei xviii Si oculus tuus
scandalizauerit te erue eum et proice
abs te Item scandalum est peccatum
In contrarium est apostolus hic qui dicit
quod christus erat lapis offensionis
et petra scandali illis qui non cre
debant in ipsum Sed christus non peccabat
quia nec peccare poterat Contra Respondeo
dicendum quod scandalum potest accipi active
et passive Scandalum autem active
sumptum est peccatum nam ille scandalum
dicitur facere active qui facit aliquod
malum et qui operatur aliquid contra prohi
bita a lege diuina propter quod alii ma
lum exemplum accipiunt Sed modo facere

et operari aliquid contra legem diuinam semper
est peccatum propter facientis quamuis propter
patientis aliquando sit utile ut si a
qui patitur ferat humiliter tribulationes
illatas eis ab aliis et propterea insurgat
in diuinam laudem sunt eis talia scan
dala utilia et meritoria facienti tamen
sunt dampnatoria et nociua Unde Matthei 18
christus isto modo loquens de scandalo
ait Ve mundo a scandalis necesse est
enim hoc est utile secundum glosam ut ve
niant scandala verumtamen ve homini illi
per quem scandalum venit Alio modo scan
dalum accipitur passive per quem modum
scandalum non est peccatum Et iam illi di
cuntur scandala facere passiue qui fa
ciunt aliqua bona opera propter que
statim alii scandalizantur et turbantur
ratione appetitus inordinationibus et in
fectionibus eo quod semper uita bonorum est
turbatio et detrimentum malorum et isto
modo dicitur christus fuit lapis offen
sionis et petra scandali ipsis iudeis
et aliis qui non credebant in ipsum quia
grauis erat eis ad uidendum eo quod
dissimilis erat operibus eorum uita eius
Unde dicitur Sapientie ii Dicit apostolus
Item aduersus de scandalis loquitur isto
modo ait Nos autem predicamus christum crucifixum
iudeis quidem scandalum gentibus
autem stultitiam ... aut ...
... Deinde cum dicit Uos
autem estis genus electum regale sacer
dotium gens sancta populus acquisitionis
hoc posito sacerdotum commendatione et tamen facto
quod ipsi simpliciter commendantur ab eorum status
sublimatione Secundo ab eorum officii a
ministratione Tertio a statu a quo vo
cati sunt per fictione et ibi ut uirtutes et
ibi Qui aliquando non populus In prima
parte intendit clerum totum illorum statum

est sublimius et altius qui sunt adeo
electi in regale sacerdotium in generis
sanctitatem et in populum acquisitionis. Hic
in populum qui debet offerre deo gratiarum
actiones. Secundo nos sacerdotes esse electos
quare etc. dicat ergo nos qui sacerdotes
estis electum genus regale sacerdotium
gens sancta populus acquisitionis. Est
autem considerandum quod status sacerdotum
communior redditur sublimius et altius
primo ex divina electione. Secundo ex eorum
spirituali consecratione. Tertio ex eorum sancta
et honesta tonsuratione. Quarto ex ipsorum
gratiarum actione. Haec omnia in propositis
verbis tangit apostolus per ordinem. Nam
eorum divina electio tangitur cum dicitur
Vos autem estis genus electum quia adeo.
Eorum spiritualis consecratio notatur cum dicitur
Regale sacerdotium. Ipsorum vero honesta
tonsuratio intelligitur cum additur gens
sancta. Secundo ipsorum gratiarum actio notatur cum
subinfertur populus acquisitionis. Primo
commendantur a divina electione. Nam
ipsi non debent eligi ad spiritualia be-
neficia secundum carnalem propinquitatem vel
ipsorum nobilitatem aut per simoniacam
pravitatem. Primo volentibus sic assu-
mi ad beneficia ecclesiastica debet dici
illud Actuum quod Petrus dixit Simoni
mago pecunia tecum sit in perditionem
quia existimasti donum dei pecunia
possidere. Secundo debent sacerdotes in merito
eligi ab ipso deo ut illius assumant
honorem. Sed qui non adeo tamquam aa-
ron et tunc de quali fit adeo sit electo
[illegible] dicitur illud Actuum quod subinfertur
Ecclesiastici xlv ipsum elegit ad bonum
offerre sacrificium deo in censum et bonum
odorem. Quarto commendantur a spirituali conse-
cratione quod notatur in hoc quod dicitur regale
sacerdotium. Nam consecrantes corpus Christi

et sacramenta ministrantes in sacro canone
appellantur sacerdotes presbiteri et reges.
Nam dicuntur primo sacerdotes tripliciter
primo quia sunt sacri receptores. Secundo
quia sunt sacri confectores. Tertio quia
sunt sacri datores. Primum ipsi sunt
sacri receptores. Nam in eorum con-
secratione recipiunt spiritum sanctum per cuius
receptionem omnia sunt sacra et sancta et
hoc promisit Christus in persona quidem
eis dicit Accipite spiritum sanctum quorum
remiseritis peccata remittuntur eis
quorum retinueritis retenta erunt.
Secundo dicuntur sacerdotes quia sunt sa-
cri confectores nam in eorum consecratione
et vocatione per Christum eis dicitur Con-
secrentur [illegible] manus iste et benedi-
cantur quecumque benedixerint sint be-
nedicta et quecumque consecraverint sint
consecrata. Tertio dicuntur sacerdotes quia
sunt sacri datores. Nam per eos
concessa est [illegible] sacramenta mi-
nistrare. Secundo dicuntur presbiteri simul propter
[illegible] primo propter morum honestatem. Secundo propter
sapientie veritatem. Tertio propter temptationum
in [illegible]. Nam presbiter in greco
idem sonat quod senex in latino sic
et senes viget in morum honesta-
te sic ministratores sacramentorum
debent esse presbiteri hoc est senes in
maturitate et honestate morum [illegible] quod
omnibus [illegible] ipsorum [illegible]
[illegible]
presbiterorum prudentiam et sapientiam illorum
ex corde [illegible] ut omnem narra-
tionem dei possis. Secundo dicuntur presbiteri
hoc est senes propter sapientie veritatem
quia in senibus est sapientia et in
multo tempore prudentia [illegible]
dicitur Ne despicias narrationem pre-
sbiterorum sapientium quia ab ipsis disces
sapientiam et doctrinam in [illegible]. Tertio
dicuntur presbiteri hoc est propter temptationum

in unitate quia sicut senes debent esse
in omnibus a passionibus et temptationi
bus sic presbiter in sua vita debet esse
immaculata. Nam senectus venera
bilis est non diuturna nec numero an
norum computata sed cani sunt sensus ho
minis et etas senectutis vita immacula
ta. Tercio dicuntur reges etiam propter ta
les propter corone dignitatem regendi
potestatem et tributa recipiendi auctoritatem
Primo propter dignitatem corone quia
sicut corona regale decus significat
sic summe decus est et regnare. Et
sicut corona regibus imponitur sic sa
cerdotibus a domino corone vices tribuuntur
Secundo dicuntur reges propter regendi potesta
tem quia rex a regendo dicitur.
Unde in usque enim multo reges debent
appellari quia se et alios regere
debent ut dicitur in summa goc xxiiij
Tercio dicuntur reges propter tributa sic
sacerdotibus in remissionem peccatorum
populi primicie et decime tribuuntur. Un
de probatum est Deus quod peccata populi co
medent unius et maiores regibus
ipsi sacerdotes debent appellari ea quod ab
eis tributa recipiendi auctoritatem habent
Unde ad hebreos vii scribitur de melchi
sedech rex salem sacerdos dei summi
qui obviavit abrahe regresso
a cede quatuor regum et benedixit ei cui et de
cimas omnium divisit abraham. Secundo
commendantur ab eorum sancta et honesta con
versatione in eo quod additur genus sanctum
Nam mistice omne quod ipsos presunt
debent esse sancti per immaculate vite con
versationem quia eorum vita non est posi
ta sub modio sed super candelabrum
ut luceat omnibus qui in domo
sunt ut dicitur Matthei v. Tercio commendantur
ab eorum gratiarum actione in eo quod sub
infertur populus acquisitionis non ad
hoc ipsi sunt acquisiti et noti in propria

lem populum dei ut referant deo gratiarum
actiones pro beneficiis collatis ipsi populo
Unde ad hebreos v dicitur Quod omnis
pontifex ex hominibus assumptus in hiis
que ad deum ut offerat dona et sacrificia
pro peccatis qui condolere possit hiis qui ig
norant et errant. Dicit i petrus ii vos sa
cerdotibus Vos estis genus electum per
divinam electionem regale sacerdotium
per spiritualem coronationem gens sancta per ho
neste vite conversationem populus acqui
sitionis per gratiarum actionem. De quibus
omnibus commendari possunt sacerdotes
ab eorum status sublimatione ut dictum
est. Unde ibidem dicit ut virtutes eius
annuncietis qui de tenebris vos voca
vit in admirabile suum lumen. Hic
possunt commendari ab eorum officii admini
stratione et est ratio talis. Illorum officium
est magne dignitatis qui sunt dei nun
cii precones et annunciatores sed tales sunt
ipsi sacerdotes i petri ii dicit ergo hic dicens
quod vos sacerdotes estis noti in populum
acquisitionis et hoc ut virtutes eius
annuncietis qui de tenebris vos
vocavit in admirabile lumen suum
Est autem considerandum quod sacerdotis offi
cium videtur precipue in tribus consistere
primo in dei virtutis annunciatione. Unde
apostolus in prima epistola ad corinthios iiii
in persona sacerdotis dicit Sic nos
existimet homo ut dei ministros et
dispensatores misteriorum dei. Secundo in
peccatorum expulsione nam ipsa sac
ramenta ministrando tenebras pecca
torum expellunt. Tercio in divine gratie
infusione se tribuisse eis spiritum sanctum
quia ministerium habent in quo data
est spiritus sanctus primo tangitur cum di
citur ut virtutes eius annuncietis. Secundum cum
additur qui de tenebris vos vo
cavit. Tercium notatur cum subiungitur

In admirabile lumen suum. Deinde ad-
dicit Qui aliquando non populus dei
nunc autem populus dei quos non consecuti
misericordiam nunc autem misericordiam consecuti. Secundo
mediante statutus a quo vocati sunt
in sanctione et est tertio ibi. Nota status
est in peccatis qui caret dei populi a
misericordia et divina misericordie consecutione
Secundo status sacerdotii ante conversionem
ad fidem sunt tenebris in admirabile
lumen suum quia alias non populus propter
tempus gentilitatis nunc autem tempore gratie
est populus dei qui non consecuti mi-
sericordia nunc autem est consecuti misericordiam

**Karissimi obsecro vos tam-
quam advenas et peregrinos
abstinere vos a carnalibus
desideriis que militant adver-
sus animam conversationem vestram inter
gentes habentes bonam ut in eo
quod detractant de vobis tamquam
de malefactoribus ex bonis ope-
ribus vos considerantes glori-
ficent deum in tempore visitationis**

Postquam apostolus hortatus est omnes gen-
tiles ad persistendum in divina gratia generaliter
et universaliter. Consequenter ista ut dictum est
hortatur quasdam personas specialiter
unde glosa continuans hanc partem
ad precedentem ait quod hucusque instru-
xit apostolus generaliter ecclesiam sed nunc divi-
sas personas fidelium solet et specia-
liter hortatur ne taliter unquam reddat
se indignos tante gratie temporibus sancti-
tatis. Dividitur ista pars secundum predictam glossam
in maiores partes quia primo hortatur
liberos et servos. Secundo mulieres et viros
Tertio omnes in patria tribulationum Christum
esse imitandum. Quarto hortatur seniores
et adolescentes qualiter se habe-
re debent. 2 ibi Similiter et mulieres. 3 ibi

Christo igitur passo. 4 ibi Seniores igitur
Prima pars dividitur in duas quia primo
hortatur liberos secundo servos. 2a ibi Sub-
diti estote. Advertendum prime partis
est sciendum quod tria videntur esse que
faciunt homines maxime liberos
primum est vite sanctitas Secundum est af-
fectus humilitas 3m est peccatorum in-
munitas. Circa primum facit apostolus 2m (?)
quod consistit tribus hortatur istos genti-
les ad gratie libertatem. 2 ibi Subdi-
ti estote. 3a ibi Quasi liberi. 3a (?)
autem que ducit nos ad vite sanctitatem
inducere quantum ad primus sunt quatuor
primum est ipsius apostoli exhortacio
2m est proximorum conversacio 3m
est emulorum detractio 4m est
muti conspectio divini. Ista pars
in partes maiores. 2m quod consistit maior
apostolus inducit istos gentiles
ad vite sanctitatem 2 ibi Conversationem
vestram. 3m ibi ut in eo quod detractat
4m ibi Glorificent deum. In prima
parte intendit talem rationem (?) illis
qui voluit esse in seipsis in vite
sanctitate debent abicere carnalia deside-
ria removere sed vos gentiles es-
tis ergo etc. dicit ergo Carissimi voc-
ative conservat Carissimi voc-
ative dicitur obsecro vos tam-
quam advenas et peregrinos abstine-
re vos a carnalibus desideriis que
militant adversus animam. Est
autem considerandum quod maior tangit
apostolus gentiles ad vite sanctitatem
et permanendum in gratie libertate primum
est ipsius apostoli humilis obsecratio
in eo quod dicit Karissimi obsecro vos
nam cum posset eis precipere tamquam
apostolus ipsorum tamen non precipiebat sed
obsecrabat et per hoc magis dabat
monita ad sibi obediendum. Unde
beatus Ambrosius ait quod plus proderit

acuta correctio qua actiusatio tur
bulenta Et subdit q illa pudore
in uenit ista uos in dignac͡oe͡z comu
nis ij^m est uite puris peregriato in
eo q dicit tamq aduenas z pegri
nos Nam si ista tpalia ꝑ dñaz et
aliquis cotinuatio si ꝑ͡p in eis
ponemus ꝫ ad tota uita n͡ra no
sit aliud n͡ peregriacio eo q 2^m aplm dd
ad ebre ulio Nos hemus hic mane
tem ciuitatem ꝫ futuram in quirimus
mito debemus ista tpalia despice
z celestia desiderare Tercio est n͡ra
in celestia p ista tpalia obum
bratio eo q augetur nos abstinē
a terrenalibus desiderijs n͡ra celestia
desideria potissime obtenebrit
z obtenetur mentes hominum in tm ut
in celi actu homo silogizare no
ualeat Vnde z mulieres in qbus
tas maxie delectatur apostotare
etia faciunt sapientes Quartum est uite
fortitudinis spualis ꝑdito ideo sub
in fert Que militat aduersus
animaz q͡r huit ipam tollit enar
uare z debilitare in spnali fortitudine
Vnde glosa sup dicto vo dicit q sicut
corporis bladientibus cito subiu
gatur uicto͡r cecitus tom aiaz
fortis arma deinde eti dicit
Conuersacionem uestram inter gentes habē
tes bonam hic po^r 2^m q hic nos
inducit ad uite sanitatem s͡ꝑ priorum
conuersatio z est chus co͡r Illi q nolt
hre uite sanitate dnt conuersacio
eorum inter gentes hre bonam ꝫ nos
gentiles debeb hic uelle i^r 2c de
hac aut re nos po^r ii ueius me
dij Vnde ait Conuersacionem uestram
inter gentes habentes bonam Est ad
considerand q comibus dnis xpiani
tenentur eorum conuersacioz hre bonam
Qualiter religiosi debent habere bonam

po
conuersacionem inter gentes ꝑt duinam di
lectionem Nam sicut preceptum hemus
deum diligere ex toto corde n͡ro ita
preceptum hemus q diligamus proximum
sicut nosipos dilectio aut proximi
malum no opatur eom ꝑ aut ita
ꝑ ex quo possit eum a dima dilectione
ne remoue Cum g͡o deum diligit
quis est ut nullum malum opatur
eom proximum ꝫ ꝑ inter eos debet hre
bonam z honestam conuersacioz ꝫ ij^o
debent hic religiosi fare ꝑ amni eorum
quietacionem nam opantes bonum
z conuersantes honeste inter proximos
ft quieti animi resident Sicut vi
uentes in honeste semp sunt in mo
tu z in quadam fluctuacione quia
peccatores sunt sicut fluctu mal ꝑ
aucto moue et tufert ut Jacobus
dicit in Canonica sua Tercio religio
si z viri ecclesiastici debent bonam co
nuersacionem hre in ter gentes ꝑt eorum
consolacioz Nam eo amici z familiari
eorum z religiosorum laudant omib
idest commendant et erubescunt z ve
rendaun in conspectu detractorum z emulorum
q͡si contingat uitam z conuersacionem
ipsorum inter gentes no esse bonam ꝫ
potius in famem z in honestate ui ꝑ
pmotores z laudatores clericorum
et religiosorum no erubescant de
tractoribus debent eorum conuersacionem bo
nam inter gentes hre Vnde Augustinus
sup illo vo apli Spectaculum facti
sumus mundo et angelis z hominibus
ait q qui amat nos queret q
laudet in nobis Cum no nos adi
ut detrahunt nobis nos no inutiq
medio constituti sic uitam n͡ram et
famam n͡ram custodire debemus ut
no erubescant eum de tractoribus la
udatores deinde eti dicit ut in eo
q detrahunt de nobis tamq de ma
lefactoribus ex bonis opibus nos

considerationes. hec possumus tamen quod habet in
ducere admirationem sanctitatis videlicet emulorum de
tractio et est contra illos. Illi quod noluit
habere vitam sanctitatis debent auffere maxime
detrahendi et loquendi eorum emulis
et detractoribus. Ideo nos debemus hoc
nolle et cetera. dicat ergo sic dicto quod con
versacionem vestram debetis habere bonam
inter gentes ut in eo quod gentes pro ma
le vivendo detrahunt de vobis tamquam
de malefactoribus ex bonis operibus
nos considerantes hec est abstinentes
et calumpniantes. Est autem considerandum
quod tria sunt illa propter que seculares
mundano vincentes detrahunt
religiosis et aliis viris mundi et
illis que sunt in mundo abrenunciantibus
carnalibus. Primum est victorum carnalium
opinionis contrarietas. Secundum est nature
infecte ad malum pronitas. Tercium
utriusque difformitas. Prima ratio patet
sic. Naturam malam plurium secularium docet.
Nam qualis est unusquisque talis eius
alterum estimat. Cum igitur homines se
culares speciales mundi et carnalia
desideria contine concupiscunt et ad
ipsa quasi pronus natura inclinatur
iudicat consequenter ipsos religiosos et sanctos
alios viros esse tales quales ipsi
sunt et detrahunt et calumpniantur eorum
bona opera arbitrantes ipsa esse similia
operacionibus ipsorum. Secunda ratio sic ostenditur.
Nam in tanto natura humana tanta est
quod est prona potius ad credendum ma
lum quam bonum, unde ea que necessa
rie quia in tenebris vel quo in telectu
sunt natura humana ex omnibus in factione
interpretantur ad malum. Et causa
est quia omnis humana locutio su
pposita est detractoribus et calumpniis.
Unde in prologo super ... magister dicit quod
non dubitamus omnem humani eloquii
sermonem semper calumpnie atque
detractioni emulorum fuisse suppositum.
Tercia ratio sic patet. Naturam enim bonorum

vita semper sit detinenda malorum
operis quod sicut unum contrarium naturaliter
non comparatur secundum reliquum sit vita
secularium de factis contrariis vita re
ligiosorum et sanctorum hominum verorumque
operum eorum vite non conveniunt.
~~Deinde cum dicit. Glorificent deum~~
in tempore visitacionis. hec ponitur quartum
quod debet nos inducere admirationem sanctitatis
et quod est premium compensatio. Et est contra
illos. Illi debent admirationem sanctitatem in
ducere qui compensatur a deo premiari
in die visitacionis. Ideo ait deus
si retraxitis nos a carnalibus
desideriis et conversacionem vestram inter
gentes habetis bonam quia deus in
die visitacionis hoc est in die pre
miacionis ... debat aut ...
non possum nisi unius medium ubi ait
Glorificent deum in die visitacionis.
Est autem considerandum quod modo religi
osi viri et alii sancti viri in quorum
presentia dicta sunt ista verba apponens
secularibus sunt reputati stulti
propter mundi contemptibiles et sunt reputati
tati viles propter eorum paupertatem.
Ideo in die visitacionis Christi ipsi
exaltabuntur quia tunc deponet
potentes de sede et exaltabit humiles
propter hoc mundi contemptibilitatem
ipsi glorificabuntur quia tunc dicent
illi qui eos stultos reputabant
Nos insensati vitam illorum esti
mabamus insaniam et finem illorum
~~filios dei et inter~~ sine honore ecce   filios dei et inter
quomodo computati sunt inter sanctos sors
illorum est. Ideo propter illorum paupertatem
ipsi primo cum dicabuntur quod ipsi
non esurient neque sitient amplius
nec cadet super eos sol nec ullus
estus. Ideo hec conversacio cum inter
gentes et seculares prona videtis
eorum inter contemptibilitatem pauperitate
et vilitate glorificent hoc est lau

dent deu in die visitacionis vide
tes tue eo^r exaltacionem z glifica
tonem z pmacom / deinde cu dicit
Subditi estote omi hnane c^ate
ppt deu / hic aplus inducit istos
gentiles ad gre libtate ex affectus
hmilitate hmilitas affectus i eby
pncia^r vi^z osiste pmo in vili sb
icade / Sc^o in platorum corra hono
rificatoe / Tcio in die uolutat
obsinatoe diui^r aut ista p^s in
tres ptes 2^m q cobus tribus
aplus inducit istos gentiles
ad affectus hmilitate et pquus ad
gre libtate z · ibi Sme regi in
ibi Cia sic est uoluntas dei z In
pma pte intendit eleme com
Ermonet uolut hec affectus hmi
litate dent ee omibus subiti
ppt deu / Oz nos gentiles debe
b^s uelle i^z ic · debat aut roc
no po n ntus medij Unde ait
Subditi estote omi creature ppt
deu / Cruceret aut aliquis ut
homo debat se subicere malis z in
fidelibus plat z vi^r q no quia
plat qui no p sut ex dei ordina
tone homo obedie no tene / Oz
platones maloru z in fidelium ho
in no sut ad^o / quia nullum malu
adeo est quare zc / Sugru est glo
sup isto to ubi ait Subditi e
stote no so^m fidelibus sz ead
in fidelibus ddm est 2^m aplm
ad ro xiij^o omnis ptas z omnis
plato adeo est 2^m i^z illa quia
ptas z plato adeo est no solu
tene obedie bonis vim ee ma
lis z in fidelibus plat obedie
debz ptate aut ul platoz ado
contingit esse eplicat pmi q^m
ad boni ordinacionem / Oz^m quantu
ad vicior correctoz / Tcio q^m ad
uicuu obsinacoz / Pmo nadq con
tingit prelacom ado esse quantu

ad boni ordinacionem / Nam bonu or
dinis post bonu pmum est excelles
bonu / Ordo aut no h; ee in tegles
Oz in t illa que in equalite hnt
ad in vice in platos quo et subditos
et in t supiores z in feriores ordo he
resinare qui no est n ad^o vn apls
ad ro · cap^o supdco · Cu dixisset q
no est ptas n ad^o Subdit statim
que aut sut ado ordinata Sut ita
q qui ptati resistit dei ordinacom
resistit / Et glo sup isto to Subditi
estote omi creature hnane ppt dm
z ut cum sacto vita omibus placeat
no resistat alicui dignitati homi
ul ac in psone ul alit pucipatoi
cui nos deus subdi uolunt quia no
est ptas n ado z qui ptati resistit
dei ordinacom resistit et creatu
ptatos exponit idest ordinat ipa
2^m subiectonem z platoz / Oz contingt
platoz ee ado q^m ad vicior corre
ctionem Nam aliq sut ita ptern
et ita mali q no inducut ad bonu
n timore pene ppt illos ex scpados
et corrigendos oportuit 2^m phm
lege in tercio lbro z optuit ptates
z platos ordinari qui talibus pbuis
z malis homibus legem imponeret
Vn ad Gall iij^o aplus ait qd lex
posita est ppt tn sgressores / Et ad
ro xiij^o sbit / Si male feceris in
dice timere quia sine ca gladiu
ptat / Et subdit q dei minist vindex
est in ira dei qui malu facit / 3°
contingit platom esse ado q^m ad u
tutu consuacom / Nam in tenco eth
omis legislator de inducere suos
subditos ad bonu z adu tutes z qui
hc no facit ptat ibi phus facundo
eth / Et ait q legislatores in est assi
duos facere ul assuescere suos omes
ad bonu z in hc ut ait agnoscitur

bona ciuitas a mala p̄latis l' sūt
ad h' instituti ad iusticie ꝯseruacōm
vnde aplūs ad ro. cap° sup̄dito
dicit Vis nō timē ptāte bn̄ fac et
habebis laudē ex illa et subdit dei
enī minr̄ est tibi in bonum nō in
malū Similiter aūt dicē possumus
et ꝯplicit ꝯtingit platoꝝ aliq̄
adeo nō ce p̄mo apte actpient
ut si aliquis in suffiaces ad plat;
et ptate assumi dimissis suffitaciōe
et dignitori Na nullus d; querē
sibi, ind... ū valeat iutute iuūpe
iniq̄tates vt dicit. Eccli vij° Sc̄do ꝯp
te mor actpiendi ut si aliquis p
uiolencia vl psimonia ad platuz
puemat tūc ꝯpte vsus vtendi
ut si aliquis placōne uta' i mala
ut qr pcipiat aliquis ꝯtm legem
dei dicē vl pcipiat obstinari actu
pctoꝝ et nō iuiuti 2m l' ista 2m
que plato 2ptas nō est adeo pla
tis malis et in fidelibus ad obedic
dū nō est maxie ti papiut obs
tinari actus pctoꝝ et ꝯ pcipiut aliq
ꝯtm lege dei et 2m ista 2m que
plato est adeo obediendū est omib;
2m que nō glosa in tolli' ut dt
Dubletu estote fidelibus et in fideli
bus deinde cū dicit Omīe regi
quasi pcellenti siue ducibus tanq̄
ab eo missis ad vindictā malefactoꝝ
laudem uō bonoꝝ h' induicit eos
ad affectus humilitate ꝯ platoꝝ ꝯ
ꝯtra honorificacōe et est vo clis ꝯi
cuiꝯ volūt hr̄e affectus humilitate
in se tenēt debet obedie omibus
sub maioribus Omīe regi quasi pre
cellenti siue ducibus h' est offici
alibus eius Sc; nos debes h' velle
q° ꝯ dicit q° bn̄e dico qr debes
omī creature subiti esse pp deū
siue regi quasi pcellenti siue duci

bus h' est officialibus eius tanq̄
ab eo missis ad vindictā malefactoꝝ
laudem uō bonoꝝ Est aūt ꝯside
randū qr tyrannos et malos homines
pmittit q̄nq; deus dnari et ptate
hr̄e spāliter pp ca p'mo pp eoꝝ
pene agrauacōm quia q̄nto ipi sūt
in loco sublimiori tanto in piculo
maiori uersant' 2m aug' Sc̄o pp
maloꝝ correctōm nam ut scribit'
in Job ipē deus facit hoīem ypo
critam regnare pp pcta ppli Tercio
pp bonoꝝ ꝯꝑacōm quia uita
maloꝝ est q̄dam ꝑacio bonoꝝ
vnde aug' dicit Omnis malus
aut ideo viuit ut corrigat' aut ut
per eū bonus ꝯꝑetur Siue q° deus
pmittit malos ptate hr̄e ad vin
dictam malefactoꝝ siue ad laude;
et ꝑacōm bonoꝝ deinde cū illis
que nō sūt ꝯtm deū et ꝯtm bonos
mores tenent obedie deinde cū
dicit Quia sic est voluntas dei
ut bn̄ facientes obmutescē faciat'
imprudencium homīm ignoranciam h'
induicit eos ad affectus humilitate
ꝯ dei voluntatis obseruacōne et est
ro clis Illi qui volūt hr̄e affectū
humilitatem in se debent se ꝯforma
ri diuine voluntati Sc; diuīa voluntas
est h' ut bn̄ facientes obmutescē
faciat imprudencium homīm ignora
ciam l' ꝯ dicit q° bn̄ dico qr debes
omib; obedie quia sic voluntas
dei ut bn̄ facientes obmutescē
faciat imprudenciū homīm igno
ranciam maloꝝ platoꝝ quando
eis tanq̄ malis ꝯꝑantib; in bo'm
et h' ipi ignorant qr malicia eoꝝ
in vtrm bonum vertitur naz boni
subditi faciunt obmutescē malos
2m ꝑdentes dnos qr dnos sup
bos faciunt obmutescē p humilitez

auaros no largitate 2 lupinosos
pudite honestate deinde ad dicat.
Quasi liberi 2 no qi uelamen
habentes malicie libertate s; sicut
filii dei omnes honorate fraternitatem
diligite deum timete regem honori
ficate h' po^z 3^m qz h; in duc
homines gre ad libertatem et est co
tlis Illi qui volunt liberi esse de
bet illa libertate hre in bono
quia malum posse no est posse
s; defec Oz nos debitis hr uelle
i^z 2ce dicit qd obediant potestati
faciat sicut liberi quinces 2 quasi
no uelame hntes malicie lib'
tate h' est libertas vera no obuol
nat corda virorum ut qsto lucratus
peccati tato in nigro simoi de
pssi estis s; nos nalr ee liberos
assumto culpa 2 pmane in sce
nito creaton' ut glosa exponit
Unde subdit Sicut dei filii os
honorificate fraternitatem diligite
deum timete et regem honorificate
Est aut considerandum qz quinqz tangit
aplus in pte ista ulti qi hoies
esse faciunt liberos p^m est peccatorum
i imunitas Nam pctm facit ho
esse suum quia qui facit pctm
suus est pcti 2 q^m ad hoc dicit
Quasi liberi 2 no qi uelame
malicie hntes libertatem S^m est
in dei fructo fidelitas quia suus
deo est regnare Unde ipa iuitas
ait in eua^o ffidelis suus 2 pru
dens que constituit dns sup fa
milia 2 q^ttu ad hoc dicit Oz sic
sui dei Tertium est pfecta caritas
quia pfecta Caritas foras mittit
timorem 2 ubi est spus dei ibi est
libertas 2 q^m ad hoc dicit omnes ho
norate fraternitatem diligite q^m est

inter humilitas Quia ut sibi Quin
tus homo cui donatus est habe
timore dei 2 q^m ad hoc dicit deum
timete q^m est obediendi uoluntas tantu
quia ut allegatum est s' Qui ptati
resistit dei ordinacioni resistit Et
q^ntu ad hoc dicit Regem honorificate

Servi subiecti estote in omni
timore dominis non tantum
bonis et modestis sed etiam
discolis postqz aplus hortatus est
liberos in pte ista ut s' dicebatur
hortatur ipos suos Et duo facit quia
primo in ducit eos ad humilem subie
ctionem suorum dnorum peccatorum remuneracione
s^o exempli xpi imitacione 2 ibi Quia
xpus passus est pnobis prima qd
ps dividitur in iii^or quia primo po^z
ipsorum suorum ad suos dnos uniuersalis
timoratio 2 subiectio S^o po^z eorum ad
primas 3° po^z pmacionis tacite assi
gnacio 4to ponitur pdicte remuneracio
conclusio 2 confirmacio 2 ibi h enim gratia
2 ibi Que enim gratia est 2 ibi Ad
hoc facietes Supprima pte in tendit
talem conclusionem Semper in ferores dnorum
esse velit subditi suis superioribus
s; sui sut in feriores respectu suorum dnorum
qd 2ce Continuatur qd sic dictum est qd
liberi dicit hre libertatem in bono qd
dicit esse filii dei ex quo licet exhor
tacio dnorum restat ut fiat exhor
tacio suorum Unde ait Subditi sui
estote in omni timore dnis no tm
bonis qz in uita 2 modestis sz ins
mo s; etiam discolis h' est in disci
plinati in doctrina Quereret aut ab
utrum debeant sui suis dominis suire ex
timore 2 vi^z qz no quia pfecta cari
tas foras mittit timorem s; sui suis
dnis ex caritate qd no ex timore sui
ctum est Aplus h' qz duplex ucia
est h' d^o vna opposite suorum alia no 8 no

expte dnoꝝ cōpte suoꝝ 2o tlis
est Nam cū sit tpx timor quoꝝ
vnus est similis qui som hz oclm
ad penā Alius nō est initialis si
gnalis qui hz duos oclos vnū ad
penā et reliquū ad mitā Et addi
lectiōm eciūt siliter sm sinetos
Cp timore in tplici gnē quia aliq
sunt som timore pene et isti p
uat omi mito eo q tlis timor in
mitorius est Vnde aplus ad ephe
vlaas ait Serui obedite dnis car
libus cū omi timore et tremore
et in siplicitate cordis uri sicut xpo
nō ad oclm sunctes hc est nō respi
ciendo penā vl coplacētiā quasi
hominibus placētes sz ut sui xpi faci
entes volūtate dei ꝯpamo aliqui
nō sinūt timore pene et tremore
filiali ꝯcaritate z isti nō ꝯcludit
amito Aliqui nō som timore dei
z timore filiali suis dnis sinūt
et tlis timor pfcus est z mitorius
de quo timore aplus h intelligit
h cū dicit Serui estote subditi in
omā timore dnis hc est in omī
timore pfcto z filiali ut vz dnis
simatis ut glosa ꝯponit Et 2o nō
ꝯpte dnoꝝ tlis est Nam dnd ut
licite z bsit pesse possint debent esse
boni in viuēdo quia cū sinitus sit
in ducta pp pctm sesin q mali
z peccōres nō debent pesse sz subesse
dnt Et 3o modesti in pcipiendo qz
nō debent cū serocitate z supbia p
cipe sicut faciebat olofnes de q
dicit Iudith 1o Quod cū in me
sos honores e sui ꝯhiberet fero
citate tn ai eius placare nō po
tuit Sz debent magis cū modestia
z humilitate impare z ꝯdonare ꝯ
pnsas eis quas pnos illatas ad
ephe cap sup dcō dicit Vos dni
eadem facite suis ꝯmittētes in

cias Stricte quia z illoꝝ z ur
dns est in celis Debent eē stricti 3o
in regendo quia 2m phm in p
politicoꝝ Suus est quidam in
strumētū z quidam organum aīatū
ipius dni Sicut 1o instrumētū
regit et dirigit p ip artificem
sic suus debet digi z regi p ipm
dnm Nam quecūqz ex dnis sūt
pcipe z ordinare Si 1o dni sūt
discoli et indisciplinati suos s
nos rege z regi nō put Et cū
cōtingat dnos hmōi tlis sup
dnis care ut q sūt mali in vi
uendo z ferotes in pcipiendo et
sūt discoli indisciplinati in re
gendo adhuc cū sui cū oim re
uerentia tenent tlibus dnis obedie
salte in hiis que nō papiut
cōtra lege dei et hc est sma a
pli ubi agit q sui debent esse
subditi in omī timore dnis nō
tm bonis z modestis sz etia disco
lis Deinde cū dicit H est eni
gra si ppt dei ꝯsciam quis su
stinz tristicias patiēs in iuste
h po ipoꝝ suoꝝ pmiū adb et
est cō tlis Illi pmiat ado z
illi efficiūt grati deo qui iniuste
ppt ip paciūt tribulacōes Sz nos
sui quos in iuste patiūt tribu
lacōes avris dnis 1o z q dicit
go h em est gra hc est in hoc
ꝯsistit ura gratitudo et vomp
nuū Si ppt ꝯsciam dei hc est
si ppt dei sacte bona ꝯsciaz
urām Sustinet quis tristicia
hc est iubeia z iuba paciēs iniuste
a suo dnō Est aut ꝯsidera
q ppt ea sui paciētes sine
cā dilla gra z iubca a suis dnis
efficiūt deo grati pmio pp pacie

tollcacom quia qui iniuste pa
ti² ꝛ paciet' tolleat te² remmera
ri eo q nil malu impunitu nil
bonu irremuneratu. Sc°. ppt dei
vindicte expectacom qꝛ pacietes
iniuste ꝛ qm paciet' tollerant
expectant diuina vindicta. Vn
ipe dicit mi vindicta et ego retri
bua. Tercio ppt dei dilectionem quia
aplus hec est gra vl h' est deo
gratu. Si ppt ip deu facte boz
in tencoe ꝛ dilecoem eius susti
net quis tristitia paciens iniuste
deinde cu dicit. Que em gratia
si peccantes et collaphizati suffer
tis h' po² punicoe tuo afflic
to et est co elus peccantibus ꝛ
offendentibus mutuo ꝛ iure debet²
pena et no debet' eis mutuu. Si
nos sim peccatis ꝛ offendit' nob
sit peccantibus ꝛ offendentibus debe²
nobis mutuo pe i² ret' h' est q
ait. Que est em gra h' est que
gra debet' nobis si peccantes et
collaphizati h' est sepe correcti
ꝛ verberati suffertis. Quasi dicit q
nulla gra debet' nobis si p peccata
vra sustinetis verbera ꝛ correctiones
auris dnis. Nam ut scribit i ine
culpa comissa nulli debet premia
ri in bonu. Si q sim peccant ꝛ
offendit elus culpa no debet eis
premiari in mutuu dato q ipi
ppt pena sustineat quia deinde
culpe condere dz pe. Vn i² quae
sim mutuu punt expectare de vbe
ribus ꝛ tribulacoibus quas susti
net adhuc est si paciat' iniuste
ꝛ sine ca deinde cu dicit. Si be
nefacientes pacienter suffertis hec
est gra apud deu in h' em voca
ti estis h' po² pdca remmeracio
conclusio ꝛ confirmacio et est co elus
Gra dei remuneratur iniuste pa

cientes. Sz si nos sim benefaciat sequi²
q paciamur iniuste adhuc vrib' i²
mutuo debes p gra dei remmerari
dicit i². Si facientes paciet' sustinetis
sp mala illata adhuc h' est gra
apud deu quamuis no sit gratu apud
hoiem. Nam i h' vocati estis ut
paciet' paciamur vl in h' estis voca
ti s ad seruitute et in eo statu p
maneatis tuo salute. Sz noto aut
aliquis uti vam sut coclusi a seru
tute dnoz ppt bapm ꝛ vr² q sit
quia seruitus ppt pcca inducta e.
Sz p bapm homines a pcco liberan²
ro liberat' simt a seruitute. Ingrau
est aplus h' dicens q quamuis mors
et seruitus ꝛ alie penalitates cor'is
sicut in nobis ppt pccm vim tam
bapmus no dz statim p dictas pena
litates sz p ip regnat' tm i uita
spirituali et effici² particeps illius in
qua omnia ista tollent'. Na p bapm
homo liberat' a pcco originali ut
p pena queda. Sz no liberat' a pcco
ꝛ a penalitatibus consequentibus sicut est
in eo vilius regnatiua ꝛ pductiua ali
cuius alterius. Vn videmus ut quilibet
homo p bapm sit liberatus a pcco
originali ut est queda pso ꝛ m
se considerata sp tu generare filios
in pcco originali conceptus p bapm
e homo no liberat' a seruitute ꝛ a ne
cte moriendi ac eciam ab alijs pena
litatibus consequunt' ip pccm origina
le no est in sua psone sz mag'
ut est in sua na. Vn aplus i ad
Co viij° ait Unus quisqz in ea vo
cacione in qua vocatus est pmane
at seruus vocatus es no sit t cure
si poteris aut liber fieri mag' utere
deinde cu dicit. Xpus pa
ssus est pro nobis nobis relinquens
exemplum ut sequamini vestigia eius h'
in ducit ipos suos ad pacient susti
nend iniurias dnoz ꝛ h' imitacone

Et dum in quinque ptes 2m q in quinque
docet ipius qo est imitadu pmo na
q docet ip esse imitadu in pene
acbitate 1o in pcti immunitate 2o
in paciencie humilitate 3o in dilectionis
caritate 4o in doctrine veritate 2 i
Crim pctm no fecit 3a ibi cum cu
malediceret 4a ibi tradebat aut
Iniqua pte in tendit clem tom
ci xpi actio omnis ntra est in sctio
Et xpus passus est pnobis i m
ste pati tribulaciones pamore eius
ut possimus eius vestigia sequi
dicit 1a Vndicio q in hc noti est
p ut paciet paciamur q xpus
passus est pnobis gentilibus p
relinquens exm ut sequamur vesti
gia eius Crucerot aut aliquis ut
passio ibi dixi fit maior omnibus
passionibus et vi q no q i ans
sitis dolor mitigabatur mitigat
exdivina contemplacione Et ipe xps
fuit simul viator comprehensor
q eius dolor exdivina contemplacione
multo forcius debat mitigari In
contrario est q scribit Trenor pmo
Vnos omis qui transitis pviam
attendite et videte si est dolor similis
sicut dolor meus Dum q aplus
ppomit nobis xpm h ee imitadu
cu pene acbitate pmo cu dicit xs
passus est pnobis relinquens exm
ut sequamini vestigia eius Nam
ipe passus pnobis i eius nati te
magna paupertate qmamut scribit
in ewa volpes foveas habent
et volucres celi nidos filius aut
hominis no h ubi caput suu recli
net Item passus est pnobis in
eius conversacione magnam corporis
debilitate Vn in ewa Iohis scribit
Et ihus fatigatus exitinere sede
bat sic s fonte Item in eius pa

ssione pnobis dolor in mesitatem
quia quidem passionem possumus dicere
maiore fuisse omnibus aliis passio
nibus ppt vii que ipam passionem
augmentata fuit pmo ppt eius
complexionis nobilitate na comple
xio eius fuit temperatissima et nobi
lissima qmia fuit specio sus pre fi
liis hominum cqto eius complexio
fuit nobilior et tenerior tanto
fuit maior dolor pceptiva p
locorum innositate qmia passus
est in locis maxime nnos et maxime
dolore pceptivis sicut in manibus
et in pedibus 3o ppt pene vniu
sitate qmia sicut culpa pq sat
faciat vniulsitate habat qd erat
in fecto totius hnane natue sic ipe
pena vniulsalem voluit sustinere
qmia passus est in omnibus me
bris sui corporis 4to ppt eius dolo
r puritate nam ut dicebatur in ar
guendo in aliis sitis dolor mitiga
batur exdivina contemplacione et inferiori
supior virtute Et in passione xpi
2m damascenum h divina dispensacione
pmissio est ut simul po in colle
tiva in i fruicione bta gonte p
mittebat potencie sensitive qd
pateret et affligeretur qmia vinam
q potencie pmittebatur agere qd
suu erat Quinto ppt mortis horri
bilitate qmia ipe michi conniscat
ppt qd sic crudeliter deberet pati
Sexto ppt in fficiciencium crudelita
tem nam ipe passus est ab illis
quibus multa bona fecerat et ppt
quorum dilectionem incarnatus fuerat
deinde cu dicit Qui pctm non
fecit nec in ventus est dolus in
ore eius h po ip xpm ee imi
tandu in pctis i mmunitate et est co

ttlis Illius vestigia detibus imi
tari qui non fecit pctm nec in
ventus est in ore eius dolus
Qz tlis fuit ipe xpus 1ᵉ ret dr
go bndicto qd detis sequi xpi
vestigia qui pctm non fecit nec
in ventus est dolus in ore eius
Est aut considerand qd xpus non
est ortus in pcto originali nec
fecit pctm actuale nec est locu
tus pctm vmale primo namqz
non est ortus in pcto originali
quivimo oms qui ad eius concep
tionem ordinabatr sctificati fue
runt nam sctificata fuit bta
virgo que ipm in vtero portavit qz
ante fuit sctificata quam nata
Sctificatus fuit Ieremias qi eius
vaticinio prphavit dns Novum
faciet dns sup terram mlr circunda
bit virum Sctificatus etiam fuit
Iohannes bapta qui eum baptizavit
et digitto demonstravit de quo habetr
luce 1° Et spu sancto replebitr
adhuc ex vtero mris sue Non fecit
pctm actuale quia ut ipemet
testatr in ewango Iohannis Venit enim
princeps mundi huius et in me non
habet quicquid nec est locutus vmale
pctm quia dolus non est inventus
in ore eius deinde cum dicit qui
cum malediceretr non maledicebat
et cum pateretr non comminabatr hic
docet xpm ee imitand in pacie
humilitate et est tcio tlis Illius
vestigia debemus imitari qui cum
malediceretr non maledicebat
et cum pateretr non comminabatur
Qz xpus ipe fuit tlis qd tcio est
est qd dicit qui scilicet xpus cum ma
lediceretr non maledicebat et cum pa
teretr non comminabatr Est aut consi
derand qd duo vnt pacia qz hic

ad pacienciam
duo

primo non est in pcia vna et quantum ad
hoc dicit aplus Qui cum maledi
ceretr non maledicebat ubi glosa
ait qd xpus non imprecabatur iudeis
mala que in eis erant Sco non
comminavit et quantum ad hoc dicit cum
pateretr non comminabatr Ita ut scribi
tur usqz ad tempus sustinebit paciens
et postea erit reddicio iocunditatis
deinde cum dicit Tradebat autem
iudicanti se iniuste quia pcta nra
ipe ptulit in corpe suo suplitium
ut pctis mortui iusticie vivamus
cuius livore sanati sumus hic ondit
xpm ee imitand in dilectionis cari
tate et est tcio tlis Illius vesti
gia debemus sequi qui sponte et libenter
se exposuit morti pro nobis Qz
tlis fuit xpus 1ᵉ ret dicit ergo
bndicto qd hic vestigia debemus sequi
qui xpus tradebat scilicet spontanee
iudicanti se iniuste se condempnari
quia pcta nra ipe ptulit in corpe
suo posito sup lignum ut pctis mor
tui iusticie vivamus cuius livore
hec est nimia dilectio ut omnis
carne livida facta in passione sa
nati estis Est aut considerand
qd caritas illa quam hic pro nobis ha
buit in se iiij or habuit que eius ve
stigia debemus imitari in dilectionis
caritate Nam primo eius dilectio
fuit liberalis hilarem enim datorem
diligit deus et quantum ad hoc dicit aplus
Tradebat aut iudicanti se iniuste
scilicet spontanee et liberaliter Sco fuit
psonalis quia non palium sz pse
ipm in sua psona voluit pro nobis pa
ti et quantum ad hoc dicit Quia pcta
nra ipe ptulit in corpe suo posito
supliciis Tcio fuit exemplaris et fi
guralis quia sic ipe ptulit pro no
bis mortuus est sic nos debemus

ee mortem patis vite aut demus
deo 2q^m adhoc dicat ut patis mor
tem iusticie vivamus Tercio fuit
fructuosa 2utualis 2q^m adhoc
dicat aug liuore sanati estis de
inde cum dicat Eratis enim sicut
oues errantes sed conuersi estis nunc
ad pastorem et episcopum animarum vestrarum
h' iustis doc xpm ee imitand in
doctrine uitate et est cum talis illius
vestigia debetis sequi adque conuersi
estis sicut oues errantes ad pasto
rem Quia talis est ipse xpus et 2q
dicat quod Erat sp in statu gentilita
tis sicut oues errantes Quia conuersi
estis nunc ad pastorem et episcopum ani
marum vestrarum Est aut considerand quod
in ult pt status platorum quod duo
bus commendari pt primo quod status
subditorum pericli i imminenti Secundo quod
officium ipsorum singulari magnifi
cencie Nam quanto status subditorum
est periculosior tanto status pla
torum redditur altior et sublimior
primum istorum hetur cum dicitur Eratis
enim sicut oues 2m notatur cum ad
iungitur Quia conuersi estis nunc ad pa
storem et episcopum animarum vestrarum Sunt
aut ea que reddunt subditorum
statum periculosum nimis Primum est
eorum negociorum pluralitas Nam quanto
homines sunt pluribus negociis
dediti tanto animus eorum plus de
trahitur Unde uita actiua qua
negociantur homines subditi mul
tum hunt animum distrahere pter quod dns
ipsi marthe per quam signabatur uita
actiua conquerenti de sua sorore
dixit martha martha sollicita
es et turbaris erga plurima Et in
Ezechiel xxxiiii° scribitur vidi cunctum gregem
dispersum in montibus quasi oues non
habentes pastorem 2m est eorum aiorum
mobilitas Nam pplares sunt

mobiles et fluctuantes per diuersa vi
cia et peccata Tercium est eorum intel
lectus ignorancia et cecitas Unde in p^a
eorum scribitur ysaie liii° Omnes nos
quasi oues errauimus vnusquisque
quod declinauit in viam suam et dominus
posuit in eo iniquitates
omnium nostrum Ista ea per ordinem in
prima parte huius auctis ponuntur
Nunc pluralitas eorum hetur cum dicitur
Eratis enim sp in sum diuersitate
peccatorum ut glosa dicat Eorum necnon
animorum mobilitas hetur quod sub
iungitur sicut oues mobiles Nam
sicut oues mobiles quia vna
se pracicit in aqua omnes et va
dunt postea Sic est de pplaribus
quia in vna affirmate uel ne
gate ab omnibus illud affirmatur siue
negatur siue malum siue bonum
Quia eorum intellectus cecitas notatur
cum subiungitur Errantes Nam
quilibet eorum pt dicere illud psalmi
Erraui sicut ouis que periit
platorum status commendatur quod eorum
officium singulare magnificencia
Consistit aut magnificencia pla
torum spiritualis in tribus primo in deuiancium
erratuum et deuiancium conuersione
Unde in Canonica Jacobi ultimo
scribitur Qui conuerti fecerit peccatorem
ab errore uie sue saluabit eius
animam a morte et operit multitu
dinem peccatorum Secundo in subditorum
nutricione Unde petrus primo Estote
pastores dominum est proprium pascere
oues meas Tercio in eorum vitiorum
correctione Unde 2° ad thimotheum iiii° per
apostolum dicitur Argue obsecra in
crepa in omni paciencia et doctrina
Ista aut tria in 2 parte pte per ordinem
auctis per ordinem intelliguntur
Nam erratuum et deviancium conuer
sio hetur cum dicitur Quia conuersi estis

Nuc subditoꝝ nos in cibo spūa
li ꝛ corpali mutto nōt' eū ad
ingit' ad pastorē Oꝫ eoꝝ vicaꝝ
correctōs nōt' eū subin fertur
Et epūs hc est visitatorē aiaꝝ
vraꝝ dent i' plati subditos
suos amicis conte peoꝝ pdi
cacōibus vitate dent eos spūa
liter paste p eoꝝ uite sctitate
ut mito subditi de suis platis
dice possint Conu̾si aut sumus
ad pastorē et epm aiaꝝ vraꝝ

Similiter et mulieres subdite sint viris suis

Postquam aplus hortatus
est dnos ꝛ sunos supra ista ut
dicebat' sup hortat' viros ꝛ mulie
res ad inuicem subiectōm Secdo
hortat' viros ad debita uxor
cp tolleratā Tertio hortat' viros
ad sctam ꝛ honesta conuersacōm
ꝛ ibi vel siliter ꝛ ibi In fide
aut prima aut pt diui' in iiior
ptes quia primo pom' qꝫ oportet
mliet in respectu viroꝝ suoꝝ
esse dz subiectā Scdo ondit ipsoꝝ
viroꝝ vali' consecutor ꝛ 3o oportet
mliet pom' qꝫ dnt eē pudicitas
in tenendo 4o po' istoꝝ dum p
qm pbao ꝛ ibi ut ꝛ sequitur in
ibi considerates in ibi Dicit ergo
Prima pte in tendit tale ronem
Sic se hnt mulieres in respectu
viroꝝ sicut se hnt inferiores re
superioꝝ Sꝫ inferiores dnt esse subiti suis
superiorib' ꝛ in re subiecte suis ut patet dent ee
sit dom est sim dnt ee subiti
suis dnis siliter ꝛ mulieres sub
dite sī viris nō sp dnis sꝫ ut
suis Glo dicit Est aut conside
rād qꝫ in mulieribus reperit' ꝛ
ppt quē nito dent esse subiecte
viris suis pma est di precepti transgre

ssio nam abipius transgressioe sup
sit origine omibus nra pcito vnde
in pena eius transgressionis dom
est Gen iiio quia hc fecisti eris
semp eris sub ptate eius viri
et ipe dnabitur tui Scdm est sup
bie elao Nam mlier semp elata
est ꝛ pomposa in suo appetitu qꝫ
ut dicit Augꝰ mlier elata psua
sioni spenti obediens precepta
dei contempsit ꝛ ꝓ hc mlier subici
in viroꝝ ptate Tertiū est nature
mobilitas quia sicut ipe sunt
molles in coplexionis qualitate non
eni sūt sim stabiles qꝫ consiliꝫ Sꝫ
quanto plus cogitat tanto peius
dur vnde phus dicit Solio mea
su mlier consilio est uiter viri
aut sicut in corpe solidiores sic
sūt in ronē stabiliores ꝛ firmiores
ꝛ ꝓ hoc dnt ꝓ eoꝝ regimine regi
et gubnari ꝛ pequens dnt eis esse
subiecte Quartū est in eis verecundie
passio Nam sexus mlier de se
verecundus est quia est turpis et
fragilis ꝛ quia est ad turpe actu
pnotatiua ꝛ in ductiua ꝛ qꝫ semp
de turpi actu est verecunda hīc est
qꝫ mulieres nālit' tamqꝫ fragiles ꝛ
sp̄ualiter hntes ꝛ ad turpe actū pnota
tes dnt ee verecunde ꝛ contingat ali
quas verecundari arbitrando ē tales
in malis actibus delectari vnde
Eccli xxvio scribit Insilia nos ad
utere hc est nō verecundatē sinarum
custodia Quintū est in eis vox
clamao ꝛ litigatio vn pu' ixo scribi'
Mulier stulta ꝛ clamosa plena
quia illecebr ꝛ nihil omino sciens
sedit in foribus sue domus super
sellā in excelso loco ut vocaret
transeuntes pviā ꝛ pgentes i itinere
suo ppt ista quinqꝫ i' dice possum'

quod mulieres semper debent esse subiecte
viris suis deinde cum dicit ut si qui
non credunt verbo per mulierum conversa
cionem sine verbo lucrifiant hic ponitur
ipsorum virorum utilitas consequens
et est sensus talis illa subiectio est
laudanda in mulieribus ex qua
consurgit magna utilitas ipsorum vi
rorum Quia ex humili subiectione mulierum
consurgit quandoque infidelium virorum
ad fidem conversio ideo rex dicit ideo
benedico quod mulieres debent esse
subiecte suis viris ex ideo si qui ma
riti non credunt verbo ewangelii per
mulierum conversationem sine verbo predica
cionis lucrifiant hic est convertantur
ad fidem. Queritur autem aliquis
utrum mulieres debent cohabitare cum
viris infidelibus et videtur quod non quia
coniugium talium personarum scilicet infidelium
non tollatur ab ecclesia. Nam ut dicit
Augustinus mulier non nubat nisi sue
religionis viro nec vir infidelem
ducat uxorem ideo similiter tales non
debent simul cohabitare. In contrarium est
apostolus hic dicens quod hanc questionem de
terminat Augustinus sic extra xxviii questione primo
capitulo dubium ubi quod vir eius eiusdem
habet quod inter fidelis et infidelis
coniugium debet reputari ut si aliqua
mulier sit fidelis non licet ei copu
lare coniugium cum viro infideli tam
secundum novam legem quam secundum veterem
Nam in veteri lege prohibitum
est fideles viros infideles ducere
uxores domino dicente non accipias
uxorem de filiabus alienigenarum
filiis tuis ne introducant eos
post deos suos. Sed si ambo coniu
ges sunt infideles et alter eorum ad
fidem convertatur potest unus cum altero
cohabitare sine contumelia creatoris
dicente apostolo prima ad Corinthiorum vii° Si

qua mulier habet virum infidelem
et hic consentit habitare cum illa non
dimittat virum et hunc quam subditur
ibi quia sanctificatur vir infidelis
per mulierem fidelem. Et glosa dicit
super isto verbo apostoli. Bonis in
credulis mulieres viris suis
subdite ut non possint nichil mali
ad imperium eorum persistant insepara
biles ut ipsis viris Cum sunt
caritatis castitatis et fidei deinde
cum dicit Considerantes in timore
sanctam conversationem vestram quarum
non sit exterius capillatura aut
circumdatio auri aut indumenti
vestimentorum cultus Sed qui est
absconditus homo cordis in
incorruptibilitate quieti et mode
sti spiritus qui est in conspectu dei locuples
hic ponitur ipsarum mulierum puritas vel
castitas interius et est sensus talis
Ille mulieres multo habent puritatem
interiorem que non habent et puri
tate spiritus interiorum consistit. Sed
nos mulieres generaliter debetis ce
teros ideo rex dicit ideo benedico
quod vos mulieres debetis ita sancte
et honeste conversari cum viris vestris
ut possitis eos lucrari ad fidem
et convertere considerantes semper in
timore castam conversationem vestram
quarum non sit exterius capilla
tura aut circumdatio auri aut in
dumenti vestimentorum cultus
Sed qui absconditus cordis est
homo in incorruptibilitate spiritus
quiete et modeste qui quidem
spiritus est in conspectu dei locuples
hic est dives quasi dicat quod vos
mulieres non debetis ornare vos
exterius corruptibilitate sed magis
debetis ornare interiore qui in
corruptibilis et locuples in conspectu

dei Est aut considerand qd ita
ipa q vestimeta z ornameta
corpis cotingut q^m ad plus
quinq3 modis peccare primo in p
cositate quia no deq aliquis
mltu pcios vestimetis uti zn
Gregs qd nemo putz i studio
vestimetoz pcios de esse
pctm Scd^o in ncollite z suani
tate quia tota uita homib3
esse d3 pna z fletu pctoz is
in p^a hom supboz z a delicijs
tpalibus vincitu scbit^z q^t
v^o Ecce qui mollibus vestiunt^r
in domib3 regu sut Tcio
in nimia pcositate vn in cul
pam et vitupiu hom vtebat
pcositate vestimetoz scbit^r
in euāg^o luc xvi Ct homo q
dam erat dives z in duebat^r
cotidie purpura z bisso z epu
laba^r cotidie splendide zc
Qrto in nimia curiositate na
z^m Aug^m no demq appete
vestibus placere s3 moribus
et io zophonie j^o scbit^r visi
tabo sup omes qui i duti sut
veste pegrina hc est veste curio
sa Qnto in nimia supfluite
Nam no demq tenere veste
ad supfluitez s3 ad nctitate
Io scbit^r luce iij^o Qui hab3
duas tunicas det vna no hnti
Quiret aut aliquis utz mu
lieres peccet mortlr^r co orna
meto vestimetoz z vr^r q sic
quia Cipriani dicit Scto
z purpura in dute x^m in duere
no put aũo z margaritis cete
ornameta cordis z pctoris pdi
derunt Ingrd est glo li que
dicit q suos cultus mulieres
p maritis excusare put Sd^m

q de mulieribus possum dare tripli
cem dom Nam quedam sut
que ornat se in tus z optius et
tales excusari put a pcto pter
mor primo pt vioz ab adulteris
tenocatoz nam si io se ornat
ut viros suos ab adulterio renocet
n^c pctant ex tli ornameto qr
est ibi debiti finis in tencõ Scd^o
put excusari pt viroz pcisam
dilcacom nam si ornat se mulie
res ut viris suis placeat precise
no pctant sz primo ad cor aplus
scbit Et mulier que nupta cogi
tat que sut mundi quo placeat
viro Tcias put excusari pt vioz
status decēcia z honore Nam
mulieres que se ornat z^m decēcia
status suoz no pctat si hc fa^{ut}
ut sui viri meliores no reputent^r
Qrto put excusari pt ornamc
ti in vois q ti no dest decis
in vois cosue ornameto z^m q
mo ornat se optius ipa Judith
ad liberand ppl^m israhelitica de
manib3 olofni de mulieribus or
natibus se quadruplici mo isto
loqur glo quado dicit q suos
mulieres excusare suos cultus p
maritos put Quedam no sut mulieres
ornates se in tus z no optius
de quibus scbit^r in ps^o Omnis glia
eius filie regu ab intus in fim
brijs aureis z tales sut mulieres
meliores qua primo pt ta primo
pt in vioz formositate z quotid
adhc aplus dicit Qz qui absco
ditus cordis Nam pulcitudo ta
lis mulier tota est abscodita
in tus tales nanq3 sut pulc^e fa
cie s3 fide pulciores sut corpe
innocetes s3 anima caue Scd^o pter
quiete z stabilitate reip^ns adhc

dicit in corruptibile quieti et modesti
spiritus nam tales mulieres habent
spiritum quietum et separatum a curva vi
torum et modestum hoc est humilem
in conspectu superborum 2° propter ipsarum
honestate nam non solum secundum divinam
legem sed etiam pitagoriam naturalis
sue legis 3° secundum sententiam in veniam ut
glosa dicit quod non ornamenta ma
ternarum pudiciciam debet esse non
vestes et quantum ad hoc apostolus dicit
quam spiritus sanctus in conspectu dei est lo
cuples Quedam autem sunt mulie
res solum ornantes se corporibus et non
in cordibus et tales sunt male et apte
excusari non possunt similiter propter ca
primo propter ornatus in ueores de
ficiendo nam tales sic se ornant
corporibus quod tamen in ueori pulchritudine
careret de quibus dicitur in prophetis filie
eorum composite circumornate ut similitudo
templi Sunt enim predicte mulieres
sicut sepulchra dealbata que corpo
ribus pulchre sunt et in cordibus fedita
te habent Secundo propter debiti finis ca
renciam nam tales non ornant se ut
placeant viris suis solum sed ut ceteris
placeant aliis curia de sicut in or
namento ipsarum debiti finis in toto
Tercio propter malorum actuum complace
ntia quoniam mulieres sic se ornan
tes solum in malis actibus inten
dunt complacere et ad malos actus
eas videntes intendunt provocare
de talibus et mulieribus verum est
quod Cyprianus dicit Vestito et pompa
in dicte christum induere non possunt
deinde cum dicit Sic enim aliquando
et sancte mulieres sperantes in deo
non in ornatu vestium ornabant
se subiecte propriis viris sic Zara
obediebat abrahe dominum eum

vocans cuius estis filie benefa
cientes et non pertimescentes ulla
turbacione hic ponitur cuius dam mulie
rum veteris testamenti exempli
in troductio et est quantum tale
filie debent imitari suam matrem
sed omnes mulieres que in presenti
sunt nunc sunt filie ipsius Sare
uxoris abrahe ergo in ornamen
tis debent sequi ipsam hoc est ergo
quod dicit Sic enim aliquando hoc
est ante tempus gracie sancte mulie
res sperantes in deo non propter in or
natu vestium ornabant se sub
iecte propriis viris sicut Sara
obediebat abrahe dominum eum
vocans cuius vos estis filie fa
cientes hoc est imitando ipsam
benefaciendo et obediendo reue
rentes viris vestris et non timentes
ullam perturbacionem Est autem con
siderandum quod quedam debent esse in
mulieribus propter que debent imi
tari Saram uxorem abrahe primum
est pauperum compassio non debent
mulieres esse compassive ut
scribitur Genesis xviii° Ora coque
sub cinericios panes paglius
quam apparavit et vitulo suo
Secundum est bonorum operum frequen
tacio quoniam debent mulieres ecclesias
et predicaciones et elemosinarum
largiciones continue frequentare
ut in talibus suppleant defectus
virorum suorum ut si viri sint
dediti occupacionibus secularibus
ipse non bonis operibus semper
dent in opera scribitur Et sapiens
mulier edificabit domum suam
Tercium est castitatis et honesta
tis dilectio dicitur de ipsa Sara
scribitur Genesis capitulo supradicto quod cum
angeli dixissent abrahe habebit

filiū tuū uxor tua ipa stans
post hostiū risit dicēs postq̄ senuj
ego ₇ dn̄s meus uetulus est
voluptati operam dabo | q̄i dicēt
nō faciā ‖ Itm laudem angl̄z
mulier castitate amātis dicit
Judith xvi Eo q castitate ama
ueris ₇ post virū tuū altm nesci
ueris io manus dm̄ confortabit
te Qrm est ipius viri debita sub
iectio nam sicut Sarra obedie
bat reuerent mto suo abrahe
etiā in hijs que q̄ma ē videbat
maxie in eo q ē precepit dicit
q soror mea es ut bn̄ sit m
ppt te utpz Gen 20 cap q ma
datū ē graue videbat ut glo
dicit Sic mulieres sub uiris
dent ee subiecte et eis reuerē o
bedie Quintū est simul cū uiro
tribulacionū tollerācia dent nāq
mulieres simul bona et mala
pati cū suis uiris [illegible]
scribit noli discedere a muliere se
nsata ₇ bona quā sortitus es ... illi
sup aurū De mde cū dicat viri
similit cohitantes ₇m sciaz
...
impediant oracones vrē Imperat
hortat aplus ipos uiros adde
bitū honor uxorū impensioz
et est 3o tlis ₇ illas psonas de
bet homines honorare quas ho
norando seipos Sz uiri uxores
suas honorat seipos cū sit v
caro cū eis 1 2e dicit viri si
militer cohitantes cū vris uxo
ribus ₇m sciam hc est in scien
cido ipos quasi infirmiori va
sculo muliebri impartientes honorē
tamq̄ et coheredibus gre vite

ut nō impediant oracones vrē Est at
considerandū q viri tenent suis
uxoribus in quinq̄ Nam primo
tenent eis ad debiti reddicōz Vnd
tn adhc aplus dicit viri silr co
hitantes Nam quo ad debiti reddi
conē equalis cohitacio ₇ equales
condicio dz ee int virū ₇ uxorem
Vn aplus primo ad Cor vii ait
q uir uxori debitū reddat Silr
₇ uxor viro et subdit q mulieres
ptate sui corpis nō hnt et viri
siliter Scdo tenent ad ipartim instru
ctionē ₇ qrm adhc aplus dicit ₇m
sciam Nam tenent viri instru
ere ipas uxores qma ut scribit
aplus ad Cor In ecclīa mulieres
tacere nō pmitto Sz domi viros
suos interrogēt Tercio tenent eis ad
honoris exhibicoēm Et quīa adhoc
dicit Quasi infirmiori vasculo muli
ebri impartientes honorē Na quto
sexus muliebris verecundior et fra
gilior est sexu uirorū tanto ipsos
uiros magis dent honorari et or
nari Quarto tenent eis ad diuinam
grām dileccionē ₇ qrm adhc dicit
Tanq̄ coheredibus gre ₇ uite et
ne nam ut dicit aplus ad Cor
v viri dent diligere uxores su
as sicut deus dilexit ecclīaz Quin
to tenent eis ad pacificā locucōz
₇ qrm adhc ait Ne impediantur
oracones vrē Nam ut glo tangit
Si uir ₇ uxor discordes sunt eorū
oracones deo nō placent Queritur
aut aliquis uirū ab oracone cinqz
sit cessandū ₇ vr q sic quia sic
aplus ad Cor vii uiro ₇ uxori
Nolite fraudari inuicē n forte
ex consensu ad tpus ut vacet oro
ni ppt quo debiti reddicōz ab oracoe
est cessandū iustū est h glosa

que dicit q si ius apli simoni
sine intmissione orandi est intelligen
dum in cogitatione siue affectione ne ab ora
tione tuo insistere semper iubeat nul
la hora impediat. Secundum quod sine in
termissione orare ut aplus dicit potest
compleri intelligi primo ut hoc in
telligatur quantum ad horas determinatas
ut in illis horis quas homo constituit
sibi ad horandum non impediatur in
oratione si tamen alio tempore aliis bonis
operibus vacare potest et sic intelle
xit ut videtur beatus Augustinus qui dicit orare
in instate horis et temporibus constitu
tis. Secundo potest hic intelligi quantum ad
bone actionis operationem nam ille
dicitur semper orare qui operibus bo
nis semper insistit. Unde glosa
super dictum verbum apli dicit Semper
orat qui numquam cessat benefacere.
Tertio hic potest intelligi quantum ad mali
vitationem Nam propter vitationem mali
quandoque est ab oratione cessandum quia
ipsum vitare malum est quoddam ora
re et quoddam benefacere. Et in que
modo vir et uxor debent quandoque ab ora
tione cessare propter debiti redditionem
ne contingat eos labi in fornica
tionem. Unde aplus dicit i ad Cor
vii capitulo Nolite fraudare invicem nisi forte ex consensu ad tempus
ut vacetis orationi. Et iterum revertimini in idipsum hoc
est ad debiti redditionem ne temptet
vos Sathanas propter incontinentiam vestram.
Sequitur: Hoc postea plenius adiungit rationem
superius inductam.

[F]inale autem omnes unanimes
in oratione estote compacien
tes fraternitatis amatores
misericordes modesti humiles non
reddentes malum pro malo vel
maledictum pro maledicto sed econtrario benedicentes quia ad hoc

vocati estis ut benedictionem possidea
tis. Postquam aplus hortatus est
mulieres ad virorum subiectionem
Et viros ad mulierum debitam ho
noris exibitionem. Supra ista ut
supra dicebatur hortatur utrosque ad sa
nctam et honestam conversationem. Et divi
ditur ista in duas partes. Quia primo
ponuntur ea que ad sanctam et honestam
conversationem requiruntur in vari
a. Secundo ponitur eorum comprobatio testimonio Scrip
ture. Tertio ponitur omnium superdictorum pro
batio. Quarta ibi: Quis est qui vobis noceat
confirmando roboratur et ibi Qui enim
vult et ibi Et quis est. Dicit
ergo primo Finale autem omnes unanimes in ora
tione et cetera. Illi qui debent simul pre
tiose cohabitare scilicet vir et uxor debent
sanctam et immaculatam conversationem
habere. Quia vir et uxor sunt clerici et
Tertio dicit ergo vos scilicet vir et uxor
omnes unanimes sitis ut nulla cogi
tatione discrepetis Secundum quod glosa ex
ponit Et hic in oratione estote. Illud
tamen non invenitur in textu sed
ecclesia ita allegat ad ostendendum
quod unanimitas et fidelitas earum
maxime potentem facit orationem. Sitis etiam
compacientes alter alterius omnes pa
tres fraternitatis amatores hoc est
alii invicem diligentes misericordes scilicet
erga proximos modesti in moribus
humiles in corde non reddentes ma
lum pro malo hoc est malum operis
pro malo opere quia et in iudicium secu
lari iuste posset fieri ut dicit glo
sa vel maledictum pro maledicto hoc est
oris sed econtrario benedicentes quia
scilicet dicetur nobis Venite benedicti
patris mei hereditatem possidebitis
hoc est firmam spem beatitudinis. Et autem
considerando quod ad hoc quod conversatio

viri z uxor sit sita 2m madata
Ontanos requirunt que aplus
ponit in lra. primo Naz p
dent esse fideles in thoro in ms
lacone quia no dent se adin
uice fraudare ut dicit aplus
ad cor. Ucz dz vnus alteri fideli
tate suare quinymo ac ta bona
matrimonii vz fides ples z sac
mentu. Capa fide que est p
mum quoqz dicunt bonu alia
duo bona quia no contra fide
intuitu z uxore de sterc ut de
stit sufficiens quiucomibus ad e
tnam in qua caritas consistit
eo sacieti. Et qm adhuc dicit
aplus Infide aut omus vna
mmes sit. Scdo dz ce pacia i cor
de ferium subptacoe quia dz
alt alterius onera ptare ut sic
adimpleat legem 2m sniam
apli ad cor. Et qm adhc ait
Copatientes hc est alti alterius
onus ul in ferum ptantes.
Tcio dnt esse in vera sollicita
dilectoe Namqz cu uir z uxor
sint duo in carne vna sit nllus
carne sua odio heat sz nutrit
et foueat eam 2m aplm ad ephe ij.
Sic uir dz dilige uxore suam
sicut carnem suam. Et qm ad
hc dicit fruitati amatores.
4to dnt esse misericordes in ele
mosinar largicoe quia ut sc
bitur ps vnj. Omn pmus est ad
mitas benedicetur. Cuius ca ibi sub
dit Quia de panibus suis dedit
pauperibus z qm adhc dicit mi
cordes Quinto dnt ee humiles
z modesti in vbor dissioe nam
cursio mollis frangit iram ut
scribit pubior. Sexto no dnt
cruciat furore z qm adhc ait mode
sti z humiles Sexto dz ee misericordia
in offensar relaxatoe Nam si hō
benefaciat hīs qui benefacit sibi
nllm mercede consequit quia ut scribi
in ewa. q etthnici et publicani
faciunt. Si go mercede volumus habe
demus dilige odientes z qm adhc
dicit aplus et subdit No reddentes
malu p malo z maledictum p ma
ledicto. vijo dēt esse gratuita in bne
ficior recognicoe z qm adhc ait
Sz econtro benedicentes Octauo dz
esse pmiatoria uite etne ppetuacoe
z qm adhc subiunget quia in hoc
vocati estis ut benedictioz hereditate
possideat. deinde cu dicit Qui vult
uita dilige z vide dies bonos co
herceat lingua sua a malo et la
bia eius ne loquat dolum. Po
istor ostensionis phe tosma et ta
facit quia po tosma qm ad or
natam locucom 2o quia ad debita
opacoz 3cio qm ad pmm opporta
com z ibi decima aut z ibi quia
ocli dni Impma pte in tendit ele
com Illi qui uoluit ad uita etna
puenire dent ostensionis phe co
stringere lingua sua a malo z la
bia eor no dent loqui malum
sine dolu Sz nos ut z uxor dent
hc uelle qd ecl dicit qd Qui em
volt uita dilige z uidere dies bo
nos coherceat lingua sua a ma
lo hc est in bus no teneret z la
bia eius ne loquat dolu hc est
ostenus no pferat aliquod dolosu
vbu Est aut considerand q ordina
ta locucio ta dz hre pmo debiti
finis in tencom Nam dēt homo
semp pfinge hūc finē ut videat

Locucio

petri

dies bonos hoc est ut videat uitam
eternam in qua dies erunt boni ad
differentiam presentis uite in qua dies sunt
mali iuxta illud apostoli ad ephesios v°
Redimentes tempus quia dies mali sunt
Secundo debet hec lingua castitatem
et coartationem quia cum in multiloquio
non desit peccatum debet quilibet esse tardus
ad loquendum et tardus ad iram ut scri-
bitur Jacobi primo Tertio in lingua do-
losa debet esse immunitas ne labia
eius loquantur dolum quia ut scribitur
in psalmo disperdat deus uniuersa labia
et dolosam linguam magniloquam
Ista autem tria tanguntur in verbis istis
in psalmo supradictis Deinde cum dicit
declinet autem a malo et faciat bonum
inquirat pacem et persequatur eam
hic ponitur consummatio prophetie quantum ad debitam
operationem et est contra illos qui
nolunt sanctam et immaculatam uitam
agere contra hoc dicit declinare a
malo et bonum facere et ipsam pacem
ex toto conatu perquirere Debemus nos
vir christianus debet hoc uelle vel ut
dicit quod christianus debet esse ordina-
ti in locutione verbi et in operatione
quia vero ex testimonio prophetie
declinet a malo et faciat bonum
inquirat pacem et persequatur eam
Est autem considerandum quod in isto verbo
de prophetia assumpto declina a ma-
lo et fac bonum inquire pacem
et persequere eam describitur ipsa pax
quadrupliciter primo quo ad genus
per quod compellitur Secundo quo ad subiectum
in quo subsistit Tertio quo ad actum
per quem acquiritur Quarto quo ad tempus
quo mensuratur Circa primum autem per quod
compellitur ipsa pax est quod malum
Nam mali in se ipsis pacem habere
non possunt quia sibi ipsis inimicantur

et ab ipsis discordant secundum philosophum et
secundum augustinum Omnis enim inordinatus
animus est sibi ipsi pena Unde quilibet
in se volens habere pacem debet declina-
re a malo propter hoc quod ipsa pax habet com-
pelli et quantum ad hoc propheta dicit de-
clina a malo et si contingit debetur
occasio peccandi debet homo ab ipso ma-
lo declinare ut glosa dicit Unde
in laudem uiri iusti dicitur Ecclesiastici
xxxi° Qui potuit transgredi et non
est transgressus facere mala et non
fecit Si non pax consideratur ad sub-
iectum in quo sunt sic bonum
est subiectum eius Et quilibet vel volens
habere pacem debet bonum facere dicendo
simul cum apostolo bonum autem facien-
tes non deficiamus Tempore enim
suo metemus et quantum ad hoc propheta
dicit Et fac bonum Si non conside-
ratur pax quantum ad actum per quem acqui-
ritur sic eius actus dicitur abscon-
ditus et latens esse Nam uera pax
consistit in separatione amicorum et
consanguineorum in separatione vitiorum
et rerum temporalium et actuum mundanorum
contra quos pax mundi que non est uera
pax que uidetur consistere in co-
mixtione et dilectione supradictorum
Unde christus cum dat ueram pacem
dixit discipulis suis pacem meam
do uobis pacem meam relinquo
uobis non quam mundus dat ego
do uobis quasi dicat quod mundus
dat pacem in coniunctione amicorum
et dilectione mundanorum Ego autem
do uobis in separatione eorum et di-
lectione et coniunctione sempiternorum
Unde ipse idem ait Mathei x° Nolite
putare quod pacem venerim mittere
in terram non enim veni mittere pacem
sed gladium Et subdit Veni enim
separare hominem aduersus patrem
filium et filiam aduersus matrem suam

et in muti homis domestici eius
2 qm ad hc ait ppha dicit In
quire pacem Nam ut glo dicit
debet homo inquirere pacem tamquam
rem absconditam et latentem
et hc tamen tu dz qua tu prius
aplus ad Ro xii Si fieri pt
qd in nobis est cum omnibus ho
minibus pacem habentes Si aut con
sideratur pax qm ad quis pro qd
mensuratur sic in brevi tempe
ancbis possidetur quia sempa
nobis cum iob dicit Nonne si
lm et tantu nonne dissilam que
mi sup me in digna et qm
ad hc ppha dicit 2 psequere eam
Nam quilz 2m glosam dz psequi
qui eam pacem sicut rem fugi
tivam donec pertingat ad ipam
Vn aplus ad phi iiio ait Sequor
at si quo comprehendam in quo gra
comprehensus sum a xpo dicit
1o ppha cuilz volenti habere pacem
in seipso declina a malo pecca
ti per expulsionem 2 fac bonum
pcius subiti peccator in quie
pace pcius actionis manife
stacoz psequere eam p tempis
continuatoz Deinde cum dicit Oculi
oculi dni sup iustos et aures
eius in preces eorum vultus aut
dni sup facientes mala hic po
ponit ipse qm ad primum co
ptacoz et est 3 ubi Illa dnt
iusta 2m mandatam vitam habere
qui comparavit ad primari Oz
vir et uxor dnt esse ubi 1o 2c
dicit ergo qd quilibet dz in quirere
pacem 2 psequere eam quia oculi
dni sunt in protegendo sc super
iustos et aures eius in preces eorum
sunt in exaudiendo Oz vultus
eius in puniendo est sup facientes
mala Est aut considerandum qd dz

dici habere oculos in suos fideles in gra
confirmandum et liberandum vii in ps
scribitur Intellectum tibi dabo et instruam
te in via hac qua gradieris fir
mabo sup te oculos meos Oz dici
habere aures in preces eorum iustorum ex
audiendo et in ps mo scribitur Cla
mabit ad me et ego exaudiam
eum Tercio dicitur habere vultum in puniendo
quia sicut in oculis appz re
sicut sic in vultu medie sentitur
puniens sup illud psalmi pones eos
ut clibanum ignis in tpe vultus tui

Et quis est qui nobis no
ceat si boni emulatores
fuitis Sz et si qd patimini p
iusticiam beati timorem autem eorum
ne timueritis et non conturbe
mini Supra ista ut habetur dictum ponitur
omnium supradictorum racio et dividitur in
iiior partes 2m qd aplus iiior co
nibus pbat Illi qui sunt in matrimo
nio copulati dnt habere seruum 2m
mandatam coniuncionem ad invicem
Nam primo hc pbat ordinata dile
ctione Oz 2o per eorum sanctificatione 3o ex de
tractione confusione 4o ex malorum
victoria tollerantia 2 ibi dum at
3 ibi ut mea 4 ibi melius est
enim Supma pte in tendit talem
racionem Illi dnt eorum vitam in manda
tam sinare per ordinatam dileccionem
p quam dileccionem subterfugere possi
tis omnia pericla mundi Oz illi q
sunt in matrimonio copulati dnt esse
tales 1o 2c dicit ergo benedictio qd
vita vestra dz esse in mandata decli
nando a malo ad faciendum bonum
quia quis est qui nobis noceat
si boni emulatores fuitis hc est
xpi imitatores vel xpi veri amato
res quasi dicit nullus ymo proderit

nobis si aliquis erogat nobis
amalis quia nram paciaz ex
cet ut subdit Sz quid patimu
pt iusticiam tenedam et michil
tamequedam bti qui exitis io tio
rem illud in fenum nobis mala
ne timuerit ut no coturbemu
hc est ana fide z dilecide dinci
Est aut considerand qz adilectioe
dei ta bo cosequim pmo omis
no timeti euasionis qz nllus
nobis nocere pt si boni emulato
res hc est si veri dei dilectores
sintis Nam ut dicit Cris Neo
pt alti nocere n s ipi nocerabis
cosequim tribulacoz pmiac qmia
si qz patimu pt iustiam dei
tenedam vl cosmiadam cosequ
m btitudine et pmiu xi vsid
qd mi temporalia flagella p fra
ut adeima gaudia Tcio cose
qm timore z turbacionis tempa
lium liberacoz qmia nos costabit
iustu qz qz ei acciderit ista at
ta tangit aplus in pdictis vis
Amplius aut considerand est qz
emulaco pt accipi iiij or modis
Nam vnomo sonat idem qz
indignari Juxta illud Ecce viij
Erat statutus ydolu zeli adprouo
cand emulacom hc est indignari
Scdo emulari id est qz in vide Juxta
illud apli ad Co xiij Non in co
tecone z emulacone s induimini
dnm ihm xpm Tcio emulari id
est qz amari Vn aplus xi ad
Cor Emulor uos em dei emula
tone zm qz mo aplus h loqui
de emulacone IIIIo emulari id sonat
qz imitari vn ps in o dic Noli
emulari hoies iniqtiu ri pre
scribit Noli emulari in malignan
tibus ne ze fa iniq to Emulor

in fla amat ac imitat zelat de mdo
cu dicit dnm aut ihm xpm
sctificate in cordibus vris pati ss
ad satisfactionem oim poscenti nos
rom de ea que in nobis fide z
spe z cu modestia et timore
cosciam hntes bonam h po
z co supra opeos sctificatone
que dis est illi qui volunt
hre in madatum conusacionez
in ope Sz vir zuxor deut esse
ecles 1 zc dicit go dnm aut ihe
su xpm sctificate in cordibus
vris hc est sctitas xpi no re
cedat amemoria vra n c ancto
amore qui ip semp in timo
affctu cordis in tiam qz zm
glosam Cum h hac sctitate
no cosmat efficit ab hostis in
sidijs pati semp ad satisfaco
oim poscenti i omi in roga
ti nos rom de ea fide et spe
que in nobis est Sz cu mode
stia et timore dei s cosciaz
hntes bona Est aut considera
d qz quilibz volens in sua ui
ta deo place dz hre ta Nam
pmo dz hre sctitate in corde qz
dz xpm sctificare in corde suo
hc est ip xpm sctm zm ma
clatu semp in corde suo hna
re vn Ezo 36 scbit dns scti
ficatus fuis in vobis tollam
nos de medijs gentibus z reducam
cap ti terram vram de ainc locus
Sco dz hre in ore quia dz hos
sp ea paratus ad reddm rom de
ea fide que est in volentibus
nobis addisce no solm fidelibus
sz eciam infidelibus no rom
fidei qua zm Greg fides
no h meritu ubi huana racio
pbz experimetu Sz rom de cla
ritate vn glo sup isto vo ait

qui ecclastico magisterio pest
doceat pacientes obstat et con
vincat resultantes 2 qmus in p
mitia eccia qulibz tene omni
posceti et redde com de ipa
fide ppt pauitate credenciu
nunc tn omib no tenet' sz poti
ssime tenet' ad hc sacerdotes
et illi qui psut ppls vn ma
lachi ii° labia sacerdot' custo
diut sciam et lege req oo eis
3° bre psecum consuacoz i ope
qma cu timore z modestia
dei cosciam dent bro bonam
ut q qotius est ondut mtius
plenius beant vn pu verus sebi
simus modestie timor dni diui
cie z glia uita Jsta aut ca ta
git aplus in pdcti ipis demde
cu dicit ut in eo q detrahunt
de nobis cosfundat' qui calup
nian' nram bona in xpo con
sacom b' po 3 ro supta qcti
bcon confusioe et est clis illoz
uita est in madata q calup
niando z diffamado mali hoies
cosfundat' Oz clis dz esse uita
et consacio inci z uxor' i' 2 ps' dt
qo bndico q cosciam dei s bre
bona ut in eo qui detrahunt
de nobis cosfundat' z calupnia
vraz bona consacom quqz co
fundut' hc est pq ipius senct'
sicut cotingebat de illis q de
trahebat ptombus aploz qui
postea reducti z cosfusi pima
da ipoz post ipos sequebat'
quqz no cosfundit' hc est proz
z uitate coiunt' nam 2m bern
greg' omnis malicia quqz ui
tate coicit corrigit' aut mqz
quqz aut cosfundut' hc est in
fine confusioe in plene' Jnde

glo dicit h' q veniete ipe retribu
cois mali cosfundent' videtes
iustos conari cu xpo z cu dyabo
lo depnari demde cu dicit aplus
est em bnfacientes si uolit uolu
tas dei pati qua malefacientes
cs ut cs 2m glom detis calupnia
tores pati cosfunde qma tucius est
nobis p bneficiis q p malefcitis est
aut considerad q melius est bne
faciedo pati qua malefaciedo tri
plicit' Pmo ppt dim bnplaciti ad
in pleroz qma qodmo bnepla cito
est ut bnefacientes qmqz paciat'
ppt eoz paciepbaco vn iob xxx°
cap° dicebat h' passus absqz iniq
tate manus mee cu cu mundas
bre preces adden vn aplus signi
ait Si velit volutas dei pati hc
est qma semp diuin nolitco est qu
q bnefacientes paciut' Scd° ppter
dinaz retribucom na bnefacientes
pati do maiore deus aut dat ret
bucom 2m glom 3° melius est
bnefaciedo pati ppt prioz paci
ficacoz qua eppacifice paciecia
tribulacoum sctoz victoz alii in
surgut in diuinaz laudem demde
cu dicit Qma xpus semel ppt
mortuus est iustus pro iniustis
ut nos offerret do mortificatos
quid carne vivificatos aut spu
h' pg' p' oxepli adomna predcta
cosfmanda in coducto Et dicit'
ista pt in iiii°r ptes qma pmo
po' nre salut' pdicam noe p
figuracon Scdo po' ipius bap'mi
realit nos ablucntes in scitu
Tcio po' ipius p hac salute pn
cipal' Facer' notifica° z ibi in
quo/z ibi Qrti z nos nunc in ibi
Qrti est suprma pte in tedit clez

carni illorum consacrato est in mada
ta et deo placita qui ipsum xpum
imitari et bn faciendo mala pati Sz
inta viri et uxoris dcet oe tlis i ec
dicit ergo bn dico quia melius est
bn facientes pati quam malefacientes
quia et xpus et semel pro nris
mortuus est iustus pro iniustis ut
nos offerret deo sp per mortificatos
carne hoc est absolutos a carne
vivificatos aut spu hoc est in vi
ta spualem nos introduciat Est
nunc considerandum quod in verbis aplus
proponit nobis xpum ut eum imitemur
primo in eius passionis efficacia
Sc in caritate immensa 3o in fructu
habundanti primum tangit quia xpus
semel mortuus est pro nris Na
sicut ipse xpus propter efficaciam pa
ssionis eius semel oblatus est ad
multorum exhaurienda peccata ut scribitur
ad ebreos ix Sic debemus mori se
mel peccato et ultra illud non debemus
committere vn Eccli dicitur xxio fili
si peccasti non addicias iterum de
precare ut tibi dimittatur 2m tangit
cum adiungit iustus pro iniustis Na
in hoc apparuit eminens dilectio xpi
ad nos ut ipse iustus opus pateretur
pro nobis vn ipsemet ait maio
rem caritatem nemo habet ut animam
suam ponat quis pro amicis suis
3m tangit cum subinfert ut nos
offerret deo mortificatos quidem car
ne vivificatos aut spu na sicut
ipse persona passionis in mactatio
se obtulit deo patri sic beneficium
facit ipse in nobis quia per morti
ficationem carnis facit nos spualiter
vivere vn Johannis vio scribitur Spus
est qui vivificat caro autem non pro
deinde cum dicit In quo et his qui

qui in carcere conclusi erant spualiter
veniens predicavit qui in incredulitate
fuerant aliquando qui expectabat dei
paciencia in diebus noe cum fabri
caretur archa in qua pauci idest
octo anime salue facte sunt per aquam
hic ponitur nre salutis prefiguracio noe
prefiguracio et est quod illis illorum
inta dcet ee in mandata quorum
salus prefigurata est per archam
noe Sz inta viri et uxoris dcet
esse tlis i ec dicit ergo in quo sp
spu et in hijs carcere erat hoc est
erat in carnalibus desiderijs spua
liter predicavit veniens hoc est
spualiter docuit per noe per que
predicavit hijs qui in incredulitate fu
erant aliquando quando expectabat
dei paciencia in diebus noe cum
fabricaretur archa erat quedam
predicatio incredulis qui non cre
debant diluvium fieri propter dei pa
ciencia omnes perierunt eo quod ad
penitenciam induci noluerunt per
centum annos quibus noe edi
ficavit archam sua vn subdit
in qua sp archa pauci i octo
anime i octo persone salue fac
te sunt per aquam hoc est ne perirent per dilu
vium aque sicut noe et uxor eius
et tres filii eius et tres uxo
res filiorum eius Est autem conside
randum quod illam archam noe possumus
considerare tripliciter primo quantum
ad duplicem naturam ibi signatam Sz
quantum ad eius figuram 3o quantum
ad materiam eius ponderabilis i nam
ibi signatas prefigurabatur xpi in
carnacio Sz primam figurabat
fidelium in una ecclesia congrega
nem primam masculinam et feminam
prefigurabatur natura diuina et humana

na in xpo Sicut i[lla] p[er] naviam masculina z femina[m] p[er]sone in archa
sunt salua facta totius generis q[uantum]
corporaliter Sic p[er] naturam diuinam
et humanam ipsius xpi facta est sal
uatio totius generis humani spiritualiter
p[er]forma aut[em] figure arche p[re]fi
gurabat[ur] xpi incarnatio Nam
erat archa illa sexies longa
q[uam] lata z decies longa q[uam] grossa
z in quo modo est p[ro]porcionatum
corpus humanum bene dispositum et
significabat corpus xpi in humanitate
veniens ut dicit Augustinus in lib[ro] de ci
uitate dei p[er] naviam uero illius arche
p[re]figurabat[ur] fidelium z vna ecclesia
congregatio Nam ma[teri]a illius arche
ex lignis leuigatis h[oc] est qua
dratis bitumine z conglutinata
et significabat p[er] nitorem gratiam
que conglutinat ex vinculo cari
tatis multos fideles in vnum hec
tamen omnia magis plene declara
uimus in quodam tractatu quem
fecimus sup[er] illa de cretali vna
in diuinis p[er]sona in [ter]ra uero
manifestius declarauit ut glo[sa]
b[ea]ti Petri dei in veritate bene tamen est
tunc clarius h[oc] scire ad illud facta
tio recurrat Deinde cum dicit Qui
z nos nunc simili forme sal
uos facit bap[tis]ma non carnis
depositio sordium s[ed] bone conscie[n]c[ie]
interrogatio in deum p[er] resurrectionem
domini nostri ihesu xpi h[ic] ponit ipsius
bap[tis]mi nos spiritualiter abluentis
institutio et est co[n]tra illos Circa
illorum d[icen]s esse in mandata qui se
regenerati in bap[tis]mo z passione
xpi Q[ui]a uir z uxor sunt celebra
re dicit q[uod] cum uir z uxor sibi for
me saluos facit bap[tis]ma q[uod] est
illud quod faciebat archa noe
corporaliter illud facit modo bap[tis]ma
spiritualiter Nam sicut per archam
illam noe facta sunt salua quantum
humani corporaliter sic p[er] bap[tis]mum modo
fit saluatio quantum humani spiritualiter
Non quidem figuratiue tantum s[ed] realiter
Vnde subdit Non carnis depositio
sordium s[ed] bone conscie[n]c[ie] interrogatio
in deum h[oc] est ad interrogationem
ecclesie debet ostendere suam bonam
conscienciam et suam fidem esse in deum
uel p[er] se uel p[er] suum p[at]rinum si est a
dultus z habeat fidem dei p[er] testari
p[er] resurrectionem domini nostri ihesu xpi ut sic
xpus resurrexit a mortuis p[er] gloriam
patris ita z nos purgati a nostris p[e]c
catis regeneratione in nouitate uite
ambulemus ut glosa exponit Est
aut[em] considerandum duram esse inter sac
ramenta ueteris legis z sacramenta noue
legis nam illa solum figurabant ista
aut[em] efficiunt Nam p[re]figurabat illa
solum homines a quibusdam imm
diciis corporalibus s[ed] ita non solum cor
pus immundiciis veri eciam sordi[bus]
peccatorum in intus conscientie expellentibus
Vnde apostolus signanter ait quod bap[tis]ma
saluos facit non solum p[er] depositionem sor
dium carnis S[ed] p[er] interrogationem bone
conscie[n]c[ie] in deum Deinde cum dicit Qui
est in dextera dei patris deglutiens
mortem ut uite eterne heredes effice
mur p[ro]fectus in celum subiectis sibi ange
lis z potestatibus z uirtutibus h[ic] uolens
post hanc salutem xpo facientibus notifi
catio et est co[n]tra illos illorum vita
est in mandata p[ro]pter quos xpus
mortuus est z resurrexit Q[ui]a p[ro]
salute uite uxoris et viri xpus
mortuus est et resurrexit i[ter]um

dicat ergo beatus dicens quod mea mea deo esse
in deum per resurrectionem ihesu xpi qui
xpus est in dextera dei hoc est in
potioribus bonis patris peternam
eius generationem deglutiens mortem
per eius passionem et dicit deglutiens
quia in potestate habuit animam suam
ponendi et iterum sumendi eam ut
dicitur Iohannis x° ut vite eterne heredes
efficeremur per eius resurrectionem profectus
in celum subiectis sibi angelis quantum
ad primum et potestatibus quantum ad secundum et vir-
tutibus quantum ad tercium et per eius ascensionem
Xpo igitur passo et nos ea-
dem cogitacione armamini
quia qui passus est in
carne desiit a peccatis ut iam non
ipsi desideriis sed voluntate dei
quod reliquum est in carne tem-
poris vivat sufficit enim preteritum tempus
ad voluntatem gentium consumandam
Post instruccionem liberorum et servorum
et post exhortacionem virorum et uxorum
Incipit ista ut dicebatur in parte
tribulacionum docet apostolus quod xpum
esse imitandum et ita facit quia primo
docet xpum esse imitandum in car-
nis mortificacione secundo in caritatis
dileccione Et 3° in bonorum operum
consumacione 2 ibi Omnium autem 3a
ibi Karissimi nolite prima ergo pars dividitur
in in tres partes quia primo apostolus
inducit istos gentiles ut xpum imi-
tentur in carnis mortificacione ex eorum
utilitate secundo ex malorum pravitate
tercio ex eorum universalis status defini-
cione Secundo ex iudicii propinquitate 2 ibi
in quo admirantur 3 ibi propter hoc
Prima pars in tendit tale est com-
clusionem nolunt desistere a peccatis
debent in seipsis habere carnis morti-
ficacionem conformando se xpo pa-
sso in carne non solum in divinitate
Sed nos gentiles debetis hoc velle
ergo etc dicit ergo xpo igitur passo in
carne non solum in divinitate et nos
scilicet eadem cogitatione armamini
pati scilicet pro xpo pati sicut ipse pro
nobis passus est / Et hoc propter uti-
litatem nostram quia qui passus
est in carne hoc est qui paci-
enter patitur tribulaciones carnis
desiit a peccatis ut iam non homini de-
sideriis sed in voluntate dei quod re-
liquum est in carne vivat temporis
quasi diceret quod iste qui patitur in
carne patienter tribulaciones reli-
quum temporis preterit vite non ponit
in desideriis carnalibus sed magis
in voluntate dei et hoc quod sufficit
preteritum preteritum tempus hoc est sufficit
ad voluntatem gentium consumandam
Ubi autem considerandum quod ex carnis 2a vtil.
mortificacione per ordinem quatuor
utilitates consequimur quas apostolus
tangit in predictis verbis Prima primo
consequimur nos et adipsci xpum
nostrum caput conformacione ut sicut
ipse xpus pro nobis passus est
in carne sic nos debemus pati cum
ipso Galatarum v° scriptum est quod
qui sunt xpi carnem suam crucifixe-
runt cum viciis et concupiscenciis et quantum
ad hoc apostolus dicit xpo igitur passo
in carne et nos eadem cogita-
tione armamini nam arma contra
nequicias spirituales est ipsa
cogitatio et ymaginatio crucis xpi
et passionis eius Unde beatus
Anshelmus ait quod pro certo ex parte Crux
demones terrentur et confirmantur
vicium et conculcantur Secundo consequimur
viciorum peccatorum expulsionem quia

qui passiones carnis opere compellit viuat deo Nam 2m ysid(orum) Maior in carne munda ne moriar in a(nim)a xpo 2o qm ad hoc dicit ap(osto)l(u)s quia qui passus est in carne desiit a p(e)ccatis h(oc) est qui patit(ur) i(n) carne p(ro)pt(er) timore(m) et dilectio(n)e(m) dei eo h(oc) desistit a p(e)cc(at)is vn p(ro)v(erbiorum) xv scribit(ur) q(uo)d p(ro)p(te)r timore(m) dei declinat omis a malo Tercio co(n)sequendo ne voluntas in plenum quia voluntas dei est sanctificatio n(ost)ra ut abstineam(us) nos a fornicacione et sciat vnus quisq(ue) vas suum possidere in sanctificacione et honore ut dicit ap(osto)l(u)s 2a ad thess iiij Et q(ua)rto ad hoc ap(osto)l(u)s ait ut iam no(n) ho(m)i(nu)m desiderijs s(ed) voluntate dei q(uo)d reliquum est in carne viuat temp(or)is h(oc) est reliquum temp(u)s quod viuit in carne Iux(ta) illud ad Ephe v(o) Redimentes temp(u)s q(uonia)m dies mali sunt Tercio co(n)sequimur n(ost)re ment(is) reformacio(n)e(m) ut si in p(re)terito co(n)formauimus nos huic seculo viuendo 2m desideria carnis in futuro tu(n)c debemus co(n)formare ip(s)i deo Vn ap(osto)l(u)s ad ro xij ait nolite co(n)formari huic seculo s(ed) reformamini in nouitate sensus v(est)ri et q(ui)a h(oc) ap(osto)l(u)s dicit Sufficit enim p(re)teritu(m) temp(u)s ad voluntatem gentiu(m) co(n)su(m)mandam Deinde cu(m) dicit Qui ambulauit in luxurijs in desiderijs violentis comessationibus potacionibus et illicitis ydolo(rum) cultibus in quibus nu(n)c obstupescunt H(ic) ap(osto)l(u)s in dicit gentiles ad carnis mortificatio(n)em per malo(rum) p(ro)pinquitate et est co(n)tra illos qui nu(n)quam noluit vitare p(ro)ximitatem ho(m)i(nu)m viuencium in talibus desiderijs debet h(ab)ere carnis mortificacio(n)e(m) in se ip(s)is ut nos gentiles dedit h(oc) fac 1a 2e dicit q(uod) b(e)n(e)d(i)c(tu)s q(uod) dedit pati in carne ut possit desistere a p(e)ccatis quia illi qui ambulauit in luxurijs venenos(is) cogitacionib(us) desiderijs et violentis p(ro)ximo(rum) comessacionibus comessacionib(us) potacionibus vino(rum) et illicitis ydolo(rum) cultibus h(oc) est p(ro)uinq(u)a(rum) erro(rum) q(uo)d p(er)ueniunt in quibus s(cilicet) malis nu(n)c obstupescunt Est aut(em) co(n)siderand(um) q(uod) p(er) talia desideria om(n)is potencie n(ost)re inficiu(n)t(ur) qua(rum) in se(?) tangit ap(osto)l(u)s in p(re)dictis v(er)bis Nam p(ri)mo tangit co(n)cupiscibilis infectionem cu(m) dicit in luxurijs desiderijs irasc(ibi)l(is) p(er)u(er)sio(n)e(m) cu(m) dicit in violentis Tercio tangit voluntati(s) depravacio(n)e(m) cu(m) an(n)ectit comessacionibus potacionibus s(ed) intelectu n(ost)ra mente uti nos p(ro)ut in to vino et cibo repleti Et Seneca dicit Quia ebrietas nichil est aliud quam voluntaria insania cu(m) alludo dom Ebilicem ebrius est fons om(n)i(um) p(e)cc(at)o(rum) Quarto tangit rationabilis obcecacionem in eo q(uod) subiu(n)git et illicitis ydolo(rum) cultibus in quibus om(n)ib(us) p(re)uijs criminibus p(ost)q(ua)m p(ro)pter eum ip(s)o(rum) obstupescunt et co(n)fundent(ur) Vn ap(osto)l(u)s ad ro vj ait Quem fructum habuistis in quibus nu(n)c erubescitis quasi dicat nullum est Deinde cu(m) dicit In quo admirantur non concurrentibus nobis in eand(em) luxurie co(n)fusio(n)e(m) blasphemantes qui reddent ronem ei qui paratus est iudicare viuos et mortuos Hic in dicit eos ad carnis mortificationem p(er) contra status de formitate et est co(n)tra illos illi qui volunt h(ab)ere eos deforme quia malo(rum) et co(n)tra illud ho(m)i(nu)m de h(ab)ere in se ip(s)is carnis mortificacio(n)e(m)

Qz nos gentiles detis h^c nolle i^r
re^t dicit q^d inquo admirant^r hoc
est q^d nos bom carne circumspectis
ti viciis et concupiscentiis id est h^c mali
admirant^r non concurrentibus nobis in
eam luxurie confusionem in qua ipsi
prius currebant tunc eis ex hoc estis
deum blasphemantes deo^r tunc bla
sphemiis non est curandum quia ipsi
reddent racionem ei scilicet xpo quia pa
tus est iudicare vivos et mortuos
Nam ut dicit act^s x^o Ipse est qui
constitutus a deo iudex vivo^r et mor
tuo^r Est autem considerandum q^d mali
et carnales homines admirantur deni
ta bono^r tripliciter primo propter dei dilecti
et cognicionem Nam admiracio contin
git ex cognicionis defectu et ignorancia
Vnde dicit i^o methaph^e Mali q^d in
dentes iusto bono^r esse difformem
et dissilem vitam ipso^r et videntes
eos non currere in luxurie confusionem
ex h^c admirantur quia videre effectum
et ignorant causam Nam ipsi igno
rant q^d ipsi boni sunt et spaliter a deo
cogniti et dilecti secundum qua dilectoz
non concurrunt cum eis in vicijs carnalibus
Vnde Sap v^o dicit Nos possumus ali
esse quomodo ut deus dei Si igitur
sciret ut bonos ipsius dei cognitos
et dilectos mali de eo tunc ipso^r
non admirarentur Sc^o contingit eos
mirari propter in iuste pacientes tribu
lacionis tollerancia quia quantumque
boni a malis blasphementur et con
fundantur semper ipsi pacienter tolle
rant sperantes propter hanc blasphe
mias et confusiones consequi gloriam
et graciam Nam ut scribitur Eccu iiij^o
Est confusio adducens peccatum et est
confusio adducens gloriam et graciam Tercio
contingit eos admirari propter debito^r

esse afflictionem Nam ut dicitur Eccli
vltimo Cuncta que fiunt adducet
deus in iudicium pro omni errato sive
bonum sive malum Sic boni igitur
qui poterunt reddere racionem de bene
ficijs eis collatis premiabuntur
Mali non qui non poterunt con
fundentur et mirabuntur in subitacione
in sperate salutis Ista autem tria
tangit apostolus in predictis verbis de
inde cum dicit propter h^c enim et mortu
is evangelizatum est ut iudicentur secundum
homines in carne vivant autem secundum
deum in spiritu Omnis autem finis appro
pinquabit h^c eos inducit ad car
nis mortificacionem conducens propin
quitate et est to clis Primo
dicit a deo iudicari in propinquo si
ea que gesserunt in carne diu
bere carnis mortificacionem in seipsis
Qz nos gentiles estis tales i^r re
propter h^c enim et mortuis evangelizatum
est id est propter h^c q^d vivus quisque
debet reddere racionem in iudicio mor
tuis h^c continuus in peccato mortali
evangelizatum est ut iudicentur quidem
secundum homines in carne h^c est ut
iudicent per carnis mortificacionem
vivant secundum deum in spiritu hoc ideo
quia omnis finis appropinquabit Est
autem considerandum q^d condigna predica
cione tria bona consequuntur primo mor
tis liberacionem Nam iis mortuis
h^c est continuus in morte spiritua
li evangelizatur et predicatur diviniter verbum
ut ipsi illa deant fugere per que
non iudicentur secundum homines in carne
in secundum illa que gesserunt in carne
Sc^o secundum illa operati sunt secundum spiritum
Vnde ad Ro viij^o debitores sumus
non carni ut secundum carnem vivamus
q^d si secundum carnem vixitis moriemini

Si nos spu sita carnis mortifi
cauit vincet· S° conseqm̃ vite
spualis dilectionis· Nam si homo
est magis in celestibus qua sp̃ vit
et magis est anima qua corpus
dz homo semp viue vita spua
li in deo quia etc li vita spua
li efficit vnus cu ipso deo· Iux
illud apli ad Cor· Qui adheret
deo sp p caritate et amore effi
citur vnus spus cu ipso· Tercio conse
quitur iudicis secure comparacionem
quia relinquendo vitam carnalem
et viuendo vita spuali secure pt
quilibz comparare iudici veniente
quia ille no flectetur pro vnc pa
bus vnc aliqu aut comparare di
et illa adierit equissimus iudex
Iudex ille qui nullius paret
psonam accipiet que nullius e
piscopus vel baro auro vel ar
gento corrupe potest· Omni igitur
finis appinquato et iudici comp
tando pt esse i relinquentibus
vitam carnalem et viuentibus
vita spuali ista aut tercia tangit
aplus i ista vltima pte ponens

Estote itaque prudentes
sobrii et vigilate in
oracionibus ante omnia
aut mutuam in vobis met
ipis caritatem continuam ha
bentes quia caritas operit mul
titudinem peccatorum· Postquam
aplus docuit xpm esse imitandum
in carnis mortificatione in ista
pte ut s dicebatur docet eum
imitandum esse in caritatis dilectione
et ita facit quia primo docet
xpm esse imitandum in caritatis
dilectione nos purificare i nobis
ipis pficiente· S° in vnione eoibi
cione proximorum in diligente sublevatorem·
Tercio in dei locucione deum glificate
et ip deu nos ordinare et ibi ho
spitales et ibi· Si quis loquatur
In prima pte intendit· Item com
menti qz noluit in seipis pficia
ab omnibus peccatis purificare debet
hec caritate que operit multitudine
peccatorum· Dz nos generales debetis
hic uelle i 2 rc continuam· Post dom
est q omnis finis appinquabit et
quia in ita est hora mortis finis
vnius cuiusqz ut dicit glosa· Ideo esto
te prudentes et vigilate in oronibus
ante omnia aut in vobismetipis
caritatem continuam habentes qz caritas
operit multitudinem peccatorum· Conside
randum est aut qd aplus in istis
paucis vbis notificat et describit ipam
caritatem triplicat primo quantum ad eius
subitum preceptum s° ad eius modum
in troductum 3° quantum ad eius finem
productum· Nam quantum ad subitum re
ceptum caritas dz hec disposicio quia
n homo se disponat ad caritatem
recipiendam dilectio caritas dei i ipm
no introducitur· Quia 2m Aug in
Qui fecit te sine te no purificabit
te sine te· Quantum ad eius mo
in troductum dicit hec ordinacionem
vn sup illo vbo scripto in Cant· In
troduxit me rex in cellam vinariam
et ordinauit in me caritatem dicit
Ambros· Quia multorum caritas in or
dinata est quia q primo est ponunt
tercio vel quarto· Quantum ad eius finem
productum dz hec fructificacionem· Nam fructus
caritatis est hominem de morte libera
re et ipi deo coniungere et vita spuali
eu confirmare· Nam sicut qui non
diligit manet i morte ita q diligit
manet i vita· Ista aut tria notificat
et describit ipam caritatem i ponens

vis apli po(r)dine tangit Nam ipi(us)
subiti caritate recipie(n)s h(abe)t̃ am(m)
p(er)uitat(em) Estote itaq(ue) prudentes et
vigilate in or(ati)one q(uo)d ad h(oc) in tra
ducti ordinatus e(st) ad adiungit
ante aut(em) om(n)ia mutua(m) in nobis
caritate continua(m) h(ab)entes S(ecund)o fi(n)is
p(ro)ductiui fructifica(tio) e(st) cu(m) subi(n)fert
q(uonia)m ca(ritas) op(er)it multitudine(m) pc(cat)o(rum)
p(ri)mo i(taque) notifica(tur) caritas q(ua)(m) ad
eius subiti recepti dispo(sitio) Nam
nolentes ipa(m) caritate recipe debe(n)t
h(abe)re triplice(m) disp(ositi)o(nem) P(ri)ma p(ri)mo debe(n)t
esse recti (et) fi(r)mi in affectu S(ecund)o debe(n)t
esse p(ru)dentes (et) sapientes in i(n)tellectu
T(er)cio debe(n)t esse vigiles et attenti
in op(er)acione (et) effectu P(ri)mo i(taque) nolentes
caritate recipe debe(n)t e(ss)e recti (et) fi(r)mi
in affectu ne deficiat in fide p(ro)p(ter) tribu
lacion(es) (et) temptacio(n)es i(m)minentes Vnde
aplus ad ephe(sios) vlt(imo) ait p(ro)pterea h(ab)e(tis)
est p(ro)pt(er) sp(irit)uales in pugnac(i)ones q(ue) h(a)
bet accipite armatura(m) dei ut po
ssitis resiste(re) in die mala (et) in o(mn)ib(us)
p(er)fecti stare Et subdit g(ra)c(ia) S(tate) ergo
succincti lubos v(est)ros in v(er)itate (et) in
dui(ti) lorica iusticie et calciati
pedes in p(re)p(ar)acione eva(n)g(e)ly pac(is) S(ecund)o
debe(n)t esse prudentes in i(n)tellectu ne
decipia(n)tur p(er) falso(rum) ho(min)um v(er)suciam
Vn(de) ip(s)e de h(oc) hortaba(tur) discipulos
suos d(icen)s Estote ergo prudentes
sicut serpentes (et) sicut simplices columbe
et ad ephe(sios) vlt(imo) scribit(ur) Videte
itaq(ue) fr(atr)es q(uomod)o caute ambulet(is)
no(n) q(ua)si in sipientes s(ed) ut sapie(n)
tes T(er)cio debe(n)t e(ss)e vigiles (et) attenti
in op(er)acione (et) affectu Ista aut(em) vigi
lancia potissime s(er)ua(n)da ~~et~~ est in
or(ati)onibus q(uonia)m (et) deus v(er)us pa(ter) b(onu)s
n(on) flecti(tur) cu(m) p(re)ces (et) or(ati)ones v(est)ras
vult nos sua dona quere(re) et p(ro)pe

me d(omi)n(u)s Aug(ustinu)s sup(er) dan(iele)m O homo
q(ui) te redemit q(ui) te facere no
luit no(n) vult te cessare o(per)ibus
no(n) vult ab or(ati)onibus desiste(re) aly(ud)
Et subdit te b(e)n(e)ficia sua mi(ni)stra
re vult d(eu)s p(er) vult te assidua or(ati)o
ne et(er)na co(m)moda negociando
vult te rogando accipe(re) que ei(us)
benignitas desiderat impertire Va
quit d(eu)s occasionu(m) ut querere(n)t
additus in venie(n)d(i) quibus homines
op(us) q(uo)d diligit inna(n)t Vnde
Aug(ustinus) ibidem dicit Ista aut(em) ca
in p(ri)mo me(m)bro auctor ist(i)us pro
dine ponit(ur) Nam rectitudo i(n) affe
ctu h(ab)et(ur) cu(m) dicit(ur) Estote itaq(ue) p(ru)
dentes no(n) in i(n)tellectu e(st) ad adiu(n)
git(ur) prudentes S(ecund)o vigiles in op(er)a
tione (et) effectu e(st) cu(m) postponit(ur)
et vigilate in or(ati)onibus dicit ergo
aplus Estote itaq(ue) fi(r)mi (et) recti in
affectu prudentes in i(n)tellectu (et) vi
gilate in or(ati)onibus in op(er)acione
et effectu Ex quibus h(abe)t(ur) notifi
cacio caritat(is) q(ua)(m) ad subiti ipa(m)
recipiente(s) dispo(sitio)n(em) S(ecund)o e(st) q(uonia)m
ad eius sua(m) in p(ro)ducti ordina
cion(em) Ordo aut(em) describit(ur) i(n) isto
2(o) me(m)bro triplicit(er) P(ri)mo qu(a)n(tum) ad
eius p(ri)oritate(m) in eo q(uo)d dicit an(te)
om(n)ia aut(em) Nam ante o(mn)ia ho
mo d(ebe)t h(abe)re caritate(m) ip(s)a(m) q(uonia)m
sola ip(s)a radix est menda n(e)c
alie v(ir)tutes sunt m(eri)tor(i)e n(isi) fiat
(et) maneat in caritate Nam (et) s(ecundu)m
b(ea)t(u)m Greg(orium) Nam h(abe)t aliq(ui)d utili
tat(is) ramos bo(n)i op(er)is si non
maneat in caritat(is) radice (et) in
h(oc) fides dicit(ur) radix v(ir)tutu(m) q(uonia)m
(et) s(ecundu)m aplm ad hebre(os) fides est s(u)ba
idest fundamentu(m) re(rum) sp(er)andar(um)
argume(n)tu(m) no(n) app(ar)e(n)ciu(m) Similiter
humilitas dici(tur) e(ss)e m(at)r(i)x v(ir)tutu(m) no(n)
tamen eo(dem) mo(do) q(uo)d fundame(n)ti r(adi)c(is)

pimitatis competit istis tribus virtuti
bus Quia fidei competit quod sit prima
originatione quia sine fide impos
sibile est deo placere humilitati non
competit consummatione quia sit sibia
etiam bonis operibus insidiatur ut
pereat Unde humilitas est omnium virtutes
consummatio Quia caritati competit infor
matione quia omnia sunt deo
cara et grata formaliter propter ca
ritate Quarto describitur eius ordo quantum
ad eius continuitate in eo quod subdit
continua nobis in ipsis non mutua
et quia debet in nobis esse caritas
et unus quisque debet alium dilige
sicut seipsum Iohannis xv° scribitur
hoc est preceptum meum ut diligatis
invicem sicut dilexi vos Et Augustinus super
isto verbo apostolus prima ad Corinthios xiij°
Caritas non querit que sua sunt
dicit hoc sic esse intelligendum quia
caritas communia propriis non propria communibus
anteponit Tertio describitur eius
ordo quantum ad eius continentiam in eo
quod subinfertur caritatem continuam
habentes nam continua caritas debet
esse in nobis Unde ad Hebreos xiij°
scribitur Caritas fraternitas maneat
in nobis Omnes igitur volentes cari
tate recipere debent ipsam habere in tali
ordine quia debent eam habere cum
omnia propter eius prioritate debent habere
mutua in seipsis propter eius continuita
te Nam secundum beatum Ambrosium ficta
caritas est que in adversitate de
serit ex quibus describitur Secundo
caritas quantum ad eius introductionem
satisfactionem fructus autem caritatis in
nobis est triplex primus est nostri
addendo condonatio Quia secundum apostolum
ad Corinthios quantum ad hoc ad hoc per cari
tatem efficitur unus spiritus cum deo Unde
ad hoc apostolus dicit quia caritas

ricia caritas dicitur quia facit nos
deo caros Secundus est peccatorum operitio
et mortificatio et quantum ad hoc apostolus
ait operit Nam ut dicitur proverbiorum x°
universa delicta operit caritas
Tertius est peccatorum expulsio Nam
sicut lux expellit tenebras sic
caritas expellit ipsa peccata quia ipsa
sola dividit inter filios regni celorum
et filios perditionis Unde secundum beatum
Augustinum ipsa est quantum ad hoc ait multitu
dine peccatorum Deinde tertio dicit hospi
tales invicem sine murmuratione unus
quisque sicut accepit gratiam in alter
utrum illam administrantes sicut bo
ni dispensatores multiformis gratie
dei hic docet nos esse imitandum in
nostre exhibitione proximi in digentem
sublevare et est contra illos quicumque
nolunt esse ordinati ad proximum suum
in digentem debet enim indigentiam
revelare et fideliter et liberaliter
sua bona impertire Quia nos genti
les dei hoc nolle igitur et dicit ergo
hospitales invicem sint hoc est unus
alter recipiat in hospicium suum
sine murmuratione unus quisque etiam
sicut accepit gratiam a deo in alterutrum
illam administrantes sicut boni dispe
satores multiformis gratie dei Est
autem considerandum quod benigna receptio
et benigna exhibitio ita quod proximum
debet per ordine in quatuor habere primo debet
esse leta et gaudiosa Secundo debet esse
liberalis et gratiosa 3° debet esse fidelis
et fructuosa 4to debet esse multiplex
et copiosa primo ergo benigne gratie
elargito et proximi in hospicio recepto
debet esse leta et gaudiosa Et secundum
apostolum ad Corinthios hilarem datorem di
ligit deus Et Ecclesiastici xxxv° fili in
bonis tuis deus quietam et in omni da
to non deus trusantia vel mali conditio

adhc aplus dicit hospitales in in
vicem sine murmuratione Tercio debet esse
liberalis et graciosa quia sicut homo
ab eo gratis recipit beneficia sic debet
gratis proximis elargiri vnde mt x
scribitur Gratis accepistis gratis date
et de inopia ambulans sua dona scribitur
Eccl xviii Stultus acriter improperabit
et datum in disciplinati tabescere
facit oculos Quarto ad hoc aplus
ait vnusquisque sicut accepit gratiam
in alterutrum illam administrantes Quarto
debet esse fidelis et fructuosa Ita quilibet
debet bona ab eo data fidelit et fructuose
administrare commissa vnde i ad cor iiii
scribitur Sic nos existimet homo ut
ministros xpi et dispensatores ministeriorum
dei hic iam queritur inter dispensatores
quis inveniatur ut fidelis Quinto
adhc aplus dicit sicut boni dispensatores
Quarto debet esse multiplex et copiosa
quia homo secundum conformacionem
et desideria vniuscuiusque quia sic
manna sapiebat secundum absorbentes quos
nolebat comestores Quinto adhoc
dicit aplus multiformis gracie dei
Si quis loquitur quasi sermones dei
si quis ministrat tamquam ex virtute quam
administrat deus in omnibus honorificetur
per ihesum xpm dominum nostrum cui
gloria est et imperium in secula seculorum
amen hic docet xpm esse imitandum
in dei locucione et deum glorificare et
est tria Primo quod nos debet esse
ordinati in conspectu dei dicit omnes
locuciones suas in dei gloriam ordinare
et omnia beneficia ab ipso cognoscere
Secundo nos generales debemus hoc
nosse i cor x dicit ergo Si quis loquitur
quasi sermones dei hic est sermones
nos veri dicit esse dei Tercia si quis
ministrat ex alio bonum impendat
hic humiliter tamquam amministrat deus

quia non homo hic ex se ipso quod impendat sed a deo ut in omnibus
honorificetur deus per ihesum xpm
auctorem et mediatorem nostrum cui
est gloria et imperium in secula seculorum
Est autem considerandum quod ab
ipso deo habemus locucionem hominis operacionem
hominis rerum temporalium substentacionem
et hominis vite eterne glorificacionem quia
Primo ab ipso habemus loqui semper quasi
sermones dei vnde ad ephesios iiiio
scribitur Omnis sermo malus ex ore
vestro non procedat Secundo quis bonus
est ad edificacionem fidei ut det gratiam
audientibus et ad cor xii dicitur
quod nemo potest dicere dominus ihesus xpc
nisi in spiritu sancto quia ab ipso habemus
operacionem deinde ipse amministrare
tamquam ex virtute quam amministrat
deus non attribuendo nobis operacionem
bona sed ei vnde in coll iii ad collo dicit
aplus Omne quodcumque facitis in verbo
vel in opere in nomine domini nostri ihesu xpi
facite gratias agentes deo et patri per
ipsum Tercio ab ipso habemus rerum temporalium
substentacionem deinde in omnibus talibus
deum honorificare vnde prov iii scribitur
dicitur primo honora deum de tua
substantia et de frugibus manuum tuarum
da pauperibus Quarto quia ab ipso habemus
nos vite eterne participacionem deinde
ei gratias agere vnde prima ad cor
xi scribitur Omnia in gloria dei facite
per ihesum xpm qui est benedictus in
secula seculorum amen

Karissimi nolite peregrinari in fervore qui ad
temptacionem vobis quasi
novi vobis aliquid contingat
Ista pars ut supra dicebatur aplus
docet xpm esse imitandum in bonorum
operum continuacione et dividitur ista pars
in octo partes secundum quod octo videntur

este illa pque in nobis possimus
hēe opm bonoꝝ cōsumatoꝝ Pmū
est tribulacōnū fortis tolleracio
2m est in xpi passiōe gratac̄o 3m
est dum pmū cōfectio / 4m est
pctōꝝ detestacio Quītū est ꝓ no
bis pncta cōfessio Sextū est
bonoꝝ afflucio Septimū est ma
loꝝ cōdepnacio Octauū est dum
auxilij impetracio 2 ibi Comita
tes 3 ibi Gl'ificamur 4 ibi
Nemo aut̄ 5 ibi Si aut̄ ut va
mus 6 ibi Quam tempus 7 ibi
Si iustus 8 ibi Itaqȝ ipsa
pte in tendit Item rom̄ Omnis
qui volūt cōsumare sua incō
in suis opacōnibus nō debet
se reputare pegrinos adō ꝓpter
tribulacōnes 2 temptacōnes in sir
getes vnus tria dent exigunt
2 fortit' tolleare Vnde nos gentiles
deus hic uolle 1º 2c / d'r go kam
Nolite pegrinari in fuore hic est
nolite nos alienos adō repu
tare ꝓpter fuorē tribulacōē qui f
nos ad temptacōm nobis sit 2hc
quasi nouum nobis aliqd cōtigat
Nam 2m glosam Non est nouū
ꝫ frequens 2 antiquū electos dei
pcīna salute in pnti adūsa pa
ti Est aut̄ cōsideracō qz aliqs
se reputat alienū 2 pegrinū a
do pt in telligi in 3 modis
pmo ploca distanciā Nam qz
dm sumus in hoc mundo multum
sumus distantes et remoti ab ipso
celo empireo vbi pqz denū
glificari debemus Vnde qz in 2m
loquitur btūs Gregorius de pegrina
cōne sup illo ps homo quidam
pegre pfici ubi aut̄ qz nō car

nis locus ipse vita est que qz adpe
grinandū ducit̄ dō predepcatorem
itam in celo colloca̅ 2o pt hoc
in telligi pcariūs corpulenciam
Nam quā dm est aīa in corpe
corpali tam dm est in statu pegri
nacōnis qm sic est in statu ma
tor et nō cōprehensor / 2 hic mo lo
de pegrinacōne apcius In pma ep
ad Cor / ubi aut̄ / et dū sumus in hoc
corpe pegrinam' adnōn 3o pt in
telligi ꝓpter temporis elogacia na tē
pus uita est quedam loga pegri
nacō Vn Gen xlvij scribit' qz ad
Jacob in trogare aphara qz dies
ceut uite anoꝝ eius Ridit dies
pegrinacōnis uite mee sut Cētū
xxx anoꝝ 4o istud pt in telligi
ꝓpter dūus gre 2dmē pudencie care
ca ut qz aliquis reputat se pegri
num 2delictū adō ꝓpter tribulacōnes
quas pati' quasi hic sit nouū ipso
qz tribulacōnes pacia' et isto mo
nullus fidelis homo dz se reputa
re pegrinū adō qm nō est nouū
qz homi 2sti homines i iuste paci
ant' pba scribit' in 1a ad Cor in
Omnis qui uolūt pie viue i xpo
paciunt' psecucōnes deinde dō dt
Comitates xpi passionibus gau
dete 2 in reuelacōe glie eius Ga
udeatis exultates hic po' 2 10 q
thic est Vnusquisqȝ nolūt sua uita
in bonis opibus cōsumare dut se
xpi passionibus gratari gaude
tes pati 2 affligi ppo Vnde nos
gentiles debemus hic nolle qz ut dt
qz bndicō qz nō debemus nos pegri
nos reputari adō ꝫ potius gau
dē exultates hic est in cōparantes
nos xpi passionibus et in reuelacōne
glie eius gaudeat in dō exultates

sp sitis in corpe Est aut considerad
q mior mois debmus nos i pa
ssionibus conmare Primo eius pa
ssionem in corde nro cotine pcando
vn aplus ii ad Cor iiii Sp
mortificacionem ihu xpi in corde nro
ptantes ut et vita ihu xpi i corpibz
nris manifestet Scdo de ipso gliando
sicut aplus gliatur dicens Michi
aut absit gliari nisi in cruce dni nri
ihu xpi 3o de ipso gaudendo qr
ut scribitur Actuum Ibant apli gaude
tes a conspectu concilii qm digni
hiti sunt pnomine ihu xpi contume
liam pati 4o de ipso pnam conf
tando qnia si erimus socii eius
passionum erimus et consolacionum Na
ut Augus dicit Tunc enim sunt soci
contumelie dum esse participes glie
qui tollerant mala pp xpm dum
here gliam cu xpo deinde cu dc
Si opprobramini in nomine xpi bti
eritis qm q est honoris glie et virtutis
dei et qui est eius spus super nos
requiescet Hic ponitur 3a causa et est h
Quamuis nolunt ados sanctificari et
honorari dum vitam suam in bonis opi
bus conmare ne deficiant a fide
ptribulaciones i inimicos Sz nos
gentiles dicis hic nelle Crisostomus dicit
ego bndico q debes gaude in pa
ssionibus qnia si opprobramini in
nomine xpi hic est si pmanentes in
xpi nomine opprobria sustineatis Bti
eritis qm q est honor glie et virtutis
dei et qui est eius spus sup nos
requiescet hic est spus dei reqe
scet sup nos qm ad honorem
gliam et virtutem Est aut considera
d q pacientes pro nomine sc ados
honorati q sicut vonales eorum illumina
nte qnia honor detur glie et virtu
ti vn in ps mo de ipsis scribitur

Nimis honorati sunt etc Sunt lau
dati ex sanitate concupiscibilem
eorum pmificate vn in pa eorum sc
bitur in ps mo Glia et honore coro
nasti eos et constituisti eos sup
opa manuum tuarum Nam glia
nichil aliud est nisi quedam laus
cu clara noticia Tercio sunt for
tificati quoad virtute irascibilem
qnia tunc Spc qui dei requiescet
sup sustinentes obprobria pro noie
xpi ad honorem et gliam virtute
deinde cu dicit Nemo aut vrm
paciatur quasi homicida aut fur
aut maledicus aut alienorum appe
titor Hic ponitur 4a causa que eius est
Quamuis nolunt eorum vitam i bo
nis opibus conmare dum pcta
detestari ip pximum offendendo
nec psuis offensionibus paciendo
Sz nos gentiles estis clerus etc
dicit ego bndico q debes pati
obprobria pro nomine et non p scele
ribus vris Nemo enim vrm paciatur
quasi homicida aut fur aut ma
ledicus aut alienorum appetitor
Est aut considerad q ip pximum
possumus mior mois offendere
primo in psona ipa ip occidendo 2o
in suis rebus in vita suas res
recipiendo 3o in vbis suum testimoni
con ip dicendo 4o in re sine pso
ne coniuncta puta rem sua vel
uxore eius appetendo Et qm ad
ista mior aplus dicit etc nemo
debet pati tamq homicida aut
sicut fur aut maledicus aut
alienorum appetitor deinde cu dc
Si aut ut xpianus non erubescet
glificet aut deum in isto nomine
Hic ponitur quinta causa que est hec
Quamuis nolunt sua vita in bo
nis opibus conmare non debent
erubescere pati pro nomine Sz dum
glificare deum pati pipso Sz nos

getiles estis hic uelle 1 c dicit
ergo bndico Et nō debetis pati
pnris scelerabus quia sic non
incipit pmū Et si ꝑambas
vem pacia nō erubescat idest
nō d; iterndari pati professioe
nomis xpo ymo mag glificet
deū in isto nomine hic est in pa
ssioe qua pati pcti nomine na
ut scbit math x Om me cofess
fuit corā homib; cofitebor et e
ū corā pre meo qui est in ce
lis Et qui negauit corā hoib;
negabo ip coram pre meo de
inde cū dicit Qm tps est ut
incipiat iudiciū a domo dei Si
aut pmū anobis qui finis eoꝝ
qui nō credut dei ewangelio
h pō vij co Qm quis uolut sua
uitā in bonis opibus cōmare de
bet multas tribulacōes in pnti
uita pati quia pmltas tribulacōes
opꝫ nos intrare in regnū dei
Et nos gentiles debes hoc uelle
1 c dicit ergo bndico qꝫ quilib;
d; glificare deū pati pro noīe
qm tps est ut incipiat iudiciū
a domo dei Et si pmū incipit
anobis scꝫ iudiciū tribulacōnis
Qui finis eoꝝ erit qui nō credut
dei ewangelio quasi dicet nunqua
reliq sine pe manifestū est
scꝫ nō quia ut scbit mar vltimo
Qui nō crediderit condempnabi
tur Est aut cōsideradū qꝫ domꝫ a
ppellat quilꝫ fidelis homo ul ecclia
fidei caīa fideliū quia nos sumus
templū dei 2m apostolum Iudiciū
1 dei ppenas afflictōnes in ca
pit Inpnti a domo tpe dei hic
cōgregatis uiris quibus glia eterna
in futō ppa. Malis nō increduli
put dicit domꝫ diali quibus nō
incipit iudiciū quiqꝫ tribulacōnē
et afflictōne ymo ꝑsperant
ut in plurib; istis tpalibus Et
finis eoꝝ erit eū ppetua dāpnacōne
vn glosa hic exponitur in unit de
Et nota duo sut iudicia dei vnu
occultū scꝫ pe quia in pnti uita vnꝰ
quisqꝫ homo cōcet ad penitēcia
aut monē ad cōuersacōem aut si co
ceperit uocatē cōcet ad dāpnacōem
istud aut dicit occultū qꝫ nescim
pnos quo istoꝝ tū modoꝝ deus
puniat homines tribulacōnes et
penas pati in pnti uita Aliud
erit iudiciū manifestū quādo ue
turus est iudicare viuos et mortuos
Inpnti 1 die in cipit iudiciū a
domo dei hic est a iustis uiris ut p
cōtraria tormenta et tribulacōnes
mundi ad gliam eternā recipiant
Reprobi nō nunc ducut in bonis et in
delicijs tpalibus dices suos ut in
pnti adim fua descendāt deinde
cū dicit Et si iustus quidem uix
saluabitur impius et peccator ubi pare
but. h pō vij co que est tlis illi
dut cōtinuare eoꝝ uitā in bonis
opibus quaꝝ saluacō est valde
dubia et valde difficilis Et nos
gentiles estis tales 1 c dicit ergo
bndico qꝫ iudiciū dei hic est amgrꝫ
uiis et si iustus quidem uix saluabi
impius pmi fidelitate pcoꝝ et pec
moꝝ pnitate vbi parebut qi dicet
nusqꝫ Nam ut dicit in psalmo vidi
impiū sup exaltatū sicut cedrus
libani transiui et ecce nō erat quesi
ui et nō est in uēta locus eius
Et nota aut aliquis utꝝ difficile
sit iustū saluari et vir qꝫ nō quia
scbit luce in qꝫ nō est difficile
apud deū omē vm Insgrūū est
aplus hic dd ul qꝫ ista difficultas

petri

uix salue pt tpr intelligi pmo ut
refeat adip deum saluare 2o ut
refeat admediu quo mediante
sit salua 3o ut refeat adip ho
minem saluadu et 2m qlibz md
quibz iustus uix hc esse cu diffical
tate salua pmo nagz pz hc si tlis
difficultas refeat adip deu sal
uate Nam deus in saluace hois
psupponit aliq qma psupponit
liberu arbitriu Vnde quis lz deus
possit in melius i mutare nos tn
ip pt cogere pmanete libtate
eo q coaco libtati repugnat Oportz
go hominez velle salua alr ip deus
nos saluat Vnde 2m btm Augm
Qui te fecit sine te no iustifica
bit te sn te Sz in alijs actibus
deus nil psuppont Sz to va facta
est potecia facientis 2c vnn est di
ctu bti Augustini Quod magis est fa
ce dempnis pium q creare celu
2 tra sic etz magis est face demia
tora cophendere q celu 2 trram
creare Rois reqmra actus celbi
di Vo hc pz si liberi tlis difficul
tas refeat admediu quo medi
ante sit salua Nam multa videt
esse iusta aput nos que i cospetu
dei in iusta sut vn Augg pertans
istud vnm ait Quidez forsan quae
iustus uix saluari possit in dei
iudicio et tradit solucus qom hac
2 quare est n qma dei iusticia ta
ta est itu est ut in tdu que in
hominibus videt ita iudicio esse
iusta in iudicio dei i nemacula
iusta Et subdit Sz homo videt
in facie deus aut in corde hinc
cocordat quod dt btus Greg Justi
cia nra ad examen dme iusticie
deducta i iusticia est hinc etiam
alludit qd scbit vbc homs Oni

pam miestate sut omis iusticie
nre Tcio hc pz si ipa difficultas
refeat adip hominez saluandu
Nam nllus homo de se habz qd
saluari possit eo q omis nasci
mr na filij ire Cuibz go de se
difficile est saluari Sz si sal
ua oz hc esse pdnam miaz
que tot nos pmulta ctamina 2
pmultas tribulacones regnum celum
posside Deinde ad dicit Itaqz
2hij qui paciut sz volutatez
dei fideli creatori comedat
aiams suas in bnfactis Vbi pu
vij io et est tlis Quicuqz no
lut eor inito in bonis opibus
cotinare dut duim aurilum
in petre et suo creatori inito
eor comedare Sz nos gentiles
decus hc nolle i 2c dicit ergo
bndicos q decus pati tribulaoes
in mundo isto ut possit pmia
ri itaqz 2hij qui paciut inter
nos suos suo dei volutatem
comedat aiams suas in bne
ficijs brest in bonis opibus suo
fideli creatori Nam ut scbit
i ad Cor m fidelis est deus
qui no pati nos teptari sup
illud q potest Sz faciet tn
teptacoe cua puetu ut possit
sustine Sequit aliud capm
Senores igitur qui in
nobis sut obsecro con
senior 2 testis xpi pa
ssionu qui 2 eius qui infu
turo revelanda est glie comu
nicator postq aplus hortatus est
libros 2s nos viros 2 mlieres
iupte ista ut s dicebat hortat
senes 2 adolescentes vnde glo
cotinuans hac pte deprecedente
dicit Cum aplus s distincte
monuisset libros 2 senes miros

ang' vt m...

et mulieres post imposita quem
exhortacionem s' alloquit(ur) senes
et iuuenes diuid(itur) g(ra)o p(er) ista in
tres ptes Quia primo hortat(ur)
senes ad subditor(um) et iuuen(um) in
struccionem Sc(d)o hortat(ur) subditos
et iuuenes ad senior(um) debitam
subiectionem Tercio hortat(ur) vtrosq(ue)
vt in conspectu dei habeant mentis
humiliacionem ibi Similiter ibi
humiliamini Prima pars diuid(itur) i duas
Quia primo po(nit) persone exhorta
tis notificacionem Sc(d)o po(nit) ipsius ex
hortacionis inuitacionem et obseruacio(nem)
ibi pascite quod est in nobis
In prima parte intendit dicens quod
Illius persone exhortacio est humili
ter recipienda que habet in se humilita
tem antiquitatem Christi testimonium veri
tatem et eius familiaritatem Sed talis
ista habet exhortacio beati petri ergo
alios senes et alios prelatos ig(itur)
eius exhortacio ab eis humiliter est
recipienda concludit ergo sic Vos ergo
hortatus sum libros et seruos
uiros et mulieres Restat nunc uerba
exhortacio in iuuen(um) et senior(um) Se
niores ergo qui in nobis sunt obsecro
ego consenior hic est aius anti
quior temporis antiquitate et mor(um) ma
turitate et testis Christi passionum qui et
eius que in futuro reuelanda est
glorie communicator Est autem considerandum
quod petrus Prius describit se Christi
ipsi que uita eius exhortacio erat
recipienda Nam primo describit se
a sua humilitate cum dicit Senio
res ergo qui in nobis sunt obsecro
non enim possum precipere sicut corum pre
latus non in preciperet Sed ob
secrabat obsecrans quod apostolus dicit
i. thes. ii. Seniores ne increpa
ueris sed obsecra ut patres iuue

nes ut fratres Sc(d)o describit ab eius
temporis et mor(um) antiquitate Ego consenior
Nam ut scribit(ur) iob xii. In antiquis
est sapientia et in multo tempore prudencia
Tercio describit se Christi testimonium ve
ritate cum ait Et testis Christi passionum Na(m)
ipse fuit testis passionum Christi aperte
visione quia eos paciente proprius fuerit
sine compassione consimiliter quia propter ipsos fuit
ligatus et cathetus ut dicitur actuum xii.
Quarto describit se Christi familiaritate cum ait
Qui et eius que in futuro reuelanda
est glorie communicator Nam ipse communica
tor fuit Christi glorie confirmat primo quia
vidit eum se transfigurare vt ait xvii.
scribit(ur) et assumpsit Ihesus petrum Io et
Ja et transfiguratus est coram eos Sc(d)o quia
vidit eum resurgere Iuxta illud luce
xxiiii. Surrexit dominus vere et apparuit
Simoni Tercio quia vidit eum simul
cum aliis apostolis in celum ascendentem
Nam ut scribit(ur) Actuum i. Videntibus
illis eleuatus est et nubes suscepit
eum ab oculis eor(um) Deinde cum dicit
pascite qui in nobis est gregem
dei prouidentes non coacte sed sponta
nee secundum deum neque turpis lu
cri gratia sed voluntarie neque ut do
minantes in cleris sed forma facti gre
gis ex animo ut cum apparuerit princeps
pastor(um) percipiatis immarcessibilem
glorie coronam Sc(d)o po(nit) exhortacionis
inuitacionem et obseruacionem et est textus
Sic se habet petrus respectu ipsius Christi
sicut se habent omnes pastores pla
ti respectu ipsius beati petri Sed beatus
petrus humiliter suscepit curam regi
minis et totius gregis Christiane fidei
in vicaria Christi a Christo ergo similiter
et alii prelati debent curam suscipere
ex precepto beati petri dicit ergo Quia sum
consenior nobis et testis passionum
ex precepto pascite qui est in no
bis gregem dei prouidentes et c(etera) ...

p
petri

lia et tpalia nō coacte s3 spōta
nee scdm deū neq3 turpis luc
s3 voluntarie nō dnantes ita in cle
ris s3 fōr facti greg' ex animo et cu
apparuit princeps pastor percipiatis
in marcescibilem glorie corona
Est aut considerand q plat' instā
z scda quātū ad pnūs dz v pordi
ne hre que aplus tangit i ist'
vis Nam pmo plat' deb esse p
ceptoria 2° deb esse voluntaria
Tcio deb esse vicor contpatoria
Quarto deb esse exemplaria Quinto dz
ee fructuosa et meritoria pmo igit
plat' deb esse preceptoria qr nllo
dz pcurare ipaz platōz dicente
Aplo ad ebre v° Nullus assumat
s' honore Oz qui nō ad os tag
aaro Oz quilz pcepto sui ma
dnt ipam platōz suscipe cuiq
ad h' aplus dicit pascite qui z
in nobis grege dei ut glo dicit
Oz sicut dns petr' totius greg'
cuiz hre iussit Ita petrus sequ
tibus pastoribus eciā iure man
dat ut quisq3 qui secū est grege
dei sollicite gubnādo custodi
at 2° plat' deb esse voluntaria
nā nō dnt plati pascē greges
vt ceci aliq pnr' ppl in opinam
u' tpaliū s3 libe z spontanee hic
dnt facē in tuitu supne merced'
z qntū ad hc aplus dicit pvide
tes nō coacte s3 spontanee scdm
deū Nam ut gilbertus dicit Non
est spontane' qui paupertate urget
neq3 voluntarius quē cupiditas
trahit Tcio dz ee vicor contpa
toria quia nō pot luc' dnt pla
ti pmoni ad dignitate vl allos
pmoue s3 liberalit' sine aliqua p
hui contpatōe dnt bnficia eccia

stica dispesare Juxta illud pbi
voluntarie sacrificabo tibi et
cosi nō t q bō est z qntū ad
hc aplus ait neq3 turpis luc
gra s3 voluntarie Nam ut dic
bnus dnt Certa est dapnac' eorū
qui adhorēs turpis luc secta
tes questū estimāt pietate
Quarto deb ee exemplaria qua p
lati dnt ee forma humilitatis spis
subditis Vn in gtlia' fiblini
ctore ee posint vnli ex talli
esto in illis quai pmus ex eis
z quātū ad hc aplus dicit neq3
ut dnantes in cler' s3 forma
facti greg' ex animo hc est for
sit subiectionis et humilitatis
spis subditis Quinta dz ee fructu
osa et meritoria bn dnt sic pla
ti et bnficia eccliastica cami
strare ut pducetū illius qui
est princeps pastor possit in
marcescibilem corona accipe
Vn iohis x° scdm Ego sum
pastor bonus et cognosco
oues meas z ego do uitā
eternā eis Et quātū ad hc dicit
Apostolus cū apparuit princeps pa
stor percipiatis corona glorie
in marcescibilem Oz in igit'
ista quinq3 pericls que plata
reddit' digna z comendabilis
remouet' quinq3 que reddūt
ipaz platōz in digna z vitu
pabilem Nam pmo plata
nō dz ee ambitiosa 2° nō
dz ee in voluntaria z contagiosa
Tcio nō dz ee cupida z pmo
sa Quarto nō dz ee supba et
pomposa Quinto nō dz ee in
utilis z in fructuosa Deinde cū
dicit Similiter adolescentes sub

diti estote senioribus omnes enim
in uicem humilitatem insinuate quia
resistit deus superbis humilibus
autem dat graciam Hic hortatur iuue
nes et subditos ad seniorum subiectionem
debitam et est textus clarus Sic se ha
bent iuuenes respectu seniorum sicut se
habent subditi respectu superiorum Sed sub
diti debent obedire suis superioribus
ergo similiter iuuenes debent esse subiecti
senioribus hoc est quod dicit Filii
adolescentes subiecti estote senio
ribus Sed et humilitatem adinuicem
insinuate Cuius causam subdit
quia deus superbis resistit humili
bus autem dat graciam Est autem consi
derandum quod obediencia prelatorum
est debita et perpetua Unde ad
Hebreos ultimo scribitur Obedite prepo
sitis uestris et subiacete eis quia ipsi
peruigilant quasi racionem pro animabus
uestris reddituri Obediencia uero priorum
est necessaria quia deus superbis
resistit humilibus autem dat graciam
Augustinus super Iohannem dicit unde
uim superum est superbia sequitur humi
litas humilem autem spiritu suscipiet

Humiliamini igitur sub potenti manu
dei ut uos exaltet
in tempore uisitacionis omnem
sollicitudinem uestram pro
icientes in eum quoniam ipsi
cura est de uobis Posita ex
hortacione seniorum quantum ad iu
uenum instruccionem et posita iuuenum
exhortacione quantum ad seniorum
debitam subiectionem Inpresenti
apostolus hortatur ut nos semper in con
spectu dei habeant perfectam mentis

humiliacionem et hoc facit quia primo
ostendit quod in conspectu dei debet esse
mentis humiliacio Secundo ostendit quod aduer
sus dyabolum debet esse attenta uigilacio
Tercio persuadet quod in nobis debet esse
diuinorum beneficiorum graciarum accio et ibi
Sobrii estote et ibi Deus autem omnis
gracie In prima parte ponit tria Primo
Quomodo uoluit exaltari et honorari ad
dit se in conspectu eius humiliacio Sed
nos generaliter debemus hoc uelle Unde re
dicit quod iudicio quod deus resistit
superbis humilibus autem dat graciam
humiliamini igitur sub potenti manu dei
ut uos exaltet in tempore uisitacionis
omnem sollicitudinem uestram proicientes
in eum quoniam ipsi cura est de uobis
Est autem considerandum quod ista auctoritas
quantum ad prius explicit potest exponi
primo ut sit dicta in persona predicatorum
diuinum uerbum populo proponentium Secundo ut sit di
cta in persona prelati suos subditos
humiliter et benigne corrigentes Tercio
ut sit dicta in persona dei filii huma
num genus creantis iudicantis et gu
bernantis Per manum dei enim ista tria
intelligere possumus Primo ipsos pre
dicatores qui populo predicant quia predicatores sunt
manus dei per quas deus porrigit
spiritualia bona ipsi populo de quibus
scribitur in Canticis V Manus mee
id est predicatores mei distillauerunt
mirram Hec est bona spiritualia que licet
uideantur amara tamen spiritualitatem
sicut mirra preseruant tum homines
a corrupcione mortis eterne Secundo per ma
num dei dei possumus intelligere
ipsos prelatos suos subditos leniter
et humiliter corrigentes Nam sicut
per manum homo protegit alios et se
defendit sic deus per suos prelatos
tamquam per suas manus fideles

p
~~peti~~ ~~prelat~~

corrigit abstinet defendit Et de
istis manibus scribitur in ~~psalmo~~ vb ubi
dicitur Emitte manum tuam hec est p
lati tui super gentes qui te non
noverunt ut cognoscant te sicut
et cognitus in nobis Et has primam
manum dei possumus intelligere filium
dei humanum genus creantem iudicantem
et gubernantem Nam sicut filius dei
dicitur verbum patris quo omnia intelligit
sic dicitur manus patris quo omnia
sustentat et gubernat De hac manu
~~scribitur~~ in psalmo Dante te illis col
ligent aperiente te manum tuam
omnia implebuntur ubertate Debemus
1o primus humiliari subpotenti manum
predicatorum divini verbi populo predicantis
et populo bona spiritualia porrigentis
Debemus 2o humiliari subpotenti manui
prelati suos subditos leniter et humiliter
corrigentis Et has debemus humiliari sub
potenti manum dei filii totum genus
humanum creantis iudicantis et gubernantis
et specialiter quod sub ... manum dei de
bemus humiliari sic ut si dicebam

Explicit

predicta auctoritas explicat compositum pre
missum ut sic dicta in persona prelatorum
divini verbi populo predicantium dicere possumus
quod in qualibet digna et laudabili
predicatione tria debent esse Nam primo ex
parte auditorum debet esse humilis et de
vota subiectio quia auditores super
bi et arrogantes non sunt digni au
dire verbum dei nec corde superborum divina
sapientia intrare potest eo quod anima sedendo
et quiescendo fit sapiens et prudens
Anima autem superborum semper est in mo
tu et in vacillatione quadam ideo
benedictum est Sap. 1o quod in malivolam
animam non introibit sapientia nec habitabit
in corde subdito peccatis 2o ex parte pre
dicatoris debet esse divine dulcedinis contemplatio
et mentis elevatio quia predicatorem

predicatores debent auditores ab istis tempora
libus removere et ad spiritualia bona
elevare Et has ex parte prelatorum circa salu
tem auditorum debet esse continua medi
tatio Nam debent predicatores pro salute
auditorum semper vigilare in orationibus
ne adversarius vester dyabolus qui tamquam
leo rugiens circuit querens quem
devoret superseminet zizania ubi
ipsi seminant et triticum Ista autem tria
que in digna et laudabili predicatione
debent esse in proposito verbo possumus in
telligere Nam auditorum humilis
devota subiectio habetur cum dicitur
humiliamini subpotenti manu dei
hec est auditores vos debetis humi
liari subpotenti manui ipsius
prelatorum nobis verbum salutis predicantis
Divine vero dulcedinis contemplatio
et mentis elevatio habetur cum adiungitur
ut vos exaltet in tempore visitationis
hec est in tempore predicationis que debet esse
visitatio auditorum ipsi auditores
debent elevari et exaltari ad
spiritualia bona gustanda et per
cipienda Sed ipsius predicatoris
circa salutem auditorum continua me
ditatio notatur cum subiungitur Omnem
sollicitudinem vestram proicientes
in eum quia ipsi cura est de vobis
Dicit ergo Petrus apostolus
vos auditores debetis humiliari
subpotenti manui predicatoris
vestram salutem predicantis per humilitatem
et devotionis subiectionem ut vos
exaltet in tempore visitationis per
divine dulcedinis contemplationem
et mentis elevationem Omnem sol
licitudinem vestram proicientes in eo
quia ipsi cura est de nobis pre
latorum et vestra salute per con
tinuam meditationem ~~Expositio~~ ista

auite ut dicta in psona pr[e]latis
dum^m vim pplo puit / mit scda
rio est opponenda ut sit dicta
in psona plati suos subditos
leniter et humilit[er] corrigere possunt
aut dicere quod ea sunt illa que red
dunt officium cuiusli[bet] plati lauda
bile et comendabile Primum est sub
ditorum humilis mansuetudo Secundum
est plati iusticie officium sollici
tudo et h[ec] ea in p[ro]posita auite p[er]
ordine m intelligunt[ur] Nam sub
ditorum humilis mansuetudo hab[e]t[ur]
cum dic[itu]r humiliamini sub potenti
manu dei / plati vero iusticie recti
tudo no[ta]t[ur] cum subinfert[ur] omnem
sollicitudinem vestram proiicientes
in eum quia ipsi cura est de nobis
Primum igitur quod reddit officium plati
laudabile est subditorum humilis
mansuetudo Nam cum superbis
subditis platus laudabile offi
cium g[er]ere non potest Sunt autem ea que
subditos movere debent ut mansue
tudinem et humilitatem habeant erga suos
platos Primum est eorum delectabilitas
Nam cum delectacio magis consistat
in quiete quam in motu eo ipso
quod superbi et protervi semper sunt in motu
et vacare inceciis delectacionum et gau
dium in se h[abe]re non possunt propter quod
signum^r ille philosophus dicit quod pecca
tores in se ipsis non gaudent quia
non vident aliquid in eis existere
propter quod gaudere possint Secundum est
platorum potestas Nam cum prelati
potestatem habeant super subditos sequitur
quod eis resistere non possunt sine periculo
corporis et anime Et ideo dictum est
Item inportune violentie resistere conan[tem] fa
cit potestas, ut torrens contra ictu
fluminis Tertium est divina ordinabili

tas Nam cum omnis potestas sit a deo
et que a deo sunt ordinata sunt a deo
Sequitur quod qui potestati platorum resi
stit divine ordinacioni resistit ut
~~apostolus dicit ad Romanos xiii~~ Sunt
autem ea que subditos movere debent
ut humilitatem et mansuetudinem habeant
in conspectu dei suorum platorum in primo
membro auctoritatis per ordinem intelligunt[ur]
Nam subditorum delectabilitas hab[et]ur
cum dicitur humiliamini Nam inter ceteras
virtutes humilitas maiorem quietem
et delectacionem prestat platorum potestas
notatur cum adiungitur sub potenti manu
Sed divina ordinabilitas notatur cum
subinfertur dei dicat igitur apostolus petrus
vos subditi humiliamini propter vestram
debilitatem sub potenti propter plati
potestatem dei propter divinam ordinabilitatem
Secundum quod reddit officium plati comme
dabile est iusticie rectitudo Iusti
cia autem plati debet consistere in sup
borum depressione et humilium suble
vacione Nam ut dicitur Ecclesiastici deus
perdidit memoriam superborum et reliquit
memoriam humilium in sensu hominum
Debet autem platus erga humiles sub
ditos triplicem iusticiam servare in
subditorum de potestate superborum libera
cione 2° in subditorum humilium in
promotionibus exaltacione 3° in sub
ditorum humilium in tribulacionibus
visitacione Nam primo debet eos de
potestate superborum liberare Iob xxix in
persona platorum dicebat pater eram
pauperum et causam quam nesciebam dili
gentissime investigabam conterebam
molas iniqui et de dentibus illius
auferebam predam ~~Item etiam~~ p[ro]
sperum ... dictum est ipsi prelato
libera eum qui iniuriam patitur

[illegible]
e plati

de manu potentis et ne paciens
scandalum in anima tua Secundo prelatus
debet humiles subditos in promocionibus
exaltare Nam homo humilis ex
sua humilitate meretur exaltari vnde
dicitur ~~Eccli~~ xj° Sapiencia humiliati
exaltat caput illius et in medio
magnatorum consedere illum faciet Et
eodem libro Cap° iij° scriptum est
fili in mansuetudine opera tua perfice
et super hominum gloriam diligeris quanto
maior es humilia te in omnibus
et coram deo invenies graciam 3°
prelatus debet suos subditos in tribula
cionibus visitare Nam secundum beatum
~~Aug~~ prelatus circa omnium bonorum de
bent provide omnem corripere inquietos
consolari pusillanimes suscipere in
firmos pacientes esse ad omnes Ista autem
tria in sequenti membro auctoris per ordinem
intelliguntur Nam humiliter depreca
te superborum liberacio habetur vnde dicitur
ut nos per humiles deus deprecato
superborum liberare Secundo nos exal
tacio nostra vnde dicitur Exaltet deus
ipsorum in tribulacionibus visitacio
nostra vnde dicitur in tempore visitacionis
3m est quod reddit officium prelati
commendabile est eius officium summa
et continua sollicitudo possumus autem
dicere Quartum prelatus quantum triplicem
sollicitudinem circa suos subditos
debet habere Nam primo debet inducere
in subditorum animos pacificacionem
Secundo in subditorum de statu supporta de
cias in eorum mente provocacionem Primo
prelatus debet inducere in subditorum
animos pacificacionem Nam ut scribitur
v° politicorum hec est differencia inter bonum
prelatum et tyrannum quia tyrannus
semper conatur inter subditos lites

et discordias seminare quia considerat
quod cogitat si subditi sunt vnita
adinvicem non convenient nec cogi
tent in dominium et potestate aufferunt
Sed bonus prelatus semper debet sub
ditos suos pacis vnitate ligare
in invicem Io ~~Iohannes~~ xiiij° Xpus
qui est pastor bonus suis disci
pulis dicebat in hoc cognoscent
omnes quia mei estis discipuli
Si dileccionem et pacem habueritis ad
invicem Secundo prelatus debet in suda
re in subditorum de statu supporta
cione Nam si omnibus dicitur in epistola
apostoli Alter alterius onera portate
etc. adimplebitis legem Christi poti
ssime tamen dictum est hec ipsis prelatis
quia ita dicit levare de statu sub
ditorum supportare ne peccatorum rigida
correccione sed magis adde spiritum
moneant vnde dicitur eius apostolus
ad ~~Galatas~~ Fratres si occupatus fuerit
homo in aliquo delicto vos
qui prelati qui spirituales estis in
struite eum in spiritu lenitatis ne inspi
ciens 3° prelatus debet inducere
in subditorum mente provocacionem Nam
debet prelatus pascere suos subditos
cibo doctrine et cibo boni exempli
et cibo temporalis subsidii provide
Io dictum est post primos prelatos
ecclesie pasce oves meas Ista au
tem que debet sollicitari ipse pre
latus in iiij° membro auctoris
per ordinem intelliguntur Nam sub
ditorum mentis pacificacio habetur vnde
dicitur Premium sollicitudinem
Nam tanto sollicitudo et discessio
animorum subditorum debet esse in vo
luntate prelatorum ut secundum eorum
... vnitatem adinvicem eorum vo

Sollicitudo
plati

destruit superbias nostras cum ad
iungit placentes in eum. Nam
sic subditi debent parte suas de
fere in prelatum ut ipse prelatus
persona sufficienter tollet omnes et
spi... Sed eorum vite penas non
cum adiungit cum ipsi cura est
de nobis. Nam cum debet esse
prelati deponunt de vite ipsorum
subditorum aliter non dicitur pastor
sed mercenarius. Et sic est opposi
ta predicta auctoritas ut est dicta
persona prelati suos subditos
humiliter et semper corriget. Et
ut dicebatur post expositum ut scilicet
dicta persona dei filii humani
generis creantis et iudicantis et
gubernantis. Nam secundo dicebatur
per potentem manum dei possimus
intelligere dei filium qui per quem adoptati
adoptamur loquendo per dictum prin
cipium et caput tocius divini et
filius non est brachium et manus
ut glossa dicit super verbo primo ps. Tu
vulnerasti humiliasti sicut vul
neratum superbum et in brachio vir
tutis tue deposuisti et adversa
rios. Et ergo per istum brachium
filius dei intelligi. Spiritus autem
dei digitus appellatur quia sicut di
gitus adiungitur capiti mediante
brachio sic spiritus sanctus procedit
a patre mediante filio. Unde super
illo verbo luce xi. Porro si in di
gito dei eicio demonia dicit
ambrosius ergo digitus dei est spiritus
sanctus in signo diabolica potestas
a nobis aufertur. Intelligendo
igitur per manum potentie dei fi
lium dicere possimus quod de ... ex
plicatur subtilem manum potentie
humiliari. Primo ratione benefi
cii creacionis. Secundo ratione iudi
cii exaltacionis. Tertio ratione

prudencie gubernacionis et
ista tria sunt per que debemus humiliari
sub potenti manu dei in proposit
verbis possumus intelligere. Nam
humilitas ratione iudicii exaltacionis
non tantum adiungit. Ut vos exaltet
beneficii creacionis non tantum dicitur humili
amini sub potenti manu dei humili
tas non ratione iudicii exaltacionis
non tantum intelligitur adiungitur. Ut
vos exaltet in tempore visitacionis. Sed
humilitas ratione prudencie guber
nacionis non tantum subinfertur. Omnem
sollicitudinem vestram proicientes in eum
quoniam ipsi cura est de nobis. Primo igitur
debemus humiliari in conspectu filii
dei ratione beneficii creacionis. Ad crea
cionem autem requiruntur tria. Nam
primo requiritur ex parte creature
producende potentia obediencialis in
obediendo. Nam creatura que debet
produci per creacionem non est in potencia
alicuius materie ex parte vel est
aliud quam ex nichilo aliquid fa
cere nichil presupponere. Sed solum
est in potencia obediencialis quia
adveniente domino producitur et creatur. Secundo
requiritur potestas virtualis in agendo
quia ipse deus per suam potenciam
vocat ea que non sunt tamquam ea que
sunt. Impossibile in creacione tamen non fieri
est potentia facientis. Tertio requiritur
congrua sapiencialis in agnoscendo
quia verbo domini in sapiencia dei celi firma
ti sunt et spiritu oris eius omnis virtus
eorum. Et ista tria que ad creacionem
requiruntur in primo membro auctoritatis
per ordinem intelliguntur. Nam po
tencia obediencialis in obediendo
habetur cum dicitur humiliamini. Nam ipsa
obediencia quam habet creatura
ad creatorem quedam famulatio
et humiliatio dici potest. Potestas non vir
tualis in agendo habetur cum adiungitur

sub potenti manu Dei ergo in cognoscendo sapiencia alios in cognoscendo
nos tamen subinfertur dei racione
huius triplicis curacionis Primo debemus humi
liari in conspectu dei filii racione in
dicte exaltacionis quod notatur ibi
quod addit ut vos exaltet in tempore
visitacionis Nam in tempore visita
cionis quilibet humilis vere exal
tabitur et ipsi cuius reddet rationem de
omni cura racione huius vita exalta
bitur quod de corruptibili fit incor
ruptibilis tunc creatura liberabitur
a servitute corrupcionis in liberta
te filiorum dei ut apostolus dicit ad
Romanos Secundo debemus humiliari in con
spectu dei racione prudencie guber
nacionis quod notatur in hoc quod subi
citur Omnem sollicitudinem ve
stram proicientes in eum quia ipsi
cura est de nobis Nam omnem
sollicitudinem vestram proicere debemus
in eum quia ut scribitur in psalmo Reve
la domino viam tuam spera in eo et
ipse faciet Debet proicere omnem solli
citudinem vestram in deo potest bene
et male intelligi Nam proicere omnem
sollicitudinem vestram in deo sic
quod nil debeamus agere male in
telligitur Unde Augustinus [illegible] Qui
te fecit sine te non iustificabit
te sine te non quod deus sine no
stris operibus non possit nos sal
vare Nam posset nos salvare
sine nostra operacione et sine sacra
mentorum recepcione sicut nos pos
set calefacere sine igne et frigida
re sine aqua et transferre sine na
vi Sed ut communicaret sua bonitatem
creaturis voluit quod omnia opera
mediantibus operibus nostris Unde
Sapiencie xiiii scribitur Tu autem pater
cuncta gubernas sapiencia et potestas
eos sic ut ratem eius transferat

mare Debet ut non essent supe
racuna opera Sapiencie tue propter
et sic in exiguo ligno credunt
animas suas Deinde tamen dicit
Sobrii estote et vigilate quia
adversarius vester dyabolus tamquam
leo rugiens circuit querens
quem devoret cui resistite
fortes in fide scientes eandem
passionem que in mundo est fi
eri fratribus Hic ponit quod
dyabolus adversus diaboli debet esse
attenta vigilancia et est racio
illius Illi qui habent fortem
et potentem inimicum debent
attente vigilare contra ipsum
et fortiter et potenter resistere
Sed nos gentiles habemus for
tem et potentem inimicum quia
dyabolum [illegible] dicit glossa Non
solum sicut homines in conspectu dei
sed eadem sobrii estote quia adver
sarius vester dyabolus tamquam leo
rugiens circuit querens quem
devoret cui resistite fortes
in fide scientes eandem passionem
ei que in mundo est vestre fraternitati
fieri hoc est non solum putetis
hanc temptacionem et impugnacionem vobis
fieri sed et aliis fratribus a
liis vestris qui sunt dispersi
propter nomen sicut vos Est
autem considerandum quod hostis noster an
tiquus habet contra nos inimiciciam
impacificabilem maliciam in
cogitabilem virtutem invincibi
lem et motum inquietabilem
Quantum igitur ad inimiciciam
impacificabilem dicitur adversarius
vester Nam adversarius ipse est nobis
et pacem cum aliis non habet Unde
ut scribitur ad Corinthios Que conven
cio Christi ad Belial et non potest
esse pax inter eos et christianum

z demone. Cuatum nos ad
maliciam incogitabilez di-
ci9 na dyas a'h'cp decipiens
ul deorsu impellens eo qr
ipe semp nititur nos decipe
di si aliqua bona nobis
psuadz illa tn st dicenda
simt mala qz ipe nos fac
ipa in intencione decipiendi
z fallendi. Cuntu aut adu
tute inbincabilem appellat
leo rugiens qz leo e fortissi
mus aialm z ad nullis pauz
occursum. Sic nos est ptas
sup terram q ptati dyli ba
leat qparz ut scbit Job
quatu ad motu incqnotabi
lem di. temt quens que
denorz Nam si impy in tru
itu ambulant sp ut scbitur
in ps sic ipe sp temt ut pos
sit deuorare aias. Coria ey
legit in imiciciam impacifica
bilem debemg resiste pso
betatez omemg nobis pdesse
Nam ut scbit Ecci xxx o
Sanitas e corpis z aie so
brius potus. Cont maliciā
no incogitabilem debemus
resiste porois qtimitante
Nam ut scbit in Cbny Mt xvii
hc genus demonior nisi
orone z ieiunio fugat. Con
t vtutez inbincibilem debē
resiste pfidei firmitate Na
ut scbit in Cbo ut sci p
fidem vicerunt regna z c. Ut
scbit ad Cbe xio. C q moti
lens incqnetabilez demus
resiste p ignem caritez qr sic
qui imiat aere est q fina
ritas debemg go sobrii z
vigiles z fortes esse in side
z cand in pugtom z passio

q est in alys pximis i nob
ipis lre ad resistend dyas
Cima ut glo dt Ipe demon
in pace e subdolus in psecucoe
e violentus & que animus in
dz esse tn patus ad resistend
quatu ie patus e ad pugna
dum dein cū d. Deus aut
omis gre qui uocauit nos
in etnam glam suā qui in xo
ihu modicu passos ipe pficiet
qfirmabit solidabit qz ipi gla
in scla sclor. Amen. Hic po
q in nobis dz esse dnor bn
ficior z grar acto z e to tlis
illi deug gras agē aquo ha
bemg oma ura bnficia z qui
uocat nos ad etnam glam su
am si tlis e ipe deg i z c d
go deg at omis gre qui uo
cauit nos ad etnam gloriaz
suam in xo ihu modicu passos
ipe pficiet qfirmabit solidabit
qz ipi gla z impm in scla sclor
Amē. Est at qsidand qr dom
nobis tributu a deo descbit ab
aplo in ista übis quadrupliciter
Pmo quatu ad donor vtilitez
Sco quatu ad donor libalitez
Ccio quatu ad recipiendi faci
litate Qrto qutum ad appetitg
sacie. Donor e vtilitas de
notur cu pmittit deg at ois
gre na ipe e deus gre nalis
ipe e deus gre acqsite z deus
est gre infuse Vel e deg gre
incipient qutinuant z qfirmant
donor nos libalitas nor cu ad
iugit Qui uocauit nos in e
tnam glam suā Nam ipe uo
cat nos libaliter sine ulla rot
bucione z sine puiu qsideratone

nalit p bonorum nalium largitio
ne notat nos libalit sine
ulla retribucione z sine p[re]mii
expectatione Vult nos vniuersa
sine aliq[ue] status vl psonarum
accepcione Et notat nos ppetu
alit sine aliqua tpis exclu
sione Recipiende nos facilitas
hetur cu dicit In xo ihu
modicu passos Nam modice
sunt iste passiones quas su
stinemus pro xpo ihu glie qua
nobis datum e Vn sup dom
e in ista epla expoditur si ox
gestari in bariis temptacionibus
ut pbatio fidei vre sit multo
preciosior auro qd p igne pbato
Et ad Ro viii aut Enod no
sunt digne passiones huius
tepis ad futuram glam q reue
labitur in nobis Pz mr appetitus
sacietas nr cu subinfertur
Ipse pficiet cfirmabit solidabit
q Nam ipe deus pficit i pnti
dans voluntatem pficiendi con
firmat dans virtutem exequendi
z solidat dans operacionem cstan
ti ul pficiet in futo ipam ro
nalem pficiam cgnicione cfirma
bit volutate pfcta fruicone
z solidabit memoriam qmeta
intencione Dein cu dc Sil
uanum fidelem frem nobis ut
arbitror breuiter scripsi obsecrans
z cotestans hc esse veram grci
am dei in qua statis Salu
tat vos eccia que e in babi
lone electa z marcus filius
meus salutate invice i osclo
sco gra vobis omnibus qui estis
in xpo Hec est vltra po istius
eple missio z destinacio z e to
talis Illius eple missio z de
stinatio e cu gaudio recipie

q exopte intrior pstant habz
fidelitatem exopte eple hz
bnitate exopte nos salutan
cium hz dilcoem z caritatem Et
exopte finis hz laudabilem
tinabilitatem Pz destinacio
eple quia nobis mitto hz dicta
ista igitur debetis eam cu gau
dio recipe dc i fidelem frem
siluanum qui in ntitaricus
Pz ca bre salutis cu misi ad
vos glo de Ingnio tangit
intrior portantis fidelitatem
ut arbitror breuiter scripsi ut
cito sr possetis intellige
Inquo tangit eple misse b
initate obsecrans z cotestans
autem scriptoris sr hanc e
veram gram dei in qua statis
hc e in qua stare debetis q
no e in aliquo alio salus i
quo nos oportet saluos fi
ri sr in gra xpi in quo tagit
rei sopte vitatem salutat
vos eccia que e in babiloe
electa hc e salutat vos
vos eccia Nam ut glo de
Rom notat babilonia pp c
fusionem multiplicis ydolatr
rie media eccia primitia
rudis z p ria fulgebat sunt
in ipa dc quondam in gra
erroris nunc aut fca e disci
plina vitalis Et marcus Et ita
filius meus spualis qr a
me baptizatus salutate in
vice z signum cnionis fidei
in osculo sco hc e in osculo
pacifico colubino no ficto
vel subdolo in quo tangit
salutancium caritatem gra
vobis omnibus qui estis i
xpo Nam qui in gra i cept
in gra epla finiat i quo tagit
fine laudabilem z inabilitatem

Et in hec terminatur · Canonica beati
Symeon servus petri
et apostolus ihesu christi
his qui coequalem no
biscum sortiti sunt fidem
in iusticia dei nostri et sal
vatoris ihesu christi. Postquam
apostolus induxit istos gentiles
qui per fidem conversi erant ad per
sistendum in gratie bonitate ne
succumberent paradversitates tribu
lacionum iuxta 1a epistola ut supra
dicebatur, inducit eos ut persis
stant in gratia christiane vitatis
ne putantur ad falsam doctrinam
hereticorum et pseudo apostolorum. Unde in
glo. habetur divisionem in initio
ait. Quod apostolus ista eisdem
quibus et primam scribit epistolam
videlicet pelectis persolitis dispersionis
ponti galatie Capadocie
asie et bithinie confirmans eos
adversus pseudo apostolos qui ve
ram doctrinam attentantes sub
os inducebant errores ut
a persecutoribus non desserit
heretici non cedat. Dividitur ergo ista
per intres partes. Prima primo
ponit salutationem 2o ponitur
epistole narratio 3o ponitur eorum
que dicta sunt in epistola confirmatio
2a ibi Quo omnia 3a ibi
nos igitur fratres. In salutatione
intendit tales. Ubi illa salu
tatio est utilis et omni laude
digna et cum omni gaudio est
recipienda que ex parte persone
salutantis habet commendationem. Ex
parte personarum recipientium
habet congruam dispositionem et ex parte
eius quod in salutatione ponitur
habet boni optationem et impetra
tionem. Sed talis est ista saluta-
tio apostoli igitur etc. Ista autem in habet tres
partes quarum prima talis est persone
salutantis commendatio. 2a est
personarum salutationem recipientium
congrua dispositio. 3a est ipsius
boni optatio et impetratio. Et sic hec
salutatio predicta dividitur in tres
partes. 2a ibi his qui coequalem.
3a ibi gratia in nobis. In prima par
te intendit talem rationem. Illa persona
mito dignior est commendari que habet obe
diendi voluntatem habet ergo cognitio
nem veritatis habet etiam humilitatem
habet officium auctoritatem et habet ex parte sui
dominum magna dignitatem. Sed talis
ista habet persona hanc salutationem
mittens. Prima in quatuor. Pri-
mo habet obediendi voluntatem.
Nam Simon interpretatur obediens
ut glo. dicit. Ipse autem veram obedie
ntiam habuit. Unde in cap. iiii Mathei scribitur
Quod ambulans ihesus iuxta
mare Galilee vidit duos fratres
Symonem qui vocatur Petrus et
Andream fratrem eius qui stati
ad vocem eius relictis retibus se
cuti sunt eum. Secundo non pe
trus habuit cognitionis veritatem
quod ipse dominum christum palam dei filium
cognovit excellenter. Unde in capitulo xvi
dicitur. Quod cum christus quereret Quem
dicunt homines filium hominis. Tunc
Petrus per testimonium istorum disci
pulorum dixit Tu es christus filius dei
vivi. Ut glo. signat dicit quod petrus
qui est caput vitam veritatem cognoscentium
interpretatur. Erat simul habebat etiam
humilitatem. Unde xiii Iohannis scribitur quod cum
christus vellet lavare pedes dixit
dixit propter nimiam humilitatem. Non
lavabis mihi pedes in eternum. In
quarto non Apostolus habuit officium
auctoritatem via eius auctoritas tanta

sunt ut quasi cuique esset ligatum
et intellectus. Secundo insinuatum sunt a
plus ihesu christo hic est symon et ap
postolus et tot viri sunt maior
dignitatem igitur persona mittentis
commendari et laudari secundum quatuor
Symon ecce obediendi volun
tas. Petrus ecce cognitionis vir
tus. Servus ecce meriti humilitas
et apostolus ecce officii auctoritas. ihesu
christi ecce sui domini dignitas. De
in tertio secundum. His qui coequalem
etc. Hic ponitur personarum salutem
recipiendi congrua dispositio et
ideo tertio Illis mittentis salutatio
apostolica destinatur qui sunt dispo
siti tali dispositione recipere salutem
in fidei cognitione quo ad se
ipsos sunt dispositi in iustitie ob
servatione quo ad proximos et sunt
dispositi recta intentione quo
ad deum. Quia tales sunt gentiles
isti quibus ista salutatio predesti
natur igitur etc. Secundo ergo his qui
coequalem hic est qui sortiti sunt
nobiscum tandem fidem cum apostolis
in quo habetur eorum perfecta cognitio
est una fides et unum baptisma
in iustitia dei in quo habetur iu
stitie observatio. Nam ut scribitur
in me iustitia est perpetua et stas
voluntas mea sine vinculo
terrene. Salvatoris nostri et
domini ihesu christi in quo habetur recta
dei recta intentio. Nam illi habent
intentionem qui omnia faciunt in
laudem dei. Iuxta illud Apostoli ad
Cor. Omnia in dei gloriam facite
deum tertio secundum. Gratia nobis et pax
adimpleatur in cognitionem domini
nostri ihesu christi. Hic ponitur optati
boni impetratio quod optatum
in ista salutatione etc. Ideo tertio
Illius boni optatio et impetratio

est cum gaudio recipienda quae
scilicet animam gratificare voluntatem
quietare et intellectum illumina
re. Quia talis est boni optatio et
impetratio quod optatur in ista sa
lutatione igitur etc. Secundo ergo gratia
nobis quantum ad gratiam quae
scilicet animam gratificat et pax ad
impleatur quantum ad pacem
mentis voluntatem quietantem
et in cognitionem dei et domini nostri
ihesu christi quantum ad cognitionem
dei ad intellectum illuminantem
deum tertio secundum. Quomodo omnia no
bis divine virtutis sue ad vitam
et pietatem sunt donata per cog
nitionem eius qui vocavit
nos propria gloria et virtute per quam
maxima et preciosa nobis pro
missa donavit ut per hec efficiamini
divine consortes nature fugientes
eius quae in mundo sunt corrup
tionem concupiscentie. Hic ut dicebatur
post epistole narrationem ad eius in
tellectum est sciendum quod ut dictum
est supra Apostolus in ista secunda epistola
intendit confirmare istos gen
tiles in doctrina veritatis ne per
vertantur per falsam doctrinam hereti
corum et pseudo apostolorum. Ad
hanc autem confirmationem faci
endam sunt tria per ordinem
necessaria. Primum est electe virtutis
in eis introductio. Secundum est fl...
remotio. Et tertium est flat vitan
de cautela sagacitatis cognitio.
Nam in materia aque debet
introduci forma ignis ista
debent per ordinem concurrere. Primo ca
liditatis et ignis introductio
frigiditatis aque expulsio et
primo ignis sursum elevatio
et in proprio loco quietatio. Sic
quicumque vult in virtute aliquem confirmare

s; pmo ineo esse vitatis
introducco 2o filit copulsio
z 3o falsitatis vitando saga
citatis cognicio z ipsa intate
cometacio volens igr apls
istos gentiles in vite elvii ca
confirmare zita facit Insima pte
vo vit elvangelice intro
ductiones in eis In 2a point
falsitatis heticorum remociones
3o gut point falsitatis vi
tande cautele z sagacitatis
cognicones atz in ipsa intate
conetacom 2a ibi fuerint
vere z psendo pphe 3a ibi hac
esse nobis krrnu Adnerz t
aut introductacom in aliquo
similit vident ta esse neta
pm e ment sanctificacio qz ut
dr Sapie 1o In malinolam
aiam no introibit sapiencia
Hm e dnior bnficiorum cotina
meditacio Vn pu bior primo
scbit intatez meditabit gut
tur meum sp dnum z labia
mea detestabunt in pimm
3m e auctoritas sac canno
nis roboracio z confirmacio qz
3m btm Aug m maior e sac
septure auctoritas qz sit os
huam ingenii pspicacitas
voles igr Aplus vitatem
elvangelicam in istis gen
tilibus introducere ista tria
pordine fac qz pmo hortar
eos ad mentis sanctificacom
2o ad dnior bnficiorum cotinaz
meditacom Et 3o ad sacri
canonis auctoritatis robora
tom z confirmacionez 2a ibi
Etm ii no psto sint h in
Ko ii indoctos Ipp pmuz
e sciendum qz ta sunt que o
pant in nobis ment sanctificacoz

Pm e dic gre infusio zin est
ira dispo 3m e bonorum operum
psecucio Dic go po ita in tres
ptes z in qz aplus cristo tbus
inducat istos gentiles ad ment
sanctificacom z consequens ad intatis
elvii ce consecucom scilicet illi hc em
in pma pte intendit talem roz
Gnierz nolut in scripis hre
ment sanctificacionez z p consequens
vit elvii ce consecucom debent
cognoscere gram eius ades tbuta
quo e vtuosa z quo e pciosa
Qz nos gentiles debet hc uel
le igr zel cotinar go sic Narra
ad salutacom dca e qz poro ad
impleatur in nobis in cognicione
dni nri ihu xpi pcmi cogni
conez ipp quo e qz psre Omnia
nobis dona vtut sue donata
sunt que quidem dona facint
ipp ad uita etiam consequendam
z pietatem consumandam z hc p cognico
nez eius s ihu xi qui nomit nos
gla ppa z vtute sua gla Pro
pangim nocz paruglm Qz pn
tute ppam nos saluarunt pcpna
intutez maxia z pciosa nobis do
narunt ut ph s dona efficiamini
dme consortes ne Ita tn qz sitis
fugientes corrupcom concupie
cius q est in mudo Est aut
considerandum qz gra nobis tributa
ab ipso deo psilui suis bndeni
hz v ipp que inam metez pt
sanctificatore Nam pmo hz vtuo
sitatem 2o hz singularitatez 3o
hz pciositatez Qrto hz fructuo
sam utilitatem Qnto hz ptta
compellere ptatem Pmo ia hz v
tuositatez z tquatum adhc Aplus
ait qz tlis gra nobis donata
est dme vtut no infirmitatis
ut glosa exponit sic cat gra

data in veti lege que veniunt
diu ad pfcm ut scribitur in epla
ad hebr. Pº lz singularitatez
Et qui tamen ad hc Aplus dc cum
vocavit nos ppa gla virtute
sua. 2º pp sanguinem hircorum
et vitulorum ipe xc nos redemit
sz per ppm sanguinem et virtutem
ipe passionis intravit semel in
sca et etiam redemtione inventa
ut dr ad Ebr ixº. 3º lz prio
sitatez et quantu ad hc Aplus ait
pgna maxima et preciosa pmis
sa nobis donavit. Unam ut
scribitur ad Cor. Empti n estis
precio magno honorificate et porta
te dm in corde vro. 4º lz
fructuosam utilitatez Et quan
tu ad hc dr ph efficiami con
sortes dine nae nam p graciam
dei hanc utilitate gsequimur
qz tn apparuit in gla sua si leo
ci efficiemur. 5º lz pcta ex
pellendi ptatem qz sicut no
e gnetio lucis ad tenebras sic
no e gnetio pcti ad graciam et
quantu ad hc Aplus ait fugi
entes corrupcionem concupiscencie
eius que e in mundo. Unam
sic debemus fuge concupiscencias
nos corrumpentes sic fugimus
spentes nos venenantes
eo dm Eccl. Quasi a facie co
lub. fuge pcta. Deinde tu dc
vos aut curam omnem subin fen
tes ministrare in fide vra virtute
in virtute aut scienciam in sciencia
aut abstinenciam ac paciencia
in paciencia aut pietatem aut
fraternitatis amorem in amore at
fraternitatis caritatem. Hic in du
cit eos ad merent sanctificacionez
eorum disposicione et e ro tu
illi qui volunt lre menti
sanctificacionem in se ipis debent
se disponere ad talem sanctifica
cionem recipiendam p debitos
gradus virtutum. Dz nos gen
tiles dicitur hc velle (?) et est gtinu
atur go sic deum e qui deus ma
xima dona et preciosa sue virtutis
nobis donavit et quis lectum
dine gre nobis in fisto vos
aut omnem curam nobis sub
inferentes hc e vos ipos di
sponentes ministrare in fide
vra in virtutem hc e sim et
simili modo condite vos sirbus
ministrantes eis virtus hc e
gstanciam bone vite gnsacionis
sit xc no ne ministrari sed
ministrare. In virtute aut mi
nistretis scienciam in sciencia at
abstinenciam in abstinencia
aut pacienciam in paciencia
aut pietatem in pietate aut
amorem fraternitatis caritatem
in amore aut fraternitatis caritate
ponas ii octo virtutes ascenda
admicta etiam. Est aut gside
randum qz ad hc qz ais disposita
ad graciam recipiendam ut p
eam ad glam etiam ascen
dere possit ca dz lre pulo bo
ni in ipo introduccionem. Pº
mali expulsionem et continuam
nutoriam opacionem resp tu
boni qz quis dz in se ipo i
troducere sunt 3 tres virtutes
nutive Prima e fides huni fi
cans qz attendente adeum
oz tde qz est et sperantibus in eum
remunerata e sic ut dr ad
hebr. 2ª virtus e constancia
fortificans ne p tempestacione
decidat unde Eccl. iiº scribitur
fili accedens ad servitutem

dei sta in iusticia et timore
et pa ciam tuam ad temptacio
nem Tercia est sciencia vel discre
cio regens vel ordinans Nam
sine bonum vero discrecio non sunt
est virtus sed eciam amica viri
tuum sive quam virtus vicium est
Respondeo igitur bonum introducti
quilibet debet habere fidem vivifi
cantem virtutem et constanciam
fortificantem et scienciam discrecio
nem regentem et ordinantem
Respondeo non mali quod quilibet debet
expellere sunt similiter tres vir
tutes necessarie Tercius Quarum
prima est abstinencia malis
resistens Ad thessal iiiio a
plus ait Hec est voluntas dei
sanctificacio vestra ut abstineatis
vos a fornicacione ut sciat
unusquisque vas suum possidere
in sanctificacione et honore Secunda
est paciencia ipsa mala suf
ferrens unde apostolus ad Hebr
de paciencia nobis necessaria est
ut voluntatem dei facientes
magna reportes repromissionem
Tercia est pietas compaciens
unde primo ad thymo iiiio scribitur
Exercitacio corporalis ad modi
cum utilis est pietas vero ad
omnia utilis est Respondeo igitur mali
expellendi debet habere abstinenciam
malis resistentem pacienciam
mala sufferentem et pietatem
aliorum miserie compacientem Respondeo
aut virtusque meritorie operacionis
sunt due virtutes necessarie Quarum
prima est dileccio fraternalis
proximum zelans Nam omnis
lex uno sermone completur diliges
proximum tuum sicut te ipsum

Secunda est caritas deum diligens super
omnia Primus preceptum est caritas Respondeo igitur
utriusque bonum meritorie operacionis
quilibet debet habere amorem fraternum pro
ximum zelantem et caritatem dei per
omnia diligentem Patet ergo quod unus
virtutes quas apostolus enumerat tamquam
per primos gradus ascenditur ad
vitam eternam De quibus gradibus
prophetatur est Ezech xl ubi dicitur
Et octo gradus erant quibus ascen
debatur per eam De quibus gradibus
eciam ps dicit Ascendens in corde
in corde suo disposuit in valle
lacrimarum in loco quem posuit ibi
dem subditur Ambulabunt de vir
tute in virtutem videbitur deus deorum in syon dein
de dicit Hec enim si nobis assint
et superent non vacuos nec sine fructu
in nos constituent in domini nostri
ihesu xpi cognicione Hic eos
docet ut habeant meritum sancti
ficacionis ex bonorum operum execucione
et hoc tercio Illi qui nolunt exe
cucionem habere meritum sanctificacionem
ex bonorum operum execucione nisi
ipsi debet semper fructuose operare
in cognicione domini nostri ihesu xpi
Debet vos gentiles debent hoc
velle id est dicit ergo videlicet quod postquam
virtutes assint nobiscum secundum presen
ciam et superent vicia non vacuos
nec sine fructu vos constituet in do
mini ihesu xpi cognicione Est autem con
siderandum quod bona et virtuosa opera
in nobis debet habere per ordinem quod primo
sunt debet esse per rectam intencionem
non attribuendo sibi bonum opus
Sed ipsi deo sicut apostolus dicebat
primo ad Cor xvo Non ego sed
gracia dei mecum Et quantum ad hoc
apostolus ait Hec si nobiscum assint

ht e qnia ffp ittus dei debz
vobiscu esse pnus / Q. o dz esse
inbriabilis pvicor supacone
Vn in apok dr vincenti dabo
ede deligno vite q e in padiso
dei mei Et qntum ad hc aplus
ait z hipenz Nam pintutes dz
viaa supare 7 3o dz esse plena
pegre conberato Vn aplus
ad Cor ait ffratres hortam
nos ne in vacuu gram dei re
apiat Et qntum ad hc aplus
dt Nam vacuos nc sine fructu
bone opacois / 7 o dz esse p
inatoria pdiuiam cognicone
Nam in cognicone dei et in in
pinim z vita btitudo mo illud
Jo xvij o hec est vita etna ut
cognoscant te vim dm z que
misisti ihm xpm Et qntum
ad hoc aplus ait i do nostri
ihu xpi cognicone

**Qui enim non pstō sunt
hec cecus est i ma
teptas obliuione accipiens
purgacois veteris suor delic**
tor / Postquam Aplus hortatus
e istos gentiles ad habenda
uicē sificatom in pte ista su
sup dicebat hortat eos ad dimi
tiun bnficor q tinuam medita
tonez ex eor vtilitat gsetucoe
zo cosin ipius sollicita exhor
tatone ipe Adtendencia aut
pme pt e sciend q cepucia
dine gre z ex gtinua meditacoe
bnficor mior vtilitates gseq
tur ymaginis z nobis gsiste
tis decoratom S. o me notatos
etificatonez 7o pccor gcpul
sionez Etnatio ipius dute
gre angmetatom ul augme
tacom Et sim hc pma po in
ioer ptes s gsistis inor vti
litatibus Aplus induct istos
gentiles ut heant ffp in se ipio
pnciaz dme gre z alior be
uefitior dinor gtinua me
ditacom ym ibi Etna ptter
z ibi h. n pordine facientes
Etnatia i i sit n Prima pte
intend tlem rom illi debes
puted dme vtute z dme gre
ymi peat absencia perimut
intellctus z metis claritatem
affctus obliquitate z memo
rie oblinionez z deformitate
Qz absencia dme gre oma
mala ht q sequr i z vtile e
uctiam dinam gram ffp pnci
palit hre z dina bnficia me
ditari gtimat igr adpceden
tes dom e q h ffp vtutes
supnus uniate debet semp
nobiscu esse pncipalit qz
cui no psto sut h in hc e cui
pdte vtutes no sut puted
cecus e intellctu in mam
teptans tanqua no habens
duce labitr de vno pcco in
aliud pobliquitate affctus
z ex hc accipiens oblinionez
purgacois veter suor de
lictor hc e oblinisct pmaz
suaz pccta hmoi hocs suctaare
abipo deos elongate / Est at
gsidand q sim btm Augn
detrintate in libro in nobis
sunt tes ptes dme ymagis
s intellctus voluntas z memo
ria Nam int relucz yma
go psapie gnicom qz ipe
e dei litus z dei sapia s
plum in volunte no relucz ymgo

spc sit pcaritat dilcom qz
ipe e amor nos prius solus
ut filij solius s; virtut quez
in nobis infirmat caritatez
ut Aug' dc xvi° de trinitate
Inmeoria aut relinq amor
prius pbnficij cacionis continuaz
meditacom In devotionon
xxxiii° scbit Memento qd
ipe e pr tmus qui posse di
vine gre consequimur divine yma
ginis in nob existent detepa
com qz consequimur intellcis crea tez
affcus obliquitate z ipius me
more oblivionez z deformitatez
Qz que ca aplus dc qd cum nos
pcis sint li sip dme virtutes te
cus est in manu teptans ob
livionez acapies purgatois
veterz suoz delictoz Hc
puritaz dvine gre consequimur
dte ymaginis pulcritudine
z decoracionez qz consequimur i tel
lcus illuiacionez pcp quenius
in cognicom spc sancti Dem
cu dc Petrus iij Fres magis
satagite ut p bona opa c
tam vocacom vram z elcone
faciatis Hic ponit mr voca
tionis certificaco ac ro ellis illi
dent hre dvine gre puritam
z continuam meditacom perpetuaz
consequunt eoz vocomis certifica
s; pconsummacom z puritas dvine
gre vos gentiles faciatis
ctam vram vocacionez igr zc
dc go Petrus iij fres magis
hc e maiori studio sathagite
hc e sufficient agite z suffr
laborate ad retinendas virtutes
sipius dctas nobiscum pricipar
ut p bona opacom vram ctaz
vocacom z elcionem faciatis

hc e nos ipos ctos faciat de
vra vocacone Generet aut
aliquis ut possit ab ctus esse
de sua vocacone z vide qd sic
p aplm hic qui ait ut p bona
opacom vram ctam vocaconez
z elconez faciat Augustinus sc
bit Ecc ix Ubi hetr nescit
ho utrz amore vl odio dignus
sit Dic qd aliquis pcitudine
poss se scie esse in gram poss
pcitudinez scie elconez suam
z vocacom qz eo ipo qd aliquis
e in gra ita nullus scie pt pc
titudinem se esse in gra dz qd
sit electus z vocatus a deo nc pos
s; esse conte deus ad sua glaz
no vorz sicut cu pcitudinem
scie pt se esse in gra ita mang
pcitudinez scie pt sua suam
elconez z vocacom qd aut nullus
pcitudinez scie pt suam elcom
z vocionez qd aut nullus pcitudinez
se sciat in gra pz tpl' si qd gra
di tpl' comparatur ad pnus considerat
pt primo nacq considerat pt ronc
dei acquis ipa gra infunditur
So ronc homis cui tribuit zo
rve actus qui ex ea elicit Pa
ro sit pz Nam habitus caritatis no
e ex nris opibus acquisitus s;
inmete nobis a deo infusus Unde
d maxima in smone de murib;
Caritas n homis no e a se ipo
s; salubrit donat ab ipo ipe n do
nat fidelibus suis Caritas igr
eo ipo qd mediante nob a deo
infunditur includit divinam ac
ceptatoz ut si qd ipe aliq accep
tat z aliqd diligit s; hnt caitez
z sua dilcom ex infund Dz co
stat qd nullus n ei revelet

diuinam acceptacionem et diuinum bn̄pla
citū s̄ quod aliquos acceptat ut eis
suum amorem tribuat ꝑtitudinem
scire pt̄ s̄ nullus ꝑtitudinem
ipam caritatem que sola dei volūtate
dependente pt̄ scire nisi ipō lr̄e
ei diuinum bn̄ficium s̄ quos aliquos
approbat ꝑcaritate et aliquos rep
bat ꝑiusticiam nulli hominum sit ꝯs
meritis ista nō tangit vir i Eccē ixº
Ubi dr̄ quod sūt iusti atz sapientes
et opa eorum in manu dei et tn̄ ne
scit hō utrum amore ul odio dign⁹
sit s̄ reseruat in ꝯtta incerta Nā
lz iustorum opa sint in manu dei
et sit deo accepta tn̄ h acceptio
nō sit ꝓpter hominū scorum et iustorum
s̄ magis ꝓpter dei nō ꝑūt scire
iusti scire utrum talia opa sint
digna amore ul odio eo quod talia
nō ꝯuolūtate dei dependent
Secūda rō sumitur ꝓpter hominis cū
ipa caritas tribuitur Nam secundū
phm̄ ꝑ secūda habitus cognoscitur
p actus n̄ valet igitur loquendo hitus
in nobis ꝯiūtos nō n̄ ꝑactus
cognoscere possimus cū i° ꝯtingit
actus precedentes ꝯsilitus iud
n̄alibꝫ et ꝯcomītes opibus acquisit
nō petimus ꝑtales actus ꝯgnoscere
aliquos hitus infusos in nobis
ꝯsiste Nam si aliquis delectabi
lit ea que lz largitur ꝑprinpibus
et delectabilit actū caritatis et castitatis
opatur et fortit ardua opa aggre
ditur ꝑ plures actus delectabilit ꝯce
de potit quis cognoscere nisi ali
quos hitus virtuosos h̄re eo quod
signum generati hitus ē delectacō
ul efficaciam fieri in ope sm̄ phm̄
ꝑ Ethicorum Sz utrum tales hitus
sint infusi ul ꝯ ꝑprus opibus

acquisiti cognoscere nō potit
ꝑ plures actus eo quod actus delec
tabilis nō solum pt̄ esse ꝯ
habitu acquisito nā delectatōn
castitatis s̄ inde delectabit eloq̄
sina ꝑprinpibus dare nō tales
actus ꝯ caritate ꝑūt esse q̄ est
hitus nobis infusus s̄ eciam
ꝑūt esse ꝯ virtute liberalitatis
q̄ sunt virtutes et hitus ꝯcomīs
opibus acquisiti Cū igitur cū
caritas infundit̄ nō possit pre
dictam caritatem cognoscere ꝯsiste
in ꝑpo nisi ꝑ ꝑpos actus et ꝑ ꝑpas
opaciones quod opaciones facte
ꝯ caritate sunt similes opaci
onibus factis ꝯ virtutibus n̄ali
bus ideo ꝯ plures opacionibus
nemo potit se cognoscere ee
in caritate ꝯ iii rō sumitur ꝓpter
actus caritatis quod ꝯpea eliatur
Nam effectus et actus caritatis
ē facere hominem deo acceptū
et ꝑpium meritorie opari Ut at
aliquis sit deo acceptus et q
meritorie opetur nullus ꝑtitus
scire pt̄ n̄ ille qui lz hominem
acceptare et opus eius merito
rium facere hic autem solus est
deus ꝑt quod solus ipe deus
ꝑtitudinem hic scire lz hanc
cūm videtur Aplūs tangere i ad
Cor iiiº vbi ait ul michi ꝯ
scius sum s̄ nō in hic iustificatus
sum Nam licz hō nō sit ꝯ ꝯ
scius peti alicuius Utz tamē
ꝑ hic sua vita sit deo accep
ta et opa eius meritoria ꝑti
tudinem scire nō valz ut utrum
in caritate ꝯsistat ꝑpria hō iusti
ficatur et deo ꝑprio sit prius ꝑ
ꝑ rōnem apli ~ Est aut ꝯside
randum quod lz ꝑtitudine nemo
scire possit se esse in caritate

tn aliquas qiectas delic[te] lre
pt. Vnde [?] tam sm btm gg[m] in mor
sunt signa in caritate z se
sine pcto osiste. // Tercium pm
e dulcor[um] vbor[um] delectabilibus
deuotus z intellectus. Unde tam cu
quis deuote z delectabiliter
vba dei audit magnum signum
e qz tlis in cari[ta]te ostat. Vn
dicit Jo viii[o] phac signum di
cebat. Qui e ex deo vba dei
audit. ppea vos me audistis
qz ex deo no este. Quartum signum
e opm pmpta z delectabilis exe
cucio. Vnde tam aliquis vidz se ex
pmptus ad opand bona opa z
hec delectabilit z cu quoda fuo
re signum e cu in gra z delecta
cone dei esse ad q pbas dilec
e exibitio opis z in btm gg[m]
z in signum e pctor[um] z vicior[um]
detestacio. Vnde tam si aliquis
vidz se pcta z vicia detestari
z decetes no pccandi firmum ppo
situm hz signum e eu gram hre
Vnde tam qz no sit quenco xpi
ad belial z opa dei cu sic q
traria opibus malis ymmo
diabli. Cu quis vidz se bona
opa dilige z malu detestari
z odire magnum signum. Signum e p
titor[um] pctor[um] vehement dolor
q[ua]tas. Vnde tam cu ille qui e in ca
ritate sp in va paciencia ossi
stit oz tlem pterita pcta plange
z de eis pfram q[ua]tticione lre. Vnde
z in btm August[inum]. Ambo vera pnia
in hec osistit. s. pterita pcta depla
ge z plangenda itm no comitt
te pz. igit[ur] lic[et] pctitudinez n[on]
possit se scire in cari[ta]te tn palos
signa p delic[te] paliqua qiecturam
lre pt. Et de tali etim
dice qiectetur. Ipsius loquitur

hic tn dr ut pbona vra opa[z]
etiam iustorum z electorum faciatis
dem cu dc. Hec n faciendo n
peccabit aliqn. Hic ponit inor
pctor[um] expulsio z e vo tlis. Illiq
gre pncia e vitia si qz opando
hoc no pccat. Si pnaciam dnice gre
z pcontinuaciam meditacom. suor
bnficior[um] no peccabit. si tlem
gram opa vra sp faciet igit[ur] z ol
dicat go h n faciendo i. sp p[er]tas
virtutes opantes no peccabitis
aliqn pt tpliat expom. Est ai
qsidand qz hic nbum peccabitis
aliqn pt tpli expom. Primo ut
hic referat ad vita etne adep
tom z tunc sns e hic n facietes
i. sm dei gram opantes no p[e]c
cabit aliqn qz ppam attigerit
ad vita etnaz ubi amplius n
peccabitis z ista videt[ur] exposicio
glose. Scdo pt hic expom ut hic
referatur ad dnice gre masionez
Et tunc e sns qz hec faciendo
no peccabit qz ut scribit[ur] pma
Canica Jo Omnis qui manz i eo
no peccat. Tercio hic pt expom
referat[ur] ad nostri firmus z pnciam
gtinuam meditacom z tunc est
sns hec enim faciendo hic e pnciam
z fine btm gtinue meditantes
no peccabit aliqn salte morta
lit. Vnde tam ut scribit[ur] Eccl vii[o] Me
morare novissima tua z in etnm
no peccabis dem cu dc. Sic n
habundant ministrabit[ur] nobis itroitum
in etnm regnum dni nri ihu xpi
z saluatoris. Hic po[n]itur pdnice gre
augmentacio z e vo tlis. Illius
bnficia gtinue debet meditar.
pmor[um] meditacomez sit nob
augmentu dnice gre z ministrat[ur]
nobis introitus in regnum etnm

Dz ectiō meditāc bnficioꝝ dei
tercio Dic̄ u dico hc̄ sit opando
zc meditanda dīna bnficia ha
bundant' mīstrabit' nob īntroitū
ī regnū ecrnū dni nr̄i ihū xp̄i
ꝛsaluatoris hc̄ e dabit' nob an
gnīcūm glie ꝛ v̄tutū pp̄uas ī
trabibit admita etiaz dem tn̄
dc̄ ꝑpt quod nos īn cipia semp
gmonē debis ꝛq̄uidem scientes
ꝛ ꝯfirmatos ī pn̄ti vitate Hic
eos īducit ad dīna bnficia ꝯ
tinue meditanda ꝯsili ip̄ius
ꝯhortatōne ꝛ mīor fac ꝯz p̄o
ponit' ip̄ius apl̄i ꝯhortatio
D3o ponit' ꝯhortatōis cāe ē
tificato ꝟtio ponit' dce ꝯhor
tatōis ī memoria retencio
2a ibi Justum aūt 3a ibi certus
sum e a ibi dabo aūt / In p̄ma
pte intendit tlem rom ille dct
dīnoꝝ bnficioꝝ ꝯtinuam medi
tatōm hre qui debz ꝯtinue sc̄t
gmoiti ꝛ īstructi Dz ego apl̄us
ꝯtinue intendo nos gmonere
ꝛ īstruere debis hc̄ e de utilitat̄
supdcis i' 2o dc̄ go ꝑpt qᵒ ī cipia
nos sp̄ gmonē debis ꝛq̄uide
scientes ꝛ ꝯfirmatos nos ī pn̄ti
ūite q dicet ꝯ licz sitis scientes
ꝛ ꝯfirmati ī pn̄ti ūitate Eo ta
tn̄ intendo sp̄ gmonē ut sitis
magis roborati Nam frequens
repetitio sciē est utilis roe ar
īpssionis Vn pr̄u 1o scribitur
Audiens sap̄ns sapiencior erit
ꝛ intelligens thabnacla posside
bit D3o e utilis roe ar ēctifica
cōis ut glo dc̄ hc̄ ꝯ no e pigꝛ
ingrō sepius itare no dz esse
onerosū discipl̄o sepius audire
3o e utilis roe uitoris ꝯsen
tōis na ut scribit' in Ecc̄o 3o
Animus qui audit uerba mea

ꝛsūabit ea hic e qui dilig
ue dem tn̄ dc̄ Justum aūt
arbitror quā diu sū in hac
thabnaclo suscitare nos in ꝯ
mōicōne Hic ponit' dce ipius
ꝯhortatōis cāe cāe asigna
re ro ēcus Justū e platum
suos subditos gmonē ꝛ instr̄u
ere quā diu pt Dz platus
pt gmonitōm face quā diu
viuit in hac pn̄ti uita gr̄ ꝛc
dc̄ go Justum aūt arbitror
quā diu sū in hc̄ thabnaclo
suscitare nos in ꝯmonicōnez
ua ꝟ gmoniēs ꝛ ꝯhortaº
ꝯpte btī Petri sunt insta ꝯ
triplicē Pmo rōne ꝯ ſte
ꝯmissionis Nam dem sunt
Luc xxiio Et tu aliqn ꝯuers
ꝯfirma fr̄es tuos Scdo rōne
pastoralis officiī ꝯectuōis
Vn pr̄u xxvii scribit' Cuilibz
platꝰ diliget agnosce uultū
pecudis tui 3o roe fine di
lcōis quā ut dz Ecc̄o xvii
vnicuiqz dn̄s mādauit dep
ximo ut eripiat eū abomi
ī equo 4o roe sue benigne
vocatōis ꝯ ut glo dc̄ Pie
ipe sunt benigne uocatus ꝛ i
structus adeo sit ipe benigne
teneba' alios instrue ꝛ ꝯ
monē dem tn̄ dc̄ Certus
sum ꝯ uelox e dispositio tha
bnacli mei scdm ꝯ dn̄s
nr̄ ihūs xp̄c significat' in
Hic po' dce cāe ēctificaº
ꝛe ro ēcus Ille e ēt de sua
morte qui hc̄ lz p̄ reuelatōm
ihū xp̄o Dz btūs Petrus
sunt ꝟ igit' 2o dc̄ go Certus
sum ꝯ uelox e deposicio
thabnacli mei sm ꝯ dn̄s

m ihus xpus significauit
uidetam eius tristitus potat
dici etius rone diue reuelacois
potat dici uelox rone subita
nes morcionis qr subito aia
recedit a corpore sic p[er]acionem
subito in ipo introducit[ur] z potat
dici deposito roe homis depo
sicionis dem cu d[icitur] dabo aut o
pam ut frequent hic post uos
post obitu meu in hor[um] meo
riam faciat[is]. Hic po[st] dce o
hortacionis in memoria rete
to re fo tlis. Illius ex[h]orta
semp[er] e in memoria retineda
p[ost] eius obitu qui in sua uita
fidelit[er] laborauit ad instruccoz
z adhortacoem suor[um] subditoru
Et tlis fuit b[ea]tus petrus i[n]c[ipi]t
er go qr uelox e deposito tha
bnacli mei ideo dabo opam
z frequent uos h[abe]re uolo post
obitu meu ut hor[um] memori
am frequent[er] faciat[is] h[oc] e opa
que facia in p[re]senti ad tantam u
tilitatez libent[er] uolo uos h[abe]re
p[ost] obitu meu ut hor[um] memo
riam frequent[er] faciat[is] q[uod] h[er]eti
cos z falsos aplos

Non eni[m] indoctas fa
bulas secuti nota[m]
fecim[us] uobis dni nri i[hesu]
x[risti] u[ir]tutez z p[re]sencia[m] s[ed] specu
latores facti illius magni
tudinis. Postq[uam] aplus hor
tatus e gentiles ad uctis
b[e]n[e]ficior[um] continuam meditatoz
in p[ar]te ista ut sup[ra] dicebat[ur]
eos in vite confirmat p[er] sanc
tamonis ac auctoritatum ro

boracom. Adonq in tlem est
sacend qr in sacro canone duo
testamenta cotinent[ur] s[cilicet] nouum
z uetus. Nam illa que in ueti
testamento sunt enigmate p[ro]
p[he]tata. Et in testamento nouo
sunt realit[er] z ap[er]te manifesta
reuelata qui i[gitur] uellet aliqua
in b[er]itate confirmar[e] debet ipm
roborar[e] duo z auctoritatibus
ueteris z noui testamenti duo igi[tur]
fa[cit]. Aplus qr p[ri]mo po[nit] cor[am] q[ui]
gesta sunt p[ro]p[ter] xm in nouo
testamento ap[er]tam reuelacionem
Sedo ponit ip[s]ius p[ro]ph[e]te ueteris
testamenti c[er]tificacone, z[ibi] ibi
Et hem[us] firmiorem p[ri]ma d[ivid]i[tur] in
z[ue]s p[ar]tes qr p[ri]mo po[nit] aplor[um]
scribencui z p[re]dicancium gesta x[risti]
in fallibilitas ueritas[tis] neritas
Sco po[nit] ip[s]ius rei reuelate cla
ritas. Sco ponit[ur] ipor[um] testioin
p[er]hibencium fidelitas z a i[bi] Acci
pies in[itium] ibi z hanc noce s[ecun]d[a] p[ar]s
p[ar]te intendit tlem rom quod doctina
illor[um] uos gentiles debet[is] ee
confirmati z robati qui uo sunt
secuti indoctos z uanos fabu
las s[ed] sunt speculatores z p[re]di
catores ueritat[is] cui tamen no p[o]t
subesse falsitas. Et tlis e doc
trina mea z aor[um] aplor[um] i[gitur] ic d[i]c
go bndico qr debet[is] doctina mea
h[abe]re in memoria qr no indoctas
fabulas secuti nota facim[us] uo
bis dni nostri ihu xpi u[ir]tutez
quia omia de[us] p[o]t op[er]a[ri] z co[n]tinuz
z p[re]senciam q[uod] oma ab eterno p[re]scivit
Et speculatores fa[cti] sum[us] e[ius]
magnitudinis. Est aut[em] conside
rand[um] qr sola sacra scriptura confa
bulis no est conposita. Sed aut

stie fabulose dnr pp inor q ipi fabule videt competere primo nam ipa fabula videt hre falsitatem 2o obscuritatem 3o novitatem 4o subtilitate / Sacra scriptura no pt dici fabula ut qd falso coposita pp vit pritatem Nam sola ipa in mtis libris in creato tm no pt subesse falsitas Vn aplo 2o ad thio dicit veritate loquens ait Erit enim tpus cum sanam doctrinam no sustinebunt sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros prurientes auribus et a veritate quidem auditum avertent ad fabulas autem convertentur. Unde pro "a veritate" audi: Erit enim multi quidem a veritate sic e a sacra scriptura auditum avertunt ad fabulas a convertunt / Scdo no pt dici fabula pp rei claritatem Nam fabula de quibusdam rebus obscuris vi esse coposita divina aut scia e clara et lucida Vn Sapie vio scribitur Clara et que nunquam marcescit sapiencia / Tercio no pt dici fabula pp rei antiquitatem Nam fabula e de quibusdam novis et de quibusdam rebus inusitatis et impossibilibus vi esse coposita ut dr primo metha ut q lupus loquebatur ad agnum et Et talia q sunt impossibilia sm cursum nature Sz tn sacra scriptura sic de deo tm nil e possibile et nil novum Non pt dici esse coposita de rebus novis et mirabilibus / 4to pp eius utilitatem na sacra scriptura e utilis pp finem ad quem ordinatur fabule aut inutiles dici pnt qz hz hominem sine debito pducere Vn 1a ad thio dicit plus aut ineptas aut aniles fabulas devita Omnis aut sacre scripture quesite quodamodo ita quadrupliciua pnt dici fabulose Primo q continet falsitate 2o q habent obscuritatem 3o hz rei novitate tn sunt decipientes 4to quia hz inutiliter sunt sunt ordinate ad finem state sacre scripture dem cu dr Accipiens n a deo pre honore et gloriam voce delapsa ad eum huiusmodi de magnifica gloria hic e filius meus dilectus in quo michi bn complacuit ipm audite Hic po ipius rei scripture evidencia et claritas ex ho tlis Illa vero e clara et lucida que immediate e spata prpm deum pre Sz tlis fuit transfiguracio xi cuius nos apli fuimus speculatores magnitudinis hic e transfiguracionis eius que erat clara et lucida qz ipe fuit accipiens a deo pre honore pfaciei et vestimentorum fulgorem et gloriam p divinitatis eius denotare pris manifestacom ut glo expot Vn subdit voce delapsa hc e demissa ad eu huiusmodi de magnifica gla hc e a pre glorioso glorificante filium et dicente hic e filius meus dilectus in quo michi bn complacuit ipm audite Est aut considerandum q pt celestis in hac voce q v filiu suu descripsit et notificavit Primo q eius singularitate Scdo q eius consubstancialitate Tercio q dilectionis caritate Quarto q operacionis utilitate Quinto q docendi auctoritate Primo nam descripsit eu q eius singularitate cu dixit hic e filius prius nos at filii sumus p adopcionem Scdo eu notificavit q eius consubstancialitate cu dixit meus Nam ut

ipse testatur in euangelio Joh.
Omnia que habet pater mea sunt
nichil namque est in patre quod non sit
in filio preter illa que ad proprietates
relationis pertinet que quidem re-
lationes non sunt aliquid sed ad
aliquid. Tertio eum describit ex eius
dilectionis caritate cum dixit dilectus.
Nam ut ipse testatur pater Canticorum
v° Ipse filius est dilectus meus
candidus et rubicundus electus ex milibus
electus. Quarto eum describit ex eius
operationis utilitate cum ait in quo
michi complacui hoc est in quo meum
beneplacitum ostendo. Nam sicut ipse
verbum in quo omnia pater intelli-
git sic est beneplacitum eius in
quo omnia beneplacita pater operatur.
Quinto notificavit eum ex condecen-
tia auctoritatis cum dixit ipsum audite
scilicet tamquam ipsum doctorem et magis-
trum cum dicitur Et hanc vocem audi-
vimus de celo allatam cum essemus
cum ipso in monte sancto. Hic ponitur
ipsorum testium testimonium perhibe-
tur fidelitas et est textus. Testibus
illis Dz credi de voce patris glori-
ficantis suum filium quam predictam vo-
cem audiverunt Dz ipsi Apostoli Pe-
trus, Jacobus et Johannes. fuit textus vel dicitur quo
Et hanc vocem audivimus de
celo allatam hoc est de celo emis-
sam cum essemus in monte sancto hoc
est in monte Thabor et similem vo-
cem audierunt in monte Olive-
ti quando orabat. Item glo. dicit. Que-
ritur aliquis at utrum claritas
illa quam Christus ostendit in monte fu-
erit vera et videtur quod non quia corpus glo-
rificatum non potest videri ab oculo
non glorificato. Dz Apostoli qui eius
claritatem viderunt non dum erant
glorificati. Respondetur. [illegible]

est glorificatum dicitur habuit claritas ista erat
similis claritati vestimentorum et vere et
subdit quod per Eliam qui ibi apparuit
intelligitur verbum eorum qui fuerunt in lege.
Dz per Petrum Jacobum et Johannem intelliguntur verbum
eorum qui sunt subiecti. Nota
autem adhuc quod aliqua res visa et
audita sit vera quatuor ad primo
requiruntur in ea. Nam primo
ex parte videntis debet esse dispositio.
Ex parte sensus debet esse certificatio.
Ex parte autem rei non debet esse illu-
sio. Ex parte autem loci non debet esse
longa remotio. Sed autem omnia
fuerunt in predicta transfiguratione Christi.
Nam primo fuit ex parte viden-
tium dispositio quia videntes hanc
claritatem fuerunt Petrus Jacobus et Johannes ut
patet qui in scriptura vicem(?) constrpa-
tor. Dz per Jacobum qui interpretatur bona
gratia intelligamus gratie divine il-
luminationem. Johannes interpretatur volens videre
divinam claritatem Dz esse dispo-
situs quatuor ad ista. Secundo ex par-
te sensus fuit certificatio. Nam ut
scribitur 2° de anima sensus circa proprium
sensibile errare non potest. Visus ergo circa
proprium visibile et auditus circa proprium
audibile decipi non potest. Et ideo Apostoli
claritatem quam presentem viderunt et vo-
cem patris paternam audierunt.
Ideo ex parte sensus non fuit decep-
tio sed summa certificatio. Tertio ex parte rei
non fuit illusio quia vere illa visa
fuerunt in transfiguratione Christi. apparuit
persona patris in voce non specie sed
apparuit in nube lucida. Dz persona
filii fuit demonstrata in carne
gloriosa. Et quia ibi erat fuit
tota trinitas ostensa ideo ex parte rei de-
monstrate ibi non fuit aliqua illu-
sio. Dz vera claritas ostensio fuit

cem illa claritas immaculosa sta
ntor x adsignandi claritate
nre in omo qua hitur sumus
post vniuersale iudicium ¶ Et tu ex
te loca ita sunt ibi longa remo
cio na qtingit qm sensus decipi ppt
nimia remotionem sensibilis zc
tius significacio an qsptu ipor di
scipulorum ¶ nos a mi ¶ assump
sit ihus pe z ia z ¶ p z tunc signi
ratus e tm eos is ex pte loca
no sunt remotu sz debita sensus
ad sensibile pporto has aut in or
qdiciones pordine tangit ¶ aplus
in hac ultima pte ¶ Iram uides
dispositionem tangit cu dt ¶ Et hanc
note nos sp apli ¶ certificacionem
no solum tangit cu adingit au
dimus na ut ipi ¶ apli testificati
sunt no possimus qm vidimus et
audiuimus no loqui primo aut
rei ibi appucio no illusione sz
claram z vam demonstracionem ta
git cu dt de celo allata ¶ Dz loca
adiuncta appropinquacionem tangit
cu dt cum essemus cu ipo i mo
te sco ¶ Ad argumentum in qrm
dicm e q in ptate corpor glori
osi e demonstrare se oclo glori
ficati sicut plaz dem cu dt ¶ Et
hemus firmiorem pheticum simone
cu bn facit attendentes quasi
lucerne lucenti in calliginoso lo
donec dies illucescat z lucifer
oriatur in cordibus vris ¶ Hic
¶ aplus ponit pheticie vetus tes
tamenti certificacionem z di ista po
in duas ptes qz pmo po phie
vetis testamenti certificacio ¶ Dz po
cuis certificacionis pbacio z ibi hc
pr ¶ In pma pte ponit tlem rom
¶ illa phia e firma recta cui debemus
credere z attende sic lucerne ardeti

in caliginoso loco ¶ Dz hc e pro
phecia vetus testamenti maxie
phia david pcina phibuit
testimonium decipo xpo in testa
veti sic pt phibuit in nouo
cu dixit dns dixit adme filius
meus es tu ego hodie genui
te Et io dt go habemus firmio
re phetium simonem hc e ma
firmacionem eorum que dixit dexo
hemus simonem pheticum z david
firmiorem int alios phetas qua
clarius alijs de xpo phetauit
ut glo dt ¶ Cui simone phia
bn facit attendentes hc e bn
facit o credentes quasi luc
ne lucenti in caliginoso loco hc
e int tenebras erroris z fflita
cu z hc donec dies illucescat hc
e donec claritas dei in futuro ap
pareat z lucifer hc e xpc oria
in cordibus vris ¶ Uram phia
vetis testamenti r v pnt statum
pt dici lucerna luminosa z tene
brosa ¶ Uram pt dici luminosa
r v vit quo qtinz z sic illis
qui sunt mo in errore et in te
nebrositate caliginoso loco
¶ Dz r v nit nunc reuelate tlis
lucerna pt dici tenebrosa qz
r v eorum qui erant in veti tes
tamento nos reuelata facie
glam dei qtemplam z in ¶ Al
plm h tn lucerna no e utilia
nisi donec illucescat dies spi
ritualis z lucifer ille qui ne
scit occasum oriatur in cordibus
vris qua cu venit q ex pte
est euacuabitur q ex pte est
sic scribitur i ad cor decimo ter
tio ¶ Hoc pmu intelligentes
q omnis phia scripture ppria
interpretatione no fit no enim
voluntate humana allata est

adlata e aliq prophia sz spu sco
inspirati locuti sunt sci dei
homines Hic ponit istis testifi
cationis pbatoem ro e quia illa
scriptura e certa que no e in ptate
homis ipam invenire ul doce
sz in ptate dei ipam pmitur loque
tis et inspirantis Quod vero e omis
scriptura prophie q° ro Nam sicut
glo dicit in ptate prophaz no erat
spus sctus spm ul quid futura pdica
re ita no erat ptatis eoz ut q
vellent dicent Quod ea sola v
debant que a spu dictabant
Ier xxiii° sebit Unde re
gr ut maledicet filio israel
nom re et in egro dicit Undiq
nunq aliquid loqui potest nisi
q deus posuit in ore meo
De go hic pmi intelligentes e
omis prophie scripture pria inspira
tione no fit ita no voluntate
huana e alia prophia hec e no
e inventa prophia ex libertate ho
mis sz spu sco inspirati hec e
spu sco instructi locuti sunt
sci dei homines Inquo verbo
dei tangunt tria Nam primo
ex pte spus sci tangit causa
efficiens Unde Job xxxii° sebit
Et inspiracio omnipotentis dei
dat intelligenciam 2 Entus Am
brosius dicit Et omne verbum verum
aquocumq dicat a spu sco e Ex
pte no ipius inspiratoris tangi
tam formalis infallibile veritatem
continens qz illud q inspiratur
a tali spu no pt esse admixtio
alicui falsitati unde Jo xvi°
Cum venit ille spus veritatis
docebit vos omne veritatem Ex

pte aut hominum inspiratoz tan
git causa materialis disponens qz
tales homines inspirati a spu sco
debent esse sancti et mundi Sed le
vit xix° sebit Sancti estote qm
ego sanctus sum

**Fuerunt vero et pseudo
prophete in populo sicut et in vobis
erunt magistri mendaces qui
introducent sectas perdicionis
et eum qui emit eos negabunt
deum suum ducentes sibi cele
rem perdicionem**

Postquam po
sita e pfeccio in istis gentilibus
nunc vero eorum te introducto impre
sita ut sup dicebatur ponitur falsi
expulsio hereticorum Adeoq enim
declaracio e sciendum q ipa falsi
tas procedit ex malicia ipius af
fectus contrarie veritatis in intellectu qz
sebitur in ethic Omnis malus
est ignorans ideo i° facit aplo
qua pmo docet ipam falsitatem
expelle pmit precedit ex veri te
intellectus 2° ibi hij no Certa pmi
ta facit Unus po falsitatis remotiva
2° ponit hereticorum pdicacionem fal
sitatem despecto 3° ponit omium eorum
assignacio 2° ibi Et multi mutam
3° ibi Ponit dud pt primo
e sciendum q falsitas hereticorum tria
mala hz Nam primo hz sacre scrip
ture corrupcionem qz sacram scripturam
no exponunt sz corrumpunt Se
hz auditorum inversionem qz eorum
doctrina hz ipos auditores in fide
errare vult pervertere Tercio hz inte
tionis debiti finis pvaricationem qz
eorum pdicacio magis e negociacio

lucri tpalis q acquisitis boni
spualis Cra go fac cplud 2m
q pista ta doc falsitatez hereticorum
removendam 2ª ibi et multi sequentur
3ª ibi Et in avaricia Prima pte
pte intendit tlem rom Illorum doc
trina est removenda q e deceptiva
et false doctrine et secte introductiva
et vite dapnatam vel negata et
est eorum dapnacionis procuratam
Quia omnia ista mala lz doctrina
hereticorum go 2a ptimat go sic
Dicit e q nos debetis in veritate
confundi veteris et novi testamenti
que veritas introducta e in nobis
apostolis scis et cohe dicit hereticorum
falsitatem compelle quia sunt
in nos sicut pseudo prophe i prophetis
sicut balaam et multi alii de quibus
scribit Jer xxiiiº prophetant in
nomine meo mendacium sicut i
nobis erunt post obitum nrm ma
gri mendaces qui introducent
in corda vra sectas hec e heresis
perdicionis et eum qui emit eos h
est xpc qui nos redemit ne
gantes et superducentes sibi celerem
perdicionem Est i doctrina eorum de
ceptiva quia eius possessores
sunt magri mendaces et false secte
introductiva quia introducunt
sectas Nam 2m glosam heresis
grece nomine secte latine Cum i quo
sculties sua obstinacione errorem
que semel cepit semper sectari
nullatenus cessat sectas in duce
dicit q est proprium hereticorum Est vite
negata qz negant xpm qui eos
redemit qui e via vita et veritas et
e eorum dapnacionis procurata quia
superducunt hec e inducunt sibi celerem

dapnacionem qr tlm finis est
iniquitatis regula Et confusione ipsorum
qui terrena sapiunt dicit eum tn dicit
Et multi sequuntur eorum insidias
per quos via veritatis blasphemabitur
Hic ponitur 2ª scripta conauditorum
infectionem est tf Illorum doctrina
e compellenda per quos divina vel
blasphematur et contempnitur et hoc
e doctrina hereticorum i 2a dicit go
q multi sequuntur eorum insidias
luxurias per quos veritatis via blas
phemabitur Nam doctrina he
reticorum dicitur esse luxuriosa triplr
Primo precessericia veritatis theorum
Nam sic adulter et luxuriosus
dicitur ille qui recedit a thoro proprie
vel sac scripture quidem aure
auditum avertendo et ad fabulas se
convertenda Sunt quos paulus
dicebat Non sum adulteran
tes verbum dei Secundo per luxuriaz
ipsorum quia tales nullam spem
future vite habentes soli pdicat
ut carnales delicias possit
habere ut glo dicit Tercio per compi
scencias aliorum quia tales here
ti potius trahunt et inficiunt a
lios consencientes eorum corporibus et
eorum delectacionibus quia popa
castitatis et abstinencie sic adhuc
apparet de quibusdam sectis here
ticorum propter quos multi sequuntur
propter eorum luxurias et concupiscencias
splendidas magis propter eorum doctrinaz
q credunt eam esse veram propter hoc
go contingit non dei blasphema
Iuxta illud ysaye lii Iugiter tota
die nomen meum blasphematur
dicit eum tn dicit Et in avaricia fictis
verbis de vobis negociabuntur
Hic ponitur 3ª scripta conmte

tionis debiti simus privatione
qui tunc est. Illorum doctrina est remo
venda qui solum predicant propter a
variciam et propter lucra temporalia in necem
magis quam propter spiritualia animarum ac
quisitionem. Secunda tunc est doctrina he
reticorum 2 Petri 2 dicit glossa Et in avaricia
fictis verbis de vobis supple subdoli
negociabuntur id est ipsi heretici predi
cando vobis. Verum sunt aliqui
predicatores qui ut possint populum
attrahere fingunt nova verba cor
ruptione saciant scripturam vel
licentes aurium quia prurigine sub
novello doctrinae eorum desideria
alios ingerentes quorum doctrina
magis placita quam dicendo ut
dicitur in prologo summarum confingunt
novos mores et novos gestus
quia extrinsecus demonstrant pel
lem ovinam intrinsecus autem re
tinent lupinam et vulpinam quorum
fictionem detestatur spiritus sanctus
Sapientie 1° dicit Spiritus sanctus
discipline effugiet fictum et au
fert se a cogitationibus que sunt
sine intellectu. Confingunt etiam no
va opera quia in ieiuniis et orationibus
contristant ut appareant hominibus
ieiunantes. Tales igitur predicatores
magis predicant ut negocientur
placere eorum auditoribus ut lu
crentur eorum pecuniam quam ut lu
crentur eorum animas. dem tn dc
tentibus iudicium iam olim non
cessat et perditio eorum non dormi
tat. Hic ponitur ipsorum hereticorum fal
sitatem predicancium dampnatio et dilo
facit Apostolus quia primo ponit
eorum dampnationem 2° ponit dampna
tionis probationem 3° ibi Qui
dem in prima parte intendit

talem rationem. Illorum pena est fortis
et acerba que debet semper affligere
perniciem et affligentis continenciam con
tinua solicitudinem et sollerciam.
Nam dyabolus qui animas impiorum cru
ciabit debet semper nocendi potenciam
quia sicut ipse per ignem infernalem se
cruciatur ita animas dampnatorum cru
ciabit et numquam cessat cruciare saltem
in voluntate 2° affligendi pote
nciam quia sicut ille malos et impios
habuit in culpa sic eos iuncto cru
ciabit in pena 3° ultimo affli
gendi sollicitudinem et solerciam
quia numquam dormitat eo quod non premitur
mole sua corporis. Unde Job xxx°
dicitur in persona demonum qui me
comedunt non dormiunt. Dicit ergo
quibus supple ingratis mediatum iudi
cium iam olim non cessat hoc est iudi
cium a beterno promissum eis numquam cessa
bit propter affligentis potenciam et perditio
eorum in abstracto propter affligentis
semper et fortis et excellens. Ideo dicit
perditio in abstracto propter affligentis
potenciam non dormitat hoc est
numquam requiescat propter affligentis
solicitudinem et solerciam. Deinde
cum dicit Si enim deus angelis pec
cantibus non pepercit sed rudentibus
inferni detractos in tartarum
tradidit cruciandos in iudicio re
servari. Hic ponitur dicte dampnationis
probatio et ista facit 2m quod triplici ratione
probatur intentum. Nam primo hoc
probat ex parte angelice dignitatis
2° ex parte humane paucitatis 3° ex
parte humane pravitatis 2 ibi Et origi
nali 3 ibi Et civitates. In prima
parte intendit talem rationem. Angeli
sunt digniores quam sunt homines

Dz deus angelis no pepcit
ymo eos in iudicium cruciandos
reservavit Igitur similiter hominibus
peccantibus et maxime hereticis non
parcet ergo dicit bene dicto quod perdicio
impiorum non dormitat quia si
deus angelis peccantibus non pep
cit Dz rudentibus inferni detractos
in thartarum tradidit in iudicium cru
ciandos reservari multo fortius
tale iudicium paratum est ipsis hominibus
peccantibus Est autem considerandum
quod rudentes sunt funes quibus
navium vela suspenduntur ut fla
te vento portum tranquillitatis re
linquunt quibus rudentibus con
veniunt ut glo dicit ipsi angeli
mali operantur qui mox ut flante
superbia ad usum creatorum elacionis
se erexerunt statim conatibus
elacionis superbie ipsorum tamquam
quibusdam funibus adprehendunt
inferni detracti sunt post igitur
demones rudentibus comparari propter
superbie elacionem Vel possunt rudentibus
ipsi demones appellari propter liga
cionem penarum quia sicut animalia ligantur
funibus sic ipsi demones in hoc
inferiori parte aeris calliginosi que
pars est dicta infimus vel celi sunt
penis gehennalibus tamquam
quibusdam funibus religati
et hic usque ad finale iudicium post
quod tunc recludentur in thartharo
hoc est in inferno inferiori quia ille ignis
paratus est dyabolo et angelis eius et hic
est exposicio alterius glose dicit
dicit Et de originali mundo non
pepercit sed octavum noe iusticie p
conem custodivit diluvium mundo
impiorum inducens Hic ponit
2m in supra ... quartum prin te

an theos est fuit magis in
unius gra ita in prima eta
te aptat quia sit una prius e
tatis Dz deus hominibus peccan
tibus eciam illa etate non pep
cit ymo eos per diluvium aqua
perimunt igitur multo fortius
hominibus peccantibus secundum istam
etatem deus non pepercit Et in
originali mundo hoc est hominibus
viventibus secundum originem primam
peccati non pepercit Dz octavum
noe iusticie preconem custodi
vit mundo impiorum diluvium
inducens ita scilicet inducit in
dicium dampnacionis super vive
tes impetuose secundum istam etatem
Est autem considerandum quod apostolus
appellat noe octavum quia quando
ipse fuit viii persona salvata
in archa vel ux uxore eius et filiorum
eius qui multo potest dici pro
iusticie quia qualiter subdeo vive
bant erat secundum iusticiam ipse do
cuit vel potest dici octava persona
quia diluvium eius tempore fuit et
fabricacio arche significabat
octavam etatem in qua erit salvacio
iustorum et significabatur per archa
in qua octo anime salve facte sunt
et perdicio impiorum et significabatur
per aquam diluvium octavam et glo
sam vi sunt etates Quarum
prima fuit ab adam usque ad
noe 2a a noe usque ad abra
ham 3a abraham usque ad
moysen 4a a moysen usque ad
david 5a a david usque ad in
carnacionem christi 6a ab in car
nacione christi usque ad finem mundi
7a et cor qui in fine mundi se

morit' vir et in vita eterna
r. Aplus vrs appellat qua
pipm saluata in archa sigi
ficabat' nra saluatio in octa
etate in q' crnuq tenaci sal
uati 7 libati ab omi malo i
cui signu xc nrum die con
cidi nolut / dem cu d' Et
ciuitates sodomorum 7 gomo
reorum in cinere redigens euer
sione dapnauit exemplum
eorum qui impie acturi sunt
ponens in iustum oppressum a ne
phandorum iniuria ac luxurio
sa conuersacione eripuit aspectu
enim 7 auditu iustus erat ha
bitans int eos qui de die i
diem aiam iustam iniquis
opibus cruciabant Hic ponit'
2' ro scriptura compne lenaue ad
peccandi prauitate 7e ro tlis
Nam humana pura e potius
ad peccata carnalia qua spua
lia ro dmi maiores i famie
7 minores culpe si deus no pep
cit sodomitis 7 alius peccantib'
p peccata carnalia ro multo for
cius no parcet ipsis hereticis pc
cantibus spm peccata spualia
dc igi' Et ciuitates sodomorum
7 gomoreorum in cinere redigens
euersionez hc est psubuersioz
dapnauit paucis in exemplum eorum
qui impie acturi sunt hc e
patere signans illos puniendos
si silo ipsi essent 7 iustum loth
oppressum a ne phandorum i iuria
quos adden ac luxuriosa cu
sacio quos adproxim eripuit
aspectu enim loth tagna iustus et
nos esencientez opibus eorum

Etsi quia loth fuit iustus probat
qz auditu 7 aspectu iustus erat
hc e erat iustus quantum ad visio
7 quantum ad fame diuulgacionez
cu nullus posset de ipso videre
vel audire aliquid nisi qd esset
bonum 7 iustum 7 qz tamen erat ual
de difficile ut glo dc int illos
iusticia seruare Ideo subdit ha
tans int eos qui de die i diem
aiam iustam hoc e loth iusti
iniquis opibus cruciabat dem
cu dc Nouit igit' deus pios
de temptacoe eripere iniquos no in
die iudicii reseruare cruciandos
Hic ponit' oim supradictorum cac
assignatio Dicit aut in suprior'
bus ta dca Primu e qd deus pu
nit bonos 7 malos 7 bonos
de tribulacone liberat Scdm e q
magis punit ipsos hereticos peccan
tes ipsos blasphemie 7 ydolatrie
qua alios Tercium e qd si deus pu
niuit angelos multo forcius pu
niet illos qui sunt in bestialiores
7 indigniores eis / Ita igi' fac
Aplus 7 in qd oim istorum triu cam
assignat 7 ubi magis aut ca'
Ibi v' 7 noe de tribulacone alios
nos psubuersionez dapnat' cuius
causa e qz nolut deus pios se
noe 7 Loth de temptacoe eripere Impios
no in die iudicii cruciandos reser
uare Nam nouit deus iustos 7
sanctos homines de tribulacone libe
rare qua ut scribit' ipso in psona
iusti nuchi cu ipso sum in tribulacione
tri. ei. eri. 7 gli. eu Impios no
in die iudicii nouit cruciandos qz
ut scribit' Job xx° 1° Iudic pdi
cionis seruat' malus dem cu
dc Magis aut eos qui pis carnez

in gentibus in mundicie ambulant
dominatorem quam contempnunt au
daces sibi placentes sectas non
metuunt introducere blasphema
tes Hic assignat causam secundi dicti
et ponit apostolus iiii^or maneries
hereticorum Nam aliqui sequuntur
heresim propter carnalem concupiscenciam
aliqui autem propter superbie iactanciam
quia elati superbiam volunt capti
vare intellectum eorum in obsequium
christi aliqui vero sunt propter complacen
ciam et eorum ingenii confidenciam
Aliqui autem propter intellectus cecitatem
et ignoranciam quia cum veritatem non in
telligunt novos ritus et novas
sectas inducere conantur Omnes
autem isti magis puniendi sunt
quam alios peccatores errorem id est sicut
quia si ipsi solo suo scelere pereunt
hoc est quod apostolus dicit Magis autem eos
scilicet deus punit qui post car
nem concupiscenciam quantum ad primum
ambulant ad illos qui sequuntur
heresim propter carnalem concupiscenciam domina
cionem que contempnunt ipsum dominum
ihesum christum dominatorem omnium quantum
ad illos qui heresim sequuntur propter
superbiam et iactanciam audaces
Sibi autem placentes hoc est de ipsis
conantur placere et non deo propter eorum
complacenciam et ingenii confidenciam
sectas non metuunt hoc est non
timent introducere quantum ad
illos qui heresim inducunt propter ce
citatem et ignoranciam Deinde cum
dicit Ubi angeli fortitudine et
virtute cum sint maiores non por
tant adversus se execrabile iu
dicium Hic ponit causam 3 dicti et dicit

tus angeli forciores et virtu
siores quam sint homines sed
tanta est vis penarum inferni quod
ipsi angeli non possunt tale con
portare igitur multo forcius ipsi
homines non possunt talem penam
et tale iudicium execrabile tol
lerare hoc est quod dicit Ubi hoc est
in quo iudicio angeli cum sint
maiores fortitudine virtute
scilicet quam sint homines non por
tant adversus se execrabile
iudicium infligendum eis propter
execrabilem vel propriam superbiam
deo scilicet Ecclesiastici x capitulo odibi
lis est deo et odibilis hominibus
superbia et execrabilis omnis in
iquitas multo forcius scilicet tale
iudicium portare difficile est ipsis
hominibus

Hi vero velut irracionabilia
pecora naturaliter
in capcionem et perniciem in his que
ignorant blasphemantes
tes in corrupcione sua peribunt
percipientes mercedem in
iusticie Postquam apostolus do
cuit hereticos fratres compellere
contra predicta de malicia afferendo
[illegible] ista ut supra dicebatur
dominum fratrem compellere potest pro
dicta de cecitate intellectus et nos
facit apostolus quia primo ponit ma
lorum qui de cecitate intellectus se
quuntur miseriam 2º ponit eorum repro
bacionem et ibi Et [illegible]
Ad evidenciam primi primo est
sciendum quod 2 in philosophia 2º Ethicorum
in nobis est duplex potencia una p[illegible]
ossencia quod est intellectus Alia

participacionem eius dicitur sensualitas
Appellatur autem sensualitas racio parti-
cipacionis quia est apta nata ipsi ra-
cionem essencialiter per-tinenti intellectui obedire
Cum igitur talis ordo in homine quod sensu-
alitas obedit racioni ita quod intellectus
sensualitati dominetur tunc homo potest dici
incontinenter esse et temperate Si enim
e contra ut quod sensualitas dicet intel-
lectui tunc homo potest esse incontinenter
et intemperate Ex qua certitudine amor
mala per ordine sequuntur Primum
est ipsius sensualitatis dominacio Unde
2m philosophum ixo Ethicorum homo sic
magis intellectus quia sensus et sensualitas
recipit ordinem magis intellectui
homine dominari quia sensualitate
Secundum est rei iudicium perversum quia
cum hoc quod sensualitas dominatur aliquo
iudicat voluntatem sensibilem
esse bona simpliciter cum tamen non
sit bonum nisi secundum quid Unde
tali dominus iudicium racionis pervertitur
Non est autem deceptus quia secundum
philosophum jo Ethicorum unusquisque
qualis est talia dicit et talia iudicat
eo quod ipso quod aliqui habent appeti-
tum infectum per dominium sensualitatis
inde est quod alios inficiat et de-
cipiant secundum infectionem eorum Tercium
est habitus informacio quia cum hoc
quod sensualitas in aliquo intel-
lectus informatur habitum falsitatis
Et iuxta hoc facit Apostolus secundum quod
optimus inter doctores ipsam falsi-
tatem compellit per cuius preceptum et
certitudine intellectus et ibi intel-
lectus voluntatem et ibi pestilen-
cientes inferius dicuntur fontes In
prima parte intendit tenendum racionem

Illorum doctrina est omnino compelle-
nda qui tamquam irracionabilia animalia
ipsum intellectum sensualitati subiciunt
Et talis est doctrina hereticorum et illorum
ingeniorum et cetera quo ostenditur sic dicendum est
quod heretici preveniunt per maliciam
affectus et cetera per certitudine intellectus quia
habent semper ingenii errores vel irracio-
nabilia peccatora valent hominis semper
tendunt in capcionem et perniciem
in hiis quod ignorant blasphema-
tes in corrupcione sua peribunt
percipientes mercedem iniusticie
Est autem considerandum quod Apostolus
tangit inferius mala quo incurrunt
homines intellectum sensualitati sub-
icientes Primo est irracionabilium
animalium assimilacio Nam cum homo ha-
noret et laudet per virtute et sciam
intellectus quia homo debet secundum
racionem et cum aliqui non reguntur
iudicio racionis sed magis iudicio
sensualitatis multo tales peccori-
bus et animalibus assimilantur Unde
de talibus propheta loquens in psalmo
ait homo cum in honore esset non intellexit comparatus
est iumentis et similis factus est illis Et
jo Ethicorum scribitur quod passiones
in sectatores sunt vita pecorum
eligentes Et iuxta hoc adducit A-
postolus dicit hii non velud irracionabilia
peccatora naturaliter tendunt in capcionem
et perniciem Nam sic irracionabi-
libus animalibus naturale est ita tibi
sepe in capcionem et perniciem igno-
ranter incidere Ita heretici per appeti-
tum infectionem et ipsius dampnacionem
inperpetrant parant ut glo-
dicit Secundum malum est ipsius intel-
lectus obtenebracio Nam cum hoc

q in intellcu heticor e q certas
psonalitate ipam veritatez igno
rant et blasphemant In pri
mo scribit q sapiam atque doctrinaz
stulti despiciunt Et quantum ad hoc
Apostolus ait Stulti in hiis q igno
rant blasphemantes Tercio e eor
recepta corrupcio quia eor me
moria perit cum sonitu cum dicitur in
eternum pinanz ut scribitur ipso et pro
verbiorum primo Inprosperitas eor dicit Ego
quoque in interitu vestro ridebo et sub
sanabo cum pervenerit vobis repe
tina calamitas et quantum ad hoc
Apostolus ait In corrupcione sua
peribunt Quarto mala e eor
primi privacio quia pro timentibus
nomen domini orietur sol iusticie vo
lucebit Et quantum ad hoc Apostolus
de percipientes mercedem in iusti
cie deum cum dicit Voluptatem
existimantes dei delicias coin
quinaciones et macule delicijs af
fluentes et conviviis suis luxuri
antes vobiscum oculos habentes
plenos adulterii et incessabilis de
licti Hic ponit 2m ro supra po
rit indicatum prsione q tercia est
eor doctrina e Tercio doctrina e
expellenda qui indicat illud
esse bonum Quia tercia e doctrina heti
cor ut 2c dicit go Existimantes
voluptatem bona insigna sa
in diuo delicias coinquinacionis
hoc e indicat voluptate carnis
volentem ample et pclaram pone
tes in fine ipor et macule delicijs
affluentes in conviviis suis lu
xuriantes vobiscum quasi dicat
Ad hoc faciunt vobis convivia ut
possint vos ad voluptatem trahere

ripi possint ad luxuriam Seci
dam maiore disposicionem hic
Oculos habentes plenos adulterii
et incessabilis delicti Una ocli
dicuntur pleni adulterii quia indicat
interiorem luxuriam Unde sicut
dicitur Augustinus Impudicus oculus
impudici cordis e nuncius Unde
et aut aliquis utrum feliciatis
et voluptas hominis ponenda
sit in bonis corporalibus et vi
q sit quia potissima delectacio
percipit in ipsis corporalibus
bonis Quia talis delectacio videtur
esse voluptas et feliciatas
hominis ut 2c Inquam e Apostolus
hic qui reprehendit illos qui
existimaverunt delicias coinqui
nacionis summam ut glo dicit Dein
quantum ad ipsus possimus dis
tinguere tria bona Quedam sunt
bona fortune Quedam sunt
bona corporis q sunt bona anime
Bona autem fortune sunt tripticia
quia q consistit in diviciarum cumula
cione q vero in honoris exhibicione
Unam licet honor exhibitus
sit propter virtute et sciam ad bona anime
videtur reduci Honor tamen exhibi
tus propter divicias et potencias ad
bona fortune pertinet videtur Quedam
dam aut in fame vel potencie
mundane pervacione In diviciis
ergo beatitudo hominis consistere non
potest quia beatitudo perficit hominem
in ratione ipsam et in huius eam
divicie aut non perficiunt hominem
nec satisfaciunt indigencie eius
sed pocius comprehendunt et similiter
etiam in hominibus non similiter

Btitudo homis gsiste n pt
qz btitudo semp e in eo cuius
e btitudo Oz honor sedm
phm no e in honorato s; in
honorante P̷rec cca infama
ul cumu potentia gsiste pt
qz feliat̃z 2btitudines p̃stam
no assequnt̃ nisi boni 2virtuosi
hois Oz fama mundana 2simi
lem potenciam assequntur quiqz
magis mali quam boni igitur
in bonis fortune feliatas hois
esse no lz Bona ilo corpalia
silr ẽpitita sunt qz q̃ gsistunt
in pulcre Concedam no in del
ectone tabi 2potius q̃ in delca
tonibus tactus in pulcitudine
aut no pt esse homis felici
tas qz btitudo ppri homis Oz
bona corpalia puta pulctudo
formositas 2tlia cca sut aiis
alibus quam in alibus 2po
tibus feliatas homis no pt
esse qz btitudo hois dz carere
om̃i t̃sticia Oz in tlib; bonis
pp delcatoni t̃sticia e admixta
Vtra ut scbit̃, o Topi delcaci
q e impotu admixta e t̃sticia
q e in siti tam diu ho delcat̃
in poti qua diu ẽ in se t̃sticia
sit decedente no t̃sticia sitis
recedit delcãs poty nc in vene
is delcaconib; btitudo homis
gsistit qz ptles delcacones 2
opacones homo magis effiat̃
bestialis quam btus ic btitudo
homis in bonis corpalib; no
pt gsiste Bona aut dic ecs
in tplia qu̇e se hnt quia q

sima r^v in tlctus practici q
no r^v intlctus specula^m Et no
r^v volunt̃s in actibus igi^r in
tlctus practici feliatas hois
esse no pt qz bti^do hois est
finis eius Oz virtutes morales
tca quas intlctus p̃ctiq; v̇sat̃
q ordina^r ad alim finē sicut
fortitudo ordinat̃ ad pace hndaz
qz no bellamus ut bellemus sed
ut pace habeamus Iusticia
no ad re possidenda; 2tpanca
ad libidines refrenadaz In actib;
no intlctus pcclanti scil; bti^do
homis esse no lz sim̃i se quia
in btitudine gsistit sima delcã
Oz intlctus in suo actu ppe de
lcari no lz quatu e placitus
2volity asua volunte relinqui^r
ig^r q ppri in actu volutatis
gsisit^r summo bono volutas
heat bti^do homis esse in quo
bono volutas summam delcoz
2saciatate repiet sic id ps
Saciabor cu appmit gloia tua
hac tu questionem in scpto quaz
secmus 2in metha^ca 2in quodam
ure tractatu despu scd magis dif
fuse declamus Oz in ppti ope
cu dem sit q volutas 2bti^do
ina no gsistit in bonis corpa
libus sed hetia 2carnales hoi
nes gsismat Oz magis est
in bonis spualibus dem cu dc
Relliactes aias instabiles cor
batatis auaricia hntes male
dcionis fili relinquetes viaz
rctam errauunt secuti via balla
am ex bozor qui mercedem iq^tl
amauit correctionem no habuit

sine nesciuntur subiugale mu
tum animal hominis voce loquens
prohibuit prophete insipienciam
Dicit post 3° contra scripta ex alios
visione et decepcione quia talis
est illorum doctrina et ideo expelle
da qui secundum visione aliorum
fiunt et decipiunt Et 3° est doctrina
hereticorum ideo dicit glosa pelliciates
animas instabiles hoc est tales heretica
sunt decipientes animas homines de
ditos carnalibus desideriis Vnde si
glosa pellices dicuntur meretrices a pro
lucione vel appellacione vultu in paruis
fornicacione quia fornicacione
pellices alliciunt incantus et pelli
cunt hoc est decipiunt animas insta
biles habentes cor exercitatum aua
ricia hoc est qui semper agunt ea auaricie
facunt tamquam malediccionis fi
lii derelinquentes rectam viam er
rauerunt secuti viam balaam ve
nientes filius bozor hoc est veni
entes de villa vel de ciuitate sua q
sic vocabatur qui filius Balaam in
iquitatis amauit na
ex porn gra deum veniebat
ut malediceret populo Israhel Cor
reccionem tamen habuit sine nesciuntur
et hoc subiugale eius animal
mutum hoc est asina eius q ho
minis voce loquens prohibuit pro
phete insipienciam Balaam ut
scribitur Num. xxii Statim cum
asina vidit angelum stantem
gladium sub pedibus sedentis Et neque
ad dexteram neque a sinistris stans
in loco angusto de peccatis potat
de unde quia eum verberasset balaam
miraculose ait hominis voce Quid

fecit tibi cur percutis me Nonne
animal tuum sum cui semper sedere
consueuisti usque in presentem diem
dic quid simile vnquam fecerim
tibi decipiunt ideo heretici isti animas
instabiles Quadruplicat
primo plurimam voluntatis
quia permittentes eis delectabilia
carnis animas eorum decipiunt
vnde prima 1° scribitur Fili mi si
te lactauerit peccatores ne ac
quiescas eis Secundo paucientes
cupiditatis quia semper ois
auari animas possidencium ra
piunt 3° podum illis quia
ipsi tamquam malediccionis fi
lii derelinquunt rectam viam
erro penorum prius quia tales
secuti viam balaam qui in
eadem iniquitatis amauit de
inde cum dicit Hii sunt fontes
sine aqua nebule turbinibus
exagitate quibus caligo te
nebrarum reseruatur superbia
enim vanitatis loquentes pel
liciunt in desideriis carnis
luxurie eos qui paululum
effugiunt qui in errore conuersa
ti libertatem illis permittentes
cum ipsi sunt serui corrupcionis
a quo enim quis superatus est
huius Dicit post quarta con
scripta ex fallit hereticis in forma vite
quia talis est illorum doctrina et ideo
expellenda qui carent hereti
citatis causa sunt in formati
hereticis Et 3° est doctrina he
reticorum ideo dicit glosa hii he
retici sunt fontes hoc est hic
intellectum sine aqua Capie

2 sunt nebule scilicet obscure tenebris agitate hoc est vento tempestatis commote quibus caligo tenebrarum reservatur ut si in sordibus sit sordescant in[...] ut glo. dicit ipsi superbia vanitatis loquentes pelliciunt hoc est decipiunt eos auditores in desideriis luxurie carnis qui paululum refugiunt hoc est parum resistunt peccatis qui in errore conversati libertatem illis promittentes hoc est liberam licentiam dantes ut peccent dulces eos peccatis non puniendo sed potius remunerari cum tamen ipsi sint servi corruptionis hoc est ipsius diaboli cuius impulsu ad corruptionem inducentur. Est autem considerandum quod ipsa veritas verum scilicet facere ipsa dicta que vero opposita facit falsitas. Veritatem primo scilicet veritas aquam sapientie irrigare sicut dicitur Eccli. xv^o Aqua sapientie salutaris potavit illud. 2° scilicet humiliare ipsam quia in lumine eius videbimus lumen ut scribitur in ps^o. 3° scilicet eam quietare quia sedendo et quiescendo ut dicitur in 7° phisicorum. 4to scilicet ipsam purificare quia non purgatissimus vocabulus cunctis ut dicit Aug. x^o de trinitate. 5° scilicet ipsam humiliare ps^o dicit humiliatum sed iustificationes tuas doce. Vivifica me si verum tuus. 6° scilicet eam rectificare secundum primum xx^o dicitur. Viam sapientie monstrabo tibi et ducam te per semitas equitatis. 7° scilicet ipsam liberam consummare quia ubi spiritus dei ibi libertas. Mala veritatem primo falsitas scilicet ipsam obscuritare et depravare comparatur ad hoc. Sepius dicit Tu autem hereticorum sunt fontes sine aqua. 2° scilicet ipsam obscurare

comparatur dicit ad hoc nebule. 3° scilicet ipsam mollificare comparatur ad hoc autem turbinibus agitate. 4to scilicet ipsam inficere et sordidare comparatur ad hoc autem tenebrarum caligo tenebrarum reservatur. 5to scilicet ipsam in superbiam inflamare comparatur ad hoc autem superbia vanitatis loquentes. 6° scilicet eam viam obliquare comparatur ad hoc autem pelliciunt in desideriis carnis luxurie eos qui paululum effugiunt. 7° scilicet ipsam servum facere et servituti subiugare in eo quod subditur in errore conversati libertatem illis promittentes cum ipsi servi sint corruptionis. Deinde cum dicit A quo enim quis superatus huius et servus est. Hic ponitur omnium istorum probatio. Sunt autem in superioribus in ordine tria primum est quod in malis et in falsis hominibus est servilitas dura. 2^m est quod in eis est vera peccato iudicium. 3^m est quod in eis est amor decepcionis et tertium est quod in eis est falsi habitus in sorte. Primo igitur ponitur probatio primum dicit 2° secundum dicit 3^m in eo et tertium ibi. Si enim in ibi Melius non erat in[...] ibi Contingit. Circa primam partem intendit talem rationem. A quo enim quis superatus est huius servus est Iohannis viii. Qui facit peccatum servus est peccati. Sed mali homines isti superantur et vincuntur a falsitate et sensualitate et carnalitate. Ideo debent dici servi. Deinde cum dicit non ponit in maiorem propositionem A quo enim quis superatus est huius servus est. Deinde cum dicit Si enim refugientes coinquinationes mundi in cognitione domini nostri I[...]

xpi et saluatoris hiis rursum impli
cati superantur facta sunt eis posteriora
deteriora prioribus Hic ponit probacionem
2ª dicti que talis est Eorum iudicium
est obliquum et peius quorum posterio
ra sunt eis deteriora prioribus
Sed talis est malorum hominum qui re
surgentes carnalitates mundi rur
sus per peius iudicium implicentur
et superantur ab eis Eorum posteriora
ideo dicuntur peiora peiora quia in turpitudine et
in multitudinibus uocorum dicit ergo Si enim
resurgentes contemptuatos mundi
in cognicione domini nostri ihesu christi et sal
uatoris hic est per eorum iudicium quod
in cognicionis saluatoris dei hiis rur
sus implicati superantur per peius
iudicium ipsorum facta sunt eis pos
teriora peiora prioribus deinde cum
dicit Melius enim erat illis non cog
noscere uiam iusticie quam post agnicionem
retrorsum conuersi ab eo quod illis traditum
est sancto mandato Hic ponit probacionem
3ª dicti que est talis Illi decipiunt
se ipsos et alios qui post agnicionem
ueritatis iterum reuertuntur ad heresim
et ad falsitatem Nam melius est
ipsam uiam non cognoscere quam
post cognicionem peiut conuersaci pigno
rancia enim licet non a toto saltem et
a tanto Sed tales sunt heretici et fal
sarum igitur etc. Dicit enim Melius
enim erat eis hoc est minus malum
non cognoscere uiam iusticie quam
post agnicionem retrorsum conuerti
quod ab ipso sacro mandato quod traditum
est eis ut dicit cum uo Si enim ad
mutacionem mandi sua mandata quia igitur
heretici et falsi parum dei mandata
cognoscunt et ipsa imple temperunt

Eos quam pueri quia quia igno
rauit Nam ut scribitur Luce xij
Seruus qui scit uoluntatem domini
sui et non facit uapulabit multis
deinde cum dicit Contingit enim eis
illud ueri prouerbii canis reuersus
ad suum uomitum et sus lota in
uolutabro luti Hic ponit probacionem
quarti dicti que est talis Illi qui
compelluntur a se heretici uel et sunt
informati heretici falsitate sunt
sic canes uomentes cibum et iterum
comedentes illum Sed tales sunt
ipsi heretici etc. dicit ergo Contingit
eis illud ueri prouerbii hoc est qui
reuertuntur ad falsitatem commissa in te
Contingit illud quod scriptum est prouerbiorum
xxvj Sicut canis reuersus ad uo
mitum suum sic stultus qui iterat
stulticiam suam et sus lota in uo
lutabro luti hoc est sic porca
dum luto lauatur sordidior red
ditur Sic qui peccatum plangit non
tamen deserit peius grauiori se sub
icit ut glosa dicit Quam ipsam quia
flendo impetrare potuit ueniam
contempsit hoc tamen 2m dictum appositum
est pro ipsum apostolum ut habetur in prouerbiis
ut alia glosa exponit etc.

Hanc ecce uobis karissimi
secundam scribo Epistolam in qui
bus uestram excito in commoni
cione sinceram mentem ut memo
res sitis eorum que predixi uerborum
a sanctis prophetis et apostolorum preceptorum domini
et saluatoris Postquam posita est
questio gentilibus per apostolum catho
licitatis introductis Et postquam
posita est mens fidelium remoto in

isto 3o ca^o ut sup dicebat po^r
in eis falsitatis uitande p^udencie
cie et sagacitatis cognicio Et duo
fac qr ponit ad cognoscendum erro
res eorum prudencie et sagacitatis
cognicionem 2o ponit ad iusandum
inst eos utilem exhortacionem et
instruccionem 2^a ibi Tu igitur
go hoc omnia prima po diuiditur
in quor ptes qr primo po^r ad cog
noscendum errores hereticorum cogita
disposicio Quo^o po^r errorum eorum
vitacio Tercio po^r eorum dictorum er
rorum probacio Quarto po^r adiciones
ipsorum iusio 2^a ibi hoc primum
3^a ibi licet enim iiii^a ibi vim uos
In prima pte intendit talem racionem
Illi sunt cognite disposite ad con
gnoscendum errores hereticorum et
falsitates que sunt confirmata p
dicta apostolorum prophetarum et ipsius xpi
Sz uos gentiles tales igitur ros
dicit go hanc karissimi hanc ecce
uobis scribo epistolam in quibus
Epistolis sup tamen in prima et in 2^a
excito sinceram mentem uestram i
mea commonicione hoc e in mea ex
hortacione quam ego facio uobis
ut memores sitis eorum que pre
dixi uobis predicauerunt et preceptorum
dni et saluatoris Vnam dicta prophetarum
sunt uera quia spiritu sancto inspi
rati locuti sunt ut e sup dicta
uos apostolorum sunt uiora qr prin
cipia prim ui^ti eo qr immediate
ipi ab ipa edocta sunt Vn eis
dictum est ad ~~rom~~ Vobis datum
e nosse misterium regni dei ceteris
aut in parabolis ut videntes non
videant et audientes non intelli
gant Sz dicta xpi sunt verissima
qr ipse e uia vitas et uita per
veritatem et ueritatem dicitur uia ut
habetur 2o metha^e Si go isti gen
tiles erunt memores istorum uborum
cognicione dispositi erunt ad cognoscendum
falsitates dicens tu dc hoc primum sci
entes qr venient in nouissimis
diebus in deceptione illusores
iuxta proprias concupias ambulantes
dicentes Vbi e promissio aut ad
uentus eius ex quo enim patres dor
mierunt omnia sic perseuerat ab
inicio creature Hic po^r eorum errorum
vitacio et est ro talis Illorum errores
debetis omnino vitare qui sunt de
ceptores illusores bonorum con
suetudinem spiritualium prauisores et
totius fidei xpiane persecutores
Sz tales erunt ipi heretici qui erunt
tpe antixpi igitur etc dc go qr primum
scietis qr venient in nouissimis
diebus hoc e tpe antixpi tamquam he
retici sunt persecutores in deceptione
illusores ambulantes iuxta pro
prias concupias hoc e credentibus
eis carnalia desideria permittentes
dicentes Vbi e promissio sup nos
facta a xpo ut aduentus eius hoc e
qr signum habet de aduentu eius quam
dicit nullum quia ex quo patres dor
mierunt i ex quo primi parentes
mortui sunt omnia sic perse
uerat ab inicio creature Quasi
dicat Omnia entia sic perseuerant
sic creata sunt ut nulla mutacio
facta sit in eis nec restat fienda
Erit go tpe antixpi et precursorum
eius Primo magna deceptio
in ffidelium in malorum defensione Vn
ad thes 1o scribitur qr aduentus eius dicit

s operacionem sathane in omni virtu
te et signis et prodigiis mendacibus
ubi glosa dicit quod eius signa vel
non erunt vera ut videbuntur sed
fantastica vel si erunt vera deo per
mittente ad mendacium tamen inducent
Unde et ibi magna illusio in mente
fidei derisione quod tunc maxime
vendebitur fides et spes christianorum Ter
tio et ipsi ibi magis peccatis peccatorum
quod in divitiis et carnalibus desideriis
atque aliis bonis temporalibus et pro
missio eius Unde 2 thess 1° legitur
quod adventus eius et in omni seductione
iniquitatis hiis qui pereunt eo quod cla
ritatem veritatis non receperunt Quarto
ibi et totius fidei christiane magis
persecucionis quod tanta erit persecucio pec
catorum dierum ut ipsam christianitatem te
statur ut in errorem inducant
si fieri potest et electi Circa ista in qua
tangit Amplius in hac latet ii
eos hec volentes quod celi erant pri
us et terra de aqua et per aquam consistens
dei verbo per que tunc mundus aqua inun
datus periit celi autem qui nunc sunt
et terra eodem verbo repositi sunt ig
ni reservati in die iudicii et perdicio
nis impiorum Hic ponitur decimo erro
ris reprobacio et cetera Ostendit Illorum er
ror et falsitas multo magis quam repluit
qui negant iudicium dei preteritum
et futurorum cum deum quoque iudicasse septua
ginta fateantur vera facere unctione
de diluvio facto tempore noe pariter aque
et dende dicto fiendo per ignem in fine
mundi Quia tales sunt heretici ergo et cetera
dicit ergo quod latet eos volentes in
dicium esse futurum negantes preteritum Quod
omnia in mutabili permansisse

Et in futuro permansura latet eos
quod celi erant hic est inter alias cau
sas potest eos erat iste terrigenus
aer qui celum appellatur Iuxta
illud volucres celi In celo quod
nostram tempus suum et terra erat
de aqua hic est de materia prima
~~dicta est~~ Unam illam materiam primam
dicta est aqua propter ductibilitatem
ad diversas formas capiendas
dicta est terra propter difformitatem dicta
etiam est abissus propter obscuritatem
Unde Gen 1° Omnibus hiis tribus
modis predicta materia informis
appellatur cum dicitur In principio creavit
deus celum et terram et cetera hic est nuper
angelicam et materiam primam
et tenebre erant super faciem abissi
et spiritus domini ferebatur super aquas
et per aquam ipsa terra fuit consistens
hic est per remocionem aque fuit
per se cum hoc quod dixit deus Con
gregentur aque in locum unum
et appareat arida Dicitur terra per aquam
consistens ut glosa exponitur quod dis
posicione venius aquarum tota
plena sic corpus animalium plenum
est sanguine ne ariditate per
ficit per que duo puncta terra et
aqua dei verbo hic est domina ultima
te operante mundus aqua inundatus
periit hic est mundus prima facie per
ipsam aquam ab inficcione peccatorum
periit quia terra desiit sic fruc
tificare tanto tempore quanto diluvium
durauit vel periit mundus quo ad
homines et alia habitancia ipso
celi autem aerei scilicet qui nunc fi
et terra eodem verbo repositi sunt igni
reservati in diem iudicii et perdicionis

in piorum hoc est in quo iudicio
fiet pdicio et dampnacio dei
hominum impiorum // Ex quo pa
tent duo iudicia esse dei v^m
pagina quod preterit Alium pigne
quod restat hoc aut latz ipod
hereticos qui hoc nesciunt vel sciunt
et fingunt se nescire ut alios
decipiat Wiclef aut aliquis
istorum finale iudicium sit fiendum
pignerum reicit quod non quia ignis licet
consimile omnia // Sed pq iudicium
substancia rerum remanebit et maxime
substancia elementorum Nam deus creat
res vel ut essent hoc est in ipse
tuo dicaverit quantum ad para
essenciam Ergo videtur quod pignem
tale iudicium fieri non debet Ingenium
est Aplus hic dicam quod qui ista
ta videntur competere quod que explica
cione probare possimus quod finale
iudicium pignerum est fiendum et ra
primo competit igni activitas
Secundo competit ei puritas Tercio ei
claritas Primo quo sic patet Nam quod
in finali iudicio corrumpetur si totum
in parte sit actualia et plante et aia
corpa mixta quod nunc sunantur
ad utilitatem hominis Sed post in
dicium talia non erunt utilia quia
tunc non vivet vita animali sed
vita spirituali // Et ergo ignis ma
xime est corruptivus et assumptiuus
quod ipsorum corrupcionem et con
sumpcionem que in futuro statu re
manere non debent conveniens sic
finale iudicium fiet pignem Se
cundo sic ostenditur Nam locus iste
habitabilis magna in fectione
in omnie cohabitacione peccatorum

et quia per primum elementorum talis
infectio removebitur idcirco convenit
ut mundus in fine purificetur pignem
terram quod adventus beatus petrus
aut quod celi qui nunc sunt et terra eo
verbo repositi sunt igne reservati
in die iudicii et perdicios non ipsum
firmamentum intelligatur et ignis sunt
sida sed istos celos aereos tenebro
sos // 3^m ro [illegible] sic patet Vera in
fine mundi tota creatura corporalis
disponetur et in convenienciam status
hominis Et ergo homines non solum
liberantur a corrupcione Sed eciam
inducentur glorie claritate Vera ideo
oportebit quod eciam creatura corporalis
ad leticiam hominum beatorum quandam
claritatis gloriam consequatur // Cum cla
ritate maxime licet ipse ignis inter
cetera maius efficere et isto renova
bitur creatura sine conpulsione obscuritatis
et consecutionem claritatis de qua reno
vacione scribitur Apok xxj^o Vbi di
Vidi celum novum et terram novam
Ysay lx^o v^o Ego creabo novos
celos et novam terram Ad illud
non quod ingenium arguitur est dicendum
Et ignis tunc aget ut est instrumentum
divine bonitatis Ideo solum illa consumet
et corrumpet que non spectabunt
ad perfectionem status illius deum est
dicendum Nunc vero Sunt post adira
tonicos hereticorum et infirmos credens
intellectum est secundum hereticos dixer
execrasse datum ^{tra} iudicium futurum
primo meus prolongatorie dicens
Iudicium tam tardum quod deus de pec
catis hominum non recordabitur et ideo
homines secure peccare possunt // Secun
do eius delectacione dicentes Dei
iudicium non esse quod nulli revelatum

e qua hora vel quo tempore fieri de
beat. Primo igitur removet primam
obiectionem, 2o 2am, 2a ibi Ad
veniet autem etc. quo ad primum hoc vo
bis lateat vos karissimi quia unus
dies apud dominum sit mille anni et
mille anni sit unus dies. Quasi
diceret quod quod fieri potest in mille annis
ita deus nihilominus sit illud quod sit
una die. Non ullus dei arbitri
se non pertinendo deceptio propter tar
dationem diuini iudicii quia non tardat
dominus promissis. Quia pacienter agit
propter vos [illegible] in virtutibus crescatis
nolens aliquos perire sed omnes
ad primam redire ita ut scribitur
Ezechielis xviii Nolo mortem peccatoris
moriens etc dicit deus et ysidorus dicit
quod metuenda est valde quod ne prospe
venie qua permittit deus perseve
rante peccantes ut quia in isto peccatio
pena infigitur desperans. Quia neque
peccato deuitatis remiam desista
mus et deditum unam veniam speremus.
Est autem considerandum quod diuina co
gnitio non variatur preteritum neque futurum
quia sit in esse dei concluditur De
esse ita [illegible] in eius cognitione in
cluditur omnis cognitio ideo tempus
mille enim anni sunt apud deum sicut
hesterna dies que preteriit ut scribitur
in psalmo et apostolus scribit Ad hebre
um quod omnia nuda sunt et aperta
oculis eius. Idem eum dicit Adveniet
autem hic removet 2am obiecti
onem dicens adueniet autem dies domini
per iudicium ut fur silentio ubi hetur
1o Ad thes vo Ubi dicit quod dies
domini sicut fur veniet in qua per
die celi actei magno impetu

transient hoc est in formam clariorem
mutabuntur elementa vero calore
solventur. Quia terra et que in ipsa sunt
opera exurentur quasi diceret
quod licet non sit revelatum adven
dedie iudicii quia hoc deus po
suit in sua potestate vere tamen
multum erit manifesta dies
illa quando veniet propter mutatorem
creaturarum que tunc fiet. Ita
aliqui creature ex toto corrumpentur
alique in melius commutabuntur
Unde Iohelis vo scribitur quod veniet
dies domini et ante faciem eius
ignis devorans et post eum
comburens qualiter autem intelligendum
est quod ipsa elementa calore
solventur postea patebit magis
plane etc.

Cum igitur hec omnia

Postquam Apostolus posuit ad
cognoscendum responsiones hereticos
congrua dispositionem superius ita
ut supra dicebatur ad cognoscendum
intendit eos ponit utilem instruc
tionem et exhortationem et dicitur hec
pars in duas partes quia primo
ponit ad cognoscendum intentionem responsiones
hereticos utiles exhortationes 2o
ponit diuini iudicii supplicationes
Primo ponit boni operis exercitium
Secundo ponit ad doctrinam sancti pauli
sui confratris confirmationem 2a ibi. propter
qua celi. 3a ibi propter quod in...ti
Circa primum partem intendit
tertium cum fratres volunt
cognoscere initium bene cum perseve
rationis. Quia primo hortatur
ut ad diuinam electionem non per
tat. Unde Apostolus dicebat
Carissimi nos sepe et acilitate

et quia dixit Crisostomus quod ca
ritas omnia mala suffert
pro amore dei. Quarto debet habere pie
tate ut in amore suo non in
dmret. Unde Apostolus
pietas ad omnia valet. Quinto
debet habere spem ut de divina miseri
cordia non desperet quia misericordia domini plena
est terra ut scribitur in psalmo. Ad Hebre
os iiii scribitur Non habemus pon
tificem qui non possit compati in
firmitatibus nostris. Sexto debet
habere fidem ne decipiatur. Unde
hanc fidem debemus habere sicut
anchoram anime tutam ac firmam
et intendentem usque ad interiora
velaminis ut dicitur ad Hebreos vi^o.
Unde nos gentiles debemus cru
ciari in medio hereticorum. Igitur de
beremus omnia ista dissolvenda sunt
elementa quales oportet nos esse
dispositos ad quiescendum inter hec
tuos in sanctis conversationibus pa
rientem et pietatem expectantes et
pectantes et properantes per
dem in adventum diei domini iudi
cii. Idem [illegible] per quam celi
Hic post diem iudicii. Sup[er]ne
[illegible] Illa dies est multum
timenda a malis et cum magno
gaudio expectanda a bonis
in qua celi aerei solventur calore
elementa ardore tabescent
celi et terra innovabuntur. Unde et
est iudicii dies [illegible] Igitur bonos
qui debent esse parati in adventu
diei dei iudicii per quam isti celi
[illegible] ardentes solventur et ele
menta ignis ardore per ardentis
in facie iudicis tabescent et cetera.

novos celos et novam terram
et promissa ipsius expectamus in quibus
iustitia dei habitat quae tribuit
reddet unicuique secundum opera sua. Venie
mus autem aliquid circa elementa
dicit dissolvi et transire in fine
mundi et videtur quod sic quia ipsa veritas
ait Luc. xxi^o in euangelio Celum
autem et terra transibunt verba autem
mea non transibunt. Iudicium est
illud quod scribitur in Ecclesiaste Generatio
preterit et generatio advenit terra autem
in eternum stat. Ergo si terra stabit
in eternum multo fortius alia e
lementa quae sunt nobilia ipsa
[illegible] quod elementa dissolvi et trans
ire in fine mundi potest intelligi tri
pliciter primo quantum ad motus
et operationes ipsorum cessationem. Secundo quan
tum ad qualitatum ipsorum transmutationem.
Tertio quantum ad eorum renovationem. Cum
omnibus enim istis modis videtur
licet quod elementa in fine mundi dis
solventur. Primo quantum ad motus
et operationes ipsorum cessationem. Unde
cessante motu primi mobilis ces
sabit omnis motus et omnis generatio
a bi[illegible] elementorum. Sic cessante ca
cessat effectus. Causa autem solis in
obliquo circulo ut dicitur Secundo de ge
neratione potest et quantum ad motus
et operationes ipsorum cessationem quia
amplius post finem mundi non mo
vebuntur superius vel inferius. Unde
unum quodque in sua sphera remanebit.
Secundo potest intelligi quantum ad qua
litatum ipsorum transmutationem. Unde
modo elementa sunt transmutabilia
non quidem secundum totum sed secundum partem corpora

celestia Qm aut totu 2uo sm
ptem sunt ipi homies Eleta
no sunt in corruptibilia sm to
tu corruptibilia no sm ptem
Qz in fine mdi qma qualitas
vni9 elementi no trasmutabit
pqualitates alti9 elementi
Remanebit vnuqdqz incorrup
tibile ta sm ptem qua sm to
tu Qm quem modu intelligitur
id Apli j° Cor viij° qz ptit
figura huj9 mudi hc e dispo
qua hut elemeta peneo tras
mutatonez ipor tasibunt Tlo
hc pt intelligi quatu ad corp
innovatom Vtram elementa
no commixtone eor adinvico
qz hut quadam mixtonez qz
tra e opata r obscura aqua
grossa r matialis aer no tbu
lentus Qz in fine mudi tha
oma pdca aufent r erunt
claiora r in meliorem disspoi
mutabunt Qm qz mod dicit
Aplus qz novos celos r nova
tram expectamu9 dem tn dc
Pt qz krmi expectantes sa
thagite ei in pcem immaculati
r inviolati r in pace r dm nrz
ihu xpi in longanimitate Hc
po bom opis exercito r e io t
krmi tuqz expectatae iudicati per
istu iudice debet se exercitari
in bem immaclati pbona opa
in 9spectu Qz nos gentiles est
tleos qui sunt expectantes i
ref dc go pp qz krmi expectan
tes sp diem iudici Sathagite
hc e fortit agite ei in bem hc e
in 9spctu ei9 appete i maclati

pctor expulsionez r inviolati
pmissionis remocom r in pace
pmor alior vnionez r dm
nrz ihu xpi longanimitate
r tribulacom ppetua collacom
saluta arbitm scilz 9sequi ab
ipo ppetuo prmij 9tinuam ex
pectatom dem tn dc Sicut
r krmu frat noster paulus
Hic ponit oim subditorum
ex doctrina pauli 9firmato re
ro tleos scilz debent esse 9firma
ti in vitate r in doctrina fidei
quibus no sm prue s3 eciā
p paulu fratrem meum scriptum
e de eor salute Qz nos ge
tiles est tleos i2 ref dc go
bndicos qz debet immaculati
inviolati in 9spectu dei sic r krmu9
fr nost paulus sm data e
sapiam scripsit nob in omnib3
eplis loquens in eis de hijs scilz
de quibus pdixi nobis i quib3
scilz Eplis pauli sut quedaz
difficilia intellcu que indocti
atqz instabiles depnat male
scilz intelligendo r pue scilz expo
nendo sic r ceteras scripturas ad ipor
pdicom Est aut 9sidand qz
in ista pticla ta ponit que
dnt aliquos in vitate 9firmare
Prim e aplor admirite que
datus i tam ut glo dc paulus
sc r° alior humiliat dicens Ego
sum minim9 aplor qma no
sum dignus vocari aplus qz
psecutus sum ecclam dei Pe
trus no sm pocatus r datus
Ubi clarmd oblitus Sapiam
pauli mirat r 9mendat qz mod

scorum est ut magis a communi [?] qua
suas inventiones [?] brutes. Quia i[n]
epistolis pauli difficilia i[n]tellec
tu[m] sunt glo[ssa]. Ista difficultas
ul e refenda ad ipo[rum] mistifi
conem quia ipse dicit Ubi sup
habundavit delictum superhabunda[vi]t
e[t] gra[tia] vel e refenda ad secre
torum revelaconem quia ipse testa[tur]
se audivisse archana v[er]ba q[ue]
no[n] licet homi[ni] loqui. Item est
hereticorum dapnacio lib[er] Yta sunt
glosam in illud e liber nomi[n]e
ul uetus testamenti in quo he
tici aliq[ui]d no[n] putant duini de
ul addendo ul in mutando
dem cu[m] dicit Vos ergo fratres cu
stodite vos metipsos. Hec est
post tria totius epistole ing[ressu]m ut
sup[ra] dicebatur post dicitur eorum que
dicta sunt conclusio r[ati]o virtute fidei
roboratio. Ista aut roboratio et
confirmacio fidei et virtutis consistit in
quorum primo in heresum hereticorum
vitacio. Et quantum ad hoc apostolus
dicit Vos igitur fratres custodite vos
metipsos ne insipientium errore
traducti etiam ut glo[ssa] dicit heretici
multi varios inducunt errores
quidam futurum iudicium nega
tes. Quidam diuina eloquia
falsificantes quidam male in
terpretantes et quidam luxuriae
frena laxantes. Secundo i[n] virtutis
mansione. Et quantum ad hoc apostolus
ait Crescatis appa virtute fir
mitate. Tercio in dei cognitionis
augmento. Et quantum ad hoc dicit Crescite
vero in gratia domini nostri ihesu christi
et salvatoris. Quarto i[n] gratiarum ac

tione e[ius] formae ergo ut Illi
confirmati et roborati in omnibus
his que sunt in ista epistola. Et
lz hereticorum vita et heredit[at] fidei
mansione dei cognicionis augme
tacionem. Et gratias actio. Quoniam nos ge
tiles dictis omnia ista i memoria
habe igitur in tuo cordis roborati et
confirmati in his q[ue] dicta sunt in p[er]
dicta epistola et in hec tria sunt et ca
nonice beati petri.

~~Quod fuit ab initio~~ etc.
Quod fuit in principio dicebatur
hic ponitur canonica beati Johannis
qui scribit gentilibus in me te
predicacionis et apostolorum [?] dicuntur duo
facit aut quia primo scribit omnibus
Secundo scribit quibusdam primo specialiter
Tercio ibi Senior electe. Prendencia
prime partis est sciendum. Intentio beati Jo
hannis est in hac epistola hortari
istos gentiles ad duo ut glo[ssa]
dicit scilicet ad fidei cognicionem et caritatis
perfectionem ut intelligant quid cre
dere et quid diligere debeant unde quia
cognicio et doctrina non recipitur
in auditoribus nisi credatur esse f
ma et certa ideo apostolus ca facit quia
primo ponit ipius doctrine fidei
cognicionem hortatur certificacionem. Secundo
post dictis fidei cognicionis exhor
tacionem. Et tercio hortatur eos ad caritatis
perfectionem. Tercio ibi Ecce mediam quem
tapli filioli mei. Quarto ibi In hoc
cognoscimus. Apli videte qualem caritate
Prendencia aut prime partis
est sciendum quia una cognitio videtur quod certior
esse alia [?] quatuor. Primo ex
parte sui propter acquirit. Tamen non
sit intellectus qui prius fuit in ipsu

ultim eciamq cognicom aliq co
tam qn e acquisita mete cognitoe
sensitiua // Qo oppte rei q e sub
stant. Nam tn unusqz sic se ha
beat adinteg sic se hz adeitatē
opz illam rem qz hz puaz cnata
te opz illam rem hre etia pu
ram cnatatē intez // Sco oppte
lud in intit. Nam tn omē q
cognoscat in aliquo lumē opz cg
nicom ea que in intit lumē cre
ato errorem esse illaz q lumē
cato in intit. Tercio oppte do
centis pquā tditur doctina qz
doctina tdita adoctore veritat
cior e illa que tradit ab aliquo
zophista vl doctore falsit // Doc
tina igr fidei xane adeam cg
nicionez beatus Johanes hortat
z inducit istos gentiles cxistē
in or reddit. cior om alia doc
tina pmo oppte ssus pqua ac
quit. zo oppte rei que e subst
int. // Tcio oppte docentis pqua
tdit. z ibi Et uita manifesta
e z ibi Et hec e annunciacio z
ibi Qi go dixemus. Prima pte
intendit tlem rom Illius doct
na e cior om alia que e ac
quisita pandita pmsn ptactio
Nam isti sunt 3o sss9 maxie
ad scienciam desinentes Oz
tlis e doctina ubi incarnati
z fidei xane Ad eamq cognitionez
Ego Johanes vos hortor ge
tiles z induco tlis go doctina
e cior om alia // Dc go q sunt
abinicio hc e ubum q incarna
tu fuit abinicio quatu adeig
dunitatez q uidem ubm nos
apli audiuimus pdoctinam

z pdicacom mo id chr v. Appa
cus os suu docebat eos di
cens bti paupes spu vidi9
oculis nris pcius incarnacoz
ut ne huamt cgnsiom In
carnacois mo scbit. pg hc int
nos visus e z cu homib cg
satus e z Jo 1o het. Verbum
caro fcm e z cu homib cg
saty e habitabit in nobis cy
glo vi q viii apre p. gra
z uite // Tcm aut cspeximus
hc e eius uita z scitate p
fce nominis z manus nre con
tractauit de ubo uite ipm
palpando tangendo z cxpie
do ipm veram carne z no fan
tasticam hre no soln ante
resurrez z etiam pg resurrez Jux
id Joh xxio Palpate z uide
te quia spus carnez z ossa
no habz sic me videt hre
Est aut csidand zo ee ssus
nobis maxie ad sciam de
seruientes s auditum visu tac
tum Nam sciam quatu ad
pus tplicit possimus csidare
Pmo quatu ad pponetem
pse ipos nobis ipaz locucom
zo quatuni ad inbeniecnm
pse ipos sciam z disciplinaz
in uestigacom z ad obitorid
sibilia csidacom z negacom
Vra indemq aliqua scietaz
tam in aliquo pdoctinaz z pla
nes sic magri in suos discipulos
z suos auditores plamnes z no
tes eis ūba ordinata ppone
do // Qo indimq aliquos pse ipos
sciam z disciplina inuenire

post quam videntes aliquos
effectus per se ipsos tamen effectuum
causas investigare conantur quibus
investigatis scientiam habere dicuntur
Secundo inveniuntur homines invenien-
tes scientiam per se aut audientes
ab aliis causa illam scientiam ne-
gociari et conclusiones ex illa scientia
elicere atque causa ea divisas conside-
raciones facere. Ad primum igitur horum
que ad scientiam requiruntur nobis
deservit sensus auditus quia tamen
tres auditum disciplinam non
ponit ut scribitur in prohemio meta-
phisice. Ad secundum non utilis est sensus
visus maxime nos cognoscere
facit et multas rerum differencias
nobis demonstrat. Sed ad tercium est
nobis necessarius sensus tactus racione
ut scribitur secundo de anima. Molles
carne aptos mente dicimus, duros
autem ineptos. Quia igitur apostoli au-
dierunt verbum incarnatum per eius
predicacionem, oculis eorum viderunt
per eius incarnacionem. Et manus
eorum contractaverunt ipsum per tactum
et palpacionem, merito cognicionem quam
de deo verbo habuerunt est cercior
omni alia cognicione et [illegible].
aut aliquis iterum Apostolus in hac
epistola debuit pretermittere sa-
lutacionem. Dicendum quod salutacio pre-
mittitur ante exordium propter tria. Pri-
mo propter recipientium disposicionem ut
ipsi auditores per salutacionem dis-
ponantur ad exordium libencius au-
diendum. Secundo propter ordinatam in-
cepcionem nam in omni ordinata
locucione debet homo a salute [illegible]

incipere in dictam salutem debet ho-
mo locucionem suam terminare. Unde Apostolus
ad Colossenses iii° ait: Omne quodcumque fa-
citis in verbo vel in opere in nomine do-
mini ihesu christi facite. Tercio propter ma-
nifestacionem ut in salutacione ex-
primatur et manifestetur res quam salu-
tantur et desideratur. Propter primum res
ipsa in cuius nomine salutacionem
mittimus debet de omnibus esse cercior
et manifestior. Ideo propter in nomine eius
salutacionem facimus quia habet ista
tria in se. Primum quia deus in se habet ista
tria quia ipse omnibus rebus digni-
or est omnibus prior et manifesti-
or. Ideo semper in nomine eius salu-
tacionem facimus quia secundo immediate
incipit suam epistolam incepit ab verbo
incarnato dicens Quod fuit ab i-
nicio etc. Et quidem verbum excedit
omnia in dignitate et prioritate et in cer-
titudine et cognoscibilitate ideo non
oportuit aliquam salutacionem premittere
quia sit optimus rem in cuius nomine
salutacionem fuisset missa deo vero
incarnato digniorem et cerciorem
esse deum tunc dicit. Et vita manifesta
est. Hic ponitur edificacio istius doc-
trine propter certitudinem rei que substituitur
re vero talis. Illa est doctrina cercior
omni alia tamen inmediate supponit
per subiectum ipsum verbum incarnatum.
Sed talis est doctrina ista ad eum cognitionem
tum ego Johannes vos gentiles
hortor et induco etc. Quia ergo deum
est manus mee pertractaverunt de
verbo vite et vita manifesta est per
carnis assumpcionem et nos apostoli
vidimus et annunciamus nobis

ipm dei filiu in carnatu in co
bisione uita etna gsistit Ius
d' Jo xvii° Hec e uita etna ut
cognoscant te bm deu 2 que mi
sisti ihm xpm / que quid uita
eat apud prem hec e in etna
deitate simul cu pre 2 apparuit
nobis s. p. in huanitate assupta
2 hec infallibilit delectat eccle qr p
indiuig 2 andiuig amicitiamg
nobis ut 2 uos sotetate heat nobi
scum 2 societas vra sit cu p°
2 filio eius ihu xpo hec e ut si
mus hedes dei Coheredes a
p° Et hec scbo nobis ut gau
deatis 2 gaudiu vrm sit plenu
Est aut gsiderand q diuina sa
pia eterna cu gcomcone tota sac
scptura principalit usat quasi
vii° modis maifesta e Primo p
carnis ostensionez Vn ad
thio iii° scbit manifeste mag
e pietas sacramentum qr maife
stum e in carne iustificatu est
in spu apparuit anglis pdicatu
e gentibus creditum e mundo
assuptum e in gla / Sc° p eius
pdicatonem na ipse palam locutus
e mundo 2 in occulto locutus est
nichil Vn Jo vi° dem e q ad
discipulis eius / dormie adhuc
ibimq uba uite etne hes / Co
p testium pbaconez Vn Actuu
Jo dixit Eritis michi testes in
irlm 2 in omni iudea 2 samaria
usqz ad ultimu tre / Qrto p eius
dilconez qr p nimia caritate
qua dilexit nos deus misit
filiu suu in similitudine carnis

pcti / Qunto p miraculorum
coruscacom Vn ipse dicebat
Si no uenissez que nemo
alius fecit pctm no habet
Et Jo ii° scbit q hec fecit
ihus inita signoru suorum 2
manifestauit glam sua //
Sexto p cl missoru ad invicem
vnionez qr ipse fuit pax no
stra que fecit utraqz vnu 2
hec p societatez duoru pplorum
ad inbicem gram ut glo dc
Cemtiq bult socius dei fi
lius debet societati fidei ec
clesie vin Septio p regni
celestis apcom qr cu eius in
carnatonem 2 (?) mulis ad
hec resurgentis celestis ianua
fuat itineraria vestigio At
ubi deus resurrexit nota fca
sole acta e plurors ut Angl
dict Vn cu eius incarnacoz
gaudiu in nij plenu no erat
Qz post eius incarnatonem gau
diu vrm plenu e Vn Jo
petite 2 accipietis ut gaudiu
vrm plenu sit Dia at ita
vii opibus manifesta est
diuina sapia p ordine Aplorum
tangit in lra Cruerz aut
aliquis po vero aliquis poss
pbare dei filius ia incarna
tu esse / dem q pbare xpm
iam esse incarnatum gorbus
que dm in nouo testamento
esse balde facile Cum no
omis sille noui testamenti
clamet filius dei ia venisse

venisse in carne Qz q'nia inde
ralitem aly nobcu testamentu
no recipiut io eis forte no si
facile fides pbae xpm filiu di
esse incarnatu colsus que di
cunt' in nolvo testameto veti t'
pliat pbac possimus dei filiu
ia carne assupsisse pmo oim
decor sacificior cessacone Q°
coptatis cor genlcatone Ctio
cessphitar locucone Pma co
sic pz na dom e p david pro
phetã Sacrificiu 2oblaconem
noluisti holocaustu p pcto no
postulasti Tunc dixi Ecce
venio q' vbum cpones Aplus
ad Ebre ait Sz nos deus anffert
prim sacrificiu ut sequens sta
tuat ita q' est sensus q'n dicat'
deus pr- no acceptabis sacrificiu
2holocaustu iudeor p pctis hic
o pcopiacone pccor Tunc
dixi Ecce venio sup carnem
assumendo 2me ipm in maclatu
t deo pri offerendo 2hic io q'i
capite libri scriptu e deme
ut faciam voluntatez tuã semp
Cum i' notu sit pmille annos
2amplius sacrificia iudeor ob
lata ia esse 2talia sacrificia deo
no placuisse colhc maifestum
ee pt filiu dei in carne iam
venisse Q° pt hc pbari copta
tis iudeor genlcatoe 4ra phe
tatu e ueti lege Gen ultimo
Nõ no anfert' scept' de iuda
n' dux de femore ei donec veni
at qui mittendus e 2ipe erit
cospectacio gencium Cu i' mani
festu e sic pmille annos 2am
plius pplm iudaycu pdidisse
sceptru 2corona 2semp fuisse
sub ptate alior si in pdicone
corone 2ptatis iudeor dei fi
lius mittendus erat in carne
colhc manifestu ee pt filiu dei
iam in carne venisse Ctio hc
pt pate p oim phitar locucone
Nam omnes phte locuti sunt
de adventu dei fily in carnez
Cum i' go cor dicta manifeste
appeant esse cpleta pcã q'ue
dixit in novo testamento colhoc
manifeste dat' intelligi q' dei
filius carnē assupsit Vn ipe
colus incãte cu uidit q' oma
dicta phitar cpleta esse dixit
csummatu e Et cu hc dixisset
emisit spm dem cu d° Et hc
e annunciacio q' audimus ab eo
Hic po' ctificatio cpte doct
ne ipius cpte lux cu i initi
re 2o tlis Ista doctrina e cicior
om alia que in initi' lin incãto
cu no pt subesse aliqua flitas
2q'ue in initi' illi que e ipa lux
2tenebre in eo no sunt ulle Qz
tlis e ista doctrina adeuis cgin
tam ego Iohannes vos gentiles
hortor 2in, duco i' 20l d° go Et
hc q' annuctio q'ua audimus
ab eo 2annunctiamus nobis q'm
deus lux 2tenebre in eo no sut
ulle Nam Apli audiuerut hc
ab ipo x° dicente Ego sum lux
mundi qui sequit' me no ambu
lat in tenebris habz aut ipa lux
in or' p que ipe deus nuto pt
lux appllari Nam p° hz mani
festabilitatez q' oime q' maifesta'

lumie e ut apls dr ad eph
Q° hz puritatez quia lux intelli
ligz ztenebre eam no gphen
dunt ut dr Jo/1°/3° hz fulgo
re zclaritez vn ethobi scbit
luce fulgida splendebit z ad
dorabunt te omes fines tre 4°
hz talefaciendi ptatez Sic ipe
deus pmo hz manifestabilitez
qua illuiat omez homez
venietez in hunc mundu Q° hz
puritatez quia e candor lucis
etne speclm sine macla ut
dcpit sapie vii° 3° hz clai
tz clara e que inquaz mar
cessit Sapie in eod libro heb
que inqua ctato hz talefacie
di ptatez quia deus in- cfincis
e ut scbit in Job dem in dc
Qi go diximus Hic po[2] emo cti
ficacio sopte docent pqnaz
editur Adems intellcm e sticd
q docentes ztradentes hanc
doctinaz ymq dz esse spalitar
pmo in dei zpximi dilcone 2°
in xpi passione 3° in uera hm
liatone ctato in salub gfessi
one z 4° in vitates defensi
one vnq i° sat apls sim q
ondt dicentes ztdentes hanc
doctina dre ista quq hre z
Qi aut 3 ibi Qi diximus in
ibi Qi pcta 4° Qi pcta
diximus Inprima pte intendit
tlem zom Quicunqz volut doce
ztrade hanc doctinaz debz dilec
cone zsotietate hre cu deo z
pximo Qz nos gentiles debe
mo h nelle go zc gtinuatur
go sic dem e q deus lux e z
tenebre no sunt in eo ulle Qi

go diximus quia societate hmus
cu illo hc e si diximus no hre
caritez que sociat nos ipi deo
Et intenebris ambulamus sz
pctis adherentes mentimur zuitez
no facimus hc e alios [illegible] no
admedacm inducimus Nam
sic qui diligit frem suum in
lumie ambulat sic ipe in luce
e ut dr Jo ii° Sic ille q
odit deum zfrem suum in te
nebris ambulat qz no e socie
tas lucis adtenebras sic no
e gucio xpi adbelial ut
scbit ad Cor dem cu dc Qi
aut in luce ambulamus Hic
po[2] z a in supra deo xpi passioe
que tlis e Illi qui volunt
doce ztrade hanc doctinaz
debent esse purificati zmdati
psaguez xpi qz zm bm Augm
Non nisi purgatissimus men
tibus datur Qz nos debemus
nos uelle i° zc dc go Qi at
in luce ambulamus sic z ipe
deus in luce sz e societe hemus
ad in bicez zsagnis ihu xpi hc
est iusticio xpi passionis filii
eius zmundabit nos abomni
pcto actuali zoriginali ut glo
dc Nam ut scbit in apoc i°
Ipe lauit nos apctis nris in
sagbine suo dem cu dc Qi
diximus elati Hic po[3] 3° io
supra gona humliatoe q tlis
e Illi qui volunt doce ztra
de hanc doctinaz debet seipos
reputare pctores desppno [illegible]
no suspicientes Qz nos demus
hoc uelle i° zc dc go Qi di
ximus elati sz insupbia palig
nra iusticia qui pctm no hemus

ipi nos seducimus et veritas i
nobis non est na deus inhelatt
se subtihit ut glo. dicit. Est at
considerandum quod excepta virgine glo
riosa que post annunciationem sin
gulariter benedicti filii ab omni peccato immu
nis fuit omnes alii sub ista
suma bti Jo intelligitur inclu
si. Unde Augustinus in libro de natura et
gratia ait Excepta beata virgine
maria de qua propter honorem domini
nullam prorsus cum de peccatis agitur
volo habere questionem. Inde enim scimus
quod plus ei gratie sit collatum ad
vincendum ex omni parte peccatum que
concipere ac parere meruit illum
quem constat nullum habuisse pec
catum. Et subdit hac igitur virgi
ne excepta. Omnes sancti et
sancte congregari possent interrogaren
tur an peccatum haberent. Quid respon
derent nisi quod Jo. ait dixerimus
quod peccatum non habemus nos ipsos
seducimus et veritas in nobis non
est. Item Augustinus in libro de fide
ad Petrum loquens de immunitate vir
ginis gloriose ait. Illa autem
virgo singulari gratia preventa est
atque repleta ut ipsum haberet fruc
tum sui ventris quem ex initio
habuit universitas creature dominum
ut illud quod nascebatur ex ipsa
gine primi hominis tantummodo genus
et non crimen originem duceret
nullus igitur de semine viri
de permixtione quia talis presumptio
separat hominem adeo. Item in
Sapientie primo perverse enim cogitationes
separant adeo maxime cum nullus
sine peccato actuali vel origina
li. Unde Eccl. vii° scribitur Non

homo iustus in terra qui faciat
bonum et non peccet. Deinde cum dicit Si
peccata nostra humiliter confiteamur. Hic
ponitur tertia conscripta et salubris con
fessione quibus talis est. Illi qui
voluit tradere et docere hanc doctri
nam debet eorum peccata humiliter
et prompte confiteri. Ergo nos debemus
hec velle. Igitur cum dicit Si peccata
nostra humiliter confiteamur fidelis et
iustus est scilicet ipse deus ut remit
tat nobis peccata nostra et emundet
nos ab omni iniquitate. Excepto igitur
confitente debet esse pura et humilis
confessio quia peccata nostra et non aliena
debemus confiteri. Unde David in psalmo dixi
confitebor adversum me iniusticiam
meam humiliter quia sine peccato
in hac vita esse non possumus
prima salutis spes est confessio et
hec plus ex humilitate quam ex contritione
ut glosa dicit. Excepte non remit
tentis debet esse fidelis condonatio veri
deus qui peccata remittit est fidelis
promissum reddendo et est iustus
unicuique tribuenda. Excepte non
peccatoris debet esse universalis purgatio
quia ipse remittit nobis peccata
et emundat nos ab omni iniquitate
hoc est remittit peccata maiora et mino
ra ut glo. dicit. Deinde cum dicit Si di
ximus quia non peccavimus mendacem
Hic ponitur quinta conscripta veritatis
defensione que talis est. Illi qui
voluit hanc doctrinam tradere
et docere debent ipsum deum veracem
et non fallacem facere et eius veritatem
constanter confiteri. Ergo nos debemus
hec velle. Igitur cum dicit Si diximus
quod non peccavimus mendacem facimus
eum hoc est ipsum deum qui dixit nec
infans diei sine peccato est et verbum
eius non est in nobis illud verbum

ss zc dixit Certo maior eo
humiliati in omnibus

Filioli mei karissimi

Postquam Apostolus ponit
illius doctrine certificacionem In
parte ista ut supra dicebatur Ponit
dicte doctrine exhortacionem ad cuius
intellectum est sciendum quod integritatem fi
dei sane ad cuius observacionem Apostolus
istos gentiles hortatur Consi
stit principaliter in tribus primo in
dei cognicione quia fides est ag
nitio divinorum Secundo in temporalium con
tempcione Nam fides docet temporalia
contempnere et celestia amare Tercio
in errorum vitacione Ita etiam facit
Apostolus sic quod in ista epistola nunc istos
inducit et hortatur ad observacionem
fidei sane Nam primo eos hor
tatur ad dei cognicionem secundo ad tempora
lium contempcionem tercio ad errorum se
paracionem secundum ibi scribo vobis fi
lioli tercio ibi filioli novissima
hora est Ad evidenciam autem pre
missorum est sciendum quod de cognicione per
videtur in tribus consistere primo in eius
nunc confidencia secundo in mandatorum
ipsorum observancia tercio in eius imi
tandi vestigia quarto in eius dilectionis
permanencia quinto in proximi propter ipsum
caritativa diligencia Dicit hec di
ista post in quinque. Sicut quoque
tonib. Apostolus istos gentiles
inducit ad dei cognicionem secundum
ibi Et in hoc scimus Tercio ibi ka
rissimi quarto ibi Cum dicit se Imp
te primo intendit tercium tonor
Cum itaque voluit ipse habere dei
perfectam cognicionem debet de miseri
cordia eius confidere ut si contingat eos
peccare non debent de divina miseri
cordia desperare Sicut Cayn qui dixit

postquam fratrem suum occiderat
maior est iniquitas mea quam
ut veniam merear Quia nos gen
tiles debetis hoc nescire primo secundo
dicit ergo filioli mei karissimi hoc
scribo vobis ad hoc quod hoc in me
moria teneatis ut non peccetis
Quia si quis ex humana fragilitate
peccaverit advocatum habemus apud
patrem ihesum christum iustum ipse est
propiciacio pro peccatis nostris non tamen si est
pro totius mundi Est autem considerandum
quod dei filius dicitur nunc advocatus
de illius appellatur christus vocatur
iustus secundo dicitur propiciacio peccatorum
Nam dicitur advocatus peccatorum
ex natura Nam Ieremie xviii scribitur
Ego pecco rogo ut primo modo
ut si verus eos amalo possem
deveniat veniam in petracione
prius de Luce xxiii Pater ignosce
illis quia nesciunt quid faciunt pro
peccatorum omnium remissione Ideo
ad Hebreos dicitur non enim habemus
pontificem qui non possit compati
infirmitatibus nostris temptatum
autem per omnia per similitudinem
absque peccato Aliter tamen filius dei
dicitur iudex et aliter advocatus Nam
dicitur iudex ratione divinitatis advocatus
dicitur iudex ratione humanitatis Inpe
tratus non ratione humanitatis propter
Ego aut quod nobis est magna
spes penitentibus quia iudex advo
cus factus est ut dicitur aut illud
primo exhibicione quia non aliquis
hominem in quo optat omnes ho
mines fieri salvos unde in illo non
nunc ihesu ut scribitur in actibus quarto
Vocat christus per quo unctione
quia ipse fuit unctus oleo pre partici
pibus suis ut dicitur in psalmo vocatus
est iustus pretii iudiciorum cognicione

ſimtam

qua iniustus est et tamen indicandi
sim. sic habetur in proposito. Apostolus propici-
acio pro peccatis nostris satisfactione
ut patet i° Io. Et ad Gal. dicitur Et pro-
misit filium suum propiciatorium pro
peccatis nostris. Et tamen sufficit eius
passio fuit propiciatio peccatorum omnium
quia una gutta sanguinis sufficeret
ad redempcionem totius mundi si-
bus. Sed si efficienter fuit propicia-
cio solum illorum qui sunt de incor-
pati per fidem et caritatem. Deinde cum
dicitur Et in hoc scimus Hic ponitur
3m ... scripta commandatorum divi-
norum observancia que est tertia. Et nemo qui
voluit se cognoscere ipsum deum
debet observare mandata eius
quia qui dicit se nosse eum et man-
data eius non servat mendax
est et veritas in eo non est. Ibi nos
gentiles estis tamen regula dicitur co-
quod in hoc scimus quoniam cognovimus
eum si mandata eius servamus
Itam qui dicit se nosse dominum et
ma. e. no. si. nd. e. et veri. in eo
no e. Qui si quis verbum eius
servat vere caritas dei in eo perfecta
est. Querendum autem aliquis utrum
aliquis possit deum cognoscere
sine observacione mandatorum
eius et videtur quod sic. Quoniam philosophi et
pagani et multi alii mali homines
cognoscunt et ipsum deum speculando
multa de ipso. Et tamen manda-
ta eius non servant quia carent fide et
(carite) que est radix et fundamentum omnium man-
datorum. In contrarium est Apostolus hic
dicens quod ad propositum triplici via os-
tendit possumus malos homines
divina mandata non observantes
ipsum deum non cognoscere. Prima
non sunt comparte divine cognitionis

et dilectionis et ex parte hominis deum
cognoscentem et diligentem. Tercia
non ex parte dei filii et spiritus sancti
quibus cognicio et amor appropriatur
Prima non sic probatur quia tamen cognicio
dei et dilectio ipsius hui connexione quod
sic in beata pollitica humana non
potest habere prudenciam que est recta ratio
agibilium et que est illuminativa intellec-
tus sine virtutibus perfectis
appetitum vel affectum quoniam eo ipso
quod aliquis habet appetitum infectum
non cognoscit finem et proponit sibi
finem indebitum et ignorat et tamen
prudencia que est ratio cognicionis
finis. Ideo dicit in 3° Ethicorum quod omnis
malus est ignorans. Sic in beata
spirituali nullus potest habere sapienciam
divinam que facit cognoscere deum
tamquam finem nisi habeat regulatum
affectum per caritatis dilectionem et de-
vinorum mandatorum observacionem
quia si aliquis malus est deviat
a vero fine et ipsum deum ignorat
Cognoscens enim non proponit eum sibi
tanquam verum finem. Sed non sic ostendi-
tur. Et tamen mali homines possunt
cognoscere deum aliqua cognicione
speculativa ut quod sit actus purus
et causa prima omnium vel primus mo-
tor et talia que ad cognicionem spe-
culativam spectant tamen non cog-
noscunt eum sub ratione finis co-
quo non eum si potius creaturas
finem eis proponunt et quamvis
iniusti et ydyote deum non cog-
noscant cognicione speculativa
vere tamen ipsum deum cognoscunt
quia tamquam finem eis finis
constituunt et omnia in eum tamquam
in finem ordinant et mandata eius
observant. // 3a non sic declaratur
Nam spiritus sanctus cui appropriatur

dilectio nunquam est in aliquo qui deum
tanquam finem non cognoscit. Ecce
ut scribitur Sapiencie primo Spiritus sanctus
effugiet discipline fictum quem
est fine intellectu. Nam ille fic
tus non deum cognoscit quem non
eum sibi narrat finem se constituit. Dic
cens dei filium tuum affatur. Sa
piencia nunquam est in maligno qui deum
super omnia non diligit. Unde eodem
libro scribitur In malivolam animam
non introibit sapiencia nec habitabit
in corpore subdito peccatis. Ecce isti
mandata dei non servant et ipsum
non diligunt perfecte et amorem
eius non cognoscunt cognicione fi
nali et meritoria quamvis alia
cognicione speculativa ipsum quis
noscere possit ut predicta est declaratum
deum enim dicit In hoc scimus. Hic
ponitur tercio nota scriptura eius imitacionis
vestigiis que talis est Quicumque non
lunt deum cognoscere perfecta cogni
cione et ipsum primare perfecta dilectione
debet ipsius vestigia imitari
ambulando sicut ipse ambulavit
ut possit dicere illud Job xxxiii
Vestigia eius secutus est pes me
us. Quod non gentiles dicere hoc vel
le Itaque dicit glosa Ecce qui observat
mandata dei meus est perfecta cari
tas quia in hoc scimus quoniam in ipso
sumus scilicet per observacionem eius man
datorum quia tamen qui dicit se manere
manere debet sicut ille ambulavit
et ipse ambulare. Est autem conside
randum quod Christus ambulavit in
summa humilitate et iusticia equi
tate et in bona sanitate et in vera ca
ritate In quibus omnibus pos
simus ambulare sicut ipse ambu
lavit. Ita tamen quod hoc dicto sicut

non dicat equacionem sed imitacionem
Nam ipse ambulavit Ita in
profunda humilitate. Unde ~~Job~~ [illegible]
Discite a me quia mitis sum
et humilis corde. In iusticia et equitate
quia conversatus est inter homines et cor
am et iusticia et iustitia [illegible] In inni
te sanctitate quia nec peccatum fecit
nec inventus est in ore eius dolus
In bona caritate quia ipsemet testatur Joh
15. Nemo maiorem caritatem habet ut
animam suam quis ponat pro amicis
suis In omnibus talibus Christi
vestigia possumus imitari. Unde
Augustinus in sermone de martiribus
ait Quid dixit aliquis ut
virtutes quas fecit deus debeas
imitari iusta potes esse consta
tua quia virtutes et mirabi
lia facere non omnibus datum
est et iuste et caste et humiliter vive
re tamen dei omnibus preceptum est
deum enim dicit Karissimi. Hic ponitur quarta
nota scriptura eius dilectionis per
manentis que talis est Quicumque no
lunt deum perfecte cognoscere debent
eius cognicionem semper perma
nere. Quod nos gentiles debent
hoc velle Itaque dicit glosa Karissimi
Non mandatum novum scribo vo
bis hoc est novum institutum Quia
mandatum eius quod ~~[illegible]~~ hominibus
ab inicio mandatum autem vetus
est quod audistis [illegible] hoc est verbum de
dilectione quod audistis a me et ab aliis
predicatoribus est illud mandatum
vetus. Iterum vetus quia iam au
distis Iterum mandatum novum scri
bo vobis quod verum est et in ipso Christo
scilicet et in vobis quia tenebre transierunt
et verum lumen iam lucet. Nam ut

glo. dt In propo Nam transierunt
tenebre quia corpus passibile et mistica
ste carnis iam preterit Et uerum
lumen in mortalitatis ia micet
meo in vobis aut tenebre
transierunt quia figure in obscuri
tatibus legis complissi lumine
ueritatis ia manifestatur Nam
licet vos futurae glorie adhuc sinus
in umbra vos tu preteriti status
reuelata facie gloriam domini
contemplamini Est aut considerandum
quod preceptum dilectionis dici potest ve
tus et nouum Nam uetus dicitur
racione status uniuersalitatis quia
in omni statu fuit semper preceptum
de dilectione Vnde in codice Deutero
septimo et diliges dominum deum
tuum ex toto corde tuo et ex toto
mente tua et proximum tuum sicut te ipsum
Dicitur nouum dici potest racione et nouae
correctionis Nam ut dicitur
ait vos dictum est antiquis diliges
amicum et odio habebis inimicum
tuum Dicitur preceptum proximi illius dilectio est
correcta quia ait ibidem Ego aut
dico vobis diligite inimicos
vestros benefacite eis qui oderunt
vos Racione noue perfectionis quia
caritas illa adeo imperfecta erat
quod hominem antiquitatis in vetustate
in peccatis renouare non poterat
Dicitur caritas ista perfectus status habet
nos renouare ut ipsi deo nos
coniungere Iuxta illud ad Ephe. v
Renouamini in spiritu mentis vestre
et induite nouum hominem qui secundum
deum creatus est Racione noue mani
festationis quia caritas dei non
erat tanta nobis ita manifesta in
veteri lege sicut nunc est eo quod filius
dei non dum passus erat pro nobis
rone cuius in in mensam caritatem
erat nos oint. deum tu dicitur Qui dicit
se in luce esse Hic ponit verita in
scripta ex proximi per dei caritatiua
diligencia que ita est Vnicuique vo
lunt deum cognoscere debet suos
proximos perfecte diligere quod si fra
trem suum odit in tenebris est et in
omni cognicione caret Dicitur nos ge
tales dicit hic nolle et Qui
dicit se in luce esse hic est in propo
qui est lux mundi ut dicitur Jo. v.
Et fratrem suum odit quem deus diligit
precepit in tenebris est scilicet peccatorum
usque adhuc hic est usque permanet
in illo odio Qui non fratrem suum
diligit in lumine permanet et scanda
lum in eo non est Dicitur qui odit fratrem
in tenebris est et in tenebris ambu
lat Et nescit quo eat quia tene
bre scilicet peccatorum obcecauerunt scilicet ocu
los eius Est aut considerandum quod
ex dilectione proximi tria bona hic
consequitur Primo totius legis obser
uancia quia qui diligit proximum
consequens est ut deum diligat cum
proximus non diligatur nisi propter deum
Vnde ad Ro. xiii. scribitur Qui diligit
proximum legem impleuit 2m consequitur ex ipso
proximo pacem quia quem non scan
dalizauit Quia ab ipso offendatur
Prima ut dicitur i. ad Cor. xiii. Caritas
omnia suffert 3o consequitur sue
operacionis efficacia quia eius opera
sunt in lumine sicut opera odientis sunt
in tenebris Sic ex odio fratris
tria mala aliquis consequitur Primo
diuine lucis carencia quia talis
est scilicet in tenebris peccatorum Vnde in prima
talis scribitur Quapropter vos et nunc
iusticie non illuxit nobis Secundo con
sequitur vicorum habundancia quia

ta bō

ta mala

tius nescit quo vadat semper ambulando in tenebris et ruendo de vicio in vicium ut glo dicit Ka 2m Et igitur peccatum quod primam non delet mox mox suo pondere ad aliud trahit Talis excepit vero oculos obcecantes malicia quia tenebre scilicet male affectionis et operationis obcecant oculos talium insipiencium Iniquorum persona dicit Sapie 2o Obcecavit illos malicia ipsorum Omnia ista Apostolus tangit in lra 2a

Scribo vobis 7c

Postquam Apostolus hortatus est istos gentiles ad dei conjunctionem in parte ista eos hortatur ad temporalium contemptum et duo facit quia primo ponit quod ex parte contempnentis mundum et eorum que sunt in mundo debet esse debita dispositio Quo posito mundi et eorum qui sunt in mundo abiectio et contemptio 7c ibi Nolite diligere In prima parte intendit tlem racionem Generaliter volunt contempnere mundum et illa que sunt in mundo debent esse disposita peccatorum remissionem per sapiencie dyscrecionem peccatorum mortificacionem per humilitatis subiectionem et dum ubi deffensionem et dum ubi retencionem Quia nos gentiles debemus mundum contempnere et ea que sunt in mundo igitur debetis omnes prefatas disposiciones habere Continuatur ergo sic dictum est quod ad fidei integritatem requiritur dei cognicio et mundi et rerum temporalium contemptio ad que mundum contempnendum debeo vos disponere Scribo igitur vobis filioli hoc est vobis parvulis qui estis tenelli fide et etate quia remittuntur vobis peccata scilicet originalia propter nomen eius hoc est propter invocationem nominis Christi in baptismo remittitur vobis peccatum originale Verum in primitiva ecclesia mox illud Actuum viii o Baptizati tamen erant in nomine domini nostri Jhesu Christi tamen nominis invocacio solum sufficiebat ad salutem eternam ut scribitur Jo. iiii o Omnis quicumque in nomine domini salvus erit Scribo vobis patres quia cognovistis eum qui ab inicio hoc est filius dei qui est eternaliter a patre genitus Jo. 17 Pater mundus te non cognovit ego autem te cognovi Hec est enim cognicio vere mundi non cognoscere sic eum mundus non cognovit ut dicit Jo. iiii o Scribo vobis adolescentes quia vicistis malignum hoc est vicistis mundum qui totus in maligno positus est Scribo vobis infantes quia cognovistis patrem humiliando vos sub potenti manu eius Scribo vobis iuvenes quia fortes estis in fide scilicet et verbum dei scilicet manet in vobis precipue vobis intus vicistis malignum hoc est dyabolum Est autem considerandum quod quinque sunt etates hominis Generaliter prima est pueritia 2a est infancia 3a est adolescentia 4ta est iuventus et 5ta est senectus Etas vero pueriles est qualiter sit in minus apta actuali vel non est in minus apta originali cum quilibet nascatur ira filius ut 2m Apostolum Ephes 2 Igitur hominem volentem contempnere mundum et ea que sunt in mundo Quia tlem etate purificare apta originali per baptismum et invocacionem nominis Christi ut sic se

dispositas mundi ad re peccatorum
remissione Etas nostra in infancia
e prima aditus ad superbia propter
honores insurgentes et in qua
tate eos ad mundum odiendum secundum
talem etatem oportet hominem disponi
ad humilitatis subiectionem ut sit
hoc in tali etate e parvulus e
tate ita sit parvulus in eius humi
litate Dicit et dispositum archa
na dei audire unde Mt xi^o
Confiteor deo pater domine celi
et terre quia abscondisti a sapien
tibus et prudentibus et revelasti
ea parvulis Etas autem adole
scentie prima e nimis ad car
nales concupiscentias eo quod tali
etate maxime homo temptacio
nibus molestatur propter huiusmodi an
cias eos volentem mundum odire
oportet secundum talem etatem maiorie
refrenare et temptaciones vincere
quia beatus homo qui portat iu
gum domini ab adolescentia sua
Etas nostra iuventutis e prima ni
mis ad divitias et mundi vani
tatas eos volentem mundum odire
oportet disponi per dominum verbi reten
cionem ne prosperitas et divitias
mundi verbum dei suffocet in
corde suo eius Oportet potius fru
ctificet tanquam semen seminatum
in terra bona ut de ipso iusto
dicatur ut scribitur in Luce viii^o capitulo
Quod autem cecidit in terram bona
hii sunt in corde bono et optimo
audientes verbum retinent et
fructum afferunt in pacientia Oportet etas se
nectutis videtur esse propinqua ad cor
rupcionem quod quod antiquatur et sene
scit prope interitum e Ideo oportet hominem

secundum talem etatem maxime dis
poni ad sapiencie cognicionem ut cre
atore recognoscant et ista tem
poralia spernant et abiciant ut
de dicatur deo illud Eccl ix^o
Cor sapiens et intelligibile ab
stinebit se a peccatis et in operibus iusticie successus habebit
in operibus suis Tamen qui volunt
mundum odire debent esse dispositi
peccatorum remissionem per humili
tatis subiectionem per carnis mortificacionem
per domini verbi retencionem et fructifi
cacionem et per sapiencie industriam cogni
cionem Oportet nos generales debent
mundum spernere et ea que sunt in mundo
igitur et in diversas etates brevis
debet omnis predictas disposiciones
habere in nobis Deinde cum dicitur Noli
te diligere mundum Hic ponitur secundum
mundi et eorum que in mundo sunt
abiectio et contemptio et ponitur primo
abieccionis et contempcionis ratio
secundo ponitur de eorum probatio tercio ibi
Et non omne etc. ibi Et mundus
transit In prima parte intendit talis
ratio Tamen qui volunt ipsum deum
diligere debent odire mundum et ea
que in mundo sunt Oportet nos
generales debet diligere deum igitur
etc. Dicit ergo apostolus Nolite dili
gere mundum neque ea que sunt in
mundo hoc est non diligatis mundum
nisi pro eius presentem habitacionem
Oportet quilibet cupiat dissolvi et esse
cum Christo neque ea que sunt in
mundo preter ipso concu
inordinata dilectione Sed
quilibet omnia arbitretur ut ster
cora ut Christum lucrifaciat quod si
quis diligit mundum et ea que
sunt in mundo non adulteres
sed sermacis ad superfluitatem

ad philip iii^o

no e caritas patris in eo. Est
aut considerand q diligere mundum
et ea que in eo sunt intelligi
in .4or modis. Primo ipso mundo
superflue et deliciose utendo. 2o
mundi dilectionem diuine dilectioni
preponendo. 3o mundo et mundi factore
vel ornatiua vel creatore fine
dilecto. 4to ipsum mundum et ea que sunt
in mundo ad dilectionem dei ordinan
do. Primo tribus modis diligere
tribus modis meos q ad dilectionem
dei ordinat caritas dei eius in
esse non potest. Karam mundo et temporalibus
superflue atque deliciose intendamus
dicit Johannes Jo. in postilla. Quia
tu multiplicasti nos delicijs sunt
tantum dabitur nobis dolor et me
tus et luctus. Non enim sit concesse
res temporales hominibus ad super
fluitatem sed aduersitatem. Vnde glo
super isto verbo nolite diligere mundum
ait utimini mundo ad necessitatem
sed nolite diligere ad superfluitatem
et carnis curam in desiderijs ne
feceritis dilectionem preponentibus
dicit per Augustinum ut si dilexeris
condita et deserueris conditorem. Di
per caritatem dimisseris creatorem
mundi aut mundi factorem vel crea
turae vel caritatem simul fructibus
dicit per Bedam qui ait super hunc
locum nolite diligere mundum. Vnde
Cor diuisum amodo non capiunt
et Onbdlt radicata ego in caritate
dei super hanc radicem non edifi
cet nisi quod conuenit caritati quia
non potest duobus dominis simul
deseruire dicit. Item omne hic
ponitur istius obiectionis et concupiscentia
quo que est. Omne quod est in mundo
aut est concupiscentia carnis aut concupiscentia

oculorum aut superbia vite. Sed talia
sunt abicienda et contempnenda
quia non sunt ex patre sed ex mundo.
Ergo mundum et ea que sunt in mundo
diligere non debetis. Dicit ergo venerabilis
Beda. Si quis diligit mundum non est
caritas patris in eo. Quoniam omne quod
est in mundo concupiscentia carnis est
ut sub concupiscentia carnis compre
hendantur omnia que ad voluntatem
et delicias corporis pertinent ut cibus
potus concubitus et omnia talia
concupiscentia oculorum ut per concupiscentiam
oculorum intelligatur omnis curiositas
que sit in addiscendis artibus
magicis in contemplandis turpibus
superuacuis acquirendis rebus
temporalibus et superbia vite que proprie
est eius quod iactatur se in honoribus
et magnas facultates exponit
quidem superbia non est ex patre sed
ex mundo. Ponitur autem propter hic
caritas patris ratione auctoritatis
ad ostendendum quod non debemus
obedire sed ut subiacere rebus
mundi faciliter fallacit nos de
cipientibus. Sed potius deo
patri sicut xpistus obediens fuit
usque ad mortem et deinde tunc dicit. Et
mundus transit. Hic ponitur dicte rationis
probacio que est quia illa sunt spre
nenda que sunt transitoria. Sed
tempore iste super deo transibunt propter
illud Sapiencie .2o. Vmbre enim
transitus est tempus nostrum et non est
reuersio finis nostri. Ergo omnia
talia supradicta spernenda sunt.
Dicit ergo venerabilis quod superbia non
est ex deo. Sed ex mundo et mundus
transibit et concupiscentia eius. Qui autem
non diligit illum et facit voluntatem
dei manet in eternum. Karam sicut
cum rebus labentibus labatur

Qui rebus spetuis i mut-
ate q eis pmanentibus ipe
pmaneat / Quartem aut aliqs
uts sunt solum .4or spes sup-
bie / Dm 3 btus gg inmorta
libus spes supbie sunt in or-
quatz pma e cu quis bona
qua h3 ab alio recognoscat / So
qn tdit sensus mitis bona q3
h3 o in pensa esse / Tcia qn gs
iactat se hre qua no habet
Qrta e qn aliquis ceters de
spect singlarit vult videri hars
aut spes sit possimus suffia
enaa assignare / Nam obiec
tm supbie e aliquid bonm
arduu r quod tmq debemus hmilia
Qz qsidata altitudine zardu-
bom pda no sunt mod debitu
in supbia eleuant / Istud at
arduu bonum pt m. modis
qsidari Pmo rone illius aqo
nobis qfundit / Qo rone mod
pqua acqrit / Tcio pt qsidari
bonm q tbuit / Qrto rone p-
ximi cu quo qmita / Contra
pmam qditonez pctat pma
spes supbie / Nam cu omne
bonum vrm sit ab ipso deo / Ille
bn supbus qui bona que h3
adeo no recognoscat / Contra
scam qditonez pctat 2a spes
na cu deus gratis nobis sua
dona tbuat / Ille supbus est
qui pmtat tlia dona suis mer-
tbuitz o esse / Contra no 3a
qditonez pctat tcia spes / Na
si deus e pnatus bono si iac
tat se illud hre qua habeat
mito / Dz supbus applari / Qz
q qtas qmitas spes pctat / Na
cu bonu sit diffusiuu 2com

unitatiuu sui ipius zeu quibz
tcat suo pximis bonum sui co
mitatie / Qui aliquid despect suis
vult singlarit videri mito d3
supbus nominari / Amplius
aut qiorz aliquid mts sunt tm
tres radices pctors quas cim
meat Aplus in lra / Et videt
q no Crima zm btm Greg sup
qodn vii0 sunt vicia capita
lia videlz inanis gloia auari
cia gula inuidia tristicia ira
que zm btm Augm Aplm sig
nata sicut in vii te pphis qui
tium pmissionis Jacob pmis
sa tenebat he id vult glo sup
illud pn vio / Sex sunt que
odit dns zvn que detestatur
aia eius / Augus e Johanes
in lra qui tm ta gna pccor
bidet distinguere / Augs ei sup
illo vbo ps Igni suffossa dicat
q omnia pcta mra pceduut q
timore male hmiliante vl qa
more male inflamante / Dicendu
q pcta possimus tplr distinguere
Primo qopte subiectors in quibz
qsistunt / Sco qopte obiectors
adque qntinuit / 3o qopte ob
ctors que mes qcaunt na pec
catu mr aliud e nisi q priua
bom zq actu desormis / Cne
lib actu at pt tplr qsidari pe
rone sui subiecti zo rone eius
obiecti / Tcio zm se ut est actu
desormitatez hns / Qopte igr
subiectors videt tres esse radi
ces pctors / Nam omne pctm
taqua in subiecto vl fundat
in appetitu qcupiscibili vl i ap
petitu irascibili in appetitu ro
tonali h3 esse qcupida oclors ut

appete am⁹ et argentu etc talia
que no appetunt aialia bruta
roe carencia. Item q signat per m
q comittit penes concupiam di
uitiar. Di in appetitu ronabli
in appetitu concupiscibli habent
esse concupia carnis sive tlis
concupia sit denemus sive debit
corporibus que tale appetit et
concupiscit. Sz in appetitu irascibli
fundari lz supbia vite quia su
pbia vite est supbia in suis op
bus nolle obedie ad irascibilem
spectat. Ex pte igit subiector in
quibus peta habent fundamentu sut
tres radices petor quas aplus
numat. Sco peta pnt distingui
ex pte obiector adque ptinnt
Nam omia peta in hc conueni
unt quia auertunt nos a bono
incommutabli q est deus. Et ptinit
nos ad ista bona commutabilia
tpalia. Et sic in tlem auersione et con
uersionem possumus peta distinguere
gnalit et spalit. Gnalit auertunt
sic quia pnt omia peta in hc
conueniunt ut auertut nos a dea
et faciunt nos ipm contempne ac
capit viu capitale vitiu q e
supbia iosephus ... e q initiu
omis peti e supbia pnt oia
peta in hc conueniunt Circa quia
ptinunt nos ad ista tpalia et
faciunt nos concupisce ipa et ama
re. Sic accipit illud capitale
vicium q e cupiditas iosephus
e q radix omi malor e cupi
ditas. Et isto mo cupiditas et
supbia accipit ut sunt peta
gnalia. Spalit aut ex pte ob

iector sic possumus peta di
stingue. Nam quinque pecat
aut pecat comissive aut obmis
sive. Comissive no maior
modis quis pecare pt. Pro
tout bonu honorable quia tle
bonu in me appetit etc
e inanis gla. Sco qt bonu
utile bonu utile inordina
te retinz etc e auaricia. Tercio
circa bonu delectabile et hc dupl
quia aut esse delectacio tactus
et sic e luxuria. Aut delectacio gustus
et sic e gula comissive igit
maior modis pecat. Obmis
sive no tm peta comittit.
Nam quilibet in fide xpiana
positus tenet ad tria. Primo ad
gras actionem de bnficiis a deo
acceptis. Sco ad pximi dilectionem
Tercio in mente relaxationem. Con
tra pm pecat accidia. Racio
accidia no pmittit hominem
horas suas dice orones
face et deo gras age et tunc
obmissive quis pecat quia
obmittit illud q face tenet.
Contra scdm pecat inuidia. Racio
cu inuidia sit tristicia de bo
alterius no dimittit homine
circa suu pximu dilectione hre.
Sz qt et 3m pecat ira quie e
sit appetitus vindicte no per
mittit hoiem in mentem laxare
sz potius facit vindictam appe
tere et obmittit q face tenet.
Comissive igit et obmissive sic
septem vicia capitalia accepta
ex pte obiector adque nos
ptinunt. Tercio pnt peta distingui
ex pte actionis que i eis concur

Ita quicq peccat vl hic e qti
met amitte bonu inordinato
nemo se subicit alijs ꝑ timo
rem amittendi tale bonu vl h[ic]
e quia appetit h[abe]re aliqd bonu
q no h[abe]t io inflamat[ur] z incend[itur]
ut tale bonu adipisci valeat
2o quicq peccat committit vel e
ꝑ timorem male humiliate vl
ꝑ amore male inflamate Co
cludamus igitur z dicamus q accipie
do pecca ꝓpter subiectores ita
e distinctio bti Johis dicentis
q ome qd e in mundo a e con
cupiscencia carnis a concupiscencia oculorum
a superbia vite Accipiendo uo
ipa pecca ꝓpter obiectores ad
que nos committitur generaliter ita
e distinctio scripture que dicit
inicium omnis mali e superbia
z q radix omnium malorum e cupi
ditas ꝓpter aut obiectores
speciales similiter ipa ita e di
stinctio bti Gregorij dicentis Sep
tem esse vicia capitalia s. in
anem gloriam avariciam gulam lu
xuriam accidiam iram invidi
am Si accipiendo pdicta pecca
ꝓpter actionum que inest co
uiuit Sic ita distinctio bti
Augustini dicentis Omnia pecca co
mitti vl ꝓ timore male hu
miliante vl ꝓ amore male in
flamante Ad articulum pz solucio
pea que dca

Filioli mei novissi
ma hora est Sicut
supra dicebatur ista carit materia
ad integritatem fidei x[p]iane Ad
cuius intellectum Aplus principaliter

istos gentiles inducit s. dei
cognicionem t[em]poralium rerum contemp
cionem z hereticorum vitacionem Post
quam Aplus hortatus e eos ad
dei cognicionem z t[em]poralium abiec
cionem Supte ista hortatur eos ad
hereticorum vitacionem Ad vitandum
aut ipos hereticos tria sunt neces
saria Primum est eorum cognicio
sicut no pt diligi incognitum ꝑ
littera Augustini sic aliquid no pt vi
tari ut odiri nisi cognoscatur
Secundum e ad expellendum eos forti
tudinis z veritatis ꝑfectio Sicut
no expellitur frigus nisi in
calore sic no expellitur falsi
tas nisi in veritate Tercia e in ca
tholica unitate permansio quia no qui
incepit Sed qui permanserit usque
in finem hic salvus erit Ergo tria
facit Aplus Primo pot ipsorum
hereticorum cognicionem Secundo ad vitandum
eos ponit fortitudinis z veritatis
ꝑfectionem [illegible] persuadet ut in ca
tholica unitate habeant firmam
mansionem z ibi Et uos unc
tionem z ibi Uos quod audistis
Circa primum duo facit quia primo
docet hereticos cognoscere ratione te
poris ultime etatis Secundo ratione eorum
inconstancie infirmitatis z ibi
Ex nobis prodierunt In prima
parte intendit talem racionem In
ultima etate qua modo sumus
dicit multi venire heretici z anti
x[p]i Sed constat quod ista e ultima z no
uissima etas in qua nunc sumus igitur etc
Dicit ergo filioli novissima ho
est z sicut audistis ante ꝑ me et
alios aplos quia antixpus
veniet hoc e in ultima etate venire

debet. Nunc aut antixpi
multi sunt. Vn scimus qz nouis
sima hora e hoc e nos scimus
qz nouissima z vltima e ista
etas quia modo multi sunt an
tixpi. Nam xpus id e qz
unctus. Antixpi go dixit quia
sunt e(ss)imate uncti z baptizati ut
ip possint melius decipe(re) et
xpo z eius cetera contra ut glo
sa. Est aut (con)sidandu qz ex
tribus possumus scire manifeste
hanc esse nouissima z ultima
etatem incipia simus. Primo ra
cione hereticor(um) supinectionis. Secundo
rone signor(um) z enigmatum
cessacionis. Tercio rone signor(um)
apparicionis. Prima aut ista dz
esse tpe antixpi. Primo go pos
simus scire hanc etatem ultimam ee rone
hereticor(um) supinectionis. Nam
ut scribitur (secundu)m ad Thi. in pn
nouissimis tpibus discedet
quidam a fide attendentes spiri
tibus error(um) z doctrinis demo
nior(um) z ypocrisi loquencium men
dacium. z cautheriata hntm sua
(con)sciencia z quia iam (con)spi
cimus aliquos sic a fide disce
de z (con)spicimus (con)tinue id hoc est
signum istam esse nouissimam
horam. Secundo istud scire possumus
rone signor(um) z enigmatum
cessacionis quia tenebre tran
sierunt z uera lumine iam lucet
Et Aplus ad Cor. aut Cor. Oia
insignia contingebat eis scripta
aut sunt ad correctionem nram
in quos fines seclor(um) deuene
runt. Cum igr in mosaico

no victimar(um) z (con)questio no in
mundancium z alior(um) ceremonia
lium obseruacio iam cessant hoc
est signum manifestum hanc
esse nouissimam hora. Tercio
istud possumus scire rone signor(um)
apparicionis. Nam si semper x
genus debz insurge(re) in gentem
z regnum (con)tra regnum z terre motus
magni dz esse per loca z pestilencia
z fames. Cum igitur z in breui temporibus
aliqua istor(um) venisse magis
(con)spicimus quia in multis ciui
tatibus inveniantur. Pro dem(um)
talia formidare in proximo ce
lebritas iam (con)spicimus
scelera(tates) scelera(tates) terre
fames / gencium persecuciones
z multa talia hoc e signum
hanc nouissimam horam esse
dem(um) ex dictis. Ex nobis prode
runt. Hic docz hereticos (con)gnosce(re) et in
rone inconstancie eor(um) firmi
tatis z e contra. Illi non sunt
fideles qui mala intencione
ad fidem ueniunt z in eadem
no permanet. Qz tales sunt
heretici igr z falsi xani sunt
go omnes tales infideles. Dic
go ex nobis prodierunt quia he
retici hic e ab unitate fidei re
cesserunt tanquam (con)uenientes
nobiscum in sacris preceptione.
Qz ex nobis no erant tali (con)
(con)mone. Nam si fuissent ex
nobis diuina predestinacione et
eleccione permansissent utique
nobiscum in fidei defensione.
Qz id (con)tinuerunt degressor(um) ...
ut manifestarentur quia non sunt ex nobis
omnes. Est aut (con)
sidandu qz in fidelium z malor(um)

hominum introitus in ecclesiam est
dolositatis et deceptionis, eorum sta
tus est corruptionis et infectionis,
eorum vero exitus est purgationis
et salvationis. Sed eorum finis
est dampnationis et conterminationis.
Primo namque introitus eorum est
dolositatis et deceptionis. Nam
ipsi faciunt se dei servos esse
et pastores perceptores, ut nulli
possint alios decipere, contra quos
scribitur in Iob. Numquid deus indi
get vestro mendacio, ut pro illo loquimini
dolos, utinam taceretis ut puta
remini esse sapientes. Super quo
verbo dicit Gregorius in moralibus
deus mendacio non eget, quia veritas
falsificari non potest, quoniam auxilio
falsitatis. Et subdit heretica autem
quia ea que pure de deo intelligunt
veritate tueri non possunt, quasi
approbando radiis lucis nubibus
falsitatis requirunt et pro eo dolos
locuntur. Dum infirmas mentes
intellectus illius stulta decepcione
seductione. Eorum autem status
est infectionis et corruptionis,
quia sicut modicum fermentum totam
massam corrumpit, Apostolus, quia ipsi
per infectionem ipsorum alios infi
ciant et credentes veritate defen
de, ipsi in tantum grauantur. Unde Gregorius
in moralibus ait. Quod omnis
hereticus omnipotenti deo inimi
cus defensor est, quia veritatem ipsam dum
quasi defendere nititur, in tantum inde
illius adversatur. Eorum vero exi
tus est purgationis et salvationis,
quia ut Augustinus dicit. Dicit purgatio
et salvatio corporis est putridos
et malos humores expellere

sit purgatio et salvatio est corporis
mistici ecclesie hereticos tamquam me
bra putrida et mala expellere et rei
cere. Sed eorum finis est dampnationis
et conterminationis, quia propria notoria
ecclesie sunt, expandentes et condemnan
di, ut manifeste appareat eorum dampna
tio. Introitus igitur eorum dolositatis et decep
tionis notatur cum dicit. Ex nobis prodie
runt hoc est de nostro consortio exie
runt, in principio intraverunt pastoralis
perceptionis. Eorum status corrup
tionis infectionis et assignationis heretice
tangitur. Nam si fuissent
ex nobis permansissent utique no
biscum. Sed finis eorum conterminationis
et dampnationis notatur cum subiun
gitur. Sed ut manifesti fiant
quoniam non omnes sunt ex nobis.
Nam ideo heretici sunt dampnandi
ut manifestum sit eos de corpore
ecclesie non esse, deinde cum dicit. Sed
vos unctionem habetis. Ponit admoni
tionem ipsos hereticos vitandos propter
rationem primo docet hereticos vitare ex
spiritus sancti veritate. Secundo ex eorum ap
ta falsitate ibi. Scripsi. Circa primam
partem intendit talem rationem. Quicumque
sunt in unctione spiritus sancti et e
ius ideo edocti non indigent doceri
ab alio, quia perfectam veritatem possunt
omnem falsitatem hereticorum vitare.
Sed vos generales estis tales igitur
etc. Dicit ergo. Sed vos unctionem
habetis a spiritu sancto et nostis omnia
idest non solum nobis quasi in ter
ignorantibus sed quasi scientibus
etc. Est autem considerandum quia participatio
spiritus sancti quos concepit sapientia
tiencie materia. Unde Iohannis XV. Scribitur
Cum venerit ille spiritus veritatis
docebit vos omnem veritatem

primo B. B.

Ille aut qui scit om̄ia d'r vnu'
sale sciam h̄re. S'o c̄sequntur
m̄oi sacre facilitatē q' qui i
ue te docet' a sp̄u s'co facilit'
r q̄nat p'modu pot's sciam reci
pit. Jo. xiiij' h'et' paclit'
aut sp̄us que mittz pater
in nomine meo ille docebit vos
om̄ia r suggeret vob' om̄ia q'
cunq' dixero vobis. T'cio c̄seqm'
infallibilē v'itē q' sc'ie per
spm̄ s' revelate nulla f'litas
subesse pt yino p'tlem' fall'itē
rephendit' om̄is f'litas. Jux'
Jo. xvj'. Cum venit ille sp̄us
vit' arguet m'undu' de p'cco iust'
r iudicio. Q'rto c̄sequit' de p'cco
r in iusticia iusticie claritatem
vn apl'i an' receptom̄ sp̄us
sancti obscure r enigmatice in
telligebant que p'modu' clare
r lucide c̄gnouerunt deū cū d'r
Et qm̄ om̄e mēdacium h'et dog
h'eticos vitale p'ecos apta f'lit'te
re ro t' Om̄e mēdaciū ob̄n'te
no ē. Q' nos gentiles h'eticos
v'itē fidei igit' mēdaciū h'eti
cos p'tlem v'itē vitale potest
d'r go Et q'm om̄e mēdaciū
p'uitate no est h'c ē ille q'
mēti' p'deo no ē q'ui ē v'ra
vitalis r vita ymo ille ē mēdax
q'ui xp̄m xp̄m q'ui ē vitalis ne
gat' Jo subdit. Et q'uis ē mē
dax nisi ille qui negat q'm x'c
no ē xp̄us v'iam h'c ē anti
xp̄us h'c ē q'uis xp̄s q' ne
gat p'rem r filiū v'iam om̄is
qui negat filiū negat p'rem
Qui aut c̄fite' filiū h'z p'rem

r filiu. Est aut c̄sidandū
q' p'r r filius r sp̄us sanct'
quatt' ad p'ns p'nt iiij' mod'
c̄sidari p'mo rōne relacōis
p'et S'o rōne eentie ydep
titatis. T'cio rōne etnitatis. Qr
ti'o rōne sc'itatis r om̄ibus
istis iiij' mod' dice possum'
q' qui negat vnam p'sonā
negat om̄s. P'mo h'c app'z
rōne relacōis p'et v'iam
s'm p'hm in p'dicamētis rela
tiua s'il sunt ita h'c ē nali
intelligencia. Ita q' posita s'
ponut r p'empta se p'imut
Cum i' p'r meo q' p'r rela
tiue dicat' ad filiū r filius
meo q' filius relatiue dicat'
ad p'rem. Op'z q' q'ui negat
p'rem negat filiū r q'ui con
fite' vnū c̄fitet' reliqm. Jo. xv'. Xp̄us dixit discipulis
suis. Si c̄gnouissetis me r
p'rem meū vtiq' c̄gnouissetis
S'o h'c p'z p'rōe eentie ydep
titatis quamuis in t'nitate h'ee
poss' v'itē q' qui negat p'
trem no p' h'c negat filiū
eo q' p'r r filius sic sunt
distincti in p'sonis ita sunt
distincti in s'ba r eencia ita
q' p'r r filius t'rnaliter no sunt
vnius h'a. Q' duo homines
in diuis tn̄ h'et nullam p'pi
ciam h'z q' p'r r filius n'a
no duo dij s'z vnus deus
Qui negat p'rem i' negat
filiū r e contra. T'cio q' p'r ē in
filio r filius in p're q' ad s'be
ydemptitatē ut d'r in Jo x
xiiij'. T'cio istud app'z rōne

eternitat/ Nam cu eternus est
pr eternus e et filius Opt3 q
qui negat filiu esse eternu ne
gat prem eternu esse Iudei igr
negantes xpm esse eternu et
credentes ipm esse hominem
pur dixerut Quinquaginta
annos no dum hes et Abraha
vidisti Quibus ut as ipa
rndit Antequam Abraham
fiet ego sum Secundo hic appa
ret ro'ne scitat/ Nam xpus
ds e q unctus et sanctificatus
Qui igr gfite xpm gfite
ungente unctione et unctum
et sic gfite prem ungentem
spm scm qui e unctio et ipm
dei filiu qui unctus fuit oleo
letitie Et qui unu negat et
liqum cu negare opt3 Tertio
qui sic negat xpm d3 dici an
txpus quia imitat diaby
qui e pr mendacii Ins illud
Jo viii Ipse e mendax et pr
eius Deinde cu dr Vos quan
dist/ Hic Aplus psuadet
ut in Catho'ca ite habeant
firmam mansionem et primo hor
tat eos ut psistant in pre
et filii pmissione Secundo ut per
maneat in spus scti unctione
Tertio ut sint fortes in nre
xpi gfessione et ibi hec nob
scpsi et ibi Et nunc filioli
In pma pte intendit tlem ro
Gentibus d3 pmane in pmissione
et uocatione adq uocati est
Dz nobis gentibus pmissa e
uita etna et adeunus igliam
est uoti igr meius pmissione

pmane debet/ dr go/ Deinde est
hic qui negat prem negat et
filiu Dz nos q audistis ab i'co
in nobis pmaneat/ Quia si
in nobis pmanserit q audistis
ab initio uocationis vre et nos
in filio et pre manebitis/ Et hec
e repmissio qua ipe pollicitus
e nobis uita etnam/ Est aut
gsiderandum q tria faciunt nos pse
uerare in fide xpi et caritate Primum
e eius gemitus Nam ut scribit
Jo vi Hec e uolutas pris
mei qui misit me ut omnis
qui uidet filiu et credit in eu hab3
uita etnam et no moret mei
Secundum e eius dilco quia ut hr Joh
xiiii Si quis diligit me ser
mone meu suabit et pr meus
diliget eu et ad eu ueniemus et
mansionem apud eum faciemus
Tertium e uite etne repromissio
qua ut dr glo memoria pro
misse mercedis pseuantem te fac
in bono ope/ Pseueratiom igr
verbum pmanz in nobis/ pemus
dilectionis nos in pre et filio col
locemus Hic pemus pmissionem
apetus rethm Ista igr ta
tangit Aplus in lra deinde cu
dr Hec scripsi de his qui
seducunt uos Hic hortatur
eos ut psistant in spus scti
unctione et eo tr/ Circa q3 sciend
educti p unctionem et gratiam spc
sancti debent in illa unctione
pmanere quia scpo indigent
liberalis Dz nos gentiles est
tles i et ex dr go hec scpsi nob
de his qui seducunt uos ut
e de qua hetici q a nos dom inter

dicit Ihesus ad Iohannem 23o Qui du-
xerit apostolum mentitur in mendacio
suo et nos veritatem quam ante
prius habes hoc est a principio scito ma-
neat in nobis. Et hic notate hoc
ut aliquis doceat nos hoc est
sic fit ut doceant nos spiritu cele-
stius unius in digitis ex tu secre-
tionum in structos docere Sed
sic unctio eius docet nos de omnibus
pertinentibus ad veram salutem et vera
est id est quod docebit nos et non menda-
cium id est docuerat nos permanere
in ipso dicens ergo dicit Et nunc filio-
li Hic persuadet ut sint fortes
in xpi nominis confessione et ce-
tera. Ille dicit fortis permanere
in xpi nominis confessione qui ex-
pectant premium eternum premia
Quia nos generales estis tales
etc dicit ergo Et nunc filioli
manete in eo hoc est in fide et
ut cum apparuerit sapiens index noster
habeamus fiduciam recipiendi pre-
mium non confundamur ab eo in
adventu eius hoc est ut confusi
ab ipso non habeamus si negamus
eum veram et in Apostolum ad Thimo 4o
Si negaverimus eum et ipse nega-
bit nos ipse non fideles perma-
net se ipsum enim negare non
potest. Ideo subdit Si scitis quoniam iustus
est id est scitote id est scire debetis quoniam
omnis qui facit iusticiam ex ipso
nati sunt per eius imitationem.
Est autem considerandum xpm habuisse
iusticiam in eius cogitatione cogi-
tatione in sua ordinatione in sua
locutione et in sua operatione. Et
primo habuit iusticiam in sua ordi-
natione quia sicut primus ortus
fuit in iusticia originali qui
erat viator et comprehensor portat multo
fortius xpc qui comprehensor
et primum non fuit nisi solus. Vnde

fuit in ore eius. Item iusticiam
habuit veram anima eius perfecte
subiecta erat deo et corpus erat
subiectum anime. Ideo in psalmo ipse dicit
Exortum est in tenebris lumen
rectis corde misericors et mi-
serator et iustus dominus. Et in
alio psalmo habetur Orietur in diebus
illis eius iusticia et habundantia
pacis. Secundo habuit iusticiam in eius
cogitatione. Veram iste iusticiam
in corde suo habuit qui rectus est
et qui non flectitur precio nec pre-
cibus. Et qui deo placere cu-
piens nullius hominis personam
non timet quia iusticiam habuit
perfecte dei filius cum ipse iusticiam
ad mortem servavit pro iusticia et
de illa iusticia habetur in psalmo Iusticie
domini recte letificantes corda
preceptum domini lucidum illuminans oculos.
Tertio habuit iusticiam in locutione
quia ipse semper iusticiam do-
cuit et predicavit ideo ipse propheta
sanctus testatur proverbiorum viii Iu-
sti sunt omnes sermones mei
non est in eis pravum quidquam
neque perversum. Quarto ipse habuit
iusticiam in sua operatione
quia universe vie eius misericordia et
veritas hoc est universe eius opera-
tiones sunt misericordia et iusticia ut ex-
ponit glossa. Et in psalmo Quinto
sancti testificatur dicens ipso iusti
et dulce rectum inditum tamen

Videte qualem caritatem
dedit nobis pater

Postquam apostolus posuit
fidei xpiane edificationem ad
regnicionem istos gentiles
hortatur et post eo quam posuit

dte fidei cognitionis cohorta
tionem hic ut supra dicebatur po
nit sine hortatur predictos gen
tiles ad caritatem perfectam ad cuius
evidenciam est sciendum quod ipsa ca
ritas tam bona operatur in nobis
Nam primo operatur in nobis di
vinam filiacionem quia propter
caritatem filij dei nominamur Non
enim hoc poterat facere lex mosay
ca quia illa erat lex timoris
sed lex ewangelica que est lex amoris
los filios dei non facit Unde ad
Ro. viii. apostolus ait Non enim
accepistis spiritum servitutis iterum in
timore Sed accepistis spiritum filiorum
adopcionis in quo clamamus
Abba pater Secundo operatur in nobis
divinam mansionem quia qui manet
in caritate in deo manet et deus in eo
ut ibi dicitur Tercio operatur in no
bis totius trinitatis cognicionem
Quia ut dicit augustinus in .i. de trinitate
Trinitas que est deus non nisi
purgatissimis et sanctissimis men
tibus cernitur Circa hoc facit apostolus
Quia primo ostendit ipsam caritatem
in nobis operari divinam filia
cionem et secundo declarat ipsam in nobis
efficere divinam mansionem Et tercio
manifestat quod per ipsam consequimur
totius trinitatis cognicionem et
ibi In hoc Circa primum sciendum
cognoscimus per spiritum est sciendum
quod ad hoc quod aliquis filius dei
nominetur duo principaliter requiruntur primo
divinam assilacionem quia filius dei
debet esse similis patri secundo fraternam
dileccionem quia fratres eiusdem patris
se invicem debent diligere Et
ista duo consequimur aliquos predilec

dei Nam prerequirit ipsius consequimur
eius assilacionem et fraternam dilec
cionem Duo igitur facit apostolus primo
capitulo quia ut filij dei nominemur
ostendit quid in nobis debet esse Primo
divina assilacio secundo declarat quod in no
bis debet esse fraterna dileccio et ibi
nolite mirari Illa autem que in nobis
operantur divinam assilacionem quia
tunc ad primus videntur esse vi. Primum
filij dei apparicio et nunc mere confor
macio Quartum est peccatorum detestacio
Quintum est iusticie operacio Sextum
est ipsius dei imitacio Septimum
est odij et rancoris remocio dicit et
ista post in quinque partes et in quod consistit
cuique inducit apostolus istos ge
tiles ad divinam assilacionem propter
dei filij appellamur et ibi Omnis
qui facit et ibi Filioli mei
ibi Omnis qui natus est Circa
ibi In hoc In prima parte intendit
tercium Circa Quia nos ut dei
filij nominari debemus se ita invi
dificari in primis et sic ipsum invi
ccidere ut tunc apparuerit dei filius
in futuro similes eius efficiamur Quare
nos gentiles debetis hoc velle
filij dei nominari per caritatem
quod ipse erga nos habuit per quam ipse
voluit nos in suos filios adoptare
igitur dicit sic videte hic est dili
gentur considerate qualem caritatem
dedit nobis deus pater ut dei fi
lij nominaremur et sumus per hoc et
per dileccionem dei mundus non novit
nos quia non novit eum hoc est
non novit patrem agnos caritatem
et dileccionem tantam habemus per quam
et filij nominamur Unde subdit

filij

erimus Nunc filij dei sumus per
adoptacionem ꝛ cetera dicit apparuit quid
erimus in futuro Nouimus quoniam cum appa
ruerit in 2o aduentu similes ei erimus
quia inmortales inpassibiles sine
corpus sit dei filius et ut glo-
sa dicit quia videbimus sicuti est hoc est tunc in
ipsa diuinitatis substancia contemplabimur quod i-
llud mira nulli hominum credere ut
glossa exponit Et omnis qui habet
spem hanc quod ad similitudinem dei perve-
niet sic sanctificat se sicut ille sanctus
est non sic ad eius sanctitatem perveni-
endo Set sic eius sanctitatem imita-
ndo. Est autem considerandum quod talem ca-
ritatem dat nobis deus pater ut per ipsam
consequimur tria bona in presenti et tria bona
in futuro. Nam in presenti consequimur
diuinam filiacionem mundi reprobacionem
et nostram sanctificacionem. Primo consequimur
na quod in presenti diuinam filiacionem
quia sic possimus enim amare possimus
filii eius appellari non quidem car-
nales sicut illi qui nascuntur ex
sanguinibus et ex voluntate viri
et ex voluntate carnis sed spirituales
sicut illi qui nascuntur ex fonte bap-
tismatis Unde Jo. 1o dicitur Dedit eis
potestatem filios dei fieri hiis qui cre-
dunt in nomine eius qui non ex sang-
winibus sed ex voluntate carnis ne-
que ex voluntate viri Sed ex deo na-
ti sunt. Secundo consequimur mundi repro-
bacionem quia tales diligentes deum
non cognoscit mundus ut mundus
cognoscit eos. Sunt enim ipsi cru-
cifixi mundo et mundus crucifixus
est eis ut in textu quia mundus non
cognouit ipsum deum agnum talem dilec-
tionem habemus Unde Jo. 1o dicitur In propria
venit et sui eum non receperunt In mundo
erat et mundus per ipsum factus est et
mundus eum non cognouit Et
ipse in Ewangelio testatur Si mundus
vos odit scitote quia me priorem
vobis odio habuit. Tercio consequi-
mur eciam nostram sanctificacionem quia
si hanc spem habemus in presenti quod
debemus resurgere cum Christo in gloria
sanctificamus nos ipsos id est purifi-
camus nos ab omni errore sicut
ipse sanctus est. Unde Jo. xvijo
scribitur Ego sanctifico me ipsum
ut et ipsi sint sanctificati in veritate In futuro
autem consequimur tria bona Primo eius
cognicionem 2o eius assimilacionem
3o eius apertam visionem et cetera
Primo consequimur eius perfectam vi-
sionem cognicionem quia tunc omnes
cognoscemus deum in futuro in-
dicia faciens quia hic in presenti ig-
noratur in mira pacies 2o con-
sequimur eius assimilacionem quia si-
miles erimus inmortales in-
passibiles existentes sicut ipse
ut ad Philippenses iijo scribitur per apostolum
Eum saluatorem expectamus
dominum nostrum ihesum christum qui re-
formabit corpus humilitatis
nostre 3o consequimur eius apertam
visionem quia videbimus sicuti
est id est amotis omnibus et remota
omni obscuritate eum aperte in sue
diuinitatis essencia contemplabi-
mur Unde apostolus ad Cor. xiijo
xiijo ait Videmus nunc per specu-
lum et in enigmate tunc facie
ad faciem non autem tunc ipsum deum
per creaturas speculabimur quod est
ipsum cognoscere per speculum enig-
matice sed in mente per se ipsum
videbimus hoc est tunc a facie ad
faciem intueri qualis tamen
sit ipsius diuinitatem aperte

peccatum vitandum est propter tria

ca. 7m 3m

apprehendamus nos tamen ipsum comprehen-
damus quia cum habitet lucem inac-
cessibilem et sit pelagus substancie in-
finite nos possumus eum infinitatem eius
nullaliter creatura comprehendere. Quarta
ista bona apostolus tangit in littera de-
inde cum dicit: Omnis qui facit pec-
catum sicut facit nos deo assimilari
et peccatorum detestacio. Intendit
autem talem racionem. Quemcumque volu-
mus deo manere et deo perfecte assimilari
debemus detestari peccatum et omnem
iniquitatem. Sed nos gentiles de-
bemus hoc velle ut et dictum est ergo nos
nos debemus ipsos sanctificare ut
possimus deo assimilari. Debemus eciam
detestari peccata quia omnis
qui peccatum facit iniquitatem facit.
Cuius racio est quia peccatum est iniqui-
tas quam iniquitatem vitare
potest. Quinta satis hoc est scire
debemus quia ille scilicet dei filius
apparuit scilicet in carne ut peccata
tolleret et ipse tollere potuit. Sexta
vero tollere potuit quia vere peccatum
in eo non fuit nec est unus eorum
ceterorum qui manent in eo non peccat
e converso. Omnis qui peccat non vi-
dit eum per fidem et caritatem nec cog-
novit eum per mentem sanctitate. Est autem
considerandum quod propter tria debemus peccatum
detestari: primo propter eius ini-
quitatem, secundo propter dei filii apparitionem
in immunitate, tercio propter eius sancti-
tatem. Primus namque vitare debemus
ipsum peccatum propter eius iniquitatem.
Nam omne peccatum est iniquitas
sive loquamur de peccato origina-
li sive de peccato actuali. Nam
iniquitas dicit privat quod quedam
inequalitas. Dicitur igitur homo in statu

innocencie creatus fuit in qua-
dam equalitate quia anima erat
subiecta deo et corpus anime erat
subiectum. Sed per peccatum eius talis
equalitas fuit remota et fuit ibi
vero introducta inequalitas
sive iniquitas. Quia sicut anima
fuit inobediens deo sic corpus
inobediens anime. Ista igitur inequa-
litate vel iniquitate quibus nascimur et contractu ad originale
et hoc modo loquitur de iniquitate propheta
in psalmo cum dicit: Ecce in iniqui-
tatibus conceptus sum et in peccatis conce-
pit me mater mea. Si autem loquamur
de peccato actuali peccatum etiam tale est
iniquitas. Nam et in bonis angelis
unus est equalitas anime voluntatis seu vindicte
racioni consentiens. Cum igitur peccatum
virtus contra tollatur oportet quod di-
cimus peccatum propositum et dicatur quod
peccatum est inequalitas sive in-
iquitas anime aliquibus vindicte
racioni dissenciens. Ideo Augustinus
in sermone dicit: Aliud est peccatum et
aliud est iniquitas. Nec aliquis
dicat homo peccator sum sed iniquus
non sum quia omnis qui facit peccatum
facit iniquitatem. Nam peccatum est
dictum vel factum vel concupitum contra
legem dei et quia iniquus semper
operatur vel dicit vel agit vel con-
cupiscit contra legem dei ideo oportet
quod qui facit peccatum facit iniquitatem.
Debemus igitur peccatum primo detestari
propter eius iniquitatem. Secundo debemus
detestari ipsum propter dei filii apparitionem
in immunitate. Nam sicut peccatum non
fuit in Christo unus ad hoc venit
in mundum ut peccata tolleret iuxta
illud Iohannis primo: Ecce agnus dei,
ecce qui tollit peccata mundi. Sic
nos debemus ipsa peccata vitare ut

iit simul cum eo peccato inimico
esse possimus Quidam ipse filius
dei tollit peccata commissa dimitte
do / tollit peccata futura auxilium
gracie tribuendo tollit a nobis omnem
miseriam ad locum in quo non peccat
perducendo / Unde psalmus primus secundum
finem Infine agnus dei dicatur
in fine dona nobis pacem mise
re nobis Quod psalmus tercium agnus dei
in fine dona nobis pacem primum
agnus dei dicitur pro illos qui sunt
in puti mundo Secundum autem pro illos
qui sunt in purgatorio Quod tercium
autem dicitur pro illos qui sunt in celo
empireo in quo est summa pax
et requies Tercio denique in tale
tum pro ipsius dei societate quia
omnis qui manet in deo habendo so
cietatem cum ipso non peccat et omnis
qui peccat non cognoscit ipsum Contra
si dixerimus quod societatem habemus
cum ipso et in tenebris peccatorum am
bulamus mentimur et veritatem non
facimus ut supra dictum est primo capitulo
dictum cum dicitur filioli nemo se
ducat vos hic postquam tercio
facit nos assimilari deo et cetera ratio tercia
Quemcumque voluit assimilari deo
debet iusticia assimilari ipsi deo
se subtrahendo peccata et opera diaboli
vitando Quod nos generales dicit
hic nelle igitur et cetera dicit ergo filioli
Nemo seducat vos hoc est nemo
vos decipiat quia qui facit
iusticiam iustus est sicut et ille scilicet
christus iustus est imitando ipsum
qui autem facit peccatum ex diabolo est
non ponimus cacionem Quod propositio
imitacionem et cetera quia modo christus lo
cutus est iudeis Jo viii° Vos
ex patre dyabolo estis Cuius causa subditur

Quia ab inicio dyabolus peccat
quia in hoc apparuit filius dei
ut dissolvat opera dyaboli
hoc est ut dissolvat illa ne
cessitatem quam ad dyabolus traximus
Circa quidam adeo finis est
Quod ad dyabolus natus est quia ta
lis non genuit qualis ipse
fuit / Ideo omnes nascuntur peccatores
christus igitur natus est ut dissol
vat peccata hominum et reducat
ad vitam eternam ut glosa exponit
Contra autem aliquis utrum dyabolus
ab inicio peccavit et videtur quod non
quia secundum commentatore opini
one ipse fuit creatus in gracia
Quod si in eodem instanti in quo
fuit creatus in gracia peccavit
in eodem instanti fuit bonus
et malus quod est implicacio con
tradictorium Ingressus est glosa que
exponens hic ubi nunc dyabolus ab
inicio peccat ait Quod dyabolus ab
inicio sue creacionis incepit
peccare peccat continue usque i
finis seculi Quod duo sunt ipsi
autem difficultate in hac questione
primo illius quod quo supponitur videtur
supponere quod angelus creatos
esse in gracia quod patet ostendi
et declarari primo ex parte dei gratiam
infundentis non lege gratia non
debeatur alicui ex sua natura quia
sic non esset gratia deus tamen ex
sue liberalitatis nulli creature dis
posite ad graciam recipiendam
ipsam denegat et quia in disspo
sicione nulla in angelica natura in
principio creacionis recipiendam
divinam graciam ut ibi dicta po
terat esse ex parte dei ad ipsam
infundendum ideo possit dici

esse eos ingra tiatos. Quod
hoc p3 qpte ipius angli
grã recipiet na anglus
no fuit malus tatg adeo
qz ut dr Gen 1o Vidit deg
cucta que fecerat z erant val
de bona. Capt3 i2 q fuit cre
atg bonus Qz tlis bonitas
maxie in na angelica no pt
intelligi solum in bonitate
nali qz si p9 pctm angeli
mali dnt boni ul bonitate
nali cu bona nalia integre
remanserunt in eis Igr oz
q intelligat de bonitate gra
tuita q est pgratum Et sic os
boni hic e in bonitate gre st
cati Ratio hc ondit roe ipius
gre btitudine meret cra
planu e anglus psim actu
meruisse cos rnullam cpuna
uerunt se abono ingmutabi
li igr peor actu potant
meri ipor btitudine Qui p
solum actu liberi arbitij
gra no informati nullus bti
tudine meri pt eterna sic
possemg eam gsequi ex puris
nalibus optebat igr anglos
gratiam hre ex quo pactu ipor
potant btitudine meri ul
habe Quum aut q hic qrit
de facili solut na supposito
priveo deos anglos ingra
fuisse tatos salua e possi
tes deus ul anglus malg
ab initio sine tatione pctat
ut dr glo Item ita demg
ymaginari q poss angli
fuit adeo tati peor actum
liberi arbitij gra informati
potant se gntre abonu ing

mutabile et tanquam fini ad
herendo z potant se abeo rerte
re cu dimittedo ita q primo
actus eos potit esse bonus
z mutoris z potit ee malus
no tn eos uno Qz potat ee
bong rone gre boluntatem
ipam informat Malus no
rone libtat noluntas malum
appetet Et ad malum finez
se gutent Aceps in eod instan
~~tatonis~~ fuit bonus z malus
qz dang instans bum tationis
in quo potuit ee bong z ad illo
instans dang actonis z fue
gusationis ul opatonis in quo
potuit dici malg Vm si fuit
ingra ipe anglus tatg sine
no Recipim vim esse dom Apli
q dyag ul anglus malg ab
initio pctat dem cu dr Qui
qui natg e ex deo ~~hic po im~~
~~q nos fac assillari ipi deo~~
z intendit tlem rom Remtqz
noluit assillari ipi deo assilla
dent ipm dem imitari ro p
gratiam incorpari Qz nos gen
tilos dect hc uelle ut rcl dr
go Omnis qui natg e ex deo
~~p baptismo pctm no fac qm~~
~~seme ipius in eo manz hoc~~
~~ubum dei seruatu in ipo~~ Et
~~no pt pctare qm ex deo natg~~
Hoc e quad dni ubum dei
z caritas dei no pt pctare hoc
e impcto finalit pseucare
maxime ille qui est p destinatg
adiuta qz ut scbit Et vro
Non pt arbor bona fructus
malos face dem cu dr ~~Inh~~
~~manifestati sunt filij dei~~ Hic
por tptu q fac nos ipi deo as

similat z est ro tº Exinitus
noluit ipi deo assillari det
odin zin vidiam z rancore oez
dispone. Q3 nos gentiles det
hic nelle igi° zc dc go In hoc
maifestati sunt filij dei z filij
dyai hic e in caritate Vram zin
Augn Sola caritas q diuidit
filios dei z filios dyai Ita ois
qui no e iustus ssp hic no est
ex deo Et qui no diligit ssp frem
suu no e iustus qr no obsuat
legem Et no e in obsuatore legis
que ex dedilcone maifestat di
ceus Em hec e amicitatis q
audistis ssp ab inicio me quis
Ut diligatis alterutrum no ssp do
loso no sic Cayn qui ex ma
ligno erat hic e exdyas ipm i
mitando in eo q occidit frem
suu Abel Juxta illud Gen iiij
Cum essent in agro Consurre
xit Cayn adusus frem suu
Abel z intfecit eu Quia opa
eius vz Cayn maligna erant
hic e inuidia plena so ita fre
suu dilcone z hic e inuidia
no potuit Opa aut frs sui
iusta erant z bona Vram ut
dc btus Augg Ubi e inuidia
ibi no est fraternus amor
Et subdit opa Cayn mala no
dc nisi inuidia z odiu frs Q3
opa Abel iusta z bona no dc
nisi caritatem aqua oma sunt q
sunt meritoria z bona z iusta zc

Nolite mirari fratres

Dicunt sup dicebat duo
erant necessaria ad diuinam filiacon
quia qsequim pernus dilcone
s enus assilatio z fina dilcone
p gra i3 Aplus o q iustus
gentilibus d3 esse diuina assilatio

Inpte ista declat q in eis d3
esse fina dilco Adeoq intel
lectum q proxim nrm tenemur
triplicit diligere Primo ipm in
ipa psona diligendo z o s in
necessitate opiosi subueniendo
Tertio deipso vitam z bonum testiom
phibendo pp pim remonet
proximi infectom pp si remo
uet proximi defectu pp tm re
monet proximi defamaco Ta
igit far Aplus z in q isto tri
plici mo dec ita ipm proxim
finam dilcom hic z ibi Qui
habuit sbam z ibi ffilioli mei
Ita pm ta far z in q triplicat
pbat ipm proxim in pa sua ex
caritate esse diligendum Vram p
pbat hic ex mortis libacone zo
ex uite etne qsecucoe zo ex
ipius dei imitacone z ibi Et
no diligit za ibi in hic quo
sumus Inprima pte intendit
talem rom Ille deuet finam
dilcom here qui pp huius dilcom
sunt trslati z libati de morte
ad uita Q3 nos gentiles est
tales i zc dc go Nolite mira
ri fratres si odit vos mundus
quia no sumus petitudine
qm de mor trslati sumus ad
uitam hoc est pp ista tam
Qui diligimus fres Est at
qsiderand q status religiosorum
z aliorum sanctorum descbit in hiis
ribis triplex Pio rone status
sclaris qr ipi dimittunt in pstori ~~statu~~ populis
zo rone status ipius sunt ipi q
teplacionis Tercio s roe fructus
z vtilitatis qsecucois pm het
ten pmitti Nolite mirari si
mundus vos odit Q3 mis z aucti

Non sumus qui de morte tristi-
ti sumus ad vitam. Quia tamen non totaliter
ea subtrahentur. Qui diligunt
res creatas autem scilicet reddit
inprefatus triplicibus. Primo ratione eorum
erroneae ymaginacionis. Nam
mundi amatores preponunt ista
temporalia spiritualibus quia utrumque
consuevendo et firmiter utendo.
Unde est summa perversitas religiosorum
contra eos facientes despiciunt.
Quia tamen seculares in die iudicii
videbunt viros religiosos com-
putatos inter filios dei. De non
inter filios dei mirabuntur in
subitatione insperate salutis
dicentes reprehendentes eorum re-
citatem: Nos insensati reputa-
vimus vitam illorum insaniam
et finem illorum sine honore. Ecce
quomodo computati sunt inter filios
dei et inter sanctos sors illorum est.
In non quia mirari sancti reli-
giosi viri si odiuntur a mundo quia
mundus solum diligit dilectores
mundi. Viri autem religiosi sunt
in carne et vivunt preter carnem
quod est magis angelorum quam hominum.
Ideo iuste a mundo odiuntur. Secundo
reddit inprefatus ratione eorum
voluntatis infectae. Ita mundi
amatores peccando sunt infecti
quia non diligunt ipsum deum in
quo reperitur omnis bonitas et
omne id bonum et in hoc consistit
infectio voluntatis ipsorum. Unde
Augustinus libro VIII de trinitate reprehendit
illos qui diligunt istos par-
ticularia bona quod plura bona
hoc et bonum illud tolle hoc et tol-
le illud considera ipsum bonum si potes
rita videbis deum non alio bono
bonum quia bonum omnis boni. Tertio
reddit inprefatus ratione diversorum
negociorum implicacionis. Nam
ea que sunt in mundo ut supra
dictum est et est concupiscentia carnis
oculorum et superbia vite. Oportet igitur
illos qui sunt in mundo talibus
implicari et talia diligere erronea
igitur ipsorum ymaginacio habet in
se. Nolite mirari voluntatis
infecto nomine cum odit. Quia odit
nos. Quia implicatio ipsorum nomine
cum adiungitur mundus. Secundo descri-
bitur vita sanctorum virorum ratione sta-
tus in quo sunt contemplacionis.
Iste enim status reddit prefatos viros
nobis opposita illis quibus status
scilicet reddebatur infestos. Primo
ratione intellectus infallibilis
veritatis quia divina est auctoritas
cuius cuiusmodi maior est omnis auc-
toritas quia totius humani inge-
nii perspicacitas quia in mente divine
sapientie est veritas vita et vita.
In medio abyssi mentis tractu de
filii qui est dei virtus et dei sa-
pientia veritatem appellabant dicentes
Agnoscimus quia verax es et viam
dei in veritate doces. Secundo ratione dul-
cedinis quia gustat suavitatem.
Nam sunt sancti viri tristati et re-
moti abstractis temporalibus ad spiritua-
lia quia temporalia reparacionem et tristi-
tia inferunt eorum amatoribus.
Spiritualia non semper inferunt
leticiam et gaudium iuxta illud psalmo
Gustate et videte quoniam suavis
est dominus id est optimus secundum virtus magis
nam habet dulcedine. Tertio ratione
principii cui sunt coniuncti inseparabilitatis. Nam ut dicit Augustinus

corporis sic de vita

Sic aia est vita aie. Sicut
igit homo dr viue corpaliter
cu corpus gunctu e aie. Sic
homo dr viue spualit cu aia
gincta e deo. Talis aut gincto
est p amorez maxie quia qui
deo p dilcconez z amorez adheret effiat
vnus spus cu eo sm aplm p
stola. Hetur cu dr. Nos scimg
qm tangit cu adiungit. Brm
translati sumg. Dz ttud nr cu
subiiſtin. de morte ad vitam
Tao descbit status sanctorum
biorum tone fructus z vtilitatis
gsecucionis inh qz ps ponit
Qm diligmus fres. V ca vti
litatis homis inh gsistit ut sit
hō ordinatus in gspcu dei z in
gspectu pximi z in se ipso. Talis
aut ordinatio potissime hetur
p dilconem qz ex caritate homo
tm hz dilige deum seipm et
proimum. Vn cu ille legis doctor
inquisiuisset a deo christo quid faci
endo vitam etiam possidebo. Mt 19.
Rndit ei Dilige dnm deum tuu ex toto
corde tuo z ex tota aia tua z
proim tuu sic te ipm. Et subdit
hc fac z vi. Dem cu dr. Qm no
diligit. Hic ps z ro supta ex
inte etiae gsecucione que talis
e Strucius volunt gsegui vitam
etiam dz hre dilconez fineaz
z ista pbat qz omis qui no
diligit manz in morte z talis
no hz vitam etiaz in se manentez
z tlis e homicida qui no diligit.
Dz nos gentiles dext hc nelle
[illegible] hoc budicis qz translati su
mg de morte ad vitam qm diligis
fres quia qui no diligit manz
in morte et cum omis qui odit

fratrem suum homicida e. Et sciatis
hc e scie dext quia omis ho
micida no hab; vitam etiam
in se manentem. Hoc e dcm
in 9 visione e vita etna p
mane si hre no pt gueret
aut aliquis utrz omis qui
odit fratrem suum fit homicida
e z vitam qz no qz pctm volunt
z opacionis sunt distincta. Dz
qui odit fratrem suum pctat solu
corde no corpe ideo [illegible] iugirtus
e aplus. Dcm qz aliquis e
homicida dici pt iiii or modis
primo p̄ uocatione 2o p volunta
tez z rancore 3o p consilio 4o p
opacone. Ille n dz homicida
p̄uocatoiie qui ex odio qz ca
proimus hz p̄uocat ipm ad homi
cidus perpetrandus z talis mgr de
homicida p̄uocatione quia p
actione qz e in homicidum. Vn
gls hoc mo loquens de homi
cidio aut sup isto vbo. Qma qui
ex odio qui in se fratrem p̄uocat
ipm ad iracundiam z discordia.
Et sic quatum in se e p̄uocat
eu ad homicidium. Dam ut scbi
[illegible] omni p̄uocat rixas
dilco aut opit vniuersa delicta.
Volunte aut z rancore quis
dr homicida qui p odiu et
rancorez quia cca proimum hz
ipm in sua voluntate occidit
qua in se e ~~qm hz ipm i sua~~
~~volutate occidit~~ sic ue modo
dnag homicida applicat. Pmo
illud do vino. Ille homicida
et abinicio. Prouatone no
homicida dr qui pctat factum
int̄tionez necz p se re manz
in se ipe occidat. Et talis ho

micida active pt applica' z hic
nō de homicidio loquit' Au-
g' sup hunc locum ubi aut dō
mōz aliquis mang' ret homi-
cida indicat' // Qz opacione aliqs
dicit homicida qn corpalit ip
ximum interficit de quo dicit e
Exo iiijo Non occides z q'rimus
hic ultio nō ipe homicida ap
plat' tn pomis modis sup dcis
hō peccat mortalit lz si mag
z minus Qm omēs p̄fatas
modos pt aliquis homicida
nōiari // dem cū dr Filii cog
novimus caritatem dei // Hic ponit'
z' racō supta ex xpi iunta oe
ze tu tlis Primo xpi actio
e nra instructio Qz xpus
tanta dilectiōm hunt ēta nos
q' uita sua corpalez pro nobis
mortis exposuit Qc z xpm
nos imitando fres de bemus
dilige q' uita nram corpalez
pro eis si necce fuit morti expo
namus de qo Filii cognovimus
caritatem dei qm iste salicz xpc
qui fuit deus z homo pro nob
animam suam hec e uita carna
lem posuit Sup illud Johanis
xo animam meam pono pro nobis
Et nos pro fratribus nostris debem
animas nras ponere Qz hic est
p̄fcōm animam suam ponere pro
fratribus Vn Augus e animam
suam p fratribus sup Johanne
aut pfcta caritas e in isto
qui patus e animam suam pro
fratribus ponere Et subdit Augu
tn nascit' statim pfcta e Jo
ut pficiat' nascit' tn fuit na
ta innutrit tn fuit nutrita au
gmetat' tn fuit augmetata
pficiat' tn fuit pfcta tuc dr Qui

pro dissolui z esse cū xpo dem
tū dr Qui habuit sbam huius mundi
Hic doc; ēta paum hre dilcōm
a aut in necitate subueniendo
ze to t' Primo q' nolunt ēta
ipm xpm paum hre dilconez
debet ei in eius necitario sub
uenire Qz nos gentiles debe
hic nelle igit' ze dr qo Qui
hūt sbam hui mundi z vide
rit fratrem suum necessitate hre
z clauserit viscera sua ab eo quo
caritas dei in eo nō est ul quo
caritas dei in se qui de rebus
manet in ipo q' dicat q' non
hīt caritatez dei in se qui de reb;
tpalibus proximo nō wlt subuenie
Est aut considerand q' iste res
tpales sunt concesse hoi ad ne
cessitate nō ad superfluitatem
Jux illud Aplus Habētes
alimenta et quibus tegamur
hijs contenti simus // Qui aut vero
habz res tpalium superfluitatez q
ex precepto tenet' ad proximi sb
uencōm quia qui habz duas tu
nicas det una nō habenti Qui
nō solum hz adunitatez tenet' ad
compassiom Prima ut scibit Eccl
Qui claus erit aurē suā ad cla
more pauperis clamabit z nō ex
audiet' // dem cū dr Filioli
mei nō solum Hic doc; ēta ip
paum esse hndo de ipo neces bt
bonum testimonium phibendo z ta
fa' ua pmo ot q' ēta pxi in dz
esse pria locucō Scdo q' dz ee
ita in tencō Tercio dz esse in t'
locuco Tercio q' dz esse ab ipo be
ne in petto z' ibi Filii sciuimus
z' ibi Karmi Primo pte inten
dit talem rom Ille qui nolunt

alios diligere non solum dilectione
bona et meritoria bona sed eos di
ligere non solum lingua sed etiam ope
et veritate. Sed nos gentiles deus
hominibus hic nelle 1 e 3 dicitur Jo
Filioli mei non solum diligamus
verbo neque lingua tantum sed etiam
opere et veritate. Est autem considerandum
quod vera dilectio tria debet habere. Nam primo
in cogitatione debet esse recta intentio
ut non requirat sua sed proxime quomodo
alter alterum diligat. Nam ut
scribitur Cor xiii° Caritas non querit
dispendia enim quam habet ea illa et gau
dium in inimici sui dat illa. Secundo
in lingua debet esse vera locucio quia
ut dicitur Prov. xxvi° Tamen prius cord
e non imbemet bonum et vicium verit
lingua in adulacionem malum. Tercio
in opere debet esse veritas subvencio
Nam et in bonum. Unde probatio di
lectionis est exhibitio operis. Et probi
verum dicit quod in omni tempore diligit
qui amicus est. Et frater in angustiis
comprobatur. Non enim debemus diligere
verbo vel lingua sed opere et in ve
ritate. Tunc dicitur In hoc cognoscimus
Hic ostendit quod circa proximum debemus esse vi
lectiones et veri. Iste potest se cog
noscere veritatem tria debemus habere
proximum qui in conspectu dei similiat
tor sum. Sed nos gentiles debemus
cognoscere tibi veritatem igitur 2 et dicit
Quod in hoc cognoscimus quod ex veritate
sumus hic est in ipso dei filio qui
est vera veritas et vita ut dicitur Jo
xiiii° et persuadebimus hic est Si in con
spectu eius scilicet dei suadebimus
corda nostra. Hoc est si crederimus quod dedi
mus vel faciamus totum facimus
sub pena incendis ne simus debitores
illorum de quibus scribitur. Et dicitur v°

Attendite vobis ne iusticiam vestram
faciatis coram hominibus ut vi
deamini ab eis alioquin mercedem
non habebitis apud patrem vestrum.
Si tamen dei iniquus deus vel facto
cor vestrum reprehendit nos nullo
sed desperare. Quoniam si reprehendit
nos cor vestrum maior est deus
corde nostro et novit omnia quia
ipse solus novit abscondita
cordis quia omnia nuda et ap
ta sunt oculis eius. Deinde con
cludit Karissimi si cor vestrum non rep
hendit nos. Hic ostendit quod offensa
a deo debet esse venie impetrato
re. Ita tamen et Carissimi debet habere
fiduciam ut a deo debeat veniam
impetrare. Sed nos gentiles
aliquid offendisse 10 et dicit Jo
Karissimi si cor vestrum non repre
hendit nos fiduciam habemus
ad deum. Hoc est si conscientia ma
licia non reprehendit nos cor
nostrum debemus fiducialiter veniam
impetrare a deo. Et quicquid petierimus
accipiemus ab eo quoniam man
data eius custodimus et ea que
sunt placita coram eo facimus.
Et istud est mandatum eius
quod scilicet custodimus ut credamus
in nomine filii eius Ihesu Christi et
diligamus alterutrum sicut man
datum dedit nobis. Et qui servat
mandatum eius in illo permanet
per dilectionem et ipse in eo per gratiam
et hic scimus quoniam manet in nobis.
Quoniam de spiritu sancto suo dedit nobis. Nam
omnis qui habet fidem et caritatem
testatur spiritum sanctum in se manere.
Est autem considerandum quod Apostolus
tangit in verbis istis tria per que unus
potest fiducialiter sperare suam
peticionem exaudiri. Primum est

petet[ur] co[n]stie purificato q[uia] si aliquis e[st] ita p[er]uers[us] q[uod] no[n] re phendat eu[m] cor suu[m] de aliquo pcco sciat se p[ost]t pete[re] a deo cu[m] fiducia accipiendi. Vn[de] eu[m] di cent vid[e]t ceco nato da glo[riam] deo qui hic ho[mo] qui ap[er]uit oculos tuos pcctor e[st] Audit nos scimus q[uia] deus pccores no[n] exaudit. D[icitu]r e[st] petent[es] fideles dil[ect]os ut iste qui petit fiducia[m] h[ab]eat recipiendi sine aliq[ua] hesi[tatio]ne uict[or] [et] dupliciate cordis. Ter[ti]o ut scribit[ur] in tan[ta] ia Non co[n]stituet ho[mo] t[ali]s q[uia] recipiat a[d] adeo q[uia] i[n] v[er]it dup[lex] a[n]i[m]o inco[n]stans e[st] in om[n]ib[us] vijs suis. Ter[ti]o e[st] diuino[rum] ma[n]dato[rum] obs[er]uacio quia si quis s[er]uat diuina ma[n]data [et] fa[cit] q[ue] placita sunt deo p[ost]t fiducialit[er] sp[er]are obtine[re] q[uod] petit. Vn[de] Jo xv[°] xpus dixit discip[u]lis suis si ma[n]seritis in me [et] u[er]ba mea ma[n]serint in nobis q[uo]dcu[m]q[ue] uolu[er]itis petet[is] [et] fiet nobis. Ter[ti]o e[st] exaudie[n]tis benigna [et] larga largicio [et] exaudicio q[uia] in hoc scimus deu[m] e[ss]e tra nos maneri radios benignitate h[ab]ere q[uia] de sp[irit]u s[an]c[t]o dedit nobis h[um]a[n]de p[er] filiu[m] xp[istu]m saluatore[m] n[ost]r[u]m in quo sumus dil[ect]i o[mn]i q[ui] cu[m] recepcone sp[iritu]s s[an]c[t]i o[mn]ia nobis bona t[ri]buu[n]t[ur]. Vn[de] Ad Ro v° d[icit]ur q[uod] caritas dei diffu sa e[st] in cordibus n[ost]ris [et] hoc p[er] sp[iritu]m s[an]c[tu]m qui datus e[st] nob[is].

Karissimi nolite:

Ponit d[ic]to caritate[m] q[ue] p[er]manet in nobis o[per]ari diuina[m] mansione[m] simu[l]lacione[m] i[n]upte ista ut sup[er] dice ba[tur] ponit p[re]dicta[m] caritate[m] in nob[is] o[per]ari diuina[m] mansione[m]. Ad eui denciam e[st] sciend[um] q[uod] ut i[n]h[abi]t[et] q[uod] deus in nobis mansione[m] faciat sunt duo necessaria. P[rim]u[m] e[st] pura [et] sincera co[n]gnicio q[ui]a sp[iritu]s s[an]c[tu]s di sciplme effugiet fictu[m] [et] auffert se a cogitacionibus que sunt sine intellectu. S[ecundu]m deus remo u[et] se ab illis qui ficto mo[do] ip[su]m co[n]gnoscunt. S[ecundu]m e[st] eius dil[ect]i [et] s[er]monis ip[s]ius obs[er]uacio. Vn[de] Jo xiiii° ait ip[s]a u[er]itas. Si q[ui]s diligit me s[er]mone meu[m] s[er]ua bit [et] pr[ater] meus diliget eu[m] et ad eu[m] ueniemus [et] mansione[m] apud eum faciemus. D[ic]to ig[itu]r fac[ien]s ap[osto]l[u]s p[ri]mo horta[tu]r istos gentiles ad pura[m] [et] sincera[m] dei co[n]gnicone[m]. S[ecund]o ad eius dilcone[m] [et] s[er]monis obs[er]uacone[m] ibi In hoc co[n]gnoscimus et ca p[ri]mu[m] duo fac[it] q[ui]a p[ri]mo p[re]mittit no[n] i o[mn]i sp[irit]u[m] esse cred[en]d[u]m. S[ecund]o docet p[re]dictos sp[irit]us malos [et] fictos co[n]gnosce[re] ibi In hoc co[n]gnosci[tur]. In p[ri]ma p[ar]te intend[it] t[ale] [ra]co[n]e[m] K[arissimi] nolite no[n] cred[er]e deu[m] pure [et] simplicit[er] co[n]gnosce[re] non debet o[mn]i sp[iritu]i cred[er]e q[ui]a pseudo p[ro]ph[et]as [et] ap[osto]los qui uenerunt [et] sunt in mu[n]do. S[ed] nos gentiles deb[e]m[us] deu[m] simplicit[er] [et] pure co[n]gnosce[re] ig[itu]r [et]c. Ponit p[ro]ba[re] debet an sp[iritu]s ex deo sit. D[icit] ergo K[arissi]mi nolite o[mn]i sp[irit]ui cred[er]e q[ui]a tam q[ui] cito cred[it] leuis in corde ut d[icitu]r Eccl[esiastic]i xix°. S[ed] p[ro]bate sp[iritu]s si ex deo sint. Cuius cam subdit. q[ui]a mu[l]ti pseudo p[ro]ph[et]e exierunt

in mundum qui exterius apparent
boni et spirituales in interius autem sunt
lupi rapaces ut scribitur Mt vii
Deinde cum dicit In hoc cognoscitur
Hic postquam predixit spiritus fictos et
malos cognoscere Consequenter docet
eos cognoscere ex Christi in carna-
tionis confessione et ex eorum in-
pugnatione Et ex eorum dilectione
Et primo ex caritatis commendatione et 1o
ex diversorum donorum beneficiorum re-
cognitione Secundo ex eorum intel-
lectus presumptione dicit ergo ista pro-
cedit in vi partes Prima in qua ex ser-
mone adducit argumentum ad cog-
noscendum huiusmodi spiritus fictos et
lupinos 2a ibi Vos ex deo
estis 3a ibi Ipsi de mundo 4a i-
bi karissimi 5a ibi In hoc apparuit
6a ibi Deum nemo vidit In pri-
ma intendit talem rationem Quicum-
que habet spiritum dei ipse confitetur Christum
in carne venisse Sed ille propheta
et heretici hoc negant ergo potest in
hoc cognoscere malos spiritus ab o-
mnibus Appellantur spiritus homines qui
verba spiritualia loquuntur et illi igitur
qui sub specie sanctitatis et sub ve-
lamine talium verborum volunt alios
decipere et ad heresim inducere dicun-
tur falsi prophete et falsi spiritus quia intrinse-
cus sunt lupi rapaces Dicit ergo
In hoc cognoscitur spiritus dei et spiritus
erroris quia omnis spiritus qui
confitetur ihesum christum in carne e-
venisse ex deo est et omnis spiritus
qui solvit ihesum christum separando
naturam divinam ab humana ita
quod dicat eum non fuisse verum
deum et verum hominem ex deo non
est et hic est antichristus de quo
audistis quia venit et nunc iam

est in mundo per operacionem et sugges-
tionem quamvis non propriam per-
sonam Est autem considerandum quod
Apostolus hic christum conplicem habere uni-
tatem Nam unam habet unitatem
cum patre et spiritu sancto et hanc esse et
per identitatem quia in divina
essencia est idem cum eis Unde Jo-
hannis ipsa veritas ait Ego et pater
unum sumus Secundam habet unitatem habet
cum natura humana in personalitate
Ita natura divina et natura humana in
christo non faciunt duas personas
sed tamen unam personam Nam licet
sit deus et homo propter duas naturas
non tamen duo sed unus est christus
ut dicitur in simbolo Athanasii
Et illa decretali in fide catho-
lica scribitur quod christus una persona
in duabus naturis una ...
demonstrabit manifestus
Tertiam unitatem habet cum illis
qui regnant proprie in dilectionis
conformitate quia quem adheret
per caritatem et amore efficitur
unus spiritus cum eo unde Apostolus
ad Corinthios Qui ... hanc igitur triplicem
unitatem possit aliquis triplicem unitatem
solucionem facere et possit triplicem
ihesum christum solvere Primo in
divine essencie diversitate[?] dicendo christum
quantum ad naturam divinam non esse
eiusdem essencie vel cum patre et
filio et sic solverunt christum arri-
ani ponentes patrem et filium
et spiritum sanctum esse tres deos Secundo
in unione humane simulatores dicentes
dei filium naturam naturam humanam
de utero virginali non accepisse
et partem in unitate persone divine
non assumpsisse partem in unitate
persone et sic solverunt christum

omnes iudei sarraceni et omnes
alii qui post baptismum et alia sa
cramenta contra xpm bellum incor
pari nolunt Dic eos tamen
possimus cognoscere non esse ex
deo nec spiritum dei in se habere Cz
spiritum erroris et falsitatis qui cottidie
impugnatur et vincitur per paupertatem
bilitatem Cz nos gentiles qui
sunt ex obitate et impugnastis
et vicistis hereticos quod vero deus est
quod qui solvit xpm non est ex
deo Cz nos sicut filioli Qui deo
est per fidem spem et caritatem Cum nos
stis enim sicut dyaboli vel antixpm
qui est membrum eius et hoc ideo
Quoniam maior est qui est in nobis
quam qui est in mundo Hic est
deus qui est in nobis maior
est ipso dyabolo qui est princeps hu
ius mundi Est autem considerandum quod
nos impugnatores veritatis fidei
possimus devincere Nam im
pugnatores fidem catholicam
sunt tripliciter quia vel recipiunt
novum testamentum sicut sunt
prim et proxim et heretici qui re
cepta fide ipsam male senci
unt vel non recipiunt novum
testamentum sed vetus solum
Sic iudei sunt qui veteris tes
stamenti observantes novum
omnino negant vel non recipiunt
nec vetus sic sarraceni et quam
plures alii secte qui per quasdam
eorum carnales observaciones et
dolis desinentes nec novum nec
vetus testamentum recipiunt
per novum igitur testamentum possi
mus impugnare et vincere ipsos
patronos et hereticos quia cum
ipsi scripturam male et prave in

telligunt possimus eos vincere
iudeos qui cum ipsi non credant prophetas
veteris testamenti esse impletas
possimus vincere sarracenos eos
qui in mirorum contractos et in multis
aliis non solum divine legi sed
etiam naturali racioni Et in libris que
paganis et philosophi tradiderunt contradicunt
Maior igitur est qui in nobis est
quam qui est in mundo Nam deus
qui est deffensor noster maior est
ipso dyabolo qui est deffensor iudi
et horum mundanorum et hereticorum Ita
maior est in fortitudine et potestate
quia in femore eius scriptum
est Rex regum et dominus dominancium
Maior est duracione et eternitate
quia dominus regnabit in eternum et
in se sed Maior est sapientia et virtute
quia ipse est via et veritas et vita
dyabolus non est mendax et pater eius
Maior etiam est clemencia et bonitate
quia nemo bonus est nisi solus
deus deinde cum dicit Ipsi de mundo
Sic ponitur 3o ideo scripta eorum mundi
dilectione que talis est Illi post cog
noscunt spiritum habere falsitatis et erroris
que sunt in mundo et de divinis vos
lucet loqui delirantes et quibus
mundus credit Et illi possunt dici habere
in se spiritum dei quibus mundus non
credit quia de divinis non locuntur
sed delirantes Cz ita se habent he
retici respectu fidelium igitur in hoc
cognoscimus spiritus veritatis spiritum veritatis
et spiritum erroris deinde quod deus est quod nos
est ex deo Cz ipsi sunt sicut heretici
de mundo in deo locuntur de mundo
et mundus eos audit nos non ex deo
sumus quia fidem eius et caritatem
tenemus Ideo qui novit deum audit
nos Cum autem Non est ex deo
non audit nos in hoc cognoscimus

spm veritatis et spm erroris
audientes verba dei et nos audire
Nam omnis qui ex deo est verba
dei audit. Est aut qr aliqui
ex tribus pnt cognosci pnt cog
nosci si hnt spm erroris. Primo
ex mundi dilectione quia ipi mundi
diligunt rebus mundi fruunt
de quibus Aplus loquit ad
phi iii° dicens Multi ambulant
qs sepe dicebam vobis nc aut et
flens dico inimicos dei venter
est quorum finis in interitus et gla
in confusione ipor qui terrena
sapiunt. Scdo ex mundi sermone
qz ipi semp loquunt de mundo
ut mundus qz ut dicit Jo iii° Qui
de terra e de terra loquit qui aut
de sursum e sup omnis est. Et phus
i° ethi dicit qr unusquisqz talis e
qualia dicit et talia loquit. Tercio
ex mundi in securitate quia mundus
eos sequit et ipos libent audit
Ut dicit e in glosa pet qr multa
secunt eorum luxurias p quos via
veritatis blasphematur. Et ista ta
tangit Aplus ubi dicit ut dicit
Karmi diligamus nos invicem
Hic po dicit iv scripta ex caritate
commendacone et cetera Primo no
hnt cognosci nos hre spm filii
et non debent hre ipam cari
que preciosa virtutibus e comenda
da qm deus e ipa caritas Qz
nos gentiles dicunt hc nescire i
dicit ergo diligamus nos invi
ce quia caritas ex
deo e et omnis qui diligit fra
trem ex deo natus e et cognoscat
deum quia diliges opz qr co
noscat dilcm io qui non diligit no
novit deum qm deus caritas
est Contra aliquos at utrum deus

sit caritas et videt qr no qz
nomen deitatis tribus psonis
competit Qz no caritas nec convenit
tribus psonis cum ppe dicatur
convenire spm scm Augustinus
Aplus hic qui aut Contra quod deus
caritas e dicitur e qr questio
hac movet Augs xvo de trinitate
ubi aut Contra nd dicit scriptura
spus sanctus caritas e qr si
dixisset no parvam istius questionis
ptem abstulisset Qz dicit deus ca
ritas e io requirendum e utrum
deus pr sit caritas an filius
an spus scus an deus trinitas
hanc aut questionem in pallega
to libro solvit primo prima
2o pponit Hoc e ita sicut filius
dei procedit pmodum intellectus
sic spus scus procedit pmodum
voluntatis et amoris. Propter aut
intellectus sunt tria considerare primo
ipm intellectum intelligentem
2o ipm actum intelligendi
3o illud qr ex actu intellige
di formatur primum intellige
et illud ut notum verbum primum et 2m
sunt comuna tribus psonis qr
intellectus hre et intelligere ul
alm intelligendi formare
convenit pri et filio et spm sancto
Nam e verbum formatum no
convenit nisi filio Sic ex pte
voluntatis ista tria possimus con
siderare primo natam voluntatem
volentem et amorem vole aam
tem Scdm ipm actum volendi
et amandi ipm amare ul di
ligere Tercio illud formatur
pactum amoris ut illud qr
formatur primum amare no di
ligere verbum qz no habemus
nomen correspondens ei qr formatur

pamare vel diligere sit ipsemet
non distinctum ei correspondens
quod formatur per intelligere quod notatur
verbum Et hoc quod dico amor et
dilectio karitas quandoque est nomen
actus karitatis volumus et idem
quod amare vel diligere Quandoque
non est nomen eius quod formatur
per talem actum et illud quod esse
amorem spiratum vel formatum
per ipsum amare vel diligere sic ca-
ritatem istam convenit tribus perso-
nis nec est nomen proprium sed commune
sicut deitas bonitas eternitas
et cetera talia sed quod ad modum deus
est karitas et omnes tres sunt
una karitas Et isto modo solo una
est karitas et omnes sunt una
karitas Sicut quilibet est deus et
omnes sunt tres unus deus
Sed si dicat amorem spiratum
et formatum per talem actum ut ipsum
amare vel diligere sic est nomen
proprium et convenit ita spiritui sancto
quod non convenit nec patri nec fi-
lio quia esse amorem et karitatem
spiratam a patre et filio non convenit
nisi spiritui sancto Sed hoc Augustinus
manifestat per eum Nam non
est inconveniens verum non in-
solitus eloquium quandoque per acci-
pi Sicut dicimus quod nomine legis
intelligimus solum quinque
libri moysi ita nomine karitatis
intelligitur quandoque illud quod con-
venit spiritui sancto Ex dictis igitur
habere possumus ipsam karitatem
multipliciter accipi in scriptura Primo
ut dicat actum amandi et
volendi et convenit toti tri-
nitati et accipitur sic cum dicitur
deus karitas est Secundo ut dicat
ipsum amorem spiratum et formatum

per talem actum et convenit solum
spiritui sancto et isto modo accipitur
ab Augustino xv° de trinitate cum
dicit spiritus sanctus nec patris est solius
nec filii solius sed amborum Ideo
ut ipse nobis quandoque insinuat
karitatem Tercio dicitur karitas quedam in-
fusam nobis a spiritu sancto
per applicationem quandam ad satisfi-
ciendam mentem nostram et hec nostra
karitas dicitur virtutem una de tribus
perfectis theologicis et videtur ac-
cipere Apostolus Ad Romanos V Caritas
dei diffusa est in cordibus vestris
per spiritum sanctum qui datus est nobis
Caritas Cognoscibilis autem istorum
sortitur magna dignitate dei
bi de sui hec apparet Hec pom
quinta ro scripta quodmodo bene-
ficiorum regognitione que talis est
Illi qui volunt cognoscere spiritum
dei in se habere debent recognoscere
divina beneficia considerando quantam
dilectionem deus pater erga ipsos ha-
buit mittendo filium suum uni-
genitum propiciationem et hostiam pro
peccatis eorum Sed nos gentiles
debemus hec nosse 1 Jo 4 dicit ergo in hoc
apparuit dei in nobis caritas hec
est in isto maxime est manifesta
dilectio dei erga nos quoniam filium suum
unigenitum misit in mundum ut
ubi non erat scilicet caritas non erat ut
viveremus per eum resuscitati scilicet
de morte ad vitam et hec fuit ma-
xima caritas sive dilectio quia
istud beneficium non contulit nobis
quasi nos dilexerimus prius deum
Sed quoniam ipse prior dilexit et filium
suum misit propiciatorem hec est re-
demptionem et satisfactionem spectio
invite destruendo scilicet triumphans

e quod ipse nos diligat et nos
ad invicem dilectionem non habeamus
Et subdit Karissimi si sic deus
dilexit nos sic supra dictum est
Alterutrum etiam nos debemus dili
gere. Est autem considerandum quod amor
est primum donum et primum bonum in
quo omnia dona dantur et lar
giuntur. Nam cum possit dari po
stulus sine priore dono est a
mor primum donum. Et quod deus
primo dedit suum amorem et dato
suo amore tunc alia dona
nobis largitur. Nam per eius a
morem quod ipsius primus nobis
dedit consecuti sumus filii eius
incarnationem quia propter nimiam
caritatem qua dilexit nos et
misit filium suum in similitudine
carnis peccati etc. Apostolus. Conse
cuti sumus 2o mortis liberationem
quia translati sumus de morte ad
vitam quoniam diligimus fratres ut
supra dictum est. Consecuti sumus
tercio mortis peccatorum expiacionem
quia ipse sic nos dilexit ut filium
suum mitteret propiciacionem pro peccatis
nostris. Summus etiam quarto con
secuti mortis ad invicem dilectionem
quia ex dilectione eius exempla
riter habemus quod nos debemus ad in
vicem diligere. Jo. dicit Jo xiiio Jn
hoc quod mei estis discipuli cognoscent
omnes si dilectionem habueritis ad invicem
cognosceret ergo omnia ista bene
ficia recepta a deo que Apostolus
enumerat in littera per ordinem possunt cog
noscere spiritum sanctum dei in se habere
qui non talia negat spiritum sancti
et errorem se habere convincit deinde
cum dicit Deum nemo vidit h
po² vi to supra ex intellectu
captivacione et cetera et vincit

noluit spiritum dei cognoscere in se
habere debent diligere et amare
que videre oculis corporalibus
non possunt captivando eorum intellectum
etiam obsequium Christi ut Apostolus
dicit. Quia deum et ipsa spiritualia nec
umquam vidit igitur nos gentiles
ut illa in nobis maneant
debemus ea diligere non obstante
quia possitis videre dicit ergo ne
mo deum vidit umquam cum dicit quod
nemo vidit deum umquam Si dili
gimus nos invicem deus in nobis
maneat et caritas eius in nobis
perfecta est Quaeret autem aliquis utrum
in hac vita quis communis possit
deum per essentiam videre et videtur quod sic
quia intellectus intellectus intendit
in deum tamquam in summum verum Et
voluntas tendit in ipsum tamquam
in summum bonum Et voluntas
in merito ipsum deum diligit non
paliter caritatem primo in merito
tenens eum vide potest cognoscere
propter quod bonum quod est et illud magis
ut dicit primus posteriorum Et nos
omnia recognoscimus non nisi per
lumen divinum signatum super nos
iuxta illud ps. Signatum est super
nos lumen vultus tui domine
Igitur oportet quod ipsum divinum lumen et
per consequens divinam essentiam magis
cognoscamus Sed contrarium est Apostolus
in littera qui dicit quod deum nemo
vidit umquam. Dicendum quod ut veritas
post communis pateat per ordinem
quinque declarabimus Nam primo
adducemus illa que videntur facere
difficultatem in proposito Secundo
ostendemus quod requiruntur ad perfectam
caritatem ut deum per essentiam videat
Tercio probabimus quod tali non

prit q pete homi in hac vita
conti Certo manifestabimus
q deus pt face miraculose ali
q in conabili ratione z aliqui
sed Cum ipm p essencia videat
z hic in ipsa vita contra Certo
solvemus rationes intellec
tos que face difficultate vir
in qone pdca / Primo e sciendum
q sex sanctos viros legimus
qui fatent in sacra scriptura se deum
p essencia vidisse Unus ysay
as qui dicit vi° ca° libri sui vidi
dnm sedentem sup solium excel
sum elevatum z plena erat o
sua maiestate eius Secundo est
moyses de quo dicit Num xii°
q palam z no per enigmata dnm
vidit de eo etiam scribitur Exodi
xxxiii° q loquebatur moysy
dns facie ad faciem sicut solet
ho loqui ad amicum suum Tercius
e Iacob qui dicit de seipso Gn xx
xii° Vidi dnm facie ad faciem
z salva facta e aia mea Quartus
e Job qui dicit xlii° ca° libri
sui Auditu auris audivi te
Nunc aut oculus meus videt te
Quintus e Aplus paulus de quo
dicit ii° Cor xii° Quod raptus
fuit usque ad tercium celum z audivit
archana vba que no licz homi
loqui Sextus fuit btus Ste
phanus qui cum lapidaretur
dixit Actuum vii° Ecce video
celos apertos z ihm stantem a dex
tris virtutis dei Augustinus vide
tur esse iuxta auctoritates
sacri canonis z contra Ita Exo
xxxiii° scribitur No videbit
me ho z vivet hic aut hec
Propheta q deum nemo vidit
unquam Ubi dicit glo q nemo purus
ho vivens in hoc corpore videbit dnm
Ut etiam Aplus ii° Cor xii° aut
q dum sumus in hoc corpore peregrinamur
a deo p fidem n ambulamus no
p speciem Tercio aut in moralibus
dicit q per quasdam corporales ymagi
nes deus videri pt s z per intuitus pec
tu lumen etrnitatis deus no pt vi
deri Ostensis igr illis que faciunt
difficultatem in qone restat de
clarare z in que sunt illa q req
runtur ad hoc q deus p essenciam
videatur Ista sunt tria Primum est
lumen gloriosum infusum Secundum e sensum
abstractio Tercium e spei omnis
remocio Nam si quis deum p es
senciam suam videt dicat Et q es
sencia divina in mente unicatur
ipi cognoscenti / Cum v intellecti
tatis in hac vita no sit dispositus
diva essencia q ut forma in
telligibilis unicatur ea q esse
pura potencia in genere intelligi
bilium ut potencia pura comugatur
actui primo Et quia actus activorum sunt
in paciente disposito ut hec in
dicitur Ergo intellectus hominis i
hac vita e indispositus ut essencia
diva q ut forma intelligibilis
univatur Oportet ut disponatur per
aliquam disposicionem supnaturalem per
efficiatur dispositus ut talis diva
essencia q univir possit talis
aut disposicio post q sit lumen
glie de quo scribitur xxxv° in ps°
In lumine tuo videbimus lumen
Secundo requiritur sensum abstractio z
alienatio Nam quia intellectus
videt in hac vita totum recipit
a sensu quia nichil e in intellectu n prius
fuit in sensu ut dicitur hec et

consimile est quod deficiente sibi necesse est deficere scienciam que si illi semper ut dicitur primus posteriorum. In 2° diuina essencia non posset videri per aliquem sensum quia cum omni corporalitate z quantitate procul sensibilia videntur a sensibus. Oportet hominem diuinam essenciam videntem a sensibus alienari z abstrahi ita quod actu sensum in illa visione non vtatur. Unde apostolus 2° Cor. 12° quando fuit abstractus sensum ita fuit dicebat quod siue corpore siue extra corpus deum videns nesciebat. Et Augustinus super Gen. ad litteram 8° 12 nemo deum per essenciam videre potest nisi in hac vita abstrahatur. Et tertio requiritur omnis speciei remotio. Nam cum diuina essencia sit infinita nulla species creata est que possit ipsam representare. Unde quando nos deum cognoscimus per species creaturarum ipsam eius essenciam non videmus. Si autem videamus ipsius essenciam videre debemus oportet quod omnis species z omnis similitudo a nostro intellectu remoueatur z ipsa essencia diuina immediate nostro intellectui vniatur z ipsum faciat ad faciem cognoscere. Nam per similitudinem hominis nos perfecte cognoscimus hominem quia talis est quia talis species z similitudo potest essenciam hominis representare. Sed diuinam speciem essencialem penitus per speciem creatam representari non potest ideo oportet quod immediate eius essenciam videamus aliter ipsum non cognoscemus perfecte. Patet igitur primum quod dicebatur declarandum scilicet quod in hac vita nulli competit quod deum per essenciam videat. Nam primo in hac vita deficit disposicio que est plenitudo glorie que requiritur ad visionem diuine essencie. Hic deficit ipse status glorie. 2° deficit abstractio sensuum. Unde nos quando cognoscimus oportet quod comprehendamus per sensus. Diuina autem essencia per sensus videri non potest. 3° deficit speciei remotio quia nos quicquid cognoscimus oportet quod cognoscamus mediante aliqua similitudine z mediante specie z similitudine ipsam representante. Ideo nullus omnino viator ut viator ipsum deum per essenciam videre potest. Restat igitur tertium declarandum ut sic quod deus potest facere aliquem sanctum. Nam deus quicquid potest facere mediante aliquo potest immediate per se ipsum ut sicut calefacit mediante igne posset calefacere per se ipsum. Potest igitur deus miraculose per suam virtutem meteque aliquem viatorem sic eleuare vbi se ipsum representet non mediante aliqua specie creata per intellectus viatoris est aptus natus deum in hac vita cognoscere z potest eius sensus alienare z abstrahere ut per sensus nullum impedimentum habeat ad ipsum videndum z cognoscendum sicut miraculose fecit ut tres pueri in camino ignis combusti non comburerentur quia tunc eis habuit dotem impassibilitatis ut dicit Damascenus in ... Et sic fecit quod Petrus per dotem agilitatis ambularet super vndas maris. Potest igitur modo deus adhuc mites quosdam in carne constitutos carnalibus enim sensibus non vtentes sic eleuare z suo lumine perfundere ut ipsum per essenciam videret. Sic fuit Paulus doctor z Moyses doctor

indeor Un dr Aug9 vy° sup
Gen ad litram Dic illi pm pp
inpassibilitatez 2 petu9 pp agi
litate no dicebant simpli
bi 29phensores Oz ptitipa
bat 9dicom illius staty Dic
ista tur ptitipauit aliq ptia
patom ul 9dicom staty 9phe
sor Scitu aut desiali ondit
na s simam scor in oib9 tlibg
appitoibus 2 visiomb9 dei no
e intelligend eos du psub
iecta tatua qua formabat
inisio anglor io anglus ap
parebat in psona dei vers ez
anglus no intendebat 99ni
tom dei sin s in 99nitom dei
in c9 psona appebat io ipi di
cebat se vide deu 2 no anglm
ti aliqm mag 2 aliqm mins
deu 99noscebat s q mag et
mins psubiecta tatua videi
99nitom dicebant Ad pmu
igit esse dom q pamore istg
in deo 2venit o inq vinone
nos indigemg aliquo me°
Oz p99nitom deg 9sistit inno
bis io nos optz dispom ut
nobis viuat Ad 2m e dom
p illud viune intellig de vne
intllais agent q no suffic
ad 99noscendu deu pessetiaz

In hoc cognoscimus

Ut sup dicebat 1° erant
necessaria ad hc q deu in o
mansionez in nobis hret pm
cat ipms dei pua 2 sincea
99nitio 2m cat eius dilco
pxima Aplus hortatg e istos
gentiles ad dei puam 2 sin
ceraz 99nitom hc eos hortat

ademus dilconez 2 simonius ob
suatoms Ademg in tllay e
sciend q inior sut pp que
possimg 99nosce dilcom dei
hre pm e spus sti missio
Oz m e ipius tritat 9fessio
tcom e timor simlis 9pulsio
Qrtum e supna 9passio Seu a
tuor i fac Aplus s q 9sistis
inor o nos diuam dilconez
habe pmo 9spus sti missioe
Sedo 9ritatis 9fessione tcio
9timore simlis 9pulsioe Et
im° 9sima 9passione z ibi
Deus tatas e z ibi Timor
no est im ibi Vo igit diligag
hsima pte intendit tlem iom
isti put 99nosce dei caritatem
inse lre quibus missus est
ipe spus scus ad uolimtatez
inflanatom 2 ipe filius ad
intlcus illinatom Oz tlis mis
sio fca e nobis aplis 2 nob
gentilib9 qui tditis dei filum
i 2 c de go in hc 99noscimg
qm in deo manemg pamorez
2 caritez 2 ipe in nobis p99nitoz
qm de spu sco dedit nobis 2
nos vidimg 2 testificam qm
pr misit film saluatore mdi
Seus go sc 9fessg fuit qm ihs
est filius dei 2 ipe in deo 2 nos
sp in hc 99noscimg 2 cdimus
caritati qua hz deus in nobis
Est aut 9sidandum spm scm
inor virtibus in visibilr fuisse
missu vis ad xpm 2 vis ad a
plos cuig missionez 2 datonez
Johes sp indic 2 io testificai po
tat Viam xc potat duplicat
9sidari pmo ut sacintor i
stitutor 2° ut nove legs doctor

2 g(ra)d(i)tor 2 2m h(oc) duplic(ite)r fuit d(ic)-
datus sp(iritu)s s(an)c(tu)s p(ri)mam ad de-
mostrand(um) q(uod) erat sat(is)factor(um) insti-
tutor datus q(ui) fuit vissibiliter
sp(iritu)s s(an)c(tu)s in sp(eci)e colu(m)be q(uae)
e(st) a(n)i(m)al p(er)u(m) 2 fecund(um) q(uia) q(uae)
sac(ra)menta receperu(n)t sicut(i) remo-
ne det 2o fecunditatez g(ra)cie re-
ceperu(n)t. Q(uo)ad s(e)c(un)do ad assignand(um) q(uod) ip(s)e
xp(istu)s erat nove leg(is) doctor 2
g(ra)d(i)tor fuit datus q(ui) sp(iritu)s s(an)c(tu)s
visibilit(er) in nube lucida intus
signatone. Unde ibi audita est
vox p(at)ris hic e(st) filius meus
dilectus in quo m(ichi) b(e)n(e) c(om)placui
ip(su)m audite. Ma(tthaei) xvii(o) doc-
torez in genere 2signat(ur) in nube
lucida q(uia) ip(s)e n(on) signate et
obsc(ur)e sciam h(ab)uit sic nos. Q(uia)
lucidam 2 cla(ra)m q(uia) sic fuit viator
2 c(om)phensor. Ap(osto)li simil(ite)r ista du-
plici m(od)o potant c(on)siderari p(ri)mo i(n)
sat(is)factor(um) administratores 2 dispen-
satores 2o receperu(n)t in sp(eci)e visibil(ite)r
sp(iritu)m s(an)c(tu)m in sp(eci)ei flati q(ua)m xp(istu)s
insflavit d(icens) Accipite sp(iritu)m
s(an)c(tu)m quor(um) remiseritis p(ecc)ata re(mittuntur) e(is)
2 quor(um) retinueritis retenta erunt
2 signa(tu)r in sp(eci)e flati q(uia) flatus est
aliq(ui)s a(n)i(m)alis no(n) totu(m) a(n)i(m)al. Q(uia)
ap(osto)li sp(iritu)m s(an)c(tu)m receperu(n)t xp(istu)s a(u)t(em)
in sp(eci)e colu(m)be q(uae) est totu(m) a(n)i(m)al
q(ui)a xp(istu)s recepit sp(iritu)m s(an)c(tu)m q(uantum)
s(ecundum) totalitate(m) et no(n) ad mensura(m).
Ap(osto)li 2m d(icitu)r s(e)c(un)d(u)m iuo(?) 2 s(ecundu)m me-
su(r)am sp(iritu)m s(an)c(tu)m receperu(n)t 2o po-
te(r)ant c(on)siderari ut leg(is) ev(angelicae) b(enedi)c(t)e
p(re)dicatores 2 p(ro)nu(n)tiatores 2o
receperu(n)t visibilit(er) sp(iritu)m s(an)c(tu)m i(n)
die penthecostes 2 linguis igne-
is v(er)bis ut ess(en)t p(er)fecti 2 ca(n)te
fecundi. Nam lingua e(st) instru-
mentu(m) locucionis verb(orum) q(uia) locutus

p(re)dicator d(ebe)t esse inflamatiua
2 debz esse disp(er)tita 2 clarificata
in tellatus(?) io(?) ap(osto)li receperu(n)t sp(iritu)m
s(an)c(tu)m in linguis no(n) q(ui)buscu(m)q(ue)
s(ed) in linguis igneis 2 disp(er)titis
Et(?) q(uia) ut sup(ra) d(ictu)m e(st) 2 b(ea)t(u)s
Jo(hannes) o(mn)ibus donac(i)o(n)ib(us) 2 m(is)s(i)-
o(n)ibus inh(ae)serit io(?) signa(n)t(er)
d(ici)t q(uo)d nos videmus 2 testifica(mur)
q(uonia)m de sp(iritu) s(an)c(t)o suo dedit nob(is).
Deum en(im) d(icitu)r. Deus caritas est
Hic po(ste)a io(?) s(upra) scripta c(on)tinuat(ur)
c(on)fessione q(uae) t(a)lis e(st) Illi p(er)tinet
c(on)fessi(?) se esse in ca(ri)ta(te) in q(ui)b(us)
deus manz 2 in q(ui)b(us) inhabi-
tat q(ui)a deus h(ic) e(st) tota t(ri)nitas
inhabitat 2 in q(ui)bus deus manz
s(e)c(un)d(u)m 2 cf(?) go(?) d(icitu)r Deus caritas e(st)
2 q(ui) manz in ca(ri)ta(te) in deo manz
2 p(er) amore(m) 2 deus manz in eo p(er)
g(ra)cie infusione(m) 2 in h(oc) e(st) p(er)fecta
caritas dei in nobis ut fidu-
cia(m) h(ab)eamus in die iudicii h(ic)
e(st) en(im) fiducia remuneracionis
appeamus(?) in die iudicii. Nam 2m
Augustinum Ille v(idet) diem cu(m) fiducia
expectat cuius c(on)sciencia no(n) t(re)pidat
in ca(ri)ta(te) q(ui)a sic(ut) ille e(st) s(cilicet) x(pistu)s in
celo a(m)icos 2 inimicos dilig(en)s q(ui)a
solem suu(m) oriri f(ac)it sup(er)
bonos 2 malos ut sc(ri)bit(ur) Ma(tthaei) v(o). Et nos sumus in h(oc) mundo
q(uia) debem(us) inimicos dilig(er)e
2 b(e)n(e) h(is) facere qui oderu(n)t nos.
Est a(u)t(em) c(on)siderand(um) q(uod) subtilit(er)
exponendo b(ea)ta t(ri)nitas in hac
auct(orita)te t(ri)plici(ter) p(otes)t intelligi
2 notificari. Et describit(ur) p(ri)mo
q(uantu)m ad p(er)sonar(um) pluralitate(m)
2 essencie unitate(m). S(e)c(un)do q(uantu)m
ad c(on)c(or)dan(tia)s a b(ea)ta t(ri)nita(te) p(ro)duc-
tas s(e)n(s)ibilitatez. Et(?) tas(?) quatu(or)

ad
~~des~~ ipius trinitatis in ipsis crea
turis continue permanere stabilitas
personarum igitur pluralitas et essen
cie unitas licet eam primittit
deus caritas est. Creaturarum uero
ab ipsa productarum stabilitas
notitiam adiungit. Et quamuis
in caritate in deo manens, quia ipsis
terminus in creaturis continue stabi
litas notitiam subiungit et de eis
mens primo igitur notificatur et es
sencie trinitas ipsa trinitas quod
ad personarum pluralitatem et essencie
unitatem, patet quia sacerdos quod caritas ibi
posita in primo membro significatur
essencialiter trinitas diuine esse
cie comprimitur. Quia si significatur
personaliter pluralitas personarum
significatur. Iterum deus caritas
est et hic uerbum est non essencia
alia sint quemcumque (?) tribus com
personis. Iterum hic non deus
est non essenciale omnibus tri
bus personis quod hoc cuilibet per
singulariter competit et nos omnibus
personaliter dicimus ut quod pater est
deus spiritus sanctus est deus filius
est deus et omnes tres sunt unus
deus et non tres dij. Item Augustinus contra
[illegible] in primo libro fine de trinitate
quod hic non deus non nisi est
et non patet. Caritas uero est non
essenciale. Qui dicat ipsum deum
actu volendi et amandi ut ca
ritatem candet vel diligere ca
ritatem quod sic conuenit omnibus personis
diuine ut supra dictum est. Omnibus
hoc uerbum est non essenciale
quod omnium personarum est una dei
tas una bonitas. Quod omne
bonum esse primo hic uerbum est ma
xime diuine essencie trinitatis

comprimit patet quia deus loquens
famulo suo moysi dixit Ego
sum qui sum. Et si quesierint
nomen meum. Vade et dic eis Qui
est misit me ad uos dixit id est
et dic eis Qui est et nos qui sum
Vnde in ipso esse dicto aliquam
diuersitatem intelligemus ut ex
ponit Augustinus in hoc id est quod dicitur deus
caritas est si predicta nomina significant
essencialiter trinitas unitas essen
cie intelligitur. Quia si accipiantur
personaliter pluralitas personarum
significatur. Iterum hic in deus
potest significare personam patris quia
si usus non teneatur adiectiue
tunc dicit distinccionem tria sunt magis
quam tria diuinitatem. In te dij ac
cipiendo adiectiue non dicit tres
diuinitates sed tres personas dicit tres
... ut Augustinus super illo uerbo
In principio creauit deus celum et
terram quod dicit moyses patrem signi
ficauit personam patris per principium
... significauit personam spiritus
sancti si accipitur caritas prout dicat
amorem spiratum et formatum pa
tri nolunt (?). In Iohannis scribitur vnius
post autem quod spiritus sanctus non est filius
sed est caritas qua pater diligit filium
et filius patrem ... hic autem uerbum
est potest significare personam filii quia
ipse est uerbum proprie appellatur
eo quod modus intellectus ab ipso pre
procedit. In Augustinus in libro de trinitate
aut quod eo modo dicitur filius quo uerbum et si
uerbum appellatur maxime debet
comprimi per uerbum quod est prius
omnibus uerbis quod est id est uerbum est quod
est sermo et fundamentum omnium uerborum
in hoc id est quod primittitur deus caritas
et notificatur beata trinitas quantum

ad essenciae vnitatem et personarum
pluralitatem. Secundo notificatur
tibi in adeptione abrupta trinitate
productarum sensibilitatem in hoc quod
adiungitur Et qui manet in caritate
in deo manet. Nam creature rona
les diuine beatitudinis capaces de
bent frui ipsa caritate trinitate non tamen
sensacionibus sed tribus personis. Quarta
vna fruicione omnibus tribus
personis fruendum est. Ad fruicionem
igitur requirunt tria. Primo intellectus
cognicio 2o voluntatis delectacio. Tercio
mentis perfecta quietacio. Vnde Augustinus
in libro de doctrina christiana simul
exprimens ista tria ait fferuimur cognitis
in quibus voluntas delectata
in quiescit. Ista autem tria intelli
guntur in isto secundo membro aucto
ritatis. Nam intellectus cognicio habe
tur dum dicitur qui manet. Nam quamdiu
intellectus est in motu non cognoscit
sed in mansione et quiete ipsius consi
stente cognicionem recipit. Vnde vij
phisicorum scribitur quod anima sedendo et qui
escendo fit prudens et sciens ipsius
ius voluntatis delectacio non tamen adiungitur
in caritate. Nam voluntas delectari
non potest sine habitu ipsam informa
te. Vnde 2o Ethicorum scribitur. Et signum
generati habitus aut informans vo
luntatem ad diligendum deum est ipsa
caritas. Quarto mentis quietacio habetur
cum subiungitur in deo manet. Nam
est ibi mentis quietem habet cum manet
in deo ubi reperit omnis eius boni
tatis et delectacionis. Vnde Augustinus in libro
de confessione ait fecisti nos domine
ad te et inquietum est cor nostrum donec
requiescat in te. Et in psalmo habetur Satia
bor cum apparuerit gloria tua. Tercio notifi
catur trinitas racione eius in creaturis
cognitis perpetue et stabiliter in hoc quod
additur et deus in eo. Nam caritatem
ipsam racionalem diuine beatitudinis
capacem in 4or modis considerare pos
simus. Primo racione substancie in
esse sustentat. 2o racione virtutis
qua operatur. 3o racione operacionis
qua mouetur. 4o racione gracie qua
beatificat et enim ista in 4or quolibet
creatura racionalis indiget eius
presencia racione substancie siue conseruacionis
licet eum ipse intimior sit ipsi crea
ture quam creatura sibi ipsi. Deus
consistet in creatura conseruando ipsam
in esse statim vertetur in nichilum.
Vnde Augustinus in Encheridion ait
quod nisi manum omnipotentis dei cr
eata ~~manum~~ tenerent omnia in ni
chilum tenderent. Secundo indiget
eius presencia racione virtutis fructi
ficacionis et fortificacionis. Ita
cum virtus dei sit virtus primitiua
oportet quod plus influat et maior
rem virtutem habeat in quolibet
effectu quam virtus ipsius proxima
eo quod omnis causa primitiua magis
est fluens super suum effectum quam
secunda. Vnde veritas ipsa dicebat
discipulis suis Sine me nichil
potestis facere. Tercio indiget presen
cia eius racione operacionis. Nam
cum operacio cuiuslibet creature sit cum
motu et quod aliquam distorsionem
racione motus in appellacionis et
labore. Ideo quod indiget continuari per
illius apud quem non est transmu
tacio nec vicissitudinis obumbracio
vt dicitur in canonica Iacobi primo. Quarto in
digetur eius presencia racione gracie
consecracionis. Nam cum nulla
creatura naturalibus consequi possit
diuinam graciam ostendit quod deus in hac
racionabilem mentem per suam graciam
presidens faciat sue glorie participem.
Cum igitur racionali creature diui

pt 2 dens meo hc e dens ul
ipa tintas e mte tria opacones
qrimandas/ Est vltims mte p
sua glam sue gle te ptcipem
faciendo/ Nam cu dr Timor n
e Hic po 3 ro supta cotimor
i pulsione que e tlis illi ptit
qposite unse caritatez qui no ti
met qua pfta caritas foras
mittit timorez Dz nos gentiles
no timet qua no est sublege
sm liberi subgra qstituti igr
ref dr go Timor ppp similis no e
mcarite Dz pfta caritas foras
mittit timorez i/hmg roz sub
dit qz timor pena hz Caritas
aut hz dilcone/ Jo qui timet n
e pfeus mcarite/ Queriez aut a
liqns mts mcarite possit timor
esse 2 bi qz sic qz m eccl septm
e Pris ho cui datu e lste tio
rem dei fugerit e Aplns i ka
qui ait qz pfta caritas foras mi
tit timorez/ Ddm qz possimus
quatu adpns distinguere quqz
timores Quor vnus dr sml
Scus mitialis/ Tercius vindiat
Quartq e spualis ul nalis
2 Quitq filialis dr aut timor
similis qm quicqz timet alm
bndo oclm adpena no pp di
lcone aliqua tra vs habedo
s solum timet pena fugiedo
Timor aut mitialis applat
qm qus mtipit dilige 2 pp
tlem dilcom mitiatam 2 m
cepta timore s bndo oclm
etia adpena liste timor e p
fcior pnio tn m pfcom hz ad
mixta tn no sit sine pena
Timor no vindialis iste dr
qz pp aliqua libidine ul dong
qmodi ul tpalis lucra pamis

sionem aliq sbe ul petrine m
ordinato mo se alns subiciat
Timor aut spualis ul nalis e
qm quis refugit sm spualitate
aliq d nocuu 2 sicqndez hc fa
ciat codictamie ronis sic xpus
qui s hnanaz nam cepit time
2 mestus ee pt timor bonus
esse Si no ronez pntat e tior
malus Dz st filialis timor q
dr qm quis solu pp dilcone
2 reuenciaz dei se omb subict
no pp pena aliqua s pp ipaz
dilconi boni Nam adipm dm
possimus dnps ordmari ul qz
pp ipm reuenciaq maiestatis
eius 2 dilcom eius qua depo
qnstamq timemq separi abipo
qz desidamq abipo ha ipm
2 esse tn ipo Prim istor hct
fieri cotimore bn nos hmliate
Nam sic omia mra vicia co
timore male hmliante 2 coaore
male mflamate ut sup dcm
e plang Sic omia bona mra
fut cotimore bn hmliate uel
coamore bn mflamate Quia
igr timores supdci sut mpfa
mor qua hnt pena admixta
Et caritas no hz pena s suma
dilcom hz io deqnolibz illor veis
e qz dr Aplns Quod ua caritas
foras mittit timorez eo qz tior
pena hz Caritas aut dilconez
Timor aut filialis cu codilcone
pcedat pena omi carz io pt stare
m caritate/ ymo mnqz ua dilco
e sine timore/ Quia quato d quis
plus diligt/ tanto plus timet
dilcom pdere/ 2 separi abeo/ pp dilcom
qua hz cta ipm/ 2 detali timore
veis e qz dr Epns scus/ Pris
homo cui donatu e hre timorez
dei/ qua pp tlem timorez recedit

omnis amans deum eciam diligit proximum
igitur diligamus deum Hic ponitur quarta
ratio sumpta ex forma dilectionis et est
ista Illi possunt cognoscere ipse habere di
vina dilectionem qui diligunt suos
fratres et suos proximos quia qui non
diligit fratrem suum quem hic videt
quomodo potest diligere deum quem non videt
Quod nos gentiles debet dilectione
dei in nobis habere Ergo debetis
fratres et proximos vestros diligere Er
go deum est quod qui timet non est per
fectus in caritate nos igitur diligamus
deum semper sine timore simili quod ipse
prior dilexit nos Et subdit cautele
lam adcognoscendum quod deum diligamus
quia si dixerit quis diligo deum et fratrem suum oderit
mendax est nam qui non diligit fratrem
suum quem videt deum quem non videt
quomodo diligere potest quod dicit non potest
Et addit probandum quod nullus audeat
dicere diligo deum si fratrem suum odit
addit Et hoc mandatum habemus a deo
ut qui diligit deum diligat et fratrem suum
Est autem considerandum quod triplex est ordo di
lectionis proximi quomodo potest cognoscere
se deum diligere Primo ex ordine di
lectionis antiquitatis etiam dilectio di
vina antiquior et prior dilectione proximi
dilectio vero proximi est posterior Sed
posterius non potest diligi sine priore
non potest ergo diligi proximus quin
diligatur deus Secundo ex ordine dilectionis
perfectione quia tamen proximus non diligatur
nisi propter deum oportet quod qui diligit
proximum completam et perfectam caritatem
habeat Unde quedam glosa ait Di
ligere quinque facit caritatis dilectione
clamores de radice non potest procedere
nisi Tertio ex ordine precepti observancie
Verum et in lumine Augustini Tertius est
qui dicat diligo imperatorem
et odio leges suas imperatoris

in lex est dilectio Johannes xv Manda
tum meum do vobis ut diligatis
invicem sicut dilexi vos Et subdit
Qui igitur dicisse deum diligere mandata
eius servat et fratrem tuum diligere Qui
autem fratrem tuum odit quomodo diligis
deum cuius mandata contempnis etc.

Omnis qui credit etc.
Quia superius dicebatur tanta bona
consequebantur primo divinam
filiationem Secundo ipsius dei in nobis
mansionem Tertio totius trinitatis
cognicionem Expedit igitur duabus
partibus hic apostolus exequitur
de tercia et dividitur ista pars in duas partes
quia primo ponitur ipsius trinitatis cognicio
Secundo ponitur dicte cognicionis effectus
consecutio et ibi Et scribo vobis
Advertendum autem primo potest et
sciendum quod adcognoscendum ipsam
trinitatem sunt maior necessaria Primum
est victoria pugnarum Secundum est magnum
primo detinetur Mentes humane
tamen in valida in tanta excellen
tia luce non figitur nisi per iusticiam
dei emundetur Unde est videre in
pugnatos et abiectus quod ut deum
est supra Qui quis diligit mundum
non est caritas patris in eo Tercium
est fidei integritas quia qui non
credit semper omnia que ad fidem per
tinent iam iudicatus est Tertium
est testium vel testimoniorum receptio
et approbacio quoniam testibus approbatis
per ordinacionem a deo perhibentibus
testimonium de trinitate oportet infal
libiliter credere Quatuor facit apostolus
et in quo consistit maior nos adcog
nicionem trinitatis inducit et ibi
Omne quod natum est ibi Hec est victoria
sunt in ibi Qui est testimonium
hominum supprema parte intendit
lectionem Si enim nolunt
ipsam trinitatem cognoscere debet

hic mentem purgata per fidem il-
luminantem et curantem et inflammantem
Quod nos gentiles dei hic nelle
cognoscere veritatem quia memo-
ria cognitione consistit nostra beatitudo
Unde id Jo xvii hec est vita et
na ut cognoscant te deum verum
et quem misisti ihesum christum igitur et
dicit glosa Omnis qui credit quod ihesus
est christus hoc est messias in lege
promissus ut glosa dicit Ex deo na-
tus est hic est eius membrum factus
est per sanam fidem et omnis qui
diligit eum qui genuit id est deum
patrem diligit eum scilicet filium qui
natus est ex eo Et subdit quo-
modo possimus cognoscere dicens
et in hoc cognoscimus quod diligimus
natos dei cum deum diligimus
et mandata eius facimus quia hec
est caritas dei ut mandata eius
faciamus ita ut testatur ipsa veri-
tas in evangelio Jo qui mandata
dei custodit hic est qui diligit
me nec asperitatem mandatorum obser-
vacione possimus nos excu-
sare quia eius mandata gravia
non sunt ymmo iugum christi sua-
ve est et onus eius leve Est
autem considerandum quod mandata dei
non sunt gravia triplici de causa
Primo quia diligenter et amat
nam amanti omnia sunt facilia
Unde Beda exponens ista verba
mandata dei non sunt gravia ait
Levamus nam nostra dura sunt et
aspera amor dei respectu celestis
premii levia facit Et Ro amores
tone et dilectionis nam amare et
diligere est valde facile Unde
Aug dicit Pro diabolo quod non pos-
sunt a vino vel a ceteris abstine-
re dicimus et cetera Quia si diabolo quod non

possumus amare vel uxore peccantibus
in dulcore omnino non dicimus et cetera
Secundo quia ipsius observacio est pau-
citatis Nam observare pauca est
facilius observare quam multa
precepta autem christi omnia sunt unum
quia unum quod preceptum in sola caritate
solidatur Jo omnis enim leve est
iugum christi suave Ut dicit aut
xi Quia mandata nova legis est
erant plura et varia et erant gravia
et importabilia que nec ipsi iudei
nec eorum patres portare potuerunt
Tercio causa dicitur Quia omne Hic po-
nitur impugnacio et adiectio et
cetera tamen tenetur nolunt ipsam veritatem
cognoscere quod mundum vincere ipsi
christo per fidem caritate informata
incorporari Quia nos gentiles
dei hic nelle Jo et dicit glosa vin-
dicis quod mandata eius gravia non
sunt quia omne quod natum est ex deo
scilicet per mandatorum ipsius observacionem
vincit mundum et hec est victoria
que vincit mundum fides nostra quia
sancti per fidem vicerunt regna ut
dicit ad Ebreos xi et operati sunt iusticiam
nam quis est qui vincit mundum
nisi qui credit quod ihesus est christus
filius dei hic est fides illa que
vincit mundum qui credit filium dei
esse verum deum et verum hominem
de qua fide scribitur Jo xi Ego
inquit martha credidi quia tu es
christus filius dei vivi qui in hunc
mundum venisti Unde subdit quod
de christo est tamen fides que mundum vincit
quia hic scilicet christus filius dei vivi
qui venit per aquam regeneracionis
et sanguinem redemptionis ihesus
christus non in aqua solum sed in aqua
et sanguine hic est ipse venit in aqua
baptismali nos regenerante quia

Epistola que non genuit

acti sue misericordissime carnis
sue regenerativam contulit aquam et sanguinem
ne nos redimere quia ut dicitur
ad Ebreos ix° Sine sanguinis effu-
sione non fit remissio peccatorum et
hic infallibiliter demum eidem quia
spiritus sanctus descendit super eum
ut dicitur Matthei iii°. Tunc testimonium
perhibent Christum vitam habere in natura
virtutis // Est autem considerandum quod si quis
velit impugnare et vincere suum
inimicum et de ipso victoriam obtinere
indiget quatuor ad quod spectat
maior quibus armorum. Prima
indiget ense ad percuciendum. Secundo
scuto ad protegendum ~~habeat fa-~~
~~fort~~ societate ad impugnandum
Quarto veritate ut habeat licitum
bellum ad finem victorie consequendum
// Cum igitur christianus volens vincere
mundum tamquam inimicum et contra Christum
dyabolum qui est princeps mundi debet
habere perfectam dilectionem habere pro scuto
fidei fortificationem pro societate divini
auxilii impetrationem et veritate
Christi humanitatis confessionem. Circa primo
volens mundum vincere pro ense debet
habere caritatis dilectionem quia sicut ensis
est arma dividens amicos et in-
imicos et quilibet unus se defendit
ab alio. Sic per solam dilectionem cognoscitur
filius dei a filio dyaboli.
Unde Augustinus xi° de trinitate autem quod hec
sola dividit inter filios eterni
regni et filios perditionis. Et hoc
tangit apostolus cum dicit Omne quod
natum est ex deo vincit mundum
Nullus autem nasci potest ex deo
nisi per dilectionem quia per hanc filii dei
appellamur // Secundo pro scuto debet habere
fidei fortificationem quia sicut per scu-
tum quilibet se defendit ab inimi-
cis sic per fidem humanam [illegible]

in inimici nobis nocere non possunt
Unde ad Ephesios vi° scribitur In omnibus
sumentes scutum fidei in quo pos-
sitis omnia tela ignea nequissi-
mi extinguere. Et hoc tangit
cum dicit Et hec est victoria que vincit
mundum fides nostra. Tercio pro societate
debet habere divini auxilii invocatio-
nem ut nullus debet de se ipso confidere sed
debet ad vincendum inimicos suos
divinum auxilium impetrare. Unde
psalmus Dominus michi adiutor non
timebo quid faciat michi homo
Et subdit Dominus michi adiutor
et ego despiciam inimicos meos
Et hoc apostolus tangit cum ait
Quis est qui vincit mundum nisi
qui credit quia Christus est filius
id est qui habet filium dei et suum auxi-
lium ille est qui mundum vincere potest
Quarto pro fine victorie debet habere
Christi humanitatis confessionem. Circa bel-
lantes pariter et habentes bel-
lum licitum scire bellare pro [illegible]
Prima quippe est dicendum omnibus
in notatibus eum in presenti. Tum
igitur confitetur Christum venisse in aqua
baptismali per quod regeneratus
est et sibi incorporatus. Et qui con-
fitetur eum venisse in sanguine
per quem est redemptus scire pug-
nare potest cum fiducia obtinendi.
Et istud tangit apostolus cum dicit
hic est qui venit per aquam et sanguinem
ihesus Christus // Circa aliquos
notandum de latere Christi pendentis
in cruce exivit aqua naturalis et
immaculosa secundum quod dupliciter
quatenus ad quod possimus pro-
bare illam aquam tunc immacu-
latam exivisse de latere Christi et non
naturalem. Primo ratione. Secundo auctoritate

Racio aut pt esse triplex quarum
prima sunt corpus corporis com
plexione nobilitate Nam cum
aliquorum humores corrupti in corpore
humano fiant aquatici contingit
ut plurimum corporis corruptione
sic videmus quod tamen aliquod statim
de sanguine post aliquale tempus
tempus quia illi humores incipiunt
corrumpi et putrefieri apparet in superficie
aque licet tamen xpus non habuit
sic corruptos humores et putre
factos// Tercia ipse fuit optime
complexionis eo inmaculose et no
nalit e Dominum tunc illam aquam
de latere eius emanasse// Se
cundo sunt corporis paucitate quod
si post corruptionem et putrefactionem
quamquam contingit humores resolui
in aquam et sic aquaticos tamen no
tabilis resolucio fit in instanti vel
modica hora sed requirit aliquod
tempus spacium et quia ihesus xpus
primo tempus fuit mortuus tamen
unus militum lancea latus
eius perforavit Nam ut dicitur Io
xix Ad ihesum aut cum venissent
et viderunt eum iam mortuum
non fregerunt crura eius Sed
unus militum latus eius ap
peruit et continuo exivit sanguis
et aqua/ Nam non est probabile
ita modica hora tantam humorum
resolucionem esse factam ut se re
solveret in aquam vel quod aqua
appareret Tercia ro sunt corporis
aque pluere non contingit quamquam
propter timorem tamen aliquod potest
et patitur Sanguis fugit natu
ardor ro remanent membra
exteriora frigida et alba Non
tunc posse esse aqua vel hu
morem aquaticum potius quia

sanguinem de membris exterioribus
&c.// Sed quod de eodem foramine ex
eat sanguis prius et pura aqua
simul et semel sic contingit de latere
xpi sicut non videmus accidere
naturaliter ro in ipso inmaculose fons e
Auctoritas aut primo Bede qui
ait super hunc locum quod aut ante
passionem xpi sudor eius e sic
gutte sanguinis decurrentis in ter
ram Sudavit integre carnis eius
Sed hic quod de latere iam mortui e
ducit aqua et sanguis vivit
testabatur quod corpus post mortem
melius erat vivificatus et mors est
vita et nobis darum Sic post fidei
integritas re ro tri Trinitatem vo
lunt ipsam tamen integre cognoscere dicit
habere fidei integritatem credendo sci
licet tres personas esse in divinis et
duas naturas in una persona et in
humanitatem Sed nos gentiles
dicit hic nullus ro ... dicitur go vn
dicit quod ... quantum ad persona
titatem Et hic tres unum sunt quantum
tamen ad essencie unitatem Et tres
sunt qui testimonium dant intra
residente ante mortem vel extra
formata quantum ad tamen Primo
anima qua emisit in passione aqua
et sanguis qui fluxerunt de latere
eius pendentis in cruce propter veram eius
humanitatem Et hic tres unum sunt
propter unam personalitatem naturam
humanam et divinam unam personam con
stituunt vel unum sunt propter unius
effectum integre quia in sacramento
baptismi Primo e unificatus
aqua ablucio et sanguinis reden
cio Ut longius dicitur Tenerem ac
aliquis ut predicta verba possunt
habere omnis articuli fidei Dominum quod
integritas fidei valet in mor

tres sunt qui testimonium dant in celo &c.

bi[?] consistere principaliter. Unus in personarum
trinitate. Quo in essencie unitate
Tercius in Christi humanitatis veritate
Secundus in persone Christi ydemptitate
Ista autem iiii^or^ Apostolus tangit
in predictis verbis. Nam personarum trinitas
habetur cum premittitur et tres sunt qui
testimonium dant in celo pater verbum
et spiritus sanctus. Essencie unitas
notatur cum adiungit. Et hii tres unum
sunt. Christi vero humanitatis veritas
notatur cum adiungit. Et tres sunt
qui testimonium dant in terra spiritus
sanguis et aqua. Sed eius persone
ydemptitas notatur cum subiungitur
Et hii tres unum sunt. Penes autem
personarum trinitatem possumus acci
pere sex articulos tres scilicet propria per
sonarum. Et tres appropriata personarum
scilicet paternitas filiacio et quod spira
to. Unus i[?] articulus pertinet ad
hoc quod dicit patrem omnipotentem
Alius ad filium qui dicit Et in ihesum
christum filium eius unicum. Alius pertinet
ad spiritum sanctum qui dicit Et spiritum sanctum
dominum et vivificantem. Isti autem tres
articuli accipiuntur in propria personarum
Tres autem alii accipiuntur penes
appropriata. Nam patri appropriatur potencia
cum est creare ideo secundum ipsum accipitur
unus articulus qui dicit creatorem
celi et terre visibilium omnium et invisi
bilium. Filio vero appropriatur sapiencia
cum est nos reducere et vite eterne
participes nos facere ideo secundum ipsum
accipitur unus articulus qui dicit
carnis resurreccionem et vitam eternam. Sed
spiritui sancto appropriatur bonitas et amor
ideo secundum ipsum accipitur unus articulus
qui dicit Et unam sanctam ecclesiam
katholicam. Quoniam igitur personarum
trinitatem tetigit quia notatur in hoc quod dicit. Tres
sunt qui testimonium dant in celo pater

verbum et spiritus sanctus accipiuntur
sex articuli tres scilicet propria et tres
appropriata ut declaratum est. Penes
vero essencie unitatem que notatur
cum dicitur in hoc quod adiungit. Et hii
tres unum sunt. Accipitur unus
articulus primus qui in symbolo
ponitur qui dicit Credo in unum deum
et per unitatem deitatis intelligitur
esse unum in bonitate eternitate
et magnitudine potestate. Penes vero
humanitatis veritatem que notatur in hoc
quod annectit. Et tres sunt qui
dant testimonium in terra spiritus aqua
et sanguis. Accipiuntur vii articuli
Nam septem sunt illa que Christi
humanitatem veram esse ostendunt
videlicet eius concepcio eius na
tivitas eius passio eius ad in
feros descensio et eius resurreccio eius
in celum ascensio. Et eius ad
ventus ad iudicium. Secundum eius
concepcionem accipitur unus articulus
qui dicit conceptus est de spiritu sancto
Secundum eius nativitatem alius
accipitur qui dicit natus ex maria
virgine sub poncio pylato Cru
cifixus mortuus et sepultus
Secundum eius ad inferos descensi
onem Accipitur alius qui dicit
tercia die resurrexit a mortuis
Secundum eius ascensionem accipitur
alius qui dicit Ascendit ad celos
sedet ad dexteram dei patris omnipotentis
Secundum adventum in iudicium sumitur
ille qui dicit Inde venturus est
iudicare vivos et mortuos. Penes
vero Christi persone ydemptitatem
non ponitur aliquis articulus in sym
bolo iste. Sed bene ponitur in sym
bolo Athanasii ubi dicit perfectus
deus perfectus homo ex anima racionali et
humana carne subsistens qui licet

sit deus et homo pro duas naturas
na duo tamen sed unus est xpus
ut in eodem simbolo subditur quod forte
te ideo etiam obmisit quia tempore quo
iste simbolum edidit non erat aliqua
heresis preciens contra hec. Istius autem
persone ex redemptionis nostre mihi
quod subnisitur. Et hii tres unum
sunt. Spiritus id est anima rationalis et
aqua et sanguinis que habet facie
humana natura nam humana et diuina
ipsa diuina unum sunt non in natura
quia in diuo uno ihesu xpo non est
quem spiritum uel speciem accipe secundum
Damascenum sed sunt in persona unum
unum. Idem tamen dicit. Si testimonium
hominum. Hic ponitur testimonium receptio
et approbatio eorum et. Et minus non
sunt tamen ipsam cognoscere
debent eidem testibus perhibentibus
testimonium de xpo de xpo dei filio.
Quasi nos gentiles dicat hic uelle
eos eius dicit ergo. Si testimonium hominum
hic est prophetarum accepimus perhiben
tium scilicet testimonium de xpo xpo tes
timonium dei siue patris quod maius est
ideo melius scilicet accipiemus quoniam
hic testimonium dei quod maius est quod
testificatus est de suo filio dicit
mathei iii. et xvii. Hic est filius
meus dilectus. Qui credit in fi
lium dei habet testimonium dei in se eius
dicit. Tamen non credit in filium ma
dacem facit eum scilicet patrem quod non
credit in testimonio quod ipse testi
ficatus est de suo filio. Et hoc
testimonium quod eius scilicet nos Apostoli
perhibemus de xpo quoniam uitam
eternam dedit nobis et ostendit ea
nobis in transfiguratione et hec
est uita in filio eius id est in uisi
one filii eius quia ista est uita
eterna ut cognoscat te unum deum

et quem misisti ihesum xpum. Qui habet
filium habet uitam eternam non habet ipsum
imitando uestigia eius per caritatem
et fidem non habet uitam. Est autem con
siderandum ut glossa tangit de xpo
testificati sunt apostoli prophete et ipsa
trinitas. Nam dauid eximius pro
pheta in persona patris loquens
dicit filius meus es tu ego hodie
genui te. Apostoli testificati sunt
ideo eius dicitur est Actuum i. Eritis
mihi testes in ierusalem et in omni iudea
et samaria usque ad ultimum terre. To
ta etiam trinitas de ipsa testimonium
perhibuit quia filius manifestauit
eum per carnis assumptionem. Spiritus
sanctus per unionem speciei formationem et
pater per uocem prestat. Testimonium autem
prophetarum est magnum testimonium uero
Apostolorum est maius. Sed testimonium
maiorum ipsius trinitatis. Si igitur
testimonium hominum accipimus qui
mentiri possunt in eo quod homines sunt
quia omnis homo mendax inqui
tur homo multo fortius debemus accipe
testimonium dei cui nulla falsitas
inesse potest.

Hec scribo uobis. Postquam posita
sunt contemptus mundi superius ante
ista ut supra dicebatur ponit
dicit cognitionis effectus consequens
Adeunque intellectum est sciendum per cognitionem
trinitatis quinque bona consequuntur. Primo
uite eterne possessionem. Secundo peticionis
impetrationem. Tercio peccatoris abso
lutionem. Quarto peccati in spiritum sanctum
cognitionem. Et quinto spiritualem genera
tionem. Dicit ergo ista posui in uobis peccatoris
et cetera quia habet hoc quinque effectus predictos
Apostolus scilicet nos consequimur per cognitionem
fidei et cetera ibi. Et hec et cetera ibi. Scie
scat fratrem meum ibi. Est peccatum et cetera
ibi. Omnis et infra. Prima parte intendit
tercium in cognitione et fide illius

Dei fortitudinem permaneat per quam consciencia
est vite eterne possessionem Sed
tale bonum consciencie est per cognicionem
trinitatis ut dicit doctor Iohannes Qui habet
filium dei habet vitam Hec scribo vo-
bis ut sciatis quoniam vitam eternam habe-
tis nunc in spe et in futuro in re Cre-
ditis in nomine filii dei Est autem
considerandum quod ad vitam eternam habendam
tota trinitas operatur Nam operatur
potencia patris in trahendo Unde ut
ipse filius testatur Io Nemo potest
venire ad me nisi pater meus qui
misit me traxerit eum Operatur
filius per sapienciam hostium operiendo
Io x Ego sum hostium
si quis per me introierit salvabitur
et ingredietur et egredietur et pascua
inveniet Operatur spiritus sanctus per
clemenciam graciam infundendo Io iii
nisi renatus fuerit ex aqua et spiri-
tu sancto non intrabit in regnum celorum
Unde dicitur Io iii° Item tercium dicitur Et hec
est fiducia Hic ponitur tercia peticio
in peticione et dicitur Io v In cognicione
illius dei constanter perseverare
per quam impetramus omnes peticiones
nostras Quia tale bonum consequi potest
per cognicionem trinitatis Io dicitur Et hec
est fiducia quam habemus ad deum
quia quecumque pecierimus secundum voluntatem
eius audit nos et scimus quia quecumque pe-
cierimus quoniam habemus peticiones quas
postulamus a deo si scilicet secundum voluntatem
eius pecierimus // Est autem consi-
derandum quod eciam in impetrandis nostras
peticiones tota trinitas operatur
Nam ut peticio aliqua commendatur
et admittatur potencia inclinando et
requiritur ad hoc operatur pater qui est
pater misericordie et deus tocius
consolacionis et qui potest omnem gloriam
graciam habundare facere in nobis
Secundo requiritur sapiencia impetrando

quia petimus aliquid et non accipimus
eo quod male petimus et ad hoc operatur
filius qui ipse est fons sapiencie
et verbum dei in excelsis qui attingit
a fine usque ad finem fortiter et suaviter
disponens quia omnia scivit Tercio
requiritur clemencia in concedendo
et ad hoc operatur spiritus sanctus quia spiritus
domini et clemencia replet orbem
terrarum Unde ipsa veritas sinus dis-
cipulis ostendens ad impetrandum peticiones
que tria esse necessaria ait in Evangelio
Mathei petite per potenciam quia in
filii sapienciam pulsate sancti spiritus
clemenciam que tria habendo sunt
petendo accipietis querendo inve-
nietis pulsando aperietur nobis // Item
tercium dicitur Qui scit fratrem suum Hic
ponitur peccati absolucio et intendit
talem racionem Illius cognicio et fiducia
omnis est inveniere observanda per quam
homo consequitur peccatorum suorum
absolucionem Quia tale bonum homo
consequitur per fidem et cognicionem trinitatis
Io dicitur Ergo Qui scit fratrem suum
peccare non ad mortem petat pro
peccatore et dabitur ei vita pe-
ccanti dico non ad mortem // Est
autem considerandum quod peccatum non ad mor-
tem triplicatur potest accipi ut glo-
sa tangit Primo pro peccato veniali
quod sit difficile vitari ita facile
curatur Nam si quis peccat co-
gitacione oblivione ignorancia
postulet peticionem et dabitur sibi
vita quia ad talia peccata delenda
sufficit dominica oracio et mutua confes-
sio levius prima // Secundo pro peccato non
consummato usque ad mortem vel
usque ad finem vite quia ut glosa
dicit qui in hac vita non corrigitur
frustra eius venia post mor-
tem impetratur Tercio pro peccato non
criminali Nam sic mortale dicitur

dicatur quod separat animam a deo sic
illud dicitur non mortale quod talem
separacionem non facit. Deinde cum dicitur Est
autem peccatum. Hic ponitur peccati in spiritum
sanctum cognicio et secundo talis. Illius
cognicio est in illam memoriae commen-
danda propter potest peccatum cogno-
scere ad mortem quod est peccatum in spiritum
sanctum. Quod talis est cognicio tractatur
in 2o dicitur quod bene dico quod si quis
petat pro peccante peccatum non ad
mortem dabitur ei venia. Quod
est peccatum ad mortem i. continuatum usque
ad finem vite quia talis desperat
de divina gracia non igitur pro illo di-
co ut roget quis quia talis abicit
a se oraciones et omnia illa que possunt
eum retrahere a malo et cum hoc o-
patur malum et deviat ab equitate
divine iusticie. Et subdit Omnis
iniquitas peccatum est et est peccatum
ad mortem i. inducens mortem
sine spe vite recipiendo. Et non
autem aliquis intelligat peccatum ad mor-
tem dicatur peccatum in spiritum sanctum et
videtur quod non quia quodlibet peccatum
mortale dicitur peccatum ad mortem.
Si igitur quodlibet tale peccatum diceretur peccatum
in spiritum sanctum, tunc omne peccatum
mortale peccatum in spiritum sanctum nomina-
retur. Ineptum est glossa quae dicit
quod peccatum ad mortem secundum intelli-
gitur peccatum in spiritum sanctum. Quod sim-
pliciter quesita volumus declarare
oportet maior per ordinem manifesta-
re. Et tamen primo oportet ostendere esse
aliquod peccatum in spiritum sanctum et esse
speciale genus peccati. Secundo oportet quibus
nominibus predictum peccatum mor-
tale nominetur. Tercio oportet raciones
assignare cur dicatur irremissibi-
lem et quare peccanti tali peccato
nullus debet orare. Quarto oportet

declarare quod species sibi subsistit(?) continet et
quomodo contingit tale peccatum com-
mitti. Propter primum est sciendum quod est
aliquod peccatum in spiritum sanctum specialiter tri-
pliciter intelligitur. Primo quod commit-
tatur contra personam spiritus sancti. Secundo
quod committatur contra bonitatem quae est
eius arbitrium. Tercio quod sit ipse
actus elicitus ex certa malicia. Primo
illi dicuntur peccare in spiritum sanctum qui
errant circa illa quae de spiritu sancto
locuntur. Sic aliqui heretici qui di-
xerunt eum primam creaturam esse et
esse minorem patre et filio. Secundo illi
committunt peccatum in spiritum sanctum qui
peccant contra bonitatem quae est arbitrium
eius et tamen sic patri attribuitur bo-
nitas et clemencia. Sic igitur qui
peccant ex fragilitate et impoten-
cia peccant contra arbitrium patris quod
potenciam. Et qui peccant ex elec-
tione et malicia certa dicuntur peccare
contra arbitrium spiritus sancti. Tercio illi pec-
cant in spiritum sanctum qui non pulsi
aliqua temptacione nec moti aliqua
ignorancia inclinantur ad peccatum et delectantur
in peccando. Et tamen sic est de virtute
sic est de vicio. De virtute autem sic est
quod cum quis habet habitum inclinantem
potenciam ad actum delectabiliter
et prompte, nec addendum dicatur tunc vir-
tutem habere sensibilitatem et de difficili-
tate habitus pro ea removetur quia
habitus est habitus de difficili mobi-
lis. Sic cum quis habet habitum viciosum
prava luxuria inclinatem hominem
prompte et delectabiliter ad actum vi-
ciosum delectabiliter tunc talis actus
elicitus ex voluntate et ex certa ma-
licia non pulsa aliqua temptacione
nec mota aliqua temptacione adheret
peccato ut possit libere peccare et peccato
vacare, abicit a se divinam misericordiam
et spem futuram primum de culpa despe-

cuius ꝛ omīa illa que hꝫ hoīez
aptā rethē ꝛc. vᵘ istius ꝯsidē
racōis ut q̄ a se abiciat diuīā
misericordiā desperando de pa
rōne spe futurū p̄mii ut libe
possit pctō vacare pctm̄ in spm̄
scm̄ ē spale genus pcti. // Vis̄o
igitur q̄ modis pt intelligi pctm̄
in spm̄ scm̄ ꝯmitti ꝛ q̄ scm̄ tn̄
modū spale genus pcti debꝫ
applicari. Scᵒ videndū qr nobis
pdcm̄ pctm̄ applicat. Circa hoc in
tellm̄ ē sciendū q̄ dcm̄ pctm̄ t
plicat pt ꝯsiderari. Pmo rōne ob
iecti in q̄ ꝯmitti. Scᵒ rōne ef
fectꝰ quem corpus īducit. Tcio
rōne peccantis quo eliciſ.
Pmo applicat pctm̄ in spm̄ scm̄.
Scᵒ dr̄ pctm̄ ad mortē. Tcio
pdcm̄ pctm̄ dr̄ certa malicia.
Pmo rōne obiecti in q̄ ꝯmitti
applicat pctm̄ in spm̄ scm̄ quia
sic ꝯsidat diuīe misericordie
pietatis ꝛ bonitatis ꝛ spes futuṙe
btitudinis que approuat scm̄ ꝯ
hūt hominez aptā rethere. Sic
qui tlia a se abicit decīs despe
rando ꝛ pcta impugnando diuī in
spm̄ scm̄ peccando. Scdō rōne uo ef
fectꝰ quem corpus induciṫ dr̄ pctm̄
ad morte. Nam quāuis p̄ q̄ hꝫ
pctm̄ mortale homo morte me
ret, in aīa vt dicebaṫ spālr̄ tn̄
hꝯ meretur mortez pt le pctm̄ sꝫ
spē recipiendi vitā. Quia ille
qui sic peccat ut dcm̄ ē abiat
a se omīa illa que hūt aptā
rethē. Sic igitur morbꝰ mortalis
dr̄ quem infirmus despicit omēs
medicinas pficuas qꝫ infirmit uo
cīnas. Ita tle pctm̄ dr̄ spālr̄
induce mortez sꝫ peccās tlā

pctō omīa spūt que aptā
hūt rethere abecis desperando
ꝛ cōtra sꝫ operando. Tcᵒ rōne at
peccantis quo eliciṫ nominat
pctm̄ certa malicia. Nam ie
qui sic peccat nō impellit alīq̄
temptacōne nͨ mouet aliq̄
ignoranī. Sꝫ ꝙ scm̄ ꝯuolūtate
declinate ipm̄ ad actū viciosū
pmodū iie ꝛ tles libē pctō ad
hērent tāq̄ fini ꝛ letant cum
male fecerint ꝛ ꝯsultat in rebꝫ
pessimis ut dr̄ pūbiorꝫ ſᵒ
Scᵒ igitur nobis pdcm̄ pctm̄
notat ut declaratum ē. Tcᵒ q
aut pfatū pctm̄ irremissibi
lem dicat q̄ sup dicebatur
Tcio declarandū ē ꝛ pt quatuor
adpꝰ omni maior rōnibꝫ
Pmo ꝯpte boni aquo aūtit
Scᵒ ꝯpte mali ad q̄ ꝯuttit
Tcio ꝯpte subiecti iꝯ ꝯsistit
Qrto ꝯpte cāe q̄ pctm̄ habꝫ
ꝯtusāe Pma vo sic pꝫ. Nam
ut dcm̄ ē ille q̄ peccat in
spm̄ scm̄ qui ut liberius pos
sit pctō insiste abicit a se oīa
p que poss ꝯsequi pctōꝝ re
missio tlia u sūt ꝯsidacō diuīe
misericordie spes futuri p̄mii
tlia que hūt hominez aptā
rethē. Sic igitur infirmitas ē
incurabilis qm̄ abicit a se oīa
illa que hūt sanitatez induce
ꝛ accipit illa que inducunt i
firmitatez Sic tle pctm̄ dr̄ ir
remissibile quia qm̄ sic peccat
aūtit se ab omnibꝫ illis que hꝫ
pctm̄ curare ꝛ remitte. Scdᵒ
desperando ꝛ a se abiciendo. Scᵒ
vo sic ondit. Nam ut dr̄
2ᵒ phīcᵒꝝ sūmꝰ in agilibꝫ ē

sic principium in speculabilibus. Sic
igitur difficile est removere aliquem
errantem contra principia. Sic igitur
difficile est aliquem alicui rei ad
herentem tamquam fini et sic in spiritum
sanctum peccando desperando de divina
misericordia adheret rei create
tamquam fini sive sint divitie sive
luxuria sive quodcumque sit aliud. Ideo
tale peccatum irremissibile dicitur quia
cum difficultate dimittitur. Tercia
ratio sic patet nam sicut dictum est ille
in spiritum sanctum peccat qui abiciendo
omnia ista que habent hominem a
peccato retrahere quasi naturaliter inclinatur
ad actum peccati per modum cuiusdam
naturalis inclinationis. Sic igitur
que nobis insunt naturaliter cum dif
ficultate removentur a nobis. Sic
peccatum in spiritum sanctum irremissibile
dicitur quia inclinationem naturalem habet.
Quarta ratio sic declaratur nam ut dictum
est peccatum habens causam excusantem
sic magis causam aggravantem quia
causa que habet peccatum excusare aut
est impotentia vel ignorantia
peccat quis aliquando in voluntate
peccat. Ideo aptus excusari habet
ex toto vel ex parte. Sed peccatum in
spiritum sanctum non procedit contra excu
santem tamen procedit ex certa malicia
et ex voluntate abiciendo a se
omnia spiritualia que habent a peccato
retrahere et persequente omnia ista
que peccatum habent aggravare propter quod
merito dicitur irremissibile quia de
se nullam causam includit propter quod
peccatum possit ymo ipse inclu
dit causam gravem. Sic igitur re
mittitur miraculo sicut et ex divina
virtute in medietate. Sic si i
firmus abiceret ipse omnis medi

cinas sanitatem inducentes, Di
minaretur dicemus enim miraculose
curari quia de se non habet curari
curari possit. Sic etiam peccati non
est orandum non quod peccantes de
beamus excludere cum oremus pro
barbaris et paganis. Sed quia isti
abiciunt a se orationes et alia bona
quibus possent eos retrahere a peccato de
eis desperando ideo frustra talia
pro eis fiunt. Restat igitur tercium declara
re scilicet quod species peccati in spiritum sanctum sub se
esse contineat. Nam quoniam sub isto peccato
sex species continentur. Enumerantur una
est presumptio. Secunda est desperatio. Tertia est
impugnatio veritatis. Quarta est obstinatio. Quinta
impugnatio veritatis agnite. Sexta est
invidencia fraterne gratie. Harum
autem sufficientia sic potest haberi.
Nam dictum est peccatum in spiritum sanctum
ipse fiunt ex voluntate abicientes
a se omnia illa que habent hominem
a peccato retrahere. Talia autem retrahere
possunt esse propter timorem pene et spe
consecutionis venie. Primum istorum au
fert presumptio que non ponit divinam
iusticiam puniendo penam inferentem. Secundum
autem tollit desperatio que non potest
divinam misericordiam penitentibus
peccata relaxantem. Secundo potest esse
propter turpitudinem et deformitatem
peccati ut de ipso penitendo et sibi
amplius non adherendo. Primum
aufert impugnatio que non permittit
hominem penitere. Secundum tollit obstinatio
que peccato tamquam fini facit adherere.
Tertio potest esse propter pulchritudinem et delecta
tionem ipsius boni quod bonum consequimur
per fidem diligentem et divinam gratiam
inflammatam. Primum aufert impug
natio veritatis agnite. Secundum tollit in
videncia fraterne gratie. Sex igitur
sunt species predicti peccati ut ostensum est

dem cu dr Scimus quoniam
hic po' spualis regnas et est
vo t' in generatione illius e prima
nos pq' sumus spualit regnati
de ptate dya' libati et dimam
misericordiam consecuti Vnde tria
conscim' pgenitam bmtat' 1a 2a
de go Scimus q omnis qui natus
est ex deo ss' pfidem et caritatem
no peccat ɔram ut dr Jo 3o
Gr' nati ex carne cras e Ergo
generatiu e exsin fco spus est
Vnde generas ista ɔsmat ipm et
malignus no tangit eu hc e
p9 spualem generacom dyas qui
malignus spns esse dr i. eu
ptatem no h3 quia p baptism
ad nichilum deductus e ingss
tu emus malignus ut scbit
ipso Et ex hc scimus qm ex deo
sumus pgnacom spualem et totus
mundus in maligno positus e hc
ipe ho qui pt mor mundus
appllari sive bap'mo qr omnis
nascent' na filij ire nl totus
mundus iste nalis positus e in
maligno quia in ducit et afficit
ad malignitate supbie luxurie
et avaricie Et nos scimus qm
filius dei venit in carne et dedit
ei ssim nob ut cognoscamus
bonum amas ss' spualia spnendo
ss' temporalia et simus in vero filio
eius hc est efficiam' mebra
filij eius Et subdit qui e filius
eius dicens hic e verus ds et
vita etna que modo no possimus
nisi custodiamus nos asimulacris
hc e ab ydolatria nl ab avaricia
q e ydolorum sinitus so subdit
filioli custodite nos asimulacris
ss' hereticorum ne pseductos reo
vicat nos amica generatione

et dilectione que nos hre prorat
in hac Epla et in hc terminatur
funus prime Canoce Johanis

Senior dilecte Gaio etc

Vbi quia Aplus scripsit
omnibus gentilibus gnali et
innuemt in ist duab Eplis
scbit quibusdam psonis singlar
et primo scbit cuidam due cf
mas eam in fide et caritate Hic
scbit cuidam viro gmedas eu
istorum hospitalitate Vnde ibi Gaio
Senior hec aut Epla dividit
in 3es ptes quia primo ponit
salutatio 2o narrao 3o debitatem
Eple ex ertus et ibi Karissime
sut et ibi plura hns In sa
lutacone aut ponit ta so
psone salutantis magnificencia
2o psone salutate honorifice
cia 3o boni optati excellencia
2a ibi Electe 3a ibi Opto nobis
psona aut salutas erat bonus
Johnes qr meo q notat se se
more guidatu ex bbus primo
ex mte sitate ɔram senes
polle dnt sitate mte quia
passiones mortificatas hre
dnt Vnde Sapie 4o scriptum
e ɔram sunt ssus hois et etas
senectute vita in maculata
2o ex sapie dmtmtate Vnde
Job 12o scbit In antiquis
e sapia et in multo tpe prudencia
Tcio ex mor gravitate et maturitate
ɔram ut glo dr hic senes
dm psbri nl pontifices ss'
maturitatem et gravitatem mor et
sapie formet 1a tria 1o ille
salutas e recipienda cu reveren
cia qui mittit a seniore in bica
sitate et in sapie dmtmtate
Vnde tria e salutas ita q multi
abto Johanne qui e senior i. psbr

tbus etc. Apua nos salutata
honorat[z] ex sex primo a nomine
in spptacone qua nota[z] electa vra
ut glo. dicit super ista verba cui btus
Johannes scribit / eat babilonia
quia proprio nomine vocat[z] electa / et
quia propter eius quotatam / quia electa
fuit a deo per eternam predestinacoz
Iso dicta pt dicta istud viii ps
elegit eam deus et pelegit ea
in thabernaclo suo habitare sec
ea etc. / Ex[o] a passionum mor
tificatone meo quod dicitur / Sue / ra
illi uberi quecumque non due
que refrenat passiones res[z]
gentes in ipsa / et que sbiat se
sualitatez rom / Jo / Chen in[o]
dicit / Quilibet ronali cavie / sbty
te et appetitus tuus / et tu dna
beris illius / Tercio in filiorum pro
creatone in eo quod ait / Et natus
eius / quia ipsa laudat de ge
neracone et reducacone filiorum
in ad laudem eius dicit Apostolus
Thimo v[o] Si filios educavit
si sanctorum pedes lavit si hospi
tes recepit Quarto ab apostoli di
lectone in eo quod ait quos sine
iuvenem et filios ego diligo in
veritate Nam sicut inter cetera
que inferunt delectacom hic e
quod homo creat se diligi et esse ab
aliis dilectum quia cum dilectus sit
propter amore sic quilibet desiderat
amari / ita quilibet desiderat di
ligi Quinto a bone fame nomina
cone eo quod adiungit / Et non
solum ego Sed omnes qui cog
noverunt veritatem Nam ut dicitur
proverbiorum xxii[o] Melius est no
men bonum quam divicie multe super
aurum et argentum gratia bona

Sexto autem fidei cognitone in eo
quod subiungitur propter veritatem que permanet
in nobis et vobiscum erit in eternum
formet autem ro tx Illa mihi ho
norari dicitur que habet dictam electam
passionum mortificacom filiorum
procreacionez Apostoli dilectonez bone
fame nominacom et veritatis fidei
cognitom Sed omnia ista sunt
hic mihi cum hic epistola mittit igitur
etc. dicit go Senior electe domine
et natis eius quos ego diligo
in veritate et non ego solus sed
omnes qui cognoverunt veritatem
et eos diligo propter veritatem que permanet
in nobis et erit in eternum Se
in cum dicit Sit nobiscum gracia
Hic ponitur bonum optatum excellencia
et optz eis tria bona primo graciam
addendo eos ordinatez unam
promissis compaciente et pace mecum
quietez faciatez ul graciam cul
pam dolentez Jo dicit ad ro iii[o]
iustificati gratis per graciam ipsius
misericordiam pena indulgetez
ut dicit Tren iii[o] q. Misericor
die dni multe sunt quia non
possumus consumpti et pace deo reco
nciliante Unde Apostolus ad phi
iiii[o] ait Et pax dni que superat
omnez sensum custodiat corda vra
et intelligencias vras Conforme[z]
igitur tibi ro Illa salutacio e re
cipienda cum gaudio et q. optam[z]
optima salutat pro quia gra cul
pam doleus una pena indul
gens et pax deo reconcilians Sed
tercio e ista salutacio i[z] etc. dicitur go
Sit nobiscum gratia misericordia
pax a deo patre et Ihesu Christo filio
patris et hoc in in te et caritate Se
in cum dicitur Gavisus sum Hic
ponitur Epistole narracio Ad omnes illam

e sciend(um) q(uod) Ap(osto)li in hac Ep(isto)la
intencio e(st) p(re)dicam d(omi)nam (et) na-
tos eius in v(er)itate c(on)firmare. // Di-
vidit(ur) aut(em) Ep(isto)la in q(ua)tuor p(ar)tes. Prima
primo po(nitur) com(en)d(aci)o in fidei cognicione
(et) cari(ta)t(is) dilectione c(on)firmacio. Secunda po(nitur)
hereticor(um) cognicio. Tercia po(nitur) p(ri)mi
hospitatis. Et q(ua)rto po(nitur) ipsor(um)
hereticor(um) vitacio. 2a ibi Gavisus sum valde.
3a ibi Videte. 4a ibi Si quis
venit ad vos. In p(ri)ma p(ar)te in-
tendit talem t(er)m(inum) Senior(?) ...
vocati de ignorancia ad cognicionem
(et) de odio ad dilectionem. In p(ri)ma cog-
nicione (et) dilectione debent fortes
p(er)manere. Q(uia) vos d(omi)na (et) filii
tui estis tales ig(itur) (et)c. 2a(?) de eo
Gavisus sum valde q(uia) inveni
de filiis tuis ambulan-
tes (et) c(on)tinue p(er)ficientes in v(er)itate
fidei sicut mandatum accepi-
mus. Et nunc rogo d(omi)na te s(e)c(un)d(u)m exce-
lenciorem mam(?). Non tamquam
mandatum novum scribens tibi
q(uia) q(uod) ab inicio habuimus i(d est) a
principio fidei vel a p(at)rib(us) antiquis
ut diligamus alterutrum h(oc) est
caritas ut ambulemus s(e)c(un)d(u)m ma-
data. Mandatum aut(em) eius est
ut q(ue)madmod(um) dilectionem vidisti(s)
ab inicio ab eo mandato ambu-
letis p(er)ficiendo s(e)c(un)d(u)m de bono in me-
lius. Est aut(em) c(on)siderand(um) q(uod) ad
p(er)manend(um) in v(er)itate fidei videmus
esse hunc ordinem. Prima primo
est ibi v(er)itatis cognicio q(uia) n(on) (est) n(isi) (quod)
diligat(ur) nisi cognitum s(e)c(un)d(u)m b(ea)t(u)m
Aug(ustinum) n(on) possu(m) aliquo deum di-
ligere nisi p(ri)us ipsum cognoscer(em).
aut(em) deus e(st) cognoscere p(er) lucem
q(uia) ipse e(st) lux (et) tenebre in eo
non sunt ulle esse non s(un)t eius
cognicione e(st) esse in tenebris.
Io(hannes) ad Phil(ippenses)(?) v(ersu) Talib(us) ad cognic(i)o(n)em
dei venientib(us) Ap(osto)lus ait Erat(is)
aliquando tenebre nunc aut(em)
lux in d(omi)no ut filii lucis am-
bulate. Fructus aut(em) lucis e(st)
in om(n)i bonitate iusticia in v(er)itate.
2o e(st) ibi v(er)itatis cari(ta)t(is) dilectio q(uia)
sum(m)um p(re)ceptu(m) e(st) dilect(io). In hoc n(am)
mandato univ(er)sa lex pend(et) et
p(ro)phete Io(hannes) d(icit) esse mandatum
novum (et) antiq(uum) q(uia) s(ecundum) novum
(et) vetus testamentum in dilectione
fundat(ur) circa deum p(ro)ximum c(on)cordant.
s(ecundu)m q(uod) in ip(s)o e(st) ambulandum
2m q(uod) Ap(osto)lus monet ad Ephe-
sios v(ersu) Ambulate in dilectione sic(ut)
Christus dilexit nos (et) t(ra)didit
semet ip(su)m p(ro) nobis in oblac(i)o(n)em
(et) hostiam (et) odorem suavitat(is).
Tercio e(st) v(er)itatis dilectionis augme(n)-
tacio quia bona op(er)a faciendo
cumulib(us)(?) debet in cari(ta)te c(re)sc(er)e.
Unde Ap(osto)lus hic petit suis
fidelibus ad Phil(ippenses) oro ut
caritas v(est)ra mag(is) ac mag(is)
habundet in om(n)i sciencia (et) in
om(n)i sensu ut p(ro)betis pociora
(et) sitis sinceres (et) sine offensa
in die Christi Ih(es)u. Ista tamen v(er)itatis
erat isti d(omi)ne (et) filiis eius
ut p(er)stat in v(er)itate (et) fidei
quod Ap(osto)lus tangit v(er)itatis ca-
cognicionem tangit cum d(icit) Ga-
visus sum dilectionem tangit
cum adiungit Et rogo te d(omi)na.
Q(uia) dilectionem augmentacionem
no(tat)(?) cum p(ostmodum) ponit. Et h(ec) e(st)
caritas dicens cum d(icit) Et no(n)
max(?) mihi hic ponit hereti-
cor(um) cognicio(nem) et ro(gat)(?) q(uod) p(ro) illis
qui volunt in v(er)itate fidei p(er)-

cognosce(re)

mane debet cognoscere ipsos
hereticos ut possint vsimilius
ipsorum vitare. Oz nos domina z
filii tui debetis hoc velle in cog
nicione dei semper permanere z
maxime in caritate xpi incar
nati quia propterea estis liberati
aptate Joh. 2 re dicit ergo vobis
dico quod in mandato dilectionis
dectis semper ambulare debeo
in melius proficiendo quoniam
multi seductores exierunt
in mundum delinquentes scilicet spi
ritualia adherentes scilicet inte
poralibus. Quoniam non confitentur
ihesum xpm in carne venisse
zhc cpu xpm sic negat e
seductor scilicet doctrine perversitate
quia alios pervertunt doctrinam
qui in terram fuerint. Oz nota
antixc scilicet dolositatem operationis
quia eius opera sunt contra
xpo salte re in tentationis
facient. Deinde tamen dicit. Videte
ne perdatis. Hic po² primum eorum
conspectans re io et Illi dicunt
permanere in vite adquia non
sunt in qua permanenda hebent
magnum premium z acqua rece
dendo perdunt omnia que operata
sunt. Oz nos domina z filii tui
estis tales quia permanendo
in fide hereticis premium recede
do ab ipsa perderetis omnia bo
bra io re dicit ergo videte i
diligenti consideratione vos in ipsos
ne perdatis que operati estis con
sentiendo scilicet fictis doctrinis
hereticorum. Oz potius vitetis
eas ut mercedem plenam acci
piatis in futuro scientes quod q
qui dicit se alios in sapientia

precedere z non permanet in doctrina x
deum non habet sed in presenti peccatum nec
in futuro perpetuam. Oz qui permanet
in eius doctrina hic patrem z
filium habet hic redemptorem et
in futuro remuneratorem. Est autem
considerandum quod omnibus expedit se
ipsum videre et in sua vita dilige
ter inspicere spiritualiter quatinus
adquirat. Primo ne falsa doctrina
pervertatur io ad Ephes ultimo ad
hoc Apostolus amonens nos dicit
Videte itaque quomodo caute am
buletis non quasi insipientes
sed ut sapientes. Et alibi dicit
Videte ne quis vos seducat
ullomodo. Secundo ne bonum opus
eius perdat male operando na
dicit Eccl. x^o Qui in uno pec
caverit multa bona perdet. Tercio
ne eius premio careat. Illa pe
na premio qui usque ad finem
non perseverat quia non qui in
ceperit sed qui perseveraverit usque
in fine hic salvus erit. Quarto in
finem salvatoris. Quarto ne
superbia inflet. Qui dicit se alios
in sapientia procedere io in Apok
dicit. Tene quod habes ne aliquis
accipiat coronam tuam. Nam
ipse superbus coronam z meritum
perdit quia ipsa superbia bonis
operibus insidiatur ut appare ut dispereant
aut. Quinto ne deviare io
pro in iiii^o habet. Tene disciplinam
scilicet x ne dimittas illam custodi
eam quia ipsa est vita tua. Circa
ista tangit Apostolus multa. Deinde
in tamen dicit. Si quis venit ad
vos. Hic po² hereticorum vitacio
z intendit hac racione. Illi qui no
lunt in doctrina fidei constare

psencare dut heticos vitare
z eos in domo no recipiendo
eis dando Qz nos dua zsi
tui det hoc nelle c 2e de go
Si quis venet ad vos z hanc
doctinaz salutiferaz no affert
secu nolite eu recipe in domu
sp ornus ut ave ei dixeritis
cuius tam subdit qua dr qui
ei ave sp hetico zpsaps abec
clesia comitat opibus eius
malignis Vnam zm Aplm
ad thy vio heticu post pmaz
z 2am correctionem deuita e vi
tand in loco orone sic in ecle
sia in domo hitaconis i osclo
pacificatoris in vbo salulta
tonis z cantit tam quide ysta
pdixit s Ecce pdixi nobis
ut in die dni nri ihu xpi no
gfundam hic e in die iudicij
gfusione no reapiet de re
ceptione ipoz Qz potius qz
mi sic dz eis solat resiste
ut de xpo dicat illud qz sc
bit zophonie in o Iudie illa
no gfunderis supcontis abhoi
nacoibus suis dem cu dc
plura hns nobis desribe h'
po debintate Eple oocusacio
ze io ti ille no dz longa eplaz
scibere p carta z atramentu
quippat vna noce loqui illis
quibus Eplam mittit Qz ego
Iohes sit tz igit zc dc go
plula hns nobis rescibe dem
fruitione salutis nre Qz no
bui hic fac pcarta z atmentuz
qz no tm gmom verbo septa
qm noce vna Exprimi ingu
ut glo dr Vn subdit Spero
eni me futuz ad vos venire
z ore ad os loqui ut gaudiu

vrm plenu sit desinit eni
deniali z deinca pncia Salu
tat ante ipam opte nepotu
s Salutat te fily sororis
tue Marie adlicam soror sua
vocabat alta sit ipa ut glo
gc Et sic gra tem opans
ad pdca deledum co opans
ad bn agend z psac ad pse
uerand Epla iii

Senior Gaio karissimo

Hanc tertiam Eplam ut
sup dicebat Aplus trasmi
tit cuidam viro pfeo g men
das eu desctois hospitali te
Et dr pdca Epla tota in quiqz
ptes qua pmo po Apli a
tpm oomina dilco 2o pont
eius hospitalitas aplacais
z gmeduco 3o po giriu fa
cient in Epa z y deinpnaco
4o po eius in pdco bono ope
gfmaco 7o pont virtas
Eple oocusdeo z ibi karimi
fidelit — ibi Optessem for
sitan q ibi karimi noli z i
in lra hint deadmedencia pmc
ptes Tond qz ua dilco uni
tiae mor dz hre pmo dz
esse na sine fictone Secdo
solicata sine pigtatone Tco
leta sine in vidie gbustione
qrta liba sine petione cumla oc
pp monet dolostas pz m pi
gria ptm in vidia pz mana
rcia pmo igi dilco dz esse
va sine fictone qz ficta di
lco no est pmancos vmo
tpe veritatis delinquit io
scbit Ecc vio Omi e amicu
s tpus z uo pmanz in tpe t
bulacionis 2o dz esse solicata

sine pigritacione quia iste qui
bene diligit sic debet solliciari ora
do et beneficia impetrando spiritualia
et temporalia pro amicis et dilectis sic ipse
Christo quia amicus est ait ipse Vnde
apostolus ad Ro. j° ait Testis enim
michi perhibeo vobis quod sine intermissi
one memoriam vestri facio in ora
cionibus meis. Tercio debet esse leta
sine invidie emulacione Sed
nequaquam ita letari et gaudere dili
gens de bona fama et de prosperitate
sui dilecti et sui amici de bona
sic suo proprio qui in videndo et
despiciendo ipsum amicum et famam
amici invidet et despiciet se
ipsum est proprium cordis et mali. Vnde
Prov. xi° scribitur qui despiciat
amicum suum indigens corde est
et enim non est amicus qui ami
cum despicit et sua verba non re
putat vel est amicus et despicie
re amicum et sua verba repug
nando et ea non reputando
despiciat seipsum cum amicus sit
alter ipse et despiciendo amicum
et sua verba non reputando de
spiciat seipsum et est indigens corde
Quarto debet esse libera sine peccatrice
emulacione quia maiore leticia
et maius gaudium debet diligens
cum bono amici et dilecti quam in
aliquo lucro temporali Certe nam amico
fideli nulla est comparacio Ecclesiastici vj sic
plus debet diligi fidelis amicus
quam aurum vel argentum sic quod
debet gaudere de prosperitate amici quam
de cumulacione auri et argenti
prosperitate gaudere consuevit in or
commendatur ista dilectio quam ha
bebat apostolus circa ipsum Ga
yum cui hanc epistolam transmisit

fuit autem iste Gayus hospes
de quo ut Paulus loquitur ad Ro
xvj° ait Salutat vos Gayus
hospes meus et ad Cor. j° dicit Ne
minem autem vestrum baptizavi nisi
Crispum et Gayum Primo igitur
perfecta dileccio commendatur quia fuit
vera sine ficcione Vnde ait Senior
ego diligo in veritate Secundo quia
fuit sollicita sine pigritacione
Vnde de omnibus oracionem facio
te prospere agere quia fuit leta
sine invidie emulacione Vnde dicit
Gavisus sum valde Quarto fuit
libera sine invidie emulacione
Vnde dicit Maiorem horum graciam for-
tuctur igitur ista dilectio multum
commendatur licet quia est vera sollici
ta leta Sed tunc est dileccio quam
Johannes habuit circa Gayum et
hec de ergo Memor etate et mo
ribus Carus Karissimo quem di
ligo in veritate Certe quod tu dileccio
erat vera sine ficcione ~~Karissime~~
~~de omnibus oracionem facio prospere~~
ingredi maia opera spiritualia o
perando et vale in omnibus corpora
libus prosperitate et sanitate ha
bendo sic prospere agit anima tua pau
peribus subveniendo peregrinos
recipiendo circa omnes caritatem haben
do Certe quod erat sollicita sine
pigritacione Gavisus sum valde
venientibus fratribus hic est pe
regrinis et testimonium perhibentibus
veritati tue Sicut tu in veritate ambu
las tam studiosus debet esse bene
ficiatus ad testimonium perhibendum
quam studiosus est beneficians ad
bene operandum ut glosa dicit Certe quod
erat leta sine conbustione in vi
die Maiorem horum non habeo graciam

qua ut audiam filios meos
ambulare in veritate idest devotio
ne et dilectione quomodo amplius
ego letor sicut filii mei ambu
lent in veritate fidei qui sunt per
me baptizati et instructi Carissime
quod elicit libera sine peccato agni
tione demum tu deo primo Hic
ponitur eius hospitalitatis commendatio
Re ro ? Ille qui recipit iustos
xpi in nomine x fideliter agit et mer
cedem habes meretur accipere quod
recipit prophetam mercedem accipi
et Dicitur tu dne recipis iustos
x in nomine x et propter eum ergo tu
fideliter agis quicquid operaris in eis
ergo deo primo fideliter facis
quidquid operaris in fratres hoc est sic
decet fideles homines facere sic tu
facis non propter vanam gloriam Dicitur per
fidem tuam opibus ostendis et
hic in peregrinos quos non cognos
cis qui peregrini testimonium reddunt
caritati tue hoc est nunc operibus
omnibus ante ecclesie testimonium reddunt
non in angelis sed in quo spiritu tocius
ecclesie et fidelius ut vos tuos opera dicunt
excitentur ad hospitalitatem facie
dam quos peregrinos benefaciens
deduxisti digne deo hoc est non
solum recipis eos in domo tuam
etiam deducis quotiens ire volunt
secundum deum eos et in hoc habes magnum
meritum quia pro nomine eius
scilicet xpi profecti sunt expulsi de patria
propter nichil accipientes de gentibus
et hoc est non de rebus temporalibus
volentes accipere a gentibus beneficia
et a vos gentibus infidelibus et hoc
ne cogerentur negare xpm Sed
rogare xpm in nomine famis et nu
ditatis ergo nos qui possimus eos
indigentiam supplere debemus huius

peregrinos suscipere cooperatores
simus veritatis quia ipsi predicant et annunci
ant. Est autem considerandum quod hospi
talitas et elemosina in tribus
habere qui primo debet esse fidelis
sine murmuratione. Unde prima
petri iiii° scribitur hospitales
invicem sine murmuratione.
Secundo esse optima pro indigentium
et peregrinantium sublevatione. Unde
ysaie lviii° Frange esurienti
panem tuum et egenos va
gosque duc in domum tuam Cum
videris nudum operi eum et carnem
tuam ne despexeris. Tertio debet
esse pura cum intentione quod
in nomine xpi et pro amore eius
debet quis elemosinam facere. Unde
matthei vi° scribitur Cum facis ele
mosinam noli canere tuba an
te te. Quarto debet esse intuitu certe
premii expectatione. Ita deus
infallibiliter debet remunerari
qui pro eius amore suis membris
elemosinam tribuit. Unde di
cit xpus Qui vos recipit me
recipit et qui vos spernit me
spernit Omnia ista habentur
hospitalitas istius Gay de
in eo de quo scripsissem forsitan
Sed postea quid faciet in recipiendo
et deprivatio re ro Isti sunt
multo in recipiendi et dampna
di qui non recipiunt Primum
salutifera et beati qui recipi
unt eos peregrinos primo eos
qui recipiunt prohibent Quod
dyatrepes hoc est prelatus ecce
sie et illi qui eum sequuntur
sunt tales quia non iniuriam explo
recipiunt nec modo peregrinos
ergo multo dedecus eos incipere
et dampnare igitur et deo ergo

Dixissem forsitan ecclesie Quia
ipse qui primatum amat gere
re in eis diotrepes non recipit
nos hic est de hospitalitate et ami
citia operibus nunc scripsissem forsitan
non solum tibi sed ecclesie toti ecce
heresiarcha et principes ecce e
clesie non violenter et tyrannice
qz dicit dyotropes qui decor in
symmas ut glosa dicit non recipit
nostram doctrinam propter hoc quia ipse
malus est Quia ... commo
neam eius opera que facit verbis
malignis Hoc est redarguam
eum coram omnibus de verbis ma
lignis eius propter dampnationem
sed quod plus est garriens in nos
et quasi ista ei non sufficiant ad
eius propter dampnationem sed quod plus
est quia neque ipse suscipit fratres
indigentes et peregrinantes propter
amorem dei et eos qui suscipiunt
prohibent et de ecclesia suscipit ta
les suscipientes quia susceptores
Est autem considerandum quod apostolus
ostendit doctrinam et damnationem istius
dyotrepis esse dampnabilem
et mala eius multa. Primo exemplo
superbie inflatione quia ipse
inflatus superbie amabat
primatum gerere per violentiam
et usurpationem potentia Contra
quod loquitur Ysaias Vir autem
O homo quod contumeliose quia
primatum querens qui noluit
similis esse altissimo factus est
vilissimus ... ... omnium
Quomodo cecidisti lucifer qui mane
orieris Secundo exemplo in operatione
nam apostolus dicit se velle com
movere observans quod dicit Apostolus Ephe
v° Nolite communicare operibus
infructuosis tenebrarum magis
autem redarguite que in occulto fiunt
ab illis turpe est dicere Quia ista [illegible] primus
opera dyotrephis fuisset videre ... bo
in acceptatione non in dignitate sed
potius in maledictione secundo criminali
operatione et locutione quia ipse
verbis malignis et mendacibus
alios subintrabat et fratres pauperes
non recipiebat Item addebat peccatum
super peccatum contra quod scribitur Ecclesiastici
primo Fili si peccasti non adicias
iterum Quia deprecatione deprecare ut
tibi dimittantur Tertio ex boni pro
hibitione quia ipse prohibebat illos
qui pauperes recipiebant Contra
quod dicit proverbiorum tertio Noli prohibere eum qui potest
bene facere si vales et ipse bene fac
Deinde cum dicit Noli imitari ma
lum hic ponit eius in speciali bono
opere confirmato te ... Primo
sunt boni ad opera nunc exhibenda
debet se in talibus operibus considerare
imitando bonos homines et non
malos Quia tunc Gayus ex tho...
... dicit ergo karissime noli imitari
malum et prius in doctrina quia
ut dicit proverbiorum primo Vir cum ...
homines neque imiteris vias
eius Quia quod bonum est tenete Cuius
causam subdit quia qui facit bene ex deo
est qui non male facit non vidit deum
et quamvis non debeas imitari
dyotrephem quia malus imiteris
Demetrium cui demetrio testimonium
redditur ab omnibus venientibus
et recedentibus quod ipse recipiat fratres
et est ab ipsa veritate hoc est a deo qui est
veritas Quia et nos apostoli testimonium
perhibemus ei et nosti quia testimonium
nostrum verum est quia edocti sumus ab eo
qui est veritas Deinde cum dicit Multa
habui scribere et de aliis propter tamen
de hospitalitate quia nolui tibi

pattmentū z calam scrbē Cum
tam subdit quia spero ptinus te
vide z ore ad os loquimur in terciam
cum sit t pax ne tbers in amici
de falsa doctrina dvaptus Qz poss
letet dedilcone qua cca te ha
bent fideles qz salutat te amici
hic e fideles omnes qui nectum
sunt z tu ergo saluta amicos
hic e fideles contres tecum no
minati ppte mea Nam ut
glo dt Aplus amicus gratiam pa
cis z salutam mandat ut vi
in imicos a salute monstrent
esse aliencos z in hoc timatur finis

Johannis

Judas cristi servus z c.
Ut sup dicebatur Hic ultimo
ponitur Epla Jude qui 9 eunsse
fidei corruptores scribit quos
petrus z Johannes in eorum Eplis
dapnant ut glo dt Dr aut
ista po in tres ptes quia pmo
ponitur salutacio 2o narracio 3o gratiarum
accio 2a ibi karissimi 3a ibi Ei
aut in salutacione pmo ponitur
salutans psone describto Scdo
psone salutate quedato 3o
boni optacio 2a ibi hiis qui in
deo 3a ibi Mia pax Psona uo
salutans atbus describitur pmo
amoris imposicionibus quemect
qz dr Judas qui lit xo Appellatur
thadeus ut z qz aut nomine 9
quemiebat qz Judas interptatur
9fitens thadeus uo corculus
hic e cordis elector ipse aut cor
de z ore ffo xpm 9fessus e Scdo
adsui dni excellencias quia fuit
seruus ihu xpi Esse aut seruum
ihu xpi magne dignitatis e qz
siruie deo regnare e Iter sinus
pontifex sum suorum nominatur
Tercio adsui fris sctatis incorrati
in inimicos supplantator vicorum di
cebatur Ista aut tria requiruntur
in uera pnia pmo 9fessio q
hetur pmidam Scdo 9dicio q
intelligitur p esse seruum ihu x
Tercio opus satisfacio q exprimitur
p ec fratrem Jacobi ffornicetur
igitur vo ut Illius salutacio
e recipienda q hz 9fessionem
9tricionem peccorum detestacionem Qz
tercio sunt Judas qui hat sa
lutacionem misit quia mco
q Judas hunt 9fessionem
in eo q seruus ihu xpi hz con
tricionem Qz in eo q frater Jacobi
hz peccorum supplatacionem z c. Dr
go Judas xpi seruus fr Jacobi
deinde cum dt hiis qui i deo
Hic ponitur psone salutate 9
medaco z 9mendat Aplus i
tbus has psonas quibus scribitur
pmo a diuina dileccione 2o ab eorum
magna 9ursacione 3o a diuina
pdestinacione Omnia enim ista
bona sunt a deo pmo id maioris
nsimone demribus Caritas
enim hominis uo est a se ipso Qz
salubr dotum a xpo ipse ea
donat mribus suis Cons
uacio uo a b ipso deo e Unn
ps xvi Conserua me due qm
spani in te Pdestinacio z voca
cio e adeo qm ipse pdestinat
illum uos ad inuicem 9stituciom for
met igitur tbis vo Ille pe
debet inimicos quemedari q tercia
pmit adeo tot bona ut eius
dileccio integra 9suacio z ymus
uo oz z pdestinacionem Qz oia
ista bona recepimus adeo i te
psone quibus aplus scribit
dt go hiis qui in deo pre
dilectis z a ihu xpo 9suatis
z uocatis deinde cum dt Miseri
cordia z pax Hic ponitur boni
optacio q in 3bus bonis 9sistit

Primo in una peta remittente
Iram ut dr' pubi vij°/ Cum
gfessus sunt peta zrelinquunt
ea mam gsequitur. 2° in pace
trāquillitatez in aio faciente gz
pax no ē nisi in bonis ad Ro
vii° ~~[illegible]~~ het' h locutus sum
nobis ut heat' pace in me
3° in talite zomnia implete zp
ficiente Iram ut dr' ad Col
iii° Omp hc aut omnia Cari
tatez habētes que ē vinclm p
fectonis formet igit' zo talis
Ille qui optat unam alicui
pacez zcaritatez optat ei mg'
bonu 2 ego opto vobis qui
bus scbo omia ista igit' zo &c
g° Prima peta remittes pax
caritatez in nobis faciens adim
pleat' ff caritas omia gples
zpficies &c Dein cu dc' Kmi po
sita salutacone ponit' narra°
ad cuius intellcm ē sciend q' i
tencio Apli in hac Epla ē hor
tari zinducē istos gentiles
fideles ne gsenciat prisorb,
zpsendo Aplis priteutb, fidez
xpi/ Duo igit' fac qua pmo
po' tlm prisor vitacō zo cor
infructuosa opacio 2° ibi in
pncipio 2° Capli illus Cta
sim cor fac si q' in°r tomb,
docz istos in fideles zpriisos
homies esse vitandos// pmo
cosin [illegible] exhortacone zo
[illegible] homin prisor [illegible]
tinc 3° [illegible] reprehn
sione 4° [illegible] in dmam
maiestatez zblasphemacone
2° ibi Subintroierunt 3° ibi
Cornone iiii° ibi Ommilit
zhm supte ista intendit tlez
tom Illos dets vitale zq' ios
dets fortit pugnare q' quos

ego Aplus cu solicito magna
scbo depcor vos ut debeatis
pugnare 2 tles sunt ipi heta
zpriteutes fidez xpi igit' zc' &c
Ergo kmi omez solicitudines fa
ciens scbendi nobis de cōi vra
salute ff qua sup solicitudinez
nccc hui nobis scbe deprans
supptare fidei sel tradite nobis
a scis sup Aplis/ Est aut gside
rand q' ex tbus isti fideles
debebat mom adctand pfide
eis tdita a scis Aplis/ Primo
ex apli eis scbentis solliatudie
qua omez soliatudine hebat
scbe eis obsecrans Aplus &c
ad Ro xii° Cum exhortat' in
exhortando qui pest in sollici
tudine Iram platos q' psunt
sp'ri ē solliatudinez hre ccā
subditos/ 2° exsalut ipor p
cuiacone qua ipe porrabat
gnem cor salute q' gsistit
in fide/ qua sine fide impossibile
ē place deo ut dr' ad Eb' xi°
3° ex apli depcacone qua ex
humilitate no papiebat s3 de
pcabat' gsidnns illud q' dr'
p Salomonez Dimo molles
frangit iram/ Dein cu dc' Subi
ntroierunt hic po' 2° zo que
tlis ē Illos potest vitac z
q' illos pugnare quos agnosat
esse prisos 2 tles heticos p
ritentes fidem potest agnosce
qua xpm negat igit' eos potest
vitare &c g° Subintroierunt q'
dam homines ignoti &c zsaos q'
olim tusscrintes pscpti sunt
in iudiciu impii dei nrm grāz
tusserentes in luxuriaz hc ē dolo
rītentes ad destruend cultum
dei zsolu dnatorez zdnm nrm

ihm xpm negantes hoc est ne-
gant ipsum dei filium qui cum pre
consilio est solus salvator. ita quod in
solus concludat omne aliud quod
non est deus. Nam qui dicit filium
solum salvatorem esse non propter hoc ex-
cludit spiritum sanctum et patrem quia
in pietate salvante in divinitate tamen
in bonitate conservante non distinguuntur
ab invicem // Est autem considerandum
quod peccatum istorum prevenientium fidem
complicat aggravatur triplice apostolus ta-
git in littera. Primo ex parte dolosa
conversacione quia intrant et conversantur
cum fidelibus in vestimentis ovium in-
trinsecus autem sunt lupi rapaces
ut dicitur Mt vii°. Secundo ex parte adeo
reprobacione quia ipsi tamquam ho-
mines carnales reprobantur quibus
dicitur Domine nonne in tuo nomine
prophetavimus et mirabilia fecimus
quibus respondetur Amen dico vobis
nescio vos et non approbo ut dicitur
Mt xxv°. Tercio ex parte dampnacione
quia ipsi prescripti sunt in hoc iudicium
hoc est ab eterno sunt dampnati
et prescripti in dampnacionem ut dicitur
Io iii°. Qui non credit iam iudicatus
est. Quarto ex parte luxuriosa opera-
cione quia ut libentius possint
luxuriari destruunt vel describunt
et transferunt dei graciam in luxuriam
et tales sunt proprie adulterantes ver-
bum dei. Quinto ex parte filii dei ne-
gacione quia ipsi negant ihm
xpm qui solus est salvator huius
ipse terre et celi est auctor et productor
ut deum est supra. Post demum cum de
comminacione hic ponitur tercio quod tales
et illos debes vitare qui peccatores
parvis punienda sunt adeo pena gra-
vissima. Primo tales sunt heretici et
prevenientes fidem xpi unde sequitur Go

Commonere ipse heretica xpm negat
et voluit nos inducere ut ipsum
negetis. Post comminacione volo vos
facientes scilicet omnia in perfecte vel
scilicet in bonis sermone quia semper ma-
iorum pena reposita est. Ista scilicet
locutus est deus deus hic audivi
quod peccatum dicit et cetera una quod cum vi-
disset universa opera sua et
bona subdit quod illud de terra e-
gypti salvans. Secundo hic est per li-
beracionem eos semper murmurantes qui
non crediderunt verbis moysi perdidit
hoc est interfecit morsibus serpen-
tum ut dicitur Numeri xxi°. Angelos
non tamen potenciores et nobilio-
res hominibus quia non servaverunt
suum principatum id est graciam per
principabantur subiectis spiritibus
sed dereliquerunt suum domicilium
hoc est celestem habitacionem et divinam
visionem eorum iudicium magni dei
in vinculis eternis sub caligine
reservavit hoc est vinculatos et
dampnatos in inferno misto ca-
liginoso aeris maioribus et
gravioribus penis eos reservat.
Sicut sic Sodoma et Gomorra
que fuerunt civitates principales
et finitime civitates hoc est
affines eius simili modo exforni-
cate et abeuntes post carnem alte-
ram id est concubitum non debitum
non tales viri et mulieris non di-
na alteram esse quia dicitur Gen. Erunt
duo in carne una // Quia tales
viros alteram est quatenus adacti
carnalem facte sunt tales civi-
tates exemplum semper aliorum ignis
eterni pena sustinentes hoc est
inferni pena eciam in ...
tes que fienda pignue // Est
autem considerandum quod apostolus tangit
tria genera peccatorum que leguntur

pmuta esse adeo in septma pin
ptam e in gtitudinis Qz i pcon
supbie z in luxurie / Primi sunt
in mdeis libatis deptate pha
onis z egiptior qui cu tot mira
bilia viderent z cu tot bnficia a
deo recipent se tn ingti sunt
murmurantes adusus deu z moy
sen deptiora pena hent z Sz m
xx^o cu dixissent adusus deu
z moysen Cur de nos eduxisti
de tra egipti ut moerem in so
litudine de est panis z noy
sunt aque statim misit dns
in ppli serpentes igneas ad
quor plagas z mors plurimi
venerut ad moysen atz dixe
runt peccauimus qz lcuti dum dn
ora ut tollat serpentes anob
Qm maxie sunt in angelis
malis qui dei silitudinem
appetentes ex supbia ad ignez
infrnalez detrti sut Vn ipa
bitas ait luc xv^o Vidi sa
than sic fulgur de celo cade
Tcii sunt in sodomis q sic ex
arserut igne libidinis sic ex
arserut igne gburente Vn
Gen xix^o hent Pluit dominus
sup sodomam z gomorram sul
fur z igne dem cu d^o Cum
sic z hn hetia Shc po^z x^m to
que tlis e Illud q no e li
citu bonis anglis no e lici
tum bonis homib Qz i dm
blasphemie irrogare anglo
alium no e licitu igr nimis
licitu e hom / Cum igr he
tici gtinue blasphemat no^m
dei z catnam eius gstat eos
maifeste peccare io nos dent
eos vitare cio i^z ic^f Qualiter
z hn hetici sut sp Qo donnte
tanez sua z aliorz maclant

duatorez aut spmt mages
tatez aut sp dei blasphemat
q tn no e licitu alicm nt pz
qua cu michael archangelg
altcaret z dispnitans cu eo de
corde moysi no e ausus indicm
blasphemie insre sz dix^t Impet
tibi deus Qz sp hetia quicqz
blasphemat Vnicqz nalr cria
nouit hc e nalit gnoscunt
ul appetut tagnaz muta aialia
in his corrupunt z io detis
eos vitare qua appetitu nalez
secut^z sic aialia bruta // Est at
gsiderand q illud vbum de disp
tatone michaelis cu dy^o epla
tur pglom in bentz exposicu
bus^o sc ut pmichaelez intlli
gatz moyses pcorpus pplus
indaycg pdyam phas michael
igit z hoc e moyses disputas
cu dyas hc e cu phaone decor
pe suo hc e de pplo indayco
ut dimittet eu no fuit ans
indicius blasphemie o insre
Alis^o sic ut pcorpus moysi i
telligat z pplus Iudaycg sic dem
e Vn q dem e de tli pplo
decorpe moysi intelligi pt Et
tuc illud vbum heem in za
charia ubi dr Ostendit m
dus sacerdotem magnm stantez
cora anglo dm Et sathan sta
bat adextris eius ut adusaet^z
ei Et dixit anglus ad sathan
Incrpz te deus Sathan vram
qua ilud sacdos nolebat
pplm indaym de captiuitate liba
re Sathan dr gtius fuisse
archanglo michaeli qm inicius
z iuist xpi cat Tcio sic Vram
des fundit corpus moysi post
morte eius adorandu esse vnde
io tagnd deu hnd pualit
si eu hre potuisset // Cortms i^z

moyse ut glo dicit Ipsi angeli
de celis subtraxit corpus eius
ita ut illud de post dictis plus sciret
sepulturam ipsius ut dicitur Deuteronomii
xxxiiii° Et non cognovit homo
sepulturam eius usque ad presentem
diem // Diabolus igitur volens iudeos
ad ydolatriam inducere desiderabat
corpus moysi ad licitum in loco ma
nifesto et ideo dicitur altercatum fuisse
cum michaele archangelo qui ad
dictum corpus subtrahendum missus
fuit // Exposuit tamen Beda de non
habitis de quibus scripturis apostolus
hoc testimonium sumpsit cum dicit im
peret tibi deus Capitulum iii

Ve illis qui in via Cayn abierunt

Nostra per apostolum posita est
persona hereticorum fidem pervertentium
bitas hic ut supra dicebatur ponit
eorum infructuosa operatio et dividitur
in tres partes quia primo ponit proprietates
hereticorum infructuosa operatio secundo
ponit eorum pene repromissio tercio ponit
proprietatem generalem in fide et veritate
confirmatos tercia ibi presentavit tercia ibi
nos autem Circa primum apostolus v
facit quia primo ostendit in ipsis
esse carere pietatis secundo carentiam
honestatis tercio inter inmo caritatis
quinto carentia fidelitatis secunda ibi
Qui sunt tercia ibi Nubes sine
aqua quarta ibi arbores autumpnales
quinta ibi Sidera errantia
In prima parte intendit talis
reprimuntur imitatur viam Cayn
occidentis fratrem suum carent
pietate Quia tales sunt ipsi heretici
qui per invidiam volunt per
homines Quia prius imitantur
Cayn qui per invidiam fratrem suum
interfecit de quo Ve illis qui
in via Cayn abierunt Et errore

balaam mercede effusi sunt
contradictione chore hic est in imitacione
contra pietatem // Est autem considerandum
quod ut glo tangit illam viam
Cayn secuntur qui per invidiam
meliorum nostrorum doctorum ut homo
resficet dicitur assumunt et instos
suos imitari nolunt // Quia invidia
spiritualiter sequitur corporalis
eos occidunt Viam non bal
laam illi secuntur qui pro munere
terrestrium commodorum mitterent quam
noluit impugnat Ipsa et
prosa consilia et iudicia dant sic
balaam consuluit regi moab
ut deciperet populum israheliticum
propter pecuniam Numeri xxv
Illi autem pereunt contradictione chore
in ecclesie qui in reparacione sancte
matris ecclesie nolunt emendari
sed caritate et unitate sancte ecclesie
se dividunt dicit cum deo Hii
sunt hic ostendit quod in eis est carentia
mentis honestatis secundo ibi Illi
caret honestate mentis qui in
tendunt corpora in epulis et desi
deriis aliis carnalibus Quia tales
sunt heretici ergo secundum dicitur Hii sunt
de quibus supradictum est quod pereunt
contradictione ecclesie qui in epulis
suis id est superfluis tabulis corporalibus
sunt macule commaculantes id est non
solum seipsos sed eciam alios in
ficientes et maculantes ut sine
timore semetipsos pascentes
non sicut Christi pauperes contra quod dicitur
Ezechielis xxxiiii° Ve pastoribus
qui pascunt semetipsos deinde cum
dicit Nubes sine aqua Hic
ponitur quod in eis est carentia in terris
secundo ibi Illi caret veritate
et doctrine qui fratrem docet et
doctrine qui fratrem docet et
... sed tales sunt ipsi
heretici qui sunt nubes sine
aqua et ideo dicitur Hii sunt

ecc nubes i. p[re]dicatores sine
aqua sapie[n]tie que nubes aucte
i. tales p[re]dicatores h[er]etici e[ss]e[n]t
secant[ur] diversis errorib[us] // Est a[utem]
considerandu[m] q[uod] nubes generant[ur] ex q[ui]b[us]
vaporibus qui p[ri]mo a terra ele
vant[ur] 2o supp[er]ius i[n] grossant[ur]
3o pluvia[m] emittu[n]t ellevant[ur]
aut[em] e[st] p[er] calliditate[m] ingros
sant[ur] aut[em] p[er] frigiditate[m] Q[uod] plu
viem emanant p[er] humiditatem
Isto igit[ur] exe[m]plia mo[do] d[ebe]nt p[re]dica
tores elevari p[er] contemplacione[m]
sp[irit]ualem liquefcione[m] [et] s[e]c[un]do i[n] y
saya dic[itu]r c[apitulo] lx[o] qui sunt isti qui ut
nubes volant Q[ui]a debet i[n]
grossari p[er] carnalem desideri[is]
mortificacionem q[ui]a d[ebe]nt carne[m]
castigare cu[m] viciis [et] co[n]cupiscentiis t[er]c[i]o
d[ebe]nt aque sapie[n]cie in alios tra[n]s
fundere p[er] sac[re] sc[ri]ptur[a]e erogacione[m]
ut de quolibet talium dici possit q[uod]
scribit[ur] Ecc[lesiastic]i xv[o] Aqua Sapie[n]cie
salutaris potavit illum dicens
ut // Item cu[m] dic[it] Arbores h[y]e
p[ro]p[ter] q[uod] in talibus e[st] carencia ca
ritatis [et] c[etera] ro[manos] t[er]cio Illi caret cari[ta]te
qui nunq[uam] fructu[m] bonu[m] [et] fruc
tuosum facere p[ossu]nt Q[uia] tales s[un]t
h[er]etici [et] alii i[n] p[e]cc[at]o mortali co[n]
sistentes ro[manos] v[o] dic[it] g[lossa] Tales
sup[ra]dicti sunt sic arbores au
tumpnales i[n] fructuose p[ro]p[ter] ca
ritatis carenciam bis mortue ut
in a[n]i[m]a nu[n]c postea i[n] corp[or]e e[t]
radicate i. q[ui] radicum p[o]t[est] i[n]
fluctu fieri maris hic e[st] sunt
inquieti i[n] se [et] in alios ad
mod[um] maris multum turbati de
sp[u]mantes suas confusiones
i. q[ui] dicentes suas stulticias
Est aut[em] considerandu[m] q[uod] co[n]sistentes
in mortali p[e]cc[at]o [et] maxime
co[n]sistentes q[ui] fide xp[ist]iana d[ebe]nt

arbores autumpnales q[ui]a sicut i[n]
fructuositate sic arbores in
autumpno no[n] faciunt fructum
unde tu[n]c desinunt fructificare
p[ro]p[ter] carentibus humor[is] Sic co[n]
sistentes in p[e]cc[at]o mo[rta]li no[n] faciunt
fructu[m] p[ro]p[ter] carencia humoris g[ra]c[i]e
ro[manos] ca[pitulo] vii[o] dic[it] C[eterum] mo[do] arbor
mala no[n] p[otes]t bonos fructus
facere d[ebe]nt eradicare p[ro]p[ter] carite[m]
q[ui]a sunt q[ua]si radice illa in q[ua]
d[ebe]nt esse radicati s[ecundu]m illud A[postoli]
p[ro]l[o]qu[itur] ad Ephe[sios] iii[o] In caritate
radicati omnes [et] fundati ut pos
sitis rep[re]hendere cu[m] omnib[us] que
sunt longitudo latitudo subli
mitas [et] p[ro]fundu[m] [et] d[ebe]nt bis
mortui p[ro]p[ter] peccat[orum] multiplicate[m]
q[ui]a sunt mortui p[e]cc[at]o cogita
cionis [et] op[er]acionis d[ebe]nt fluctus
maris p[ro]p[ter] inquietate[m] q[ui]a impii
sunt quasi mare fervens q[uod] quiescere
no[n] p[otes]t ut d[icitu]r Ysay lvii[o] Sed
d[ebe]nt spumantes p[ro]p[ter] sup[er]bie tu
mositate[m] q[ui]a p[ro]p[ter] tumet [et] in
flamat[ur] quor[um] inflac[i]o e[st] sicut
spuma g[e]n[er]alis que a vento
movet[ur] // Item cu[m] dic[it] Sidera
Hic ondit q[uod] i[n] istis e[st] carencia
fidelitatis [et] c[etera] ro[manos] t[er]cio Illi carent
fidelitate q[ui]a stabilitate[m] fidei
no[n] h[abe]nt s[ed] ad t[em]p[u]s credu[n]t [et] in
t[em]p[o]re temptacionis recedu[n]t tales
dicu[n]tur h[er]etici [et] c[etera] dic[it] g[lossa] Isti
dicu[n]t sunt h[er]etici [et] c[etera] dic[it] g[lossa] Isti
sup[ra]dicti sunt sidera errancia i.
sic planete qui no[n] s[er]vant bo[n]i
formitatem in suis motib[us] sicut
apostantes a fide stabilitatem
no[n] h[abe]nt Cu[m] t[ame]n h[oc] s[e]c[un]d[u]m errancia
fideles esse debeant Q[ui]a mag[is]
esse d[ebe]nt sic stelle fixe in firma
mento h[abe]ntes ip[s]am fidem sic
Anchoram a[n]i[m]e tuta[m] qui[bu]s [et] p[ro]p[ter]
h[er]eticos apostatantibus a fide
p[ro]cella tenebrar[um] co[n]s[er]vata e[st] in et[er]n[um]

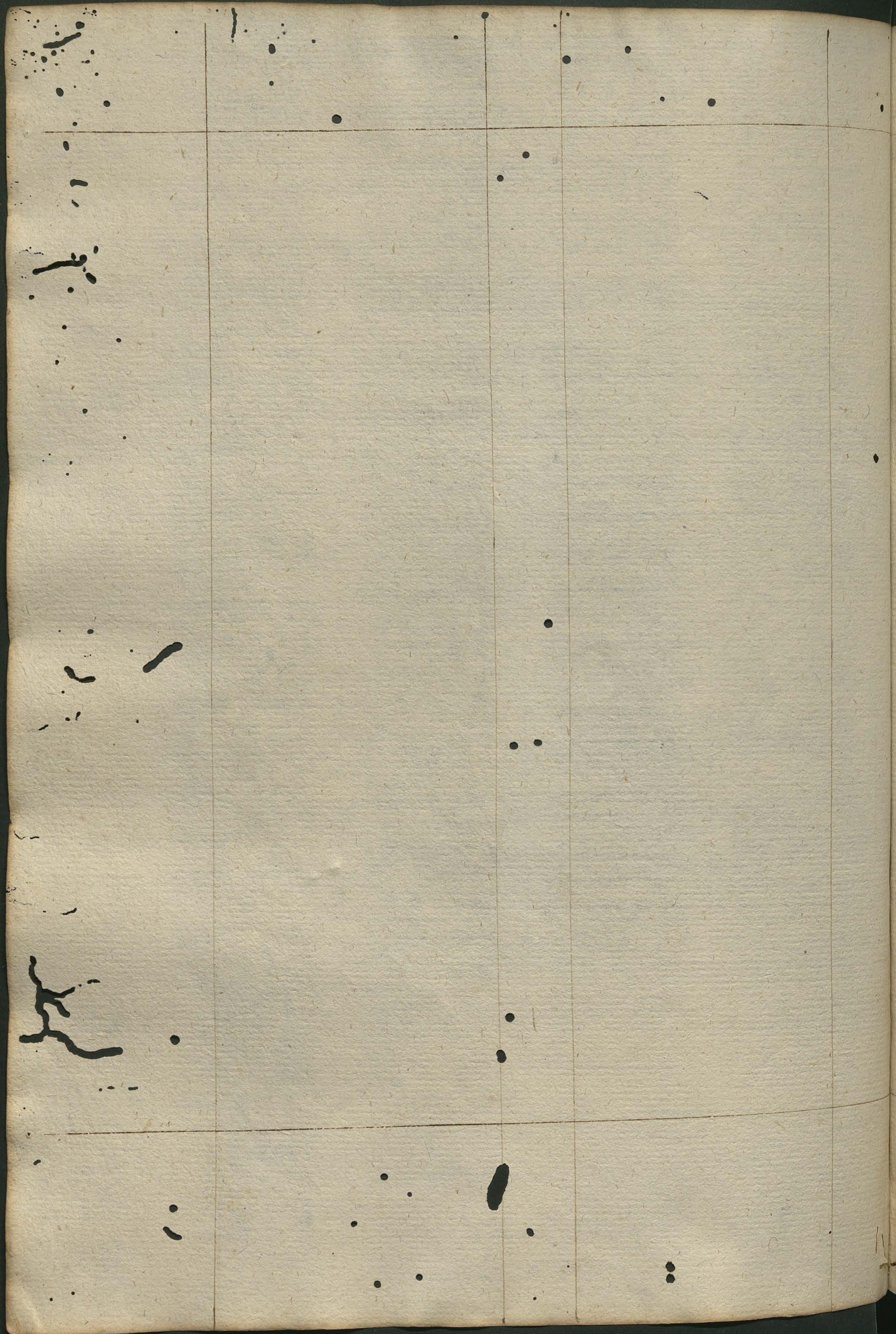
hic e(st) s(er)uat(ur) eis pena eternalis
ut d(icitu)r Job xxj° usq(ue) in die p(er)
dicionis s(er)uat(ur) malus et ad die(m)
furoris ducet(ur). Videm(us) cu(m) dicat
p(ro)phetauit. Hic po(nitu)r p(er)dicor(um) pene
remissio. et p(ri)mo po(nitu)r eor(um) pene
c(er)tificacio. 2° ponit(ur) cause assignac(i)o
2° ibi. Hij sunt. Prima p(ar)te in
tendit talem r(ati)o(ne)m. Illor(um) pena
e(st) c(er)ta et infallibilis que p(ro)pheta
e(st) p(ro)phetas et p(er) antiquos p(at)res.
Sed pena h(er)eticor(um) et alior(um) ma
lor(um) p(ro)phetata e(st) p(er) Enoch et alios
p(at)res antiquos igi(tur) eor(um) pena
c(er)ta e(st) et ineffabilis. D(icit) ergo p(ro)phe
tauit aut(em) de h(ii)s s(upr)a h(er)eticis
Enoch vij(us) ab adam quia fuit
vij° loco genit(us) sic patz. Seth
v° Adam cu(m) octo sint etates
c(om)putando illam que e(st) in vita
et(er)na cu(m) omnibus p(re)cedentib(us)
usq(ue) ad adam. Vel pot(est) Enoch vij
appellari quia fecit septimam
etate(m) r(ati)o(n)e etatis que e(st) in vita
et(er)na r(ati)o(n)e t(ame)n ade facit etatem
et(iam). Iste ig(itur) Enoch p(ro)phetauit
de h(er)eticis d(icens). Ecce venit d(omi)n(u)s
in s(an)c(t)is milibus suis facere iu
diciu(m) c(ontr)a eos s(upr)a h(er)eticos et argue
omnes s(upr)a impios in omnibus
op(er)ibus impietatis eor(um) quib(us)
impie egerunt et de omnib(us) duris
s(upr)a v(er)bis que locuti sunt c(ontr)a eu(m)
h(oc) e(st) c(ontr)a deu(m) tamq(uam) peccatores et
impij. Est aut(em) c(on)siderandu(m) q(uod) li
bri Enoch de quo Judas assump
sit istud testimoniu(m) apocrifi repu
tat(ur) quia a quodam alio sub
no(m)i(n)e Enoch fuit c(om)positus. Vn
hac de ca(usa) ista ep(isto)la Jude que
de apocrifo testimo(niu)m h(abe)t multis
t(em)p(or)ibus a multis apocrifa tene
bat(ur) ut glo(sa) d(icit). T(ame)n m(od)o in
t(ame)n sc(ri)p(tur)as septimas c(on)tinet(ur) t(ame)n p(ro)p(ter)
auctoritatem ap(osto)li ta(men) l(ice)t hoc
testimo(nium) de libro apocrifo sit
acceptu(m) t(ame)n infallibilem v(er)itatem
c(on)tinet de(m) t(ame)n d(icit). Hij sunt.
Hic po(nitu)r p(er)dicor(um) pene causa
assignac(i)o. et r(ati)o t(alis). Illis m(u)lt(u)m
debet(ur) pena et(er)nalis qui sunt
c(ontr)a deu(m) murmurantes in p(e)c(ca)tis
carnalibus ambulantes su
p(er)bia semp(er) loquentes et p(er)so
nas diuitu(m) p(ro)p(ter) lucr(um) admirantes.
Sed tales sunt h(er)etici et mali
homines ergo eis m(u)lt(u)m debet(ur)
pena sup(er)dicta. D(icit) ergo. Hij sunt
desideria carnalia ambulantes
no(n) refrenantes ea(rum) c(on)cupias
(et) os eor(um) loquit(ur) c(ontr)a sup(er)bia
c(ontr)a pauperes murmurantes non
indebitas p(er)sonas s(upr)a diuitu(m)
honorantes tam questu h(oc) e(st)
no(n) r(ati)o(n)e dilectionis. Sed solu(m)
r(ati)o(n)e utilitatis et t(em)p(or)alis subsidij.
Est aut(em) c(on)siderandu(m) q(uod) ap(osto)lus
de demonor(um) p(e)c(ca)tis esse p(er)inen
dos. P(ri)mo de murmuracione eor(um)
vn ap(osto)lus ad Cor(inthios) x° ait
neq(ue) murmurauit sic quidam
murmurauit et a s(er)pentibus p(er)ierunt.
S(ecund)o de luxuria q(uia) ambulat
et in desideria sua c(ontr)a quos
Eccl(esiastic)i xviij° sc(ri)bit(ur) p(os)t c(on)cupias
tuas no(n) eas. T(er)cio de sup(er)bia
q(uia) c(ontr)a pauperes sup(er)bia loquit(ur)
c(ontr)a quos sc(ri)bit(ur) Leuit(ici) xix°
Ne c(on)temp(ar)nas p(er)sonam pau
p(er)is ut honores vultu(m) potentis.
T(er)cio de auaricia quia mi
rant(ur) p(er)sonas diuitu(m) tam
q(uae)stus n(on) m(ino)r(um) q(uia) ut d(icitu)r
p(ro)u(er)bior(um) xix° Multi colunt
(per)sonam potentis et amici sunt
bona tribuentis. Dei(n)de cu(m) d(icit)
Vos aut(em). Hic po(nitu)r istor(um) h(er)e
ticus in bonitate et (con)stantes c(ontr)a h(er)e
ticos reddit ex ap(osto)lor(um) auct(orita)te
et ex c(on)firmat(iv)e h(ab)e(tu)r ibi Vos

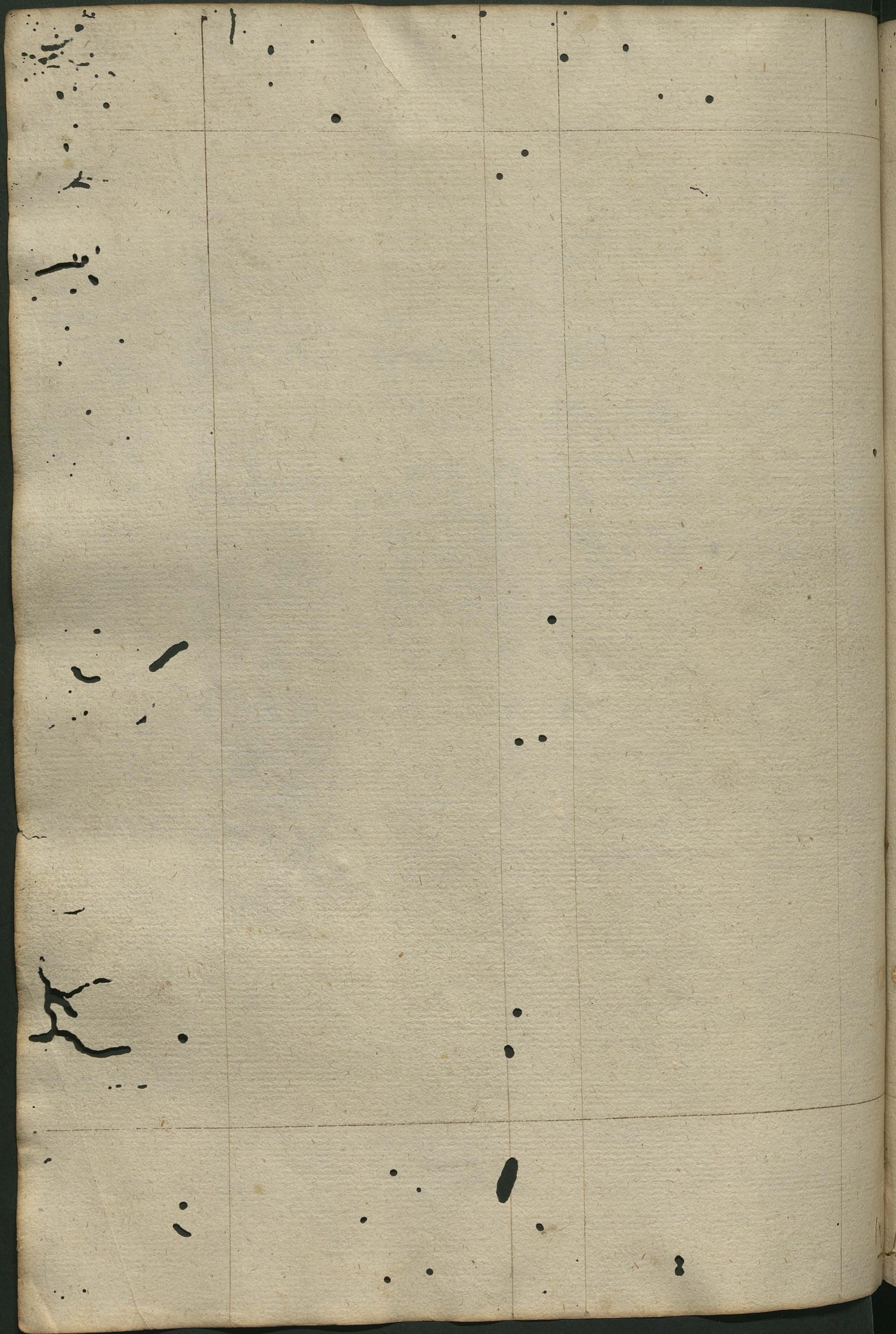
aut krmi Infima pte in ten
dit, et cum rom, illi dent esse
9finati in bitate sac^e septime
z lanti esse dent contra insidias
hereticorum qui sunt instructi per ipsos
aplos Oz nos gentiles estis
tles io 2c^o dc go dm e quo
impy z mali hoies locunt^r
scriptura z mant^r psonas di
uini Oz nos krmi memores
estote vbor que sunt ab aplis
dni nri ihu xpi qui dicebat
nos maxime Aplus paulus
qm in nouissimis tpibus ve
niet illusores hc e decepto
res quos signo tli potitis 9
gnosce ut glosa dc qz sm de
sideria zua solu potitis eos
9gnosce carnalia ambulat
i impietate z scelera desideria
zua solu potitis eos 9gnosce
pbiaa carnalia si eca pspira
lia Hij subdit hij sunt segregat
semetipos sp abuim^te ecclie
p infidelitatez no hnte spm
quo tota ecclia 9gregat^r et
spualis effiat^r io sut aiales
qua solu sunt in sectores
passionu vita pecudu eligen
tes dem on dc Vos aut h'
eos 9finat in bi^te xo fidei f
mitate Et est io tc Illi det
esse 9finati in bitate septie
qui sunt edificati z 9finati
z fundati in funda^to fidei vaint^e
psonm scm inspiati Oz nos ge
tiles estis tles io 2c^o dc go
Vos aut krmi dissenatis
ab illis qui sut aiales sup e
dificantes nosmetipos sanctis
sime fidei vre qz sine ipa n
est quis place do in spu sco
ut phor heat^r formul fidei

que e dilco z amor ornante
nosmetipos ut debiti mitis
no psimati Oz finate nos
in dilcone dei exptantes mi
sericordiam dni nri ihu xpi
in bitam etnam hc e pmiam
dei no pbra vnita vita etnaz
heatf zc eomtes finati in fide
z dilcoe dei quos quidem s
hereticos s obstinatos z segregatos
ab ecclia argumte indicantes
i pmiciantes eos iam dapna
tos dino iudicio qua qui no
cdit iam iudicatus e Illos aut
qui no sunt omino obstinati
in pcco tn possint saluate de
igne s infnali eos rapientes
faciatis q in nobis e ut ipi
serpos libent tn alys no mis
prouimis penitentibus uel
penite nolentibus misericm
in timore odientes nos z ipi
ea que carnales e maculata
tuca hc e odiat^r corpus morale
z corrup^le z passibile que velat^r
ipa aia z maclat^r qua corpus
qd corrupit^r aggrauat aiam illo
quidez odiendi e rone ne que
bona e s rone bici z deformit^s
dem on dc Ei autem Hic 7°
po^r ut graz actio dc Ei autez
qui potes e nos 9srnare sine
pcco in pnti Et 9stituie nos in
futo an 9spctum gle sue i ma
culatos in exultatione z mad
uentu dni nri ihu xpi ita qp
impor bnficia emiat nos adeo
tbnita primi in pnti gre con
firmatos qua potes sine pcco
nos srua^e io dm e Eccl xxxiii^o
Timenti dm no occurrent mala
in exptimus Oz in teptacoe cu
dem 9snat Oz e in futo an
sim 9spectu pntao que pntaoz

desidabat tu dicebat Job Cru
bernaz zappello an fatie domi
Tcm e pctor qpurgato qz
fac nos esse in maculatos iuxt
illud ad Ephe. 1° pdestinauit
nos ut essemus sci z immaculati
in 9spectu eius Tercium e madne
tu eius conltacio quia madne
tu dni nri ihu xpi conltabis
iuxt illud ps Conltabunt in
sci in gla letabuntur men. s. R.
Soli deo dei saluatori nro a
quo omnia ista bnficia hemus
pilsim xpm dnm nrm sit gla
de eius libalitate Et magnifi
centia de ipius nobilite z pin
pin de eius dinitate zptuis de
eius in mensa auctoritate uel
in mesitate an omnia scla sclor
in futur de ipius tinitate scz pti
ta zfutura z nunc in pnti z omnia
scla sclor in futuro de ipius bnite
Amen. 13 solamen aliquibus tuo

~~Explicium postille sup Epi~~
~~stolas canonicas edite p~~
~~fratrem Augustinum de Ancho~~
~~na ordinis fratrum here~~
~~mitarum sancti Augustinum~~
~~complete post Epiphani~~
~~am feria quinta alta~~

Incipit Isidorus de summo bono

122
121

- i Quod summus et immutabilis sit deus
- ii Quod immensus et omnipotens sit deus
- iii Quod invisibilis sit deus
- iiii Quod tamen pulcritudine cognoscatur
- v Quod consensu mundi quod species addens
- vi Quod deo non tempus successio ascribatur
- vii De temporibus et ...
- viii De mundo
- ix De malo
- x De angelis
- xi De homine
- xii De anima et eius sensibus
- xiii De sensibus anime
- xiiii De christo
- xv De spiritu sancto
- xvi De ecclesia et heresibus
- xvii De hereticis
- xviii De philosophis
- xix De lege
- xx De septem regulis legis
- xxi De differentia testamentorum
- xxii De symbolo
- xxiii De baptismo et oratione
- xxiiii De martiribus
- xxv De sanctorum miraculis
- xxvi De antichristo et eius signis
- xxvii De resurrectione mortuorum
- xxviii De iudicio
- xxix De gehenna
- xxx De penis impiorum

Capitulum primum de summo bono

Summum bonum est deus quia incommutabilis est et corrumpi non potest. Creatura vero bonum, sed non summum, quia mutabilis est. Et dum sit quidem bonum, non tamen esse potest summum. Quid autem est immortalitas nisi eius incommutabilitas? Ita angeli et anime sunt, sed incommutabiles non sunt. Ideo quia solus deus dicitur immortalis, quia solus incommutabilis est. Nam anima moritur, cum deserente deo de bono in malum mutatur. Sic angelus deserente deo lapsus est. Quod materiam habet unde constat mutabile est, quia de informi ad formam transit. Quod materiam vero non habet incommutabile est, sicut deus utique est. Bene autem substantialiter ista sunt in deo, id est incorruptio, immortalitas et incommutabilitas. Unde merito tandem preponitur tantis operibus. Non consilium apud deum mutatur pro varietate temporum quia per varia tempora diversa precipit, sed manens incommutabilis idem eterne quod ut congruum esset temporibus ab ipsa eternitate mansit in eius dispositione consilium. Non aliud est deus, aliud pulcritudinem eius putamus sit aliud et homo, ad pulcritudo quia desistere pulcritudine homo manet. At phisice qui ita intelligunt corporeum eam dicunt, cum pulcritudo dei et magnitudo dei ipse deus sit. Ideo deus dicitur simplex non amittendo quod habet, seu quia non aliud est ipse et aliud quod in ipso est. In ordinate dei seu consueri bonus ea quia ordinate sunt ut potest simplicitas quia aliquem ducit ad stultitiam. Et non est apud deum bona summa simplicitas et iusto hanc regulam et recta consistunt.

Quod immensus et omnipotens sit deus. Capitulum secundum

Non ideo celum et terram implet deus ut contineant eum, sed ut ipsa potius contineantur ab eo. Nec particulatim deus implet

omnia sz tandem sit unus ubique
tamen e totus Non ita putan
dus e deus esse in omnibus ut
una queque res pro magnitudine
porcionis sue capiat eum i. ma
xima maius minima minus sed po
tius ipse totus in omnibus sit
sive omnia in ipso Omnipoten
divine maiestatis sue cuncta pota
tes sue in mensitate concludit
nec evadendi potenciam eius
quis aditum invenire potest
quia ille omnia circumquaque con
stringit Cuncta enim intra divi
nitatis omnipotenciam coartancia
sive que continenda sint ut salva
sint sive que amputanda ut
pereant Nullatenus ergo effugien
dum quempiam esse posse non du
bitamus Cum ergo non habet eum
placatum nequaquam evadet ira
tum Immensitas divine magni
tudinis ista e ut intelligamus
eum intra omnia sz non inclusum
et ideo interiorem ut omnia contineat
Ideo exteriorem ut omnia intrinsecus circumscrip
te magnitudinis sue immen
sitate concludit Per illud ergo quod
exterior e ostenditur creator Per id
quod interior gubernare omnia de
monstratur At ne circumscripta sint sine
deo essent deus intra omnia est
Verum ne extra deo deesset deus
exterior e ut omnia includantur
ab eo De confirmatione actius sa
dr perfecto Deus aut qui non sensu
quibus e perfectus Ez humano sermone
de usu nostro sumunt humana in
opera sic et reliqua verba quibus hoc
quod ineffabile e utcumque di
ci possit cum de deo in digne
humanis sermo dicat dum localis

non sit deus localiter tamen am
bulat et sermo sancti Dum de lo
ad locum predicatur abire Nam
deus qui nec loco movetur nec tempore
in sermone tamen sermo et loco et
tempore movetur quotiens abscedere
predicatur localiter Dum de deo non
secundum situm nec secundum quantitatem
nec secundum qualitatem nec secundum habitum
aut motum aliquid digne dicatur
inest tamen ei quodam modo lati
tudo caritatis qui nos et aber
rore colligit et armat in veritate
Inest ei et longitudo qua nos
longanimitate malos portat
donec nos emendatos perenni fu
ture restituat Inest ei altitu
do qua omnem sensum sue
scie in mensitate exsuperat In
e ei et profundum in sinus insta
quia te disponens perdinat

Quod inmutabilis sit deus · Ca · 3m

Nostro usu deus irasci
dicitur vel delectari hoc enim
motum apud deum perturbacio non
e apud quem summa tranquilli
tas Nos e ita precipitanda
nectio sima ut eadem posse
de furore vel mutacionis aut
de perturbacionis sz ipsam equitatem
iusticie qua reos punit iram
dicam sacra lectio nominavit cum
vindicantis e eius furor e
et indignacio patientis Ita ergo
intellige oportet e ut alias pas
siones quas de affectione humana
ducit scriptura ad deum ut et
modo se incommutabilis sit ac
cedendus et tamen per causas effectibus
ut facilius intelligatur inre lo
cucionis et immutabilitatis gre

appellet. Tam clemens deus humane consulit infirmitati ut quia eum sicut est cognoscere non possumus iuxta locutionis nostre morem scripturam nobis insinuet. Unde et membrorum nostrorum qualitates habere scribitur et passionum indigentiam de se dicere noluit quatenus ad suam naturam per nostram nos traheret. Condescendit ergo nobis ut consurgeremus ei. Istis modis deus ad significandum se hominibus et dei sanctis ordinibus rebus species ad se trahit que tamen invisibile esse et incorporeum constat. Plurimorum de corporibus sumit qualitatum species que tamen in deo non sunt. Tamen in substantia incorporeus est et incircumscriptus. Per passionum ceterarum vero in ipso species scribuntur ut quia omnia videt dicatur oculus et propter quod audit omnia dicatur auris, pro eo autem quod avertit ambulat, pro eo quod operatur stat. Ceteris vero hominum similibus affectionibus metaphorice dicitur similitudo ad deum sic et obliviscens et memorans. Hinc est quod propheta dicit: Iuravit dominus exercituum per animam suam, non quod deus animam habeat sed hoc modo enarrat effectum. Et alibi similiter figura et vermis et scarabeus intelligatur. Nec mirum. Et in illis significationibus figurat quia usque ad nostras passiones sententias et contumelias descendisse cognoscat. Nam et cum de pro nostra agimus non propria sed per innocentiam et leo per fortitudinem non propria scribitur. Nam et propheta

plaustri portantis fenum species dicitur ad deum et hec omnia adeo sunt per figuram Christi. Tamen nichil est horum ad proprietatem substantie eius. Deus est omnis essentia secundum deum similitudinis species dicitur ad eum. Neque per substantie proprietatem sed per effectus causarum. Qui credunt deum nunquam visibilem hominibus apparuisse nisi per assumptam creaturam speciem falluntur. Ergo quidam stultorum dum legunt ad ymaginem dei factum esse hominem arbitrantes deum esse corporeum, dum non tam quod est corpus sed anima quod est secundum dei ymaginem habeat. Nisi ergo esse corporis formam in deum quem hominem ad ymaginem suam fecit quam mentem non carne ad similitudinem suam creavit. Cogitat ergo quale corpus habeat vitalis et deum non inveniret. Hoc est quod dicitur in divinis scripturis non tam si divina cognitio intelligit. Eadem ratione quia per faciem conspectam quisque cognoscatur. Hoc enim in oratione dicitur: Unde nobis faciem tuam et salvi erimus. Et ibi dicitur: Da nobis cognitionem tuam. Vos dei angelis eius est. Tamen sic per verbis que plures illam fiunt sepe dicimus illam et lingua illa. Ita et per dei verbis nos ponitur quia modus est ut ore verba formet. Et si volumus que locutionis ea dicimus quod id quod efficit per illud quod efficit dicatur. Verum ... nos pro verbis ponimus sic linguam pro verbis manum plus vestigia dei sunt quam nunc deus per speculum in enigmate cognoscatur.

Ad pfectum no omnipotens cepit dn in futurum facie ad facie quibusq ss electos putabit ut ipsam faciem gtemplent tamqua ut vestigia gphendere conat hoc est quod vide pfectum dr sit sui tanta pulcitudine cognoscatur

Qd tpa . . . . ab . C. q^m

Omnia tpa . . dnib . C . q^m

O ut a deo ptiti futum ne aliquid credit sz omnia pncia in eo dicunt quia etm te sua gplectit Aliorqn mutabilis e deus credendus si ei successiones tpm ascribant Si ergo alique in deo ecent tpa non esset tpe sz etntas nec mutarent tpa sz starent pnus ptiti et futum unu e lic no eo ta ubi dicimus ppnte tenere cordiq pp^to termi pfutis tenebo vniusitate no deus tz ptermit et tenebit pte ue dr sz nec anglorum decessio accessione tpm Nam duas esse mentatin res quarum vias situdo tempom no valz ange licos scilicz ppter in mutabili in herent creatori sine materie eius informi prius qua gcea cia ysta que tpali iam voluit formaret nec ipi utiqz vo lebat tpus Tempus igitur no ad eos creaturas que sup celos sunt sz ad eas que sub celo sunt ptinet Non n. angelis accedunt tpa nec succedunt sz nobis qui sub celo vsamur reli in ipsimo modo : referuntur . C . v^m

Qd exausu nra qdaz spes addeum

N ulla an pncipium mdi fuisse tpa qz dum facti credendi e Ideo gº pncipium dr tps corpo reze cepit vniusitas gordinum Nullum spacium tempali hunt tpa quia accedunt pone quam venat Ideo tz in re bus nullus status e tpm qz celeri creature motu mutant Qr et Cunn vim tpus est nec vims uesius vim tpus e nec vims deus nec hō quia du h omnia ptcibus suis accedunt et decedunt quo vim decedunt gy no sunt e nrz sit ptitum futum ne tpus sit pns et si e fuet opt ubi e Deus adnte qd uicta futura ptita pncia ia mo tm in venim ptita remisce do pncia tonendo futura expectan do speram Igit ad veniencia expectamus intuem pncia re colimus transeuncia h no ita nudum sut tm omnia sibi assiut

Qd deo nulla tpm successio ascribitur C . v^m

N undus corporibus visibilibus sz tm invisibilibus gstat hō aut corporis vniusitate gposita aut in vim quadam mod gpo situs e mundus Eo mundi dero ysidanda e homine Nam sic pdniusitatez etatum adsinem hō vitat Ita et mundus ph e q descbit tpus desiat Eterna vn mundus atz homo esse mde mde neqz minuit sinystra dr ptanta ret tpa deo vacanti nona pmndo faciendo creata fuit se cogitacio qm in sito etno ma nc gsilio hunc mundi gstruacio nisi tpus cum pncipio sc etni tas fuit Tpus a subsistencione creature non creatura tpo exorte

Quidam aiunt quid faciebat
deus an qua faceret celu Cur
noua volutas in deu ut ind
qdet orta e s3 noua volutas
in deo orta no e qua in se
mutabilis no e ut eterna in eo
9silio semp erat Dicunt qda3
qua subito deus voluit fa
ce mundum que an no fecit
voluntatez dei in mutari ar
bitrates qua aliqn volut
aut noluit Cui breuis rnden
dum e volutas dei deus e
qua no ipe aliud e volutas
eius aliud s3 h e illi velle
quod ipe e zquod ipo e ut
q3 etnus zin 9mutabilis e
hoc e go volutas ei9 cha
ticos ogua formatz e indig
ignie no tpe ocos a se fctas
precessit ut solis cantu Hor
um sonus tantu qua sua
uitas cantilene ad sonu
vocis no sonus ptinz ad su
auitatez at phoc sil vtrqz
sunt Q3 illo adqne ptinet
tantu por e zsonus ychatia
ogua celum tra3 formata
cant que formari restabat
Vm ipa matia de nichilo fa
cat Aliud e aliquid fieri
posse aliud fieri nce e q
deus nature insunt fieri at
posse e quod cursu institu
nat creator ut facet quitz
voluit resonant Uo ex hoc
sbam hre credende sut tene
bre qua dicit dns pphita3
Ego dnus formas lucem
zcreans tenebras Q3 qua

angelica que no e pnaicata
btd dr illa aut que pnaicata
e tenebrarz nomine interpat
Vm zaphapio lux a tenebris
diuidit Q3 qua hos zillos
creat deus in formas lucem
zcreans tenebras vm tn bonos
anglos no tm creans s3 eciaz
formas Malos aut crans
tm no formas h aut zde hoi
mby bonis zmalis accipied
e Vg admiratz celi tre3 e
atiaz io nominat in Genesi
Opus scdi quia sup ferri
eum dici optebat an qua ia
nominarent quoz spus scus
sup ferri diceretur Et zaplus
indicat dnm supeminentem
viaz viuitatis demrat do spus
scus sup ferri ago dr qua do
mi dei e in quo subsistentes
requiescimus atqz ptegendo nos
suppfert bonis una queqz na
ponde suo mit ignis aut
unto suppiora appetit qua per
ipos sigam sup ferri vniu se
catione spus scus pbat dies
por scus anglis e quoz pp
vnitatez insinuandam no dies
prius s3 vnus deus e Et ideo
ipe repetit pp in dee tone nc
qua dies h e na anglorz
qnado creatura ipam 9tepla
bat quodamo vespascebat
Uo aut pmanendo in ei9 creatie
continuu s3 laudem eius refe
rens ad dnm eamqz in diuina
melius tone 9spiciens mae
fiebat Si go pmaz neglecto
creatore in creatura assptn ia no
vespa s3 utiqz nox fieri putaret

dum creatura melius in deo quam
in seipsa nouit ipsa sui cognicio
que maior est in deo dies aliquo
dici debuit. Cognicio uero sua in
seipsa ad comparacionem illius que
est in deo quasi longe inferior est
vespera nominatur Ideo quod post ves
peram fiebat quia dum in se
sua cognicione non satisfaciebat non
agnosceret ut se plenius nosse
potuisset ad deum referebat creatura
in quo dies melius agnosceret
do fiet non sit que ad modum nos
transitorie dicimus fiat aliquid sic
deus dixit fiat celum in principio
Illud enim sempiterne in hoc verbo
deum est Et transitorie deum est ad
fiat erat utique creatura aliquid vi
iam tunc fiet non Et quia an
quam diceret fiat illa constituit crea
tura ipsum fiat quod deum est in me
ritate ubi non in uoce sonum
annunciatum est non septies ab
bisa septiesque laudata est crea
tura que antequam fieret perfecte
ab illo visa est Et dum nos sin
guli laudamus videntes tamen
ipse videat laudemus per nos Et in
illud Non estis vos qui loquimini
sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis
Postquam sit ipse per nos loquitur
ita videns et laudans per nos sed perfecte
et semper ac sempiterne videns per
nos non temporaliter Attende summa
liter creaturam in principio valde bo
na vocari singulariter non tamen bo
na quia et membra corporis cum sint
singula bona mala tamen bonum
faciunt dum singula omnia bona

valde bonum corpus efficiunt
Decor elementorum omnium in pul
chro et apto consistit Et pulchrum
esse quod per se ipsum est pulchrum ut
homo qui anima et omnibus membris
constat Aptum non esse aut
vestimentum et victum ideo quod ho
minem dici pulchrum absque quia
ut vestimento et victu est ho
necessarius sed ista bonum Ideo
aut illa apta quia non per se
homo pulcher absque sed ad alium
et ad hominem accommodata nec
non etc. Ideo et decentia ele
mentorum naturam Deum est Cuncta
que sunt et facta sunt miro
valde sunt sed assiduitate vi
luerunt Ideo quod sic diuina sententia
opera ut per ea cogitemus in mensa
fecit deus omnia valde bona
Nichil ergo naturaliter malum quam
in ipsa in creaturis esse videntur
penalia si bene vtantur bona
et prospera sunt Et male vtantur
nocent Ita perpendenda est creatura
tamen communis vsu non bona per
tamen sua natura valde bona De temporibus
Malum aduersario non. Cap. vij.
est creatum sed in venturi
et et ideo malum est malum quia sin
deo factum est nichil Deus aut ma
lum non fecit non quia alicubi
aut aliquam erat malum bene si
creatura diuinus malus sed quia vi
cium est Dum esset angelus bonus
superbiendo aut effectus est malus
Ideo recte abeo dicitur in ventri ma
lum nullam esse nam mali
Cuncta omnis natura a quam mutabi
lis est ut deus est ammutabi
lis ut creatura est Malum uero

to nulla natura est quia accedendo in bonum illam efficit eam vitiosam quia dum discedit natura manet et malum quia inerat vitiosi est eo quod bonum nocet non augescat. Nullum natura non est quia mala est naturalis quod nocet dum natura bona sapiatur propter voluntatem malam. Ipsa autem mala voluntas esse bonam ut illam deus in malo non relinquat instituit. Credit abhetias metem adversa adversus fuisse causata vicia et abipsis dicte non bona et mala putantur. Quomodo vicia natura non sint eadem non adversa sunt non tamen causata sunt. Et natura obtam permisit deus mali statum ab omni nisi ut congruus malis bone non decor eminet. Quod autem iste est morbis eo quod petitur quem modus antidotum dicitur quia illis opera vel quod possit nominatur. Et sit prius lotio quem modo contra prosperis proferunt ita in rebus privatur est malum ut non bonum adsparatum procellet mali. Si videos superalium hominis primam rem dominus sit totius corporis integris feditate. Ita in bimisite causare si ostium funditum natura malum dicit bonum esse causare in iniura sapit. Cuncta mala propter primum hominis esse sunt translata in universum genus humanum. Utrum congruis videntur mala primum mala nobis sunt ut consequens primum culpa illa dicunt nulla incausa prius ut ignem quia urit ut ferrum quia occidit ut feram quia mordet

Quomodo quomodo ipsorum non intendo hoc attendat in illis quia vel pene sed in pruritate quorundam peccato effecta sunt ista nova que congrue omnia fiant in peccatum subiectum. Postea vero non natura nobis mala sunt ea que nobis nocent. Nam lux dum sit bona in firmis oculis nova est et tunc velox non lucet non est. Que recta dum causata elementorum adversitatibus hoc verbatim peccati huic omnis ge penam ut deo superbiens hoc ab ea que infra sunt paratur adversa. Unde in sapientia legitur pro se pugnabit orbis terrarum contra insensatos. Merito ergo peccatorum hic actum est ut valeat ipsa vincit hominem in adversa. Unde Salomon causa ardescit in tormentum adversus iniustos et lenius est hiis ad bonum faciendum qui in deum confidunt non est rarum subiecta anime nec bonum tamen ita anima non est subiecta causationi. Tunc autem recte subiciuntur nobis omnia que subtus nos sunt si nos subicimur ei a quo nobis illa subiecta sunt. Nam sic videntur esse subiecta ei quem deus subiectum non est ille potius subicitur eis quia sua voluntatem subiugat amori eorum que apta est estimat de mundo. Capitulum vi.

H
Ec gloria non officium est non nomen. Nam et nomen spiritus nuncupatur qui autem ad annunciandum hominibus mittuntur ex ipsa annunciatione angeli vocantur. Natura enim spiritus sunt. Tunc enim angeli vocantur cum mittuntur. Natura angelorum immutabilis est

quia in est illis inmutabilitas
in natura sed facit eos incorruptos
caritas sempiterna in celestibus ora
nibus subiunctis consistat Creatura
non natura esse incommutabiles
angelos Nam si natura incom
mutabiles essent dyabolus non cecidisset
commutabili itaque natura suf
fragatur illis contemplacio cari
tatis tum comparacio est angelus
apostata diuina fortitudine sua
non adeo sed quasi nolunt cus
todire In omnem creaturam an
geli facti sunt Deum deum est
Fecit lux Deus primo enim dicitur
scriptura Primo omnium creata est
sapiencia Inde enim dicitur principa
lis luna ebie Sapiencia non dicitur
genito in habendo sapiencie Demum
sunt inmutabiles natura non
tamen sunt eos contemplacio diuina
mutare In omnem creaturam
mundi creati sunt angeli Tamen
omnem creacionem angelorum dyabolus
conditus est sicut scriptum est Ipse
enim est principium viarum dei vnde
ad comparacionem angelorum archange
lus appellatus est primus enim cre
atus excitit ordinis placone
non temporis quantitate Credendum
est primatum habuisse inter ange
los dyabolum eo quod nimia fiducia ceci
dit ita ut sine reparacione la
beretur Cuius placonis excel
lenciam propheta hiis verbis enunci
at Cedri non fuerunt alciores
illo in paradiso dei abietes non
adequauerunt summitati illius
Omne lignum paradisi non est assi

milatum ei quoniam speciosiore fe
cerim deus Distat quidem angelica
a condicione hominis homo enim
ad dei similitudinem conditus est
Archangelus non qui est lapsus
signaculum similitudinis appella
tus est testante domino per Ezechi
prophetam tu signaculum similitudinis
plenus sapiencia perfectus decore
in deliciis paradisi fuisti Creatura
to subtilius tanto plenius
excitit ad similitudinem diuine in
expressa primus de celo dicitur
cecidisse dyabolum quia hoc con
decet Nam in quo ut fecit
est in superbiam erumpit precipi
tatus est de celo Nam in quo in
teriorum abinuicem medios fuit
et in veritate non stetit quia stat
ut fecit est cecidit ffecit quide
in veritate conditus sed non stando
confestim a veritate est lapsus vnus
superbie lapsum diuinum celo prius
rem se conferunt et hoc cecidit
et dyabolus Et hoc reuersus ad pe
nitenciam deo se in flore re
cognoscit dyabolus non non solum
in hac contentus quod deo se equa
lem existimans cecidit in supe
riorem se deo superiorem dicat secundum a
postoli dictum qui ait de antropo
Tum aduersatur et extollitur super
omnem quod dicitur aut quod colitur
deus dyabolus eo quia non petit
veniam quia non compungitur
ad primam Membra non eius
sepe per prosopopeiam deputantur quod
tum prima la concupiscencia adipi
sci non meretur Distat humana

miseria q ea tã citius pbo
tetur. Dominus prave veniaz
dans infirmis compat⁹ homi
qua ipse homo tue corpe
infiori infirmitatez pccandi
hēt ē carne qua inclusa
anima detinet⁹ Captate an
gli io venia no hnt qua
carnalis infirmitas nulla fra
gilitate gnati sut ut pcca
rent homies aut p⁹ pctm
io renerunt⁹ Advenia q co
lutea matia pondus tre
ruit infirmitat. Ipso pro firma
cat⁹ conditus reditus hom
pz ad salutez sic p̄s dr. Ipse
scit figmetu nostru. Memen
to dne q tra sumus. Ratiom
memoriale inquit que sit
ura sbā. Postqua apostate
angli ceciderunt reliqui pse
nerancia etne btitudinis so
lidati sunt bn p⁹ reli cationez
in pncipio recipit⁹ fiat firmame
tum zfirmamentum vocatum
ē celum. Dicimus dicens q
post anglorz ruinam hii qui
pmanserunt firmitatez meme
runt etne psenerencie btitu
dinis accipe qua an nō g
accepant. Hii oz agnosci q
malorz iniquitas scorz ser
nat humilitatez. Hii mali
torrnunt in bom pficiut. Bo
norz anglorz nūs qui p
ruina anglorz malorz est
diminuta, cetibus electorz om
supplebit. Qui nūs soli deo ē
cognitus. Int anglos distancia

ptin ē zprogradum digni te
iusticia sunt eisdem in distribuita
Aliis ali pferunt⁹ ta culmine
ptatis qua sciecia utut. Quib
inspirant ali aliorz precept
atq obediunt iussis. Vn zad pro
phetam zachariam anglus an
gtm mittit zgnorz admictare
debeat precipit. Novime esse de
structiones ul ordines anglorz
sacre scriptue testant⁹ angli ar
changli throni dnaciones v
tutes zpncipatus zptates cherin
bin seraphin. Horz nunn ordi⁹
ena Ezech. pphta describit sb
totidē lapidum ordinibus cu
depinaru aptate angli loquit⁹
Omnis inquit lapis pciosus
opimentum tuum. Sardius
topasius zyaspis Crisolitus
zberillus zaphirus Carbun
clus Smaragdus. Cu⁹ nūo
lapidum ipi ordines designa
ti sunt anglorz quod aposto
ta anglus an lapsum quasi
in vestimento ornamenti sui ap
fuos hnt adnorz compacom
dum se clariorez ceteris appe⁹
gfestim intumuit zcor sui ad
supbia elevauit. Angli semp
in dnis gaudent no in se
Malus no in ē dias qua no
q dei s; que sunt sua agnisit
Nulla est eorz iniquitas qua
no videos s; ipse nelle tanqua
glat. Angli in vbo dei cogno
scunt omia antiquaz inte fiat
eg apnt homies adhuc futura
sut. Angli iam revelante dno
nomie Fraritatores angli at
co⁹ sicitate amissa no tn amis

seruunt vnitate caritatis firmiter
Explica enim nos potestate acumine
vigent .i. subtilitate nec Scopie-
cia tamen revelacione superna
preparatum Et nouos deus quo-
tumque flagello hunc mundo ira-
scitur administrum vindicte apo-
state angeli mittuntur quam tamen di-
uina potestate cohibentur ne tamen no-
ceant quantum cupiant Boni
autem angeli administrum salutis
humane deputati sunt ut omnes
administrent mundi et regant omnia
missi dei testante Apostolo Rome
omnes sunt administratorii spiritus
in ministerium missi propter eos qui ca-
piunt hereditatem salutis Angeli
corpora quecumque hominibus apparent
desuper aere sumunt solidatque
quasi per excelesti elemento in-
duunt per quam humanis obtuti-
bus manifestius demonstrentur
Singule gentes prepositos angelos
habere creduntur quod ostenditur testimonio
angeli Danieli loquentis Ego
veni ut annunciarem tibi sed princeps
persarum regni restitit michi
et post alia Nemo est qui adiuvet
me nisi michael princeps noster
Et omnes homines angelos habere
probantur loquente domino in ewangelio
Amen dico vobis quia angeli
eorum semper vident faciem patris mei qui est in celis
Vnde et petri in actibus Apostolorum
xvm pulsanti ianuam dixerunt
intus apostoli Non est petrus sed
angelus eius est Videntur angeli
continentur et vident cum petrus
Apostolus dicit In quem desiderant ange-
li conspicere Et si enim non continentur
non videtur quod uno simul dom

angeli eorum semper vident faciem patris
mei qui in celis est Si vero utrumque
est nam narrat credimus quod dum
angeli et vident et videre deside-
rant et hunc habere festinat et a-
mat et amare mittunt Si n-
sic videre desiderant ut effectu
desiderii non perfruantur desi-
derium hic necessitate sed necessitas
illa penalis est et beatis angelis
omnis pena longe est quia sit
numquam et pena et beatitudo conve-
niunt Rursus si dicimus eos de
visione satiari fastidium generare
solet et sentimus illos dei visione
quam desiderabant fastidire
non posse Verumtamen ergo est misi ut
miro modo sit utrumque credimus
quia desiderant et saciantur Quia
desiderant sine labore et saciantur
sine fastidio Ne enim sit in de-
siderio necessitas desiderant satia-
antur et tamen ne sit in saciete
fastidium saciati desiderant vi-
dentur ergo facie pro presencialiter
sed quia sacietas ista fastidium
nescit angeli desiderant in eum
semper conspicere Vnde in septimo
ideo angelus ponit non pro-
ho spiritus sensus sed pro incarna-
cionis dispensacione plus
plus intelligitur Quia ante in-
carnacionis adventum discor-
dia inter angelos et homines
fiunt veniens autem christus pa-
ce inter angelos et hominibus
fecit Eo enim nato clamaverunt
angeli Et in terra pax hominibus
bone voluntatis Per incarnacionis

igit' xpi no solum d' regal
atus e homo Vn eos pax it
anglos z homines reformata e
Discordia igit an adventum
xpi homi z anglos fuisse p
id maxie cognoscit' q salu
tari in veti testameto ab hoi
bus angli despiciut resalu
tare eos q in novo testamento
a Johane sem no solum vene
rent anglus suscipit vm eos
ne faciat introducit' Ab h' ho
in veti testameto despiat' ut
resalutat' ab anglo eo q ho
ad h' no tuisset indin Susci
pit' aut ho a deo z venerit
resalutat' ab anglo Ita et
mariam gabriel anglus legi'
salutasse Johes anglum salu
tauit ab eodem anglo dicitur
Vide ne feceris conservus tuus
su z frm tuor' p q cognoscat'
pm incarnatoem diuinam patrem
hominibus z anglis redditam

O ctaua
O subcelo p homines fca
sut homo aut p se z pp' in
binia psignam a demo sibi
dmeg referunt' Omnia ho
im omnia nalia esse in oib'
rebus que constant in homie
omnia continere atq nomini re
z vna consiste unisitati tane
ho tandem magna porcio
e tantoq quidu e certius xorel
lencior quato ymagini dune
bicinior creatura certius psit
ho dignitate virtutis xorpa z
uenicia d' catamis Vn oia

deus dixit fiat z fca sut Creaui
us homines quide etiam consily
deliberaus tantie voluit d' ffca
amg homines ad magnitudine z
siltitudinem maxim q em boni
ualit conditi sumg culpe no
quodam mo inuito gra nam
sumg effecti mali Ut psimit
deus homines peccatores ita psi
scimit qualiter illum psua gra
repare deperi potuissen origina
lit Adam z evam sit tata s
spalit no pcea mt' de late
vrri formata e Vn z illi le
gi ne subiecta e sz vir p
semetipum fcus e mt' no ab
admtori' in viri formata est
homo p pctm tunc traditus
e diab' qui audiuit Tra es
z intram ibis Tunc em dom
e diab' tram manducabis
Vn z pphta ait despicate pul
uis patris eius Ypenis em
diab' pulueris imper' z' sut
ubi diab' quia pna voluntate
ad yma collabunt' vere ad by
agendi in labore consungim' h'
no ita esse si delectato pmor
homi flagicon no psuasisti
quibus ad bn viuendi tam vel
le sufficet z sine difficultate
statim actio obtemparet dimisso
zpugna ut sit in hoiu' au'
pena peccati e xprimus homie
in omnes eius filios ppagata
ut qui noluit esse cu d' vnitas
esset in semetipo diuisus qui et
impati deo noluit esse sub
iectus ficet d' met contrarius atq
rebellis bn ut d' potuit subm

gari si primo deus non fuit sbiu
gatus d' q sinet noled tpm d'
sine noluit nolens Terna bu
ne p dimisa hom defluit geng
dum se abyma stabili semper
maneti dmitati soliditate sub
traxit Nam dum opus q libet
apetit cpiat ut ibi iam requie
motus msigat dum ei non suffic
mutati intencione ad alis atq alis
acciones transit dum q pdimisa
requie solidam quit nisi inveit
in labore misi et varietate mu
ac bacinus a requie manq Quin
ius eidem mutabilitas sit non
homi concata si primo prime p
varicacionis illi accessert iam
tu natus sta e qua originali
a primo homine sit et morbs i omnes
homines transit

Vita corporis
Vanima vita anime deus
e et sic corpus mortuum
e sine anima Ita anima mortua
sine deo Anima hominis non est
homo sed corpus q ex hominis for
e id tantum homo e Inhitando at
in corpe corpo anima pricipio
homins non accep sit Amplius
interiorem hominem dicit animam
non carnem editam esse ad yma
gine Quale aut agnibusdam
creditur animam esse corpeam p eo
q ad ymagine sta e ut si non
incommutabilis ut deus est tum
incorpea ut deus est sic angeli
ita et anime habent enim inicium
sed fine nullum Nam quedam
in rebus tpalia sunt q ppetua q
non sempiterna Tpalia sunt qbus
inest obitus et ortus ppetua qbus
ortus et finis Sempiterna qbus

ortus nec terminus Quam non
esse pticipem dmie sube ut
ne esse eam primus qua corpi
misceat sed tunc eam tam cum
et corpus tantum cum admisteri
videtur phos sine dicunt quam
esse prius qua nascatur in core
Quod vim esse nullus comprobat
in dictis na utrum eam fuissemus
ipi non nominus nec quando homi
dicat huiusmodi Non e ergo querend
q querendo magis e timendum
Sentales et hetici deana dispi
tate quantum sed quo aliud dei
recte sentire pnt qui auctorem
ad cuius ymagine sta e non no
uerunt Et io multa errore dig
derunt Mutabilis e anima
non localit sed potencialit suis
affectionibus Corpus aut et
loco et tpe mutatur Variatur et lo
Quod e ad corpus mutacio
locorum hic e ad animam muta
bilitas cogitacionum Que va
rietas male mocionis tnc
incti inhesit qm admirabilia
contemplacione primus homo
recedens in illo statu noluit
agnis male recessit et in sta
dapnacione in constat preterm
raptus Varietatem defluxit
talium corpa na splendore pos
sidet anima sed fustatur commocione
tamus qua retinetur inclusa
Propter enim eius virtutem ad pecam
dr infirmitate Salomone
dicente Corpus corruptibile
agravat animam et deprimit t
rrena inhabitacio sensum multa
cogitantem

Non v̄tute no sensu
corporis si r̄one intell'
ꝯtellus aialibus
cetis p̄cellis corporeis vtens
sufficit sensus carnis no pro
spiritualib; corpalm capiendis
Illecti aut homines usu cor
palm rer' ut putat alii ee
nisi p̄t q̄ua q̄ carnis sen
cipiunt Hic p̄cellit o' cor
pore sensus dimissitate locor' ita
sibimet v̄tute sentiendi p
cellunt Nam sic p̄stant cor
e odoratu sapor z positone
loci zsenciendi longiq̄uitate
sit aures odoratu longius
em audimus q̄ua odoram;
Hic ocli auribus longius
em videmus q̄ua audimus
Animus aut z loco z tactu h[…]
luminis sensibus sibimsta p[…]
ctate em capit ꝯstitut[…] c[…]
li corpali attingunt iste in
tellectualit ꝯtuet Amplius
ꝯcellit sensus cetis sensib; q
quide que ad eos p̄tinet sensus
dicamus velud in diouis vide
quo sonat in de gusto sap sic etc
Quemadmod oclus ita animus
z c̄cta quide in se ipse no mu
et Alios em rer' cognicos
sp̄es z magnitudines p̄spicat
se ipse aut tata ignorantia nisi
tet ut in ipsis omib; nichil
tmus ꝯtemplet Pho quid
mirar sydeor' altitudine mris
p̄fundit; anim tm abyssu et
vicia mirare si potes ylta
cogitatos sine sensu car' et
sine ymaginibus dimisso aio
luctes intuemur memoria

q̄ rueti o eas finge termino
dilitat intelligimus sensu q
lingwa ꝯplot no possimus
Immores esse infantes ope
murimur no esse immores
cogitatione q̄ua motu que
gerit mete no dum ꝯple
pnt inope ac p̄st in eo etas
imbecillis est no aimus adm
tn em voluit no dn obtep
pat illis fragilitas corporis
ut ad eos note ope possut sic
cogitatione moueret ꝯ hac
ca notabilem sortita e cogi
tacio Cogente em animo re
misit q̄d memorie q̄medatu
e dr cogitacio Rer' om the
zaurus memoria e ipa est
em custos rer' inventis ipa
cogitantis Hec q̄ua difficile e
aliquid velicipile dispicale q̄
gra e eius p̄lixitas z ani
ipa e ymago sensibus corporis
remota sue ipa sititudinez
relinquit in memoria silitu
dine aut no p ymagines sit
zo Qd sit gaudiu sine ymag
gine reminiscat ita oblivio me
moriat no p se ipam adest Na
si p se ipam adesset utique obli
visceremur q̄nmez homis et
aialium esse memoria Nulli
at aiali racionalis intellois
mecet hom in p eo rom
Cetis em in ipa qualitate
ꝯsideracionis sine sensus carnis
no intellia mentis

Filii dei p̄fca
Sanctitas no cepit esse
nec desint ut p̄fecta si
desit z ut in p̄fca si ad sit

sit eterna sit 2pfcta qtud ea
ucitatate etrnitas 2pfcto heatur
Verbo virginis nunc dz pre x
dicat non huanam assumpcionem
no mo diuinitatz xpus co2sn
sm simul in forma sm no
simul. Ho forma quippe dm s
lus in forma sm homm dus
xpus in forma sm pp ocepcis
excellenciaz diuus e homm qz
2suscepit carnez no tn colibi
dinosa carnis contagine Me
diator dei zhomm homo xpus
ihsus nequaqua alit in huanitate
alit in deitate e s; in vtraqz na
ad vnus e u pmg homo con
ceptus e u postea unto ut do
esset accepit s; deus verbum ma
nens in comutabili eencia que
illi cu pre zspu sco carne pro
huana salute in q zimpassibil
pati zimmortalis mori zetrn
cu scla tempalis poss onde
Mediator dei atz hom homo
ihsus xpus qnauis aliud sit
expre aliud ex virgine no tn
alius ex pre alius alius ex
virgine ipse qui fecit ipe qui
fctus e ipe de pre sine mre
ipe de mre sine de pre Ipe g
conditionis templum ipe conditor
templi ipe auctor opis ipe
opus auctoris manes vnus de
vtroqz zin vtraqz natura ut na
turas distinctas geminas Sed
deus in homie vere quia pse
ipm ab hominibus cognosci no
potuit s; vni nobis consuluit
in despectum tulit qua infir-
mitatez qua p nobis tulit homo

superbus despexit Adhuc infirma
zstulta mundi elegit fortiora
zsapiencia que no agnosce
batur confunderet Sic tibi forte
in baldis infans no pt cape
nisi anime pius editus in lactis
suci qntat ut qz in cibo no
potuit uti sugendo potest p
lactis p carnez Ita znos diuini
infirmi essemus ad capienda verbi
eternitatem fctm e ipm verbi caro
ut enutriti p carnem fortiores
qz effecti cibum solidum i. verbum
dei cu pre sempiternum contempla
do ut angeli faciem Prima di
dona esse quibus nos reos
ondit esse cum diu iacemus
subiecti culpe iniustos nos ee
condampnos Venit xpus pate
fecit volumus composuit princip
zdesina morte nobis medi
cina adoptauit ut no esset
ostr onstr tantu volumus s;
sanator Primum ad verbum vere
xpus sic ipse ait Non sine
nisi ad oues que perierunt
domus isrl ad populum eni
isrl Primum uet s; qz no esset
credituri pphta no tacuit dicens
Primus ad syon dc Ecce assu
zierlm euangelizabo zvide
zno erat ex eis quidem qui in
iret consilium zinterrogatus res
ponderet verbum Ex quia adge
tes tristibus sequitur Ecce seruus
meus suscipiam eum electus
meus complacuit sibi in illo anime
mee dedi super eum spm meum
iudicium proferet gentibus Prima
vis ordine mre liberacionis

nesciuit dyabolus scriuit tamen quod pro
saluacione hominum xpistus aduenit
sed quod sua ipsum nos morte redi
meret ignorauit. Unde tamen accidit
Nam si ille xpistum per mortem re
dimere humanum genus sciuisset
non utique eum percussisset. Verum quod
nouit dyabolus per salute humani ge
neris xpistum venisse eciam testi
monio docetur. quia ut vidit pri
mum cognoscendo dicens Quid
nobis et tibi fili dei venisti an
tempus perdere nos. xpistus sicut pec
catum quod pena dignum est non
admisit ita penam peccati nostri
suscepit ut per indebitam penam
suam debitam ablueret culpam no
stram ut per hoc amitteret dyabolus
quos reos tenebat. Dignum enim
erat quod qui nichil peccati admi
serat. Ipso quod iniuste tenuit amisit
quia in iuste redemptorem no
strum occidit. Illusus est dyabolus
morte domini quasi auis. Nam
xpistus ostensa sue carnis morta
litate quam in tenenda ille appe
tebat abscondit diuinitatem ut
laqueum quo eum velud auem
improuidam prudencia iusticie
deciperet. Nam si in nouo
xpistus non occideretur homo
dyabolo per reuocacionem deditus non
absolueretur. dyabolus enim corpo
ralem humanitatis inspexit que
non petebat quia latebat diuinitatis
eius captus est quia latebat.
Est enim in xpisto hamus diuini
tatis. esca autem caro. Linea genealogia
que ab eo xpisto recitatur. Et e con
tra hec linea deus pater est. Hec
quod dicit apostolus. Caput xpisti deus

et lucas linea generacionis xpisti
ab ymo usque ad summum contexit
incohat a Ioseph et consummat in deum
dicit qui fuit hely et perficit
lineam generacionis dicit qui fuit
dei. Idem dominus in infernum descendit
ut hos qui ab eo non penali
ter detinebant via appareret redire
ad celos. Secundum testimonium Ysa
ie prophete dicentis. Posuisti profundum
maris viam ut transirent liberati.
Via quippe xpistus in profundum
maris posuit quia in infernum de
scendens factus est ad celos revertendi
tendi monstrauit. Quod corpore re
xpisti statim ut de corpore occurrit
mox ad celestem habitacionem ascen
dit quod anticus pater non
dabat. Nam enim aduentum
saluatoris quamquam sine pena sup
plicii non tamen in celo sed in inferno
sanctorum anime detinebantur pro
absoluendis xpistus in infernum de
scendit xpistus ascendit in celum
descendit quidem carne sed pro
e maiestate. Secundum illud quod ait
Ecce ego vobiscum sum usque ad consum
macionem seculi. Quod xpistus ad dexteram
patris non quod dexteram corpoream
habeat pater sed dextera patris beatitudo
intelligitur sicut sinistra miseria.

Spiritus
Sanctus creator est
sicut pater et filius Testan
te propheta Spiritus domini fecit me et
spiraculum omnipotentis viuificat
me. Spiritus sanctus patris et fi
lii est et cum unum sint pater et filius
Trinitas nichil habet pater quod non
habeat filius. Nam enim nos
una duorum est consubstancialis semel

abeis precedit et simul in eos missi
bilem fiunt agminibus procedit
Ipm sacrum pignus accepit
etiam ut per eum in corpus fiet
credentes possitne pater et filius vere
essencialiter fiunt ipso salvatore
dicente ad patrem ut sint unum
sicut et nos unum sumus xpus non
tantum a patre sed etiam a spiritu sancto
se missum testatur dicente propheta
Accedite ad me et audite non a
principio locutus sum ex tempore
antequam fieret ibi eram et nunc
dominus misit me spiritus eius Ipse
sanctus pro eo quod consolatur sic paraclitus
interpretatur Verum paraclitus consola
tor dicitur et dona diuina dona sacra
mentorum distribuit consolacionem
anime prebens Credo equidem quod
magnam leticiam sentiunt quum
aliquid revelante spiritu dicit
Donum spiritus sancti in membris ecclesie
sigillatim diuiditur et singula
singulis dona tribuuntur xpus
autem omnem plenitudinem habens
graciarum Denique ita legitur plenus
gracia et veritate In xpo enim omnis
plenitudo graciarum est verum singulis
electis singula dona tribuuntur In
spiritu sancto omnis gracia donorum
consistit ipse enim prout vult graciam
donorum largitur Alijs donans
sermonem sapiencie alijs sciencie alijs
fidei atque ita unicuique virtute
spiritus sancti diuisio graciarum tribuitur
cum omnibus unus et idem habetur
Ipse enim eciam ineffabilia docet
que et proferre humanus sermo non
potest Ante aduentum domini tamen

prophete et pauci quidam populo iusti
donum spiritus sancti merebantur Post
ascensionem autem donum spiritus sancti
cunctis credentibus est distributus
sicut quod loquitur propheta dicens Et
erit in nouissimis diebus effun
dam de spiritu meo super omnem carnem Cunct
orum namque gentibus gracia spiritus
sancti tradita est neque in prius ut
in populo israhel sed in omni credencium
multitudine spiritus sancti gracia
manavit Aliqui non digni et re
probi dona sancti spiritus consecuti
sunt Danieli data est prophecia et Ba
laam viri et multi in fine dicturi
sunt domino virtutes in tuo nomine
fecimus Quibus dictum est Domine
Nescio vos unde sitis De aduentum
non tantum plebes iudea et sancti prophan
tes optauerunt sed fuisse eciam
nacionibus plerosque sanctos
viros prophetie donum habentes quibus
per spiritum sanctum xpus revelabatur
et aliquis eius optabatur ad
uentus sicut Job sicut Balaam qui
vticque de predicauerunt aduentum co
uersio gencium veri populo late
bat sed tamen consilio dei erat ut fieret
et tunc sancti prophetis occulte per spiritum
sanctum predicabitur aduentus
de Sic dicit propheta Cum appro
pinquarit anni cognosceris dum aduene
rit ostenderis Verum ergo revelatum
prius quod tunc carnalibus latebat
spiritualibus non notum erat Non
dum tamen manifeste dicebat eo
quod tempus oracionis non esset

Gemma est
Gerane pulcitudo
una quam hic bis vinc
do quam altam praemia illic exorebunt

glificabit Ecclie per xpm gemine
tribulacones sunt .i. siue quas
a paganis ptulit in mirtibus siue
quas ab hereticis pfert in diuisis
contractionibus vitiosis aut per
gratiam dei dissipat ptim pferendo
ptim resistendo Dicta ecclia gr
gentilium ptinacia z hereticorum
simul pe sapiam z pacienciam
studz docere si docetur sapia
cu temptat verbis docetur pa
ciencia cum cu temptat gladiis
Dic sancta ecclia male viue
tes inse pacient tollat ita ma
le credentes a se repellit Causa
pmitat heretice doctrine e ppa
gata ecclie si cum ea simpliciter
tandem fide vigebat heretica igr
occone ppagati sunt dolores
in fide z pacium hereses in qui co
eunt Nam clarius tunc mani
festatur veritatis asserto cum patuit
quelibet dissensio Dicta ecclia di
katholica pro eo quod vniuersaliter
pomnez mundum sit diffusa Nam
hereticorum ecclie in ptibus mundi
coharcantur hec no in toto orbe
diffusa expanditur Paulo testa
te qui ait Gras ago domino
deo meo pomnibus vob quia
fides vra annunciatur in vniuerso
mundo Hereses aut in aliquo an
gulo mundi cum in vna gente
inveniuntur hsari Eccla no ka
tholica sit per totum mundum exten
ditur ita comm gentium societate
gstruitur Cum sunt hereses nisi q
relicta ecclia dei pnatas o ele
gerunt societates Deqmbus dicitur
Dilo mala fecit pplus meus
dereliquerunt fontem aque viue
z effoderunt sibi cysternas dissipatas
que gtinere no valent aquas
Causa hereses ob quam venit sit .i.
adexercitationez fidei vts no perqua
sit e obscuritas diuinarum scripturarum
in qua caligantes heretici aliud
qua se res hz intelligunt ut
esse possunt quia rem quod
conficiunt hereses ia no sint chale
cum seruacio eciam no acquirunt
admichilum cum intendunt Heti
ci cum ingenti studio mendacia
sua defendunt z vehementi labore
ne adimitez ecclie bemat dectat
Deqmbus pphtam recte dr docuerunt
linguam suam loqui mendacium
z ut inique agerent laborauerunt
Dm no vicissim heretici mutuo
se lacerant cum alterutri i ppas
sectas se inducunt sic tamen
in bicem sese collidunt ut gtra
eciam par errorrs sepi docear
z qui in vice sunt diuisi in adu
sitate ecclie simul conficiunt vnuti
eis quibus proco quod tum valeat
hereses vident z hre veritatez hic
vndendum e Non io saluti ppone
di sunt morbi quia plures ita
gualiter mundi occupant ut pmo
saluti locum relinquant
Non posse
hereticos hre
verma nisi pecciam
katholicam cum e sic z anniti
bti Job Non pse placare o diu
potuerit u pcis Job sacrificium ob
tullisset opa bona q heretica faciunt
z iusticia corum nil pdest Testante
dno p Ieremiam Cuma mei oblitus
es ecclie e° annunciabo iusticia tua
z opa tua no pderunt Heretica q
vis lege z pphias adimpleant

doceo tn quod katholici no sit
no e deus incor gnentibus
ipso dno testante qui ait Si
steterit moyses z samuel coram me
no e aia mea ad ppl'm istud
Eice eos a facie mea z egrediant
Moysen quippe z samuel le
gis accipi manifestu e z pphas
Et nos quamuis licta ope im
ple gtendant p errore tn im
pietatez absolui dei faciunt z
amsior coetibus separant Pa
ganus z heticus ille quia nunq
fuit tn dei pplo z iste quia re
cessit a dei pplo z utiq recede
tes a xpi ad dyaboli ptinent
corpus tam ab ydolatria ad mo
sium ul heresim transierunt Sus
pphtam De malo ad malum labunt
z dnm no cognouerunt quia demu
fidelitatis errore ad alium transie
runt cuius doctrinaz quisqz sequit
hnius z filius nuncupat Dicit p
pphtam amorreu patrem z cethea
matre esse ysrl deus d. Vos utiq
nascendo si imitando sit in me
liore pte filii dei nuncupant
qui pcepta dei custodiunt Unde
z nos no na si adopcone clamamus
d Pat m. qui es in cel Non
solum tn unitate si ex imita
cone filius pt dei locari ita m
de z in carne filii abrahe z in
gnsacone z filii dia nuncupant
Ac phs illi sut abrahe qui eis
imitant fidem no qui ex eius
sut carne de errore auctoris t
hut agnosciaz z nom z culpa ut
ipsius vocabulo censeant eius z
sequunt errore sic ecce pgam
in apok d. habentes doctrinaz
balaam z yezabel Doctrinaz ig
Balaam d. dyaboli hic p imi

tacionez no p pnciam corpalez
Philozophi
P
genetiud no sic
oz dim qui aiatos i anglos
incidunt pbaritates suos est
illis media or dni ad mortem
sic nobis xpus ad uitaz Multum
mundi phi pdicaunt in diuisione
tpm cursu vs federa ac dissensioe
elemetor z tn hoc insi adeo
habuit volando eni supbe ut
aues aerum z ungentes in p
fundum ut pisces maris z ut
pecora gdientes tram despexe
runt vnm tn auctore eor tota
mete intellige noluunt Unac
no pnt aialia bruta intirogare
quia nesciens ronatiua Ideo
no dissiles gentiles hoies
aialibus qui talia no gsidantes
ipa amplius diligentes nsqz
ad eor cultum euanuerunt
bia xpus e Qui q's mea no
gdit non e qno bemat ad dm
phi at mundi utiqz cognouerunt
si quia illis displicuit humilitas
xpi in min bm trasierunt z no i
bia m to q euanescentes glam
dei z nec da em umitauerunt z tti
tudinez bie relinquentes via
fructu incidunt error Omni
bus unicuiqz e scire q appetit Sed
no e id q appetit apphendat
Inpfecta quippe sapia e quo
tendas scire z nescire it pquod
ppediat ire Quid eni pdest
si q's famis tpe vbertatis regi
onez videat z via pquam ad illa
pgat ignoret Ecce pnaz q's q's
ignorat quit si via pdit eta
do gdit z no pficiendo quanto
q plus ambulat tanto mag

abeo q quit elongat Er via
regia hic e xpm desent et si
videat civitatem alonge videt
quia non pbiam non e quo ad
eam pervenit Et si ex adverso pde
sertum leone invenit semetip
redarguit dum ad eas fancibus
hesit
Item via pquam it ad xpm
lex e pquam vadunt ad deum
qui ea ut est intelligunt
Sanctarum scripturarum altitudo
quasi montes pascue sunt ad
quos dum quisque in stoles gste
dit pascue in refectionis ref
fectionem in venisse gaudet In
scripturis sanctis quasi in montibus
excelsis viri pfecti hunt sublimia
intelligere quibus gressus contemp
placionis quasi cervi erigunt
Simplices quasi pua animalia
inveniunt modicos intellectus
ad quos humiles ipsi confugiunt
Scriptura sacra in fronte sermonis pmul
secundum hystoriam humilis vi in
ntibus eum excellencioribus aut
virtus altius incedit dum eis
sua misteria pandit ac phec
utrisque mare animus competit
pfectis Scriptura sacra pbinus eum
qz lectoris intellectu variatur sic
manna qz pfecti uen pro singulorum
delectacione varius dabat sapo
re Iuxta sensus enim capacitatem
singulis sermo doctrinis congruit
cum sit pbinus ceterisque intellectu
ipse tamen pmanet unus in verbis
veris suis quedam apta reperiunt
ut intellectus lectorum estudium an
geatis Nam si cuncta patent
stati intellecta vilescerent Porro
si cuncta clausa existent gfestim

diffidenciam gignent Ne ergo de ob
scuris desperatio fiat ea que ma
nifesta sunt faciant et ne de
intellectis fastidium existat ea q
clausa sunt desiderium excitant
Nam pleraque quanto magis latent
sepe tanto magis dulcius pbent
In scripturis sacris sepe ea q futura
sunt quasi facta narrantur sic
e illud Et dederunt in escam meam
fel etc. s. in po me aceto Ozi
tur futura quasi pterita scribuntur
nisi quia ea que ad huc facienda
sunt in ope iam facta sunt in divina
pdestinacione Nobis igitur temporalis
accedunt q conditori omnium sine
tempore pendent Propterea prophetia verbis
futurarum gesta pteritis misce
rebus ut ita teneantur illa futura
quemadmodum ista tenentur gpleta
hoc enim suo ppria desiunt
loquitur sit in ppria velim de
ecclesia Et sic in psona effrayim
deletricis pfactus dominus pliuqz
ordea posuit Ideo quia non opa
tone maneum deus si dicendi
in pio opatur sic scriptum e dixit
et facta sunt mandavit et creata sunt Et modo
in scripturis sacris una vox repetitur
sua aut confirmacionis ca e ut
misterii sic lex et gra sic intim
et pfecte sit bonum et melius lex
divina in verbis constringantur ptibus
In hystoria et in preceptis et pphetiis
hystoria e in his que gesta
sunt Precepta aut in his que
iussa sunt Prophetia in his que fu
tura sunt pnunciata Lex divina
tripliciter sentenciada e in primo
ut hystoriace Secundo tropolonice
Tercio ut mistice intelligatur
hystoriace namque iuxta litteram

Tropolice uero moralem scientiam
tas insuite ut intelligat mo
spiritalem sciam Ergo sic hysto
riace fidem oz teneri ut eam
z moralit demum intptari spua
lit intelligere tam z un x pcept
sunt sic tam adamorez dei ptinet
vij adhomines Illa tamen que ad
dm ptinet inbina thabula scrip
ta fuit reliqua vij in secda
In prima thabula trium mādator
hoc primum est Diliges dnm din
tuu Insecda Honora prem tuu
z mrem tuam Hinc e quod sal
uator interroganti sebe ait Hoc
preceptum e primum in lege Audi
y dus deus tuus vnus e hoc
e primum Secdm aut sile e huic
Diliges proximum tuum sic teipm
Primum namqz preceptum deprima tha
bula dr quod addeum ptinz aoiem
Aliud uo dealia thabula q ad
homines ptinz dilectionem

Septem
esse aiut certas reglas
Solomonis scriptis septenas
Secunda sapientes exponunt // Pri
ma e dedomino z eius corpore q
debeo aut adeum loquitur atqz
inuna psona uno caput uno
corpus ostendit Dic ysa dei In
duit me vestimento salutari
quasi sponsum decoratum corona z
quasi sponsam or. mo suis In
una eni psona dupliti vocabulo
nominata z cap. i. sponsum z eciaz
i. sponsam manifestauit Prom
nondum in scriptis cum spualit
caput describitur cum z caput z
corpus a cum conuertz tuseat ad
utrumqz aut abaltero adalterum sic
q q capiti q corpi conueniat pru

dens lector intelligat // Secunda
regula e decorpe dni uo et
permixto Dic eni ad omnes
loquitur scriptura ut z boni re
dargnant cum malis z mali
laudentur pbonis Oz q adq
ptineat qui prudens legerit
discz // Tercia ra e delitera et
spu i. delege z contra legem pp
precepta facienda monetur quia
p spua operum innuuntur uel
q lex no tm hystoriace sed
eciam spualiter sencieda sit //
Quarta regla e despe genere p
quia po ptoto z totum ppartem
accipitur ved si vni uel ciuitati
loquatur deus z eni intelligatur
coniunge mund totum na hic ad
nsus vna ciuitatem babilo
nia duas pysa conuenitur du
gt eam loquitur tuasit adgenus
despe conuertit gt mund simulez
Certe si no dicet adusqz vnum
sum orbez no addet insira ge
neralit z disperdam omnez tram
z visitabo sup omnem orbez
mala z scelera que fecerunt
admonicionez mundi ptinencia
Vn zadiecit hoc e consilm meum
q cogitaui sup omnez orbem
tram z hec manus extenta
sup omnes gentes Et psona
supsona babilonie argunt
vniuersum mund z ms adecade
quam dereguie adspem reuertitur
duos que eas conuenit spalit
coniungunt Ecce suscitabo sup
eos medos Nam regnatorz
Balthazar amedis obtenta
e babilonia Dic z nomine
egipti ex psona eiusdem tors

vult intellige nunc dicens quare
ne faciam egiptios adversus egip
cios et regnum adversus regnum
cum egiptus non multa regna sed
unum regnum habuisse dicitur // Quinta
regula est de temporibus per quam aut
pars maioris temporis propter minorem
indicatur aut pars minima temporis
propter maiorem intelligitur.
Hic est de triduo domini sepulture
Dum ut tribus plenis diebus
et noctibus iacuit in sepulcro
sed tamen a parte totum tridui accipitur
vel secundum illud quod quadringentos
annos predixit deus filios israel
in egiptios servituros et in exo
dos ut tamen quadringentos annos
servierunt. Cum enim durante yo
seph in egipto dilati sunt et
statim post quadringentos annos
compressi sunt ut fuerunt repromissi
sed quadringentesimo xxx^ta anno
transactis ab egipto recesserunt
Sexta autem regula est de recapi
tulacione. Est enim recapitulacio
dum res preteritas causa futurus
infarcitur gestis. Hic in genesi
Dum in vi° die hominem dicat
fuisse factum deinde recapitulat
formacionem dicens formavit deus
deus hominem de limo terre. Hic
non ibi completis omnibus o
peribus suis dicit deus vii die re
quievisse recapitulando sub
iungit iste generaciones celi et terre
quando create sunt in die quo fecit
deus celum et terram et omne virgul
tum agri antequam oriretur sol
super terram et homo non erat qui opa
retur terram sed fons ascendebat
de terra irrigans omnem superficie
re sed omnia recapitulando in se
rie narracionis rebus futuris
nectuntur cum in te sex dies sciam
sed patrata videntur // Septima
regula est de diabolo et eius corpore quia
sepe dicitur eius capiti que suo
magis conveniunt corpori sepe de
eo dicta videntur membris que non
nisi capiti conveniunt. Hic in y
saia ubi dicitur contra babiloniam hoc
est contra diaboli corpus multa diversis
simus propheticus tenoris ad eius capud
id est dyabolum oraculi formam dirivat
Quomodo cecidisti de celo lucifer
qui mane oriebaris

Quidam eos non
recipiunt vetus testamentum
pro eo quod aliud in tempore
prisco aliud agatur in tempore
novo non intelligentes quod deus
quod cuique congruit tempori magna quedam
distribucione concesserit
sic in lege imperat sacrificias in
eclesia vergimtes in lege oculum pro
oculo auferri in eclesia alteram pre
be percucienti maxillam sed illa
propter fragili populo ista non perfecto
utraque tamen pro tempore sua cuique con
veniencia commodans. Et tamen pro
ista mutacione non dicendum est deus
credendus mutabilis sed pocius in die
admirabilis predicandus est quia ma
nens incommutabilis quod cuique
ut cuique tempori commode fuit
magna cum discrecione concessit
Quibus vero testamentum in ore culpe
erat preterita quia in eo non ipsa veritas
sed umbra veritatis adeat. Nam
in novo testamento cetera alia
legoris manifesta facta sunt quia
deum que in illo populo umbre
veritatis designaverunt desiderando

nobis percipimus illis enim forni
catores et rebelles in mire promissa
sunt ut nocebant. Intestabiles
aut nonos grauiter aut ad usum
dampnatur si admittant.

Fidei symbolum
Et dominica oratio pro tota lege
sufficiunt. Etiam ad celorum
regnum sufficit capescenda. Dominica
enim latitudo septenaria in eadem
dominica oratione et symboli trinitate
concludit. Unde propheta. Ista adhuc
inquit audiui a duo deo concitans
super bruniciam terram attendite
et audite eloquium meum. Per hec
abbreuiata an illud intelligitur
quod dominus de domnem legem et
prophetas in duobus preceptis di-
lectionis dei et proximi pendere ait
per ipsam orationem dominicam vel
symboli trinitatem. Inquirentes ut
supra dictum est. Dominica septenarium
noluit transcendere altitudinem.

Solam
Ecclesiam
katholicam esse bap
tismum et salutem. Zacharias propheta
testatur. In die illa inquit erit
fons patens domui Dauid et
habitantibus Ierusalem in ablucionem
peccatorum et menstruate. Domus Da
uid ipse et urbem Christi est ecclesia. Inde
manat fons in ablucione peccatorum.
Heretici autem idem sed imaginaria
ordinatione faciunt. Sed quod illis bap
tismum non ad remissionem peccatorum
sed ad supplicium testimonium datur.

Dei sinus
Ad ulsitate ulla non
frangitur sed priuatis
defensione ultro se etiam of
fert ut virginia primitate defi
dit. Sepe cum discipulis ad minimum

eligunt qui suos doctores ad
coronam precedunt et qui sunt in
ordine posteriori sunt non minori
mercede primi ultro sancti viri
se in agone periculo debent
offerre iusticie. Quando tamen si agonis
fructum vident uberiorum non
debent declinare laborem pro eis.
Et si maior est labor quam caritas
lucri declinandus est labor
quo minimum committitur augme
tum utrumque enim fecit apostolus qui
in periculis ultro se dedit ubi
maximum caritatis vidit lucrum et
sapientibus periculis se abstulit in
quo forciorem laborem quam
lucrum esse prospexit ultro se Pau
lus apostolus apud Ephesum
periculis abstulit quia pociori
periculo lucrum vidit. Damascenus
periculis se subtraxit se ipsum
quia nullum periculis ipsius ar
bitratus est fructum. Distat
quo ad meritum quis sese offe
rat ultro vel quo modo summam
dei fugam ab alto. Ergo non
vult ipse ducatur. Nisi quod pro fru
ctum decetamus iustus gaudet
et pro passionis violencia refugit
subire quod dolet. Accipe exem
plum audiendi subtrepidacione
mater deus bellandi in quo
excitatur quis in plus et expanda
ciam etiam in dictum et prioris
amministratione monet. Accipe
exemplum martyri de reparacione
humani corporis ad salutem du
cuius et de spe reparationis gau
det et de impressionibus sentit acerrissi
poculis gaudet.

Est si apostolo data
Et uita signior pro fi
dem gleticus intendat

cerne tamen edita e virtus ope
rum et 2° virtus signorum ita ut
in eccia plus e bonum vivere qua
signa facere Et etiam nunc ea
signa non faciunt que sub apostolis fa
ciebat ea ca e quia tunc opte
bat mundum miraculis credere nunc
vero iam credentem oportet bonis o
peribus coruscare Nam ideo tunc
signa faciebat quatinus fides
roboraretur Iam in fide miracula
querit requirit vanam gloriam
ut laudetur quia Septimum est
enim lingue in signum sunt non
fidelibus sed infidelibus Etiam
signum non e fidelibus necessa
rium qui iam crediderunt sed infide
libus ut convertantur Nam
paulus pro credencium infideli
tate patrem publii demum sine
febrium vertibus orat infir
matem non thymoteum fidele
in oracione sed medicinali curat
ut novus miracula pro credulis
non pro infidelibus fieri antiqua
antixpus appareat virtutis ab
ecclia et signa cessabunt quatinus
abiectione ecclie visa antixpus
statim ea persequitur audacius
Urbanus malitatem cessabunt
sub antixpo ab ecclia miracula
et virtutes ut per hoc sanctorum
claleat paciencia et reproborum qui sca
dalizantur levitas ondatur et per
sequencium audacie fortior efficiatur

Quinto
qui secundum
professionis sue noram
aut non vivunt aut alii vivunt
antixpus e plerique aut ante
xpi tempora non visuri sunt
et tamen in membris antixpus inhibere

di sunt angelice bernat anti
xpus multa enim membra pres
sennit tempore actionis multo tamen
primum pervenerunt Iuxta apostoli
sentenciam qui iam misterium iniquitatis mi
sterium operari illud affirmat et
aliquamdiu revelet Magnitudo signorum
signorum fiet sub antixpo ut electi
si fieri potest in errorem mittantur
Electi quo sunt in errore mit
tendi sunt in errorem titubacionis
admodicum pusillanimitate periculorum
non tamen decidendi sunt a stabili
sua tiorum impulsu atque signorum
In 2° ponit si fieri potest extima
electi pene non possunt sed cito resipiscen
tes cordis errorem religione co
herebunt scientes predicta adversarios
esse ut dominum hec fecerunt adversarios
non gaudebunt sancti Tamen mire
stimulus signa prodigia antixpo
dum venit ut etiam electis quod
dam signa cordis scrupulum
quod tamen melius consuperet eo pugna
fiet in deceptione reproborum et electorum
probatione eadem signa fiunt Iusto
tempore paciencia gloriosi erunt sancti
non per miracula sed fiunt miro p[illegible]
ore Illi enim persecutores sustine
bunt et facientes prodigia primum et du
rius bellum sustinebunt quam
nos primum qui persequentes sed etiam
gratia coruscantes miraculis di
micaturi sunt Secundus sub
antixpo desinet synagoga que
in ipso adventu salvatoris variis
e presenta domini duas in mirum
cotidie magnas credulitates et
ligatus credulus tamen et subactis
tribus qui iam et solvendus
Ita tamen ligatus facere non potuit

quata solutus faciet Quanto
propinquius finem mundi dyabolus
videt tanto crudelius persecuciones
concitet ut qui a se cum suis dampna
dum conspirat socios multiplicat
cum quibus iehenne igni addi
cat Veniat breve tempus videns
restare diabolus ut dampnet tanto
in maiori persecucione ira movetur
divina iusticia permittente ut glo
rificentur iusti sordidentur nequam ut
ledyaus crescat dura dapa sua
eius devina dampnacionis sua

Irchiadow
Ipacis scorum est in hac
vita nos perfectos Erunt autem
eit plenitudo pacis dum addi
contemplacionem absorpta carnis in
firmitate conbalescit rex motuum
sit Apostolus ait In brevi perfectum
in mensura plenitudinis christi fratria et pro
inetate sinvenitur que perfectum
in perfectione ordinis peccatis replena
est robusta Venamus inunus filiorum
dei nomine homines fideles vo
centur in ocio quod hanc corrup
cionem patitur adhuc neque
sentitur ad deum sunt accepturi
plena filiorum dei libertatem dum
corruptibile hoc induit in corrup
cionem Tunc deus perspecaliter
cognoscit In futuro quisque electus
facie ad faciem putabit ut ipam
speciem contemplet qua nunc per
speculum videre conatur In hac vita
electorum unus adderetam primarum
reprobis qui ad sinistram erunt
sunt etiam dei complent Infe
aut sicut zyzania a frumento
distinguit

Iudicium diem novit
christus ieronimus dicit et scire
discipulos noluit Tamen

dicat idem dominus propheta die
solucionis in corde indicat se
non nescire sed nolle indicare De
domo dei septum est incipit
iudicium quia electi in domum domi
nis per flagella indicantur impii
vero illic ad dampnacionem indi
candi sunt VII sequuntur Et at
primum duobus quibus sinus cordis
non credidunt ad districti examinis
iudicium nisi iusticia iusti secunda
est nisi pietate divina ut ipsa
iusticia quacumque iustus est deo
iustificante iustificet Alioquin
apud deum ipsa est peccatum In
et quod ait Iob Innocentem et impium
ipse consumit Consumet quippe
a deo innocentes quia ipius inno
cencia liquidius requisita est
sine innocencie comparata non ius
ticia nunc pietatis ibi hoc iusti
ficet consumit id est ad impius
quia examinis divini subtilitate
requiritur qualis detecta impii
iustificacio dampnatur Condep
nabitur simul iustus et impius sine
carnis dampnacionis non pena
doctus pariter et indoctus moriuntur
non pena dampnacionis sed
morte carnis Omnia autem per
giunt ad locum unum dum morte
temporali interiam iustus et impius
veniunt Et vero autem dissolu
Dicit per Salomonem dicit Quid
plus habet sapiens absurdo nisi quod
illic pergit ubi vita est Ergo iterum
omnes pariter veniunt Vita ubi est vita
non pariter pergunt Generatur est di
vinum iudicium unum quo hic iudicat
et iustitia alium quod postea iudicantur
nec illic iudicent Horum quibusdam

ad purgacionem pficit pena
temporalis quibusdam uel hic in
cipit dampnatis et illic pfecta
spatur pdicto. In iudicio autem re
probi humanitatem xpi in qua iudi
catus est videbunt ut doleant
diuinitatis condicionem utique ad gaudium
deuenient. pdiuersitate consciarum
cunctis apparebit in iudicio xpus
electis et terribilis reprobis. Tam
qualem gratiam homo tulit
talem et iudicem videbit. Manen
te in sua tranquillitate xpo illis
solis terribilis apparebit quos
conscientia sua in malis accusat.
Ordines iudicandorum in or
dine sunt differencie uel ordines
in iudicio hec est electorum et reproborum
qui tamen diuiditur in quatuor
ordines pfectorum. Ordo unus est
qui cum domino iudicat et alius
qui iudicatur utique tamen cum xpo
regnabunt. Similiter ordo reproborum
partitur in duos hii qui intra ecclesiam
sunt mali iudicandi sunt et dampnandi
nandi qui non docet eciam in be
mendi sunt non sunt iudicandi
sed tamen dampnandi. Primus ergo
ordo eorum qui iudicantur ut pere
ant opponitur illi ordini bonorum
degens sunt qui iudicantur et reg
nant. Secundus ordo eorum qui non iudicantur
et pereunt oppositus illi ordini pfectorum
in quo sunt qui iudicant et regnant.
Tercius ordo eorum qui iudicantur
et regnant illi ordini est contrarius
degens sunt qui iudicantur et pereunt.
Quartus ordo eorum qui iudicant
et regnant opponitur illi contrario
qui non iudicantur et pereunt. Ge
henna punit sine in primo dum

a hic pfinis inicio incepit tractatur
punitur ut iuratum videat autem
dum in fine dampnabitur ut de
bitas penas persoluat.

Duplex est pena
dampnatorum quorum et
mentem urit tristicia
et corpus flamma iuxta vicissitu
dinem ut qui mente tractauerunt
quod pfecerunt corpore simul et anime pu
niantur in corpore. Ignem gehenne
ad aliquid lucere sciendum est ad aliquid
non lucere credit hic et lucere scire
ad dampnacionem ut videant unde
doleant et non lucere ad consolacionem
ut non videant unde gaudeant.
Apta sit iudicans de camino trium
puerorum ad exemplum ignis
gehenne. Nam sic ille ignis
non arsit ad tum puerorum suppli
cium et arsit ad soluenda ligamenta
vinculorum. Ita ignis gehenne et lu
cebit miseris ad augmentum penarum
ut videant unde doleant et non
lucebit ad consolacionem ne videant
unde gaudeant. Inter huius vite
et future infelicitatem interest distancia
Hic enim et miseria est pcuratum
doloris et tenebre pter lucis admissionem
quorum utrumque in hac vita est miseria
aliud non est in inferno autem utrumque

e

Sicut fasciculi lignorum
ad combustionem de silvis
colliguntur, ita in die
iudicii similes culpe reos suis
similibus iungunt ut eos equa
pena constringat quasi in fasciculum
quos actus similes facit. Dicit unus
quisque sanctus in futuro iudicio pro qua
litate meritorum glorificabitur. Ita
et unusquisque impius pro qualitate
sceleris condempnabitur. Unde
dicit in futuro supplicio dampnationis

ordo sit nisi qualitate criminum distinctio et penarum propheta firmante dicitur. Quorum suorum supplicium addita pena defunctis sic apud inferos dimittitur sermo predicat eternum. Hic pangendus in suppliciis dicitur Post timoti admoneant filii eius et iudicet. Secundum sententiam doctorum in iudicio puniendi sunt metu dolore. Quomodo bis sunt istorum glorie beatitudinem meruisse. Sicut videntibus propinandus est. Quando subacti in bonos angelos. Qui cum eis qui deperire eius crux in ignem eternum mittendus est. Dum sublatus fuit Deus ut dampnet multi electi qui in terrore imbe- medi sunt duo ad iudicium venire metu concutiendi sunt videntes tale suma in primum esse punitum quo terrore purgandi sunt. Si anima si quid eius ex corpore peccati remanserit metu ipso quo dampnari eum conspiciunt purgabunt. Isti quoque vocabuntur per ne in die iudicii qui non electi videntur et sic dicente propheta. Dominus iudicium adiungere et devorabit abyssus multa et comedet partem domini. Quippe domini devorabit quia illos in infimis absorbebit qui nunc in preceptis gloriantur celestibus. De quibus etiam dominus dicit: In illo die. Domine nomine in nomine tuo prophetavimus et demonia eiecimus et virtutes multas fecimus. Tunc confitebor illis quia nunquam novi vos. Discedite a me qui operamini iniquitatem. Nescio qui estis.

Non facient vel futurum cor insensorum iustorum compassio dampnatorum condolendi affectum nisi tantum et sanctorum contemplatione gaudium ut tale nullus turbat introitus. Hic comparatio color candidus nigro colori sit pulchrior. Ita et sanctorum requies comparata dampnatorum malorum gloriosior efficitur. Hic in sancte nunc sit utriusque vicis. Crescit ergo sanctorum gloria. Dum debita dampnatur in inpii pena. Post resurrectionem. Fuit incarnatione primissa celorum ascensio dicente Christo ad patrem. Volo ut ubi sum ego ibi sint mecum. Hic in membra capitis sunt et bonus ipse et in vobis venit ubi ipse ascendit et nos ascensuri sumus.

Incipit capitula libri secundi

Sermo de Sapientia

Capitulum primum

Omnis qui secundum deum sapiens est Vita inta cognitis dimit est Cong-nitis diuinitatis virtus boni operis est virtus boni operis fructus et inta(tis) est Cum secundum seculum sapiens est cum deum stultus est Vnde propheta ait Stultus factus est omnis homo absque sciencia Primum est scire studium querere deum deum honestate vite cum innocencie opere Nullus sapienciam dei plene percipit nisi qui se ab omni seculari conuersacionem abstrahere attendit Vnde et scriptum est Sapienciam scribe in tempore ocij et qui minorat actu ipse percipiet eam Non parue intelligencie ad ante puenit qui scit secreta dei se penetrare non posse Que autem deum recte cognoscimus quando cum perfecte scire nos denegamus Vnde quedam nescire quaerunt Nullus autem in culpa maior est quam ille in dimigneorat Inuestigacione veri multorum est querere si paucorum in venire Ea autem que super hominis intelligencia sunt scrutanda non sunt Eundem quod super hominis intellectum est scrutandum non est Consilio autem diuino suauandum est ut hec credat esse institutam quod diuine placuit voluntati Non enim potest esse iniustum quod iusto placet iudici Omnis ratio confessionis comparacione consistit Melior est autem posteria veniens quam comparacione sua Nam illa vera est ista dubia Ad maiorem culpe cumulum pertinet scire quoniam quid sequi debeat et sequi nolle quod sciat Vnde et dominus Seruus inquit sciens voluntatem domini sui et faciens digne vapulabit multis plagis Iacobus sciens inquit bonum et non faciens peccatum est illi Simplicitatem cum ignorancia vocari est stulticia Simplicitatem non cum prudencia vocari sapienciam Utile est multum scire et recte viuere Quod si utrumque non valemus melius est bene viuendi studium quam multa scienda sequamur Sciam veris non esse bene multa scire si esse pro magnum bonum bene viuere Nichil prodesse scire omnem prudenciam rerum cum ignorancia dei et nichil obesse scientibus deum ignorancia mundi perfecte autem scit qui deum prius et ista non prodesse si pro deo scit nichil obesse cuncta si per simplicitatem aliqua de elementis indigne senciat dummodo de deo bona premittat Nam qui modo de incorporeis corporeis que naturis nequeat quamvis disputare bene tamen illum facit intra recta cum fide

De fide Capitulum Secundum

Non posse ad veram beatitudinem
peruenire si per fidem. Verum
tamen esse qui credendo
recte bene viuit et bene viuendo
fidem rectam custodit deus si credi-
mus in vocatur et colitur ac perfec-
tius perfecte laudatur. Credit non
tamen id credendum est quod ipsum carnis
dimensionem sed magis etiam quod intellectu
met aspiramus i. deum. Sine
fide nemo placere potest deo. Omne
enim quod non est ex fide peccatum est. Fi-
des necessitatis vi extorqueri sed
ratione atque exemplis suadetur. Ra-
tionibus autem cogitur violenter
penetrare in eis non potest. Exem-
plo persuadetur fides. Ut ait Gregorius
nouelle arbores tamquam signis
sed tamen violenter impressit dum
laxatur in id quod fuerat consistum re-
uertitur. Sit homo libero arbitrio con-
ditus sua sponte discutit ideo
ita sua nescius questione crede-
re retinuit ad eum ut libertas
agnoscat arbitrium per ipsam non
veritatem et bursionem (?) gratie per accep-
tam fidei veritatem sine corde re-
spicit deus fidem ubi non pos-
sunt se homines conuersare qui
bene sciunt veritatis professionem et
corde retentat errores impiete.
Sit non prestat fides que ore
retinetur et corde non creditur. Itaque
prestina fides que corde tenetur
si ore non proferatur. Vetuli in fide
ita quosdam obiurgat dicens Pro
ut fides ablata est de ore eorum
ffides enim que corde creditur confessione
oris ad salutem proficit. Vana est
sine operibus fidem et frustra
de sola fide blanditur qui bo-
nis operibus non ornatur. Item
etiam prestat dicit et mundo mori

Nam fere citius mortificare
semper est fere et non mori simula-
tio ypocritarum est. Tamen per fidem quo-
modo dei habent et operibus ob-
seruant exemplum Balaam
sequuntur qui cadens ope apertos
oculos habent ad contemplacionis
fidem. Carnales fidem non pro-
uenire dum sed proprio querunt
temporali. Vnde dicit Iesus
nunc quia vidistis signa sed quia
manducastis panem. Christianus
malus dum secundum doctrinam
christianus non viuit etiam ipsam fi-
dem quia verbo colit aborta
temptatione facile perdit. Multi
fide tamen Christum sequuntur ope vana
fide et doctrina dei seruiunt
multam fidem Christi ex corde non
amant sed humanis timore eandem
ypocritam tenere simulant et qui
non apte putant esse mali per
rem fide boni nascuntur. Multi
totos mundi aliqui per fide et non
quidem proficiunt ipsi non amore
terreno implicati celestia non
querunt sed verbo tamen fidem de-
fendunt. Tamen quidam perfide ce-
leticos in scriptura sed per arrogan-
tiam eos qui ipsius ecclesiam sic
contempnunt aduersarios quidem
fidei consistant per infidelitatem
sed fideles primum faste superbie

Quamuis
non nulli fide
atque operibus sanctis
videantur esse perfecti tamen quia
prauant caritatem dilectionis
nullum habent incrementum virtutis
Nam sic dicit Apostolus Si tradi-
dero corpus meum i. ar. a. ca. aut
non h. nihil michi prodest sine

amor caritatis. Germanus quippe est
dat adbitudinem preminere non
potest quia tota est virtus caritatis
ut ait propheta et nutrimentum sine ca
ritate esse credat. Nullum premium
caritate pensat. Caritas enim omnium
virtutum tenet principatum. Quam
et vinculum perfectionis ab apostolo dicitur
eo quod vinculis eius virtutes vin
clo religantur. Dilectio dei morti
comparatur dicente Salomone: Va
lida est sicut mors dilectio. Ideo
quia mors violenter separat animam
a corpore. Ita et dilectio dei violenter
separat hominem a mundano et carnali
desiderio vel amore. Cum dei pre
cepto contempnunt deum non dili
gunt. Regem enim rege diligimus
si odio leges eius habemus.
Tenenda est tamen sanctis viris
humilitas caritatis et quanto se quisque
subtrahit mundo tanto opus est
ut se sciat bonorum gratias.
Caritas in dilectione dei et proximi
constat. Quantum autem ipse dilectionem
dei qui a caritate non dividitur
proximi. Cum a caritate superna se
cernunt adhuc caritatis participatione
separantur non potest deum diligere qui
nosceretur in proximi dilectione errare
rade xpus deus et homo est. Toto
to ergo corde xpm non diligit
qui hominem odit. Bonorum dis
cretionis est non odire vias sed
culpas et vitia dicta non spernere
sed probare. Cum imperfecti sunt in dei
amore sepe abitus separari di
sponunt sed pondere viciorum gra
vati rursus ad vicia que optant
relinquere revoluuntur.

Qui male
agere non desistunt va
na spe in diligenciam

dei pietate in quantum quia ipse
regnaret. Si ab actione prava
cessaret. Metuendum valde est ne
quis propter spem venie quam promit
tit deus perseverant peccare neque rursus
iuste peccata distringit veniam
desperent sed utroque periculo devitato
et a malo declinemus et de ipsa pie
tate veniam speremus. Unus
quisque in stultis spe et fortitudine
nititur quia nunc illum ad gaudium
spes erigit nunc ad fortitudinem
timor vehementer addicat.

Incedimus peccantibus
nobis deus sua dona non
abstrahit ut ad spem divine
propiciacionis mens humana confu
gat. Nam non potest quisquam spem
qui peccantem suis beneficiis pro
vocat ad se redire. Confessionem
hominis non esse humane virtutis.
Nam si confessione boni operis
non in nobis deus operatur. Cur
propheta dicit: Confessio et magnifi
centia opus eius. Ab illo enim
nobis omnia bona gratia preveni
ente donatur. Nam ut boni operis
dedimus per confessionem dei mere
remur profecto hominis domini dei est
ut a se quisquam sed a domino dirigi
potest. Non enim quidquam boni habet
homo propriis cuius via non est eius
testante propheta: Scio domine quia
non est hominis via eius nec viri
est ut ambulet et dirigat gressus
suos. Errant liberi arbitrii defen
sores nichil posse in bonum sua
prevalere virtute nisi divine gratie
sustententur iuvamine. Unde per prophetam
deus dicit: Perdicio tua ex te tan
tummodo auxilium tuum ex me. Ut per
cas tuos [illegible] ut salvere meo
auxilio hominis virium supera

gra no ut veniat in bene
s postqua bene fac atq ad in
digna meter venies faciat i ea
ultimu qd remunerez qui solum
in benat quod punirz Clend
em cose ille latro meruit qui
de fantibus diva[1] crem ascendit
de cce padisum adiit deus quide
ille z signo saglome tenent
ne s diva gra in cce mutato
e Dicend quod z ira sit insti
in hiis que recte agimus z dei
gra eo q eam uleamin h em
z dantis dei z accipientis e ho
nus sit z pane nrm dicamus
que in ade acape postulamus
Opitalis gra no omnib distribui
s tm in electis donat Non em
bim e fides qua licz z si plurimi
paipmt divisa dei munera no tn
concedunt omia omnibus sit ut
plurilitat studio q alt inueretur
malis Nam in in Ezechiele aia
lia ale alta ad altam pcinant
ututes designant sctos mutuo
se se astu plocantem atq altos
exemplo in vicem sese erudientes
Ammera gra alii esta alii no
illa nc datur habe illud mic no
egeat alti posse sut no e dubiu
ut hm quos quida ututum ex
cellencia an tedunt dei repetina
pbenti gra quosdam compendio
satati plemauit z dum sut sa te
postierin subito efficiant ututes
cul[illegible] pnn Dum quisq aliq
bonu accipit no appetas ul am
plius aliud qua quod meruit
ne dum alterius membri effectu
acape temptat id q meruit
pdat Contmbat em corpis or
dinez totum qui no suo q tentus
officio surripit alienu Chali
cis dona ad dampnatom accipiunt
qua no illis ad dei laudem s
ad suam bavitarz vtunt Ab
nib male vtunt qui ea que
a deo donata sunt illis in ma
los usus assumunt Sic in
genui sit z certa dei dona alia
dei dona hermos que nos a do
pcepisse cognoscimus Nam q
sapientes sumus q dinites
q potentes sumus no alius
s potius dno munere sumus vta
mur go optime bn fcio dm
nis q tuo z donum no peniteat
dedisse z nobis vtile sit acce
pisse Auffere d dos homi de
im aliquis quod ho no habuit
i q accipe no meruit Sic
z ob ornare donis d homez
no eius faciedo diuicia s
no auffendo eam qua ipe d
mittit Non alit obcecare d
deus quosdam no ut meos ea
dem cecitatez ipe faciat s qd
pecos in bilibus miciis ceca tez
eos abeis ipe no aufferat
Alierisq dona dei dant pseue
rancia dom no dat z in e q
quidam phrs comissionis habet
bona sine no malo claudunt
Electi no accipiunt z comissionis
donu z pseuerancia doni Ea
go causa e quod quida z bn
incipiunt z bene finiunt z cet

G Emina e pdesti
nacio sine
electorum adregmie sine
repbor ad morte utraq dns
agit indico ut electos semp
supna z metiora scspi faciat
semp q z repbos ut infima z
peiora delectent descendo p
mutat Sic ignorauit ho tm
lucis z tenebrarum ut utrisq vi

quid sit summus ita plenius ne
sciat quis an sit sine luce iu
sticie perimatur vel quis peccatorum
tenebris usque in suum terminum ob
scuretur aut quis post lapsum te
nebrarum confusus resurgat ad
lucem. Cognita hec deo patent et
hominibus latent. Quamvis istorum
consideracio in hac vita probabilis
sit multum tamen hominibus esse ad
que sunt sine predestinati sed
omnia reservari examini divina
dispensacio est superne distribucionis
pensa. Hic iustus amplius iusti
ficatur, impius amplius sordidatur,
malus ad bonum aliquis convertitur,
bonus ad malum reflectitur.
Vult quis esse bonus et non
valet, vult alter esse malus et non
permittitur interire. Datur ei qui vult
esse bonus, alius non vult, non
datur ei ut sit bonus. Iste na
scitur merore et moritur. Ille
in bono quo cepit usque in fine
perdurat. Iam diu iste stat
quo usque cadat, ille diu male
vivendo in fine salvatur. Re
spectus quis contemplativus vult proficere
in bono iustus, non prevalet. Vult
nocere malus et non valet. Iste
vult deo vacare et seculo impeditur,
ille negociis implicari cupit
nec perficit. Dominatur malus
bono, bonus dampnatur. Pro
impio impius honoratur, pro
iusto. Et sic tanta obscuritate non
valet homo perscrutari dispensa
cionem divinam occultam predestina
cionis perpende ordinem.
Inchoantibus
premium promittitur, sed perseveran
tibus datur. Unde scriptum est
Qui perseveraverit in finem, hic salvus erit.

Tunc enim placet deo nostro quisquis
quod bonum quod inchoavit perseveranter
sine complevit, quia iam scriptum est de
illis qui sinistrariam perdiderunt in
bonum opus non consummaverunt. Indul
gencia peccatorum sacrificium ubi quod et
qualibus datur. Ubi quippe nisi
in ecclesia katholica. Quando nisi ante tempus
accepcionis et nunc dicitur. Qualibus nisi qui
visio perfectionalitatem qui transeunt
ad parvulorum imitacionem de quibus
dicitur. Talium est regnum celorum. Vero
perpende sic quanti ponderis sit in
iusticia vel quanti fulgoris radio
iusticia clarescat nisi pro toto mentis
affectu queratur. Addenim quod est tempo
lumine quo illustratur et sua fe
ditatem agnoscat et lumine quod toto
corde non intuebatur intelligat.
Tunc autem inattingibile attin
gere sic iusticia divinam dum ea
quisque secundum quisquis temptaverit
quam lucem non intelligit nisi tri
buendo. Indicatur quod in homine po
testate consistit consideracionis nostre
gracia pensa nos indicamus quod
nos flentes mala nostra primus
et bonum quod ex deo est solidius in he
mus. Tripertitus describitur unius
cuiusque conversi profectus, i. primus cor
rigendi a malo, secundus faciendi
malum, tercius consequendi boni o
peris premium. Unde quod dicit propheta
Dissolve fasciculos deprimentes,
mali est emendacio. Quod vero adiecit
frange esurienti panem tuum, operis boni
est actio. Sed eo quod subiungitur
tunc erumpet matutinum lumen tuum,
operis boni est retribucio. Ergo nec
perficit facere bonum nisi correctum fuerit
malum. Nec potest quisquam ad con
templacionem dei proficere nisi prius in bonis

se studuerint actibus d'ce chelis
modis tenet deus homines ut vel
sero convertantur atque omnium magis eru-
bescat quod tandem exspectati sunt
ut redirent. Nam nec minis nec
plagis nec revelationibus eorundem
convenit ut qui voluntarie converti de-
spiciunt commoti terroribus cogantur.
Plerique exempla interius devotione
convertuntur ad deum non illi non co-
acti plagis convertuntur qui ex devotione
non convertebant. Inde capitulum post di-
centes Iucharius zfuo maxoll e-
gst qui enim ab ante. Plerique autem
deum devotione non convertuntur pla-
ge stimulis feriuntur. Et cum tantum
subibere sentiunt ut aliquos
cogantur. Sic Egyptius cum et
penas dedit et emendari nequivit.
De talibus ait propheta: Percussisti eos
et non doluerunt, attrivisti et noluerunt
accipere disciplinam. Porro illi vi-
sitantes elatione incertis timentes
post modum conversi ad vitam religiosam
sequuntur obedientiam, prius et manere tel-
situdine mundiali timebant,
postea ipsam elationem in studium
humilitatis convertunt. Et inde sunt
qui iam secreto commisit sunt quotidie
conversio quia non prodest ad publicam
apud estimationem humanam quales
fuerant tales etiam adhuc putantur.
Iam enim adhuc in dei oculis sunt
veniunt. Item quidam humanas in di-
cio stare cernuntur iam in dei oculis
ceciderunt. Alii apud homines re-
probi sunt et apud deum electi. Atque
item apud homines multi electi
putantur et apud deum reprobi constituti.
Salomone dicente: Vidi impios
inquit sepultos qui cum viverent
in loco sancto erant et laudabantur
in civitate quasi iustorum opera. Nullus
ergo putet se electum ne forte apud

deum sit reprobus.

Primordium
igitur conversionis ad
deum inchoationis dul-
cedine medietatis cum labo-
re perfectionis cum requie. Sed
cum plurique alii incipiunt a
dulcedine alii a temptationis
amaritudine. Cum enim quippe
conversus cum fletu inchoet peccatorum
et transeat ad desiderium superiorum
prius enim lacrimis purganda sunt
vicia que gessimus et tunc mun-
data interius acie videre quis contem-
plemur ut dum cum ea flendo
a nobis peccati caligo detergitur mun-
datis cordis oculis libere superna
respiciant. Cum tamen metu fu-
turas penas carnales illecte-
bre deserunt. Unde oportet
abiecto timore ad amorem ethe-
rne transire. Perfecta enim caritas
foras mittit timorem quia timor
adactum non semper quia timor ad
[illegible] Et cum autem timent pena
sunt et non est perfectus. Unde Apostolus:
Non enim accepistis spiritum servitutis
in timore. Et iterum: Sed accepistis
spiritum adoptionis. Quoniam si non
iam peccati pena servos compunxit
sed amor iustitie liberos reddit.
Notandum est enim commisso ut post morem
tem consurgere debeat ad dei
tempus sic filius ut semper subti-
more ideat sic servus. Unde
cum amorem inter commissionis
ondimus si deum ut patrem di-
ligimus quem prius similiter metue-
quasi dominum ne formidabamus.
Primordia conversorum blandis
refovenda sunt modis ne
si ab aspere incipiant cohorti
ad priores lapsus recurrunt. Unde
cum conversum sine levitate erudit

ex assuere pos qua erudire
nouit Conuersus quisque ante
ea ab ope cogendus est postea
non cogitatione ut prius reprimat
primum actum deinde appetitum
ut delictum ut quia iam in ope
non appetit in cogitatione neque
perdurat Omnis nona conuersio
adhuc pessime mente sed conuersatione
Extra negociaque ea interius ad o
culos hominum procedit donec
conuersacio veterius funditus ab animo
extirpetur Conuersio ex timore actu
relicto cepit esse bonum tamen
at de acceptis extolli virtutibus
ne quamquam per vanam gloriam cor
ruat qua prius per lapsum vitiorum
iacebat.

4 Quibusdam conuersus
si mox omnes carnis
stimulos calore cepit
at summa virtutum subire con
tendat si forte adhuc aliqua
aduersa decertans molestius tol
lerat non frangatur quia dispe
sator bonorum nouit aduersitates
reprimere vitiorum successione virtu
tum Timere magis grauiter se vitiis
impulsu vitiorum cognoscat quam
ad cognitionem dei accessit sicut
plus vsque grauiori hosti ab egyp
tiis premitur dum prius eorum domi
na illi cognitio apparuit viam in
ad conuersionem quasi pacto in ho
mine habent cum autem expellunt
acriori virtute consurgunt sunt
enim in initio conuersio quod peccatorum per
ipsa blandiebatur atque recte sunt
blanda conuersio quod peccatorum aduersa
portant Multos conflictos sed
dei suum exercitandarum operum
peccatorum multasque post conuersionem
etiam nolentes motu libidinis
sustinent quod tamen ad dampnacionem
non tollant sed ad probacionem sed ut se
habeant per opera nimia in gracia
hostem tamen resistant dum nunc non
consenciat Cum conuertit servum dei
se etiam aperto iam esse inuidiosos
sed in cogitationum temptamenta adhuc
impellatione pulsari quia ante con
uersionem procedit turba peccatorum
post conuersionem sequitur turba temptacionum
illa se obicuit ne addiscant contam
ista se erigunt ne libiis oculis
dum quamquam virtutes in plenitudinem in
multis nobis gignunt intencionem
quia in iam sepe fraude intermoda
intelundit vtile est dei servo post
conuersionem temptari ut qui actu
negligencie sollicitabitur vitiis ad
virtutes animum porrigat patet
vitiorum

Multos remissa conuersio
in pessimos errores redu
cit et benedicti tempore resol
uit hoc ex exempla quisque co
usus emita ne dum timorem dei
a tempore in principio vrisus inunda
nis erroribus in ingandi Tepidus
in conuersione ociosa verba et vanas
cogitationes nociuas esse non conspi
cit Conuersus si a tempore mentis
congelauit ea que leuia existiat
confestim quod horrenda ratiocinia pro
timescat fiams et desideria in omni
ope bono formidanda est fraudem
nos faciunt deo quociens pre tepore
languide ea que dei sunt operum
Omnis aut longe sed strenuos
amatores sed et deo seruos pro
missimos et hoc priorem fit quia
ptem habitus renunciacionis Multos
non dum operis plerosque sed sectato
res languidos tepidos pigritie
in heresia congelatos Et hoc
prius fit quod labor cor non proprium

Studio

k p(er)functa remuneracione differun-
tur, q(uia) dum eor(um) laborem interdum
remuneracio no(n) statim sequitur,
sepe pene dissoluta langwescunt.
In contrariu(m) illor(um) gl(or)ia p(re)dicatur
qui bone conu(er)sacionis vite principia
solidiora consummat atq(ue) eo p(ro)uen-
dam retribucione(m) clariores sp(er)ant,
quo finibus duri itiner(is) labores
inchoant, consummant. Quidam
p(ri)mis conu(er)sionis labore ad virtutes
se se attingunt, accedente n(on) pro-
gressa dum in mollicie tiremus reb(us)
intumbuit pulire insimi appeti-
tus obscurabant. In contrariu(m) de
bonis seminibus d(icitu)r: Quod aut(em)
in spinis cecidit, hij sunt qui au-
diunt v(er)bum dei et sollicitudine
s(e)c(u)li vel fallacia diuiciar(um) suffocat
verbum et sine fructu efficitur. Un-
de p(ro)gressi nequaq(uam) debent in suis
potioribus prouehi. Nam si im-
plicet(ur) confestim q(uod) plantata
arbustula et n(on)dum radice pre-
fixa concutiuntur, p(er)it et arescunt,
sic in tedium commissis p(ro) salute
aie loci mutacio plerumq(ue) enim d(e)-
mutat(ur) locus, mutat(ur) ei(us) mentis
affectus. Longum est enim e(ss)e in
corpali cenobio ubi quisq(ue) illece-
bris desiuit. Nam locus ubi
quisq(ue) p(ri)us viuit hic in aspectu
mentis opponit quod s(e) ibi vel
cogitauit aut q(uo)d gessit et c(etera).

Ad conu(er)sionem
seu correctionem
Ad mortalium multu(m) p(ro)ficiunt
exempla s(an)c(t)or(um). Nam cetra per
s(an)c(t)or(um) exempla mores inchoa-
tus no(n) quiuit proficere ad h(oc) vi-
deat. Et ep(iscopu)s: ante attende documen-
ta bonor(um) que iuvitent i(n) me-

lius si p(ro)ponunt et exempla
malor(um) quibus ad p(e)ior(um) moru(m)
p(er)uersitatem vtant(ur) in p(ro)ximis. Ob
hanc utilitatem scribunt(ur) s(an)c(t)or(um)
virtutes et reparaciones ut semp(er)
spem faciant saluti humane,
ne quis quia p(os)t lapsum p(e)ni-
tendo desp(er)et veniam dum q(uo)
spicit s(an)c(t)or(um) reparacionem fuisse
etiam p(os)t ruinam. Et ciant fla-
gicio dediti ad quam vtilitatem
eor(um) exempla p(ro)ponant(ur) s(an)c(t)or(um),
scilic(et) ut aut sint quod imi-
tent(ur) ad reparacionem a v(e)l ta eor(um)
comparacione d(omi)nus dem obe-
diencia puniant(ur). P(ro)pterea imi-
tes s(an)c(t)or(um) ad exemplum in vir-
tutis p(ro)misit ut quanto nobis
de comp(ar)acione sunt magna
iusticie p(re)mia tanto desp(er)ancia
mali sunt grauiora tormenta.
Si enim admitatur metum boni
diuina quibus admonemur p(re)-
cepta deessent p(ro) nobis ex-
s(an)c(t)or(um) p(ro) lege sufficerent. At q(ui)a
d(omi)nus ut nos deus preceptis ad-
moneat et vite s(an)c(t)or(um) boni operis
nobis exempla p(ro)ponat. Nul-
la e(st) iam derratio ex(cu)sacio. Cernimus
lex dei aures n(ost)ras quottidie
pulsat et doctor(um) documenta bo-
nor(um) intima cordis n(ost)ri pro-
uocant. Et si p(r)ior(um) s(an)c(t)e exempla
secuti sumus, cur n(on) imitam(ur)
digna s(an)c(t)or(um) et ideo placita s(an)c(t)or(um)
facta. Et si apti sumus imitari
iniquos in malum, cur pigri su-
mus imitari iustos in bonum.
Orandus e(st) deus ut virtutes
quas s(an)c(t)is p(re)parauit ad coronam p(er)-
fectam nob(is) p(ro)sint, potius non ad
penam. Sufficit aut(em) ad p(er)fectionem
vitam si s(an)c(t)or(um) exempla imitari volumus

virtuti. Certe si ea potius adversatur
que imitati fuimus ad dampnacionem
nostram erit quia ea le-
gendo implere neglexerimus. Isti
sanctorum vitam imitantur et de mo-
ribus alterius effigie virtutis
sumunt tamquam si ymago que
libri intenditur et de eius similitudine
se ipso picta formet. Quecumque yma-
ginem similis ille cum ad similitudinem
sumit ymaginis. Cum sanctorum
vitas imitatur quasi exemplar aliquod
intuetur. Sed nullo quasi in speculo
perspicit ut adiciat quod deest virtutis
agnoscat. Hinc scilicet homo ex
semetipso considerat si diu alterius
intendit idcirco minus est bonum adi-
cit peccatorum etiam vivorum non exemplo
sanctorum imitando sed ipsam veritatem
intuendo. Adeoque ymaginem se-
quitur iusticiam operari sic indicat
quod similitudinem efficaciamque hominem ad
ymaginem et similitudinem nostram
et ipsam intelligendo imitatur divini-
tate. Adeoque sanctius est similitudine.
Iste ergo tantus est ut non egeat ho-
minis demetire iusticie sed ipsam
contemplando imitetur iusticiam.
Exempla sanctorum quibus edificatur
homo variis et sectari virtutes.
Simplicitas ex Christo. Devocio ex Petro.
Caritas ex Johanne. Obedien-
cia ex Abraham. Paciencia ex
Ysaac. Tolleancia ex Jacob.
Castimonia de Joseph. Man-
suetudo de Moise. Constancia
de Josue. Benignitas de Sa-
muele. Pietas de David. Ab-
stinencia de Daniele. Ceterorum
sanctorum quo labore quamque mode-
racione qua intencione vel
operacione quantum vir sanctus
considerat. Sequitur.

Conpunctio cordis est humi-
litas mentis cum lacrimis
oriens ex recordacione
peccati et timore iudicii. Illa est co-
rum perfecta conpunctio que omnes
a se carnalium carnalium desideriorum
affectus repellat et in intencione sua
toto mentis studio in dei contem-
placione defigit. Geminam esse
conpunctionem qua per quam anima cuius-
que electi afficiatur i. dum vel opera
sua considerat vel dum desiderio
eterne vite suspirat. Quatuor
esse qualitates affectionum quibus
mens iusti tedio salubri conpungitur
hoc est memoria preteritorum facinorum
recordacione futurarum penarum con-
sideraciones peregrinacionis sue in huius
vite longinquitate desiderio superne
patrie quatenus adeam valeat quantocius
pervenire. Cum primum memoria peccatorum
conpungitur ad lamenta tunc se sciat
visitari divina clemencia cum flet quod
se admisisse recollit intimus con-
versat suorumque iudicio puniendo
iam puniit. Nam tunc Petrus
flevit cum mens dominus respexit. Un-
de respexit inquit et commota est et
timuit tua. Egressus est. Fuit in
cor hominis intimus nisi quia bona
desideria surgunt ut valeant
mala. Cum ergo ista in cor hominis
venerit tunc sciendum deum esse per
graciam cordi humano presentem. Un-
de tunc magis hos acrius ad con-
punctionem debet cum sentit deum
intimus operantem. Cum mens iusti
[illegible] omnia rapiatur qualiter in
summa veritatis degustare lucis
magnitudinem illius nosse posse
quam iam aliud in degustavit. Quod
cum non omnia cordis confessione sui
accusatores fuit si tamen adhuc
se esse peccatores designat ut ex

ficta humilitate confessionis locum
in bemat satatis
Sexto bruus
Quamquam iustus esse incipit
in primo sui accusator existit
titit Alii aut petores etiam se
metipso aperto subtrahunt Magna
iam iusticie pars est scriptum nosse
hominem quam pravus est ut ex eo
divine virtuti subdat humilis ex quo
sua infirmitatem agnoscit Bene
ne se iudicat iustus in hac vita
ne iudicetur ad eo dampnacione
perpetua Tunc aut de se iudicium
quamquam sumit quando pro dignam
penitenciam sua prava facta deviat
Amaritudo penitencie facit animum et sua
facta subtilius discutere et dona dei
que contempsit flendo commemo
rare Nichil aut peius quam culpam
agnoscere nec deflere Debet homo fle
tum omnis pector seu qua pre
negligencia boni non fecit seu quia
paudacia mala perpetravit Sed
enim oportuit non gessit et gessit
quam non oportuit Ille penitenciam digne
agit qui reatum suum satisfactione
legittima plangit contempnen
do scilicet ac deflendo que gessit
tanto in deplorando profusior quanto
to extitit in peccando prolimor
Ille penitenciam digne agit qui sic
preterita mala deplorat ut futura
iterum non committat Nam qui pla
git peccatum et iterum admittit peccatum
quasi si quis agit lavet laterem
crudum Tunc quanto magis la
vit tanto magis lutum facit Tamquam
enim quamquam sit pector et impius si
ad penitenciam convertatur consequi posse
veniam credit Nullus enim debet
de misericordia dei dubitare quia sola accipi
encium penitentias quaerit et indulgen
ciam abnegat in hac vita tunc dez

proinde post libertas post mortem vero
nulla correctionis est licencia
Unde dicit Christus Me oportet operari opera
eius qui misit me donec dies
est veniet aut nox quando nemo
potest operari Hinc et propheta Date
honorem domino deo vestro gloriam antequam
qua tenebrescat id est antequam mors
eterna preveniat in hac vita dum
est dum per penitenciam glorificate
Adhuc in corpore solo penitenciam opera
tibus dei iura subvenit in futuro
aut iam operantur si conversionem opera
nostra ponimus pro eo detinant
plerique iniqui tempus per dei paciam
spacium accipiunt emendandi
Et in illa mora veniendi non
utuntur ad piam sed ad peccandi
usurpant audacia Ad malum
aut in deterius vadit qui tempus
ad penitenciam ad ultimum ad liban
tem sibi operis utilis confestinari
dicit et nunc quamquam addictum domini potest
Nam domini si potest nolit dein
tarde volunt omnino non possit
Unde propheta ait Querite dominum dum
inveniri potest invocate eum prope est et ubi in
veniri potest nisi in hac vita ubi
etiam prope est omnibus invocan
tibus eum Nam tunc longe erit
quando dixerit Ite maledicti in
ignem eternum Modo enim non videbitur
et prope est tunc videbitur et prope non
erit quia et videri poterit et inveniri
non poterit Si enim quamquam peccare
potest prius intuamque sua abom
tunc cogit Dubium non est quod
moriens transit ad eternam requiem
enim Tamen aut prius vivendo
penitenciam agit in mortis articulo
sic eius dampnacio incerta est
sic remissio dubia Unum quo ergo eius

cupit et in morte dei indulgen
ciam peniteat sanusque per
petrata facinora doleat Qui
tam penitentibus securitatem cito
pollicentur Criminibus his propheta
dicit Curant contricionem filie popli
mei cum ignominia dicentes pax
pax et non est pax Cum ignominia
curat contricionem qui peccanti usque
ultime penitencie promittit securitatem
Vnde sequitur Confusi sunt quia
abhominacionem fecerunt confusi
sunt non penitendo sed luendo
penas Aliter enim confunditur co
ram iudice reus dum plectitur
Atque aliter qui de malo opere eru
bescens corrigitur Ille enim quia
comprehensus est confunditur Iste quia
malum se fecisse memoratur
Crudelius promittunt peccatoribus pec
catorum sit sine metu tamen esse
Et non quia prius satisfactio
divina tamen pensat iudicio non
humanis Porro quia misericordia
dei occulta est sine intermissione
flere necesse est Requirit enim vnumquemque
opus est penitentem habere securitatem
desperacionis vero securitas negli
gencia negligencia autem ... tam
tum sepe ad vicia reducat tam
acta Dum ... expulsa
fuit ab homine vicia nisi forte
post hoc intercidente securitate
culpa surrepserit confessa
delectaciones pristine vicorum
metem audivius irrepunt
pulsantes contra hominem in consue
tis operibus quamvis pretermissa
ut sunt nomissa eius pora po
rebus

N on plerorum
spacia sed passetum
bonum vel malum

item et reditum hec adorans licet enim
congressum pedum sed gressu morum elo
gamus vel appropinquamus addiu per
petrare flagicium aliquo modo est de
contemplacione primam et primane mul
ta descendere in infernum post mortem
est Ergo peccare ad mortem est de pri
mo pacere non in infernum descendere In
contemptum autem impius dum in pro
fundum malorum venerit contempnit
Sepe diabolus quos quanto ad primum
conspicit in mani te scelerum ad
desperacionem adducat ut subtracti
spe venie tenebrantur addiffidenciam
quod non potuit retinere presene
rantes in culpa Sed penitens
prudens caliditas quam se hostis
insidias sicut dei misericordia me
tuat ut cum quantus in magnis
sceleribus dei mina eius confidat
Quippe letatur deus de anima de
sperata aliquo gressu quia de ea ipsa
nunquam extitit perdita Dicit de filio
prodigo qui mortuus fuerat et revi
xit perierat et inventus est de eius
recessu magnum fit gaudium prod
Non aliter coram deo et angelis eo
prorsus est gaudium de eo quia
periculo liberatur quam de eo qui
nunquam novit periculi periculum Verumtamen
enim constat res perdita tanto ma
gis si fuerit inventa letificat
Dicit melius ostendat pastor qui
qui perditam ovem invenientem
humeris suis gaudens reportat
Nullus desperare debet venia est
cia sic ita finem vite ad primum
contrahat vnum quemque deus de suo
fine non de vita preterita iudicat
hoc quippe elegis testimonio do
cet quod homo de suo extremo in
stificetur quod deus per asini pro

genita ope iussit offiri Hec e
in iudiciaz poris ute unitati
z in nocenciaz boni filius Un
zganda iubet offiri in hostia
i · ute xpiana in pnam Ulti
supna respecti gra in xtimis
suis addin ventunt penam z
queque mala gesserunt penite
do agnoscunt In vita homo
fuus querendus e qm deus no
respicit quales an vixunus
si quales cca fine ute cximg

Eo dese

Divente ullm penite
deo respiciente sua vm
quecz fcta inde zplangere et
Vm cecidit cogitac nulli dubiu
e Vro ulli aut desperam adde
ut deplorare sua mala non
posint eos si nolunt Consiliu
in inudorz spitunm hc e ut q
ipis negatum e p9 pbarcacoz
regdi admistrad obsuade adi
tum prius hominibus cupiant
ne ul ipi ventant addin cosy
socios in pdicacone hic cotendut
quibuscq fraudibus insistetes
ut aut desecant adeo a fla
gelli immamte desperent fuge
unstend e ingit zp9 posita
seculte lugend ne si secreto
zinsto iudicio desatm homo
zpdendus in ptate demonu z
linquat Nam venia que dey
desert demones suscipiunt
qua contemptores pcepi sta
tum ut cautant ado maliguus
spitibus occupant aqmb cef
ut mala faciat psvadentur
hinc e id pphecid in inicio dei
psequet tenebe que intelligut
demoes Vm zmpo in missiones

pangelos malos Quidam re
pbors in ptate demonu occulto
dei iudicio z iustissimo redigunt
dicate ssa ipe inisit eis fortez
z manus eius dimisit eis ea
in mesnam usq in ctim possi
debunt ea Quidam electorum
dimittunt diuina iusticia in cede
mercorem pcti z in miseracone
eius reducti diuius guitunt
Dehibus dud p pphetam logt
Et dimisi z redimi eu z redd
di consolom Non nunq eciaz
deus reuteus hominez que
deseruerat z in suis affligedo
visitat z plameta lacrimaz
ac pme afflicionum aptius co
purgat dolente Job addin
p supbiam quasi leena ra
pies me reuersus q mirabili
tracabis me Reuteus eni de9
hominez tractat quado que pcan
tem deseruerat flagellando
itm visitat Nallo actibus
9 nos amplius celeste ra
cundiam plocare deing ne
quaq qm pocius si penitedo
digna deo acta gessimus se
ueritatez eius in clemenciaz con
unitabimus Nam ille qui nos
malos tollat no dubin e q
commisis clemet ignoscit Ita
adquid restat nobis temps
pnie nisi ut no sit obrnam
morti peipiens redet nobis
locus satisfaccionis hc totu
pcedit de dei clemencia ut nos
no dampnet crudelit si corpt
ad pnam paciet

Lixi z

Ic e no pniteus qui ad
huc agit quod pniteat
nc uidet deu poste sedity

si subsistere superbus. Clamans quisque
ad dominum. Duo poenitens ad pro-
catum. Illi enim indesinenter lac-
rimas fundunt et peccare non de-
sinunt. Quosdam accipere lacrimas
ad penitentiam et effectum penitentie non habere
quia quorum constantia mentis
non corrrecordatione peccati lacrimas
fundunt ut non reminiscente usu
ea que fleverant iterando commi-
tunt. Ille commissa vult plangere et
actionibus sceleratis incubare
ille emendationem non habet qui
adhuc agit quod penitendo defle-
re possit. Ysaias peccatoribus dicit: Lavami-
ni et mundi estote. Lavatur itaque et mundus
non est qui commissa plangit quae gessit
nec deserit, sed post lacrimas ea que
fleverat repetit. Unde denique et
alibi animam penitentem sermo
divinus increpat dicens: Quam vilis
facta es nimis iterans vias tuas.
Verius quisquis culpas peccatas plo-
rat hunc necesse est modum tenere
ut sic admissa defleat ne
iterum flenda committat. Ve michi
Ysydoro qui commissa neglego
retroacta et adhuc committo pe-
nitenda

Duobus modis
peccatum committitur aut cu-
piditatis aut metu. Dum
vis dum vel quisque vult adi-
pisci quod cupit vel timet ne in-
currat quod metuit. Quatuor
modis peccatum committitur in corde,
quatuor perficitur opere. Committitur
corde suggestione demonum, de-
lectatione carnis, consensu mentis, de-
fensatione elationis. Committitur
opere nunc latenter, nunc palam, nunc
consuetudine, nunc desperatione. Istis gra-
dibus et corde delinquitur et
opere malicia perficitur. Tribus
modis peccatum geritur, hoc est ignoran-
tia, infirmitate, industria. Periculo autem
penarum diverso. Ignorancia namque
peccavit Eva in paradiso, sicut Apostolus
ait: Vir non est seductus, mulier autem
seducta fuit in prevaricatione. Ergo
Eva peccavit ignorancia, Adam
vero industria, quia sciens et prudens
non seductus peccavit. Qui enim se-
ducitur quod consentiat evidenter ig-
norat. Infirmitate autem Petrus
deliquit quando ad interrogationis
ancille Christum negavit. Unde et post
peccatum amarissime flevit. Gravius
est infirmitate quam ignorancia
quemquam delinquere, graviusque in-
dustria quam infirmitate peccare. Indu-
stria namque peccat qui studio ac
deliberatione mentis malum agit.
Infirmitate autem qui casu vel precipita-
tione delinquit. Nequius autem
industria peccant qui non solum
non bene vivunt, sed adhuc bene vi-
ventes, si possunt, a veritate avertunt.
Sunt enim qui ignoranter peccant,
consciant qui sciunt. Sunt eos qui pro
ignorancie excusatione scire no-
lunt, ut minus culpabiles habeantur,
qui tamen semetipsos non muniunt
sed magis decipiunt. Nescire simpliciter
ad ignorantiam pertinet. Noluisse
non scire ad contumaciam superbie
voluntatem quippe domini nolle
nescire quid aliud est quam nolle
dominum superbiendo despicere. Nemo
se igitur ignorancia excuset,
quia deus non solum eos iudicat
qui a cogitatione sua averterunt,
sed etiam eos qui nescierunt, testa-
te eodem domino per prophetam. Disperdam
homines a facie terre et eos qui aver-
tuntur post tergum domini et qui non quesierunt

dum non investigavit eum pro offenso
funde iram tuam in gentes que te non
Multi
M vitam sine culpa
ducere possunt, sine pec
cato non possunt. Nam quamvis electorum
in hoc seculo magna iusticie clari
tate resplendeat vita, tamen ad purgatorium
sordibus caret. Iohannes apostolo testante
qui ait: Si dixerimus quia peccatum non
habemus ii. i. s. 2. b. i. n. ii. e. Pene
dam sunt facta peccatis similia sed si
bono animo fiunt, non sunt peccata,
ut pote peccatum si non est ulciscendi
cupiditate sed magis corrigendi
studio ulciscatur in reum. Item
sunt peccata levia que ab incipi
entibus cottidiana satisfactione
purgantur, que tamen a perfectis viris ve
lut gravia evitantur. Quid enim at
hominus de magnis sceleribus age
dent qui eciam perfecti levia quoque
delicta quasi gravissima lugent,
solum gravia sed eciam levia
cavenda peccata. Multa enim levia
unum grave efficiunt. Sic solent per
minus et minimis guttis immensa
flumina crescere. Numerositas enim in unum
tracta abundantem efficit copia
peccata que insipientibus levia
sunt perfectis viris gravia depu
tantur. Tanto enim magis cogno
scitur esse peccatum quanto maior qui
peccat habetur. Crescit enim delicti
cumulus iuxta ordinem meritorum
et sepe quod minoribus ignoscitur
maioribus imputatur.

Ex peccatis maiora
E ventorum peccatorum maiora pec
cata committuntur ut dum ius
sciantur per magnis sceleribus
qui de prius corrigi noluerunt in
dicio autem divino in reatum nequioris
labuntur qui distringuere sua facta
maiora contempnunt. Multi ac
sine in crimen corruerunt qui
dei cognitionem habentes timorem
negligunt eius et quia noluerunt
preteritum parcionem non venerantur.
Ideo quia peccant divino iudicio pu
nienda committere et in pena ta
missi facinoris facimus deterius
addere. Sepe peccatum deterioris
peccati causa est quia committitur et
de ipso quasi sua soboles pro
cedit. Sic fieri solet nam sa libidinem
commixta ventris ingluvie.
Pena non peccati peccatum admittitur
cum primus cunque peccati deo de
serente iterum in aliud peccatum deterius
de quo amplius qui se admi
serit solidatur. Ergo precedens
peccatum causa est sequentis peccati.
Sequens vero peccatum pena est pre
dentis delicti. Precedencia itaque
peccata sequencium sunt cunctarum causa et
illa que secuntur sunt precedencium
pena. Precedencium peccatorum pena
ipsa vocatur in durata venientes
de divino iudicio vel iusticia divina
hinc est quod ait propheta: Indurasti
cor nostrum ne timeremus te. Regis
enim dum quicunque iusti sunt
adeo impellunt ut mali fi
ant sed dum mali iam sunt
in durantur. Constat sic apostolus
ait: Veritatem dei non recepe
runt ut salvi fierent, ideo misit
illis spiritum errores sustinerent. Quod
dicens quosdam peccare sed in qui
bus iam talia peccata precesserunt
ut iusto iudicio eius in deterius
ire mereantur. Alia quippe peccata
precedentibus aliis peccatis prolabuntur
in pena qua peccata merentur.
Cuncta dampna de dei ira veniunt
peccata que primo aliorum compensatur.

peccatoris Unde propheta Ecce tu inquit
iratus es et nos peccavimus
in ipsis fuimus semper q.d. Quia
in peccatis semper fuimus iratus
es ut deterius peccaremus Quid
enim sit ira dei prudenter quid
non plorari perpendens lector dicit
scilicet Clamor namque ira quia
provocamus quia ea quia menti-
ri iram meremur cum ignorando
peccamus Provocamus cum bonum
scimus facere nec volumus Mune-
ram dei dum vivimus vitare
possimus Timeamus ergo ne ve-
niente ad tempore iudicium sentire
possit vitari non possit

Maioris
est culpe
manifeste quam
occulte peccare Duplex enim
reus est qui aperte delinquit
qui et agit et docet Dicit libro
Ysaias dicit Et peccata sua sicut
Sodoma predicaverunt nec abscon-
derunt Multi enim publice delin-
quentes sine ullo pudore sua
flagitia predicant nec ulla ve-
rentur scelerum verecundia Gene-
dam enim ad iusticie portus est
iniquitatem suam hominem ab-
scondere et in semetipso de peccato
erubescere proprie peccatum Contra
est peccatum predicare clamor est
Degno eius dicit Et cla-
mor ascendat ad nos in omni
malicia id est causa ipsius peccati
Ex eo ipso quod quisque peccatum
quod agit abscondit indicium iam
esse iudicium quia non erubescat
nisi de conscientie reatu Ergo et
hic ipsum quod quisque de facto suo
erubescat ipse sui iam iudex est

Aliud est non peccare amore
dilectionis dei aliud
timore supplicii Nam qui
enim amore caritatis dei non pec-
cat horrescit omne malum am-
plectendo iusticie bonum nec
enim delectat peccatum etiam si scelus
impunitas promittat Qui vero non
sola pena supplicii inse vicia
reprimit quamvis non compleat
opus peccati vivit tamen in eo vo-
luntas peccandi dolet quia sibi illi-
citum quod lex prohibet demonstratur
Ille enim incedentem boni operis per-
cipit qui amando iusticiam fa-
cit non is qui eam solo metu pe-
narum inhibitus custodit Quidam
et diligunt peccatum et faciunt quidam
diligunt tamen et non faciunt Plerique
non faciunt tamen et non diligunt Nonnulli
peccatum non faciunt et iusticiam
oderunt Gravius autem peccat
qui non solum peccatum diligit et non
facit quam qui facit et odit Gravis-
simum autem est non solum facere sed
et diligere peccatum Item sunt quidam
qui confestim patrato flagitio con-
funduntur et sunt qui non solum
gessisse se malum non dolent sed
etiam de ipso malo opere gloriantur
sicque ad comparationem mali sunt de-
terius damnum devincunt gratulantes
extolluntur in peius Dicit libro
autem Salomon Letantur cum ma-
le fecerint et exultant in rebus pessimis

Interdum
mali quod sumus
necessitate possumus quia non
voluntate consistimus verenda est
aut necessitas mali in voluntate
boni Plerique non voluntate
sed sola necessitate permiscentes
temporalem inopiam et dum peccatis

peti necitatez refugiunt afirmis
homo puat. Item no nulli
petm voluntate no necitate
committunt Nullaqz coacti inopia
coistunt iniqui s tn gratis
cupiunt esse mali Neqz em
ipam rem amat qua iputit
s ipa tn peti malicia delectat.
Melius e de peti csuetudie
petm cauere qam uincere. Cam
qua emendare facilius
em resistimus hosti agno no
dum victi sumus qua ei agno
ia supati ac deuicti cgnoscim
Omne petm cu qua admitta
amplius ptimescit. Grauius
aut qualle sit dum inpsid ueniat
leue cosiat. tsine nllo metu
committit. Istis fortibus quasi
quibusdaz gradibus conualescat
omne petm Cogitacio namqz
pma delectacom parit delectacio
consensiom csensio accom acco
csuetudine csuetudo necitatez
Sicqz hijs vinclis implicatus
hs quidam vicos cathena te
net astrictus ita ut abea euel
li nequaqz valeat nisi gra di
uina manum iacentis apphen
dat petm admitte e in puteu
cade csuetudinez no peti face
est os putei coangustare ne
is qui recedit valeat exire
Cz interdum tales deus liberat
dum cos desperatom adquisiom
libertatis committat Ipo em mise
rante peta dimittuntur quo pro
tegente sit ne indetius peccan
do eatur Nequissimum e peta
re peius e peccandi consvetu
face Abillo facile ablior tn
labore restilgit. dum male
consvetudini repugnat Tale
agendi consvetudine recessu
esse pphta asserit inprofundum
Aplus legem peti inmembris
meis que lex csuetudo est
qua peccando concepimus non
abea qui nolumus descendemus
qua iam necitatis vinclo
pcsuetudine retinemur Alter
iu amor agit inhomine sed
resultat caro male csuetu
dinis lege Bn aut audact
pbona csciencia exultat qui
balent inse repimit qui inso
lent impugnat Frequenter
peccare cauendum e Nam hic
ipm qui demalo mo pluqz
nobis deus salutez opat.
quato mirabile e tanto pras
e ppterea ea metuend e csi
derare ita saluari ne forte
dm abiciens exoptamus saluari
r bicia multiplicemus r salute
no adipiscamur Ergo stude
amus qui no cade aut qusi
cito alapsu resurge Omnio
peccare cauendum e Et nods si
humana fragilitate petm surrep
pserit cfestim et corigendum
qui nequit csenu esse cmissu
Cito em corigit culpa q cito
ignoscit Tardius aut curat.
bolunus q membris ia pu
trescentibus longum ps teps
curacombus adhibet. Itera
ta peti e grauior sic morbus
sup inebris remat sic imber
sup ymbrem ruat Hora p
candi i manu te fac scelens
Vn pphta Ve qui trahitis
iniquitate in funiclis vanitatis
r q vinculum plaustri peti Trahit

aut iniquitatez ut funiculum q
tardat quanta adden Traxe enim
e iniquitatez morem face in i
niquitate Vnde ps Prolongaue
runt iniquitatez o'dnus iustus
concidit ceruices peccatorum / De pti recorda
Beatum e tione xxiiii cam
homini semp an oculos
hre sua delicta zin
psalmi sciam peccatum meum co
ra me e semp Dic enim no
optz remisit peti affectum Quia
ncte e vnum quosqz sum ipsu
do commemorare delictum Apluo
Justi recordacio peti fa tedu
tam Cum aut kwone zimpi
dicati sunt subditi gtumateo
superbie eaa deipo peccati ope
gliant Qui dei tanta recor
dacio esse det peccati ut ea q
gessit spon latimo gfiteat
Vnde ps Confessio sum inermp
ua me dr spectatum in cogit
tu t f edei prmcaabo adu
sus me in iusti in d Quip
em dicat Cum tacui inueta
uit ossa m hc e no sum
gfessus Cum do tacuisse se
penitz nisi gfessionem peccato
y clamasse se dolet nisi de
fensionem malorum qui go peccato
suorum defensor extitit ncte e
ut puniendo accuser q supbi
endo pue admisit De cogitacoe
Beputa e xxv cap
ta peccandi i opio z
cogitacionis gternoz
vnum petm iniquitas di q
ope gerit ad iniusticia q co
gitatione admittit Unde at
acto resecanda e p hea cogi
taco pus ma opa pmodu
desideria vicissim aut cogita
com opa procedunt z abope

cogitacio nascit Gernamus z si
abope malo quosqz bacz psolig
tn cogitacionis maliciaz no cit
innotes Vnde dns p sa Sufficit
malum inist cogi b abo in cito
em scelus s z cogitacionib delin
quimus si eis illicite occurrentib
delectemur Dic vipera a filiis
intus posita lacerata perimitur
Ita nos cogitaciones nre iust
nos emitte occidunt z concepte
intimus vipereo beneno consumunt
animamqz nram z deli volue p
imunt Non e arbitri nri cogitaco
nes pne suggestionib prevenii
late aut in animo nro cogita
tones nre atqz volunti Istud
em ad culpam no redigit Istud
culpe sive imputat Nam cogitaco
nes illicitas occurre demoni e
cogitacionibus pusis oblectari nrm
e Sicuqz fieri solet ut i vnide
res corpalm spes quas dedices
nris mentibus apponat z no
lentes eas cogitemus quatinemz
ab eis acie mets auterre nitimur
tanto mag ille se se animo in
gerit obscenis qz motibus ob
ingerit obrepunt Qz sit hc p
condicoe morli qua meruit
ho in pena sui peti Cum vnus
quosqz diuina illuminacione pueniat
statim molestus turpium cogita
tonum pulsat Qz dei simus indi
to timor dei Hec temptamenta
a semetipso reiciat bonisqz contra
obiectis cogitaciones turpes a se
repellit Magna obseruancia tca
cordis e custodiam adhibendaz
quia aut bn aut male rei ibi
gsistit orgo Nam scriptum e Ex
corde exeunt cogitaciones male
Tocz si pus cogitacoem pene re
sistimus opis no incurrimus Non

e timend si bona malaq in
cogitacionem veniunt s magis gli
and e si meos mala abomi
in tllctu tonis discernat et in
uiuat q int bonu et malu ssn
pdencion discimus aut bona in
tllcta faciamus

Humana
condicio diuinis diuersis
vicissitatibus mentem
ct bat ecia an penas ichenne
pnicodium anime appetitu eduta
~~fuge potit~~ ia penas gscie pa
tit Omnia fuge potit ho pter
tor suid Non enim pt ase cruisq
recede qua vbicunq abiet re
atus sui gscia illum no dere
linquit quamus humana iudicia
subt fugiat Omnis qui male
agit iudiciu tn gscie sue effuge
no pt Etiam si alios celat q
agit d tn celare no pt qui ple
nou malum esse q gessit Un
plex go in eo fit iudiciu qua
hic sue gscie reatu pmitur
et illic ppetua dampnat hic n
signat Abyssus abyssum i
vocat in voce catharactarum i
in pdicacione sanctorum

Cuius hominis
intencio opis
eius e Si go intencio
eius bona e opus intencio
nis bonu e Alioqn male i
tencionis etiam si bonu i fctis
appeat bonu iam no e qm
cosna intencione d pbat bonu
a repbatur iudiciumi Bona e
go intencio q pp dm e mala
aut que pter no luc ault va
na glia e Tm opa bonum
bona intencione no faciut ph
magis cecant ope pp illma
ri potuit Unusquisq bonu

q agit bona intencione agat
qm p mala intencione plurq
bonu q agimus pdimus et in
culpa vocat Depecq apud ho
mines iudicia bona patet ap
examine diligentissimi et acu
tissimi iudic repba deteguntur
Etio omnis sancti verentur
ne forte bonu q agit p alia
intencione aim in oculis dni
reprobum sit

Pcessus
carnis morbus reci
pit mentis Un p
pphetam dus d Omnes
cogitaciones tue ab aquil
lone veniet unusquisq salu
ut tueatur ptas tutum Regna
aquillonis vicia sunt que
sedes suas in portis ponunt
quando pcessus carnis labe
anime ingerunt Soq in ipis
ptis i in ipis sensib regnat
Ur enim alunde pccamus ii
videndo audiendo odorando
gustando atq tangendo Un et
alis dr intrauit mors p fe
nestras meas Et alibi Ro
ma ingrediebantur ut portas
eius et sic eum mittebant for
tem Rotincos quippe i mundos
spus esse qui tamen portas ita
portas carnis etiam incipiunt
et eam illecebrando deuincunt

Cum
quedam
vicorum pua va no
cuitamus in magno ligbe
plabimur time et dn facta q
no gnia libe ac sine metu
gmittimus ad pocora scelera
et magis horrenda peccandi con
suetudine labimur Dic plurq
multiloquorum stulticia repre
hendit ita viris innumeris ta

tenem vicia deputat Illi enim fatue
laxando linguam in leuitate vicio
defluunt Isti vero nimis tacendo
ambulitate torpescunt Sapienti sic
loqui nesciunt ita tacere non possunt
Mente enim inerudicior loquaces
verbis perstrepunt consensum vel di
cunt Vt flatus cineres aspici
entibus perimescat Ita ociosa
verba aspectus vestros vitant Nam
ut ait quidam Vt pociosa ver
tatis ponunt Ita per sermone in isto
pena compleuit Nam quo sermo
nes more vanum esse non debet
Nam si malos mores bona col
loquia corrigunt Ita prava colloquia
bonos mores corrumpunt Cu
stodia oris ponit dominus quando
non se inscium sed magis reum pecca
torem se esse confitetur Manum
super os ponit qui bonis operibus
lingue excessum operat et manum
super os ponit qui male locucio
nis bone accionis velamine
regit loquens que ad dominum pertinet
vel facieus et si inutilis est o an
dientibus tamen prodest qui de sa
pientia laudari se affectant lo
quucionem persistam attendant ve
qui sapientes estis in oculis
vestris et coram nobismetipsis pru
dentes Recte consilia docet vt crede
verbum sapiam gustu intus sa
poris sentiat Assenciendo enim se
teneri dicit ac sic arrogantes
qui sine humilitate dicunt de
sola scientia dicunt non de sapiencia
Ille enim recte sapit qui recte
secundum deum sapit Iusticia di
cunt continenciam doctores si di
sunt ab eis dicta sapiencie munim
in tamen eloquentes Porro enim
sapientia sermonum verborum ambitum ac
sonum mundialis eloquencie

et in flatus sermonibus ornatum clam
dam curiosi delectant audire consulibus
sapientes non ut veritatem ab eis
sperant sed ut facundiam sermonis eorum
agnoscant more poetarum qui magis
compositionem verborum quam sermonum
veritatem sequuntur Quadrimoda est
dicendi racio quam prudens est scire
cum quid vel quo aliquid proferat
Est quadrimoda est dicendi racio
quia vero bene sentiendo et verum bene pro
ferat vel nichil sentiendo nichil
dicat aut parum sentiendo loquaci
tas sola ondat aut optime sen
tiendo non eleganter proferre quod in
telligit Est quadripartita est loque
ndi racio quia vel bonum bene vel
malum male seu bonum male
vel malum bene dicit Bonum quippe
bene loquitur qui ea quae recta sunt
humilitate annunciare videtur Malum
male loquitur qui complibus flagicium per
suadere conatur Bonum male lo
quitur qui quod tunc rectum arrogat
predicare sentit Malum bene loquitur
qui alicui narrando vicium detes
tatur ut ab eo homines caveant
Corde bene loquitur qui caritatem
non simulat Ore bene loquitur qui
veritatem annunciat Effectu bene loquitur
qui alios bonis exemplis edi
ficat Corde male loquitur qui
intimis cogitationes noxias me
ditatur et cogitat Lingwa male
loquitur qui peccato quod male agit fla
gelat et murmurat Effectu ma
le loquitur qui male vivendo exo
sius alios ad prave agendum in for
mat Semel bene loquitur qui se
penitendo redarguit Bis bene
loquitur qui bene vivendo et alios
instruit Semel male loquitur
qui post vicium cito corrigit Bis
male loquitur qui et male vivit
et male docet Item bis male loquitur

qui et male vivit cogitat et male
refert cogitata. Item his male
loquitur qui et bonum quod debuit
non agit et malum quod non oportuit ad
misit. Aliqui mala videntes probos
et adversa portant boni bona videntes
pro aliis et ipsa paradiso. Adverso
rum contra lingue fortitudo adhibe
da est patientie ut ubi temptatio
foris impugnat tollerancia vir
tute debita discedat. Non omnis
qui patitur probra iniustus est sed qui
pravitate in noctes patitur ille vir
iniustus est. Inter vituperationes lingue
obprobria hominum isto se remedio
meus in se corroborat ut tanto
solidius in deum figatur in quo quanto
ocius abhominamus sperimur sensibus.
Tum illatas sibimet iniurias
tranquillo animo perdit dolorem
cordis appetit et utrumque quod fervet in
animis facile vertat vulnera enim
mentis apta cito exalant clausa
nimis excruciant. Item dolorem
in iure clausum pectore tegitur quanta
to amplius in silencio lugentium pre
mit tanto atriorem in vasculo
nutrit. Unde et quendam poetam
gentilium dixit. Quoque magis tegitur
tectus magis estuat ignis. Certe
enim languet vehemens est ac unus
quia tacito vivit subpectore vulnus

Mendaces
faciunt
ut nec vera dicentibus cre
datur. Reddit enim sepe homines in ta
libus etiam in veritate suspectum.
Sepe non permittit qui falsa di
xit et ut tum primum agnoscerent fi
dem ad reliqua mendacia audie
tes incredulos faciat. Multi viden
tur esse qui falsa sunt. Et non
dolores sed solito mendaces loqui. Non

unquam fallitas velocissime adiungit
et plurimum amitate incipit qui fal
sum fingit. Latent sepe venena
tenui mitta melle vox et tamdiu
deceptor imitatur simulat quo
usque fallendo decipiat. Non numquam
peius est meditari mendacium
quam loqui. Nam interdum quisque
incaute solet precipitatione loqui
mendacium meditari autem non po
test nisi per studium. Gravius autem est
ex studio mentiri prohibet qua is
qui ex sola precipitatione mentitur.
Summopere cavendum omne menda
cium quia licet non unquam aliquod sit
genus mendacii levioris culpe
ut si quis pro salute hominum men
tiatur. Dixit quod os quod mentitur occidit
animam et perdes omnes qui loquuntur
mendacium. Hoc quoque mendacii
genus perfecti viri summopere fu
giunt ut nec vita cuiuslibet per eorum
fallaciam defendatur ne sue ani
noceant dum prestare alienis vivunt.
Quamquam ipsum genus peccati credimus
facillime relaxari. Nam si
quibus culpa sequenti merces
purgatur quanto magis hec facile
abstergitur quam merces ipsa comi
tatur. Multa mentiuntur in laudes
singulis homines propter hominum laudem
sicque fit ut et isti mentiendo
peccant et eos quos laudant ad
vane glorie ruinam perducant.
Dicit bene et consuetudo non metuunt
aliene contra ita et si laudatur
ab alio non debet errore aliene
laudis attendere sed magis veritatem
testimonium conscientie sue querat. Tunc
plus ipse purus est quam illi qui
eum laudat. Opinio enim summam
veritatem probat ut aut amplius

Et tunc in semetipso gloriam habe
bit i. occulte in sua consciencia
non palam in aliena lingua
Perfecti qui alta radice sunt
fundati et si flamine laudis ac
vituperacionis ut turbinis quasi
ventorum incidunt utrimque tamen
impulsi funditus tamen non deici
untur sed pocius firmiter radices ad
se redeunt Bona mens admi
ttitur nec premiis nec terroribus vin
citur Nam in pravi terrorem blandi
cias miscent ut aut oblectacione
quemque decipiat aut terroribus
frangant qui laudat in audi
torum amore inserit sed si varie
et non ficte laudat hoc est si vana
sunt que de illo loquntur

Sicut
mentiri non potest qui non
loquitur Sic periurare
non potest qui iurare non appetit
Cavendam igitur esse iuracionem
ut ea utamur nisi sola ne
cessitate Non est contra dei preceptum
iurare sed dum usum iurandi
facimus periurium crimen incurrimus
Nunquam ergo iuret qui periurare timet
Multi dum loquntur sepe iurare
delectantur dum optet tamen esse
mos est est non non Amplius
est quia est et non est a malo est Multi
enim ut fallant periurant ut per
fidem sacramenti fidem faciant ubi
sit fallendo dum periurat eciam
mentitur et homines incau
te periurando et falsis sacramentis
seducti decipimus Cum dicit dum plo
rat et vis credendum non erat plurimis
sine iuramento loqui desponsus
sed incredulitate eorum qui non credunt
et dictis iurare compellitur tali
et necessitate iurandi consuetudine facit

Quantum nulli accedendo pigri qui
nos monet ad fidem sibi credimus
aut delinquit qui quos loquentes
iurare cogunt Et nacione arte verborum
quamvis iuret testis tamen conscientie deus
ita hoc accipit sicut ille qui iurat
intelligit Dupliciter autem reus fit
quia et dei nomen in vanum assumit et
proximum in dolo capit Non est conservand
iuramentum quo malum incaute
promittitur veluti si quispiam adultere
perpetua tamen ea permanendi fidem polli
ceatur Tollerabilius est enim non i
plere sacramentum quam permanere in
stupri flagicio Iurare est dei illa
providencia quam statuit non convellere
statuta Penitencia autem dei rerum
mutacio est non provide an statuta
non reborate ut est illud Iuravit
dominus et non penitebit eum qui iuravit non
mutavit

Recedens homo adeo statim
vicorum tedet peccati ut dum
patitur infesta vicia contem
tenda ut credit resipiscat Et
si sit toto visu conduit superare
vitia nec contingunt quod agunt
hii qui non solum non oderunt vicia
sed toto amore sectantur Satis delicate
se palpat qui vult sine labore vi
tia superare Dum peccati lege quia
quos sinendo vicios inter se sine vio
lencia dolor resecare non possit
perfecte renunciat vicio qui occasionem
evitat in perpetiando peccato Nam si
velis tandem non peccare et data
occasione peccavis tamen et reus et
iudex eos qui et commissa dampnas
et dampnata committis Sic sibi
et iudex et reus est qui vicia accu
sat et perpetrat Concedo aut vicia
dum non perfecte vitat suos faciunt
in se relabi auctores Nam si
unum vicium districte vitet et alia

negligunt in anno labor est pro
enim pt mvinus obseruacione virtutes
fortius perdiare cum alia vicia de
uincit in corde. Non nunquam homines
sua vicia persecuntur quia inimica
prima prius ea volendo consociat post
post ea eciam sentit nolens stimulo
sa. Ideo ulli non an ea ab alio ph
lis adeiectoris ligatus est machina
nisi per congrua sunt ei limina oculorum
coniuncta. Quidam vegetante meti
one viciorum superantur in tamen sic
quod dem intencionem bonorum operum p
duat sic Rex babilonis in oculis
sedechie prius filios ipsius interfe
cit post ea oculos eius eruit ac
post per multorum opes consuetudine
pit quorundam ... Ex ex viciis
vicia capitulum 33.

Sic gignuntur
Corrupto peta ut dum non
euitantur prima incidantur
maxima et dum defendunt ad
missa, et laniantur conflagito ad
superbiam et sic fit ut duplici crimine
sit reus qui admittit scelera ple
nitatem et defendit ea pertinacie
timore. Sic eciam vicium gignit.
Sic vicius coniuncte accipit. Ex ocio
enim gignitur vicium sic David quamdiu
dum euitant adulterium perpetravit
eciam homicidium. Item vicius coniuncte
accipit sic prudentem ebrietatem dicens
virtutem martirum apli meruerunt
in cordibus secularibus imitacionem vite
Succedunt vicia ut dum unum
abierit aliud succedat. Unde Iohel
propheta testatur qui ait Residuum eru
ce comedit locusta. Et residuum lo
custe comedit bruchus. Et residuum
bruci comedit rubigo Joelis I. Ergo ista
vicia subviciorum allegoria colliguntur
quia sequuntur. Propugnantur ebrietas et
flete. Aliquando similant peior non
minimus vicius ut macerta utilius

caveant lege apostoli paulum
ut minora permittente peta ne ma
iora permittant. Valet autem sal
nat vicia que coniunctis non
viciis concludunt. Quorundam
aut quedam lamenta vicia tunc
apperent quam ab aliis viciis defme
runtur. De male usis virtutibus capitulum 38

Interdum eciam male use vir
tutes gignunt opposite vicia quod fit
per modicatum animi appetitum
cui non sufficit donum quod meruit
si videant laudes ac lucra
dampnada quesierit. Interdum
virtutes vicia gignunt dum aliqui
pro tempore optime minime rela
vant. Unde fit ut que congruo
loco virtutes sunt in incongruo vicia
deputentur velud si per pro adventu
canonicum solvat ieiunium. Vir
tutum enim discretionem a paulo apostolo
sumite qui ad tempus elegit quod a
gendum esse omnino prohibuit. Et
quedam virtutes dum discrecionem
non sumunt in vicia transeunt. Nam
sepe iusticia dum sinum modum
excedit crudelitatem seuicia gignit
et nimia pietas dissolucionem dis
ciplinae parit et zeli studium
dum plus est quam oportet in ira
cundie vicium transit et nulla man
suetudo corporis segnicie gignit.
Prudentia autem vi discrecio plerumque
parat ne bonum in temporalibus agat
et dum virtute in virtutem transeat. Item
apud quosdam virtute vicium
gignit dum quidam de castitate
et abstinencie nimis glorianter. Nam
qui et elemosina vane glorie in
perit virtute vicium facit. Sic et is
qui de sapientia arroganciam habet
et qui iusticia primum appetit et
aliquem donum dei quod invenit in sua

in suam laudem convertit aut in
malos usus assumunt procul dubio
virtutem transfert in vicium. Et demum
arte potentissima econtrario vicia
virtutes format quibus nos
abiungit et reformat. De simulatis
virtutibus c.
xxxiiii.

Quedam vicia
speciem virtutum preferunt sicut
pusillanimitas suos sectato-
res decipiunt quia se sub ve-
lamine virtutum tegunt. Illa vicia
que statim virtutibus contraria
apparent cito dum in palam veni-
unt emendantur. Illud quod sequa-
ces eorum detestabiles cunctis exi-
bescunt. Carnales autem plerumque
pusillanimitatem meticulosam non cognoscunt
vicium esse culpabile quod digne
videtur dampnacionem. Et quedam
vicia speciem esse virtutum videntur
sed tamen virtutes non sunt. Verumptamen
sub pretextu iusticie crude-
litas agitur et reputatur esse virtus
quod immane est vicium. Sic remissa
segnicies mansuetudo esse putatur
et qui agit torpens negligencia
putatur agere negligencia pietatis.
Ita nimirum etiam virtutem largitatis
imitatur vicium prodigie effusionis
et virtutem parcitatis tristis tenaci-
tas imitatur et vicium pertinacie
abscondit se sub virtute constancie.
Item timor sub specie obediencie
virtutem humilitatis operit
tamen est vicium timoris sed temptata
tas bonis privatis libertate acci-
pit et vicium pigricie quietis virtu-
tem imitatur. Porro vicium in-
quietudinis virtutem vult se vo-
cari sollicitudinis et precipitacionis
facilitas fervor boni studii cre-
ditur et boni agendi tardilitas consilii
mora esse videtur. Dum tamen ista
sit virtus illa vicium. Tali ergo
exemplo vicia specie virtutum

imitantur et in se non nulli iustos
esse confidunt. Quod maxime rep-
robant. Aptum exemplum vicium de
latinis speciei sumit. Iram sic con-
fidens latro prodit se sequens agentibus
fugit fingens se socium donec de-
cipiat improvisum et dum subito pro-
rumpit ad occultum latro manifestum
ostendit. Ita se miscent interdum
periculose virtutibus vicia. Quatenus
boni operis omnem efficaciam in suos
usibus recipiant ut anima que
quasi erat placens dentibus deceptam
se conspiciat viciis dampnabilibus.

Quod virtutes de difficultate virtutis
difficile acquiruntur. c. xxxv.

Ad vicia sine labore dela-
bimur. Ista enim prona illa ardua
sunt. Grandes enim preteritum
sudores non adtemptamus consequendo vale-
amus quemadmodum ad virtutem ten-
dentes cursum non assumimus incho-
at sed amodicis ut sensim adlacrima
pertingat. Ita et qui delabuntur ad
vicia non statim a magnis criminibus
incipiunt sed a modicis consuescunt
et in maximis proruunt. Sic
paulatim homo minimis viciis in ma-
ximis proruit. Ita a modicis
virtutibus gradatim adeo que sunt
excelsa conscendit. Qui autem in-
ordinate virtutes comprehendere in-
tuntur cito periclitantur. Hec est
enim in rebus natura ut quecumque valeant
ad perfectum tendunt sine dubio
scelerate finiant. Sic herbe que
germinato festine pereunt tanto ce-
lius consumunt. Sic que radice alta
fundate arbores diu perdurant
diuturnas quia gradatim ad per-
fectum veniunt. Interdum prodest ad in-
proviso malo agere aliquod bonum si prius
est cohibendum a malo deinde operandum
bonum. Hoc enim indicat propheta cum
dicit. Quiescite agere perverse discite be-

fac̃e p̃ns cu̾ vicia ꝯstirpanda
sunt ab homine dein v̾tutes in
serende Iram tollere et cogi no
pt̾ vitas cu mediãts pudor timi
peruleri fides cu p̾fidia Castitas
cu luxoria Et neccñ sunt sine
v̾tutes q̃ nõ medie ffides spes
caritas Omnes v̾tutes sunt
ita a quibus h̾eri p̾acte habent
Alie nõ v̾tutes medie sunt qz
adulitate et asp̾itate sunt h̾re
si deb̾is arrogant quasi z timu
erit in pote doctiua feminin
castitas scia sine tpales diui
cie de quibus dr̃ scz et bis opari
possumus et male Et insup̾ etiam
de extion melior ee cepit came
at de acceptis v̾tutibus ꝯtol
li ne quiuis p̾iatutes corruat
qua p̾us ꝯlapsu vicior̃ iace
bat Et ne deus iustificat caueat
ne itm se de v̾tutib̾ erigat Et
illi dona v̾tutum tribuit q̃ ret
hit ut dum inde deh̾c cp habz
erigit Etm deh̾c cp nequaquaz
h̾re diuos fit h̾uiliet q̃ insup̾ dono
celestis grẽ conseruat ad v̾tutes
erigit si g̾o modant de mann
aliqua adu̾sitate re p̾imit ne de
acceptis v̾tutibus atollantur
frangi nõ dz quia et h̾c ipm cp
plagis h̾uiliat equanim̾ fre et
h̾c cp de accept̾ v̾tutibus nõ ꝯ
tollit p̾culdubio e v̾tutis mag̾e

Tunc se de sup̾bia et a c.
viri sancti
V

vacuis avicor̃ collum
ine detegunt dum abeos cont̃
singla vicia v̾tutes singl̾e opo
sunt et subdum vicia cu v̾tutibus
adu̾silitatez confligunt ut nl
ipo mens decreat̃ et amic uel
abellacoñe ꝯ insup̾ amicus i singa
Adu̾sus impetum vicior̃ contrarijs
v̾tutibus e pugnandu̾ Cont̃ luxo̾z

cu̾ cordis e adh̾ibenda mu̾
dicia Cont̃ odiu dilco ꝑpanda
Cont̃ natrudiaz pacia ꝑpanda e
Porro ꝯ timore fiducie adh̾i
benda e v̾tus Cont̃ torporez
zeli plenum t̾sticie quoqz gaudiu̾
accidie quoqz fortitudo auarcie
largitas sup̾bie h̾ulitas oppo
nenda e Dicitz singl̾e v̾tutes
nascencia q̃ se vicia et p̾mit
ac tep̾tacom̾i motg v̾tute diu̾e
caritatis ꝯtinguuntur libidinez
abstinencia domat Iram quãm
corp̾us media frangit tantu
med abellicito appetitu eua
cuat Adu̾sus ira tolleãncia
dimicat p̾a ant semezipm ne
cat sustinedo a pacia victoriaz
p̾tat Tristie meriore spes et in
gaudiu̾ sup̾at et que tunc bata
med de ꝯtionibus afficit dul
cedo m̾tionis tranq̃llitat̃ limit
Adu̾sus in bidiam ꝑpat caritas
et adu̾sus ire incedia mansue
tudinis cohibet tranq̃llitas
Sup̾biaz dyaᵗ innitant sup̾bi
adu̾sus qua opponit h̾ulitas
xpi qua h̾uliant elati Prici
palis vij vicior̃ regina et mat̃
sup̾bia e Eadem q̃ vij p̾ncipa
lia in sta dese pariunt vicia q̃
ita ꝯ inz quadam cognicone
iungunt ut ꝯ alto altm oriatur
Dit p̾ncipes vij vicior̃ sup̾bia
nos cor̃ p̾tatibus subdit sta
xp̾us septiformi grã plenus
ad domatu vicior̃ nõ ervit et ꝯs
illa addicat septeplicis vico ite
libat septiformis grẽ dono
De pugna v̾tutu̾
c. xx.

O
mni
vico detiorem esse
sup̾biaz seu ꝑ h̾ cp a su
mis et p̾mis ꝑsonis asumit
seu cp de ope iusticie et v̾tut̃ ꝯorit

um⁹ q̃z culpa eius sentit. Lu
xuria üo carnis ẽ notabilis
ẽ omnibus qui statim p̃se turpis
ẽ s̃ dispensante tñ deo superbia
est. Qz qui detinet⁹ superbia ꝛ
uo sentit labit⁹ carnis luxuria
ut p̃hac humilitas ꝛ a confusione
surgat ꝛ a superbia. Omnis pec
cans ẽ superbus eo q̃ faciendo
vetita contemptum h̃eat diuina
precepta. Recte ergo iniciu omnis p̃c
cati superbia. Prima nisi precessiss̃
mandator̃ dei inobediencia trans
gressionis no sequeretur culpa. Qz
superbia tanto inyma iacz quan
to in altũ se erigit tantoq̃z pro
fundius labit⁹ quãto excelsius
eleuat⁹. Qui eni per superbiam sup
bia atollit⁹ p̃ dei iusticia inclinat⁹.
Qui superbia inflant⁹ vento
pascunt⁹. Vn̄ p̃ p̃ph̃ta. Oms ist
pastores tuos pascat⁹ ventus.
hoc ẽ superbie sp̃us. Qui de su
is virtutibus superbiunt corporis
sunt indicandi sunt opibus
quibus pestiferis vtimur q̃z
rem faciunt bonaz no bona vo
luntate. Nam rem sine hu
militate quelibz ꝛ sine caritate vicia
deputant⁹. Vnus dyab⁹ p̃ superbia
a superna beatitudine corruit. Quem
ergo de virtutibus attollunt⁹ dyabolum
imitant⁹ ꝛ eius exemplum quippe cor
ruunt⁹ quia de excelso labuntur⁹.
Superbia sit origo ẽ omnium criminũ
Ipsa ẽ eni in aspectu prima in afflictione
postrema. h̃ est eni in exordio
metez p̃ peccatum p̃sunt aut no
uissime de virtutibus deicit in
eorum peccator̃ ẽ maxima. Prima ta
piciones quia p̃ uicia humam me
tem exterminat. Ibi ꝛ eadem superbia
ẽ ꝛ nasci no ut superbus sit
aliud culpa aliud pena sed
Itaq̃ in ma tricture ẽ luxuriam

ipsa culpa sit illius ꝛ pena. De su
perbia nascit⁹ arrogancia no de
arrogancia nascit⁹ superbia. Nam
nisi precessisset occulta elacio mentis
no sequeret⁹ aperta iactancia laudis.
Ita ergo in culpa p̃ponit⁹ superbia ar
rogancie sit p̃serum ꝛ origine. Plerosq̃
q̃z ad elacionis emendacionem prouiden
cia dei aliquo casu no ullo ca
dunt p̃ quo casu rep̃hensi a semetipsis
ipsis humiliter sapiat ꝛ de muneribus
dei laudari no appetant s̃ lau
dent deum a quo acceperunt. Qui
laudari se nolunt vtiles ẽ arro
gantibus quociens vicio labi et
humiles p⁹ casum deo s̃ quam
p̃ elacionem superbire q̃nius reum q̃z ru
ine dampnacionem p̃ superbiam su
mere.

De luxuria. C. 39.

Ex culpa superbie plerumq̃z
in abhominandaz carnis in
mundiciam it⁹. Nam altum se
det ex alto. Qz sic p̃ superbia mer
it⁹ in p̃stitucionem libidinis. Ita p̃
humilitatez ment⁹ salua sit casti
tas carnis. Dum aut no intersp̃
diciat occultaz mentis superbia p̃
carnis manifestam ruinaz libi
dinis nasci in inmundicia decam
occulta superbia. Exemplo p̃mi
superbi hominis qui mox ut p̃ sup
biaz contra dm̃ tumuit statim
carnis libidinez sensit ꝛ puden
da operuit. Prima p̃ quisq̃z sue de
putz culpe q̃ cecidit quo aceo li
bidine vincit⁹ quia nisi precessisset
latens superbia no sequeret⁹ libidinis
manifesta ruina. Non unquaz
geminis vitis vacuus adiicio apperi⁹
occulte p̃ elacionem ꝛ publice p̃ libi
dine s̃ dum euitat quis libidinez
cadit in elacionem. Item dum i caute
declinat elacionem elacionem cadit
sequit in libidinez. Utraq̃z ex alto

bitus elacionis itur in captum libi-
dinis et de capto libidinis itur in oc-
cultum elacionis. Quod dei sermo
utrumque destructe pensans Sic tamen
ait libidinem ut non intrat elacionem
sic enim elacionem ut non resolvat
in libidinem. Luxuriosos atque superbos
plus demones fautores constituunt
Dum quod intentis vicijs maligni
spiritus desinant hijs tamen maiori
familiaritate inherent cuius amplius
desiderium famulatur. Principaliter
hijs duobus vicijs diabolus genus huma-
num dominatur in superbia mentis et luxuria
carnis. Unde et dominus loquitur ad
Job de diabolo. Sub umbra dormit
in secreto calami in locis humentibus
In calamo enim inanis superbia in
locis vero humentibus carnis designa-
tur luxuria. Per hec enim duo vicia
humanum genus diabolus vel dum mentem
in superbiam erigit vel dum per luxu-
riam carnem corrumpit. Multi luxurie
subditi sunt et confirmati superbia
de ipso luxurie opere gloriantur et tam
magis elati sunt quam humiliari
debuerunt. Ad comparacionem mali
sit deterius quam non solum committunt
sed eciam de ipsis flagicijs vanitate
laudis potius extollunt. Quando
scriptum est laudatur peccator in deside-
rijs anime sue. Plures enim peccatores
qui in flagicijs miseros gaude-
te de quibus iam deberent copio-
sius deplorare libido magis tur-
pitur in videtur. Sic quidem Sa-
piens ait. Prima fornicacionis
tela sunt oculi Secunda verba. Quod
qui non capitur oculis potest verbis re-
sistere sufficit nam ibi adhuc liber
affectus est quam delectacionem consequatur
libidinose suggestionis non tran-
sit ad consensum libidinis. Cito
enim resistit qui titillanti animo per-
non accommodat delectacionem dum eius
inpugnatur qui nisi ad consensionem
et si non usque ad opera temptatur
quamvis qui sola suggestione pro
condicione carnis temptamentis
sollicitatur. Stimulus carnis qui
in Paulo crescente angelo Sa-
thane meant cum lege peccati causat
qui in membris hominum degentes
libidinis habitant que reluc-
tantem dum ipse expugnant
perficit et demum sumente libidinose
titillacionis virtute suscipit glori-
acionis. Sermo dei multa contra
nunc de sua carne monet Ita
quamvis in amore dei cor sit in-
concussa intencio mea tamen de
carne qua cottidie gestat ista
plura tollat. Deus autem qui hec
ad probacionem fieri permittit gracia eius
protegente servos suos non deserit
Ideo non mirum electi lapsu carnis
corruunt ut a vicio superbie quo
dencius timent et sanent et quo
denuntiaverunt effectibus exsistunt
sibi ut cadant carnis vicio
humiliantur ut surgant. Nunquam
perficitur adulterium in opere nisi ad-
ulterium constat in cogitacione. Ex corde
enim prius ascendere sunt cogi-
taciones et tunc prorumpit in opere
Hinc est quod per prophetam dicitur Accin-
gite lumbos vestros super verba
bra. Hoc est in corde libidines
resecate que ad lumbos pertinent
Verum cor super verba est non in lum-
bis libidinis nam in immoderata
licencia nescit hic modum et du-
se vicosus animus in explenda for-
nicacione carne luxuriante
laxamento inchoat ad alia nepha-
da scelera suadentibus de-
monibus transit dum quod in immo-
derate victus pudor excessit
tunc cunctis aditum paulatim

ad deteriora procedit Non ita sua
uis e amicicia iuncta carnis
libido sic corrupta nec ita delectat
fornicandi init dum committitur
Ita repetita maiorem delectacionem
ingerit Jam vero si in usum venerit
tanto prorsus dulcior sit
ut separari difficilior sit Vnde
sepe consuetudine delinquendi
quasi captiui adpetunt tamen
quadam violencia trahuntur
sensus eorum vero quod retam vo
luntatem nobis reuellare sentimus
Quod plus oblectat mentem delec
tacio carnis quam amor castitatis
adhuc in homine peccatum regnat
Certe si amplius delectat pul
critudo interne castitatis iam non
regnat peccatum sed iusticia Ita non
solum dimissa fornicacione peccatum
regnat in homine sed si de
lectat adhuc atque animum teneat
pondere regnat Carnis for
nicacio adulterium est fornicacio
anime ydolorum seruitus Est autem
spiritualis fornicacio Unde ait dominus
Qui viderit mulierem ad concupis
cendum iam mechatus est eam in corde suo
Omnis in munda pollucio for
nicacio dicitur quamuis quisque di
uersa turpitudine voluntate
prostituitur Ex delectacione forni
candi varia gignuntur flagicia
quibus regnum dei clauditur
et homo a deo separatur Inter cetera vi
cia fornicacio maxima est sce
leris quia per carnis immundiciam
templum dei violat et tollens
membra christi membra facit
meretricis Maxime per carnis lu
xuriam luxuriam genus subditur
diabolo quia preciosa vicia Cum ille
varijs temptamentis illectos ho
mines teneret preterire magis

tamen mechandi desiderium suggerit
quam ut decorem sexus in his pro am
plius egrotare contendit Castitatem
sciendum esse pulcritudinem
propter hanc hominem angelicis meritis
equari equibus illi lapsi sunt
humore perfusi in bidie (?) in nunc per
sensus corporis omnis desiderium ex
libidinis quod a celestibus deorsum
delectatam animam pertrahant
sedemque quos vicerunt exultantes
ad tartara ducant Cum mens impulsu
demonis ad delectacionem fornicacionis
impellitur diuini iudicij metu eterni
tormenti intercedit an ordo respondit
quia nimirum omnis pena suppliciorum
quem cordis formidine superatur Vt
enim clauus clauum expellit Ita se
pe recordacio ardoris gehenne ar
dorem concludit luxurie Certe multi
luxuriose in iuuentute viuentes
in senectute continentes sunt delectantur
et tunc elligunt seruire castitati
quando eos libido seruos habere contempnit
Virginitatem in senectute continentes
vocandi sunt quam in iuuentute
luxuriose vixerunt / De Continencia
Capitulum xlviii

Hec dedit deus

Agnatur (?) si petitur et acci
pietur Sunt autem tbmt (?)
qui deum in tuorum pulsat plata
esse impetris virginitatem Illud non
bonum hoc optimum Cum virgini con
cessum est virginitas tamen ad
monita non iussa Quia ideo tamen ad
monita quia nimis excelsa
Centesimum est bonum virginitatis quia
in hac mundo sollicitudine seculi a
mittit et insitutus eternum castitatis
premium accipit Virgines felli
ciores esse in vita eterna ipsa testatur
Hec dicit dominus Eunuchis Da
bo eis in domo mea in muris
meis locum et nomen melius a filijs
et filiabus nomen sempiternum dabo eis

q no pibit Non q dubim q casti
psenedunt virgines angelis dei ef
ficiant ceteros Amanda e pulcritudo
castitatis omnis delectata degustat
ctor invenit qua carnis volup
tas Castitas em fructus suavis
e pulcritudo inviolata sanctorum
castitas securitas incetis sanitas
corporis vnde alios gentilium in inimi
cos ppetuam veris abstinentiam
ocremisse ne utrorum libidine fra
gunt Luxuriosa naq vita cito ter
nez debilitat fundit q scelerit
ducit ad senectutem Omne petum
p pniam recipit volnus sanitatem
virginitas si labit nullo repat
Itam quamvis pnitendo fructum
recipiat venie incorruptionem tn
nullatenus recipit pstinaz virgo
carne no mente nullum pmium hz
in repmissione Vn et insipientibus
virginibus salvator in iudicio iud
bene dicens Amen amen dico
vob nescio vos Ubi em iudicavit me
tem corrupta inbuit carnis p
culdubio in corruptionem dampna
bit Nichil pdest incorruptio car
nis ubi non e virginitas mentis
Nichil nam iuvat esse corpe qui
pollutus e mente Alii sunt rephensi
qui carnalis corruptionis contagi
um nesciunt qui si infecundi
sunt corpe ita steriles manent
et mente et opis fecunditate Tamen re
de ingenuitate gaudere si alios primis
opibus non sunt Tamen se contine
tem psitet et ab aliis tremens desi
derio non substitit quamvis luc
xuria carnis non polluat divisa
tn iundicie consonationis opa ma
clant virginis desiris nunt glam
tes ypocrisis opant qui glam boni
opis foris appetunt qua gratia
sciam hre habere debuit Talis igi

adpmissa cele non pbemunt
quia et ipi virginitatis pmium
pelacionis vicio auferunt
hic e em melius virgines no
hre oleum i non servare intra
oscientiam boni opis testimonium sed
in facie glam apud homines
no in corde apud deum Anima
adultum occipit destinata copu
la matrimonii Melius e vxore
duce qua libidinibus ardore pre
Tendam oniugate deci no p
gignendi filios sed pruribulem
carnis et libidinosa consuetudine
appetunt sicq bono male vtunt
Vicia aut pse mala sunt o
iugia no et ptates pse quidem
bona sunt pea no cuiue tra
ea sunt mala qsistunt Toni
gia em pid mala sunt ppter
ait Aplus Item qui vxore e
cogitat que mundi sunt et ppter
fornicationem vnusquisque suam
heat vxorem go et ptates posses
sione pristine quoq pudi
cationem male oistunt No
ceut ptates si pid q ei mo
ponit no pse Exemplo em
ttinus veti mo quod spme na
scunt que surgentes elate
noceant eos qui tecto vtunc
gradunt de cupiditate c. xj

Non posse quempiam
spiritalia bella suscipe
nisi prius carnis e
domuerit cupiditas Non pt
ad contemplandum deum meus
esse libera que desideriis huius
mundi et cupiditatibus inhyat
neq alta ospice potest oculus
que pulvis claudit Omni
pcto peior e avaricia et amor
pecunias Vn p Salomonem
dr Nichil e scelerius qua
amare pecunias hic em animam

suam venalem facit cuius inhi-
ta sua proiecit intima sua Cu-
piditas omnium criminum materia est
Unde apostolus ait Radix omnium
malorum cupiditas quam quidam
appetentes erraverunt a fide Er-
go succiditur radix criminum non
pullulat certe soboles peccatorum
abscissa radice cupiditatis terrene con-
tra ipsam fidem renunctiaverunt Cu-
piditas enim christum vendidit Na-
(ex)plicio quod in rebus alienis tam
esse desiderium ut homicidium
perpetrare renuerant sic Achab
tamen appetitu cupiditatis sue
sanguinis complevit effusionem
Sepe namque mali aliquid concupi-
scunt asserunt quid de effectu
mali desiderii secundum privatur
Electos autem suos deus non di-
mittit ire in desideriis malorum
perfectione sed mentem eorum conterit in
dolore pro eo quod in seculo nequit
appetunt Ut compleat competencia
resipiscant et versi ad deum quod
huius mente cesserunt Deum ergo
contra propicium adversari sentit qui quod
temporaliter concupiscit non permittitur
adimplere Recte autem dei iudi-
cio fit ut dilitus peccat sine quia
cupiditatem statim effectus sequitur
Nunquam saciari novit cupiditas
Semper enim avarus eget quanto
magis acquirit tanto magis cupit
non solo desiderio concremantur ha-
bendi sed etiam metu afficiuntur
amittendi Inopes nascimur
in hac vita inopes recessuri
sumus a vita / Si bona huius
mundi peritura continue comparata
tanto amore cupis plurima po-
tentes tante cupiditatis rabie
inflammatur ut de omnibus consumbit

sius pauperes excludant ut habi-
taculo permittant Quibus recte per
prophetam dicitur Ve qui coniungit do-
mum ad domum et agrum agro copulat
usque ad terminum loci Nunquid vos so-
li habitatis in medio terre Tales quippe
homines infernus id est dyabolus rapere ad
perdicionem sicut propheta sequitur adnun-
ciat dicens Dilatavit infernus animam
suam et aperuit os suum absque ullo
termino et descendent for-
tes eius et sublimes gloriosique eius
ad eum Nec mirum quod morientes
inferni incendiis deputantur qui
viventes flammam cupiditatis sue
non extinxerunt Cum desiderio
cupiditatis consummat flamma dyabolica
inspiracionis vivit Attende enim
mentem Eve superbia ut de ligno
vetito manducaret Attende etiam
mentem Caym invidia ut fratrem
necaret Attende Salomonem
luxuria ut pro amore libidinis
ydola adoraret Attende Achab
concupiscencia ad cupiditatem ut homi-
cidii malicie adduceret His ergo
inspiracionibus dyabolus corda hominum
octo depravat cupiditatibus

Prima de Gula c. ix

Prima concipue suggestio
pravitatis est cui si immine
ceditur diuisa claritatis de
fidelia comprimitur Unde Ada-
mi parie inquit desideria no-
cendi hec est concupiscencia leo i plenum
Prima luxurie mater est saturitas
panis Unde propheta Sodomam
desatiari panis accusat dicens
Hec fuit iniquitas sodomorum su-
perbia saturitas panis et habundan-
tia Nam quippe sodomite in-
mundate sinnetes in turpitudinis
defluxisse flagicium atque in meruit

comitante superbia celestibus ad
inferni incendium. Ecquis modus non
tenuit edacitatis utile est carne
gulam ciborum quam concupiam. Sed
enim tam novum qua ut animus ser-
viat ventri et esse que sunt desti-
ende. Testante apostolo ac dicente
Venus autem et hunc et hanc destru-
et proxima est ventri libido sic lo-
cata vicio. Ubi enim venter ibi
et eorum que circa veneream sunt porta
in ordine namque membrorum geni-
talia ventri gignuntur. Primum igitur
cibum cohibemus in moderate reficiat
ad adluxuriam concitat. Non ad
luxuriam vel ad sacietatem sed tantum
ut corpus sustentet epulis est
utendum. Nam ut phisici differunt
cibos et ventos esse ut estimeat
animam non corrumpant. Nam in
nimiis cibis utuntur quanto magis
ventrem pascunt tanto magis
sensum ingenii obtundunt. Namque gra-
vatum. Ex crasso ventre subtilem
sensum gigni non posse. Unde
namque saturitas nimia aciem mentis
obtundit ingenium quam helesce fa-
libidinis ignes ciborum fomentis
incessunt. Corpus autem quod abstine-
ncia frangit temptacio non convi-
cit. Tres pueros abstinentes
flamma babilonii incendii sic te-
tigit non combussit quia nimis
et desideriorum carnalium ignis
abstinencia meritis inflammat
usque ad consumpcionem in genere vel
operibus non consumit. Cum habundan-
cia est epularum ardentibus divitibus
attendat supplicium cuius tanta in
inferno mensis ignis inopia erat
quanta hic epularum fuerat copia.
In hoc seculo esurire et sitire noluit
dives qui propterea illic inter flammas
siciens stillam aque quesivit
nec meruit. Considerandum est quod
vehementer arguantur comessatores

et sumptuosa convivia. Ita ut deus
commitet per prophetam se non dimis-
surum hanc iniquitatem qui eas
libenter ambiunt. Dicit enim per Ysa-
iam prophetam. Ecce gaudium et leticia oc-
cidere vitulos et iugulare arietes
comedere carnes et bibere vinum
si dimittatur vobis iniquitas
hec donec moriamini. Sic omnes
carnales cupiditates abstinencia
resecantur. Ita omnes anime virtu-
tes edacitatis vicio destruuntur.
Unde est quod princeps cocorum muros
urbis subvertit quia et ventri
cui serviunt a totis virtutibus anime
destruuntur. Neque enim posse quem-
piam virtutum perfectionem attingere
nisi prius domuerit ingluviem.
Nemo potest dominari ceteris viciis
nisi prius ingluviem ventris restrinxit.
Nec quisquam potest a semetipso spiritus
inmundos repellere nisi per absti-
nenciam gule. Timent hostes qui
contra nos sunt a nobis fortius
superari cum prius quam intra nos
vicia compellimus. Nam frus-
tra foris agit bellum qui intus
habet periculum. Non qualitatem ciborum dico
sed eorum cupiditatem cavendam.
Nam sepe accuratius preparata
sine gule concupiscencia degustantur
et sepe abiecta et vilia eden-
da cupiditate sumuntur. Unde quod
fit ut non sit in culpa ciborum
qualitas sed illud reputetur
imbecillitas quod cum desiderio degus-
tantur. Quatuor sunt que
distinctionem in gule appetitu
quod cum quantum et quo appe-
tatur. Quando ante tempus preveniens
appetit. Cum sit autem appetitum
legitimum quidem tempus appeta-
tur. Quando non ad immoderacionem
refectionis. Quando ad immoderacionem

refectio. Unde ad immoderacionem
saturacionis ascribit. Nullus
homo tam importunus exactor quam
venter, qui cottidianam refectionem
cottidiana famis exactione ad
implet. Cum certus enim vicius
etiam si interdum nascimur, incer
tum tamen non tamen eius moriamur.
Cum tamen ante consumamur euasc
unt. Plinius: voluptas vescen
di ita sub obtentu necessitatis sur
repit. Ut dum videtur sumere
necessitati, voluptati desiderio sinatur.
Vnde facile discernitur quid ac
cipitur gule, quid indigencie
deputetur. De ebrietate. Capitulum ...

Copula porro ebrietatem
gignit ebrietas autem per
turbacionem gignit mentis
furorem in cordis flammam li
bidinis. Ebrietas ita mentem
alienat ut ubi sit nesciat in
ebria nec malum sentit quod pe
ebrietatis committit. Vere est quod
nemo peritam fornicacio et ebri
etas aufferunt cor. Fornicacio
aut sic Salomonem infatuat
sapientem. Ebrietas sic Loth
senis cor captivat. Unde
in proverbiis: Potentes inquit
qui vinariidi sunt, vinum non
bibent, ne cum biberent obliui
scantur sapientiam. Ulericus: Laus
est in illum bibere et non inebriari.
Audiant hii ad vinum se dicentes
prophetam: Ve qui potentes estis
ad bibendum vinum et viri fortes
ad miscendum ebrietatem. Unde
multo deditos et luxuriose vi
ventes Ysayas sic arguit di
cens: Ve qui consurgitis mane
ad ebriandum, ad ebrietatem secta
dam et potandum usque ad vesperam
ut vino estuetis. Et talibus
et alio loco dicit: Ve tibi civitas cu
ius rex iuvenis est et cuius principes
mane comedunt. Alibi non ama
ne usque ad occubitum solis ebrie
et voluptatibus gule serviunt,
nec intelligunt cur nati sunt,
sed consuetudine beluina dicenti
tum luxuriose tota epulis se in
serviunt. Clamat Johel propheta
hiis qui ebrietati deserviunt dicens:
Expergiscimini ebrii et flete et ulu
late omnes qui bibitis vinum in
dulcedine. Unde testimonio non
aut tamen flete omnes qui bibitis
vinum, ut bibere omnes non liceat,
sed adiectum in dulcedine quod ad
voluptuosam potacionem effusionem
et prodigam tam quam satis
est necessitati. Ideoque apostolus Thymo
theum bibere vino modico voluit,
non plurimo ut ex vino inebriens
homines sed etiam certus potandi
quibus que varius non consistunt.
Nam et nazarei qui se sanctificabant
deo preceptum est vinum et siceram
non bibere. Utraque enim statim men
tem evertunt et ebrios faciunt luxuriaque
quoque carnis utraque equaliter gi
gnunt. Ceteri autem continentes sic
pane cum pondere comedunt et a
quam cum mensura bibunt, asseren
tes ad castimoniam carnis etiam aquam
abstineam quemvere. De abstinencia.
Capitulum ...

Hec est preciosum
et racionabile remedium cum nostra
exterior homo remunat et
interiora emit sicut talis remedium,
ori penetrat terram. Tunc enim spiri
talis effectus angelis coniungitur
deo et liberius copulatur. Per eum
etiam oculta misteriorum celestium re
uelantur. Divinique sacramenti archa
na panduntur. Sic namque Daniel

angelo revelante misteriorum sacrame
ta cognoscere meruit. Et vita et
angelorum manifestaciones et eorum
admunciaciones ostendit. Ieiunia sunt
fortia tela adversus temptamenta
demonum. Cito enim per abstinenciam devi
cuntur. Unde etiam deus et salvator
noster eorum incursus ieiuniis et ora
tionibus premonet superari dicens: Hoc
genus non eicitur nisi per oracionem et ie
iunium. Immundi enim spiritus ibi se
magis inmittunt ubi plus vide
rint habundare escam et potum.
Sancti quia diu in hoc seculo vi
ta inhiant desiderio supernorum
corporis sui ardorem premunt. Unde
propheta: Sitivit in te anima mea quam
multipliciter tibi caro mea. Caro enim deo
tunc sitit cum penitus abstinet et
arescit. Abstinencia et vivificat et
occidit: vivificat animam et occidit
corpus. Ypocrite abstinencie simula
te agunt ieiunia que per ypocrisim
exercentur. Quidam enim mira
media corporis sui clamant con
firmantes se aut exterminant facie
es suas ut appareant hominibus
ieiunantes. Ore namque pallescunt
corpore atteruntur, cordis alta su
perbia ducuntur. Ante mortem quoque
mortiferis se suppliciis tradunt
tamquam immensi laboris operacionem non pro
dei amore sed pro sola humane lau
dis admiracione sectantur. Quidam
dam in cibis abstinent ut ab ho
minibus tamquam sancti appareant. Sed
hec bona abstinencie talibus non
est virtus reputanda sed vicium quia
bono male utuntur. Ieiunium et elemosinam
in abscondito sese amat ut solus
deus qui conspicit omnia mercedem
bonorum operum impendat. Iam quod
ea sub populari manifestacione
fiunt negligant adeo ut sanctificantur
tamen nos simonem evangelicum

mercedem ab hominibus receperunt.
Ieiunia cum bonis operibus deo
acceptabilia sunt. Qui enim aut
a cibis abstinet et perverse agit
demones imitantur quibus non
est esca et nequicia semper inest. Ille
enim bene abstinet a cibis qui
et a malicie actibus et a mundi
ieiunat ambicionibus. Quidam
speculacionis studio non absti
nencie bona abesse carnem se
suspendunt. Hii potius exe
crandi sunt quia creatura dei
humanis usibus concessa
renuunt. Nichil enim fidelibus
inquinatum nisi quod iudicat esse
immundum Paulo testante qui
ait: Omnia munda mundis, in
quinatis autem et infidelibus nichil
est mundum sed polluta est eorum
mens et consciencia. Oportet enim in
quo in vescendo refectione ciborum
reficitur. Nemo enim reputanda
est abstinencia ubi sunt saturitatis
bene subsequuntur. Oportet enim
in quod in vescendo delicias
compensat dicente ysaia propheta: Ecce
in die ieiunii vestri invenitur volup
tas. Enim delicie intelliguntur.
Hic enim repeticio debiti et lites
contencio et percussio. Ista et deli
cie improbantur a propheta in ieiunio.
Tota enim die epulas in cogita
cione ruminat qui ad exple
dam gulam vespere delicias
preparant. Non est enim corpori
adhibenda inmoderata abstine
cia ne dum gravatur amplius
tas posse medie nec malum
agat per ea ut bene facere incipiat
et que addicit ut usu malicia
veat sit et bonum officium domini ply
perimit et perdat. Sollicita igitur

districtione carnis est moderata ma-
cerandus ut aut ne integre extingu-
atur aut immoderate laxetur.
Infirmitate nimia prevalente ad per-
fectum pertingere nemo potest. Nam et
vis sanctitatis amorem quis tamen
habeat consequi tamen non valet opus
ultimum cum intencione cordis
desinente conatur. Corporis debili-
tas nimia etiam vires anime
frangit et quoque sal ingenium
marcescere. Item naturaliter quandoque bona
semper imbecillitate perfice ne quid
nimis. Nam quidquid cum modo et
temperate fit salutare est. Quidquid
autem nimis et ultra modum est per-
niciosum fit studium quod sine mo-
deramine utitur. Homini opere modum
et parsimoniam oportet habere. Nam quod
excedit perniciosum est. Sic agri
terre si nimium imbribus perfunduntur non
solum nullum usum adhibet sed
etiam periculum exhibet.

Divine sapiencie subti-
litas sic intrinsecus interius
testis scrutatur consciencias
ita extrinsecus irrogat penas ut verum
sit testimonium prophete: Ipse est
testis et iudex. Miserere domine mise-
rere miseris peccatoribus indigna agenti-
bus et digna patientibus assidue peccanti-
bus et iusta flagella cottidie sustinentibus.
Ordinata est miseracio dei que
prius hic hominem per flagella a
peccatis corrigit ac ad superna supplicia
liberat. Electos enim deus doloribus
huius vite alterit ut perfecto vite fi-
ne letentur. Reprobos deus deli-
ciis et quietibus prius. Tamen peccatorem aut
flagello temporali ad purgationem
facit aut iudicio eterno puniendum
relinquit aut ipse homo in se peni-
tendo punit quod male admisit.
Hec prima est quod deus delinquentium
parcit iusto temporalia flagella
ad eterna proficiunt gaudia. Propterea et
iustus in penis gaudere debet.
Neque iusto neque reprobo deus mise-
ricordiam et iusticiam subtrahit. Na-
et bonos hic ex afflictione iudicat
et illic remunerabit per misericordiam

z malos hic p tpalez remunerz
clemenciam z illic punit pettuaz
iusticiaz Inhac eni vita deus
pat impijs z tn no pcit electis
In illa pz electis no tn pcit im
pijs Preciosa e securitas do
lor tribulacionis Etiam inignus
pg morte dicitur tc iandus Insti
lis dormit pg morte secus vero
tn de corpalibus passionibg
sz eciam hospitalibus oz intelligi
ut quato quisqz aut in corpe
aut in mente flagella sustinet
tanto se in fine remunerari
spet Sepe occulto dei iudicio
dei flagellis corripitur sunt
repbi in hoc mundo Quinqz vita
dampnabilia gmisisse videant
despi tn adeo ullo emendacionis
... sciant Plus corripit
flagello qui ads diligit si p
tuit dicente Amos pphta tm
vos cognoui ex omnibus nacio
nibus terre Jo visitabo sup vos
omnes iniquitates vestras Que
eni diligit deus corripit flagel
lat aut omnez filium que recipit
Valde iuuacionis e iusto in hac
vita viciis temptari z verberari
flagello ut dum viciis pulsat
decentibus no supbiat Dn
no aut dei aut carnis dolore
attitur inidi amore vethat
Temptari aut iustu oz sed
temptacione plage no tempta
cone lyconie Primus ita electos
suos in hac vita deus agit
ut dum forcioribus flagelli
stimulis feriunt in illis oblec
tamenta putes inte delectentur
sz celestem patriam ubi eta spes
expectat indesinent desiderent
Electos inite ipsius adversitatibg

oz pbari ut zm petrus iudi
ciu incipiat adomo dei dum
electos suos in hac vita deus
iudicio flagello castigat
Gemina e
percussio diuina vna in
bonaz ptem qua pcuti
imur carne ut emendemur
Alta qua vulneramur o sua co
taritate ut deu ardencius dili
gerimus Geminus deus more
respicit ut ad veniam ut ad vin
dictam Ad veniam petrus Ad vin
dictam sz ut dum sta sodomor
se descensum z visuros testat
Tmoda rone deus quos
volunt pcutit i ad dampnacionem
reprobos adpurgacionem quos er
rare iudicat electos ad ppagandaz
gliam virtorz iustos Primo
naz modo egiptus tesa est
ad dampnacionem Sedo mo pamp
lasterius adpurgacionem Tercio
pcussus e Job adpbacionem fla
gellat homo plurimz adeo an
petm ne malus sit ut paulg
qui anglo sathane instigante
carnis tollerabat stimulos fla
gellat eciam pg petm ut cor
rigat Vo ille in apslo qui tra
ditus e sathane i interitum car
nis ut spus in die dni saluus
esset Non tn iuste innumerat
qui eciam nesciat qui vapulat
Nam deus plurimz ideo iustu
flagellat ne de sua iusticia
supbiens cadat In hac vita
deus tanto mag tm nos sendz
ut parcat quato mag expec
tando flagellat sz alios fer
endo corrigit alios no feriendo
punit ffeniendo naqz corrigit
ut ubi dt Ego quos amo

arguo et castigo alios feriendo
punit quos incorrigibiles delin-
quentes aspicit quos non sub
disciplina ut filios pater sed
districta dampnacione ut hostes
adversarios punit Dequibus dicitur
flagello inimici percussi te cas-
tigacione crudeli Et item Quid
clamas ad me super contricione
tua insanabilis est dolor tuus
Unde unus quisque festinet et ti-
meat ne simul finiatur vita eius
cum culpa flagello namque tunc
delebit culpam cum mutavit vi-
tam Iram enim mores non mutat
actiones non corrigat Omnis di-
vina percussio purgacio vite presentis
est aut inicium sequentis pene est
Nam quibusdam flagella ab
hac vita inchoant et in eterna
percussione perdurant Unde et per prophetam
sic dominus dicit Ignis exarsit in
ira mea et ardebit usque ad inf-
ernum novissima Aliquibusdam dicit sed hoc
Non iudicat deus bis ad ipsum
Nam tamen non attendunt id quod
alibi scriptum est Iudas populum de E-
gipto liberavit secundo eos qui non
crediderunt perdidit Quamvis enim
si una culpa bis non punitur
una tamen percussio intelligitur que hic
cepta illic perficitur ut in hiis qui
omnino non corriguntur precedencium
percussio flagellorum sequencium ini-
cium est tormentorum Unde est quod per psalmistam
legitur Operiantur sicut diploide con-
fusione sua Diplois enim est
duplex vestimentum quo figura-
liter induuntur qui et temporali pena
dampnantur et eterna Unde et de Io-
tricio super contricionem id est gemina
dampnacio hic et in futuro seculo
Et idem alibi Et duplici contricione

contere eos id est gemina pena presentis
et futuri Quibusdam secreto dei
iudicio hic male est illic bene sic
ut dum hic castigantur corriguntur
ab eterna dampnacione liberentur
Quibusdam vero hic bene est illic
male sicut diviti accidit qui hic
potenter clariter conspicuus post
mortem vehementer incendiis traditur
cruciandus Porro quidam hic et illic
male est quia corrigi nolentes et
flagellari in hac incipiunt et in eter-
na dampnacione puniendi In
tanto in hiis quosdam desperacio
perfundit ut nec per flagella valeat
emendari Dequibus recte per prophetam
dicit dominus Frustra percussi filios
vestros disciplinam non receperunt
plerique iustus plangit et nescit
utrum pro omnibus peccatis suis penitenciam
patiatur flagella aut probacio tamen
et nescit que sit culpa illa pro qua
meruit pati huiusmodi supplicia et
propria ambiguitate maxime in merore
versatur Quamvis flagella penitencia
iustorum apertis absoluant tamen ad
huc formidine vindicte turbatur ne
instantes ei plage non sufficiant
ad purganda delicta Unde ergo dum
penitenciam patitur futura pertimescit
quodammodo non sit completa aut prius
peccatis duplicia recipit

Esse non
nullos eciam quidem qualiter
homines qui nesciat co-
rrigi nisi alios viderit flagellari
Quicumque proficiunt in composicione malorum
dum quod eis accidit timent in quo alios
preire viderunt Et nonnullos videns
deus nolle pro voto corrigi ad
necessitatem tangit stimulis Et nonnul-
los eciam presciens multum peccare
posse in salute flagellat eos cor-
poris infirmitate ne peccent ut eos

utilius sit frangi laboribus
ad salutem quam manere incolo-
mes ad dampnacionem. Visitacio
nec semper in bono nec semper in malo.
In bono enim accipitur sicut est illud
Visita nos in salutari tuo. In ma-
lo non minus. Unde In tempore visitacio-
nis peribunt. Tribus de causis
infirmitates accidunt corpori i.
ex peccato ex temptacione et ex pas-
sione intemperancie. Sed licet tamen non
invissimus humana sit medicina
sanitatis illius non sola pietas
in te. Tamen valentiores sunt et sa-
ni. Utile est infirmari et non peccare
ne per vigorem salutis alliciat sor-
dencium cupiditatem et luxurie de-
sideriis. Unicia que meterem pinit
ut sentit vilitatem mutatur in carne
ut senciat atque intellectu emendetur.
Nam tamen vulnera senciunt cor-
poris quam anime. Ideo quia peccatimus
flagellum errantes tamen cum co-
rigimur. Hoc quippe in Psalmo
oculos immittit scripture infi-
delibus que dum immitte sunt per
inspiracionem carnis confestim reso-
luta est duricia. Est preciosa
sanitas que ad inobedienciam
hominem ducit. Est et salubris
infirmitas que per dominacionem corpo-
rum mentem adversa frangit.
Flagellum anime in peccatores infir-
mitas preciosa est. Decima et apostolus
ait Tamen infirmatur et ego non
infirmor. Nam infirmitate
carnis utile est. Ideo apostolus ait
Tamen infirmatur et ego non infirmor.
Et item ait Tamen non infirmitate et se-
cundum.

Murmurare videri flegel-
lis peccator hic non debet
quid maxime propter hoc quod te

corripitur emendetur bonum quietis
tunc levius portat quod patitur si
sua discusserit mala per que vobis
illi infertur et retribuens iusta. Di-
scat non murmurare qui mala pa-
titur etiam si ignorat cum ea
paciatur et propter hoc se iuste arbitretur
pati per quod ab illo iudicatur
cuius nunquam iniusta sunt iudicia.
Qui flagella sustinet et contra
deum murmurat iusticiam iudicantis
accusat. Tamen non se cognoscit
a iusto iudice pati quod sustinet
etiam si propter quod pati ignorat. Ille
iam iustificatur per se ipsum ac-
cusat et dei iusticiam laudat. Deus
corporibus passionibus utilia in istius
modi prestat hominibus utile est
itaque et adversitatibus tangi quatenus
eius passio comprobetur ut deinde
fortitudinis documenta ex eo
sumat qui persequitur temptamen-
ta vel temperancia agnoscunt.
Qui passionibus anime insidi-
ante adversario temptatur non se est
dat ideo ex eo qui talia patitur
sed magis propter hoc deo commendabile
se esse existimet si dum hic
patitur laudet deum potius qui
acrius sit. Ad magna utilitatem
divino iudicio mens iusti diversis
passionibus temptacionum agita-
tur. Omnibus si deo gracias egerit sine
sue culpe quod talia sit dignum
pati reputaverit sic quod ex passi-
one tollat et peccatoribus repu-
tabit quia et diviniam agnoscit
iusticiam et suam culpam intelli-
git.

Multis calamitatum
temptacionibus viros
iusti in hac vita pulsatur
cum optat ab hoc seculo funditus

euelli quod eruptus careat et
suam illic secum tecz inhabitat
Sunt eas penas quas nostris in
corpore patitur atq eas quas metere
pferendas dicat tollerat uitiis unt
est Iram quamuis fert has quas
intus luget qua eas quas ex
tus sustinet has in loco em
tat et tempore illas nec loco nec
tempore pt euitare Non amplius
temptat electos dyabolus quam dei
voluntas permittit Temptando
aut scorum pfectibus sunt dyab
et si nolens in utilitati sitor sed
ut cum eos suis temptacionibus
no decipit si potius erudit Ra
temptaciones quas ille ad ruinam
intitum nostrum intendum in xpo
ad exercitum nostrum salubri uti
litate couertit Insidie dyabolica atq astu
ne quamvis sunt et illis quiuntes
que denocent descendant apta
te in diuina no excedunt ut tum
noceat quantum maliciose con
tendunt Iram cum scorum uirtus
tanta tollerante potentissimi si super
dispensacio pro moderamine neq
ua demonum no frenaret Eticq
dyabolus temptacionum iniust semper i
sic cupiat in si adeo ptatem
no accipit nullatenus admissa
potest qo appetit Cum et omnis dyabolica
voluntas iniusta est in permittente
deo omnis ptas eius iusta Ipse
enim quoslibet temptare iniuste
appetit si eos cum temptandi sunt
no nisi temptandos deus iuste
permittit Vn in libro Regum scriptum
est dedias Erat spiritus dei ma
lus arripiebat saul ubi iuste
querit Qui malus et domini Qui do
mini aut malus Quia duobus uerbis
comprehensa est et dei ptas iusta
et dyaboli voluntas iniusta

Iam spiritus malus nequissima
voluntatem et idem spiritus domini accep
tam iustissima ptatem Dyabolus
non est in inuisibili si intentor poss
bicorum neq enim alibi fomenta
concupie excedit et ubi prius co
gitacionis delectaciones conspexit
Ienuas si a nobis pellimus procul
dubio ic confusus a nobis recedit
statimque franguntur iacula concupie
eius contempte qz iacet sine luce
facies illius Vellicate hostem in
sidias pit intelligere et caue opz
dei seruum sit qz in innocencia uite
consiste Vnde precipitur ut in optreat eum
in simplicitate esse prudentem
Cum prudencia simplicitati non
iungitur columba seducta est non
habens cor Vnde ro columba quia simplex
fo aut cor non habuit quia ignara
est prudencie Sepe sathanas satha
scorum cordibus appetit cum pfecte
boni angelum se simulans lucem di
uinitatis electos decipe detegit atq
contempnit sic et uba fallacis doc
tine suos scos deus facit intelligere
quibus dyabolum errore cognoscat
intus ac soliciate caueat Discre
cio scorum tanta debet esse ut int
bonum et malum pdita discernere dim
dicat nec eos dyabolus pfecte boni
fallat hec est penetratio Iosue dixit
Nostri es an aduersariorum pro hoc
et Ieremie dicit Qui separaueris preciosum
a uili quasi os meum eris Tunc enim
bene dese iudicat si quando eos
fallacia demonum temptamenta
facit intelligere Multi decipiunt a
dyabolo et ignorant se esse deceptos
Osee testimonio declarante Comede
runt inquit alieni robur eius
et ipse ignorauit Alieni namque
maligni spiritus significatur qui

uirtutez mentis comedunt sz hoc
corda negligencium no intelligut
Tanto in ore nimis diab vincit qm
decapta inicium te hominez depredare
conat Armatus no tm intcedit
dum psperm sitatis virtutes ea
q sunt sta destruit qm cum de
cipit detrimenta no sentit sz tamq
sint uirtutes que sunt vicia sec
tatur diligit preclio carnalium
diab terribilis mortis electorum t
ror eius vilis e Abm edulcis
ut leo timetur a fortibus i fide
ut vermis contempnitur atq ad
monetrtz offensius repellitur
Tam suggestiones diab no re
cipit in eius insidias minime
trusit Tam facili in consecuti
ope repellitur si prima oblecta
menta eius resistunt Diab ser
pens e lubricus Cuius si capiti
i. prime suggestionem no resistitur
totus in intima cordis dum non
sentitur illabitur Temptacionum
diabolicorum inicia fragilia sunt
que si no caneant sz per usum
in consuetudinem transeant in nomi
simis fortitur gualescunt ita ut
aut nunq aut cum difficultate
debincantur Dum in tota uita
diab hominez prauitate temptat
amplius tn molliter decipe in
fine Hunc e q in principio et
prothoplasti supenti e dixit Et in
insidiaberis calcaneo eius q
nimirum hominez ipse diab in fi
nite prite ne decipit i nouissi
mis supplantare disponit Vnde
quamus quisq sit nunq uite
e ut sit in hac uita securus
sz ppt humilis caneat sp q ne i
fine corruat sollicitus pertimescat
diab suis fautoribus blanditur

dei uo seruis molliter temptame
ta contraria Exemplo Iob
qui se post baptissimum passus e
aduersa temptari Diabolus secu
ros no tenendo possidet sed
temptando persequitur Tam qui
intrinsecus uacuos no regnat
contra eos exterius pugnat
qm intus amisit dominatum
extimus omnez bellum Sciunt q
cum que possidet diab acrius
sentit qui uirtute diuina se ab eo
expellendum cognoscit Vnde i euang
spiritus tunc eum discerpsit per eos
inquo habitabat qm xpi imperio ab
eo exire e coactus Sed factum
ad Job respicit ubi in nouissimo
behemoth caudaz sua quasi
cedrum astringit Huius cont
eos diram diuersis temptacionibus
insistere qui per alius sua
utiliter prodesse ut dum illi in
pediuntur no proficiat qui do
cendi sunt Maligni spiritus hic
q inter nos mundare cupimus
sine intermissione cupiunt etiam
sordidare Sancti autem presago
spiritu eorum insidias prouident
quidem in primis tirones senciunt
in desinunt operibus sed bellan
dum ut in i timis operibus sus
pirii inhibeant Eodem bla
dimenta decipiunt Vnde per diram
homines qui prothoplasti in paradi
so sunt decepti Multos enim blando
persuagius uetero rep bonorum p temp
tando deludit Nunc enim primis
sis decepit ut rebus visitonis
quasi necessarius illiciat Nunc
eos insuum supplicia q leuia et
visitoria suggerit Qtuus misero
corda in cupiditate et lascimam
dissoluat Secundo adulterata diuinat

Argumenta machinacionum
malarum ex cogitacionum semi
na que in cordibus homi diffun
dit ita sepe captam undique
implicat mentem ut ex quacumque
pte euade conatur temptamt
sine piculo onere mo velut si
liures hic facere quod si feceris peccabis
Si no feceris per simile reus eris
Intantum ergo mali discrimine ut
euadendi aditus pateat in moia
ponens eligenda sunt ut maio
ra vitent. Diabolus enim cuiusque de
cipe quit prius naturam uniuscuiusque
conspicit intendit et tum applicat Dum
aptum hominem ad peccandum inspe
xit Ex ea parte diabolus homines
temptat qua eos pro diversitate
tum humorem aduicina facile i
clinari conspicit ut cum humore
conplexionem adhibeat et temptacionem
lege at Balaam qui insignia
dei contra populum dei ex ea parte parabat
pro incaustos tendere laqueos cogno
scentes eos facilius lapsuros
Nam et qui actum alii deduci nititur
ea palam prius mittit et ubi
impetum eius intendit Illam
esse culpam non estimamus quam ex
affectione aut complexione aut
compassione propria sustinemus sed
quantum nasi ut id quod tolleat
pugnet Nam si consensionem
tedit temptacionum nil vicio re
sistit. Diabolus enim in sancti eloquio
behemoth i animal dicitur quod de celo
lapsus ad terras cecidit. Ipse leuia
than i serpens draconis quia in
humectis scilicet mari volubili versatur
astucia Animus vero propterea notatur
quia per superbiam ad alta sustol
litur et recte hiis tribus vocabulis
applatur. Prima per suo nutu celum
quia animus parare morari terram ut
animal brutum sic serpens ut
in humectis scilicet mari in salua iacte
fluctuacione extollit enim quod per me
bra sua operatur. Diabolus fortiter boca
bula ita quod singuli agant in mita
te illo ipse nomine. Terrene enim
decipit diabolus Dum est diabolus animal
hic est peccatum luxuriam temptat
Dum serpens est cupiditas ac no
cendi malicia Terrene aut non sic
decipit insidiatur Dum animus est hic
e superbie eminencia undique enim do
los parat quoniam via in bem
at primum intantum decipiat Ali
ud est intrare in mentem aliquorum diabolum
ad non inhabitare Nam et in cordi
bus sanctorum ingreditur dum malas
suggestiones insinuat sed non in
habitat in eis quia non in suo corpore
eos transducit Item non in corpore
eius sunt ipsos inhabitat quia
ipsi templum sunt eius Et firmi
piat mentibus electorum Diabolus non
in eis requiescit sic in cordibus
reproborum non calore fidei mox ex
citatur ut abelectis exeat Nam
nulli quos iam animo ore diabolus
deuorauit in misus diuinum occulta
miseracione ab eius ore eripuit
et saluti restituit. Nam sepe multos
quos antiquus hostis luxurie vora
gine mersos tenuit potencia
diuina primam ab eius ore traxit
Cum bonorum nutrimentum habita do
Electam escam esse diabolus tamen alibi
scriptum sit de illo escam eius bos
comedit non quod in morte dei scriptum sit
qui electus cibus tum homines
esse videntur ac per hoc qui de bonis
nutus penitit apud homines electi
apud deum scriptum consistunt diabolus enim
ita deglutisse dicatur que ia per scelo
scele deuorasse videtur enim non quod
illos deglutiunt opus perfectione sed
temptacionum illecebris mordet

ut denoꝝ adhuc q i maxilla
mandit Vn ꝛ Paulus hēt sti
mulos carnis quibus humiliet
no hꝫ pfectionez peccandi qua de
glutiat Vos dicis uba eius sꝫ
Vba no eius in spiracones occul
te sunt quibus corda hominum
alloquens occulte vult cupidita
Quidam ob incorrigibile iniqui
tatez qua sponte no corrigunt
in immundis spiritibus vexandi tradun ꝛ
a ipi di eos demones corpalit
habeant ptatez terroribus eoꝝ af
flicti humilient ꝛ peniteant ꝛ sal
vent ꝛ Vnde Aplus ad Cor scribens
ait Traditum huiusmodi hominez
sathane corpaliter deputari quando
corrupti conceptione futuri iudi
cii timent ꝛ decetero delinquere ca
veat Quidam aut ptati demo
num ad emendacionem deputantur
Quidam no desperati ad solam
perdicionem traduntur ꝛ Nunc vacat
diuersis aduersis hominez iusti et
eius tribulaciones exaggerat et
dolores corporis suscitat sicut est
quod Aplus ait Datus e michi
stimulus carnis angelus satha
ne ut me colaphizaret Depe
nisti metez variis vexacionum do
loribus vis demonum temptat hu
mines usqꝫ ad desperacionis angu
stiam coartat Humanam aut idi
timore aut ira tr angustia
adiutorium perficit Viam sive i
animo sive in corpore punicionem
in immundorum spirituum quelibet ad
versa iustus paciat exdei nutu
permissu id paciat Et si hoc ipm
ad dei gloriam humilis referat ꝛ
dicat quod pcorpius job dixit Si
bona suscepimus de manu dei qua
re mala non sustineamus No separat adeo
si ei contingit quilibet alii angu

stia torqueatur Illata iustus adu
sa in animo patitur in fugacione
demonum sicut illibus temptantur
pure vite eterne no potest quia
prius dnus ad dampnacionem eccle
no reputat quod de sue maiestatis
permissu voles ubi cupiditate vel
voluntate deflecturi ubi violen
cia ad scelerum ꝛ si facis an fla
gicium no e iusticia tn pfla
gicio ꝛ facinore e Vnde qui dm
prerogata laudat iusticia con
uersso procul dubio carz facinore

Plerosqꝫ
demones
in noctibus occurrentes
humanos sensus pvisiones
sompniorum conturbat ut
formidolosos ꝛ timidos faciant
innocentes ꝛ desperacione peccatorum me
tem quasi per soporem conturbant
horrendeqꝫ vehemencie supplicia
minantur Non nunq aut rapta
impugnacione crassantes huma
na corpa verberant quod tn deo p
mittente malorum fit ad vindictam
sanctorum iustorum ad tollancie glam
Plerosqꝫ in mundi sonis eos quos
in urbe in seculi ambre conspiciunt
dormientes quadam vane pros
peritate illudunt quosdam vero
quos formidant aliqua aduersa
presencium dormientes in animo
rore gemunt sicqꝫ miserorum cor
da variis illusionibus intep
tantes nunc prosperitate vana de
mulcent nunc vana formidine
terrent Quid aut e nullis et va
riis generis sunt delicti nunc
aut vario terroribus fatigantur
nocturnis si placatos sompno
quiescentes intendunt eos pro
porcione archana iniusticia
consumuntur ꝛ illudunt Quidam no
corda sua cogitacionibus vicijs

pollunt constie pauore illusi
ones timendas aspiciunt. Fallax
enim ymago mentes infelicium di
uersis eludit ymaginibus et quos
vigilantes in vicia traxit dormi
entes fatigat ut nunquam securos
requiescere sinat. Non nunquam sunt
electorum mentes horrendis ymagi
nibus sompniorum spiritus in mor
tificacione intimunt quos vigilan
tes vicijs temptant nec superant
acter dormientes impugnat.
Vtn autem et admonicionum huius
modi visionibus commonentur
mox tamen evigilantes illusi
onum vanitates despiciunt inten
cionem quam sua pertinus addiunt qu
tum. Diuerse autem sunt qualitates
sompniorum quedam sunt ex sa
turitate seu ex inanitate occurrunt
que ex pospiencia non sunt. Que
dam ex ipsa cogitacione occurrunt.
Nam sepe que in die cogitamus
in noctibus cognoscimus. Non nulle
autem visiones spirituum in mun
dorum sunt illusione. Salomone
probante multos inquit errare
fecerunt sompnia et illusiones va
ne. Porro quedam iusto sunt
ius superne revelacionis misterio
sicut legitur de Joseph filio Jacob qui
sompnio fratribus preferendus predicatur
vel sicut in evangelio de Joseph sponso
meo qui ut fugeret in Egiptum
cum puero sompnio admonetur.
Non nunquam et permixte accidunt
visiones et cogitacionis sunt et illu
sione atque iste cogitacione et reue
lacione dicente Daniele. Tu
inquit rex cepisti cogitare in
strato tuo quid esset futurum post
hec. Qui revelat misteria ondit
tibi que ventura sunt. Sepe et
enim in quibus cogitacionum

mentem spiritum porrigis quodam inst
occessu revelant. Sed quesumus
cavendos non nulla via sunt sompnia
facile cum eos credi non opus est quia
diuersis ymaginacionum qualitatibus
oriuntur et vix veniat raro consideratum.
Tam difficile igitur sompnijs fides
adhibenda est ne forte sathanas
in angelum lucis se transformans que
libet incautum fallat et aliqua fraude
errorum decipiat. Non nunquam insidijs
et demones fraude deceptoria
ita quosdam curiosos obstinates il
ludunt ut quedam sompnia non
aliter eveniant quam ondunt ut
eum fallat in quo et verba prenunciant.
Sed quamuis ita accidunt contem
pnenda sunt ne forte de illusione pro
cedant recolentes testimonium scripture
dicentis. Qui divinunt nobis et ita eue
niunt non credis. Sompnia similia
sunt auguriis et qui ea intendunt
reba auguriacie nos sunt. Vero ist
ua que cogitamus animus die noctuque
ymaginatur. Dementes enim ne
nunquam et sompnia fingunt. Sepe
enim dum peiora mala preterite
memoria ac iehenne vindictam
in nobisipsis recollendo ymagina
cionum huiusmodi meticis ymaginacionum
aut deptitus amissis aut desiderium
supplicijs memoria vigilantibus
sunt et previsiones sompnia que
occurrunt ex cogitacionum mentes con
cucunt. Nam una in memorie
sunt utraque siue vigilantibus siue
dormientibus nobis tali enim animi
monicione horribili pauore etiam
penitentem continuum. Et quia gnra
sunt que quinsique et qua dina que
pertimescimus mentis aspicit etiam in
sompnis contemplatur. Quando
volentes nocturnis ymaginibus
illudimur non est peccatum si tunc est peccatum

si autem illudamur cogitationum affecti-
bus premimur. Proinde quippe
imagines quas in vita gessimus
sepe dormientibus in animo apparent
in nocte si non concupiscendo occur-
rerint. Cum nocturna illa de pollutione
quibus et si quod memoriam turpium
cogitationum sese presentat imagi-
natio tamen hic ut temptatione
culpe sine liberat sicque iudicia
fletibus tergat de oratione ca. vij.

Hoc est remedium eius
qui vitiorum temptamentis
estuat ut quotiens que-
libet tangitur vitio totiens
se subdat quia frequens oratio vi-
tiorum impugnationem extinguit.
Tam perseveranter intendere oportet ani-
mum orando atque pulsando quousque
importunitas desideriorum carnalium
suggestiones que nostris obstrepunt
mentibus fortissima intentione
ac tamdiu insistere quousque persistendo
vincamus. Nam negligentes oratio-
nes nec ab ipso ab homine impetrare
quod volunt. Cum quis orat
statim ad se spiritum advocat ac
ubi venit confestim temptamenta
demonum que se mentibus humanis
ingerunt presentiam eius non susti-
nentes effugiunt. Oratio cordis est
non labiorum neque enim verba deprecantis
deus intendit sed orantis cor aspi-
cit. Quod si cor tacite oret et vox
sileat quamvis hominibus lateat deo
latere non potest qui conscientie presens est.
Melius est autem cum silentio cordis
orare sine sono vocis quam solis
verbis sine intentione mentis. Lingua sanguis
gemitu est orandum. Nam recorda-
tio peccatorum memoriam gignit. Dum
enim oramus culparum admemoramur
reddimurque magis tunc reos nos
esse cognoscimus ideo quod cum deo as-
sistimus. Venie et flere debemus re-
miniscentes quam enorma sunt scelera
que commisimus quamque dura inferni
supplicia que timemus. Mens
quando bene se in oratione offert tunc
se per orationem confinet. Vel certe proficit
orando si demum peccatum committit.
In iterum veniam postulet ille in-
pacto desideratum affectum sine du-
bio percipit. Qui quod cavendo ab illo
postulat delinquendo non vitat.
Mens nostra celestis est tunc quando
deum bene contemplatur quam in illis
terrenis curis et erroribus impe-
ditur. Apta est enim in bonum sua na-
tura alia non turbatur. Pura est
oratio quia in suo tempore interveni-
unt nulla seculi cure longe a
deo est animus qui in oratione seculi
cogitationibus fuerit occupatus.
Tunc non vacat oramus quando non
aliunde cogitamus. Sed valde pau-
ci qui tales orationes habeant. Et
licet in quibusdam sint difficile
tamen ut semper sint. Mens quando
orationem ad deum illicitis cogitationibus
occupatur dum in oratione venit
confestim illi imagines rerum quas
nuper cogitavimus occurrunt adeo
ut preces obstrepunt ne se mens
libera ad celeste desiderium erigat.
Purgandus itaque animus primum
atque a temporalium rerum cogitationibus
segregandus ut pura acies cordis
ad deum ne rimplicat dirigatur.
Ita vera divina munera tunc im-
petranda sunt dum quamque simplici
affectu assistimus cum oramus. Multis
modis interrumpitur oratio intentio
dum se vana mundi per in-
curia ingerunt vinumque cum
his animus. Tunc est diabolus
magis cogitationes curarum secularium

huamus metibus ingit quando
erante asperit Duobus modis
oro impedit ne impetre qstz
baleat postulata Hoc e si at
qstz mala adhuc qmittat a
si delinquenti ipse debita non
dimittit Secundo gemmus malu
dum quisqz a semetipso abstsit
ptmq secus sua oronis instri
bit, et de ea que impetre pab
cupit mete libe eigit Tm
ledit no desistat orare plede
tibus aliqn nus dei sinam pe
cat qui pi inimicis no orat Dic
ultimum pficit in bolue medica
metum si oneo adhuc fornme
ita int pficat oro illius cuq
adhuc dolor in mete vl odiu
lat in pectore Tantus esse d3
erga dm deuotus affectus ut
no desperet petitis effectu Inanit
at orantis si spei fiducia no
habens Petat ergo ut aplus
ait in fide nil hesitans Q rarum
qui dubitat silis e Vnde mait
que aneto stm at desseqitur
Diffidencia nascit impecandi
si se adhuc animus etia assectom
senaat vberari Non pt enim
he pas clara fiduciam qui ad
huc in precept dei pigtat et pe
cati delectatione recordat Tm
a precept dei auertit q in oroe
postulat no metur vt impe
trat ab illo boni q posset cuius
legi no obedit Si eni id q de
pripit facis dcq petimus sine
dubio obtinemus Itam sit scrip
tum e Tm auert aure suam
ne audiat legem oro eius exe
crabilis est Alius enim vtz c
iustitus apud deum qualicum
ut ope orone et ope fulciatur

oro sua in cea Ide ait leuemus
corda nra cu manibus ad dm
Cor eni cu manib leuat qui q
racom cu ope sublenat Quam qstz
orat et no opat cor leuat si ma
nus no leuat Econtra qstz no opat
et no orat manus leuat et cor
no leuat Ergo quia opari nra
e et orare hinc nos pphetam dem e
leuemus corda nra cu manib
ad dm ne de negligencia man
datorum corde reprehendamus cum
salutem nram obtinere a sola o
racone a sola orone qtendimus
Nequa homi opus agimus lacrime
oracoms fundant vt mitii actois
humilitas impetret pcis Culpabi
lit manus ad dm extendit qui
facta sua orando iactant prodit
Hic phus in templo orabat seq3
mag q qua dm de opibus suis
iustis laudare nolebat Econtra
dam oro in peccatum qurat Dic
de Juda pditore scribit tm eni
iactant erat laudes appetendo
huam no solum oro eius non
delet petm si ipa vitit in peccatu
sic iudei heretici qui lic orare
hic ymmale videant oro tam illor
no illis ad purgatoris pficit
initum si mita poenis i pctum
Io in tedium oro electorum impssint
eoru differtur vt in piores pu
sitas augeat Vnd dn iusti an
dunct tpa peor salute sit qui
eos affligunt vt dum illis tpa
li remio subveniunt pnos oculi
ad qnsicom apiant Vnde ecum
pueros frigidos igmis sunt vt
Nabochodonozor vm dn agnos
sceret Dic ppheta in ps ait ppt
inimicos meos eri me Prom
tardius exaudiunt quosdam

orationes ut diu differuntur fortius
exoratae primo maioribus cumu-
lentur premiorum et receptione messium
in quibus quanto tardius sata
semina oriuntur tanto ad frugem
cumulatius exsurgunt. Ideo oran-
tes non cito exaudimur ut facta ma-
iora nostra opponamus ut hic ip-
si differimur. Sive tepuerit insti-
tie et culpe. Iusti quoque presentiant
orantes non exaudiuntur cito utili-
tas non adversatur. Saepe enim deus
multos non exaudit ad voluntatem
ut exaudiat ad salutem. Multi
orantes non exaudiuntur providente
illis deo meliora quam petunt
sic contingit parvulis pueris qui in scolis
ne vapulent deum exorant sed non
datur postulationis effectus quia
impendit illis exaudire ad pro-
fectum. Non aliter quibusdam conti-
git electis deprecantibus cum deum pro
ullis huius vitae commodis vel ad-
versis. Providentia igitur divina tempora-
lium desideriis eorum non consulit
quia meliora illis in eternum promit-
tit. Oratio privatis locis optime fun-
ditur magis quam obtentum impetrat
dum deo tantum teste depromitur. Optimum
est ac ypocritarum offerre se viden-
tibus in oratione quorum fructus
est non deo placere sed gloriam ab hominibus
comparare. Non in multiloquio ex-
audiuntur homines apud deum quasi pluribus
eum verbis inflectere. Precem enim con-
ciliat eum non multiplex sermo sed pura
sinceraque intentio. Bonum est corde
semper orare bonum est sono vocis deum
spiritalibus hymnis glorificare. Nil
est sola voce cantare sine cordis
intentione. Sed sicut ait apostolus can-
tantes in cordibus vestris hoc est

non solum voce sed et corde psal-
lentes. Unde et alibi dicitur psallam
spiritu psallam et mente. Sicut in
orationibus reguntur ita psalmorum
studiis delectamur. Psallendi
studium tristitiam cordis consolatur
gratiores mentes facit fas-
tidiosos delectat inertes ex-
suscitat peccatores ad lamenta in-
vitat. Nam quamvis dura sint
carnalium corda statim ut psalmi
dulcedo insonuerit ad affectum
pietatis animum eorum inflectit. Un-
de vanum non vocis modulatio sed
tamen verba divina que ibi dicuntur
debeat amore. Verumtamen quo
pacto modulatio cantus vasta-
tiuacior conpunctio cordis. Multi
enim reperiuntur qui cantus suavitate
commoti sua crimina plangunt
atque ex ea parte magis flectuntur
ad lacrimas ex qua psallentis
insonuit dulcedo suavissima. Ubi
in puritate vita peccatorum reme-
dio effunditur. Psalmorum autem
decantatio interna laudem dei
denudat et gloriam sempiternam
sic scriptum est. Psalmi qui hic n.
t. d. m. f. ff. lau. te. Unius opus
iustum hymnumque fideliter exercet
quodammodo angelis sociatur.

Orationibus
mundamur
lectionibus instruimur
utrumque bonum si liceat si non
liceat melius orare quam legere
qui vult cum deo esse semper frequenter
debet et legere. Nam cum oramus
ipsi nos cum deo loquimur. Cum
vero legimus deus nobiscum loquitur.
Omnis profectus ex lectione et
meditatione procedit. Que enim nescimus

collatione discas que autem discis
meditatione consignamus. Geminum
confert donum lectio sanctarum scripturarum
sive quia intellectum mentis eru-
dit seu quod a mundi vanitatibus
abstractum hominem ad amorem
dei perducit. Excitati enim sepe
illius sermone subtrahimur a desi-
derio vite mundane atque accensi in
amore sapientie tanto vana spes
mortalitatis huius nobis vilescit quan-
to amplius legendo spes eter-
na claruerit. Geminum est lectionis
studium primum quomodo intelligantur
scripture secundum qua dicantur utilitate
vel dignitate. Erit enim antea quisque
promptus ad intelligendum que le-
git sequenter ydoneus ad proferendum
que didicit. Lector strenuus po-
cius ad implendum quae legit quam
ad sciendum promptissimus. Minor
est pena nescire quid appetas quam
ea que noveris non implere. Sicut
enim legendo scire concupiscimus
sic sciendo que recta didicimus
implere debemus. Lex dei et premium
habet et penam legentibus eam habet
premium his qui eam bene vivendo custo-
diunt penam eis qui male vivendo contemp-
nunt. Omnis qui a preceptis dei
discedit opere quociens eadem pre-
cepta dei legere aut audire potuerit
corde suo reprehensus confunditur
quia id quod non agit memoria recitante
conscientia intimus accusatur. Unde et Da-
vid deprecatur dicens: Et non confun-
dar cum perspexero in omnibus man-
datis tuis. Graviter enim quisque
confunditur cum dei mandata vel
legendo vel audiendo respicit
que vivendo contempsit. Unde et
enim reprehenditur dum mandatorum
meditatione docetur quia non
implevit opere quod divina didicit
iussione.

Nemo potest sensum
sacre scripture agnoscere nisi
legendi assiduitate vel
familiaritate. Dicente scriptura: Arripe
illam et exaltabit te glorificaberis
ab ea cum eam fueris amplexatus. Quan-
to quisque magis in sacris eloquiis
assiduus fuerit tanto ex eis uberi-
orem intelligentiam capit sicut terra
que quanto amplius excolitur tan-
to uberius fructificatur. Quanto
amplius ad spiritualibus arte conscendit
homo tanto magis ad hominem ser-
mo ipse descendit sicut in lege scribitur
Moyses ascendit in montem et Moyses
descendit. Unde et decoris spiritali quod
ille tunc secreta divinorum scrutabatur
mandatorum quem ab actione terrene
conversationis anotavit. Cum in zedula fa-
miliaritate scripture sancte inhesit.
Nam sic cecus et videns pariter quidem
utique ambulare possunt sed non consimili liber-
tate dum cecus pergens quod non videt
offendat videns non offendicula
timeat et quo sit pergendum cog-
noscat sic et qui nubilo terre-
ne fuscatur si tempore dei presen-
tie inscitia non habet quia tali
ignorancie non mirum quod ille tunc
dem efficere habet qui sese devo-
tionibus secularibus abstrahit
et totum se scripturarum meditacioni
diligit. Quidam habent intellige-
ncie ingenium sed negligunt lecti-
onis studium et que legendo scire po-
tuerunt negligendo contempnunt.
Quidam vero amorem sciendi ha-
bent sed tarditate sensus impediuntur
qui tamen assidua lectione sapiunt
quod ingeniosi per desidiam non no-
verunt. Ingenio tardus et si non

privatam et assiduitatem in lectionibus
intelligencie recipit augmenta.
Nam quamvis sensus hebetudo sit,
frequens tamen lectio intelligenciam
adhibet. Sicut qui tardus est ad ca-
piendum pro intencione tamen boni stu-
dii premium percipit, ita qui preditum
se ad eos ingenium intelligit tamen
negligit condempnacionem reus exsti-
tit quia donum quod accepit despi-
cit et per desidiam derelinquit. Quidam
donum dei id est donum sciencie quod acci-
piunt negligunt ut diutius desidiosi
torpentes priventur. Tardiores autem
ingenio quod studio cupiunt difficulter acci-
piunt ut pro maximo studio la-
boris maiorem premium habeant retri-
bucionis.

Doctrina sine
gratia adiuvante quamvis
infundatur auribus ad
cor numquam descendit. Foris quidem
perstrepit sed intus nichil proficit. Tunc
autem sermo dei infusus auribus
ad cordis ultima pervenit quando dei
gratia mentem intimus ut intelligat
tangit. Sicut enim quosdam flamma
caritatis sue deus illuminat ut
vitaliter sapiant, ita quosdam frigi-
dos torpentesque deserit ut sine
sensu persistant. Plerique maxime
intelligencie vivacitate existunt, sed
loquendi inopia angustantur. Qui-
dam vero in utroque pollent quia
et sciendi copiam et dicendi habent ef-
ficaciam.

Plerique accepta sciencia
scripturarum non ad dei gloriam
sed ad sua laudem utuntur
dum per ipsam scienciam extolluntur
ubi peccant ubi magis peccata
mundare debuerant. Nonnulli contenta-
tim legendo perscrutantur scienciam

arrogantes legendo perscrutantur scien-
ciam, quamvis sapientes in superfi-
cie videantur, medullitus in arcana
veritatis non tanguntur quia su-
perbie nube impediuntur. Nempe su-
perbi legunt, querunt et nunquam
inveniunt. Divine legis penetra-
bilia humilibus et bene agenti-
bus patent, pravis autem et
superbis clauduntur. Nam quamvis
divina eloquia in lectionibus cunctis
gentibus sint aperta in misteriis
autem clausa et occulta sunt. Unde
sermo dei fidelibus lux sit, repro-
bis autem et superbis quodammodo tene-
brescat, ut in illa illuminentur,
isti inde cecentur.

Neque namque legem
intelligit qui carnaliter
verba legis percurrit, sed
is qui eam sensu interioris intelli-
gencie perspicit. Nam qui litteram
legis intendunt eius occulta pene-
trare non possunt. Consulti enim non in-
telligendo spiritaliter scripturas ut
eas recte sentiant in heresim de-
voluti sunt atque in multis erro-
ribus defluxerunt. Ipsis fideli-
bus religata est lex testante
propheta: Liga testimonium, signa legem
in discipulis meis. Nec eam aut
iudeus intelligat aut hereticus
quia non est Christi discipulus qui
unitatem pacis qua Christus do-
cuit non sequitur. De qua dicitur
in Johanne: cognoscent quia mei
estis discipuli si dilectionem habueritis ad invicem. Scripturas
heretici sanius sensu non sapiunt sed
eas ad errorem prave intelligen-
cie ducunt. Non semper ipsos eas
sensibus subdunt, sed eas ad
errorem proprium perverse pertrahunt.
Doctores errorum putantes per

persuasionibus pauca quaedam
fraudulentiae alligant audi
tores ut eos quos illaborius
implicent a quo compote non va
leant. Tanta est hereticorum calli
ditas falsa veris mala quoque bonis
permisceant salutaribus quoque rebus
plerumque errores suos inserant
quo facilius pravitates perversi doc
matis subreptione persuadere imitatio
plerumque sub nomine catholicorum
doctorum heretica sua dicta conscribunt
ut indubitata lecta credantur. Non
nunquam etiam blasphemias suas
latenti dolo libris nostris inserunt
doctrinam quoque veram adulterando
corrumpunt sed vel adiciendo
que impia sunt vel auferendo
que pia sunt. Caute ergo medita
nda tantoque probanda sunt sensu
que leguntur ut iuxta apostolicum mo
nita teneamus que recta sunt
et refutemus que contraria veritati con
sistunt. Dictis in bonis instrui
mur ut illesi a malis permane
amus.

Ideo prohibentur
christiani figmenta legere
poetarum quia per oblecta
menta inanium fabularum mentem
excitant ad incentiva libidinum.
Non enim solum thura offerendo de
monibus immolatur sed etiam eorum
dicta libentius capiendo. Qui
dam amplius meditari delectantur
gentilium dicta propter tumentem orna
tum verborum quam scripturam sacram
propter eloquium humile. Sed quid prodest
in mundanis doctrinis proficere et in
anescere in divinis caduca sequi
figmenta et celestia fastidire misteria.
Cavendi sunt igitur tales libri et propter

amorem sanctarum scripturarum vitandi. Ge
tilium dicta exterius verborum eloquentia
nitent interius vacua virtutis sapientia
manent. Eloquia autem sacra exterius
incompta verbis apparent intrinsecus at
misteriorum sapientia refulgent. Unde
Paulus: Habemus, inquit, thesaurum
istum in vasis fictilibus. Sermo quippe
dei occultum habet fulgorem sapie
et veritatis repositum in verborum vasculis
vilissimis. Ideo libri sancti simpli
ci sermone conscripti sunt ut non in
sapientia verbi sed in ostensione spiritus
homines ad fidem perducerentur. Nam
si dialectice acumine versucia aut re
thorice artis eloquentia editi es
sent nequaquam putaretur fides Christi
in dei virtute sed in eloquentie hu
mane argumentis consistere nec quemquam
crederemus ad fidem Christi divina inspira
tione provocari sed pompis verborum cal
liditate seductum. Omnis secularis doc
trina spumantibus verbis resonans
ac se per eloquentie tumorem ad
tollens per doctrinam christianam humilem
et simplicem evacuata est. Sicut scrip
tum est: Nonne stultam fecit deus
sapientiam huius mundi? Fastidiosis
atque loquacibus scripture sancte minus
propter simplicem sermonem placent. Ge
ntilis enim eloquentie comparata vi
lis indigna. Quod si omnis
humili mente eius intendit con
sectum adverterit quam excelsa
sunt que in illis despiciunt. In
lectione non verba sed veritas est ama
nda. Sepe enim reperitur simplicitas
veridica et composita falsitas que ho
minem suis erroribus illicit et
per lingue ornamenta laqueos dul
ces aspergit. Nichil aliud agit ...

mundane sciencie nisi laudibus extolle hominem. Nam quanto maiora fuerint litterarum studia tanto animus arrogancie fastu inflatus maiori tumescit iactancia. Unde ait Apostolus: Etenim non cognovi litteraturam in ipso deum. Simplicioribus litteris non est preponendus fucus vel lanus grammatice artis. Meliores enim sunt communes littere quia simpliciores et ad solam humilitatem legencium pertinentes, ille vero nequiores quia ingerunt hominibus perniciosam mentis elacionem. Meliores esse gramaticos quam hereticos. Heretici enim haustu letifero succos hominibus persuadendo propinant. Gramaticorum autem doctrina potest eciam ad vitam proficere dum fuerit ad meliorem usus assumpta.

Quam sit utilis ad intelligendum lectio adhibita collacione. Maiorem intelligenciam prebet. Melius est enim conferre quam legere. Collacio docibilitatem facit. Nam propositis interrogacionibus cunctacio rerum excluditur et sepe obiectionibus latens veritas aperitur. Quod enim obscurum est et dubium conferendo cito percipitur. Sicut multum prosunt in collacione legis. Res enim que per se minus aditur per comparacionem rerum facile capitur. Nam sepe sub specie quadam divine scripture spiritales insinuat sensum per aliquam evidentem ostensionem verba aperiunt occulta legis misteria. Sicut instruit solidos collacio ita contencio destruit. Hec enim relicto sensu veritatis lites generat et pugnando in his eciam vertit blasphemiam. Inde hereses et scismata quibus subvertitur fides, veritas corrumpitur, scinditur caritas. Contenciosorum studio non pro veritate sed pro appetitu laudis certatur, tantaque est in his perversitas ut veritati cedere nesciat. Ipsamque veritatem doctrine evidencie contendat. Sicut in disputacione fidelium tamen dicta est propositionem artificiosa subtilitas quam callidis obiectionibus recta tendit. Ita non asercionibus priorum disputacio innodat ut ita esse simulent quod prius suadet. Lectio memorie eget auxilio. Et quod si fuit natura tardior frequenti tamen meditacione acuitur ac legendi assiduitate colligitur. Sepe prolixa lectio longitudinis causa memoriam legentis obliterat. Quod si brevis sit summotoque libro sua retractetur in animo tunc sine labore legitur et que lecta sunt recollendo memorie intime occidunt. Acceptabilior est sensibus lectio tacita quam aperta. Amplius enim intellectus instruitur cum vox legentis quiescit et sub silencio lingua movetur. Nam clare legendo et corpus lassatur et vocis acumen obtunditur.

Activa vita est innocencia bonorum operum. Contemplativa speculacio supernorum. Illa communis est multorum, ista vero paucorum. Activa vita bene mundanis rebus utitur. Contemplativa vero mundo renuncians soli deo vivere delectatur. Qui prius in activa proficit vita ad contemplativam bene conscendit. Merito enim in ista sustollitur qui in illa utilis invenitur. Quicumque adhuc aut

tpalem glam aut carnalez af
fectant concupiaz a contemplacione
phibet ut positus in actualis
uite opacione purget In ista
em pro peccatis boni opis
cuncta observanda sut vnca
Ut nulla iam pura mens acie
ad contemplandum deum quisq3
ptinscat z liq3 cursus stati ad
contemplacionem conscendere cupi
at cum racione cogit ut prius in
actiue uite opacione r iste Exem
plum n actiue uite z contem
platiue sume de Jacob Cum dn
ad Rachel i admisso pncipio
septimaz que contemplacionez
signat Lya illa lz e laborio
sa uita subponit que actiua
denotat Ut sepulti ab omni
bus negocio pnat ita z p con
templacionem vacamus ab omni ac
tuali occupacione auctit Et sic
ab actiua uita conscendentes in
contemplacionis quiete sepeliunt Ita
ab actione sancti recedentes e
os actiua uita ipse qui sepelli
endo suscipit at plus uite mun
dane actiua uita z uite contep
placione sepultos Uiri sancti
sic ascendentes contemplacionis e
gredunt ad publicam actionis sta
z rursus ab actionis manifesto
ad secretum contemplacionis in
time reuertunt ut ubi deum
laudent ubi accipiunt Dum sic
adeius glam opant Oculi
aquille more e semp oculum i
radium solis figere nec flectere
nisi esce solius obtentu Ita sa
a contemplacione ad actualem vi
tam in tedium reflectunt considerantes
illa summa sit esse
utilia ut tn ista humilia sunt

paululum nre indigencie ne
cessaria In actiue uite que hu
mana in tenens psenciant in cedit
In contemplacione aut sese pncipal
la resumit quia diu infirmitatem
contemplandi lassant Visio ana
lium in Ezechiele que ibant z re
uertebant ptinz ad uite actiue p
seuerancia z itum ea animalia que
ibant z uo reuertebant ptinet
ad contemplatiue mensuraz i quia
dum quisq3 intendit sua vberati
infirmitate reflectit atq3 itum re
nouata intencione ad ea in de
scendat z rursus erigit qd fieri
in actiua uita non potest Dignu
signis qz reflectat nl ad modicu
statum vicos accipit Huon Velum
deorum scandalizantes que oculi
dnus pcipit uita contemplatiua e
Duo oculi in facie actiua z con
templatiua in homine Cum igit
p contemplacionem docz errorem
melius si euellit contemplacionis
oculum sinas o unum uite actiua
lis obtentu ut sit utilius illi
p simplicem actionem uite adituz
quia p contemplacionis errorem
mitti in iehennaz Sepe mens
ab imis ad summa erigit z sepe
a summis ad infima ponde carnis
inclinata reflectit Multos in
carnalibus deus sua gra vi
sitat z ad contemplacionis fastigi
eleuat multosq3 a contemplacione
iusto iudicio deserit z lapsos in
desideriis terrenis nl obtrementis t
opibus delinquit

Ea que
amatoribus cara sut
sancti v° aduersa refu
giunt pluresq3 ad aduersitatibus
mundi gaudent quia pspitatibus

delectant. Alienos esse adeo q
bus a dome comod hc sclm p
spat. Simus aut dei cuncta hui
mundi contraria sunt ut dn ista
adu'sa senciunt ad celeste desideri
ardencius ꝯsurgent. Magna apd
dm refulget gra q huic mundo
contemptibilis sunt. Tam rena
uite e ut que mund odit dili
gat. ado Sanctos viros in hoc
sclo pegrinos esse et hospites apts
lm reprehendit. Petru q thab
naclm in monte fi cogitauit q
sanctis in hoc mundo thabnaclm
no e quibus pria in celis est
Sancti vi io contemptu cupiunt
mundi motiq mentis ad supna
reuocare ut ibi se recolligat
Alii se defluxerunt et se subt
he. Alii dispsi sunt. Justi ante
quibus rebus honorib q actiue
uite et blandimentis renunciant
Alii se ab omni terrena possessione
mortificat ut deo viuat. Ideoq
scli huius blandicias calcant ut
validiores ad uita illam de huius
uite mortificatione consurgant
Cuncta quippe temporalia que her
be uirescentes arescunt. Sed pt
ernus que nunq arescit uere ita
di firmus contempnit quia in eius
stabilitate non aspicit. Tam p9 re
nunciacionem mundi ad supnam priam
suo desiderio inhiant. [illegible] t
rena intencione q quibusdam
pennis sublevati erigunt et regno
lapsi erant pgenitorum conspiciunt. et
ubi puenerunt cum gaudio magno
intendunt. Tam qo contemplacionis
regnum reflexus in cunctis huius scli
incidit si ad memoriam sui reu
tat. protinus ingemiscit qua

tucq sunt tranquilla que pdi
dit et qua ꝯfusa sunt in quibus
cecidit et ꝯpa sui laboris diffi
cultate cognoscat. Tamd enim
in hac uita laboriosius qua
tenus desideriis estuat. Sunt
quid hic seruiunt qua huius
scli nl appete. Tam enim huic
mundi diligunt turbulencia
eius cunctis et sollicitudinibus ꝯturbant.
Tam aut eum odiunt nl sequnt.
in tue quietis tranquillitate firma
tes future pacis requiem quam
illic ꝯoptat hic quodam mo
do iam inchoant

Sancti
Uiri sclo funditus renunci
antes. Ita huic mundo
moriunt ut soli deo viuere de
lectent. quanto seq ab huius scli
ꝯuersacione subtrahunt tanto int
ne mentis diuine psencia dei et an
gelice societatis frequenciam con
templat. Malorum ita pua sunt
opa manifesta ut hii qui supna
priam desiderant no solum mo
res eorum si et consortia fugiat
Tamdiu ecia separi corporalit
desiderant ab inicquis ut corum
no inuoluantur delictis. Non
nulli et si no corpali discessi
spitali tn abeis intencione re
cedunt. Tam et si quos sint con
uersacione distincti tamen sunt corde
ut ope et lingua sepe in medio car
nalium uita degens ptegat electos
in sanctis nos e. Sit quamvis it
scli voluptates positus ab eius
maneat illibatus quibus et si
no cito implicet. aliqn tn ad
herit. Neq enim dm tutus vn es
se potit qui periculo proximus
fuit. Ma sine offendiculo uita

monachi sine cupiditatis et timo
ris impedimento Timor enim eius
a conspectu mundi abstrahit nec
cupiditas eum obligat consenciente
non cruciat semanentem Homo quoque
est corporaliter remotum esse a mundo
sed multo melius voluntate utrumque
non potest Ille ergo perfectus est qui
hunc seculum et corpore et corde distractus
est Vnagerius ut ait Io. contempnit
cimiteri et monachi contemnunt seculares
civium conversaciones Hominum adversa habuit
vita apetunt prospera contempnunt
et dominum abeis hec vita despiciatur
futura inhiemitur

Alia sunt
precepta que dantur fideli
bus et communi in seculo vita
degentibus atque seculo renunctiantibus
Illis enim dicitur ut sua omnia bene
regant istis ut sua omnia dere
linquant Illi preceptis generalibus
astringuntur isti generalia precepta
perfectione vincendo transcendunt Ad per
fectum non sufficit nisi abnegatis
omnibus suis etiam seipsum quisque
abneget Quid quid est seipsum ab
negare nisi voluptatibus propriis
renunctiare ut qui superbus erat
sit humilis qui iracundus studeat
esse mansuetus Nam si ita
quisque renunciet omnibus que pos
sidet ut suis non renunctiet mo
ribus non est Christi discipulus Qui
enim renunctiat rebus suis sua
abnegat qui non renunciat mo
ribus prius seipsum abnegat
Vnde dominus Qui vult venire post me etc.

Qui non
rigida nisi tenen
tur que professionem mona
chi sectantur quanto propositum

superni amoris dissolute appetunt
tanto pelinis ad amorem mundi de
inde reducuntur Nam professio nisi
perfecta prius vite recipit repetit
desideria ingruentibus et si non dum mo
nachus obliget opere tamen alli
gatur cogitacionis amore Longe
est quippe ad adeo cui adhuc hec
vita dulcis est Iste enim quid desu
per appetat quid deinde fuiens
fugiat nescit Nam septimum est
ternum apponit sciam apponit dolo
rem Qui natum enim potuit superna
scire que appetat tantum de in
fimis actus dolet quibus inheret
Ipsum hec enim Iacobus apostolus ait
Miseri estote plorate et lugete
risus vester in luctum convertatur
et gaudium in merore Hunc etiam
dicit dominus Beati qui lugent quoniam
ipsi consolabuntur Et rursum Ve vo
bis qui ridetis quoniam flebitis Cum
adhuc conversionem sectatur pretendit
ut aliquis quoque pesse desideret
Iste non discipulus Christi sed parentalis
sectator existit quia non perdens sed
perfecti honore parare studet carius
laborem

Summa
virtus monachi humili
tas summum vicium eius
superbia est Tunc autem se ymus(?)
monachum iudicet quando se minimum
existimavit Etiam cum maiora vir
tutum opera gessit qui in eis deserviunt
et virtutes preceptorum sine cordis
humilitate sequuntur isti quasi de excelso
gravius corruunt quia de virtutum per
virtutem elacionem decidunt qua vi
cia delabi potuit Animus dei ser
vus demittus suus non debet at
tolli cum posse videat existencioribus

d placores alios f. Ponit at
se omnes send alis no ppone sa
nitati Qemp 9 scia sim dei sim
lis esse dz 2tstio. f. ut phnlitez
no supbiat 2putlez mecrrem
cor adlasomaz no dissolnat &
simus dum aliq bonum op9 agit
vta ei ade remunacom boni p
tineat q sec metus e ne forte
dispssione celest indict re9 pe
set 2 uisipno que dei sit negli
gent aut supbe aliquod opatz
esse in beniat Joqz phc tristis
2uictus effiat atz in desment
tbat remmsscens poildubio sepm
e Maledous homo qui opus
dei negligent fa Veram vacat
codempnamur si ptorpore ea
que bona sint agimus Dei si
mum sine intumssione orare le
ge opari oz ne forte mete2 otio
dedita ppo fornicacois suripi
at. Cedet em labori voluptas
aim aut vacantez cito potcupat
Contrie salomom potm multis
fornicacoibz in bolutu 2pform
tacoms viaa vsz adydolatria
lapsum

Qui pdei
Q timore sclo renunciant
2ti tunc reps familiarit
implicat quato se reps studijs
occupat tanto dine seipos sub
trhunt caitati qui simul 2rteris
parit tunc 2dimus occrreri stu
dent utroqz sed cpleti no balet
Has duas cuas pait messe
hnans petari no posse 2duobz
simentez duis vni placd diffici
le esse Tisi pns asteretonbz
cordis expellat inptrina sclaris
multitudo cuiars anima que intinseca
iacz nequaqz resurgit Veram di

se pn minas scli spgit cogi
tacones adqsidaciones sui se
mellaterus collig arguit cord
torpor qui deo bacare volentes
2mundo renunciant 2ppas tri
ras aspnant s dum ppinquor
vtilitates ponat adei amore
se penant sepant vm spitalis
ita pdesse debz sue ppinquni
ut dum illis gram carnis
pstare studz ipe aspitali ppposito
no declinz Multi monachorum
amore pentum no solu tricis
tinis s eciaz forensibz negotis
inboliti sunt 2pssnorum curorum
salute suas aias pdiderunt fr
tdum in ordinata distreto e
dum negat penti q pratim
extraneo ut nouis no phibea
pietatis affem s negari cara
lit pratim q extraneis pie
impendit Hic ma e no odi
enda anima s eius carnales o
dio hre debemus effectus Ita
ne odio pentes anob haben
di sunt s eorum impedimenta
que nos obitue recto ppedint
dum tn duos ita perpit anob
pentes odie sit 2ramias mas
ffiguas scorum virorum renuncian
tiu sclo bacuas designasse allo
philorum archam dei gestates
Veram sit ille pignes affectibz
arcto i tute sine discssa sut
Ita 2bir mundo renuncians pen
tele obtentu no dz abono ppo
sito ppediri

Multi
M inpint 9 baolac adgraz
dei s tunet cuie ob
lectamento mundi Avocat qui
dem eos amor xpi s renocat
cupiditas scli Cum pm oblim

nistrunt boni quia capiunt il-
lecebras vanitatis. Neque
mens procellis huius mundi in-
volvitur lignum conscende crucis
ut amaris tempestate huius
seculi liberaris. Nam illud te a
laqueo huius mortis humane libera-
bit nisi xpus crucifixus qui seculo
renunciare disponit tristiciis
reatu distingitur si noctu imitatur.
Attendat enim in discussione divi-
ni iudicii arguendi sunt qui quod
professione spoponderant in ple-
opere contempserunt. Habiliter
comparatur similitudo a volupta-
tibus huius mundi conanti ad
deum redeuntibus cum cupidita-
tibus seculi ei qui dormitans sur-
gere conatur et compressus sopore de-
primitur. Ille enim ad bonum no-
lunt redire et voluptatum fa-
stibus non finiunt. Iste malus
eligit vigilare sed sopore torpore
tenetur. A bono in detrimentum lapsi
super carbones frigidos sunt vigo-
rem quia per torporem meret ab
igne caritatis dei extinctus est et
per mundi appetitum a luce sine
illuminacionis privatus in negligencie
pectoris sistat. Quedam inten-
ciones bone operacionis mentis
conglutinantur inopie nec permittunt
infima mente desiderata perfice-
re indigere in mundo incurrunt.
Alia superna semetipsos absci-
dunt. Amplius consiliorum argumen-
tis insidiatur eis diabolus et acqui-
rendo plurima qui in paucis
et modicis venerant esse contente.
Disponit igitur in corde mentes
futuras filiorum egestates persuad-
ere plura. Unum est ingenium suf-
ficiat quod huius blandimentis

intencionem bone devocionis sub-
ruat atque in extremis lucis decep-
tam mentem reducat. Amplius con-
siliorum argumentis insidiatur eis
diabolus qui renunciant seculo ut eis
seculi amorem substernat. Quamquam
illos in exordio fit quod post re-
nunciacionem ad mundi amorem re-
deunt. Maxime per xenodochiam
subicit diabolus monachum ut quem
peccati amorem retinere non potuit
ab humilitatis culmine subtrahit et
per superbie tumorem sibi subditum
faciat. Dei famulis sunt fallaces
diaboli prudenter astucias et insidi-
as et maxime in bonis operibus cor-
dis debent adhibere cautelam ne per
vanam gloriam perdat semetipsum cum tanta
quod bona perdat que recte agendo
obtinebat.

Vanam in-
tencio quam
in dictis faciendis est ca-
nenda esse iactanciam flenda
tamen vana et quecumque magis pla-
cent quia deo et laudem ab hominibus
comparare. Vanus et avarus ple-
nus est animus fama appetendo et
ad capiendum vanam laudem stu-
dium dat. Conspice te ipsum homo
nichilque tibi alienos que in te
sunt preter solum peccatum. Non
declinat ad dexteram qui non de
sed deo tribuit bona que agit
Neque ad sinistram convertit qui de
divina indulgencia peccandi li-
cenciam non presumit. Hoc est quod
propheta ait. Hec est via ambula-
te in ea. Neque ad dexteram neque
ad sinistram declinantes. Unum quod
nullum competat in laudibus delec-
tari si tunc recte si in deo non in se
ipso quisque laudetur. Hic scriptum est

In domino laudabitur anima mea
Vere vanam gloriam contempnere do
in aliud genus elacionis incidit
dum ipse quasi laudat per eo quod
contempnat ab hominibus laudari
Tribulacionem concessum est timendum hu
mane retribucionem boni operis non ob
tinere quod si ipi aufferant presen
tium iactancie Vere per sua aspi
ciunt feditatem qui vane glorie fa
vorem diligunt et perdidisse boni
operis doleant quod per humana
ostentacione fecerint Amator va
ne glorie Cum possit se laudari
agere non quiescat si subito illi
brevis vanitatis pravus appetitus
agitur Boni operis in theatro non
est cito palam ad hominum cogni
cionem nemine ne dum boni incho
atis humanis oculis reseratur an
te perfeccionis evanescat cepta
sanctitas Sicut enim maturitatis
tempus messes florentes cito
perimit germinacio inutilia fiunt
virtutes sanctorum pro ostentacionis
appetitu dominus in viridorum spi
ritum subiciunt Sic Ezechias
rex cum divicias suas caldeis
thaldeis iactancia prodidit et
postea per prophetam audivit et
significarunt dei sentencias virtutes suas
dum vane studeo glorie prodidit
prodidit statim demones suorum opum
dominos fecit sic ille ostentacionem
chaldeos rerum suarum dominos
fecit Optima est illa discrecio ut et
nota sint opera nostra ad agendam
dei gloriam et occulta pro vitanda
elacione humana Ille autem debet
publicare bonum quod agit qui per
perfecto humiliter fundatus nullarum
elacione contingitur Veram eius qui
se intelligit adhuc amore laud
pulsari festa bono in occulto a
gat ne forte quod egit perdat
Iudicium viri sancti dum ceperint
funditus sua mutabiliter colligere
aliquo timore tanguntur ela
cionis sive consilii accione inter
se abhinc surrepcionis malo
Humilitas compunccione purgant
Viri sancti non tunc ipse quos
dam audientes inservivit et ti
in humilis alta consideracione se custo
diunt ne dum altos et terrena in
tencione eligunt ipsi interne
laudis appetitu dirigant Tem
dam presentancia vincere iactanciam
relabuntur adiuta Et quidam
dum victorum inpensum frequenter
plangunt deceptam infirmitate per
humilitatem validius convalescunt
Plerumque est utile arrogantibus
deseri adeo quod sue infirmitatis
consciencia ad humilitatem redeant et humiles
per casum existunt Non nulli
falsa opinione arrogancie se
se perfectos existimant dum non
sint ea quod obortis temptacionibus
innotescant veritati tanto quasi
quod sit viciosior quanto se longius
ab ea fuit arbitratus Hec enim
humilitatis est que deo hominem
iungit ceterum iactancia oculos
quibus deus videri poterat
claudit Sicut solis radius dum
conspicitur acies verberat oculi Sic
et qui immoderate altiora se scru
tantur ab intencione veri luminis
obtunduntur Sicut aquila ab al
to descens collabitur Sicut homo
ab alto bone conversacionis prave
appetitu ad inferiora dirigitur

Ypocrita verba sanctorum licet in ore non habeat et quos per sermonem doctrine genuit non fovet exemplis sed deserit quia quos verbo edificat vita et moribus destruit. Ypocrite simulatores dicuntur qui iusti non esse querunt sed tantum videri cupiunt. Hii mala agunt et bona prestant. Histriones quippe boni appareant latrones vero mali existunt. Omnia vicia possunt a simplicibus perpetrari. Simulatio vero et ypocrisis non committitur nisi a male astutis et calliditatem valentibus vicia sub specie virtutum celare et vanam sanctitatem obicere. Sancti viri non solum gloriam super modum omnino non appetunt sed etiam hoc ipsum videri refugiunt quod esse meruerunt. Ypocrite vero malicie sue occulta tegentes ante oculos hominum quadam innocencia sanctitatis se vestiunt ut venerentur quibus divina voce dicitur: Ve vobis ypocrite qui similes estis facti sepulcris dealbatis que foris quidem apparent hominibus speciosa intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcicia. Ita et vos quidem foris apparetis hominibus iusti intus vero pleni estis avaricia et iniquitate. Dupliciter dampnantur ypocrite sive occulta iniquitate sive aperta simulatione. Ex illo enim condampnantur quia iniqui existunt, ex hoc quia ostendunt quod non sunt. Non semper latet ypocrita. Nam et si in principio sui quidem non pateat prius tamen quam eorum vita finiatur qua simulate vixerunt deteguntur. Omne enim sincerum permanet sed que simulata sunt diutina esse non possunt. Nam eos desperandum est salvos qui adhuc terrena aliquid sapiunt dum possunt eciam in occultis agere ut iustificentur. Hii enim meliores sunt ypocritis eo quod mali sunt in aperto et in occulto boni; ypocrite vero in occulto mali sunt et in aperto bonos se esse ostendunt. Ypocrita iustus arguere prohibetur ne deterior castigatus existat dicente Salomone: Noli arguere derisorem ne oderit te et cetera.

Livor alieni boni suum punit auctorem. Nam unde bonus proficit inde invidus contabescit. Homines perverse invidentes de bonorum lapsibus gratulantur, ista de eorum recto facto bonaque perseverancia confunduntur. Invidus est membrum diaboli cuius invidia mors introivit in orbem terrarum. Sic et superbus membrum est diaboli de quo scriptum est: Omne sublime videt ipse et ipse est rex super omnes filios superbie. Nulla virtus non habeat contrariam invidie malum. Sola autem miseria caret invidia quia nemo invidet misero. Tamen non livor obicit sed sola miseria adhibet (?) et bonos imitari volunt et de bonorum profectibus invidie livore tabescunt quo fit ut nec illi corrigant malo suo sed invidia deteriorent et bonos arcto studio quantum in ipsis est se potuerunt depravare conentur. Quando malos boni proficere videt non scandalizetur sed que sunt futura cogitet

hic omnis in bidius alienis virtutib[us]
p[ro]trat Quod b[ea]to Job sathan p[ro]
stitit Nam d[omi]num emulat[ur] p[ro]sp[er]ita
tibus commonet adu[er]sa Oz vin
cum cedidit dyab[olus] posse p[er]tinere
inde eius aucta sunt iuuta atq[ue]
in clarerunt p[ro]babiliora pacie[n]cie
documenta Ita regnaverunt in bidi a
dictu male fame p[ro]gna bonor[um]
fama inardilet sic querebat ho
stem sodomite quo domum loth no
cti intrarent Illi no[n] cecitate ex
cecati pietes videbant hostium
no[n] inveniebant Non alij in
bidi bidendo bidebant velud
pietes virtutes dissimulat vicia
no[n] p[er]mittit p[ro]prie eor[um] s[ed] iam
ingant

A Frandulenc[i]e ge[nus] in mod[um]
pharetre subtilit[er] insidi
an[do]s sagittas celat ut fla
facat secundate[m] decipiat[ur] tal
lide est cont[ra] que mollit[ur] occlte
Cancedinis e[st] in inimico qui ma[ni]
festus e[st] s[ed] mag[is] ille qui videri
no[n] potest facile e[n]i[m] vincimus
eos que videmus que aut[em] no[n]
videmus difficile a nob[is] repellit[ur]
Ideo nocet homo ab extraneos
si sui e[n]i[m] no[n] ledant mag[is] e[n]i[m]
insidiis mor[um] qua alior[um] p[er]icli
tamur Latent e[n]i[m] sepe venena
circumlinita melle vbo[rum] tradim
deceptor bonitate[m] simulat quo
n[ost]r[u]m fallendo decipiat

H Om homo sed
vicia sunt odienda
flebilit[er] aut deplorant
di qui odio inste cohabe[n]t s[u]nt
contra alios p[er]nicosum a[n]i[m]e do
lum sinavit Regno e[n]i[m] dei se
sep[ar]ant qui semetipsos a caritate
dissociant Sic sancta mater
eccl[es]ia sine ab hominib[us] h[er]eticos p[er]
mitt[it] s[ed] tu eos venientes adse

caritate amplectit[ur] Ita a singli
nu[m] quosc[um]q[ue] in inimicos sust[i]
nemus reuertentes amatiua
imitacione amplecti statim debe[mus]
Ita e[st] ignoscendu[m] cuiq[ue] d[omi]num
venia[m] postulat Non e[n]i[m] pecta
dimittit[ur] ei qui ipse peccati de
bita no[n] dimittit Forma e[n]i[m]
indulgencie dei ex certo mi[ser]e
condicionis nobis imposuit Dum
ita nos p[re]cipit orare Dimitte
nob[is] debita n[ost]ra sic[ut] et nos di
de n[ost]ris Justum e[st] e[n]i[m] dei iudiciu[m]
cuiq[ue] pecto[rum] indulg[enti]a asc[ri]bit
quatinus abluta remissi sic ipse
offenso indulg[en]s Quidam de
suis offendentib[us] nimis p[ro]g[us] ve
nia delinque[n]tibus p[re]stat Oz
nichil p[ro]ficit esse illitum ad cul
pa qui no[n] e[st] pat[er] ad venia[m] Quan
pocius s[ed] magna sit culpa qui
no[n] relaxant[ur] sua delicta q[ui]
d[e] fr[atr]em tarde regaliat d[omi]n[u]m
d[e] tardius placat frustra d[omi]n[u]m
placare d[omi]n[u]m q[ue]rit qui d[e] placa[re]
p[ro]ximu[m] negligit

D Uo sunt erga
dilectionem proximi ob
s[er]vanda Unu[m] ne ma
lum quis inferat alt[eru]m ut bo[nu]m
impendat Primu[m] ut caveat le
de Secundu[m] ut p[re]stat p[ro]ficere Quoni
am e[st] amor[is] societas h[oc] cap[er]e
a duobus minus Nam mi[nus] q[uam]
int[er] duos dilect[i]o esse no[n] potest
Antiqui dixerunt de societate duor[um]
Unam esse a[n]i[m]am in duob[us] cor
porib[us] p[er] bum s[ed] amoris Sed
in actibus ap[osto]lor[um] legit[ur] Erat
illis cor unu[m] et a[n]i[m]a una Non
quia multa corpa una h[abe]rent
a[n]i[m]am s[ed] qui a vinculo aug[e]re ca
ritatis cuncti unu[m] o[mn]is gr[ati]a
lib[er] sine dissensione sapiebant

Amicicia in prosperitatibus res dulcis
res facit adversas bonorum tem
perat leviores quam reddit quia dum
in tribulatione amicus consolator ad
iungitur non frangitur animus nec ca
de patitur. Tunc non est amicus a
mator si non pro se sed propter deum amatur.
Nam non pro se amicum diligit in
sipiens eum amplectitur. Amicicia
in tanta diversus est carnaliter hominum
nec mortuum plus diligit quam oz
Nam eum contemptant amicum
diligit pro se magis illum quia
propter deum diligit. Ornatus ergo bonum
est qui propter deum fieri amat tanto
pretiosius quanto eum propter deum amplec
titur. Alter quem diligit hoc ratio
quod odit in se utpote in fami
lius. Amamus enim quadam
corda ignavia et odimus quia
ignavi esse nolumus tunc lapi
des [illegible] quae licet diligas
cum volumus hic est etc. si possumus

Contra pad
Adversa fraudulentis

Apz amicos. Nam in pro
speritate incerta est amicicia in adver
sitate sciatur utrum persona aut feli
citas diligatur. Saepe per simula
tionem amicicia colitur ut quem non
potuit aperte decipere decipiant
fraudulenter. Tunc quisque
magis fit pietati [illegible]
[illegible] quando despicit
amicum aliqua adversitate
perpessum. Nam amice tum si [illegible]
[illegible] occasionibus tollitur
erga possessionem proximi [illegible]
[illegible] vel inter [illegible]
[illegible] Per
adversa igitur [illegible] comprobatur
si [illegible] diligatur [illegible]
proximus quia dum adversa p
tendit fraudulentus amicus
detegitur statimque despicit quem

se diligere simulabant. Amicicia certa
nulla vi excluditur nullo tempore abo
letur ubicumque enim se verterit tempus
illa firma est. Rari sunt qui usque
in finem existimant cari. Nam multos
a caritate adversitas temporis aut
quaelibet contentio actionis avertit.
Saepe per honorem quosdam mutantur
vel mores quod ante conglutinatos
caritate habuerunt postquam ad culmen
honoris pervenerint amicos habere de
spiciunt.

Inter veros amicos
amicicia benivolencia na
scitur. Inter fictos beneficia
adiungitur. Nam sunt fideles in
amicicia quos mutuus amor gratia
copulat. Nam cito deficiunt ubi
se acceperint. Dilectio enim quae munere
conglutinatur eodem suspenso dissol
vitur. Illa est vera amicicia quae
nichil quaerit ex rebus amici nisi
solam benivolenciam scilicet ut gratis
amet amantem. [illegible] amicicia
[illegible] vel indigencia nascitur
ut per quisque quod desiderat consequatur.
Ille autem eam vendit quem [illegible]
[illegible] egendo eam appetit. Nam
illa [illegible] copia bonis est [illegible]
ista pura atque perpetua.

Amicicia in rebus
tantum bonis honesta
est. Nam qui ea in
malo [illegible] non est amicus sed
inimicus existimatur. Concordia ma
lorum [illegible] contraria est bonorum et sicut
optandum est ut boni pacem habeant
ad invicem sic optandum est ut ma
li invicem sint discordes una
nimitatem quippe malorum contrariam
esse bonorum Paulus apostolus ap
probat. Nam malos contra se divi
dit quos in nece sua concordasse
conspexit [illegible]

hoc est malorum hominum concordia
dum dicat ut electorum vita tedens
ad beatitudinem non impediatur.
Impeditur et bonorum si male hec e
bamitas non dividitur iniquorum

Nedy dz
vicia aliena

Nonnulli corripe qui adhuc viciorum
cogitationibus serviunt superbum est
enim arguere quempiam hic malis
quod adhuc reprehendit in semetipso
Item vacat sanctam vult corripe
ac sanare infirmitatem tale se sta
tue utilitate prius studeat ut
cum que corripe cupit simili cor
de admoneat et hic fiunt cum con
passione quod pecti ne forte et
ipsi subiciatur temptationem. Sunt
vero spitales alienum peti emenda
tionem aspiciant ita proximi delin
quentibus deridendo insultant
et quasi in ipsis eos e insanabi
les putant ut declinat cor eorum
ad compaciendi unam simplic
tes detestantur atque blasphemant.
Non numquam accidit ut inter amicos
aliquid redargutionis discordia
maiorem postea caritatem promerat
ut pote cum corriguntur ea que
malos displicere videntur et hic qui
dem primum non sine quadam emu
latione admonitus sensapit si postea
modum gratias agit. Sed contra multa
preparata lesione bonum caritatis re
scindunt et abamode dilectionis se
se plerumque retinent. Plerique cor
reptionem suam affirmant caritatis consti
nat. Plerique non hic ipsum quod ex
caritate corripiuntur ad iniurie con
tumelia trahunt. Nonnumquam evenit hoc
ut quo deo deteriores efficiantur per quos
emendari obediendo poterunt. Ita

libere accipiunt iusti quoaeus
desinus excessibus arguuntur. Sunt
perfida e autem eorum similitas
qui se egisse accusant quod non
admiserunt. Item non sine arro
gantia bona sua predicat pro
cul dubio non putat. Est quorum
dam conversatio presorum qui dum
presumus sermonibus arguuntur verba
instorum poenitentia declinanda ab
iciunt simulantes se divino iudicio
quo diuinius puniendi sunt dum
palit se contempnit ab hominibus
iudicari. Pigrius e molesta
vitas et amara disciplina iustice
ut delectant audire iusti pla
cencia ipse in vetulitate i iustie
ferendi et stilos vitat cera ad
continendam luce iocolati ad
tenebrarum aspiciendum errore
corda reproborum lubrica sunt
ad male consenciendi firma ad
bonum consenciendi durissima. Approbat
bat Salomon Et iusti emenda
tionem correpti et stulti amoniti
obstinationem dicens Doce iustum
et festinabit accipere. De stulto
ac aut Verum erudit iniuriam
sibi ipsi iniuriam facit. Non nullos
esse putant homines qui dum
ipsi a malo corrige negligunt
correptores vitam fratrum emulatores
detractores et ad suum sceleris solacium
usurpant si in aliis operiunt
quod ad infamia bonorum obiciat.
Hic e illud ex Salomone
Bona in malum convertit et primus
electus imponit maculam. Ve
autem illi qui et sua removit vita
corrigere et bonorum non desinit
detractare. Plerique mali scelus
suum in malis defendunt et patro

ciis suis priores qui correptione
bonorum suscipiunt. Qui re bene dis
piciunt emendent adiacentes
se aliena delicta ut non tantum
de suis malis sed etiam de aliorum
facinoribus puniantur quorum
peccata deffendunt.

Vnde in eccle
siasticus
Quamvis igitur mundo per mortifi
cationem esse carnis dei et dispensa
tionem Ecclesiastice ordinis ex
dei voluntate fieri prudenter no
lens quidem sed cum humilis gu
bernandum suscipiat. Alius inter
cipit fraudibus sathanas eos qui
mente ipsius utiliter prodesse possent
et prodesse aliis noluit et dum eis
regimen curarum imponitur renuunt
consultius arbitrantes ociosam vitam
regere qua luce curarum insistere. Ex
cum decepti agunt per argumentum
dyaboli fallentes eos propter bonum
ut dum illos apostolicum mittendos
officio retrahit neque nullum proficiant
qui ex eorum verbis atque exemplis
instrui poterunt. Quanti vero neque
qua occupacionum secularium curis appe
tunt sed occulto ordine dei super im
positas gemunt et conantur illas
pro meliori intencione fugiat
tamen pro subditorum utilitate portant. Cunas
quidem summopere si liceat vitare
festinant sed timentes occultam
dei disposicionem suscipiunt quod fugiunt
exercent quod vitare noscuntur.
Intuitus enim adiutor sibi consuluit
quid velit occulta voluntas
dei sese quod subditos esse debere
summis ordinacionibus cognoscentes
humiliant cervicem cordis iugo di
vine dispensacionis

Non sunt
promovendi ad regimen
ecclesie qui adhuc viciis
subiacent. Hinc est quod preceptum est

David non edificare visibile templum quod sanguinum vir frequencia belli esset qua signa spiritaliter illi admonentur qui adhuc corporum dediti sunt ne templum edificent hoc est etiam docere non presumat. Non ergo honoris ducatum suscipere qui nesciat subiectos tante vite precellere meliores. Neque enim conspectus adhuc perficiat ut subditorum culpas corrigat qui ipse vicijs serviat. Qui se non dignum ad episcopatum considerat locum eius qui dignus est non presumat. Nam tam sanctum est sacerdocium nostrum ut nulla vicorum non maculari se sinat. Graviusque vero condempnabitur qui indignus suscipit quod non meretur. Qui regimen sacerdocii contendunt appetere ante ipse discutiat si vita honori congruat quod si non discrepat humiliter adire quod vocatur accedat. Reatum quippe culpa geminat si quis sine culpa ad sacerdotale culmen aspirat. Heu me miserum inexplicabilibus nodis astrictum. Si enim susceptum regimen ecclesiastici ordinis retineo timeo conscius timeo si deseruero ne detior sit culpa susceptum regimen relinquere amplius formido. Undique miser metuo et in tanto rei discrimine quid sequar ignoro. Unius enim cuiusque casus tanto maioris est criminis quanto prius quam caderet erat [illegible] precedencium namque magistrorum delictum esset ad criminalem sequencium delictorum. Plerique sacerdotes sine ea nobilitate magis quam [illegible] posse desiderant ut ut possint presules sed cupiunt sed magis ut divites fiant et honorentur. Principium enim sublimitatis culmen non pastorali regimine sed proposito

honoris ambitione atque abiecto opere dignitatis sola nominis appetit dignitatem. Omnium namque sacerdotes deo ignorante non fiant tamen adeo ignorantur propheta attestante Principes tempus extiterunt et non cognovi. Quia hic nescire dei reprobare est.

de indoctis C. iii

Sunt inquit ipsius rectores immissi sacerdotale assequi prohibentur ita indocti et imperiti a tali officio retrahuntur. Illi enim exemplis suis bonorum vitam corrumpunt isti sua ignavia iniquos corrigere nesciunt. Quomodo enim docere poterunt quod ipsi soli non didicerunt. Desinat locum docendi suscipere qui nesciat docere. Ignorancia quippe presulum vite non congruit subiectorum. Sacerdotes indoctos per ysaiam prophetam dominus improbat. Ipsi inquit pastores ignorantes intelligenciam. Et item Speculatores ceci omnes nescierunt. Inquit universi canes muti non valentes latrare. Hoc est plebes commissas malis non valentes resistentes presulum doctrine defendere.

De doctrina et exemplis C. x

Quam doctrina quam vita clarere debet ecclesiasticus doctor. Nam doctrina sine vita arrogantem reddit. Vita sine doctrina inutilem facit. Sacerdotis predicacio operibus confirmanda est. Ita ut quod docet verbo instruat exemplo. Vera est enim illa doctrina quam bene vivendi sequitur forma. Nam nichil turpius est quam si bonum quod quisque sermone predicat explere opere negligit. Tunc predicacio utilis

pfcit quado efficacat ad im
ple vniusc̄uiusq3 doctor et bone
actionis et bone p̄dicacionis h̄re
d3 studium Nam altum s3 alto
no fac̄ pfctu Oz p̄cedat insti
bn̄ agē ut seq̄ntes bn̄ possit
doce Nimis utilis doctor ple
bm subditoꝝ ita se d3 at3 i ipse
doctrine ut quato clar3 v̄bo ta
to clarescat et uita Nam q̄ ap
postulus p̄cipit Thymotheo in
om̄ inpio doce no hortat' ad
timore supbie s3 ad bone actois
et vite auctore lei b3 ne libtatem
pderet p̄dicandi si bn̄ docet et
male viuet Vn̄ ex dvo Cum
soluit vnum de madatis istis mi
nimis et sic do. m. e. in r̄ ce.
Vides q̄ auctoritate magistri ca
ret qui no doc3 no fac Dic
in nummis metallum et signa
et pondus inq̄rit' Ita in om̄
doctore etia q̄ruit sequa q̄nd
doceat q̄nd viuat Vqualitē
go metalli doctrina Vsigma
silitudo p̄rm Vpondus hmli
tas designat' Cum go abhys
tribus discipauit no metallu
s3 tra erit/ De hijs q̄ male viuunt
C. v.
Reddunt
doctoꝝ vicis etia ipa nā doc
trina vilescat et q̄n no viuit
sic doc3 ipsam q̄na p̄dicat
vitatez contemplez fac Nec
p̄suis e ligwa magrorum
doctrin bene viuetin male
zio q̄nasi ꝯp̄uso arcu sagit
tas emittunt dum sua p̄uaz
vitam ip̄e ictu ligwe ꝯfundit
Cui diua p̄dicant et eisdem
p̄dicacionis dignitate viuē mini9
desidant hntes v̄bum dei in
ore et no inope multa bona do

centes in' aut opantes imitan
Balaam ariolum cum cornes
inope aptos oclos habuit ad
ꝯtnendam luce doctrine Cum bn̄
doc3 et male viuit tamq̄ es a
cymbalum sonu fac alijs Ipe tn̄
c' manz insensualis Cum bn̄
doc3 et male viuit q̄ doc3 bene
viuetibus pficit q̄ no male viuit
seipm odit Dic sacdos qui s
digne se agit ut sacdotez dec
et ministri eius ipe c' et alijs utili
e Indigne aut viues alijs q
dem vtilis e loquēdo se autez
interficit p̄ue viuendo at phor
q̄ inullo mortuu e ipm e q̄
no viuit ineo i. sacz instinui
q̄ e mte alienm e Cum bena
doc3 et male viuit videt' bonu
malo coniuge luce tenebris
q̄nisce vitatez medacio comitāe
De exib p̄uoz sacer.
C. vj.
Epe
psonos instica
doce' p̄ypos morbi ixcept
et mores ad plebes p̄tinsit s3 d'n
ul mala docent ul dum p̄ua
facint Plerisq3 sacdotes et cleri
p̄ue viuetes fora ceteris ꝯsistit
qui in bonis eciam esse debuit
h3 em q̄nosonq3 exemplo male
h3 em quosonq3 exemplo male
ꝯu̇sacionis sue p̄dunt de illis
racionem sine dubio reddituri st
Ex carnalium p̄positoꝝ ex° Plex
q̄ uita detior sit subditoꝝ et
plebis multo Tales sunt sacd
tes qui exemplo detiori destru
unt ꝑplm et no edificent Ex multo
em plebis no mag' ep̄i depra
uant' q̄nd p̄elimi corrumt
q̄n sequntur Capite em laguē
te ceta corporis membra infirmit
Vn scriptum e Omne capud lag
uidum et ome cor. in. apl. p. iss3

aduerꝫ no ē in eo sanitas Capᵈ
no languidum doctor ageꝰ petiu
cuiꝰ corꝰ ad malum pnet dum
eo vł peccante vł pue docente
pestifer languor ad subditos tra
sit Deteriores sunt qui suis ꝯᵈ
sue doctrinis vita moresqꝫ boꝝ
corrumpunt Hiis qui sbam pre
dia qꝫ diripiunt Hy enī ea que
ꝯt nos sꝫ hii que mea sunt auf
funt corruptores nō moꝝ ipe
nos ipos decipiunt quo diuae
hominis mores coꝝ ē Auxilium
go distat dampna moꝝ moꝝ
adampnis tpalium reꝝ dum ita
ꝯ sic mores nō in eos

Prouidencia

Plerisqꝫ dum in ꝯsilij
ordinantur ppositi mundi
ꝯtiora sectantes vt dum
rebus tpalibus se totos in
pendunt spūales studiosiorem
vita ꝯtemplacionis ꝯcreant
qua diua ē quiete piue no
lentibus seccina curaꝝ epalium
Vnde decus sepe cuius deditos
ad susceptom regiminis vt dum
ꝯtiora sine tedio peruidant spiri
tales rebus in tionibus sine im
pedimeto reꝝ tienaꝝ deseruj
unt Dei go ordine attensat age
institutum qui epos ꝯdepnat
dum minus spūalia sꝫ magis
tiena sectantur Exodimi enī
thabernacli disposicione obin in
nas mundi sendas ꝛ turpitudines
quosdaꝫ institui epos secularibꝫ
curis insistentes vt hiisqui intꝰ
supna desidant nullo obsistere
tienis negociis liberius hij qui
amat intendat Non ē itaqꝫ in
dicandus aplebe rector inordina
tꝰ dum magis nouit ppli sui
fuisse vita prius regimen susce

pisse pontificis Nam primus ple
bium disponitur vita rector adeo
ꝯᵒ Dauid peccantis adꝯpacionē
pncipum qui ꝯmunito pleb pre
bantur Omia dampnantur
Cham filij noe qui sicorꝫ culpas
ppositoꝝ in publico pdunt ꝯ
Cham Cum pudenda pnd n
operiunt sꝫ deridenda nudant hi
tuti sunt vitium Sem ꝛ Iafeph
qui leuent operiunt que patres
suos ꝯcessisse cognoscunt si tu
sta patris no diligant sꝫ tu o
spiant at mittent Nam sunt
hiij suos ppositos prius indicat
dum tienis studiis plus eos
vidiunt esse intentos si vel
paꝝ etiā ipi de spūalibꝫ togꝫ
nomit Rectores go indicandi
sunt ad asinis aut negruo
subditis indicandi sūt Exᵒ do
im qui pse bendentes colum
bas ꝛ nummularioꝝ mensas
ꝓo cuitit flagello ꝛpecit a
templo Vel etiā sic ꝯᵒ Deus
stetit in synagoga d i m a
deꝰ diiudicat vł discernit Quod
si a fide ꝯorbitaunt rector tunc
et arguendꝰ a subditis pniōibꝫ
rio reprobis tollerandꝰ magꝰ qꝫ
distinguendꝰ a plebe ē

Iracundi
Rectores

Iprabicem furorꝫ disciplie
modꝫ ad maturitatē crudelitat
ꝯuertunt ꝛ bij emendare subditos
potant in poenis bilnant sꝫ
vltisatur sine mensura culpas
ppositꝰ iracundus qua coꝛ eiꝰ
dispersum in reꝝ curis no colligit
in amore boni dextat Venus
cū soluta in diuisꝫ cathena ca
ritatis non astringitur sꝫ male

laxata adeoque actionem mone(a)t

O(mni)mo(do)
doctor est qui cum humi
litate servat disciplinam
et per disciplinam non incurrit
superbiam. Elati autem pastores
plebes tyrannice premunt non re
gunt quia non dei sed sua glo
ria a subditis exigunt. Alii sunt
qui in verbo doctrine non humiles
sed arrogantes existunt quia
ipsa que predicant recta non studio
correptionis sed vitio elationis a
mictunt. Alii sunt qui non exhortationis
solatium edificandi sed quo(quo)modo sa
pientes (ap)pareant doceri non ut sint sapien
tes sunt sed ut sapientes vide
antur docere student. Estimacio prava
arrogantium sacerdotum perversa
imitantur. Ecce rigore discipline
compassionem negligunt caritatis affectu
videri volunt rigidi severitate
et forma humilitatis preterire nequeunt
ut magis turbulentos quam mites
appareant. Superbi doctores vul
nerare potius quam emendare no
vunt Salomone attestante qui
ait Virga in ore stulti superbia
quia increpando rigide feriunt
et compati humiliter nesciunt. Verum alio
rum peccata emendanda vicia suscipit qui
hoc concordis dilectione humili com
passione facit. Ceterum qui delinquentem
superbo vel odioso animo corripit
non emendat sed percutit. Tremendum
enim peremptius et indignantis animi
prurience obiurgantis furore est
non dilectio corrigentis.

Q(uo)d si
(com)pesitor ad regimine tra(n)s-
gressa erga disciplinam
subditorum preterire se debet ut non

solum auctoritate verum etiam humilitate
clare stat sed tamen ita medio nitatur erit
humilitas ne dissolvatur in subditorum
vitiis atque ita auctoritas adhibeat
potestatis ne per rigorem cordis severitas
existat in moderationibus. Hec est in dei
sacerdotibus vera discretio quia nec
pro libertate superbi nec pro humilitatem
remissi sunt. Hinc est quod sancti et
multa constantia redarguerant
etiam principum vicia in quibus et
summa esse humilitas loco tamen neccessario
libere transgressores iustitie increpa
bant. Aliquando etiam subditi non oportet
esse animo humiliores quia facta
subditorum a nobis iudicantur ma
lo deinde iudicat. Agnoscat episcopus
consimilem se esse plebis et non
dominum verum hec caritas non conditio
exigit.

Nec vero omnibus
una eademque doctrina est
adhibenda sed pro qualitate
morum diversa exhortatio est doctorum.
Utram quosdam increpatio dura
quosdam non emendat exhortatio
blanda. Sicut periti medici ad vari
os corporum morbos diverso medicamine
sunt. Ita in vulnerum varietates
medicina sit diversa. Sic et doctor
ecclesie singulis quibusque congruum
doctrine remedium adhibebit et quid
cuique oporteat pro etate professione atque
professione annunciabit. Non omnibus
ea que clausa sunt aperienda
sunt. Multi enim sunt qui capere
non possunt quibus si indiscrete men
tem infestent statim aut detrahunt aut
negligunt. Prudencie quidem
prima virtus est eam quam doceri
oporteat estimare personam. Rudibus
populis sive carnalibus plana atque
communia non summa atque ardua pre

dicanda sunt ne in mestitate doct
ne pos obstinant quia erudiant
Vn apostolus Paulus ait Vos potui
loqui nobis quasi spiritualibus sed quasi
carnalibus tamquam paruulis in christo lac
potum nobis dedi non escam Carna
libus quippe animis non alta nimis
de celestibus et terrena que predica
ri sed mediocrit ut vicia cor... mo
restis eos desiderant edoceri Coruus
dum suos pullos videt albi colo
ris nullis eos cibis alit sed tunc
attendit donec primo colore congruat
consit eos frequenti cibo reficiat Ita
et certe doctor strennuus nisi eos
quos doctr vidit ad suam similitu
dinem penitencie confessione nigresce
et decore secular deposito lamentacio
num de peccati recordacione induere
inpote adhuc potioribus sic et car
nalibus non capit intelligencie
spiritalis profundiora iniusta ne du
audita nos sapiunt prius incipiat
contempnere quia venerari mandata
celestia Aliter agendum est circa eos
qui nostro committuntur regimini
ne offendant atque aliter cum hiis
qui nobis commissi non sunt Cum si
iusti sunt Si non delinquunt
sola tantum ut locus est compien
di sunt non tamen cum secundum sit hiis
qui nobis commissi sunt Prius di
cendi sunt sermones plebis ut
peccos iniusta vocari facilius doceat
Vn apostolus Hic magister commenda
delibus hominibus qui ydonei sunt
alios docere Ingenium est boni doc
toris incipiens a laudibus eos
quos salubriter obiurgatos cor
rigere cupit Vt apostolus ad Corin
theos quos a laudibus inchoat et
increpacionibus probat Vt erat apud
Corinthos qui et laude et increpacione
digni essent ille non indiscrete

sit omnibus utrague loquar ut
omnibus utraque quemque videat

Capitulo
quinto
Plebis auditorum doctrina
predicacionis pro bono merito an
dientium tribuatur sermo doctoris
interpretatur Itaque gessit omnia velut
dens nubium doctrine dare vel
auditoribus esse adhuc a predicantibus a
pandientibus fit merito ut non pro
culpa plebis auditorum sermo doc
toris non nos profectibus meritis
tribuatur Nam et bonus doctor bonum
et malus malum et bonus malum
et malus bonum quia tamen non sed meritum
plebis Non omnia tempora congruunt
doctrine Secundum suam Salomonis
dicitur Tempus tacendi et tempus
loquendi non quidem pro timore sed
pro distinctionem propter malorum incorri
gibilem iniquitatem non iniqua
electis opportuna doctrina cessare In
terdum doctores certe calore cari
ardentes conticescunt a docendo
quia non est qui audiat propter stram
tempestates Civitates austri clau
se sunt et non est qui aperit Cum
docendi accepit officium in tedium
aduersus ista potius taceat que
statim colligere neque Ita consistat
Nam si colligere potest et dissi
mulat eterni est quia consensum ali
enim erroris habeat Plerique sa
cerdotes primas primacia quia
iniquos emendare nequeunt hiis
tacere disponunt sed calore sancto
quo aguntur sed non sustinentes
etiam in increpacionem prosiliunt im
piorum

Quibus
docendi forma commissa
est inertia multum subeunt
pericula si contradicentibus veritati resiste

noluit dominum propheta doctore esse
instruit ad summum usque puei
re iustitie Unde dominus motez
excelsum ascendi qui evangeli
zas Syon scilicet ut premineat vita
sic et gradu Dequet ne forte de
beat docendo timide restingi
audiat Unde et dicitur Jeremie ita aut
accinge lumbos tuos et surge
loquere ad eos ne formides a fa
cie eorum Unde apparet quia non ti
mere dominum dei est tantum personam
potentum accipit auctoritatem loquen
di perdit quia nimis multat culpe
tantum Multi sacerdotes metu
potestatis veritatem occultant et
ab eorum opere vel amicitie potestatis
rei alicuius fortuitu et potestate terre
na amittunt Unde heu proch
dolor Unde metuunt vel quia a
mode rerum secularium implicantur
vel quia alicuius factionis ope
confundunt Multi presbiteros eccle
siarum timentes ne amiciciam per
dant et molestiam adeunt iniu
stant potestates non arguunt et corri
pere pauperum oppressores verentur
ut presumpserunt de veritate redde
tes rationes pro quo reticuerunt de
plebibus et commissis Unde apote
tibus pauperes opprimuntur adoru
piendo eos Boni sacerdotes per
tentionis auxilium ferunt et
venientibus quia in iniuriam
molestias sed oppressores pauperum
palam arguunt in tempore et ex
timant minus quia metuunt eorum
uoteridi insidias etiam si non e
valeant Pastor enim bonus
animam suam ponit pro ovibus suis pot
Unde per virgil pastor contra bestias

omnes custodie scilicet ita et dei sacerdos
super gregem populi sollicitus esse debet
ne immunitas vastator ne persecutor
infestet ne potentiores cunctis cupi
diditas multa pauperum inquietet
Multi autem pastores non habet
curam de ovibus Unde sic legitur
melchior demitenanus videt lu
pum venientem et fugit quia potentibus
tibus et malis tacendo resistere
metuunt

Sacerdotes
populorum iniquitate
dampnantur si eos ut igno
rantes non erudiant et peccantes
non arguant testante domino ad pro
phetam Speculatorem dedi te do
mui Israel si non fuerit locutus ut
custodiat se impius a via sua
mala impius in sua iniquitate morietur sanguinem
eius autem de manu tua re
quiram Unde enim Hely sacerdos pro filiorum
iniquitate est dampnatus licet eos
amonuit delinquentes tamen non
ut oportebat corrigit Sacerdotes
cognoscere debent peccata populorum et
sollicitudine sagacitatis unius cuiusque
probare mores testimonio domini ad Jeremiam
loquentis probatorem inquit dedi te
in populo meo robustum et scias et
probabis viam eorum Sacerdotes studio
tollendi peccata presentia debent sub
ditorum esse emendatos luce facere
possit Unde aut peccatorem quem iuvenit
arguit ita iustum non occultari
Sacerdotes curam habere debent de hiis
qui pereunt ut correctione eos
corrigant apostoli et si incorrigi
biles cognoscuntur abscisia sepentur
Multi arguunt qui despiciendo
peccantes non solum quia non ar
guunt apto sed etiam adulant decipiunt

dicente pphta Et erunt qui bti
ficant ppl'm istum seducentes z qi
btificant' papitati Attrvcat itm
arguunt' qui peccantez no' reapiunt
s; despiciunt z spiunt nec alienis
delictis tamquam in gemiscunt
De talibus p'sa comianus ait b'e
dicunt recede a me no' ppinquet
michi quia in immundus es isti ut
fumus erunt in furore meo et
ignis ardens tota die Inde e
q' aplus omnibus omnia factus e
no' imitacione erroris s; miseria
cone compassionis. f' ut ita a
liena fleret quemadmodum si tali
z ipse implicaret' errori Boni
pastores ppli dent delicta de
flere z totos se se planctibus
tradere imitando Ieremiaz pphtam
dicentez Quis dabit capiti meo
aquam z oculis meis fontez lac
marum z plorabo die ac nocte
interfectos ppli mei tamquam ppa igi
delicta plebis pcta sacerdos d'fle
debet s; affectione compaciendi no' ac
cone cumissi Non nulli prelatos
gregis quosdam ppter accionem
ciciunt ut peniteant s; q' forte
huic dicant ad melius exhorta
dos non visitant quibus grece sermo
diuinus increpans minat' Pasto
res qui pascunt ppl'm meum vos dis
persistis gregem meum eiecistis z no'
visitastis eum Ecce ego visitabo
sup vos maliciam studiorum vestrorum
Honorum studia sacerdotum multa
diligencia circa z pua plebium
pcta pcurrunt ut dum meius
subditorum pctis actiuos praua
maiores male tantos subiectis
Q' ac sollicitos faciat Sic me
dici morbos in incurentes mau

dos suscipiunt futuros no' no' r
repaunt medicine obiectu qua
dum pstea accedunt Ita z doc
tores boni ea que sta male
sunt resecant ut ea q' admitti
possunt ne pcipiet' doctrina sue
currente pemat Qui blado
nibus castigatis no' corrigit' acrius
est necesse ut arguat' Cum dolore
abscidenda sunt que leniter sa
nari no' pnt Qui amonitus
secrete de pctis corigi neglig' pu
blice arguendus e q' occulte
sanari nescit manifeste deb;
emendari Manifesta pcta non
sunt occulta correptione pganda
palam enim sunt arguendi qui
palam nocent ut dum apta ob
iurgacione sanant' qui eos
imitando delinquunt corigant'
Dum vnus corripit' plurimi e
mendant' Necesse e ut p
multorum saluacione vnus co
dempnet' quia p vnius licen
ciam multi pcclitent' Ita q'
delinquentes sunt e pfendus
Sic enim qui corripit' cxposita
lat salus Quod si opus est
aliqua meditamini salute uba
pdicacionis aspge lenitate ci
corde opus e retine Doctores
no' timiq' duis incrpacionibus sunt
subditos qui tamen acaritate
eorum quos corripiunt no' recedunt
Sepe enim censura arrogan
tibus videt' esse supba q' abo
mis pie fit crudelitas putat
apimus quia no' discernit recto
oculo q' abonis recto fit animo
Nondum q' abomni pontifice
vehemet' ut tanto canonis erga

commissos agat quanto diuinis
aspectibus iudicari formidat Ita scrip
tum est In qua mensura mensi
fueritis In ipsa re[metietur] vobis Cottidie
enim omnes delinquimus et in multis
erroribus dilabimur Certum ergo
in suis delictis clementes sumus
alieno peccato rigorem negligencia
tenere debemus Cetera aliorum vicia
cernunt Que autem non aspiciunt
et in ipsis cum maioribus criminibus ob
noxii teneantur minora peccata fra
tribus non dimittunt sponte trabem in
oculo suo consistentem non conside
rant et herentem festucam in lumine
fratris intendunt Facilius re
prehendimus vicia aliena quam
nostra Nam sepe que peruersa in
aliis iudicamus in nobis nota
bilia minime esse sentimus atque
malis reprehendimus agere ipsi
non erubescimus Facilius enim
vicia uniuscuiusque quam virtutes
intendimus ut quid boni quisque
gessisset agnoscere cupimus sed
quid mali egit perscrutamur

Propter peccatum primi
hominis humano generi
pena diuinitus illata est seruitutis
ita ut quibus aspicit non con
gruere libertatem his misericordius
irroget seruitutem Licet peccatum hu
mane originis per baptismi gratiam
cunctis fidelibus dimissum sit tamen equus deus
ideo discreuit hominibus vitam alios
seruos constituens alios dominos ut
licencia male agendi seruorum
potestate dominancium restringatur Nam
si omnes sine metu essent quis
esset qui a malis quempiam

cohiberet Inde et in gentibus principes
regesque electi sunt ut terrore suo
populum a malo coherceant atque ad recte
viuendum legibus subderent Quantum ati
net ad racionem non est personarum accep
cio apud deum qui mundi elegit
ignobilia et contemptibilia et que
non sunt ut ea que sunt destru
eret ne glorietur omnis caro hoc est
carnalis potencia coram illo Unus
enim deus equaliter et dominis et seruis
fert consultum Melior est enim subie
ctus seruitus quam elata libertas Multi
enim inueniuntur deo libere seruientes
sub dominis flagitiosis constituti qui
etsi sunt subiecti corpore prelati tamen
sunt mente

Vir iustus aut omni potestate
seculari caret aut si aliqua
cingitur subdita non ornatur
ut superbus tumeat sed ita eam
subiciat ut humilior in potestate pro
bat hoc apostoli exemplo Nam da
ta sibi potestate eciam non usus est ad hunc
quod licebat sed dum posset uti li
cita abstinuit se quam ut perfectum me
ritorum quibus peteret ostenderet Item
in appetendis honoribus seculi et
prosperitatibus mundi instanti desu
dat labore et hic et in futuro vacare
in bene agendo Tantoque est tamen
periculis grauat quanto ab omnibus operibus
alienus creditur quanto quisque amplius
seculari honoris dignitate sublimatur
tanto grauius ponderibus curarum
agrauatur eosque magis mente et co
gitacione subicit quibus sublimatur
quidem preponitur Nam ut quidam sapiens
ait nemo qui supereminet pluribus
erroribus afficitur quam honoribus
gaudet Verum quisque cum mundi

maioribus occupat' tanto facilio
ribus vicijs pmit' Si em vix
valz cum pcta devitare qui ctus
est quato magis occupatone se
clari debictus Non statim va
le e omis ptatis insigne si tui
ve e utile si bn gerat' Tunc
ve bn gerat' quado subiectis
pdest quibus tueno honore pf
tur Ptas bona quado deo do
nate e ut malum timore coher
ceat non ut temere malum com
tat Nichil aut' peius quia ppta
tem ptandi libtatem habe Ni
cz infelicius male agendi feli
citate Reni mt sclm Qui tempa
lit impat sine fine impetuum
regnat et debinc sch glia ad
eternam transeat glam Itm no
nne regum qcitent ps vestem
fulgentez z lumine lapillorz mu
di cumsceri ad infimum torqnedi
descendunt Reges arecte regedi
dei sunt Et io sit recte faciendo
nome regl accepunt Ita ptando
amittunt Nam z bnos sanctos
ptem reges vocari in scris elo
quijs invenimus eo qd recte agat
sensus pprios bn regant z motus resi
stentes s' ronabili discrecone q
pant Recte igit' qpant illi reges
vocant' qui tam semetipos qm
subditos bn regendo modificare
noumt Temdam ipm nom reg
nis nl dignt' adm mamtatez
crudelit' transemut Omnicz ad
culmine venit honoris inaposta
siam confestim labuut' tanto qz
se timore extollunt ut cunctos
subditos in sui comparatone despi
ciant eos quibus pesse qtigit
no agnoscant quibus qgrue

peclesiasti dicat' Ducem te qstitui
noli extolli si esto mllus quai
unus excipis Dum inmdi reges
sublimiores se cetis sencunt mor
tales tn se esse agnoscat ut
regni glam qua mh' sclo sb
limant' agnoscant sz opus q
secu ad inferos deptent atte
dat Si go taebunt hm9 tpis
gla illa agant que ps finez
sine fine possideant tn Apstus
dicat Non e ptas nisi adeo
Reno dns p pplstam dequibus
dam ptatibus dc Ipi regnaunt
sz no ex me q d. Non meo ipi
to sz irato qn z infernus pendez
pplstam addit Dabo inqnt tibi
regem in furore meo Renam
manifestus elucz bona ma
lanqz ptatem ado ordinari sz
bona ppico malam irato Reges
qn boni sunt muneris ee dei
qn bo mali sceleris esse ppli
Qz m em mitum plebm dispo
mt' uita rctoris Testante Job
qui regnare fac' yppottaz pp pcta
ppli Irascente em deo talem
rtorez ppli susapiunt qualem
ppto merit' Non unqz pma
licia Plebis eciā reges muta
z qui qn videbant' esse boni ac
cepto regno fiut imqui

4 Qui

Q recte vtit' ptate regni
ita se preter omnibus
dz ut quato celsitudine honoris
darz tanto semetipm humliet
pponens s' exemplum humi
litatis Dand qui de
no tmmut sz humlis esse dei
cicus dixit vilis ante dam
z vilis appebo an deu qui e

elegit me Cum recte utatur
potestate formam iusticie factis
instituit magis quam libris iste
nulla prosperitate erigitur nulla ad
versitate turbatur non in incita-
mentis vicibus nec adornio recedit
tor eius regni fastigio singuli
pro se animo nec eum delectat ini
quitas non inflammat cupidi
tas sine defraudatione alicuius
ex pauperie ditem facit ex iusta
potestate applicis extorquere potest
Saepe magna clementie crimen
dedit deus principibus persula
tum peregrinae populorum et illius
eos preesse voluit in quibus
bona est eius nascendi moriendi
que condicio Prodesse ergo de princi
patus populis non nocere nec domi
nando premere sed condescendendo
consulere ut vere utile sit hoc potestatis
insigne et dono dei utantur
pro tuicione membrorum christi Chebra
quippe christi sunt fideles populi
quod dum potestate quam acceperunt
optime regunt bona utique vi
cissitudinem deo largitori resti
tuunt Bonus rex facilius ad
iusticiam a delicto regreditur
quam de iusticia ad delictum tran
sit ut noverit hic esse casum
illic propositum in proposito eius
esse debet numquam egredi a iure
quod si casu titubando contingerit
mox resurgere debet

Plerumque
principes iustus etiam
malorum errores dissi
mulare novit non quia iniquitati
eorum consentiat sed quia apta correc
tionis tempus expectet quo eorum

vicia vel emendare valeat vel pu
nire Multi adversus principes con
iurationis crimen detegunt sed
probare volens deus clementiam
principum illos male cogitare per
mittit ipsos non deserit De illorum
malo iste bonum facit quod illi agunt
illi iniuria patiuntur indulgent Red
dere malum pro malo vicissitudo
iusticie est sed quam clementiam addit
iusticie non malum pro malo sed
bonum pro malo offensis impertiuntur

Difficile
est principi
regibus ad melius si vi
cius fuerit implicatus populi enim pec
cantes iudicem metuunt et malo
sub legibus coherceret Reges autem
si solo dei timore metuque iehenne
coherceant libere in precepts ruunt
et per abrupcium licencie in omni fa
cinus dilabuntur Vicorum tenuato
quisque in superiori constitutus est loco
tanto in maiori versatur periculo et
quanto splendore honoris celsior
quisque est tanto si delinquat pecca-
to maior est Potentes enim potenter
tormenta patiuntur Cui enim plus
committitur plus ab eo exigitur
etiam in usura penarum Reges vita
subditorum faciles exemplis suis
vel edificant vel subvertunt Ideo
quod principem non oportet delinquere ne
formam peccandi faciat Sit eis
impunita licencia Nam Rex qui
ruit in vicio viam ostendit
erroris Sic legitur De Jeroboam qui
peccavit et peccare fecit israhel Illi
namque ascribitur quidquid eius exemplo
assubditis perpetratur Sic enim nulli
bonorum principum deo bene placi-
ta sua sequuntur Ita facile multi

pravia eorum exempla sectantur. Ut plerique autem apud malos principes necessitate magis quam voto mali existunt. Dum in pravis eorum obediunt. Non nulli autem sic perniti sunt sequentes reges in malum. Reges sunt mutari in bonum. Et pro boni mali reges potant unde boni iustificantur dum precedentium cupiditatem et maliciam corrigunt. Nam regia precio eorum quiant quod illi diripiunt isti retentant. Cuius precium quicumque sequuntur iustum est ut eius penam sequantur. Rex propter eum in pace et supplicium omnium eorum quicumque pax est ac bono.

Iustum est principem obtemperare suis legibus. Tunc enim iura sua ab omnibus custodienda existimet cum et ipse illis reverentiam prebet. Principes legibus teneri suis nec in se dampnare posse iura que in subiectis constituunt. Iusta est enim vocis eorum auctoritas si quod populis prohibent sibi licere non paciantur. Qui regionis disciplina sub potestate sibi sunt regnantium culmine regi sunt impediti vinculo vanitatis tenentur astricti si fidem Christi suis legibus predicent ipsam fidei predicationem bonis moribus non conservent.

Principes seculi non inquam interdum etiam potestatis adepte culmina tenent ut per eandem potestatem disciplinam ecclesiasticam muniant. Ceterum intra ecclesiam potestates necessarie non essent nisi ut quod non valet sacerdos efficere doctrine sermone hoc potestas impleat per discipline terrorem. Sepe per regnum terrenum celeste proficit ut qui intra ecclesiam positi contra fidem et disciplinam ecclesie agunt rigore principum conterantur ipsamque disciplinam quam ecclesie utilitas exercere non prevalet cervicibus superborum potestas principalis imponat et venerationem mereatur virtute potestatis efficiant. Cognoscant principes seculi deo debere se rationem reddere propter ecclesiam quam a Christo tuendam suscipiunt. Nam sive augeatur pax disciplina ecclesie per fideles sive solvatur ille ab eis rationem exiget qui eorum potestati suam ecclesiam tradidit.

Ad delictum pertinet principum qui pravos iudices contra voluntatem dei populis fidelibus preficiunt. Nam sicut populi delictum est quando principes mali sunt. Sic principis peccatum cum iudices iniqui. Bonus iudex sic nocere [illegible] nescit. Ita prodesse omnibus novit. Aliquem in prave [illegible] iusticie alius bonitatem iudicia sine personarum acceptione suscipit non informat iusticiam avaricie flamma nec studet auferre alii quod cupiat. Sed boni iudices iusticiam ob solam obtinendam salutem eternam suscipiunt nec eam muneribus acceptis distribuunt ut dum de iusto iudicio temporalia lucra non appetunt premio eterno ditentur. Omnis qui recte iudicat stateram in manu gestat in utroque penso iusticiam et misericordiam portat, sed per iusticiam reddit peccati sententiam, per misericordiam temperat peccati penam ut iusto libramine quedam per equitatem corrigat, que non parcendo indulgeat. Cum dei iudicia oculis suis proponit semper timens tremens quod in omni negocio respondeat, ne de iusticie tramite devians

tedat vm nos iustificat in peccatis
condempnet

NEminem
stultorum vel in peccatorum
oz iudicem esse Nam
stultus pecunia ignorat iu-
sticiam in peccatis aut cupiditate
corrumpit ipsam quia diligit
vanitatem Tyrannus lacerant pau-
peres a primo iudicibus quia acerrimis
simis hostibus Nullus enim pro-
tam cupidus alienis quia iu-
dex iniquus in suis latrones in
arcanis faciebus et laboriosis
latentes insidias ponunt ista
palam rapacitatis avaricia se
vivunt hostes in aliorum tantum san-
guine intendunt iudices quasi
crudelissimi hostes carnifices omnium
oppressione sua subiectorum vita
extingunt Tyranni enim destruunt
multi sunt rari sunt qui popu-
los legum moderamine regunt se-
cumque boni iudices sunt sed iniustos
rapaces habent Horum figura
ut ait quidam Tamquam scintilla
pingitur atque describitur ipsa quidem
humana specie sed capitibus caninis
accincta recommendatur Non aliter
hunc quidam potentibus accidit ut ipsorum
humanitatem in maritas iniquorum
sociorum pervertit Sepe iudices prius
cupiditatis causa aut differunt
aut protelant iudicia nec finiunt
cepta negocia quousque marsupia
eorum qui causantur exhauriant Non
causa iudicant non tam sed munera
considerant et sic negligentes sunt
in discussione causancium sed in
eorum dampno solliciti sunt Iudi-
ces prius mox propheta vere quia lupi
vespere non relinquunt in mane hic
et deputans inter tantum comedens co-
gitant non desistunt Vita enim ista
vesperum futura nos mane accipitur
Unde ait quia lupi quia cuncta in oc-
~~lupos~~ luporum diripiunt unde parva
parvipibus relinquunt

De verbosis iudicibus C. xx

VErbosi
iudices relati ut sapientes
videantur non discuciunt cau-
sas sed assumunt Dicere conturbat iu-
dicum ordine dum non contenti suo of-
ficio aliena presumunt Verumdamen du-
iudicale incipiunt lacessunt ipsam contra
iudicum sententiam in infima convertunt de
quibus recte propheta dicit Tamquam
convertunt iudicium in furorem Tamquam
enim iratus iudicat in furorem iudi-
cium mutat et iam profert sententiam quia
cognoscit furor in videre in investi-
gacionem veri non valet attingere
quia mens eius turbatur furore et ab
inspectione elevatur iusticie Iracun-
dus iudex iudicium eo lumine plene
gnoveri non valet quia caligine fu-
roris non videt Tamquam aut repulso
furore discuciat facilius ad quen-
dam veritatem mentis serenitate conscendet
et sine ulla perturbacione adequitate
intelligenciam pervenit / De acceptore

Non personarum C. xxi

NOn
esse in iudicio persona consi-
derandam sed causam Scriptum
est enim Non accipies personam in iu-
dicio et iterum Non misereberis pau-
peris in iudicio qui enim consanguinitatis
vel amicicie favore sive inimi-
cicias odio iudicium pervertunt sine
dubio in proprium qui est iusticia et veritas
peccare noscuntur Iniqui iudices
errant in veritate sive dum inte-
dunt inequalitatem persone consulunt
sepe iustos dum impios defendunt
iniquos Tamquam aut recte providere
studet nec partem palpare novit

nc cohibe avaritia dicat

Qui recte iudicat et premium
inde remunerationis ex-
spectat fraudem in deo perpetrat quia
iustitiam quam gratis impertiri debuit
acceptione pecunie vendidit. Bo-
no male utuntur qui iuste pro
temporali lucro iudicant. Tales enim spe
in veritatem non iustitie defensio
sed amor premii provocat. Plerumque si
spes nummi subtrahitur confestim a iustitie
defensione recedunt. Acceptio
munerum prevaricatio veritatis est.
Unde et propheta dicitur. Cum occultat
manus suas ab omni munere iste
in excelsis habitat. Dives muneri-
bus cito corrumpit iudicem pauper
autem dum non habet quod offerat non solum
audiri contempnitur. Cito violatur
si causam contra veritatem opprimitur. Cito
violatur auro iustitia nullam quia
reus pertimescit culpam quam re-
dimere nummis existimat. Illius ec-
obtinet meritum censoris amator
lucri quam equitas iudicii. Quatuor
sunt munerum acceptiones quibus
contra iustitiam humana pervitas
militat i. favor amicitie ad-
dulatio laudis et corporalis accep-
muneris. Scaliivis dicit pretium
cuiusque rei corpore munerum quam gratia
laudis quam favoris. Quatuor modis
humanum iudicium pervertitur timore
cupiditate odio amore. Timore dum
metu potestatis alicuius veritatem
loqui pavescimus. Cupiditate dum
premio nummis alicuius corrumpimur.
Odio dum contra quemlibet adversarium
molimur. Amore dum amico vel
propinquis prestare contendimus. His
enim iiii or modis vel causis sepe e-
quitas violatur sepe innocentia
leditur.

Est si mendax quis dicatur
quanto magis si male
quererit. Reus decem
multiplice quietus falsorum si tamen
penitentia sit immorum. Testis fals-
sus tribus est personis obnoxius.
Primum deo quem peiurando contempnit.
Secundo iudici quem mentiendo
fallit. Postremo innocenti quem
falso testimonio ledit. Testibus
falsi coniuncti tarde falsitas me-
dacii reperitur quia si separati fuerint
examine iudicantis cito manifes-
tantur. Nam sicut in binitate (?) prior
gradus est fortitudo ita in separa-
tione maior infirmitas fraudu-
lentiam cito reprehenditur. Sic men-
dacium falsidicorum testium et non con-
venit unum pheme enim habent
et quem falsitatem premit et quem sub-
premit veritatem quia et ille obesse
vult et iste prodesse non vult. Peior
est autem testis qui ledit quam qui
prodire nolit. Nam ille maligne
est iste inutilis iniquus testis quia
in sua felicitate corporis robustus
impediat ante tamen in dampnum
confert si et qui antem cito com-
bus plus. Cum metu potestatis in te-
stimonii eius idem veritatis vocatum
diam et celicam provocat quia plus
pertimescit hominem quam divinam
tempus indignationem. Unde qui
testimonio innocens accelerat ob-
iectu purgatur in primus culpa dic-
ne causam iniquus premitur. Reus
enim decem et iam mors obnoxium
prode et adesse in deum sanguinem
infelicium voce testificationis
prebet. Unus enim nisi homines tamen
adiumentum dat esse salutis. Ita vi
indignationis et tribulationis
et immissionis per angelos malos

Negociatorum forensium secta-
tores propter hominum dilectionem
secularia negocia deserere
debent aut certe manere proximi-
tate negociorum sequatur crimen
si quia pravus est ut inter litiga-
tes caritas maneat post poneda
est rei causatio ut perseveret dilectio
Antiqui forensem eloquenciam
tamquam facundiam vitupera-
bant eo quod causidici mercantibus
causas ad iniurias suas com-
mutant

Pauperum oppressores tunc
se sciant graviori dignos
pena cum prevaluerint
eis quibus nocere voluerint. Ita
tanto atrocius futuro suppliciis
condempnandi sunt quanto hic forcius
contra miserorum vitam invaluerunt
Audiant iudices et qui presunt
populis quia pro talibus quas
plebibus ingerunt erumpnis in-
cendiis cremabuntur. Testante domino
per prophetam. Iratus sum super
populum meum et dedi eos in manu
tua non posuisti eis misericordiam. A-
gravasti iugum eorum valde. Descen-
de in pulverem sede tace intra
tenebras. Veniet super te malum
et pies irruet super te calamitas
quam non poteris expiare et veniet
super te repentina calamitas
quam nescias. Magis de male faci-
entibus quam de male pacien-
tibus debemus dolere. Illi enim pra-
ve faciendo in malum proficiunt.
Isti a malis patiendo corriguntur.
Deus autem per malos volunta-
tes aliorum malorum multa operatur
bona. Malignancium hominum volun-
tas nequaquam potest impleri nisi
deus dederit potestatem. Nam dum
homines deo permittente malum
quod concupiscunt perficiunt. Ipse dicitur
facere qui permittit. Inde est scriptum
est per prophetam. Dicitur et quod dominus non fe-
cerit. Verum tamen quod iniqui mala conceperunt
voluntate. Ideo deus perficiendi
dat potestatem per suam voluntatem quia
de eorum malo ipse bona multa operatur.
Quidam enim dei voluntati resistunt
nescientes consilium dei facere quod noluerint.
Dicit deo subiecta esse omnia ut
ipsi qui eius impleat voluntatem.
Postea in hac vita boni iudicantur
a malis ut iterum in vita illa ma-
li iudicentur a bonis. Sive etiam
ut bonis sit hic temporalis afflictio
et illic eterna remuneratio. Ideo ne-
cessarii sunt mali ut quociens offe-
dant bonos flagellentur ab ipsis.
Hinc est quod Assur virgam furoris
sui testatur dominus dicens. Ve quociens
ita sit de dei indignacione predictum
ut deus per illos iniquos seviat quos
flagellando emendare desiderat. Ve
ille iniustissima voluntate. Illi vero
sepe crudeli intencione. Dicit propheta
dicitur de eodem Assur. Ipse autem non
sic sed ad conterendum paratum cor eius.
Atrociorem furorem super eos diminui
est futuras qui distruunt persecuto-
res et violenta fidelibus. Conso-
lando enim per prophetam deus suos
ita iudicat permittit. Adversus eos
qui iudicaverunt te ego iudi-
cabo et salvabo hostes tuos carnibus
suis et quasi musto sanguine suo
inebriabuntur. Habet aliquem usum
et malorum iniquitas quia electos dei
suis moribus lamat at post
vita impiorum est deputata iustorum
aut non potest si perficiat. Dum eos
mali perturbacionis exerciam ad pre-
sentem vitam obediendam et futuram
desiderandam erudiunt. Interdum
enim prodest piis pravitas utilitate

iustorum dum eos malicia sua e-
videnter ad regna celorum regimen-
da molestia temporali impellunt. Probat
sic exemplo afflicte plebis qui-
bus dum mala augebantur in egip-
to eam oportebat priorem ad terram
promissionis vocari et eos malis que
in egipto patiebantur discedere et ad
promissam patriam festinare. Propter quod
dum constancia iusti in persecuci-
onibus suis aspicitur mentis confusi-
one tabescentes et dum adversa con-
tant nec vincunt tandem de sue per-
versitatis insania confundunt. Mul-
ti quasi bonos studium se assumunt
quibus dum prosperitas elongiatur
desinunt initia gloriantur et bonorum atque
iustorum afflictionibus detrahunt
dum vero eis adversa contingerint
mox ad blasphemiam pusillanimiter
aim giutunt. Quidam simplicium
nescientes dispensacionem dei in malorum
prosperitatibus scandalizantur dicentes
cum propheta: Quare via impiorum
prosperatur. Bene est omnibus qui preva-
ricantur et inique agunt. Qui go
hec dicunt non inveniunt quod peccatorum
horum temporalem et caducam aspiciunt
felicitatem sed magis novissima eorum
attendant quanta illos post hec sup-
plicia separaverunt dicente propheta: Du-
cunt in bonis dies suos et subito
ad inferna descendunt.

Iustus in adversis

Iprobari se cognoscat non deici.
Omni sancti plus formidant pro-
spera quam adversa quoniam dei servos
prosperitas faciunt adversa vero erudiunt. Io
quod sancti viri constancia ita prorsus devincit
quod adversa ut frangi non queant. Tunc
enim magis sunt electi dum fuerint iustos
tunc eos abinquos flagellari di-
vina providencia permittit. Quoniam tunc

eis gaudia disponuntur eterna
dum prius tribulacione probantur.
Omnis iuste hinc tribulaciones a-
quis torquant perennibus propterea
si quid in hac vita accidit tribula-
cionis non stat sed celeriter transit.
Qui iuste futura premia diligenter
cogitat mala omnia vite presentis
equanimiter portat quoniam de
illius dulcedine huius amari-
tudinem temperat et eternitatem
illius brevitatem huius despicit
tristiciam. Gravari de iusto ma-
lo temporali peccatorum utilitate est quibus
huius mala proferunt quia
dum in dolore cruciantur cupiditatis
et luxurie viciorum que cetera in
mala non appetunt. Plus prosunt
saluti temptaciones scilicet quam
prosperitates et eam corporis ita in tunc
cum contemptacionibus dolore in
melius proficit virtutisque ad
temptacionum animum preparare de-
ing enim dum separatur temptacio-
ne quatit. Dure aliter premit si non spa-
ta advenit. Sapiens contra
omnia adversa animo meditari nec
imbecilli casus de que non con-
silia eius perveniant.

Mundi amatores non solum de eo
rei sunt quod infirma pro
summis appetunt. Quidem eciam mi-
seri per hoc quod cum gravi erumpna
adipta desiderata pertingunt. Gra-
vius torquent in primis ad exagge-
randi mundi commoda qua iusta
tollerando pressa. Qui enim bona
mundi diligunt velit nolit timoris
et doloris pene incubit, quoniam plus
qua de tristicias res dilligunt
maiorem vero ingerunt dolorem res
ablate qua amore perurebant
possesse. Cum graviter enim dolore am

mittuntur que cum magno amore
habent. Unius autem tenendo de
bemus que unus possidendo diligi(mus).
Et sciant seculi lucra sectantes
quanta sit adversa et vana que diligunt
que etiam in hoc seculo sine gravi con
tencione conquirunt et pro quibus
in suppliciis futuris penas dabunt
huius qui in voluntate seculi deside
riorum persistunt. Bene autem testis
hoc induatur effectus est effraym qui
parvus subtenerus qui non rem
sat hoc est ita obruuntur veritate
clarus amor. Ut nunquam resipi
scit ad dei amorem retorquere me
nis. Alius mortuus est mundus
ipsi cum vicissim mundo mortui
sunt. Bona enim seculi diligunt
cum ipsa que diligunt amittere co
guntur. Iuvenes vero [illegible] et [illegible]
perdunt et propria non acquirunt.
Egestas est electorum qui pergunt
a bonis sempiternis et in hoc seculo
exilio diutius remorantur. Ege
stas est reproborum qui habundant
diviciis et virtutibus vacuantur
seque inopes esse nesciunt. Unde
hoc probatur per apostoli Johannis qui
quasi huius mundi amatores sic ait:
Dicas quia dives sum et locupletes
et nullius egeo et nescis quia tu
es miser et miserabilis et pauper
et cecus et nudus. Glorie tempo
ralis sectatores et si mundi sunt
sorum fulgore potencie in tantum ta
men vacui sunt elacione superbie
sic calamus exterius quidem integer
sed intus vacuatur. Ob hoc reprobi
exterius sunt mundi ut calamus
intus autem vacui. Vel non ex
terius quasi cortices arborum sed
intus non solidi. Et nimis preciosum culm(en)

in cedunt. Audiant prophetam quem ad
modum detestatur eorum corda ornamen
ta et quos fructus suus habeat cultus
compositus et venustus. Sic est pro suavi odore
fetorem et pro zona funiculum. Legant
prophetam divites quorum opes opulenta
est. Audi autem eum dicentem: Ve qui
opulenti estis. Ornatus enim gravis
potencia maior tanto magis liber
e aperto. Tam promis grandis
temptatus est. Plus enim veniant
homines in hoc seculo pro temporali po
tencia quam pro veronicia sanctitatis.
Consipiunt enim quia magis sunt divi
tes et quod homines sunt animo de
cipiunt. Sunt quidam iusti qui
lesione eius quia suis rebus u
tuntur. Item sunt quidam divites
humiles quos non inflat superbia
rerum velut plerique fuerunt sancti
veteris testamenti qui et affluebant
diviciis et pollebant humilitate.
At quia quosdam divites superbos
rerum copia facit elatos quorum non
sunt opes in vicio sed voluptas.
Nam bene in rebus non est sed in u
su agitur. Est elatus pauper quod
non divicie elevant sed voluntas
in eo sola superbia est hoc et si opes
desunt cum tumore plusque superbi
divites condempnantur. Secundum wlt
esse dives pauper non wlt. Quo
est dives quietus quem res ipse
suis stimulis ne careant semper
faciunt inquietum. Ecclesia elegit [illegible]
ditas inquietem esse et tumidum
divitem quam quietum pauco supertu
contentum esse et pauperem. Bonis
bene utuntur qui divicias ad gressum
in rebus salutaribus perficiunt.
Bonis male utuntur qui autem
iuste pro temporali lucro iudicant ad
aliquid bonum probare gloriam appetunt

faciut. Malis male vtunt qui
noxias cogitaciones opibus puis
pficiunt. Malis bn vtunt qui lu
xuriaz carnis cugalis honestate
restringunt Qz sit malo bn uti
bonu e Sic bona male vti bn
vti melius e Et sic bono male
vti malum e Sic malo male
vti pessim e

Peccant in dm
delinqunt qui diuicias a
deo gcess non in rebus
salutaribus s in vsibus prauis
vtunt Resanunt enim in pmi
paupibus offess subuenire de
bent tm mag augent delicta
qui redimere debuit Hoc bom
tm habz possessio pnari rerz si
inta reficiunt misericord pp hc tmp
tas e mudi luctis tuncorz ma
iora supplicia infutum dabunt
quanto ripa maiora sunt Potentes
potent tormenta pacient Terrena
omnia sinando amittis largiendo
seruas Patrimonioz enim retentum
pit maiz aut erogatum Qui enim
tum rebus nris durare no possum
qmq aut illas nos moriendo des
inis aut ille nos viuentes desinunt
Admisitate usus alnd derelis im
dams permit quas cupidinis ra
punt aly no saluat dum in cor
pulcritudine conditoris pulcheri
mam pbidenciam laudantes im
rauit sil dum pme opis cociis
bona celestia iucant Aio acs
paciende aliene miserie vocabu
lum sortita e Nullus aut malis
misericors esse pt qui prius sibi
do misericors no e Etiam enim s
negqua cui bonus Nulla scelera
elemosinis redimi pnt si in pc
catis qmssz pmanserit Time
at fructu elecarz indilgenciam coce

dit quando a sceler opa desinit
Nin e q scela omnia misericordie
opibus compurgant s caueat
peccare qui mia inptit Ceterz
nulla e delicti venia qd sic p
cedit sma ut eam sequant
peccata Non o elemosina que
glorie mag ca qua me mpti
intuitu Carnali enim intencione
abrno qz largitum talis apd
dm recipitur Qui go hic de
bono laudem putez appetit spez
pdit zglam in futo mcedio n
recipit dum enim ca iactancie pa
scit paup etia ipm opus ime
in peccm gutatur Tutum elemosi
narz opa peta cotigunt atz
in tm adigunt scli futum pficiunt
ut etia iudex celest in futo
iudicis veniens indextra gsiste
tibus dicat Esurivi et dedist
mi hospes e et col me mi e
zco me quibus etia pmittit
Venite bndicti prs mei rcf
Nos aut quos nulla prede
tur elemosinarz fcta secunt
etin iudicis vocz sic dt Esurivi
et no dedistis m etc Et ubus dr
Discedite ame mal etc qui h
mam no inptit illic pietatis
fructu no inbeniet Exemplo
diuitis ardentis qui in ifno te
missima e cpulsus pete qz
hic tenuissima negare studuit
Sz retbuit subtilius quid ne
gari distrith potuit gutta aq
ardens petiit qui panis micaz
negauit Certo diues oculos
appuit cum lazarz paupem re
quiescentez vidit que iacentez
ad ianuas vide despexit No
solu qui esurienti et siciti et
nudo bnficiu largitat impedit

vel si ad quod indigenti largitur
sed et qui in inimicum diligit et qui
lugenti affectum compassionis et
consolacionis impertit aut in qui
buslibet necessitatibus dat deus
te consilium elemosinam penldit
facit Tam et doctrine et disciplne
boni elemosina est et unica car
nali eminencior est Curiaque at
egenus posat eam si indigetez
fit et exstoto corde illius miseri
dum sit opz et licet ille forsitan
falsam indigenti spem pfeat
lo tamen qui simpliciat in pot fortis
inne non amittit Cum vero consistit
sit egenus ullus tamen ut tribuit e
genti occasionem inopie pt
appone Cenado ex precepto sal
uatoris eciam calicem aque fri
gide percipimur probe indigenti
Nam si non aliud habentes nisi pm
benigne tribuamus incedez p
cilidus non amittimus Ceterum si
possumus amplius et egestate si
mulando nimis largimur non
egetez sed donum fallimus tamen que
sciam meam abscondere non possum
Due sunt elemosine una cor
palis egenti dare quod potes
altera spiritalis dimittere a quo lesus
fueris Hanc prima adhibenda
est miseris secunda malis Sit ergo quod
semper impercias et si non pecuniaz
saltem vel graciam Racio est elemo
sina cum minuacione pbenda
ne comittante iusticia in ceteris
peccat dispensata Tunc autem
bene tribuitur cum tamen mentis hylaritate
pbent Unde Apostolus hylarem
inquit datorem diligit deus Cavendum
enim est itaque ne pauper quod tecum
mo ablata suscipiat et ne de eo
promissus inveniens testis quod credat

Derapimus alienis elemosinam
facere non officium miseracionis sed
emolimentum sceleris Unde Salomon
Qui offert inquit sacrificium de
rapina pauperum tamquam si quis
victimet filium in conspectu patris
sui Qui enim iniuste tollit iniu
ste tribuit Nec bene alii probet
quod ab alio male extorqueret Magnum
scelus est rem pauperum prestare divi
tibus et de sumptibus inopum acquirere
fauores potentum adiment terre a
qua tollere et flumina que non indiget
irrigare Non iniquus largitas di
citur prodiga non ad utilitatem sed
ad elemosinam effunditur comparata
ypocritis qui non ad edificacionem
docet audientium sed ad sue glorie
exaggerando odium Reprehensibi
lis est superflua effusio largi
tatis Nam cum modus sivat avaricia ualde
est sed omnibus largus est dispen
sator non debet esse prodigus sed discretus
largius debet quantum oportet ut in uno
tenendo mensuram sufficiat
plurimis

T Autem
em in hac vita beatum
est operari bonum in illa
namque vita iam non operato co
spatur sed retribuetur meritorum Hec
vita miseris longa et breuis est
mortalis aut misterio amara
et breuis est et licet vita ista breuis
sit moras tamen ob si tediumque qua
quantolibet breue sit temporis spacium
tamen et si breuiter pax est amantium
procul dubio longum est Qui uite
presentis longitudinem non de suo spa
cio sed de eius fine considerat quam
sit misera et breuis tamen satis utiliter
pensat Vita enim breuis qua
ipsius in incrementis deficit Breuis
est silo enim angustia fuit Dum id
quod videtur in futuro proficere impeditur

desiat. Item corporis bonus esse vi-
ta presenti ostendit, quoniam non permanens
si finit. Tela enim consummatur
filo et vita hominis completur diebus
singulis. Quamdiu in hac vita vi-
vitur quantum ad vite augmentum vel
decrementum recessus dicatur. Quid
quod posset recte dici augmentum
quod per dimensiones etatum ad mortem
tendit incrementum. Eterni vita lon-
gam quoad eam tende vitam
perpetuam vanam eos i. eternam perpetua et
ubicumque terrarum est tormentum, ter non
ad istam de qua ad erudiendum te de-
scendit vita eterna est. Hec est vita
vitalis nam ista mortalis est.
Honori oportet hominem in carne mori
ne moriatur in anima. Apostolus Nam
tunc unusquisque tenditur si secundum
seculum moriens in seculo non vult
delectetur. De mora vite istius
tedium patitur iustus eo quod ad de-
siderata patriam tarde pervenit
et vite presentis erumpna seris amittat

Nonus

Quod sancti a morte
huius erumpnis liberari
cupiant cito volentes exire de
corpore dei in dispositione. Plerique
enim in hac vita versantur ut
prolongatum tollerantie complementum
solidius eorum paciencia roboretur.
Vitam mihi odio habent et tamen mortem
timent quia plerisque in angustia
constringere solet. Dicitur quomodo affecti
et medii habent tedium et moriendi
metum. Sollicite debet unusquisque
bonus et specialiter finem vite sue considera-
re ut de contemplatione huius seculi
blandiens caveat. Optimum est
enim in omnibus operibus tuis me-
morare novissima tua metuum

nec peccabis. Venturi exitus igno-
rancia metuenda est et idem mori-
turis non existat tollitur. Unde unus-
quisque festinet ne in iniquitatibus
suis rapiatur et sic finiat vitam
cum culpa. Nam incedendo dya-
eos quod attendit adiicia subito
morientes pertrahere initium ad
tormenta. Sepe divites in hac
fallaci vita cum de potentia
gloriari vel rerum habundancia ge-
stiunt repente hora qua nesciunt
in profundum exitu rapiuntur atque absor-
bente profunde cruciandi eternis
incendiis deputantur. De quibus
per prophetam dicitur: Ducunt in
bonis dies suos et in puncto ad
inferna descendunt. Nimirum nimis
reos qui imitatione sua multos
ad culpam trahit delectatione
peccati multos a culpa revocat vel
terrore tormenti. Quod etiam propheta te-
statur dicens: Letabitur iustus cum
viderit vindictam impiorum manus
suas lavabit in sanguine peccatorum.
Impiorum enim moriente sanguine
manus iusti lavantur. Quia dum
eorum pena conspicitur conspicientis
vita mundatur. Quod itaque enim talis
exitus non solum quem vidit
refugit sed etiam alios ab imita-
tione illius cohortatione compe-
scit. Ingratum inter animos electorum
nimis fuerint inter nerenit vel
ad primum an supplicium tuscant.
Quidam autem electi in fine suo
purgantur a levibus quibusdam
peccatis quidam vero in ipso suo
fine hylarescunt ex tiorum con-
templatione bonorum. Quamvis
enim in hac vita quisque sit iustus
tamen dum decore exegerit timere
sit ne dignus supplicio sit. Nullus

em homo e absq pctō n̄ c͡sq
secīnus pt esse dedei iudicio
tn etiam deodioso iubīs redden
da sit ratō finez iustorū optīm
bocatō tnquilla comedat ut cō
es intelligint scōrū hīc c͡sorcī
anglorū cōgnō adhuc corpe sine
bexatōne dura tollunt· Ulranos
aut hōmēs captate angli cōa
pūt morientes ut eos ipi torto
res sint in penis qm fuerant
suasores in bicijs· Et si pietas p
defunctis fidelibus fle debeat
fides tn peīs luge recat illi
em deplorandi sunt in morte
quos infernus in finus cōhat
uita recipit nō quos celestis
aula letificandos concludit

~~Amen dicat omnia etc~~

Deutro· vi·

Audi isrl' pcepta dnī
et ea in corde tuo q̄i
in libro scribe et dabo
tibi terram lacte et melle
fluentem // In hiis p-
positis scriptura sacra dīna pcep
ta tria tangit· Primo nam ondit
q sint hylarit audienda· Scdo
q sint memoriter retinenda· Tercio
q sint pdcta adno eternalit remi
anda· Primum pmittit cu inuit
Audi isrl· Scdm tn subdit et ea
in corde tuo q in libro scribe· Tcm
tn anectit et dabo tibi terram lac· et
mel flu· Dicit primum e sciendum
q pcepta dīna sunt libent et hy
larit audienda ppt tplicā rōne· Pīo
nam quia nam lapsam relevat
Scdo quia hūmo pcti curat· Tercio q
hōmem debita bta pfite certificant
Tercio quia mentem rōnalem ad sū
mam pfectonem elevat· Pīm patz
Nā nam hūana cōpunicatōe
pmi pnt sunt tplici pcti bolnē
sauciata et pmo quidem in rōnali
mete que sunt obfuscata in cog
nicōne pncipiū / Nam pmo homo
an pctm hūit sincerum cognitōnem
dedeo pfpecto & intellectuali· Sicut nos
Sz pg pctm io sunt in tm depssa
ut pfpecto corpales dmam cognicōz
oporteat mendicare· Scdo in concupiscibli
q sunt viciata in dilcōne sūmi
boni apmitate dīne / nam dilcōnis
concupiscablis depssa sunt in corrup
tn et contaminatum amorem terrenorū
Tercio in irascibili quia sunt debili
tata in detestatione mali· Nam pp
behemenciam passionum hic in statu
nō corrupte nō pt ita uili detes
stari malū sic fecisset in statu inno
cencie // Hoc aut explex hūmo pcti

pdiua precepta pfissime sanatiu-
tia Primo ronalem metem illuiant
in pfecta agnicione diui pncipij
Vn in ps° Preceptum dni lucidum
illuians oclos Scdo gcupisa le
inflamat in pfca dilcone sumi
boni ps ignitum eloqum tu vehe-
Tcio irascibilem roborat in pfca
detestacone mali q petebat pha
cu dicet Confirma me in vtute
tua Vn pt pdca diua pcepta no
solum sut hylarit audienda sed
eciā sunt pcordibus intime dili-
genda teste pha qui dc Ps dile- 3m
xi mandata tua sup aur 2 tho
pazion Cui9 cam pdcis tbus 9
sonam reddit idem subdens pptea
ad omia mandata tua dirigebar
Primo innuit q homo pmadata
diua dirigit in pfca cognicone d
2m i tmia eius dilcone Tz pha
q subdit omem viam iniquitat
odio habui ot q homo pea dirig
in pfca detestacone mali Et q2
pcepta diua s sanant vulnera
pctis io g°c in scptura sa nomie
vngenti sanati xpmit Et
xxx vm vngenta celest pigme
tarij gficiet sanit Tcam ad sana
vulnera nre met celest pigmeta
rius s ipe deus in apotheca
diue boni t 2 magistii sue sp sapi
encie mrate gfecit vngentum 2
antidotum poptime sanatum 2 hc
de nobilissimis hbis ad in vicem
pmixtis s xx diua ima 2 eius
melliflua doctna 2 xx gra diuitg
inspirata Hoc naq artifico diue
sapie & in vicem pmixte illud
vngentis sanatum gficiut Scdm
Tcam ipa voce iutat hs xx dimor
B3m

preceptorz obsuancia asseciua de
vita bta 2 id salnator d chr
xpo Si vis aduitam ingdi srua
madata pt q salnator ipis
discipulis eius doctinam suantib
2 pcepta adimplentib pmium
diue btitudinis pollicet Luc x
xij° Ego dispono vob sic dis
posuit in pr meus regnu ut
edat 2 bi sup mesam mea i rg°
meo Vbi uitas 2m Aug sin
fine videbit sine fatigacone
laudabit 2 sine fastidio aabit
Tcia naq pz q suprma p
fco hom attingibilis in hac
uita tplici actu pficit adqd
gfiuatom pcepta diua metez
ronabilem elenant 2 sublimeut
Pm e omis tene solliatu
depoicio met abom spe cre-
ata pfca denudaco at insino
intimis omoda recolles q pz
Qz em metez 2 spualem p
feconem gscende volim ab
oim solliatudine esse semotaz
2 abom spe tata esse abstrac
tam 2 in suo intimo ronabi
recollectam Et pulc° figuratum
e in Moyse xodi 24 cm cu dez
ad dnm admotez ascende p°
fuit a tumulti ppli segregats
dem fr suo aaron fuit asso
ciatus que ad pcca dimisit
pcqua cu eo ptem montis a
scendit 2 tcia demu solus re
mansit Aaron in pta depo
cio ul denudaco 2 st mentez
gtemplaua abom tumulti ppli
segregatam q innuit phc q
moyses legit a tumulti ppli
segregatus Item abom spe de
nudatam 2 abstractam gsinuit

phe q moyses eciam abipso fre
suo Aaron se iunctus dr et hoc
ronr quia sic aaron fuit moysi
nali gunccione vinculo alligatus
Ita sic pqnas intellectualem de
ducunt fuit mete nre nalit
gplantate q pz quia nost in
tellectus nt intelligit nar nisi
ipius spe fuat informatus Ercio
moysi ab Aaron separato e inde
ronalis abomni spe creata pfra
denudato Quinto Ercio mentem
gtemplatiua oz esse in suo in
timo recollectam q innuit phe
q moyses ps separacom sui asre
sex diebus solitarius remansit
adinsinuand q mens ipius i
suo intimo pfte recollecta fuit
Secundus actus e ipius sui omo
da delicto nacz mentem ad fasti
gium gtemplacionis aspirantem
se ipam desere et volunte ppam
omnodam abdicare et ipam dine
voti adeo pfte gformare q i illi
suis motibus dependeat ex
volunte arbitrii dim // Ercna
aut mens se ipam deserere de
beant pulcre et subtilit docet.
Br sup can sermone lxxxv
dc q hc fit cu mens ineffabili
vbi illecta dulcedine se et q
dammodo furatur et sup se ipam
elabitur et labitur asc ipa et vbo
diuo fruatur q eciam fidet alion
oopin nulli ti posse eloqui cu
hc sit ineffabile Un Br ibi
dc q si vbum diligenter gside
appz hc q emanat ex fundo cor
dis deifici q bonitatem sci ex
pimetalit gpbauit hugo q dam
vbo bn ta innuit q ad hc gt
rriit q mens seipam deserat

Unus nacz in gmt ppe voti abd
icato que innuit phe hos meus
quoddammo se et furatur Quodo requi
ritur opacomis nalis omnoda cra
scensio et in capite gtemplacomis
pfra suspensio in hc cu dr q mens
sup se rapitur Ercio requiritur fui
ipius desico et sue volunte in vo
diuinam tinsformacio q innuit cu
dr metem elabi asc ipa ut fatur
i vbo diuo // Tunc em mens asc ipa
elabitur cu et ipi motibus actibus
aplmne et appetitiue psualitatem
diue gtemplacomis fundit et mo
rtt diuo vbo frens et omnibus a no
mortua omio Hec aut mors e
dulcissima q bn pbauit Jacob
patriarcha cu dixit Jam letus
moriar cu vidi faciem tua Et
aut sui ipius delicto pulcre signa
ta e in Moyse cu dixit dns Ne
adipm appropinquare nisi calciamenta
pedum dissolueret Exodi iiio Et ap
ximeus in quid hic solue calcia
mentum in pedibus tuis Nam p
calciamentum q pedibus pfte gfor
matur et vinculo q dam ligature
astringit designatur inclinatoria
tinalis qua quilibz inclinatur
et reflectitur ad se ipm eius comodi
appetendo et ppam volunte spectando
q oz hominem prorsus deserere si
diue gtemplacomis pticeps ee
velit Ercio pes discalciato in
aliud e quia volunt ppe omnoda
abdicato eius in dum beneplacitum
pfra pformaco tinsformacio // Et
cius actus e mentis ad diuina calig
nem introducto et diue claritatis
pnissima gtemplaco q signa
tur innuit phe q moyses q dam
raptu deifico ad diuinam caliginem
introductus ipm dum pecipiam

Vidit ut dicit Augustinus in libro de videndo
deo paulina cordiat aut visione et
divinam in monte eius facies ornata
fuit q radijs maioris claritatis re
splenduit quam etiam acumine visus
humani intuitum repercussit quod Iudei
non poterant in faciem eius respicere
nisi eam prius velarent pano superposito
Oz non le valde e q sola facies moy
si clari te divine resplenduit quia cum
anima praxtum ad divinam cognitionem
perducit sola ymago anime rationalis
luce divine claritatis perfundit Et hoc
de primo principali. pp Secundum e sacer
q precepta divina pingere meditationis
et devotionis affectionum sunt scribenda i
terius in corde et exterius in corpore. Vnde co
nal consensato si dicit se nesciat
scribere cum nunquam literas didicit Nota
ergo quod precepta divina interius scribantur
in corde Prima scriptor huius scripture
interius e in corde ze illius spiritus
sanctus intus spirans pena scribens e
divina inspiracio voluntatis ad bonum
excitans Pargamenum in quo scribitur
q dz esse purum et nitidum e cordis
mundicia quia in pargameno immundo
et lutoso litera non apparet legibilis nec
pulc Incaustum huius scripture est
gratia spiritus sancti Continencia non
scripture e dilectio dei et proximi q2 in
Apostolum finis precepti e caritas Et
sic instrumenta preciosa requiruntur
in loco secreto et ornato Ita septima
preceptorum nobilissima et utilissima
dz in secreto pectoris consignari Ier xxxj
Dabo legem meam in visceribus
eorum et in cordibus eorum scribam ea
Ita solum precepta divina scripta sunt
interius in corde Oz principaliter ppe
tuo etiam exterius scripta sunt i cor
ne unquam oblivione aliqua deleatur

8m

Sunt autem scripta in triplici parte cor
poris in manibus per digitos et pedibus
per articulos pedum et ipsis sensibus per
quinque sensus exteriores et quinque inte
riores Sic autem scripta sunt in predic
tibus partibus ad designandum q
precepta divina debent regulare i nob
manus operacionum dirigere gressus
affectionis moderare sensus et motus
conversationis ut fidelis in omni sua
operacione honorem divinum intendat
in omni sua affectione amore divini
exerceat et in omni sua conversatione
cordis sanctitatis intendat Et de
hac duplici scriptura pot intelligi
q scribitur Apoc v Vidi in dextera
sedentis in trono librum scriptum i tus
et foris ubique presidente in trono i
tellige presenciam divine maiestatis
q in anima devota delectabiliter
requiescit et illam regem potius
alijs desiderabilius appetit Unde
dicit deliciae meae esse cum filijs hominum
Per tronum non intellige dignitatem
anime rationalis que admodum tro
nus dz esse lucida et clara per inte
puritatem solida et firma per virtu
tum in bonis divinis perstantem stabi
litate sublimis et alta per sancte
desiderii in sublimacionem et per omnium
sui a concupiscencia terrenorum elo
gationem Iste autem trono sedens
tenet librum in dextera manu q de
siderium anime devote se inclinat
ad maiorem bonorum celestium
et eternorum concupiscencia q per dexteram
intelligitur Hic autem liber est
intus et foris scriptus quia precepta
divina debent scribi in anima devo
ta intus in corde per intima dilectionem
et foris in corpore per opus impletionem
Sciendum e autem q licet ista septima
tam in corde quam in corpore hominis

in delebili sibi debeat ita tamen sunt
que in nobis et in multis peccatis dolor
hanc scintillam delent et abstergunt
Siquidem in quibusdam quidem aqua car-
nalis delectacionis in quibusdam
ignis temporalis affectionis in quibusdam
vero vetustas mundialis conversacionis
Primum patet quia aqua carnalis de-
lectacionis in quibusdam ad modum
diluvii tantum prevaluit quod multociens
mentis perfectionem deleat et obruit Unde
Augustinus in libro de singularitate clericorum
Crede mihi expertus loquar vidi
peste istam decidere cedros libani
de quorum lapsu non magis dubitabam
quam ieronimi et ambrosii Ergo si
precepta divina debent in mente de-
lectabiliter conservari oportet quod fluxus carnalis
delectacionis in mente tua desiccetur
preteritum calidum et urentem serventis
sine spiritus caritatis Exemplum parabile Iosue iii capitulo et
Exodi xiv Ubi deus preteritum urentem
sic desiccavit unde rubrum quod
populus israheliticus ipsum sicco pede per-
transivit et hoc non complebitur in nobis
nisi per ardorem caritatis omnis fluxus
labilis carnalis voluptatis in nobis
totaliter desiccatur Secundum est sciendum quod
iste benignus ventus dei veniens de
deserto quando iniquitatis caritas in cor-
de hominis perfecte attenditur nisi prius
ab omnibus mundanis affectionibus
totaliter mundetur et defendetur Secundum vero
patet quia sicut ignis materialis appositus
radici arboris tollit omnem eius
vigorem et fecunditatem Sic ignis
concupiscencie terrenorum desiccat in
anima omnem fecunditatem gracie et
abstergit omnem decorem scripture divine
in ipsa ymagine vero diminutus in
scriptura Ergo si precepta divina et eius
voluntates delinit in mente tua
in delebiliter conservari oportet quod ardor istius
concupiscencie priorem deliciarum et refri-
gerium divine gracie tepescit Nam contra hoc
obviat ardor concupiscenciae ipsorum istorum
temporalium et carnalium Et hoc triplici racione Primo
racione Primo quod gracia est quedam ema-
nacio lucis eterne que potest obfuscare
omnem nostrum temporalium claritatem et corporalis appe-
titum Secundo racione quod gracia est gustus
spiritualis emanans a fonte divine dul-
cedinis qui potest obstinere omnem temporalium
suavitatem Ita ut eorum dulcedinem in a-
maritudinem convertat quia sicut Bernardus Un-
ctionis gustus mentem tanto dulcore
perfundit ut de meliori gaudium de-
labore requiem degustantem gratum ha-
beamus Tercio racione quod gracia est quedam do-
num emanans ab inmensitate divine caritatis
que potest mentem annichilare omnem tempora-
lium dignitatem Ut quod illa que prius
estimavit preciosa et magna postea re-
putet vilia et abiecta Sicut bene sensit
apostolus cum diceret propter quem omnia reputavi
ut stercora ut Christum lucri faciam
Nota quomodo tamen omnia temporalia sint va-
cua et egestate plena patet sic Ubi non
apostolus Asperi terram et ecce tota vacua
erat et plena nichili Divicie autem vocan-
tur plena quia non possunt essuriem anime
saciare Divicie autem plena nichili quia
non possunt desiderium eius complectare Terci-
um patet quia vetustas mundialis
conversacionis ad modum vetustatis naturalis
hominem temporaliter impedit Primo corte-
cat in divina cognicione et mentem in-
frigidat et virtutes naturales debilitat
in bono opere quoniam talis nichil potest
efficere deo gratum ut patet Cor. viii
Ergo hanc vetustatem divina precep-
ta in homine abolescunt Apostolus docet
deponere Ephesios iiii Exuentes inquid
vos veterem hominem id est antiquam

Dul.

Eccle

pcti ꝯsuetudinem fa(cit) eum hominem
ceci et in diuina cognicione frigidum
in diuina dilectione et impotentem
in diuina operacione. Talis autem vete
lus dicitur communiter actibus suis i(d est) in di
lectione inclinacione delicta ꝯ
sperandi consuetudine. Ita quod infir
mus detestetur peccatum quod numquam post tre
delectacionis peccati suauitatem recordetur
Sequitur et in deinde nobilem hominem
qui et dicitur ornatus est in iusticia et
sanctitate vitae. Ubi sciendum est
aduertendum quod nobilis homo qui in
domo dei ... proximis ... oracionem
et decorem nobiliter debet esse ornatus
in iusticia ut sponsum quod tibi non vis fieri pro
ximo non facias. Hanc iusticiam naturalem
Christus persona sua docuit. Debet eciam esse
ornatus in sanctitate ut in omni conuersacione
tua proximo exempla sanctitatis exhibeas. Debet
esse ornatus in veritate ut in omnibus
bonis operibus bona vera et recta
intencionem habeas secundum meus intendendo
deum honorem et proximi edifica
cionem. Tunc valet dicere potius cum
Apostolo: Nostra conuersacio in celis est
quia hec precedens in omnia conditionem
naturalem humanam suas in inefficaciam
virtuali perfectionem angelicam. Propter
tercium est sciendum quod quicumque precepta
diuina sicut Hylarius audierit et ea in
corde tam memoriter retinuerit
et nichilominus opere tam viriliter adimple
uit talis sine dubio eternam vitam
feliciter obtinebit. Propter quod apte tercio
subiungitur: Et dabo tibi terram fluentem lac
et mel. Ubi per terram eterna beatitudo
intelligitur propter stabilitatem et permanenciam
felicitatis eterne que quidem fluit
lacte i(d est) cognicionis relucente diuine
et melle i(d est) suauitate diuine frui
cionis quod nobis prestare dignetur
pater et filius et spiritus sanctus.

Articulus

Intendens
igitur post premissam exhortacionem fi
delium aliqua noticia de
cem preceptorum tamen sunt nobiliter
perintelligenda. Primo respicit pre
ceptorum distinccionem. Secundum precipue re
spicit ipsorum dignitatem. Tercium autem
respicit ipsorum condicionem. Propter primum
est sciendum quod distinccio preceptorum
potest sic tribus modis. Prima distinc
tio sumitur ex diuersitate status et
quedam nos precepta ordinat
in vita contemplatiua sicut tria pre
cepta prime tabule. Secunda in
vita actiua sicut vii precepta tabule secunde qui
docent homines virtuose et quiete
cum vicinis agere et conuersari. Secunda
sumitur ex diuersitate situs et quedam
in precepta nos ordinat finaliter
in deum sicut precepta prime tabule. Secunde
dam autem nos ordinat finaliter
in proximum sicut precepta secunde tabule.
Tercia non sumitur ex ordine sociali
obiecti que in hoc dicit ascendit quod
ista distinccio explicatur secundum
quam communem socialem quandoque precipue
ceptum ordinat hominem vel in deum
vel in proximum quo non faciebat
secunda distinccio quod facile est videre.
Nam primo quidem homo or
dinatur in deum tripliciter
primo quidem in obsequio operis
quod debet diuine pietati et hoc quantum ad
personam primo et est primum preceptum
quod dicit: Non adorabis deos alienos.
Huius precepti secundum Augustinum includitur
quelibet obsequium operis deo nobis
exhibendum. Secundo in reuerencia oris
quod debetur diuine veritati quantum ad personam
filii et est secundum preceptum: Non as
sumes nomen dei tui in vanum. Tercio
in deuocione cordis quod debetur diuine

bonitati quatuor ad personam s. s.
2o est 3um preceptum Sabbata sanc-
tifices. Et sic patet subsequenter quomodo per
cepta prime tabule homo distincti-
ue ordinetur in deum. Sed alia precepta
2e tabule homo ordinatur ad proximum
et hoc duobus modis. Primo quidem
in subsistencia ut bona que potest pro-
ximo impendat et sic est 4um preceptum
honora patrem et matrem. 2o in re-
uerencia ut non iniuste in iuste
contra inferat nec in aliquo contra noceat
proximo autem potest fieri tripliciter nocumentum
puta cordis oris et operis. Ope autem
quis proximo nocet in persona propria
et hoc prohibet quintum preceptum Non
occides. 2o in persona coniuncta
et hoc prohibet sextum preceptum Non
mechaberis. 3o in possessione sua
et hoc prohibet septimum preceptum Non
furtum facies. Nocumentum au-
tem oris prohibet 8um preceptum Non falsum
testimonium dices. Ubi etiam mendacium
implicite prohibetur omne nocumen-
tum oris respectu proximi. Set nocu-
mentum est cordis ut cum quis
cogitat mala contra proximum. Sicut
quod hoc est in intellectiua r. v. individui
et hoc prohibet nonum preceptum Non
concupisces rem proximi tui. Sunt est
affectum et r. v. speciei et hoc prohibet decimum
preceptum Non concupisces uxorem
proximi tui. // Punctus secundus dicitur est quod
iuxta apostolum plenitudo legis est dilec-
tio Ro. dici potest quod omnia precepta
eorum implecio salutifera ori-
ginaliter emanans a caritate
tamquam a suo formali principio
Et in ipsam ultimate ordinantur
tamquam in finem et terminum completum
quod patet. Nam precepta prime tabule
emanant a dilectione dei. Secunde vero

tabule a dilectione proximi quod sic est vide-
re. Nam perfecta dilectio mentem unit diuine
potestati diuine veritati et diuine bonitati.
Ideo quod per prima precepta talis homo per-
fecte ordinatur in dilectione dei. Cuius ratio
est quia per perfectam dilectionem dei sic
homo unitur quod omnes suas acciones
refert in dei laudem et honorem ipsius
potentiam cum obsequio venerando
quatuor ad mandatum primum. Similiter
per eam omnes suas locuciones refert
in honorem diuine veritatis quatuor
ad secundum et tercio per eam omnes affecciones
suas refert ad honorem diuine bo-
nitatis diuine bonitati per amorem perfectum
suauissime inherendo quatuor ad tercium.
Et nos autem alia septem emanant
a dilectione proximi sicut patet. Constat enim
quod quicumque perfecte proximum diliget ipsum
libenter honorabit et eius necessitatibus sub-
ueniet et numquam contra eum nocu-
mentum inferet nec corde nec ore nec ope-
re. Inquantum alia precepta 2e tabule includuntur
ut patet ex dictis. // Punctus 3us est secundo
quod precepta decalogi possunt accipi vel
ut data vel ut innata. Primo
sic pertinebant ad populum israeliticum
sicut data et diuinitus promulgata. Se-
cundo sic vero obligant omnes homines
quia quicumque continent precepta decalogi
explicite hic loco nec descripta in corde
cuiuslibet hominis continentur implicite quod sic
patet. Nam idem preceptum legis nature quod
tibi non vis alteri non feceris includit
in se omnia precepta negatiua. Non
occides, Non furtum facies et huiusmodi
que decalogus ponit explicite. Et ubi
visis de forma cuiuslibet precepti et agendo
singulariter forma autem cuiuslibet precepti
distinguitur potest in tres partes principales
2o in tres compositiones cuiuslibet precepti
ut videbitur in processu.

Leuit. 20. vir siue mulier in quibus phitonicus vel diuinacionis fuerit spiritus morte moriantur lapidibus obruent eos sanguis illorum sit super illos.

Leuit. 20. Anima que declinauerit ad magos et ariolos et fornicata fuerit cum eis ponam faciem meam contra eam et interficiam illam de medio populi sui

Articulus

Primum preceptum affectiue respicit personam patris conuertimur ad voluntarium obsequium diuinis operis quod debetur diuine pietati et operibus amplificatur Exodi 20 Non adorabis
Exodi 20. Deutro. 5. Leuitici 19.
deos alienos. Et eundem preceptum Christus exponit Mathei 4 Dominum deum adorabis et illi soli seruies soli siquidem placitas deorum excludit et vnus solus verus deus colendus predicatur. Et tamen expressius patet Deuteronomii 6 Audi israel dominus deus tuus vnus est. Vnde dicit Augustinus quod vnum solum deum debemus adorare et colere. Primo quidem fide integra, secundo spe sincera, tercio caritate perfecta. Et vt hic accipitur comprehendit intellectum primi precepti. Propter primum sciendum est quod fides dicitur integra propter tria. Primo quia in actu non est diminuta, secundo quia est bonis operibus approbata, tercio quia est caritate informata. Primo secundum Augustinum triplex est actus fidei. Primum patet nam fides secundum Augustinum triplicem habet actum. Tamen vnus fides credit deum scilicet cum aliquis credit ipsum esse primam causam omnium. Alius credit deo scilicet qui credit quod ipse sit omnipotens et cetera vnicuique retribuet iuxta opera sua. Et isti duo actus sunt imperfecti et possunt etiam in impiis dyabolis conuenire quia demones credunt et contremiscunt. Tercio fides credit in deum et iste est actus fidei perfectus et caritate informatus quia secundum Augustinum credere in deum est credendo pariter in ipsum ire et ei perfidem formatam tamquam suo ultimo inherere. Secundo fides integra debet esse bonis operibus approbata et per caritatem efficaciam vitalem informata quia fides sine operibus est sicut cadauer mortuum sine anima propter quod scribit Jacobus in canonica secundo capitulo fides sine operibus mortua est. Istam autem oppositionem

Augustinus de fide catholica firmissime tene et nullatenus dubites hereticum omnem vel scismaticum cum diabolo et angelis eius eterni ignis incendio participandum nisi ante finem vite catholice fuerit incorporatus et unitus ecclesie.
Augustinus ibidem Nec homini qui extra ecclesiam catholicam nec caritate, nec baptismus, nec elemosina quantumcumque copiosa, nec mors pro nomine Christi suscepta proficere poterit ad salutem

non solum dampnantur infideles non baptizati scilicet Judei infideles quia preter vnum deum credunt in messiam Et sarracenum qui credunt in Machometum. Sed etiam Christiani baptizati sunt qui peccant contra hoc preceptum et dampnantur.
Primum genus
Primum genus est decipiencium scilicet hereticorum qui falso suis subrepcionibus simplices in fide subuertunt qui contradicti sunt ipso iure de hereticis et de sortilegiis. Contra quos
simuliter
Et simpliciter sortilegii et diuinatores de quibus dicitur extra de hereticis et sortilegiis. Contra quos qui in presbiteros sortilegas facit contra si exzelo et simpliciter faciat grauissimum peccatum incurrit. Et si etiam sacerdos expresse simpliciter fecit parum deberet segregari ab altaris ministerio Laycus non si hoc fecit vel dicens peniteat et in monere ecclesie pareret et excommunicetur. Clericus non officio et beneficio priuari potest ut patet ex decreto quod ponitur 26 q. 5
Vbi dicitur Non licet christiano elementa colere nec lune et stellarum cursus obseruare in gingnis seruendis
nec libris colligendis nec in curauta tonicis liceat attendere. Ammones enim artes huiusmodi exquisita pestifera societate hominum et demonum conuenit pacta infidelis amicicie sunt fugienda penitus. Vbi ano
Alium qui diuinos tales inquirunt vel eos in domos proprias inducunt sciant se fidem catholicam preuaricasse et paganum et apostatam et dei inimicum et iram dei grauiter in perpetuum incurrisse ut patet 26
q. 5 capitulo Non obseruetis. Tercium genus in fidelitate reducatur obstinacio Judei egipciaca et tartarorum grauium practaciis faciendis

Ex quo Anastasio Antiocheno cum celestinus atque pelagius in ephesina synodo sint dampnati quomodo poterunt in ecclesia recipi quos dampnat auctores

fides integra
non bene

Sortilegia

Primus

et incantacionibus faciendis et herbis colligendis et huiusmodi ut patet xxvi q. v.
Utrum liceat ut in superiori decreto visum est. Dicendum autem quod tales actus divinacionis sunt quandoque peccatum mortale et quandoque veniale. Dicendum autem quod actum divinacionis et sortilegii quo ad [illegible] triplicatur. Primo credens per illum actum assequi quod intendit puta amorem vel futurorum revelacionem vel futurorum eventus per cognicionem sive quod eciam qua contrahere debeat eciam amor hominis dependeat aliqua virtute eiusmodi motus sive secundum potestatem divine et celestium revelacionem occultorum et cognicionem futurorum. Tunc est quod qui taliter credit consequi posse per actum divinacionis credat in illo actu consistere aliquid divinum innuens contra fidem et baptismum hoc est fidem in baptismo interpositam(?) professam abnegat et deterior paganis quia recedit de fide professa quod non facit paganus et in iram dei inperpetuum nisi peniteat et commisit peccatum mortale quia corrupit fidem que est fundamentum tocius spiritualis edificii. Secundo si non credat per actum illum assequi quod intendit ut tamen curiose experire velit an aliquid efficacie sit in tali actu vel non et hoc eciam est mortale peccatum sed non sit ita grave sicut primum. Ratio est quia talis est dubius et fluctuans in fide post quam debet veritatem et firmitatem ponere talia experire utrum sit vel nescire debet per fidem esse reprobata. Tercio si ex sola levitate et simplicitate talis credat in tali credens in hoc esse virtutem et efficacie nec eciam experire intendit an in hoc aliqua efficacia consistat sed secundum levitatem et simplicitatem

hoc faciat et hoc videtur solum peccatum veniale maxime quantum ad laycos et ydiotas. Sed quantum ad clericos qui scire tenentur hoc non esse prohibitum semper est peccatum mortale tamen propter hoc non deterreat eos parum commone(?) penitentes quod secundum iudicare peccato mortale. Tercium ad observanciam dierum sciendum est quod si talium temporum observetur in huiusmodi actibus quod prodiunt corpora naturalia puta abstinencia celesti secundum sumpcionis potionis et agri seminacionis hoc non est ydolatrie sed sagacitatis et prudencie. Si non hoc observetur in huiusmodi que solum dependent ab hominibus libero arbitrio puta in tractatu uxoris traductionis et bellis et gressus(?). Tunc in tali sola dicta potestas possent in prime racione liberi hominis determinum quod qui in tali intencione movetur huiusmodi credet quod credat talibus actibus inesse aliquid divinum. Communis et precipue peccat mortaliter. Ex premissis igitur patet quod observatio dierum aliquando est ydolatrie et infidelitatis, quandoque est prudencie et sagacitatis, quandoque autem est inobediencie contra vetitum et in semine(?) collendis et in impensis vero et statuta ecclesie celebrandis. Hic eciam notandum quod valde necesse sit hominem ut in talibus actibus et similibus ad discretum confessorem recurrat per quem possit informari quis peccata actus sint peccatum mortale et quid veniale. Sed dicitur quid est infide debilius qui tempore necessitatis committit et tempore necessitatis simpliciter fidem deserunt ut patet in apostolis fugientibus a Christo vel qui fidem solum volunt similare in corde sed ore non audeat confiteri qui sine dubio peccat et propositionem dampnatur quia contra apostolum ad Romanos x. Corde creditur ad iusticiam

Theodorus(?) in [illegible] de Sortilegiis in [illegible] In tabulis vel codicibus aut aliis sorte furtiva non sunt inquirenda nec divinaciones aliquas in aliquibus rebus que observare presumat. Qui autem fecerit xl. dies peniteat. Item ... hominum ... clerici celebrata de ipsis que lunam ad reparandum confirmacionis admittit sortes usu in clericorum perpetua prohibicione dampnatos

177

Dies

Secundum genus

Articulus

3m genus

ore aut fit confessio ad salutem Et
io sacramentum confirmationis fit in fronte
ut verecundiam libere audeat nomen christi
confiteri // Tercium genus est infidelium ne
gligencium qui articulos fidei ne
gligunt addiscere tamen possunt et de
beant eos scire Unde magister laycos
tenetur scire omnes articulos fidei Ad q
rudent doctores quod scire omnes articulos
explicite hoc est fidei iam puerile quod
solum requiritur in clericis Scire autem
omnes implicite hoc est fidei diminute
pergendo preter morem Scire autem quosdam
implicite et quosdam explicite hoc
est fidei necesse et tales sunt articuli
quorum festa celebrantur in ecclesia puta
incarnacio nativitas passio
et resurrectio vel eciam quorum usus
frequens est in ecclesia ut articuli de tri
nitate qui confrequentur in benedictione
scire preter Et quia in primo symbolo
apostolorum paulo quod plus continetur
quod tales articuli Jo. vlt. idem est quod
quibus verecundiam tamen admonemus discretos
nos prenunc tenetur discere et scire illum
symbolum nisi doctor impossibili
tas esset vel nisi prohiberetur tardi
tas ingenii Unde admonendum
impedimentum predictum statuerimus
infra tempus primi tenentur sicut filios
spirituales docere symbolum et oracionem
dominicam ut patet per predictum Ar quod
po. vi. de concordia instans // Quartum
genus est se extollencium et presumptuo
se fidem scrutari volencium qui
non voluerunt credere nisi possunt eis re
liquida demonstrari qui plerumque in er
rorem labuntur Exemplum in Au
gustino qui nolebat humana ra
cione penetrare veritate fidei in
tentare apprehendere et tales mortaliter
peccant et multum fidei perdunt

4m genus

vlo

Spes
sua

Racione aut secundum Bernardum fides non habet meri
tum humana racio prebet experimentum
Unde hanc presumptuosam perscruta
cionem dehortatur Sap. iiio Al
tiora te ne quesieris et forciora te
ne scrutatus fueris quia qui scru
tator est maiestatis opprimetur
a gloria Et io de Unde fidem pre
sumptuose scrutari temeritas
est credere pietas est nosse vita
eterna // Sedo adorabis spe sin
cera totam tuam spem ponendo
in ipso deo et hoc racionabiliter Digne
namque in ipsum spem suam ponit
sine quo nichil potest admonetum
subsistere potest nec aliquid boni o
perari Jo. xv Sine me nichil potes
tis facere et qui ex congenita bo
nitate et in nulla necessitate unquam
nouit deficere Unde super ad Ar. Ego
sum nolite timere de glo Ego
sum qui in omni necessitate vobis super
presenti assisto et nunquam invocatus
deesse potero Jo. scribitur usa Eris
sperant in deum et delicta est Unde
eciam est quod secundum duplicem spem
est duplex adoracio sive cultus
divinus Iterum quidam est spes sa
lutis et in solo deo ponenda hec
est Et io plus adoratur et yma
go eius et corpus christi ypposta
tice unionis Alia est spes suf
fragii quam habet per incarnacionem dig
nissima ut in gloriosa virgine
maria et eius adoratur adoracione
quam importat excellente cultu
veneracionis Et eciam hec spes
poni in aliquo sancto in celo vel
in mundo pro eius oraciones confidas
adiuvari et talis adoracio dicitur
dulia // Hanc oppositam damp
navit quidam heretici qui primus
Glo ordinaria virgines propter reverenciam illorum et
quos significat ymago adorare debes quod ei satis scripta
legentibus hoc picta cernentibus idiotis de ci.
d. z. platu... ista tu adorare deum que dulia
et latria computamus

diligim vite yetes orac vemte / no istu
x ij fi xpm credo pistu

De ymaginibus

Primo

suggestionibus homines rethinet
astoris venatione pnitose docen
tes q n btā ugo n ad storum
adimpetrandi officium gre i nullo
n dicunt possimus ppos adiu
nari cu solus deus sit ca 2 dat
gre q quidem dem e nephandi
2 heticu q solus deus efficaciter
sit ca gre bta tn ugo 2 ceteri
sci meritorie pmod suffragij
depcatiui esse causa gre // Et
e notand q ista coppositione
Iudei nos de ydolatria calumpian
obiectes nob d Exod xx non fa
cies t sculptile 2 no adorabis
ea neq coles / Ad hc dd r e q
no adoramus ymagine n ista
qua hc esset ydolatria Oz quatz
ymago e signum alicuius rei 2
qua id e motus quo cs fertur
in ymaginez in quatum signum
2 i ipam rez cuius signum e io ees
eade e adoracio qua veneram
ymaginez 2 rem cuius e ymago
Oz tn adhuc obicit obiciunt q
ct in lege veti nunq fuit vsus
ymaginumque tn e sca nove
legs q n in nouina debent / Ad
hc ddr q deus in lege veti no
fuit humanatus 2 ho sicut io n
debuit hre figura n ymagine
Oz si vltra obicit q in lega
noua nunq videt esse copssum
de ymaginibus quo no dr 2 q n
fuit tradiciones dne si sicutt ces
humane / Ad hc ddr q tradiciones
ymaginum no sut ad inventiones
noue si tradiciones aplice 2 dne
qua Nunq de trinitate dei d
q xc pam sue faciei supposuit
2 impssit 2 regi Abagaro transmi
sit Beatus Lucas etia dr depi
xisse ymagine dei 2 sculpsisse

Glo ordinaria / na n signum salutis in solo
vl silice a marmoribus humo posite
stulpe nl pinge b e nemi b
placiu / Serenus eps sctor ygies vetuit
adorari 2 ia quoto eas fregit / vn gg
eu qmedat / q eas vetuit adorari //
rdargui eu q eas fregit / na q facit
scpta legentib hc faciut ymnes 2 picture
illitteratis

Hec ca ca Johs xpm digito dmrāb ait ecce
agnus di / io gda pingebat xo / ebspe agni
veriqz vmbra transiunt / 2 p vero sit homo
i for huana debes xpm depinge / 2 ht ptrpt
Adrianus pp · vj ·

ymagine bte vginis que ambe
rome hent / Sufficerunt aut yma
gines introducte pp ta pmo pp
simplicium ruditatez ut qui nesciunt
legere in codice legant saltem i
pariete / 2o pp affcum tarditem
ut qui ad devotonez no mouent
qn audiut moueant tn qn visis
3o pp memorie labilitatez ut si
a memoria labant audita sic
sepe contingit q pbna amez i trat
2 palianu ooit saltem memorit
teneant visa 2 pncialit depicta
4o adorabis caritate pfsa coroto
corde 2 co tota aia dnm deu
tuu diligendo 2 omez actum
sue dilectionis qrru abiciendo q
qfirmat aplus ad Gala Abiciens
omez impietatez 2c // Deiend
q cu hc madatu summe decimo oz
teneri 2 colere s vnu deum sic in bap
tismo pmissisti 2 unus omnibus huius in
baptismo renunciasti sorruz gsites
prem 2 filiu 2 ssm si vis cu ht to
to corde diligamus deu nrm tota
aia 2 tota vtute Et ad credentes
no sumus pricipes dei dni diem ta
libro dicere Resao vos Oz h
incidit nobilis dubitatio vtz in
hac vita possit impleri pceptum
dilectionis s diliges dnm deu tuum
ex toto corde tuo 2c Ad hc ddr e
q pfca dilectionis pt dupr
Primo ut excludat omnis actus
contrarius et no pt in hac vita im
pleri s ut homo sp actu deum di
ligat ex toto corde i intellectu sine
diuisione ex tota mente i actuali
memoria sine oblivione 2 ex toto
aia i volutate plena sine re
tractatione hc n no patit fragilitas
venales. Ex situ sut cxtr pam venerent
ymnes 2 picturas / tu dilatate i eis ce no ac
dunt / n sp salutis i eis ponat dns / ex
hc facimus i memoria sanctorum 2 ad recordacionem
pmitiaz alium sanctorum i · oli rerz gestaz

Kitas pfsa

Vo

putus status Secdo ut concludat
omnes actus gr(ati)e caritatis et sic pt
in plerz in hac vita q(uia) caritas
pt esse adeo p(er)f(e)c(t)a q(uod) omnem actum
p(e)cc(at)i mortalis concludit // Generali-
ter homo ad tantam p(er)f(e)ctionem
co(n)scendat q(uod) nunq(uam) mortaliter peccet
q(ua)m q(uod) hic potissimus q(ui) tangerit
deo q(uod) homo p(er)f(e)c(t)e in corpore caritatis
x(rist)i / Ad q(uod) p(er)f(e)c(t)e intelligendu(m) duo
sunt declaranda Primo qualiter yma
go d(e)o fuit figura et in quibus collo
ribus x(rist)i fuit insignita / 2º q(u)a
liter sue caritatis tanq(uam) forma
exemplari debemus in p(ri)mis et ei p(er)
f(e)c(t)o p(er) modos nobis possibili con
formari / p(ro) primo sciendum e(st) q(uod) for
et ymago x(rist)i fuit colore triplici in
signita Primus color pt dia ...
...s 2(us) reliq(uus) / 3(us) Primus
color e(st) ... efficacie / 2(us)
...alis affluencie / 3(us) sp(irit)ualis
... Deprimo pz na(m) ...
sui amoris ... ex tota v(ir)
tute sue anime et omni ... ip(s)ius
et ex tota v(ir)tute sue ~~anime~~ cordis
et secundum ultimum posse q(uod) pt compe
te ... v(ir)tuti ... et iste co
lor dicitur signant esse ... ef
ficacie q(uia) ... sui amoris
... et in ultimum posse totius
anime totius cordis et totius v(ir)tutis
sue ... / De 2º pz ... sue caritatis
... et in ultimam
p(er)f(e)ctionem omnis gr(ati)e et omnis v(ir)tutis
sive sit gr(ati)a ... data sive gr(ati)a
... vel etiam gr(ati)a unionis
omnes enim istas gr(ati)as et omnes
v(ir)tutes et omnia dona ad p(er)f(e)ctionem
x(rist)us in summo habuit et ... scribit
Johannes in ... non ei fuit datus

Aug(ustinus) Superbia e(st) p(er)verse celsitudinis appetitus
... superbia ... omnibus ... superioribus ... illis non
... ne ei ... q(uod) ei ...
... elatus ... non vult pati ...
vel ... superbia ... omnis p(e)cc(at)i ...
... q(uia) ... i(n) ... p(e)cc(at)o q(uia) ...
... dei ... e(st) ... 2º q(uia) ...
fuit ... / hac ... i(n) celo et ... ho
in paradiso / 3º q(uia) ... ea ...

spus ad mensuram q(uia) non e(st) ...
q(uod) gr(ati)a fuit simpliciter infinita q(uia) ...
non esset ... Q(uia) q(uia) non accepit
gr(ati)am ad mensuram omnium aliorum hominum
vel etiam angelorum sed longe excel
lenciorem quia ipse tanto excelle
cior hominibus et angelis e(st) effectus
quanto diuinius nomen p(re) illis he
reditavit Heb(reos) 1º Inde e(st) q(uod) gr(ati)a
x(rist)i dicitur gr(ati)a capitis quia sic in
capite e(st) plenitudo omnium sensuum
in aliis autem membris e(st) ... se
sus tactus Sic in x(rist)o fuit ple
nitudo omnis gr(ati)e in aliis aut(em)
s(an)c(t)is fuit gr(ati)a limitata et ad certam
speciem sive ad certum modum ...
determinata Sic etiam a capite me(m)
bris influit ... et ... sic
gr(ati)a x(rist)i nobis influit ...
... et motus bone bene
operationis Tercio signat iste co
lor dicitur ... affluencie q(uia)
sua ... in omnem p(er)f(e)ctionem
comprehendit / De 3º pz na(m) ...
fuit excellens caritatis x(rist)i / ... q(uia)
... inseparabi
liter ... ipi deo ymo etiam
totam naturam humanam ... vivebat
... fuit tres
prerogativas nobilissimas q(ui)
secuti Prima e(st) q(uia) ... habe
... et esse p(er)sona
le ... 2ª e(st) q(uod) ...
x(rist)us dicitur dei filius ...
etiam s(e)c(un)d(u)m naturam humanam quia
natura ... in esse divino ... ypo
statico ... filio ...
3ª e(st) q(uod) omnis honor et cultus
latrie qui exhibetur ipi deo
etiam et in naturam humanam ...

S(e)c(un)d(u)m ... Superbia e(st) ... Superbia cordis ...
... magnus e(st) ... orat ...
extollencia ... in ...
Superbia ... vel ... iactancia ...
... non solum ... sentit ...
... labia ...
... Superbia operis e(st) ... homo
... superbia ut magnus appareat ...
p(er)sonis ... in ... domus ... fit

ph
29
|3

Cosortio cplex

Primo

Dilco xpi

spi xpo Et io dr aplus Adoret
eum omis angli eius Et io
bn dcm e q iste color sit druis
qr sue cari psto potissime
inesiatur abesse r posterio z
diuis pp zme sciend q isti
forme exemplari demu cpli
(z)formari primo mlr q homo
ocritate tenet deo vnire z ei so
li placere zm vltim posse sue co
intomis affcionis z eciam opacois
Ita q exterior qusacone tam lu
cida exempla scitatis ptendat
z interior metis illustracone
tante grie pfulgeat q vaiat
o qneriat q dexingantis sc
bitur, ait vox. lite. sc. hic e filius mei dilcts
in quo m bene qplacui, talis bo
efficit speclm z exemplar vi
ued omnibus secum qusanab
quia suo exemplo ipos vitiar
cogit z dulat alliat adviuend
z placend soli deo z tibus sc
blt in Job Omis qui viderint
eos agnoscent eos z apbabunt
vitam z scitatem qusacionis ipos
z dicet qm hic e semen cui bndi
xit dns Dco mlr q homo ex
caritate vnia z de scdm omia don
virtutum z gracias que ab ipo reci
pit hec em omia ad pdeuota
gras accom in deum refunde
ut debz sicut nuit ut sicut vi
bus ascendendo sc omia inferna
venia diuine largitatis similiter
refundendo ut exhoc influencia
donorum z gracias o largius au
geatur z hec subtilit in mit Da
lomon in de ecc Adlocum vnu
exeunt flumina revertunt ut itm
fluat, quia phc q homo grat
dona phinlem gratitudine itat idm
supbia/ Debia hitis est qd ho vt gliosg
videat[2] peciosus se ornat vestibz sed dcitdm
ys aplids in habitu ornatu cu verecundia z so
brietate ornantes se no intortis crinibz aut
auro aut margaritis vel veste preciosa:
damastrg multa vtute ulla arte potest
voluntate cui eas qntiuq omnia scintilla
supbie diguoscit[2] inhereere: ⸗

refundit o fluxus gre copiosius
ampliatur, 3o mlr q homo exca ritate
deum diligat z m omnem formam
z modum quo ipe xpus ei primo
dilexit Constat aut q ipe xpus
dilexit homines fortit dulcit z qstat
ffortit quidem quia tanto amore
z tam sitibundo desiderio nrum salu
tem apetiit q coram pylato stas
ad interrogata vnde noluit ne
responsione data prolongaret tpus
sue passionis z nre redemcionis
Dulcit quidem quia tam prompto
affectu z leta mete z cacitat dul
core pro nobis passus fuit ac si
passionis acerbitatem z obpbrios
calamitate o similias delicias
reputaret Constant vo quia nos
tam pseneualit dilexit q vincl m
amoris nunq admonietum dissolt
q pz phc quia vnionem suam cu
na humana nec p morte acerbitatez
nec p penarum z obpbria multiplic
nunq admonietum noluit separe
Vtib Leo papa dc q tanta fuit
illi vnio q nec penis nec obpbrijs
dimimi nec morte dissolui po
tuit Vt tu si nec in xpm fre
z exemplari sue dilcois deo q
dilige ardent ut ardor sue di
lcois omnes transitoriam affeccom
absorbeat z adeo dulcatei
nte absorbeat z adeo dulcatei
q in dulcore sue dilcois tibi
omis adusitas transitoria dul
cescat, z adeo pseuerant q nulla
res transitoria te abipius amore
euellat dicere vaiat cu Aplo
Quis nos separabit a caritate
xpi sc go pz qo quo dem deo
adom c caritate pfta, Dr e scd
q qt hc prom faciunt supbi qui
lesi z cupidi Nam supbi p deos
tgs i qsolibz, Scpe nomq q plenq quippsit
in ordiatu sibi metu a subdit exigit z ho
p dmm q p duo venari valut, Intg em
se tuore cordis extollut, tuctos q subditos
in sui qpacoe despicunt nec qdescendo co
sulut sz dnando pmunt q q in alta se cogi
tacoe erigut z celcios se illis qbz cos
pce ctigit no agnoscunt:

Est valde miserum et stultum cum homo sit pulvis et cinis et quasi paulisper sit in pulverem redactus presumit se in corde suo propter virtutes superbe super alios elevare.

Ubi ex[illegible] de electione [illegible] sufficiat [illegible] in istis sex casibus licite iuratur [illegible] fides veneracio tantum dampnum defectus veri sibi possit magna caveri

Articulus primus

tollit bonam gloriam. Cupiditas [illegible] sive pecuniam. Gulosi ventrem suum venerantur in gluvie. Unde dicit Apostolus quod avaricia est ydolorum servitus. Et de gulosis dicit: quorum deus venter est. Nam hoc est regulare secundum Ieronimum et Augustinum quod illud quod unusquisque super deum vel [illegible] diligit deo dilig[illegible] quod hec pro deo constituunt quia deum [illegible] sit diligit.

Superbia

Item est sciendum quod superbia in triplici genere pro deo tollit. Cumque enim superbia exercetur in pompa seculi sicut in divitiis et ornamentis et vestibus preciosis et hoc est valde mortale si fiat propter pompam et ostentacionem, aliter non puta si fieret propter decenciam militarem vel ut homo deceat alios [illegible]. Cumque non exercet in virtutibus et religiosis actibus et illa secundum Augustinum est nulla deterior prima quia magis subesse religionis. Et hoc contingit in quatuor modis. Primo cum quod bonum quod habet a se estimat habere [illegible]. Secundo si sibi [illegible] credit [illegible]. Tercio iactat se habere quod non habet [illegible]. Quarto [illegible] singulariter vult videri [illegible] homines etc. Tercio superbia exercetur in fatuitate sicut cum quis per contemptum et inobedienciam abstinet [illegible] et non [illegible] statuta [illegible] fiat peccatum mortale est [illegible] obediencia vel reverencia [illegible]. Equaliter autem contra precepta faciunt qui ostentant deum ore sed [illegible] negant et offendunt. De quibus conqueritur [illegible] Ysaye: populus hic me labiis honorat cor autem eorum

longe est a me. Ex premissis igitur equaliter ostendi sit [illegible] transgressione huius primi precepti. Primo de prima oppositione quod quis contra fidem docendo vel veritatem fidei doctrine deliquisti. Secundo aliquid contra fidem docendo vel veritatem fidei doctrine deridendo seu fastidiendo. Item in temptatos non docendo vel docentibus fidem adhibendo [illegible] superstitiose [illegible] fidem debiliter tenendo et eam non [illegible] opera docendo vel etiam articulos negligenter addiscendo. Secundo de secunda oppositione si in aliquo bene est [illegible] spem tuam posuisti [illegible] nimiam sollicitudinem spem tuam a divina providencia subtraxisti et aliquos verbo vel exemplo a spe divini adiutorii retraxisti vel si in extrema spe salutis et divini suffragii non orasti sed potius [illegible] vel alia re corporali. Item de tercia si aliquid contra deum dilexisti vel eciam si actiones tuas [illegible] in eius honorem non ordinasti vel si vita tua exemplari sue dilectionis non conformasti et sunt que quis contra caritatem deliquisti. De quibus etiam patet [illegible] sit [illegible] confessorem recte [illegible] valeat informare. Et hec de primo precepto sufficiant.

Secundum preceptum est: Non assumes nomen dei tui in vanum. Ubi secundum Augustinum prohibetur iuramentum frivolum [illegible]

[illegible] Sixti [illegible] sit iuramentum [illegible] angelus quem vidi [illegible] Apocalypsis [illegible] manum suam ad celum et iuravit per viventem in secula seculorum [illegible] Amen dico vobis [illegible] Amen dico vobis quia nemo propheta acceptus est in patria sua [illegible] In veritate dico vobis quia multe vidue erant in diebus Helie [illegible]

[illegible]

durum secretum dat indicium tibi ceesis
Ciprius eicit quod non admittere hospes

Articulus

pronus est turpitudinis qui celat crimen uxoris
de iu. iu. c. Si non Si iuratum per metum extortum
fuerit potest absque periculo anime frangi de/ tu etiam eos
a talibus iuramentis absolvere, qui fecerit.

& etiam periurium Utique enim qui
periurium iurat & qui false iurat assumit
nomen dei in vanum quia
primus sine causa nominat summam
veritatem / Secundus autem eam vocando
contempnit periurando Et hic preceptum
tripliciter exponunt Primo
transgressione iuramenti ut sit sensus
Non assumes nomen dei tui
in vanum confirmabis etiam iurando
vel etiam periurando Et ea que tamen
sunt per ordinem declaranda Primum
est qualiter & quibus modis istud
preceptum male iurando hic quod
ad licite & sine peccato possit iu
rare vel iuramentum pape Secundo
videndum est que sit illa pena
quam creatur per iuramentum vitio re
thatur Primum est sciendum quod nomen
dei in vanum sumitur male iura
do vane & inutiliter & contra divinam
veritatem sine causa nominando &
obtestando Secundo iurando do
lose & fraudulenter ut in contra
ctibus decipiendo & iurando
rem tuam meliorem quam sit
vel quod plus habet constitit quod fecit
Tertio iurando temerarie & contra
rie quod ipsum sit tribus modis p
execrabiliter iurando ut cum quis
sine causa per intestina dei vel
pulmonem dei Quarto irreverenter
iurando ut cum quis sine causa
iurat per quecumque idolia (?) sepi Hec
enim iuramenta quantum quod sit
verba quamvis cum primum sonat in dei blas
phemiam eo quod aliquid deo a
scribit quod sibi dignitati non convenit
Secundum autem in dei reverentia quia
magna est dea reverentia sua
volita persona in vanum assumere
Cum nobis tota salus est innovit

de iu. iu. c. Et si xc. quidam prohibent quod posse nulla
sit/ ut furtum adulterium & hoc quod non agere neque facienda
quidam tamen prohibent ex causa/ non quod posse nulla sit sed
quod si fiat frequenter & multum ex hiis nulla secuntur/ ut
vinum posse nullum non est/ & tamen prohibetur ad Ephe.
v. c. Nolite inebriari vino in quo est luxuria/ quia
ex frequenti & immoderata potacione vini luxuria
generatur & est & materia posse quod nullum non est/ cui sit
consummatio veritatis/ sed tamen prohibere oportet quam experte

de iu. iu. c. Sit exsilius/ non vero iuramentum monachi claustro
abiuravit/ sed prohibet sub timore dei ei in porta prima. xx. an.
Ibidem. c. pervenit ad nos/ non vero iuramentum a
prelato postulatum de rebus ecclesie non repetendis

Secundus

Ibidem non ei apportum a promissu infringit qui in melius
commutat

Non sunt talia iuramenta ex deliberatione
fiant sunt peccata mortalia propter quod etiam
in quibusdam terris talia iuramenta
sic sunt restricta quod quicumque in talibus
offendit amittere vel digitum vel
quamquam linguam perdit Si autem talia
fiant ex cursu lingue & indeliberate sunt
venalia sed primi motus infideli
Tales sciunt per iurando & veritatem
divinam penitenciam contempnendo Et hic
secundum theologos & etiam iuristas con
tingit quattuor modis & per hoc eorum per iurium
committit Primo cum quis scienter
falsum iurat & hic est semper peccatum mortale
Secundus est si ignoranter hic fiat putans
esse verum quod iurat Et non tamen qui
iurat sed etiam qui plena voluntate
disponit periurare etiam an quia
plures videtur periurus esse censendus
quia deus non iudicat ex operibus
sed ex cogitationibus ut patet xxii
q. ii. c. Qui Tertio quod per iurium solempnizatum
& deliberatum est peccatum mortalissimum
Unde per tres digitos quos post super
sanctos significat quod corpus & animam
& res sive famam dat in potestatem
diabolo deliberatum & firmatum
licet non solempnizatum sed tamen scilicet
vocet & non delibet tamen est peccatum
mortale Si autem hic fiat sine
communi voluntate & vel sit solempnizatum
tamen vel deliberatum sit est veniale
Quarto dicitur periurus iurato in
dicta sive dubia Unde cum quis
iurat de quo dubitat an sit verum
Sed si hic sit ex deliberatione & proposito
sit est mortale peccatum & maxime
cum est solempnizatum Si autem
fiat incaute & iocose vel solem
tate sit est veniale Secundo dicitur per
iurus iurans in rebus iustis sive quod iura tamen

potestati & cautela materia periurium sepe contingit/ ca. xxii. q.
. iii. vel ista iurans repetere in quantum et non distinguitur
a domino eius plaga sed mortalis peccati/ Quemadmodum
ipso paulum indulget propter infirmitatem discipulo suo thimo. i. thimo.
v. ut utatur modico vino propter stomachum & frequentes
infirmitates/ Sit peccato cum necessitas exigit potest re va
lidita & honesta potest sepe iurare/ quod cessante ca
cessat & effectus

vrbanus 3o epo pisano In epos q sunt transgressi sct iuramentu e tato ifmis indicad quto malori zre enimeb digte 2 xoz qs fatuls alij potuit ad filia puocad lcte vo q iuvit no loq prez 2 mrem soror 2 fra & eis hruamb possidu exhibe absoldi sz ab illis obsuatia iuram tu illicitu sit 2 qm deceptio tom iniuncta tn eis de hc q male iurauit pma gpetenti :— dem· in· c· cum quida·

e illicitum ut cu quis iurat no dare elemosina 2 sic sit piurus ipo sto oppetat iurando quia 2m ysidor In malis pmissis rescinde fidem 2 tipi voto muta decretum Aut e licitum ut cum quis iurat q nolt lude etiam ppotu lento 2 est lento 2 sz peccat mort quotiescumqz ludit Si aut quis iurat dare elemosinam 2 ieiunare ul ex ncte in potencia e excusa a piurio Si aut ex volun te p suis effeciat excusa de suis iurando Que ne lam q p surrid de iuramenti r cepto qui piurat 2 qui p surrie 9 pellit utiqz piurus e ut pz xx q v c° l° Quis tu e Lrm em aliq qpellit ad iuramentum 2 scit eum falsum iurare vincit homicidam quia ille corpus iste aiam ino duas aias sed illius qui iurat falsum et sua ipius qui recipit ut pz xxij q· 2m sacd Ulh q aliqs licite possit iurare ul licite exigere at eciam accipe iuramentum sine sit vm ul falsum Aut e persona priuata et tunc al exigit ab obligatoris confir macionem 2 hc sit sine pcto Aut admittas subdivisionem ut si sat 2 eum falsum iurare 2 peccat mor talit Aut ad dubitacionis re mocionem ut qn pte litigiosa iurat 2 c no peccat exigens iura mentum cu sit finis controuersie ut scbit Hebr vi pt innocencia sua purgare iuramento 2 in hoc casu dz al tali insi dum possit ptestes ondi Adhc qo q possit ad sine pcto fulure 2 iuramentu recipe 3a requirut Primo ueras ex pte 9 scie 2o iudicium ul discre cio sue delibaco ex pte iomis 3o iusticia audiendum //

dem· in· c· et si xpc· 7 psal· uide pratus si no pa tere illatz honestu dz at iacobi dr et an oia fres mei nolite iurare no stylo zbuz iurare ti volute iurare qui aduiuand· no dz 2 q 1 vo lutas spontanea inducer ?? iudicia? 2 lut sine ebra iurae dum illas tres comites heat iurare ti de hij iusticia aucte? iuda but viuit dns 1 veritate 2 iusticia 2 iudicio

dem· in· c· Quia aplutum e ab ecia 1 modo q no nde si sola voluntate vecit et licitu iuramentu esse prestitu

Ibid c· veniens Qui in tq mandato spate iuram actu madat 1 gtrm uterat mandati eius fidae no teste

Ibid c· tua nos Coniuges se abiurae no pnt

3m e sciend q quilibz apiurio dz vitari pp tria mala q a piu rio incurrimus 2 sicut pp tria bona que ex piurio amittimus Nam pm malum q ex piurio incurrim e pius anslitas q 2m Canones propalio manifesto 2 solempni debz impoi pnia septennis 2m malum e reatus 2m mandas 2m hostien hc cri me opat in pma homiadia volutatis 2m no Aug qui cogit alm iurare dupliciter cune super tacta vincit homicidam 3m malum e fame irrecupa bilitas quia piurus infamis efficit et si postea quantumcumqz peniteat ad testimonium admittit // Sic etiam sunt tria bona q ex piurio pdimus Amor namqz nitatis tua bona in homine opa quibz ex piurio dimidat pm bonum e q amor 2nsacio in homine apsia sunt utile libat Vnde scbit in Johe Si unitas nos libauit vere libe eritis 2m bonum quia ipm omnibz bonis 2tutibz secundat ett xlij pe ne thbo insericorde pteo tie 2 omis illumbo spautes in duo 3m e quia homines de captione btitudinis assenat Vnde scbit Cap vi Concupiscencia ul amor sapie pducit ad regnum ppetuum Sz noua e sciend q ex illo ubo q xpus dixit Ego dico vobis no iurare omnino quidam simplices sumpserunt occasiones erroris sic intellige tes q xpus inhibuerit omne iuramentum tanquam omni illicitum 2 sic multa heresia se sequit

Ibid c· ex admod Si q iurat nu nubet lije p sopturio scriuam ul desertato ca celle ptr p predeta no iurata tn pstitu a vis vt voica de ullo dimo· actorz temarium est iura ti· Si q d adulta ria iuravit eam dimitere pallit no accare:

v9

de voto et voti redeptione et veteres / Comutat pp votu ultra marinum maxie in hijs qui in etate pluri vouent

Ibid. c. Beatam / Omplet ppones religione ingdi lic no ingrediat nec est reus voti

Ibid. c. no est / Execucio voti ultramarini aucte pape pt differri ex ca legitima

Ibid. c. Licet vniuersis / Ecclia compellit laicum ad execucionem voti ultramarini p excomunicatoem et bonorum subtractionem

Ibid. c. Ex multa in glo. Clici pugnare no dent arma eni clicorum sunt lacrime

Octavo

et senciunt sic hic no e verum quia vo in hoc vo no phibz simpr iurare sz solum q causa legitima et no sit iurandum ethc pp periculum periurij euitandum // Octauo sit oppo de transgressione voti sublimi sensu Non assimeo nom dei tui in vanum Votum sit tuu do tum no transgre diendo quia et in Hugone de sac li. 2o pte xiij ca. viij. Votum e testificaco quedam promissionis spontanee que ad solum deum et ea q ad dei sunt referuntur ppo pz q transgressio voti in hoc precepto phibet. Vn ad maiorem euidenciam huius circa votum sunt iii or principalr considranda na po in quirendum est quid sit votum 2o utrum votum licitum sic obligz ad seruandum 3o utrum puotum simpr posset gthe iuramentum quod // 1o utrum melius sit aliquid facere deuoto quam sine voto // pp primum e sciend q votum ut ad e quia spontanea promissio cum deliberacione uel obligacione sermata Sere bona sua et honesta Exquo pz q ad votum est ta requirunt primum e propositum voluntatis q dz fieri ex animo deliberato no coacta necessitate Exquo pz si qs cogat motum cadente in constatez virum ad aliquid vouendum nec ad soluendum // 2m e deliberato voluntatis quia si qs subito votum capiat nec ad seruandum deuoti necessitate si solum degnandum decencia congruitate in quadam dimo et bonis in sanctis no e resistendum 3m e q votum sit sere bona quia si sit sere mala no obligat dicitur ysidoro in malis promissis rescinde fidem in turpi voto muta decretum xxij q. iiij. Votum iussit obligat ad saluand si no neno e inuius simplr enim transgressio

Ibid. c. Magne / ep cu pp comutat votu ultramarinum in vigilias et oraciones et ieiunia et tunc maxime cu cessat ca que mouente induxit ad votum ita etc. q expense sicunde in eundo stando et redeundo integraliter mittatur in subsidiu tre sancte :-

ex peccatum mortale Excepto in iiijor casibus pmus Si ad vouit sub condicione tunc enim no ponte conditione conditione posita non obstante votum punita si ad vouit sub condicione ieiunare bte virgini ut sanet infra tempus pfixum no obligat ad solucionem voti // 2o si accedat dispensacio eius q pt que tum contingit dz si in voto inst in eque bonum uel in melius commutetur Unus tamen queri pt utrum papa i voto comitucie solempnizato possit dispensare Ad hoc dicunt multi Jo An go et hostien q sic quia mouum vo to sit mouum fidamento intelligitur ptas pape et hic de posse deplem tudine ptatis et maxime si quod utili tas regni uel prouincie hoc oppostat Dz alb in 4o sentenciarum dicit q votum comitucie solempnizatum nullomodo recapit dispensacionem quia licet uel digniorus melius uel utilius potest appensari cum no sit equa ponderacio cui comitet ut scribit prouerbiorum Vn iuxta sentenciam magnorum doctorum papa in voto comitucie dispensare no pt nec valz ad q de deuotalite regni et prouincie quia et in Augustino no sunt facienda mala ut eueniat bona // bona Vn tempibus bti Mathei ex Eugenia virgo deo dedicata nolunt nubere regi cui tamen secundum omnem pplm promittet s. xam uel Matheus Aplus ex consensit si pennam propos morte sustinuit et hanc opinionem sine pludicio reputo tuciorem // 3o casus e si impotencia uel impossi bilitas accedat Nam quandoque votum fiendo impediz si prius esset et hoc ipm sup veniens voto fto obliga cionem aufert Vn si aliquis possibile de vouet pq ea fiet impossibile

Ibid. c. Magnis ex ei aliqui aplas sacile sibi a subditis in eo Ibid. in glo. platis sic tamen sibum ponit ad sagitta vid inficies vitam eorum respiciunt

Ibidem c. per tuas. Cum vovit religionem ingredi, si voto non impleto fiat episcopus renunciare debet et votum implere.

Articulus

tollit obligatio quantum ad hoc. Puta si aliquis dives vovit edificare ecclesiam, post ea paupertate superveniente perficere non possit non obligatur. Tamen est sic intelligendum quod si simpliciter est omnino impotens absolute est a toto. Si autem sit impotens in parte ita quod totum perficere non potest tamen solum remanet obligatus ad id quod potest et non ad aliud. // 9 casus est. Si vovens vovendo non sit sui iuris. Cum enim votum sit spontanea promissio melioris boni cum deliberatione firmata ut dictum est patet quod solum ille vovere potest et per consequens ad votum obligatur qui existit sui iuris. Et ideo quicumque subest voluntati aliene non potest vovere aliquid in quo illi cui subest ad debitum subiectionis impediat. Unde servus qui subest domino non potest quicquam vovere quod ipsum impediat a servitio domini sui. Sed etiam vir qui subest mulieri quantum ad redditionem debiti coniugalis non potest vovere continentiam sine eius licentia nec longas peregrinationes excepto voto terre sancte licet abstinentiam et similia vir non possit vovere sine licentia uxoris. Mulier que viro subest in omnibus nichil vovere potest sine consensu viri. Nec etiam monachus potest sine licentia prelati. Sed et episcopus qui subest pape in his que ad papatum pertinent non potest vovere peregrinationes longas nec ad religionem intrare nisi cum consensu pape. Abstinentias autem et elemosinas vovere potest per quem non abstrahit administratione et commissa clero. Et declaratio qui subest episcopo quantum ad beneficium nichil vovere potest quod ipsum abstrahat a beneficii servitio sed alia vovere possit in quibus sui iuris

De religiosis domibus c. ad hec. Si locus ad hospitalitatis usum et pauperum provisione fuit sic more et auctoritate pontificis destinatus, cum sit religiosus non debet mundanis usibus deputari. Sic de vestibus et lineis vasis et aliis utensilibus ad cultum ecclesiasticum per pontifice deputatis antiqua consuetudo indubitanter observatur et venerabilia [illegible] sacrata. Ibidem in glo.

Ibidem c. Magne. Nemo mittens manum ad aratrum et respiciens retro aptus est regno dei. Canonica exponit hoc verba de retro [illegible] respiciat qui post exordia boni operis ad mala revertitur que dimisit. De pen. di. ii. peccata talia

existat/ sicut nec etiam familias quod subest pro cura impiis mansionis que ad regimen domus pertinet nichil vovere potest. Et hic notatur dicit Raymundus et Hostiensis quod tamen mulier non possit vovere sine consensu viri, in multo dubitatur utrum peccet emittendo ad votum sine licentia mariti. Respondeo dicendum est quod non nisi hoc faciat temerarie. Sed enim votum uxoris et omnium huiusmodi qui non sunt iuris sui non sine consensu eorum quibus subiciuntur non tamen peccant vovendo absolute loquendo quia in eorum voto intelligitur debita conditio scilicet si suis superioribus placuerit ut si non possit non remittent. Et in talibus non sufficiat tacitus consensus puta si superior sciat et non contradicat argumentum xxx. q. v. // Sed et unde tamen licet uxor non potest vovere aliquid sine consensu viri si fiat non dicit quoniam parte pape sed vir omnino potest irritare et si vovit continentiam sic etiam dicitur non sunt adimpletum, immo etiam quod plus est. Sed iuste de consensu viri voveat abstinentiam peregrinationem vel huiusmodi et post ea vir eam prohibeat dicitur obedire viro et non peccat pro obediendo sed vir peccat idest consensu retractando vel eam prohibendo [illegible]. Quod vir voluit. In hoc tamen distinguendum est quia aut dedit licentiam in facie ecclesie et in iudicio et tunc et in penam non potest revocare. Aut dedit in privato et non ante usum licentie potest bene revocare puta si dedit licentiam

publ. xo. [illegible] hac detestare sicut et post votum retractare. Eccl. v. Si quid vovisti deo ne moreris reddere displicet enim ei infidelis et stulta promissio. Sed quecumque voveris redde. Multo enim melius est non vovere quam post votum promissa non reddere.

nui. 30. Si q̄s vicor votu dno vouit q̄ se
astrixit iniracus / no faciet irritu vbu suu
s oe q̄ pmisit implebit / deut. 23. cu
votu voueris dno deo tuo no tardabis reddere
q̄ requiret id dns deus tuus / et si moratus fueris
reputabitur tibi i pctm / Si nolueris polliceri Secundo
absq pcto eris / q̄ at sel egressu e de labys
tuis obseruabis e facies sicut pmisiti dno deo
tuo z ppria volutate z de tuo locutus es :
dem gssu religionis s p9 ea
no pt // Thos etia z albtus di
cunt q̄ si vir dedit q̄ psse li
cenciam q̄ iugi decastitate voueda
no pt eam p9 votu amissum
repetere s intelligo q̄ no pt
sine pcto Sz si vir sm dissimu
let z p9 plenam deliberacio
repetere velit pt z vult te d
obediencie Cuius causa videtur Primo
tenet9 pp dnus q̄ qui dat licencia
vouendi no pt hic impedit cui
ge debitum nisi z ipe similit
voueat Ita tn qui vovit impedit
abexigendo s no aa reddendo / Sz
forte dices nuq̄ vir petere irrita
do votum vxoris q̄ sine consensu
suo emiserat Sdm q̄ no qz vir
me suo dimittit d̄ gcessa z eciam
a canone d̄ in dulta // pp 3m s
vtrq pus votum simplex facere
posset qui mutuum gtrax Ecia
q̄ z videnda sunt na pme
ondendu e q̄ mulier peccat qui
p9 votum simplex gtrahencie g
hit matrimoniu tn qua sit contra
preceptum dnim quod dr vouete
z reddite tum qua inferius gstat
z apparet dm zm doctores obli
gat votum simplex tm quatum
plempne Qogilo euident pz
q̄ p phanc sit qui dant gsilium
z licenciam aliquas psonas.
gtho p9 votum simplex gtrahere
Tmi peccant gra Primo qua
suo gsilio ad pctm infidelitatis
impellunt Tam trnsgssio voti
z iuramenti videtur esse queda
trsabnegacio diuine vitatis / Et
ia p9 ydolatriam pctum prium
z trnsgssio voti videntur hi in loco
tene in quantitate delicta / pp q̄ eos
vtraq phibet in 2o precepto q̄ i me
se h adipm / 2o qua psona i q̄
vicarius pclos exponunt tn z mctio
rem opinionem nuq̄ possit pete
debitum sine pcto / 3o qua dignitatis
angelicam suppeditat q̄ z m sonum in
gtinetiam incarne sinale e dig
nitas z excellencie z maioris muti
qua eam hre pnam / 2o videbi
tn ille qui p9 votum simplex gtine
cie p9 ea marat se eos tn aliqua
gthe an plus deat sinale votu
vel iuramentum / Sdm q̄ votu est
magis obseruandu ut pz extra de cle
clerici vel mo zq Vbi dr q̄ votu
simplex seruandum e eciam s p9 ea maiat
vxorem duce Ex ptemcario ma
nifesto primam agat h hostien
in casu gris votu qui prius mat
vxorem duce z p9 ea votu gtine
ne emittit dicat magis esse sina
dum iuramentum // 3o videndum
e Cm votum sit magis obligatorium
qua iuramentum / Sdm q̄ votum
gsua rone magis e obligatorium
qua iuramentum Tam obligacio
voti cat gsfide qua deo debemus
gcqua tenemus ut gsitem q̄ pri
eius pmissimus Primo aut infi
delitas e irreuerencia z io eqas
qua infidelitas videtur esse ma
xia irreuerencia quatum infide
litas impeat suma irreuerencia
maior vr esse obligacio voti q̄
iuramenti si attendamus ad rone
vtriusq obligacionis / Et aut hio
sticus dr esse eius dem firmitatis
hic pt verificari quatum ad deptes
obitur qua vtraq obligat qui
deo Sz quatum ad rone obligan
di maior videtur obligacio voti ut

Raymundus libro 2o titulo ultimo de penitentiis et penis
ludentem ad alea dicit / ludus alee est omnis ludus
qui nititur fortune utitur / et est omnibus talibus prohibitus secundum
leges ne fiat pro pecunia preter quam si quis det hasta
vel pilo iaciendo vel currendo saltando luctando
pugnando sit cum ea virtutibus id est fortitudinis
corporis:

ut dictum est. // Pro 3o est sciendum quod
melius est aliquid facere ex voto quam
sine voto quod patet duobus. Primo quia
vovere est actus latrie que est nobilior
virtus. Constat autem quod actus qui est
a perfectiore virtute elicitus est perfectior. quia
2o quia secundum Anshelmum peccatum est dare ar-
borem cum fructu quam arborem
sine fructu. Patet constat quod bona vo-
luntas est quasi arbor fecunda
actus autem prime est benivolentia tum
igitur ille qui continet sine voto dedit
solum fructum. Qui autem ex voto
continet etiam ipsam bonam voluntatem
cum omni fructu ex ea proveniente
deo perpetue dedicavit patet quod multo
melius est continere ex voto quam
sine voto. Nec valet quod continens sine
voto libere continet qui autem ex voto con-
tinet continet ex necessitate melius ergo videtur
aliquid facere ex libertate quam ex necessitate
ergo et cetera. Ad hoc vero Anshelmus 2o
libro cur deus homo quod felix est neccessi-
tas que ad meliora compellit. Con-
stat quod necessitas que in nascitur
ex voto procedit ex libera voluntate
qua homo spontanee se deo ob-
ligat proprium ergo et cetera. Et hoc idem
patet per proprium voluntas immobiliter
firmatur in bono facere. Patet aliquid ex
voluntate magis firmata ad bonum hoc
est perfectius quod pertinet ad perfectionem virtutis
ut patet 2o ethicorum. quod [illegible] ex-
ponit hic de transgressione ubi ma-
ledicitur. Contra non dei in vanum
verbo sive maledicto et sic contingit pec-
catum quadruplicatur. Primo Contra
maledicens deo sic lusores faciunt
cum non prosperantur in ludo taxillorum
qui culpam deo attribuunt et torquent
indignum invocantem et deo maledi-
cunt et hoc est horribile audire. Hor[ribile]

nam deo maledicere, inquantum sic videntur
dyabolo deteriores, nam dyabolus laudavit deum
Luce 4 quid nobis et tibi Ihesu nazarene venisti
perdere nos scio te quis sis sanctus dei; isti autem deum
vituperant, cum ad laudem dei creati sint non ad
vituperium, psalmus laudate dominum omnes gentes laudate eum
et magister sententiarum libro 2 distinctione 1 creatur ad quid creata
sit rationalis creatura id est homo dicitur ad laudandum deum
ad serviendum ei ad fruendum eo in quibus proficit ipsa.

Quia magnum peccatum dicit Raymundus sit ludus alee et taxillorum
patet ut illa ratione que ex talibus ludis attenduntur prima est
desiderium lucrandi cum cupiditas que radix est omnium malorum
1 thimothei 6. 2a est voluntas spoliandi proximum et est rapina
3a est copia mendacia non solum in anno vel mense sed vix die
4a est multiplicata mendacia et verba ociosa et vana / 5a est
blasphemia contra deum et sanctos / 6a est corruptio multorum proximorum qui ad
talia inflammantur de contractu hora [illegible] / 7a est scan-
dalum bonorum 8a contemptus prohibitionis sancte matris ecclesie

comedentes participes sunt quia talibus
quaerentibus hospicium concedunt vel
qui vestimenta eorum detinentes dimi-
dunt et inopiis familiaris bibunt
vel ab eis sortem luminis recipiunt
//2o non maledicens alicui sancto
vel 2 speciali beate virgini puta facit
iudei blasphemi Contra omnes enim tales
non possunt absolvi nisi ab episcopo vel
ab eius penitenciario et maxima
debet eis imponi pena puta dicitur
extra de maledicis Statuimus ubi
plura invenies et hec in glossa et in
textu // 3o non maledicens dei verbo
ipsum scilicet subsanando vel predicationem
impediendo Contra quod faciunt qui
verba predicatoris derident vel ad
ipsum impediendum clamores risus
vel alias tussas excitant // 4o non
maledicens divine voluntati ut faciunt
illi qui maledicunt aure pluviali
vel eorum infirmitati vel ex-
ceres predicationi propter quam multi ma-
ledicunt deo et sibi ipsis Hom[ines]
declinant primo oris amicos in firmato
qui dicit deus tu accepisti in
corpus meum et ego tibi dicam venit
dyabole et accipe accipe animam meam
quam dimus indicens statim fuit et // Non
tamen cum quod maledicens alius ex certe
dicitur 2 procedit ex voto ulterius et
odio prosequendi et sic prohibetur quia
est peccatum mortale. Secundum est procedit
ex amore iusticie et hec concedit ut
est peccatum cum ea sancti ea usi sunt
quod patet exemplum 1a in sacris scripturis
quod id est preceptum amatis damnis
tripliciter violatur vel corde ore
et opere Corde quidem sic damni
mali qui solo nomine dampni vo-
cantur rem autem et virtutem nominis

non debet valere neque impie sumere deo et servire eo,
non cum creator debet et filiis beatus cuius indigent
officio, quia bonorum memoria non exestetur sed ut ei
serviret ac frueretur eo cum sine requie erunt
ad Romanos 1 omni talia agunt digni sunt morte
non tantum qui ea faciunt sed etiam qui consentiunt
facientibus: Raymundus ludus alee non est
equaliter prohibitus et quia ludi sine ex ...
taxilli et alee et scacaria puta sint sine et cetera

lege

novum est
anni sub tempore
et locus
et tempus ... facti

sine expoliacionis die dominico nichil aliud agendum est nisi deo vacandum, nulla operacio in die sancta agatur nisi tantum ymnis psalmis et canticis spiritualibus diebus illa transigatur de con. d. iii. Jeiunia.

abnegantes quibus sacramenta // Tercio vero mala intencione voti transgressiones ubi dei derisione predicacione quando sit vana intencione et non debita oracione de quo dicit ipsa propheta hic labiis me honorat cor autem eorum longe est a me // Quarto sit propter quam nomen dei in vanum sumit in simulacione operis exterioris et non in pietate cordis unde ille in vanum recepit qui vana gloriam appetentes iam mercedem suam acceperunt // Preceptis igitur diligenti consideracione patet quod qualiter quomodo de isto precepto debeant conteri et de secundo precepto sufficiant etc.

[Quid volunt et in nulla non obmittunt]

Tercium preceptum est hoc ut diem sabbati sanctificeo. Hoc preceptum respicit ad spiritum sanctum bonitatem sicut primum ad filium veritatem secundum ad patrem potestatem. Hoc enim homines passim devocioni hac die totaliter deo committere // Ita quod si homo in operibus vel in bonis operibus per totam septimanam neglexerit hoc illo die recuperet. In adimplendo huius precepti precepti Primo quia tempore bonum fuit datum Ad quod dicendum quod huius precepti est tempus sanctum et kalendas prima fuit divini cultus vacacio ut isto die semper homo devocioni studeat et quod bonum alio tempore neglexerat hoc isto die potissime restauret // Secundo fuit avaricie restrictio quia nos tantum isto die ab operibus mechanicis secundum quod avaricie abstineamus // Tercio fuit divine omnipotencie maior recordacio quia sicut deus requievit septimo die ab omnibus que fecerat in obsequium hominis / ita homo debet requiescere ab omni opere exteriori ut vacet divine laudi deo sui gracias referendo pro creacionis beneficio quia deus omnia in sui obsequium et subsidium produxit // Est eciam huius precepti tercio institucio prima est allegorica quia sabbatum significat requiem corporis Christi in sepulcro et eciam animarum consolacionem in lymbo que presenciam anime Christi facta sunt // Secundo est tropologica quia significat requiem animarum aptam et quietem animi a proposito pro devocionis affectu et perfecte placacionis operacionem // Tercio est anagogica que significat quietem animarum in celo ad quam pervenitur de vocacione meritis sperata in deo speramus pervenire // Secundo queritur quare dies sabbati translata fuit in diem dominicam Ad quod dicendum et quod sancti patres fuerunt triplici racione ut sic verba alias transcamus Primo ob memoriam beneficii incarnacionis quia sic die dominica redemptus fuit creatus ita eadem die fuit per incarnacionem beneficii recreatus et hoc beneficium in memoria vigile est et hoc beneficium quia per hoc nobis deus suam beneficenciam et caritatem exhibuit dicente apostolo [Joh. 3] propter nimiam caritatem qua dilexit nos deus misit filium suum etc. Ergo maiorem enim caritatem expressit quam verbum eternum homo fieri voluit ut deificaret hominem abitum ineffabile et ut homines mediciam exaltarem ut homines medicum tezauro divinitatis completam et ut ista efficaciter in nobis ondere / lumine divine claritatis abscondere voluit subvelare nostre mortalitatis thezauros sue divinitatis subvelamine nostre paupertatis // Secundo propter memoriam beneficii redempcionis nostre quia Christus illa die naturam humanam

[marginal note:] Augustinus libro i. c. 12. de festis dicit / de diebus autem dominicis ubi est in veteri nostris suis omnes solempnitates et perpetuas festivitates statuit / unde exodo 20. mandatur dominus / memento ut diem sabbati sanctifices. Exodi 8. autem hoc non de dominica preceptum est de sabbato / Responsio esto dominum est ibi de sabbato tenetur et per hoc dum de dominica / sabbatum enim non debemus illo tempore colere ne videamur iudaizare et predicatores antiquos autem dominicam autem colere debemus propter honorem et gaudium resurreccionis divine etc.

[marginal note:] resurrexit / pervenit ad me quod quidam perversi spiritus homines prava inter vos aliqua et contraria et sancte fidei adversa seminasse / ita ut die sabbati aliquid prohibent operari quos quid aliud nisi antichristi predicatores dixerim qui veniens diem sabbati atque dominicum ab omni opere faciet custodiri / quia enim mori se et resurgere simulabit hominem vult venerari dominicum diem et quia populum iudaizare compellit ut exteriore ritu legis revocet et sibi iudeorum perfidiam subdat coli vult sabbatum de con. d. iii. pervenit et sequitur c. Sabbato etc.

De con. d. v. jeiunia / c. is qui dubitet an in sabbato vel die dominica sit colendum / quod per se primum sancti a toto populo fidelium statutum et obtentum est.

dormiebatis vpnus illa die nam captiuitas eripuit in quibus fere per quinque milia annorum fuerat mise ra captiuata et de carcere tenebrarum eduxit quia hi hac die in lymbo non herent penam erant tamen priuate a diuina visione ad quam illa nocte prius dominum precantes feliciter permitte bantur. Illa etiam die alligauit pro dya quiE que quidem beneficia in me moria mitio debent sint et iungit recolli cum gratiarum actione. Adeo monemur per 10 ipsa qui dicit miseracionum domini recordabor // 3° propter memoriam beneficiorum eius que sunt causa 20 templar... Nam illa die causa beneficia nobis contulit. Primum quia mortem destruxit et eam in se ipso occisus occidit. Nam 2m Augustinum dignum erat ut quia diabolus christum innocentem occidit ut potestatem perderet in eis quos sua calliditate victos tenebat // 2m quia nam humanam veste in mortalitatis induit eam in mortalis et impassibilis resurrexit // 3m quia timorem mortis nobis abstulit quia pena ipsa nos de eterna beatitudine asse curauit. Certum enim est quod membra sequuntur debent vbi caput suum precessit. 2° dicit Leo papa quod hi dies tantis diuinis dispensacionibus insignis est consecrata ut quidquid insigne est ad constitutum in tanto huius diei dignitate sit gestum vt patet in missione sancti in missione in corporis consecratione et sanctimonialium velacione. Extra de spalio c° translacio sunt ne videamur ~~ne videamur~~ de sabbato more Iudeorum obseruare // Sed nondum est quod preceptum sit accipi spiritualiter. Primo generaliter ut cessemus a viciis / 2° specialiter ut cessemus ab omnibus corporalibus et actibus mecha

Preceptum

Extra de fe. c. i. hic dicit: Cum decorem iudicibus festiuis debent homines vacare et omnibus temporalibus et ferialibus diebus accumulari pudicis et virtutibus et vere talibus disciplinis magis quam in alijs diebus / vt ad istos possit melius vacare liberius debet ab omni opere seruili ut sabbato a proto quod opere simile dicitur eo quod seruit et honorem hominum sed tamen et mechanicas agricultura et ab alijs seruilibus sed et vacatio non fiat:

nicis opere quod mentes impedit ne deo libere vacare possit // 3oo spalissime ut contingit in contempla tiuis qui ab omnibus occupacionibus mundanis se abstinent ut totaliter deo vacet. Prima vacacio est ad sa lute necessaria. 2a est debita quia con tinet obediencia diuinum precepti. / 3a est perfecta quia solum cuicumque perfectionis status contemplatiuos qui de moribus mundialibus mortui sunt et soli deo vacant // Et ideo primum distinccione illud preceptum triplicem exponitur. Primo sic Memento ut diem sabbati sanctifices i. summo studio illum diem honores non sic corporalis meis faciendo quod possit impedire quietem mentis in deo et secundum hunc intellectum istud preceptum contingit triplici modo. primo maximaliter operando. 2° meditacionibus intendendo 3o placita secularia frequentando contra actum iudicialem procedendo. Est enim iure statutum ut illo die strepitus iudiciorum conquiescat possit tamen tali die ut dicit Wilhelmus in glossa partes traccare vel partes firmanda iuramentum licite prestari. Ex quo patet quod quicumque sabbatum violat mortaliter peccat. Excusat tamen quando aperto modo in 3bus casibus. Primo quidem propter laboris vel operis modicitatem puta si labor fit ita modicus quod quietem mentis impedire non possit. Extra de fe. c. Licet tamen in uult in glossa. Extra xxx. Omnis viri bo illo cuicumque violauit sabbatum glossa turbando quietem que mor te moriet enim per corporis et anime. Ex quo patet quod solus ille labor qui turbat anime quietem et spiritualiter statum cat peccatum mortale // 2o propter laboris utilitatem que tanta debet

p. expono

Extra xxx. Omnis. Regula per prophetam in lege diuina precipitur de sabbato custodiendo tamen diuini potuit quod diuina lege eius tamen licitum custodi erit postquam venit et prima precepta legis que inter humana data sunt mutari non possunt naturalia sed de sabbato mutauit dicit tamen ecclesia sabbata prosequenda dicit preceptum de sanctificatione ad hunc esse tenendum:

deserviis c. omnis / omnis dies dominicos a vespera in vesperam decernimus obseruari cum omni veneratione et ab omni illicito opere abstinere ut in eis minime fiat neque placitum aut iudicium / neque aliquis ad mortem vel ad penam iudicet neque sacramenta nisi pro pace vel alia necessitate prestentur:

de feriis c. conquestus ibidem in glo. necessitas / puta si esset tempus pestilentie vel pietas puta ... ut miserabilium personarum ... in operibus ... distinctio non est ...

Item

esse quod labor operis sine rei periculo
sa preveniri vel differri possit ut
sic contingit in messibus // necessitas
hostium / et in vindemiis // frigus /
in captura allectium / in talibus enim
compensat necessitas que legem non
habet / ut patet Extra de consuetudine /
quanta etiam sit necessitas vel etiam
laboris quantitas que aptitudo com-
penset ad arbitrium boni viri iudicandum
est ut dicit Wylhelmus in glo. quod
inmunitatores et viatores et feria-
tores equorum si talia faciant quod
non // ... faciunt si //
necessitatem aliorum compensant aptitudo
alias non /// 2o // causa pietatem
quia ... in sabbato // devo-
are et // domum seminare vel
ducere lingna religiosis vel domo
personis miserabilibus /// 3o //
utilitatem puta laborare vel pontem
vel plebia vel petram reparanda
dum ... hec ... fiat. Ex quo
dubium Item cum ex observato sabbati
sit de precepto divino dubium an papa
est magis quam humanum dub...
videtur quod ... que non potestate
humana potest dispensare ex causis
pro ... transgressione precepti
divini ... quod etiam ... vi-
detur dispensare super casibus predictis
... ratione ... cum etiam ...
... potestate humana ut ...
supponit si potestate divina. Et ideo
eadem potestate etiam dispensat ...
precepto divino quo deus ... ...
decreto patet quod ... potestatem vel
claves ecclesie contempserit dei pote-
statem contempnit Luc. x Qui vos
contempnit me contempnit / 2o quod

de festis c. ... dicitur ... aliis ... festivitatibus sine ... pasca ... devotione ... facere ... conversionem ... ecclesie ... requirit.

vel dispensatio sint pro mandata pro
mandati relaxatione et ... est
quod prelatus ... non potest dispensare
in mandato superioris vel ... pena
dati interpretatione puta declarando
in quo casu et intentionem legislatoris
mandatum obligat ad sui observantiam
et in quo casu non / ... etiam ... habet
pro dispensare in precepto divino / 2o
... sit Sabbata ... ut ... summo
studio ... ... tameas
vel ... ... committendo quod
multo magis ... delinquere ...
die ... ... in alio ... narrat
Gregorius in libro dyalogorum quod ... legit
... ...
... ... arripiebat et
... ... Et si hoc sit ...
... quanta pena puniendi est
... ... dicit Augustinus
in libro de decem cordis ... quod
... observes ut non ... Iudei ob-
servant / corporali ... ... vacare vo-
lunt / ... ... sequitur
... ... melius facerent quod
... ... vale ...
... ... sedentibus
... ... in
... / et melius ... eorum ...
die sabbato ... facerent quam tota
die ... ...
Seneca deridens Sabbata Iudeorum
dicens eos perdere septimam partem
... ... in
... ... viderunt
... ... sabbata eius
... ... Item cum principalis ...
... ... abstra-
ctio ... ... ut liberius
possimus vacare spiritualibus ut patet
de ... ... quod illorum sabbata
... ... die de-
votione ... ... carnali
... ... de festis
... ...
... ...

184

Duo pcta

Chorea

z sue lasciuie vacat / Sciendum
tn̄ q̄ sunt duo pcta que maxie
frequentantᶻ diebus dnicis z festi
uis s. Chorea z Ebrietas z ideo
pmo uidend e de Chorea q̄lz ipe
no sit pctm mortale / comuniter tamen sta
cio ostendit defformitatem pcti mort
Primo quidem rone psone quia si
pa sit religiosa vl cta tunc cum
rone scandali pt comitte pctm
mortale / 2o rone tpis ut si tpe
misse vl alio tpe deuocionis co
risset / 3o rone loci ut si fiat
in ecclia vl in cymiterio tunc cum
p irreuerenciam dei z loci sacrato
cohibitam pt comitte pctm mortale
4o rone finis vl modi ut si fiat
libidinosa intencione vl eciam
sunctᶻ impudica vestium elacio vl
saltacio lasciua puocans ad libi
dinem Adequa intencionem videtur
referri verbum Aug. sup positum
de Chorea sancias / 2o uidendum
e de Ebrietate z Gula qm sunt
mortalia z qn venialia Nam ebri
etas pt dici mentis obnubilacio
vl gula pt importare solam cor
poris aggrauacionem / z nō sunt pc
cata sine pene pcti vt vos so
pz Dane Si ebrietas impttat
immoderatam potacionem vl gula
immoderatam cibi sumpcionem / z tunc
si in talibus actibus quis appetat
vl intendit inebriari / aut co
rapulari / sit utrumque e pctm mortale
Si aut talia nec appetit nec inten
dit si plurimum ausu euenerint vl co
fortitudine potus vl co nimietate
cibi vl co debilitate sumentis sunt
sunt pcta venialia put uot So
co Esay / 3o uidendum q̄ transgssores
huius pcepti spūalr videntur incor
rationem amisisse quia nec recor
dantur eorum que videntur in na

Ebrietas

vbi omnia vegetabilia z sensibilia que
tem appetunt post laborem sicut e
vide in animalibus z plantis que
fructificant z laborant in estate
Et quiescunt in yeme vnde eciam
eos que leguntur in scriptura q̄
deus quieuit die vijmo ab omni
ope q̄ patuerat Isti aut laborat
ptotam septimanam pmissis corpe
s in die dnico laborant p dampn
nacione anime cum tn deus pcipue
pcepit z hc tali die vacare ab ope
corporali ut homo liberius z quie
cius vacaret diuino cultui cuius v
tique isti videntur oblimisci qm p
totam ebdomadam vl diebus
sacris laborant in opibus licitis
Et diem dnicum polluunt z cota
minant adherendo voluptatibus
z ebrietatibus z choreis z delicijs contingunt
dicit Ezech 20 Sanctuaria mea
spreuistis z sabbata mea polluistis
ppterea dabo vos contemptibiles
omnibus nacionibus // 4o expo ƺ exposito
st Memento ut diem sabbati
sanctifices i. illo die pnssime co
templacioni z pfecte quiete ment
potissime intendas ab omnibus
mundanis occupacionibus te
subtrahendo z pacem pectoris i. hic
contemplacionis veri diuine libe
rime vacando Et hec competit
nunctibus contemplatiuis que sin
gula dei beneficia iuncta dignissima
z deuotissima ptractat z pcipue
labz pcepto diuino officio pfectas
gras actiones complent repli
cantes illud quotidie psal
Miseracionum tuarum dne recorda
bor z laudem dicam pro omnibus
que reddidit mi dnus deus meus
Et istam quietem ment in deo

Con

quelibz mens devota fermet e
uinciari dz / pp ta cpmo e semis
desfici in aia gmdacio q pz pos
q multa semia obtutuum ualit
coplatam latent in mete co li
z ibi quadam desidia z auditate
mens premit z desiccant q oia
fructu copiosum pducet si per
lumine diue gre z pfusorez deuo
tonis fecundarent. Exemplu
pz in sole mali qui radius suus
splendore z fuore tiam pene
trans semen intrans desessum
z conuolutum multiplic. uiuificat
z fecundat. Sic ecia plumine diue
gre z fuore deuocionis qua
mens quiescat in deo vtut z semia
in mete coplatencia vberius
fecundat. Sz putus vite attendacio
z omnium terrenorum libia despectis tm
e q dulcior qua mens in tinus f
uore quiescat in deo / tat in solo
tedium z merorem putus vite z in
ducit menti devote quandam in
sipiditatem z nausea omnium ter
renorum. Sicut z in somno Sus
tato spu dei desipit omnis caro /
Cuius rei / qz sic ignis malis
in suo fuore rebus adust aus
fert omnem pulcritudinem z placa
bilitatem reddens ea nigra z
desorma adiudenda / Ita fuori
tue deuocionis vite putus dulcore
intedim z merore z rerum corpa
lium pulcritudinem z placabilitatem
quadam insipiditate z nausea
gnuit q sic spiens moys de
uorabat spientes magorum / Ita
dulcor intue deuocionis omnem
dulcedinem vite putus tollit et

inugit insipiditate gnuit / Sim e
cordis frigidi z duri psca lignis
z dimor distinctum prumpta pdi
tatis Cz pz / Iam sic radiis solares
glacie resoluit sic fuor intime
deuocionis mentem frigidam gelu
tardis z desidie adeo resoluit z li
qfat ut prompta diuinis instinctibus
gsenciat z pmam madator z omni
utrum gitate fuerit z delect
tmat z sue motum bn senseat
pphta Cum dicit Viam manda
torum tuorum cucurri q d. p9 qua metem
meam dilatasti z inflamasti fuoe
tuo deuocionis omni desidia pcul
mota tua madata fuerit adim
pleri z omnibus diuinis instinctibus
prompte z delectabilit acquiesci
Sz forte d ds pamp sum tanti
hoc laborde gubnus indigencius
q bn oblimiscar gtemplacionis
z ocurris Huic uideo q tlis di
ligenter dz aduertere an sua ocor
pacio maior sit qua illius goinm
regis. Dauid qui huit regnum latis
sim z tras plimas gubnare qui
tn desr ipso dt / meditacio cordis
mei in gspcn tuo sp / z alibi Sep
ties in die laudem dixi t. Dn
tn q sic cruilz damus adulty te
om de adaliquialem memoria
dei se procede qua suus bnficiis
studat Ita religiosi z cleici bnfi
ciati tot adhoc Canonicas horas
si sn ca legittima obmittunt
moriar pecant Et nos som illi q
hos adquas tenent obmittut
mor pecant vm ec qui eas
negligent dicut nos quidem pos
potencia ul infirmite si potius
poq tempori z mala g suetudie
qz ki in ilibus negligunt z in se

Preceptum

2m fragilitatem humanam considerata
sit venialis contemptus tamen et mala
consuetudo faciunt ea mortalem ut patet
xxxii in textu et glossa. Et sic patet quod
tria precepta que ordinant hominem
ad deum primum quantum ad veneracionem
patris potestatem, 2m ad tollendum fili
unitatem, 3m adiungit meditacionem
spiritus sancti bonitatem. Sed est diligentis
sime advertendum quod contra predicta tria pre
cepta contingit hominem peccare tripliciter.
3o Primo ex impotencia vel ex infirmitate aut
ex ex timore. 2o peccatur contra potestatem
patris et contra primum preceptum. Dicitur autem pec
catum ex infirmitate vel impotencia quando
peccatur ex passione que indicat
nature corrupte fragilitatem. 2m ponitur
ex timore. Aut contingit peccare dupliciter
secundum duplicem timorem. Est quidam
timor humanus quo quis timet pericula
carnis. Et est timor mundanus quo
quis timet pericula rerum. Et isti timores
mali sunt et mortaliter peccant qui propter
hos faciunt ad illicitum quod est contra deum
vel obmittunt aliquod licitum ad quod tenentur.
De hiis timoribus concludit salvator dicens
Nolite timere eos qui occidunt
corpus. Sed possumus timere eum qui
potest corpus et animam mittere in gehe
nam. Unde patet quod si miles timeat
dimittere in iusto bello vel si pro
babiliter credit eum habere iustum bellum
et hoc probant xxiii q. i c. Dominus noster.
Bellum Iustum autem bellum et Wylhelmus
est quod ulciscitur iniurias vel quod reddit
prebus debite repetendo. 2o gens
vel civitas plecti potest. 3o sit peccatum
2o ex ignorancia vel errore et est contra
filii sapienciam. 2o peccatur contra 2m preceptum.
Dicitur autem peccatum ex ignorancia
quando ignoratur aliquod circa quod scire
aptitudo impediunt. Et tunc distinguere

3o quia autem hoc fit ex ignorancia
iuris hoc non excusat si est vinci
bilis ut quoniam iij vel ex invincibilis
tunc excusat sicut patet de infantibus
furiosis vel dormientibus quibus
non imputatur quod faciunt. Unde de
Br. in glossa. Similiter etiam excusatur
qui sequitur unam opinionem famo
sam probabilem ubi magistri inter se
opinantur contrarie. Aut hoc fit ex ig
norancia facti et excusatur homo
de peccato oblito dummodo de eo in se
habeat displicenciam. Dicitur adhibita dilige
ncia quanta potest ad inveniendum peccatum
oblitum dicente Ysa. Recogitabo
tibi omnes annos meos in ama
ritudine anime mee. 2m est ut
si quis deum ut homo venerabilem timet
eum 2m Augustinum aut revelat et
relaxat. 3o fit ex malicia aut
ex electione unde hoc ex voluntate
deliberata peccatum adheret. 2o peccatur contra
3m preceptum quia contra bonitatem
spiritus sancti unde talia dicuntur peccata in
spiritum sanctum. Contra que duo sunt per
ordinem declaranda primum quid
sit peccatum in spiritum sanctum 2m est an
illa peccata semper sunt mortalia vel quedam
causa possunt esse venialia. Quantum ad primum
est sciendum quod peccatum in spiritum sanctum
dicitur quod impugnat bonitatem
spiritus sancti per quam gracia fit remis
sio peccatorum et tale peccatum est quod fit
ex certa malicia 2m theologos et
ex electione 2m philosophum 3o Ethicorum.
Et tale peccatum dicitur peccatum irremissibile
ut patet in xxxii in textu et glossa
non quia numquam remittatur
sed quod non habet causam remissibilem.
Tollit enim omnia illa que requi
runtur ad remissionem peccatorum. Et
quia sex sunt circumstancie quod generant

in remissione peccatorum 2° sex sunt
peccata in spiritum sanctum // Nota autem sex
sunt duo opposite remittentes primum
dei misericordia condonans culpam contra
hanc est desperacio quia homo propter gravi
peccatorum sicud Cayn desperat de dei miseri
cordia et eius iusticia obligans ad pe
nam contra hanc est presumpcio impu
//Omnibus opposite penitentes duo re
quiruntur Primo dolor de peccato p
tis contra hoc est presumpcio finalis
impenitencia / 2° propositum abstinendi
a futuris contra hoc est obstinacio qua
quis firmatur in peccato quod non vult
penitere / Omnibus opposite gracie que
tunc facientes per quam similiter
remittitur peccatum duo requiruntur
Primo quia homo gracia confirmet in fide
ecclesie contra hoc est impugnacio agni
te veritatis vel in sacramentis ecclesie
sive legis nove contra hoc est invi
dia fraterne gracie / Et sic patet quod
quot sunt peccata in spiritum sanctum quod
sex puta desperacio / presumpcio / final
impenitencia / obstinacio / impugnacio
veritatis agnite / invidencia frater
ne gracie / Generatur etiam qualiter ista
peccata dicantur irremissibilia et
qualiter non / Propter primum sciendum
est quod si quis labatur in desperacionem
consenciente vel contingente complexio
nis et dolore doloris remittitur in
quantum patet si desperacio non est pec
catum nisi forte veniale / Sicut hic
ex errore vel decepcione puta si
estimet obsequium prave deos si
se ipsum occidat sic desperacio est
peccatum mortale / Cum non desperat ad
certa malicia et elacione ut difficile
dicat cum Cayn Secundo maior est iniqui
tas mea quam ut veniam mer
eam sic desperacio est peccatum in spiritum
sanctum et sic in modo dicitur est de aliis
tribus presumpcio aut nascitur ex f
ragilitate quia bono nimis de miseri
cordia dei confidit sic videtur peccatum veniale
aut innascitur ex errore nimis
de simplicitate presumens sic presumpcio
est peccatum mortale et secundum superbie / aut
innascitur ex certa malicia quia con
temnit dei iusticiam timere sic ipse
est peccatum in spiritum sanctum / Omnibus est
impugnacio veritatis agnite / aut
provenit ex consciencia ut ad propter veram
dicam vincere volens impugnat
veritatem agnitam et est peccatum veniale
aut provenit ex ignorancia puta
cum propter inimica vel aliqua stupenda
que accedant intentum impugnat
veritatem de ipsum alterius ut patet in mal
advocatis sic est peccatum mortale / aut
hoc provenit ex certa malicia ut cum
quis deliberate impugnat fidem
catholicam vel consilia seu precepta
ecclesiastica sic ipse est peccatum in spiritum s
//Omnibus invidia fraterne gracie / aut
provenit ex fragilitate puta si doleat alium
meliorem se prefici tunc si doleat propter
sua insufficienciam non peccat quod
contra glosam / Ubi dolor iste bonus
est / Cum autem solum propter doleat eminencia
alterius contra eius motum sit est deli
beratus sic est peccatum veniale / aut provenit
ex ignorancia puta cum quis doleat
de alterius excellencia quia per hoc
timet quod bonum proprium diminui sic
est peccatum mortale et speciale invidie / aut
provenit ex certa malicia puta cum propter
depravacionem affectus ad non amat
bonum in se ipso vel eo inde patet in
aliquo et sic ipse est peccatum in spiritum sanctum //

De obstinacione et finali impenitencia
sciendum est quod licet ante finalem im-
penitenciam obstinacio sit permanencia
voluntatis in peccato et finalis impenitencia
sit eciam implicat peccatorem permanere et
ista duo non sunt peccata specialia et
circumstancia cuiuslibet peccati aut sunt
grave et obstinacio implicat voluntatem
deliberatam permanendi in peccato et
finalis impenitencia implicat voluntatem
non penitendi que duo scilicet dicunt contra
finalis impenitencia . v. peccati sunt contra
quia implicat propositum non penitendi
de malo commisso et peccat peccati
emendam Obstinacio vero contra sanctificium
ut peccat peccata tamen et illa
duo proprie dicuntur peccata in spiritum sanctum // Ex
premissis igitur patet diligenter considerandum quod
licet confitendum sit de transgressione
huius tercii precepti et in quibus eius
intentum Et sic patet tria precepta prima
que ordinat hominem ad ipsum deum

Quartum

Quartum (deuote uota) preceptum est Honora patrem
et matrem In isto precepto et in
aliis implicatur omnis actus
beneficencie proximo impendendus
sive ex debito naturali obligacionis
sic honor qui debetur patri naturali Sive
ex debito caritatis sic alii actus pietatis
qui ex caritate ipsi proximo impenduntur
implicantur eciam in hoc precepto omnis
actus virtutum qui vel caritate vel
ex pietate seu eciam ex humilitate fiunt
ita prout dicendi ut videbitur
in processu Circa hoc preceptum habet
triplicem exposicionem et in hoc quod pater
et mater triplicatur accipiuntur Primo tenere
patrem naturalem pater est principium generacionis
naturalis 2o pater spiritualis pater est principium
generacionis spiritualis 3o pater eternalis
vel ipse deus qui est principium creacionis
spiritualis et naturalibus istorum triplicem
honorem deferre debemus Primum parentibus
primo ipsis reverenciam exhibere
ut nec verbo nec facto umquam eis ali-
quam iniuriam inferendo Ad hoc horta-
tur Eccl vii Honora patrem tuum
et gemitus matris tue ne oblivi-
scaris Memento quia nisi per eos
non fuisses (et tribue illi quomodo et illi) Iuxta verbo Ieronimi
in potissima prima (qua) parentes
honorare debemus quia recepimus ab
ipsis personas nobilissimas que est
esse et prima et fundamentum
omnium aliarum perfeccionum Circa de
processu quod filii parentibus non possunt red-
dere equivalens quia tam dona no-
bilissima ab ipsis receperunt tamen
nullum sufficientem responsionem pos-
sunt facere nutrimentum et doctrinam
Item racione esse naturalis quod tra-
dimus apparentibus ipsis tenemur
similiter et convenientibus sive verbo modo
primo ex tota virtute cordis ut si
debiles sunt ipsos corporaliter por-
temus et eis ministrare conveniamus
quod tamen est contra illos qui parentibus
manus violentas iniciunt vel
ipsis necessitatem victus subtra-
hunt 2o ex tota virtute cordis
ipsos diligamus quod est contra illos
qui morte parentibus optant ut
ipsorum hereditatem preparant Sunt
sine reprehensione et in motum
voluntatis vertamus 3o ex tota virtu-
te cordis ut nec duris verbis asperis
verbis umquam cum ipsis contendamus
sed blandis verbis eis respondeamus
Et ipsorum reprehensiones pacienter
et humiliter sustineamus Et modo
est contra illos qui parentibus maledi-
cunt et quibus divinam maledictionem
incurrunt Exodi xxi Qui male

No q mlta de gre hmli exntes/ adeo postea
i honorib sublimati/ sprnut pntes r eos qtepnt
ventur de eis r eos abnegant/ q e qerom
mt ig. videte ne qtepnatis vnu ex hijs pusillis r ics
ille sctus iozeph cu i egipto fuisset valde exul
tatus qr pmus post regem/ no e vitus qtez r ctm
yacob prem suu exire vs i tra yessen/ et cora
rege prem suu r fres pastores ee dixit Gn. xlvi.

dixit prem vl mrem morte moret Dedo
ipos honorare demu ipis si ind
gnent vite ncia mistrando r
p9 hanc vitam eorz aias missis
et eleosinis de purgatoris liberan
do Et adhc tenem rm domin q
ab ipis recepimus iuale vz vitme
tum Inquis ex filij no pnt pn
tibus redde equivalentes quia
pentes mutruerunt filios de
sua carne r sba ppa filij aut
nutriunt pntes de sba aliena
Et ios filij qui in ncte pntibz no
subueniut mor r petat sic r illi
qui eos iniuris molestant q
pz p glo Exodi xx que dt sic
pcipit Ite filij honorz pntes
officias pietatis ipis vz in eorz ne
cessatibus subueniendo r ipis bn
ficentiam exhibendo // Ito deq ho
rare prem r mrem ipis i hijs
que ad bonu qs r ad salutem p
tinz obediendo Et adhc tenet
filius rone tri domi q a pre
recipit salutare bz informatoz
r doctrinaz/ Adhc nos etia xpc
pro xo in divo qui suis pntibz
subditus fuit ut pz Luc ij Vnde
qt istud pceptum fiat filij q
suorz pntum pcepta negligunt
r qtempnunt Etios mor r peccantes
nam due blasmos incurrit// Et
pz exhc Nam tplia hasta due
blasmos cur filioz pforat qui
suos pntes ptbant vl eorz i
digentias no subleuat aut ma
dat eorz ptinacat retaliatives//
Pma e vel tpalis subsistens na
diuo indice digne tribueti inst
infortunia veriz eueniut q suis
pntibz qt dlm pceptum i suis
indigenciis no succurrunt// r a
abreviatos vite tpalis r pdicos
fame/ Nam sic pmin pntes ho
norantem e vite longevitas
Ita ass' qrio ipos dehonorantem
e vite bruitas/ qui plurimi i pnise
r subitanee moriunt pos subitos
defecerunt pierunt pp indignitate
sua// Tleo .n. rm vira attentur
infames r a testio sendo r omn
actu legittio repelluntur Vnde
rm Canones r legittias sancios
nos pntibus ingti atestato r do
nacone sibi fta pcludunt r suc
cessione hereditaria pnat// 3a e
qdempnatos aie Vnde glo sup io
Exodi xxo Qui maledixit pri
vl mri morte moret rsta etne dap
nacoms n mrz si tleos reputent
indigni vita etna hat vita et
miseria que eis dius iudice re
pentine penali subtrahunt/ tu duo
peccatoribus qcedit vita ad pnam/
Exhc rona pt recolligi quty
sit reatus hmq transgressionis pcepti
quia q ipm peccantes dormiunt
ab hijs pcta detestacone asma
pietas ipius dm qua dtactis
peccatoribus dt nolo morte peccor r sf
deasse dant pp repentina morte
qua plectunt pdinam suam de
apotit Nolo vita petois hc si p
cepti transgredient/ si ut repente
moriat r etnalit qdempnetur
Dedia exposito respicit prem
spiritualem puta sacerdotem r qfesso
rem qui te fonte baptismatis r
generat qui t psacrmeta dm alime
tum ministrat qui te sacis pdicacoibz
instruit r informat Huic prem
tplicat honorare demu pmo ei
humilit obediendo mihi potissime
ad q deme tenet pplebus tuo
puta cui t pcipit celebracionem q rele

Excommicatio est a qualz qmunicatoe/ vl littmo actu
separatio/ vn dicta de excomunicatus ab esu ligni vite
dicente domino/ videte ne forte sumatis de ligno
vite/ Gen. ij. xi. q. iij. c. Audeter. Ibi dr q excom
catus e p illa verba ab esu ligni vite/ hr Ray.
lio ij. c. de sma excomunicacionis

ej exposita

excommunicatio fundamentum sumit trahit ex verbo domini Matthei xviii.
Si peccaverit in te frater tuus, vade corripe eum inter te et
ipsum solum. Si etiam ecclesiam non audierit sit tibi
sicut ethnicus et publicanus. Et apostolus ex verbis capituli ad
Corinthios v. Omnino auditur inter vos fornicatio etc. Et
subdit: Congregatis vobis in eo spiritu cum virtute
domini Iesu tradere sathane in interitum carnis etc. Et
infra: Si is qui frater nominatur fornicator etc., cum
eiusmodi cibum non sumere

Septimum

bres seminandi ex iemmes ex qui
dam etiam sunt excommunicatos et sic
vites. Omnium enim preceptorum transgressio
si materie si fiat ex deliberatione et
contemptu inducat peccatum mortale.
Secundo sunt notanda primum
est ex tali excommunicatione sunt alii
vannos debeat pherre pipam in
excommunicatum a consortio divino et bonorum
eterna felicitate excluditur pipam
etiam omni suffragio et communione omnium
bonorum que fiunt in ecclesia militanti
totaliter privatur pipam etiam aptitate
dei ut sit locum liceat et omnium sanctorum
angelorum defensione eripitur et tamen
in diaboli quam in corpore potestate dyabo
traditur et iam est in quanta tribulatione et dili
gentia ipsos excommunicatos et abesta
pressos debeas evitare ex quo conclusio quod
decorum communione peccatum mortale
incurrit. Secundo autem dixi communione pec
cata quia si per ignorantiam vel
per inadvertenciam seu etiam per coac
tionem absolutam excommunicato communicans
non ligatur quia in hoc casu magis
videtur pati quam agere. Si non per
coactionem conditionatam puta si depr
dampnum temporale comminetur et conclusio
excommunicato communicans secundum non evi
tes quia licet metus culpam atte
nuet non tamen annichilat. Cum pro
nullo metu rei temporalis quis debeat
peccare mortaliter. Quo delinquo quod vinne
ta sunt sacra. Secundum hoc intelligitur
hostiensis de illis qui in contemptu cla
vium communicant vel quod probabiliter cre
dunt claves contempnit et de
declis excommunicatos si celebrat. Tertium
est tamen quanto conatu et diligentia peni
tentia tibi in confessione impositam
debeas adimplere quia negligen
tia et contemptus penitentie inducere

De forma excommunicationis in decreto xvi. q. ii. c. excommunicatis. ... appellacio
est ad apostolicam sedem vere cum in clericum vel uxorem vel matrem vel sororem
vel filiam ipsius invenit manus iniecit violentas
Lecturam. Si in stupro vel adulterio quod committit cum ca
que ipsum ita propria consanguinitatis linea non contingit
ceperit a ieiunio violentas manus iniecit non erit a
sententia illius excommunicationis immunis

Glossa: detestabilior est qui sub nomine fidelium agit opera
infidelium quam apte infideles. Unde in prima persona dicit cum
pro hereticis et paganis sed non pro excommunicatis

obedientia

Item ii ad Thess. iii. Denunciamus vobis fratres in nomine domini nostri
ut subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate etc.
Et subdit: Si quis non obedit verbo nostro per epistolam hunc
notate et non commisceamini cum illo etc.
Aug.: Omnis christianus karissimi qui a sacerdote
excommunicatur sathane traditur. Ex ecclesia est dyabo
lus. Sic in ecclesia Christus et ideo dyabolus traditur qui ab ecclesia
communione removetur.

fac confessionem precedentem non
valet. Unde in hoc casu sic manus
minor quam confessionem iterare ut predictum
probatur de penitentia penitentia Quem sciam.
Unde excaggeratione et inobedien
tia scribitur Deuteronomio xvii. Qui superbierit
nolens obedire sacerdotis imperio
morte moriatur. Est autem sciendum
ex quibus ad prompte obediendum
suis superioribus debemus inducere tres
prerogativas. Primum obedientie prima
est quod obedientia est via certa eterne sa
lutis quia sic per inobedienciam he
sunt occlusi agendum paradisi
ita per obedienciam concitandum aliter
reddit debemus. Unde legitur in figura Genesis xii.
Dixit dominus magnificus ad Abraham: Egredere de terra tua
dixit sunt in regione suam
ex apponit Gregorius. Secundum est quia
obedientia est scala eterne felicitatis.
Cuius figura Jacob vidit scalam Genesis xxviii
cuius summitas celos tangebat
et angeli per eam ascendebant et
descendebant et dominus erat in ipsa.
Scala et communitur obedientia
per hominem in via celesti et in qua
sacerdotum angelica et in terram te
nentia. Divina. Bernardus: Tamen quod dicimus
hunc scale in ipsius est quia per
nectem et eorum vero obedientis mise
ipsam mobili quia dirigit et flectat
hominis desiderium ne umquam
ad momentum a diviuo beneplacito
deflectatur. Huius autem scale ter
cios sunt gradus quatuor ad prudentiam
gratie habentur. Bernardus: vii gradus assig
nat huius scale celestis. Primus est
quia obedire debes libenter sine
retalacione. Ad hoc hortatur nos
Eusebius Cassariensis episcopus in omelia

De forma ex. Cura nobis est non solum quam in
clericos temerarias manus iniecerint. Et ex mac
diarum ex quo se per ecclesiam sententiam publici pro
absolutionis beneficio ad sedem apostolicam sunt mittendi.
Aug.: Unde sit de formidare quarum sit separari
a corpore ... non est membrum eius non
vegetatur spiritu eius

It ij Joh. c. Si quis venit ad vos z hanc doctrinam sz obediencie non affert nolite eum recipere in domum nec aue dixeritis ei z cetera
Species excomunicacionis due sunt vna est que separat a sacramentis ab ingressu ecclesie z a fidelium communione z hec dicitur maior excomunicacio ut anathema dicitur alia est que separat a sacramentis et hec dicitur minor excomunicacio Certum dentur hec xj q iij Engeltrudam Si quis ibi de hoc

prima hec dicitur Certum est quod nobis a sanctis patribus precipitur hec ita accipite ac si sit ab ore domini prolatum // 2o quod est quia deus obediencie hylarem z sine remurmuracione Certum enim inuitus z cum murmuracione obediens cedem pes contra se ipsum portat ut enim vim consignat dominum in Symone cyreneo qui cum angaria z inuitus crucem christi portat // 3o quia deus obediencie perseuerantem z sine interrupcione quia non qui inceperit sed qui in finem perseuerauerit hic saluus erit ut dicit saluator // 4 prerogatiua est quia obediencia est clauis eterne iocunditatis quia sicut inobediencia nobis aditus eterne iocunditatis claudit Ita est quod per obedienciam nobis aperitur // 2o ipsum honorare debes debitum iusticie in tegulis persoluendo ut sis satisfaciens quorum fuit sacrificandum z decimacione presertim de omnibus bonis tuis decimis et decimandum Vt etiam debes confitearis quorum fuit confitendo Si dicas quociens quo tempore satis dati meos ipso teneor confiteri // Dicendum quod de rigore iusticie z iure scripto teneris debes ad minus semel in anno confiteri hoc est in quadragesima z cetera de bona equitate z communi consuetudine cum quilibet pastor sui pecoris vultum debeat cognoscere proprie ut debes confitearis quociens et de clericis instrumentis aliis temporibus precipue cum post quam de debito tuo persoluere tuo plebano semel confitendo poteris pro racionabilibus religiosis presidentem apostolica priuilegiato libere confiteri // Ad dicendum quod postquam subditus professionem semel fecerit ipso curato

satis fecit de debito iusticie z parere statuto ecclesie non videtur quod deinde absoluta teneatur requirere licenciam alteri confitendi z potissime in eo casu vbi priuilegiati actu confessionis exercetur non solum priuilegiis eis concessis sed etiam denolimenter z assensu dyocesani quia priuilegium omnibus eis concessum ab vsus clarum passensium dyocesanum sed applicato z conuicte ad debita in eam quatinus ad predictam in sua dyocesi contentus Dici tamen potest quod licet deinde absoluta non teneatur ad dictam licenciam petendam adhuc tamen teneri videtur ex quadam equitate z decencia Vnde si non precise necessarium vtile est tamen clericum licenciam petere pro duobus Primo quia in petendo licenciam plenum obediencie videtur z sic actus magis meritorius redditur 2o quia per similitatem nota fortassis inobediencie z contempti cohonestatur quia nota fortassis videtur incurrere si non petita licencia alteri presumeret confiteri Vnde quamuis absolute non videtur necessarium in nota dicta tamen est congruum z vtile pro eas predictas // 2o quod est utrum curatus subdito petenti teneatur dare licenciam alteri confitendi maxime postquam statuto ecclesie satisfecit semel in anno confitendo Dicendum quod sic quia ex debito sui officii quilibet curatus tenetur zelare z procurare salutem sui subditi sed constat quod salus cuiuslibet augetur plus hoc quod plures sua peccata confitetur z quod a pluribus peritis prioribus confitetur ad cautelam ac personacionem ac ecclesie omnimodam satisfactionem peccatorum suorum dirigitur ergo curatus clericum licenciam subdito petenti concedere quia si eam negaret euidens esset quod suam salutem non zelaret sed potius in

pediret et via precluderet per quam
posset assequi superioris veniam
de commissis et ubi noverit cautelam
aut conspirationem de committendis. Unde
certum est quod nullus eorum qui salutem
suorum subditorum sincere amplec
titur talem licentiam ullus negaret
sed potius concederet et liberaliter indul
geret. Sciendum tamen quod multi casus
sunt in iure expressi in quibus
requisito curato primo etiam contra ipsius
prohibitionem expressam potest quis licite
alteri confiteri. Primus est si sacerdos sit
insciens et ignarus. Secundus si timet sit peri
culum cuius ut potest si peccatum est
persona que confitetur tunc enim tollitur
erubescentia confitentis et ut plurimum
puritas confessionis impeditur. Quartus est
si persona confitente solicitaret ad peccatum
et maxime si hoc constat ex probabilibus
indiciis. Quintus est si peccatum commissum
directe sit contra personam confitentem vel eius
cognati et potissime si tale peccatum quod
confessio requirat expressionem circumsta
tie illius persone in qua commissum est
utputa de infamia vel detractione
et huiusmodi. Sed quid fiet si existente
pertinacia petitam licentiam neget et
subditum prohibeat ne alteri confiteatur.
Dicendum quod in hoc casu sentiat maio
res doctores communiter scilicet quod subditus
non potest prohiberi quin suam salutem
querat confitendo illi qui auctoritate
apostolica vel etiam episcopi ipsum potest absol
vere. Nec in hoc tenetur ei obedire
quia talis prohibitio est directe contra
caritatem et contra subditi salutem.
Privilegiatus tamen absolvens dicitur in
iure confessus quod se putet proprio sacerdoti
et dicat se esse confessum et absolutum

et sacerdos tenetur eidem credere circa ani
mistale et hoc sufficit sacerdoti pro
sua conscientia quod ex quo penitens asserat
ipsum esse confessum et absolutum
tamen de peccatis sine conscientia ipsius non
posset habere aliam certitudinem nisi
per ipsum mittentem. Unde sic tenetur ei confiten
ti de his tamen que in confessione ei
revelavit. ~~Unde sic tenetur~~ Ita pari
ratione ei credere tenetur si dicat se
confessum et absolutum et ab eo qui
ipsum auctoritate apostolica absolvere po
tuit. Unde dicendum quod tenetur ei credere
et iniuste agit si denegat ei eu
charistiam qui eum prohibet se confessum
tamen quia privat eum nec suo co
... catholicus ... proprie
de eukaristia dum nec qualiter fuit
confessus. Tertium quod etiam enarr
at quando contra est ipse auctoritate apostolica
datur liberam facultatem privilegi
ato ei confessionis absolvendi
et de sola confessione sufficiat.
Tertio quod est utrum confessus privile
giato teneatur eadem suo curato
competenti iterum confiteri. Dicitur quod an
tiquitus fuerunt diverse sive doctorum
quidam dixerunt quod cum prelatus
tenetur cognoscere vultum sui pecoris
quod subditus teneatur ei iterum confessi
onem si petat aliter non posset co
gnoscere suam conscientiam an esset dignus
recipere eukaristiam quam ei tradere
tenetur. Ultra dominus Henricus in glosa super
iibo proprio sacerdoti tamen quia ex
ea declinat a proprio sacerdote et offi
cio superiori potest absolvi ab eo non
teneatur huiusmodi peccatum confiteri proprio
sacerdoti sed ut dicitur non tenetur ei credere
quod sit absolutus nisi ei constiterit
hoc et hoc per litteras superioris vel a...

Iterum

legittios generis videtur quod subdi
to de reputatae de peccatis absolu
tum privilegiato confessio nisi
eadem et confiteatur. Alii dicunt
vero quod nullo tenetur eadem peccata
proprio sacerdoti confiteri. Primus verum est
quod nullus tenetur confiteri peccata que
non habet, sed iste qui absolutus est
a primario episcopi vel a privilegiato
per sedem apostolicam non habet ista peccata,
ergo non tenetur eadem iterum confiteri,
si tamen post modum de qua commisit ...
tenetur confiteri quomodo in mente
in mente fit confessio privilegia
to sufficit quod solum se reputet
suo curato et dicat se confessum
esse vel tali persone privilegiate et
sacerdos tenetur ei credere cum de cer
titudine sacerdos non possit scire
nisi per propriam referentem. Tertium quod
in foro conscientie tenetur sacerdos
credere subdito pro se et contra se. Cum
concordat in questione qua queritur
quomodo sit ordinarius vel patriarche.
In foro ecclesie penitentionali credendum
quibus qui dicit se habere licentiam
a suo iudice si timeat ne men
tiatur. Et hoc contra oppositum determina
tum est. Johannem Parisiensem
qui dicit quod confessi fratribus non plus
tenentur eadem peccata iterum confiteri
quam si ea fuissent confessi suo
proprio sacerdoti. Et similiter contra
que dicit quod eadem peccata tenetur
iterum confiteri sicut dicit oppositum erro
nea et a catholicis membris esse
respuendam et nulla cognitur
... opinione quia sunt supradictas
introducta. Ad illud quod procedit
quod pastor tenetur cognoscere

vultum sui pecoris. Dicendum quod verum est
quod tenetur agnoscere si aliquod peccatum ha
beat adhuc quod possit diiudicare
si ipsum agnoscere debeat ad vi
tandum si debet ipsum informat. Propter hoc quod
dicit se esse confessum privilegiato
cui etiam tenetur credere in foro conscie
ntie ut visum est. Illud autem quod obicitur
probatur non obviat quia hoc intelligitur
de peccatis manifestis vel que plurimis
sunt subditi probabiliter sed suspec
tum de aliquo peccato notorio tunc
enim non tenetur credere subdito de
absolutione facta per superiorem nisi
eam probet legittimo documento.
Decimo autem est de reverentia in hunc
subdito penitus credere debet sive
esse sive quod se sicut inferius est. Quinto
honorare debet patrem spiritualem
ei debitum honorem et reverentiam
exhibendo de quo scribitur Ecclesiastici vii
honorifica sacerdotes et da eis
partem sicut tibi mandatum est. Sed
ve illis qui sacerdotes non hono
rant sed eos detrahunt et infamant
qui rursus crucifigunt filium dei
in semet ipsis ut ait apostolus sua
quotiens vel religiosos vel sacerdoti
detrahis totiens spineam coronam
capiti Christi imprimis quia ipse fit
caput et superior pro ecclesie militantis.
Quotiens autem iniuria ipsis
facis totiens in faciem Christi spuis.
Quotiens ipsos confusos habuis
vel dicto vel facto coram exprobrans
totiens latus Christi lancea transfi
gis. Unde deus omnes volens quam
tum detestetur id peccatum declarat
hoc in pena solida quam in Dathan
et Abyron penultimum dum eos vivos

tia absorbeat pccs q ipis sacb insultaut z ignez alienu ob tulerut // Exquibz pz q sacerdotes sunt abomnibus honorandi ppt 3 Primo rone tue vtilitatis q̄ te pabsolucionez aptas pnificat z psacmeta te mesi gre qfirmat z regnum celors pclaue sue ligne reserat / 2o rone dignitat que tanta e q sum creatorez creant z phumana salute hostia in moze qsecrant / 3o rone ptat q ptraz dei poblacom placat z mani de adulissend ercam q dampnos inmobilitant vtute oblacoms pfte // Tas exponit ht depresi uali vz ipo deo qui te creavit q te ppa ymagine insignivit z te ppa carne z sagne pemit / z hinc preciu tplir honorare deo Primo inspo / 2o in eius filio ihu xpo / 3o in eius mre virgine glosa ac bndta Jpse quidez prez celestem honorare deo tplir Primo de omnibus suis bnficiis tam donis nalibus qua gratuitis deuotas z iugees gras acciones referendo Adq exsequend te movz scptura pphete dict Bndicam dnm omni tpe Vbi eos adhor monet te tota nã Videmus enim q amole statim cantat z sum creatorem lau dant cu in aurora lucs z diei bone ficium de in sensuit Absurdum e q ibi obmutescat creata ronalis vbi deo plaudat z iubilat creatura irronalis Adq eos te monz to tua nã na in corde informauit nã tot membra ut dicunt phi

3 exempla

Aug / Vana gloria est amor ppe excellencie ab ea et nascunt ambicio supbia arro gancia isolencia qtencio qtumelia qtepti psumpcio inobediencia et irreuerencia
Aug. Vbi iamus gloria noli me tangere illi sit gloria tui deo / gloria pri et filio zc
Septimum / Crisostomus / Si humanam laude quis dinam amittis
Aug / Omni de bo ope gliat de vtute viciu fit

quot sunt dies in anno z eciam hic toli in structibi informes ut nq dies retriscat sine laude dina z giurans accione Oportet ipm honorare deo omnis acciones cogitaciones z affecciones tuas in laudez sui z glam insendo Adq hortatur Apostolus collossenses in o dicens Omnia quecuq̄ fa citis in vbo vl in ope in noie dni nri ihu xpi facite / omnia sunt fca z cogitata in eius glam referendo Et eciam tue ac ciones no censent humana s potius celice z dine Et quia telicam forma ipis inpmis qn meis sm honore dm in tendis Econtra deo maximam in iuria inrogat qui in suis actibus intendit ostenta cionem ppam aut placenciam humanam Exemplum de illo qui arborem fructiferam pla tatam in orto alicuius violē ciam subripit z in ppo orto re ponit Certam arbor fructifera e vo tas bona pducens gracia irrogata z fecundata que tot bonos fructus pducit quot bo nas acciones z meritorias elicit quia tunc de orto dei euellimus z in ortum dyaboli transplantamus qn de nris actibus z aliis donis nob diuinitus concessis supbimus z nob ipis ascribimus nl propria recognitacione deo laudes debitas no referimus // 3o ipm honorare deo pomnibus s z sup omnia dili gendo Adq potissime moueri debemus eo q tantum amoris bnfi cus te prevenit ut tu nō esses deinchilo te creavit tu pditus

Crisostomus / vbi enim res agitur gloriosa ibi facilius invenit locum gloriacionis occasio:
Crisostomus. Illi at temptacom vane glorie patiuntur qui tale aliquid faciunt vnde glorientur /
Crisostomus / vana enim res nã quadmodum pomum deficit e ablu facienda ita se bnfacit facilis e ad iactanciam boni opis :

pub. 12. fili prebe cor tuum m[ihi] et oc[u]li tui vias meas custodiant. Greg[orius]: poena mihi de preda mea. Ecc[lesiastic]us: ubi erat si esset ubi diligeret amat. Ecclus: ubi fundit amor oculos mox videt si posset laborem. pub. xvij. omni tempore qui amicus est diligit.

Ceterum

esses te pro salute redemit Et ut blandus esses se ipsum in labore tuum primum primum reprimit Gen xv Ego ero merces tua magna nimis et magna. Ideo Aug[ustinus] te tam multa dilectione preuenit ut omnem ingratitudinem et tepiditatem sui amoris a corde tuo excluderet ut si tempore te pigrius amare, iam non pigeat redamare. 2° ipsum preciosum honorare debes in eius filio vnigenito ihesu christo et hoc implicat quod saltem ipsum semel in anno ad tuum hospicium dulciter inuitando ita quod aliquotiens deuote communicans totiens ipsum ad tuum hospicium inuitas et quicunque saltem semel in anno non communicat, secundum statutum ecclesie peccat accidit vel lapsus mortale peccatum incurrit. 3° quod quicumque videret corpus christi in missa eleuari seu in missa portari te ipsum genibus flexis humiliter et deuote reuerenter adoret ad quod hortatur apostolus philip. ij° In nomine domini omne genu flectatur. 3° ut eius filium videre in sacramento quilibet christianus ad minus semel libenter videat et deuote contemplet quia ex illa visione peccator duplex solacium preuenit. Primum est deceptio conuicto Gen. 26 petro qui statim domini christi post negacionem vidit et punctum fuit. 2m est eterne salutis assecuracio. Gen. 33 In Jacob Item dixit Gen. vidi dominum facie ad faciem et salua facta est anima mea Vbi christus christus nobis suum corpus in sacramento reliquit ut se ipsum nobis tamquam pro pignore et arra eterne salutis obligaret. 4° ipsum honorare debes

in eius matre benedicta virgine gloriosa quia multo honorare debemus ex plicacione Prima quia in ista matre est totum corpus quod est ad eternam salutem pertinens inuocacio. ante quod apte significatur est Ecc[lesiastic]i. 1ij° Vbi salomon matri sue dixit Pete mater quoniam nec enim phas est nichil ut auertam faciem meam a te. 2° a te quod in ista matre est diligendi sinceritas secundum naturam. necessitate naturalis affectus inclinatur ad dilectionem filii sic ista virgo ex dictatus benignitate inclinatur ad dilectionem tui Vnde ergo pt dicitur ij° 4° Dic michi vnum amat filium. ita et Vbi christus in morte virginem recommendasse dicitur ut omnibus matrem propriam diligenti in fine mortis articulo se matrem piam et propiciam exhiberet Item abinitio demonum protegendo ut ita per suo pietatis premium omnibus matrem vocat possit dici idem Jo xix Ecce mater tua. 3° quod in ipsa est comparacendi fidelitas Vnde pulchre figuratum est iij° Regum Vbi mater illa pia cuius filius erat viuus dixit ad regem Date illi infantem viuum et non occidatur Adque rex ait Date huic infantem viuum hec est enim mater sua Et potest esse verbum christi videntis matrem pro peccatoribus interpellanti ut dicat ad angelos Date huic in finem vel peccatorem matri que mirum pietate pro sua vita et sua salute petit et non diuidat per mortis solucionem Vbi corpus datur hominibus bona temporalia parentibus carnalibus et anima demonibus Rogemus ergo virginem gloriosam ut in morte mortis articulo se pro nobis piam matrem ostendat

Ex. li. iii. titulo i. Homicidium est hominis occisio ab homine facta. Si enim a bove vel a bestia vel a ligno vel [illegible] non dicitur homicidium, et dicit homicidium ab homine et cedo, dis. ... [illegible] ... videretur licite reum occidere ... Ro. xiii. Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit, et postea sequitur: non enim sine causa gladium portat, Dei enim minister est vindex in iram ei qui male agit ... [illegible] ad Thes. ii. obsecramus ... [illegible] ... Subditi estote omni humane creature ...

nos ab hoste maligno defendendo et ad gaudia celestia perducendo quod prin[cipaliter] ... Amen.

Exo. xx. Deutro. v. c.

Quintum preceptum est non occides. In quo expliciter prohibetur homicidium. Sed impliciter prohibet omne nocumentum proximi. Sive illud nocumentum consistat in interiori deceptione cordis ut ira et invidia, sive oppressione oris ut detractio et contumelia, sive in perpetratione operis ut percussio vel depilatio. Dicendum autem quod homicidium corporale aliquando est spirituale. Corporale dicitur illud quo homo corporaliter occiditur et hoc committitur dupliciter manu vel lingua. Spirituale est quo quis spiritualiter et metaphorice occiditur. Et tamen hoc est tempore opposito huius precepti. Prima respicit homicidium corporale quod completur manu vel facto. Et hoc homicidium committitur multis modis. Primo ministerio iustitia dictante ut cum iudex reum condempnat vel minister iustitie dampnatum occidit et tale homicidium non potest esse peccatum, immo potest esse meritorium si fiat amore iustitie et propter conservationem boni communis et rei publice. Potest autem esse peccatum. Si iudex reum dampnaret livore vindicte vel si minister hoc exequitur non demandato iudicis sed ex sola libidine et delectatione effundendi humanum sanguinem vel pro aliquo quod sibi ... exequitur se sperans. Simile est utique quia secundum Augustinum iudex qui iniuste peccat mortaliter si reum occidat non similiter condempnando et hoc probat .xxiii. q. v. ... vel eciam ... Miles et minister ... quia ... quia subtiliter ... vicia se[...]

[illegible] ... liceat uxorem adulteram occidere ... [illegible] ... c. Si ... za ... homicidium committere ... vivos ... pro iudicio ... non peccat occidendo ... [illegible] ... non liceret ... [illegible] ... [illegible] ... de adulteriis ... non punit ff. de adulteriis

[illegible] liceat privato persone occidere malefactorem ... [illegible] ... q. ... [illegible] ... et ... [illegible] ... publica auctoritate non ... privato ... [illegible] ... decimat pena occisionis vel mutilationis ... [illegible] ... sic procedi iniustum debent a talibus abstinere. Utrum liceat occidere furem ... [illegible] ... non potest deprehendi ... et non ad occidendum venit ... alias potest deprehendi ... [illegible] ... occidere nisi se telo defenderit, quia tunc plus [illegible] ... merebantur esse virtuosos dum sub clamide virtutis et iustitie talia homicidia que sunt peccata mortalia committant. Et hoc probat dominus Boni- super Lucam ... Tamen eo illa que in magnam celsitudinem perfectionis ostendere nititur. Debet actus virtutum suarum inspiciens redigere hec et omnes circumstantias et intentiones actuum subtili mentis consideratione discutere vere aliquid impurum in ipso actu et intentione actuum subtili mentis virtutum valeat latitare quia multotiens ad actus virtuosos constat quasi se subtiliter discutiat latere vicium ... reperit. Secundo idem dicit ... via que videtur homini recta novissima autem eius ducunt ad mortem et ideo necessaria est tanta prudentia quia quamquam in prelato ut suos actus prospiciat ... s[...] et debita suis intentionibus si peccatum mortale voluit evitare. Secundo fit necessitate instigante. Sed tunc distinguendum est. Quia aut illa necessitas est evitabilis puta cum quis potest evadere hostem insequentem se et tunc reus est homicidii et tamquam pro mortali peccato debet agere penitentiam. Aut est necessitas inevitabilis puta si quis occidat insequentem se non ex odio, fomite sed ex dolore quia aliter non potuit periculum occisionis evadere et sic non peccat. Nec astringitur ad penitentiam nisi ad cautelam propter ambiguum duplicatam. Et habetur de glosa ... xxxiii. q. v. ... Sed iterum est [Scrutator?] potest tamen ne illum occidit motus indignationis vel iracundia vel libidine vindicte et non ex sola necessitate [illegible] ... quia contingit ... occidit ... [illegible] ... ad Thes. ... [illegible] ... q. ... [illegible] ... quia plus debet diligere et magis ... ita agit ... [illegible] ... quam iniuriam infert ei qui est minus dignus ... [illegible] ... magis est in iustitia agit ... ex quo tenet ... [illegible] ... Qui ... [illegible] ... quod in dubitant se ... [illegible] ... vel ... non sit ... [illegible] ... moris sequi quia propter mortem subiit pro nobis.

[illegible] opposito

fiat ... [illegible] ... ecclesia ... legem ... [illegible] ... occidere ... [illegible] ... nocturnum ... [illegible]

[illegible] occidere ... homicidium ... peccatum mortale est ... ut talem ... et ... quod ... in casu ... licitate ... ad ... ut ... in casibus ... mors ... Antum

Et si clericus ... de raptore ... ut ... uidua ... et uidet ... ut ... de illo ... clerico est ... dolo ... clericus ... homicidium ... raptore ... ut ... puniat ... impetit ... in ... pena ... ut ... 23. q. v. de occidendis

defendendi se iuniorem aut pe
nitentiam semper ... age xq. suo
pondo ... sed ex tyrannia venit
... et in hoc concordant Gaufr(e)
dus et Hostiensis contra ... in tra(n)a
porta ... sic ... defendendi
ti quod si pro conseruatione persone propel
leat in ... inevitabili malum
occidere ne aliquo occidat ... in
[illegible] ... pro conseruatione
rerum temporalium ... pro
fenda ... rebus ... si fo
te ... obligatione ... domani
... puta si ad iret
in deserto ... hom
... panem ... uidet ...
... puta ... si sit et
... sit ... hic
sit tamen ... ibi distinguo quia aut
dabat operam rei licite aut illicite.
Si illicite puta si proiciebat ca
lumniam uel lapidem sine ... ludo
sine proprio ... in loco ubi
... esse transitus hominum re
est homicidio ut patet xv q. i.
... inregularis efficitur ut
patet ... Innocentius ... Si
uo dabat operam rei licite puta
si ... tardeo ali
que interficiat uel occidat non im
putatur ei. Vel si ... arborem
... et arbor cadens fortuitu ...
quod occidat non est culpabilis quia
... si fiat in priuato loco. Si
aut fiat in loco publico et non ad
hibeat plenam diligentiam si
... et alte clamando ut
... caueat ... imputabitur ut patet
de ... Et duobus capitulis
subsequentibus. Secundo hic sit volunte
in pollente puta si quis ...

uel lucro vindicte aliquem occidat et
tunc sine omni distinctione dico
quod talis homicida voluntarium et de
morte peccatum enorme ut patet ...
Si quis voluntate ... sequatur
... quod apud ... Hostiensis homi
cidio voluntario ... si hoc
fiat ... occidit
uidet ... pro ... depenatus
... et si hoc fiat ... uia
defensione ut visum est. Tertio si
laycus aliquem interficiat in bello
iusto hoc ei non reputatur ut patet
... culpatur. Quarto cum
... homicidium corporale
... et hoc committitur
tribus modis. Primo de precepto et
... occidit ... precipiens ...
... et consilio. Quarto sit ... pu
ta ... alii ... ut rogat
... homicidium ... de ... sicut ... uo
luntatem ... homicidio
Et talis in Innocentius ... et ... hoc
hoc irregularitatem incurrit ... et
... homicida efficitur ... ducto
... si homicidium ... et ille
sit homicida irregularis ...
... sequitur homicidium
ut patet ... Innocentius ... sup(er) c.
... puta si suasit
alicui ... quod
hostes uel quod vadat ad capiendum
... actio non ... in
morte hominum ... si ... ibi ad
occidatur ... homicidium irre
gularis efficitur. Et Innocentius ... ibidem
ut ... dicitur ... solum
qui ... occidunt homines
homicide sunt ... consilio
... homo occidit ...
... ille ... dat ... consilium
... occidat uel ... per ... tempo
... homicidium ... leuit. 19.
... ad morte ... et

Si ... expedito

De ... vidua ... de ...

... sicut ... de morte ...

de homicidio c. si p[er]sbiteri / q[uo]d de fure nocturno
siue c[u]lpa dur[ante] n[o]n ... q[ui]a potuit ... sale
... q[uod] ad furandu[m] n[on] occidendu[m] venisse ideo
n[on] debet occidi // ibid[em] c. si ad ... homicida est qui
dat ut fiat sterilitas sortilegia vel venena ...
ibid. c. presbiterum a sacerdoto depo[n]itur ... ea disti
si ... excessu[s] et mors ... sequatur // ibidem
c. Suscepimus / ... opa illicita ...
homicidium reputatur est / ... Preceptum

sit in facto. Vis[us] itum ... suadere
... consilium revocare primo quod plus
est quam illi demittet decas mor
te tractatur e[st] q[uod] ... teneat Vis[us]
probabiliter credat q[uod] p[ost]q[uam] revocatum ...
filii illorum dedit consilium revocare
proposito occidendi ut dicit Innocentius
eciam ibidem / Inco aut[em] q[ui] man
dasset sibi homicidium ipse videtur suf
ficere q[uod] t[ame]n ... mandatarius ul si pa
tem ... ul ... in eo ...
... sciente eo cum mandatarium
fuerat de occidendo ar. aff. de ead.
d. l. o. ... dicit quia qui
mandato altius ul palam ...
... si homicidium videtur q[uod] ...
mandato ul quia ... debet
ab homicidio cessare / Sed ubi non
sit homicidium p[ro] alio ... ipse ille qui
consuluit ... contrarium suadere et
eciam illi demittere ut visum est
Cante t[ame]n ... si aut[em] ...
quia revocat consilium et procedat in
actum homicidii eciam postquam iam pe
nituerat reus est homicidii et cum
... irregularis efficiatur // Et ad istud
... homicidium discernendum quidam
... tradunt ... hic
... Alii hic secuta quia Iudei
... primo consilio machinates
in morte Christi ipsum ... crucifixe
runt hic ... non hic im
plevit hic secuta // Tertio hic sit sola
defensione sine animo defendendi
... qui perpetrat homicidium ...
... qui vadunt ad ... faciendum
aliquid ... scient[es] associans non
tamen ipsos ... ad perpetrandum
homicidium ... hic aliqua ...
... non ipse tenentur primo tu
... ipse consentire non

sunt ... Vis ... et demittet deinde ...
... si aut ... associans ... ut si for
te ille ... defenderet ... ipsum de
fendens ... parte associatus aliquem
occidit ... Hostiensis q[uod] ...
est homicida ... Dicit dignum ...
... ad ordines ... promoveri debet
istud intellige q[uod] de defensione
sola ... homicidium / Sed utrum
teneatur quis liberare proximum suum
a morte ul defendere cum posset videtur
quibusdam magnis q[uod] ... hic
... Dicunt dignum ... ille at
qui potuit hominem liberare a mor
te et non liberavit ipsum occidit Ambrosius
de c. q. in ... tu ... suo
non repellit iniuriam cum possit
... ipse in vicio est quia ille qui
... dicit qui desinit obviare ... manifesto
... indubitanter consentit / Sed hic
quidam intelligunt de iudice
qui ex officio tenetur iniurias repel
lere // Alii aut[em] dicunt q[uod] hic de omnibus
generaliter intelligendum est et hoc
videtur approbare Hostiensis ...
est ... qui potest alium defendere
ne ... et non defendit ...
... est // Et hic videtur ... rationabiliter
dici quia quilibet ex debito ...
tenetur repellere iniuriam a proximo
suo si potest ut visum est ... Augustini Ambrosii / ista in ...
... evidens ... naturalis
... animalibus ut apparet de
delphino ... plinius in de
animalibus / Item in quibus hic tenetur
se ... liberatione alterius mortis
periculo exponere / Sed ... ad hoc
... qui ... tenetur
iniurias repellere ex officio / Sed at

aut ... hic ... alii ... litteras ... dicunt ...

In sexto de homicidio c. ... prelatus ul clericus
... qui de laicis ... maleficio ... querela
... iudicem deponentes / petunt emenda
sibi fieri et ... ne ... de ...
simulatione ... ad vindictam ...
pena sanguinis non ... imputetur
... sanguinis revocari si ... morte ...
iustitia exigente / ... prelatus clericus
... quia ... ad ... sanguinis
... de suis maleficiis ... qui
... tradendi causam
... hic ... dependendi ...

ocām te 2 pietate hic facias opus
pfectionis 2 sup erogationis sicut
ut pz p bm Erhard qui se ipsum
in captiuitatem regi tradidit ut fi
lium viduie libaret Cui pro tanto
pietatis actu deus hanc gratiam re
pendit quod reddita est omni capti
uitate danorum detentorum in hore
2 opibus adpriam e remissio
Sciendum tamen quod adistam defensi
onem alius tenetur psona publica
2 alia priuata Nam psona publica
tenetur hic defendere ptatiue 2 in casu
dummodo non spet quod tales libare possit
De psonis non facitur dicunt magi
doctores quod si credunt si solo verbo
put hominem libare amorte i
iusta quod tenentur impedire verbo ymo
etiam tenens quod iusto hic teneantur si
hic put efficere sine periculo psonali
Aliquin psona priuata non credo
quod teneatur se exponere periculo in
illo casu si qui facit hic esset per
fectionis 2 consilii 2 opus sup ero
gationis ut visum e Etiam ex
posito respicit homicidium spuale
quo quis in ptate dicitur homicida
Et spuale committitur in quor modis primo
quidem committitur in corde per in
odiendo vel in inuidendo de quo
Johannes in 1o Omnis qui odit
fratrem suum homicida e Et scitis
quoniam omnis homicida vita non habet
in se manentem glo quinde 2 si
vincis in tetos pfide vine tunc
in ppetuum tu cum Cayn dampnabitur
Et istud homicidium tanto e grauius
homicidio corpali quanto anima que
pinuidia occidit e pstantior
corpore Et etiam 2o pz ex hic quia
de homicidio corpali homo occidit alium
p inuidiam hominum grandius e occi
dere se ipsum quam alium tanto detes
stabilius e homicidium spuale cor
Et isto modo tam pri quam inclitos
Judeorum xpm crucifigenem fuere sunt
homicide odientes dominum ihesum Et
sic hodierni Judei sunt hic modo ho
micide de quibus scribitur Sap 2o
Thezaurizauerunt malum insipi
entes 2 maligni oderunt Sapiam
2 rei facti sunt in cogitationibus
suis Et quia 2m Aug xv de Ci
Dei Inuidia e dolor felicitatis
aliene non considerandum e quod do
lor qui capit de pspitate aliena
aut subito insilit 2c vocatur passio
2 e venialem peccatum et dum manet
2 tunc ad dolet de pspitate tpali 2c
e peccatum mortale 2 vicium capitale
quod vocatur Inuidia Aut dolet de
pspitate spuali 2c adhuc distin
guit 2m glo Prima ad ipse
dolet quod non e factus meliori pro
sua insufficientia 2 talis dolor bonus
e quia cat in homine displicen
tiam 2 contemptum sui Aut dolet
de excellencia alterius 2c e peccatum
in spiritum sanctum ut pz ex sup dictis 2
reducitur ad inuidiam fraterne gratie
Sepo committitur in volumentem ferendum
spualem 2 bone voluntatis
suffocando vel eam in spiritu quo
ticius ante dominum concepti opi
dimittis in spiritum per negligencia
2 contemptum extinguis totiens fe
cisti dominum manum dilectionem
te plantatam iugulas 2 primis
quia tanto e scelerius quanto fetus
diuinus e nobilior pstatior 2 ythilior.
Secundum Hugonem q dicit ipsi in imagine dei di
aliquid conuitatur voluntatis bonum et sub 2 clarus
fac largitur Si ipse obiecit cuius fecit non deponat
tunc ipsum vinit primam agat sic intelligere :

2 corpora

Detractio

quia lucrans // 2o committitur in bo
nore proximo detrahendo quia re
rum detrahit in contra gloria illius
qui audit detractionem credit quod iniquus
prius vivebat pro bona famam
Et hanc detractionem diffinit Ans
helmus sic dicit Detractio est innocen
tium gestorum aliquando cum intentione de
nigrandi aliquo quod ipse minus amari vel
appretiari possit. Unde notandum quod ta
liter contingit adhuc quod detractio sit mor
tale peccatum Primo est quod quis loquitur falsum
vel saltem dubitat aliquid de eo
an sit verum Et hoc innuit Ans
helmus cum dicit aliquando 2m est quod hoc
loquatur animo deliberato 2io dicit ca
intentione 3m tamen nocendi vel in
corpore vel in causa seu etiam in fama
ut dicit Unde ille minus amari vel
appretiari possit 2o Superbia patet est
mortale peccatum Et etiam bene homicida
dicitur quia grauius est homicidio corporali
quia ibi solum corpus unum occiditur
hic autem sit plures anime perimuntur
una ipsius detractoris alia ipsius
cui detrahitur 3a ipsorum audientium
Unde hec homicidium est periculosum
quia est contagiosum serpit enim
sermo malus et inficit et lacerat et
inficiat omnes in quos vergere
detractionis infundit // Tertio peccatum
est summe formidabile patet tamen primo
quia est contagiosum et infectivum
aliorum ut visum est // 2o quia inter
omnia alia istud magis difficile
videtur expiari Et hoc patet per hoc quod
2m beatum Augustinum Non dimittitur
peccatum nisi restituatur ablatum
Cum igitur per detractionem absconde
proximo famam suam que inter bona

corporalia est nobilissimum quod tamen
impossibile et summe difficile videtur
ut eo ipso restituere cum tamen face
re possit in quot ergo dubus homi
nis tue detractionis sit diffu
sum quare 2o 3o quia istud peccatum
inter omnia alia peccata magis in
humaniter committi Et hoc patet per Ans
helmum in quodam libello quem
fecit de detractione sic dicente Crudeli
cius proximo detrahis tociens mor
sum suis carnibus dentibus
infigis Unde istud vicium patet sui de
testabilitas assimilatur luperapaci
sime que nihil ab aliis animalibus
dedignatur quia nullius dentibus aut vene
natoribus sue sperei sed alterius con
sumptio non comedit nisi 2o vel 3o
de lupa aut leo quia perfame in
iuria comedit lupinum Sed iste
ipse detractor adhuc pravitate lu
pe superat Fama quociens homo
mortuo detrahis et ipsius famam
diminuis tociens morsu de
tencionis suas carnes putridas
dentibus tuis inhumaniter lace
ras et consumis // 4o committitur in ope
victu necessario in mittente extra plo pampi
subtrahendo Nam qui victum ne
cessarium extra plo pampi mittente
subtrahit spirituale homicidium
committit ut dicit Ambrosius Pasce
fame morientes si non pavisti
occidisti // Et circa huius quod patet
utrum electio cadat sub precepto
Ad cuius evidenciam in ordine sit
per ordine declaranda Nam primo
videndum est cum duo electi homi
sit in precepto vel in consilio // 2o
videndum est quare danda sit

quidam sit ipa ele^ia 2o vided
e quibus pabus sit danda 3o
declabit^r que sit illa que dig
homez movere dz ad elemosina
ca hylaritate z pmptitudine exa
gandam ¶ pm e sciend q dare
elemosinam in ncca^te ar^lo cadit
sub pcepto q pz ph^c quia obmit
tens etna^r pmet^r ut pz ch^t x
xv Esuriui z no dedistis michi
bibe mandncare z sing^e ro e q
cu dilco proximi sit in pcepto
ncce e omia illa cade sub p
cepto sine quib dilco proximi
no 9stuat^r Ad dilectom proximi
requirit^r ut no solum velimus ei
bonum s etia opemur z m^d Jo in^a
Non diligamus lingwa ul vo
s ope z vitate Ad hc aut q^d
velimus bo^m alii requirit^r q ei
ncca^ti subueniamus sm^o d^t Jo
in^o Qui viderit frem sum nccitatez
hre z clauserit viscra sua ab eo
quo caritas dei manet in eo go
elemosinar largico e in pre
cepto Et quia pcepta dant^r
de actibus virtutum ncce e q
hic mo dcum elemosine cadat
in pcepto Et quia pcepta dat^r
de actibus vtutum z m q actus
e dencat^te virtutis puta z m dta
mc recte ronis Et z m hc est
aliquid 9siderand ex pte dantis
z aliquid ex pte recipient Ex
pte quidem dantis requirit^r
q id q dat^r in elemosina sit
supfluum no solum r^o ipius s
etiam r^o aliorum quorum c^r in cub
z p9 ea de residua ncca^te aliorum
puideat Ex pte aut recipiet

requirit^r q nccitatez heat alioquin
no esst ro pietatis ei dare In
sebitur Causa Lexxxv C. Huius
pamptibus danda e elemosina
qui suis manibus laborare no
pnt Nam qui laborare pnt si se
in uniuscrit elemosine Imperatoris
redigit^r in sinuituntez ut C dema
ducantibus validis l^r Et quod
glosa supra ait d^t Justinus sacerdos
si in iuste petentes correxcit quia
si eis dederis Non aut omis nccci
tas obligat ad pceptum s solum
illa sine qua quis sustentari no
pt Et ro relinquit^r q dare etiam
de supfluo e in pcepto r^o ei q
e posita in 9oma ncca^te Et sic i
telligit^r verbum Ambrosii Pasce
fame morientez z s Dicat nccitatez
9oma dare elemosina de 9silio e
sit de pnolib bono meliori dant^r
9silia Vn d^t Basilius Cur tu
habundas ille vero mendicat nisi
tu bona dispensacionis merita 9se
quaris Ille no panis multis decto
ret^r famelia panis e que tu
tenes tunica qua tu in eta 9s
nas discalceati calci^s qui aput
te marcessat quibus tot iniurias
q dare vales Et sic d^t Ambrosius
d. Lxxxv C Dic hystoria Dicendu
m q no e simp^r 9spetanda 9o
ma nccitas quia tunc no possi
umus via fame 9sumpta Et tunc
intelligendus e casus 9ome nccita^ts
cum appz signa probabilia futu
ncca^ts 9ome ut cu ad uides aliquos
impotentes ul pigros ad sub
ueniend z vid pampez vite ncca^ts
indige no cum 9ocuit^s pcepto
te^r d^r subuenire // ¶ z m e sci

q' ut dicitur elemosina tria sunt consideranda Primo quod fiat de propria et licite acquisitis non aut alieno Prov. iii. Honora dominum de tua substantia et cetera. Alias perditur tota fructus qui est primo elemosina. Primo est quia animam aptius mundat quod facere non potest elemosina de furto et usura acquisita. Nam sicut aqua turbida vestes lotas non depurat sed maculat ita elemosina de illicite acquisita animam non aptius mundat sed contaminat. Secundo quia ira domini ultimo placatur quod non facit elemosina sed potius offendit cui sunt de iusticia reddi debent et deum offendit. Ecclesiastici Qui offert sacrificium de substantia pauperis sicut qui victimat filium in conspectu genitoris. Tertio est quia animam divina contemplatione irradiat. Thobie iiii elemosina a morte liberat et ipsa est que purgat non permittit animam ire ad tenebras sed eas ad fontem vite lumen eternum perducit. Secundo scilicet quod elemosina fiat recto ordine et debita modo. Rectus aut ordo in hoc attendit quod homo prius exerceat pietatem ad proximos propinquos ad alios. Et enim prius ordo esset quod hoc neglecta indigencia proximi vel minus exte rius subveniret in hoc enim non exercet pietatem sed potius crudelitatem. Ita est ultimo elemosina danda est elemosina quia quis facit alteri salute propria neglecta. Iohannes decimo Et ceteris etc. Miserere anime tue placens deo. Debitus aut modus in hoc attenditur sicut quod elemosina dari leto vultu. Unde laetus vultus prompta manu quia letus vultus elemosinam in dina acceptione signat. Tamen hylarem datorem diligit deus dulce donum ipsum dulcorat dona dant verba et obs irregaima dona pauperis. In quo ut videtur cessatio qui de defensione veritatis cessat aut vel fidei minuat et hortat et violentos laicorum sceleratos et eos pro eis sicut hortados eos non ut cessent aut vel ut volunt ipsos violentos hereticos vel paganos sed ut eorum fides et proximi libertet et defendant et etiam ab infidelibus occupata redigat ad cultum fidei ratione et sic licet sunt certa cottidie cruciatos magis et sic illi humani vel cessatum non est prelato vel ecclesie quia talis primo pertinet ut se opponat contra illos

opem elemosinam amicabant. Quarto quia ipsa mansio elemosinam multiplicat. Ysaie Ecclesiastici Tamen cito dat bis dat. Tertio in modo dandi elemosinam considerandum est recta intentio ut non det pro humana laude sed pro divina gloria honore nam nimis esset insipiens qui precedens eterne retributionis in sui vitalibus contristorie laudis. Quarto est considerandum quibus pauperibus est danda. Pro quo sciendum quod circa datorem elemosine modus et discretio servanda sunt. Circa eos qui petunt elemosinam alii petunt ex debito ut predicatores prelati quibus debetur et si non ex debito stricti iuris saltem ex debito caritatis et nullo est quantitatum ut recipiat sustentationem ab his quibus predicat vel quibus sacramenta ministrat ut evidenter docet Augustinus in libro de opere monachorum Si evangeliste in quibus sunt vel ministri altaris fateor plane habent potestatem vivendi de sumptibus fidelium habere ut qui sacri non arogant sed qui plane ex debito vendicant potestatem. Alii petunt elemosinam ex gratia in sui propria corporis sustentatione. In primo tamen distinguendum quia aut sunt noti aut sunt non. Si noti et constat eos esse missos vel institutos ad predicandum libenter est elemosina potius aliis exhibenda cum eis semper non ex gratia sed qui ex debito officii tenentur. Et unde dicit Apostolus Si nos seminavimus vobis spiritualia non est magnum si vestra temporalia metamus. Si non sunt ignoti et dubitatur an tale officium sit eis commissum primo debet examinari an ita sit. Primo quia recipiant in... posse cum sibi datur credens eos non est pastor ... et esse missos de ponendo ... et monet animas ... obediam ... et zelum fidei ... et quod velit ... prelati ... posset ... pauperes ... ad proficiendum suas ... absoluta ... necessarium et mutuum sua ... defendendum ... ipsum ... eis ... pauperes ... fortitudo que in bello tuetur a barbaris patriam

illius non qui petunt simpliciter pro
sustentatione corporis licet distinguere
cum tamen aut potes sufficere
omnibus aut non. In primo casu
debes distincte dare omnibus indige-
ntibus nisi forte tu quos consentiente
praetermittes et iustitia negligetur. In-
telligitur enim casu dicit Augustinus: volumus
panem esurienti tollere si de cibo
iustitiae securus negligat quam
esurienti panem frangat ut iniuste
seductus vivat/ et ponatur in-
fra q. v. Non omnis. Ideo hic debemus
intelligere de his qui non esuriunt
ad mortem. Tunc enim quantum
utcumque iustitiam negligunt pasci
debent ut lxxxvi d. Pasce/ in
hoc enim casu non sic quos omnibus
sufficis indigentibus loquitur Johannes
Crisostomus: Ut escam inquid ab
hac dira curiositate discedere
inter pauperem et pauperem iam
enim concordare vita quidem et respo-
ndere tu tantum est deus si con-
volueris bona tunc omnia et bonorum
multa quia ipsis impendis. In
secundo autem casu cum quos non potes
omnibus sufficere. Cui tunc magis
dandum sit hic docet Augustinus libro
de doctrina christiana dicens: Illi qui sunt
nobis magis coniuncti quia qui non-
bis sorte quadam adveniunt eis
magis providere debemus. Circa tamen hoc
magis discretionis est adhibenda
est et discretionis consideratio
secundum diversam coniunctionem et
quanto utilior est et iam multo sanctior
magis indigentia patientia et
magis utilis pro bono communi esset
magis danda elemosina quam propinquiori.
Si in cetera omnia ut iniuste
magis subvenienda esset coniunctio
quia pro tantam necessitatem patientia.
Et autem dicendum quod reputatur

vel domus defendit iniuriosum vel alacriter socios
plena iustitia est omni at movet arma et
stos nocendi cupiditates/ ulciscendi cupiditate
impacata atque implacabili animo/ rebellandi sitate
dominandi libidine vel alia tamquam si peccavit/
23 q. 1 omnium expatiare

et patri et eius utilis pro bono com-
munis sit coniunctus et alter magis indi-
gens non potest certa regula determinari
cui sit magis subveniendum. Ideo hic
est prudentis diiudicandum considerationis
gradibus indigentiae et propinquitatis.
Ambrosius tamen docet in talibus esse
considerandum cum quibus eleemosina potest quod
sit alia melior pro fide et prodens quod
fidelis est prendus infideli tamen
illi qui tenetur capti ab hostibus
sit alius in una prendi/ locum
ut si quis iustus iaceat in carcere pro
debitum quamvis licet omnibus debeatur
una iusto tamen afflictionis magis
deinde manum docet. Tertio modo
ut non tamen vini elemosina detur sed pluribus
petat. Sexto sanguinis propinquitatem
quia talis ceteris communes sunt
prendendi. Octavo debiliter quia clam
dicere causa dent sanitas patri quarto
secundo nobiliter quia hii qui con-
diviciis sunt suo vitio labuntur
in egestatem magis est primum sub-
venire quam talis de egestate
magis verecundatur et evitant. Nono
declarandum est que sunt ita quod unum
quemque digne monet debet ad
dandam eleemosinam cum hylaritate et
prompte et talia sunt tamen primo quod
debes attendere quis sit ille qui petit
quia deus in figura pauperis innota
christus illud ait: Quod uni ex minimis
meis fecistis mihi fecistis. Cum quanta
ante humilitate deus esse fieri reperi-
ant. Secundo quod impendit pauperibus apud eos hic
et quod de isto solo actu in die iudicii
omnibus gloriabitur aliis virtuosis
actibus obmissis quod dicet venite
benedicti patris mei etc. Hoc idem apud eos hic
quod in isto actu pietatis singulari
honore premiat et attollit. Tercio

fornicator in viduis in virgine peccato stuprum
uxore thori violando dicitur adulter
incestum fatio consanguineam violando
Leuit. 20. Si mechatus quis fuit cum uxore
alterius et adulterium perpetrauit cum uxore
proximi sui morte moriantur et mechus et ad-
ultera:

Preceptum

eundem per marthar hospita
sua cum qua dominus ihesus xpistus manum
ipsa sepeliuit ut apparet in copia ex-
emplorum. 2o de attende quid pe-
tit ... cum deus ato petit bonum
si sum quia bona dei sunt que
possides et tu non dominus sed solum
dispensator existis. Et ideo summe
ille infidelis et nimis ingratus
existit qui domino suo rem suam
petenti negligeret et omnis qui vocetur
eius infidelis dispensator. Ita
tu infidelis et ingratus existis ipi
xpisto qui te petenti in persona pau-
peris negas modicam eleemosinam qui
tibi tot bona contulit eterna etc
hoc omnem caritatem in tui obsequium
ministrauit et ipsum se ipsum tibi precium
tende eterne glorie repromisit. 3o de
attende propter quid petat quia non
petit pro suo comodo sed proprio tuo
nec petit pro dato sed promittit
te velit tibi liberaliter reddere in futura
vita domini centuplum et in futura
eterne beatitudinis premium. Unde
Aug[ustinus] O homo quid feneras
homini potius feneredo deo quia
centuplum accipies et vitam eternam
possidebis. Ideo nimis insipiens
est et ingratus qui ad tales usuras
non vult accomodare deo ad quales
mutuaret iudeo uel sarraceno
propter quod Luc. xij. Vendite que habetis
et date eleemosinam facite vobis sac-
culos qui non veterascunt thesaurum
in deficientem in celo. Hoc
missio qualiter patet de sexto precepto
hominum sicut ostendimus.

Expo. p[re]c[epti]. sexti. v.

Sextum preceptum est Non
mechaberis. Et quidem
expresse prohibet lesionem

Ad Galat. v. manifesta autem sunt opera carnis que sunt forni-
catio immundicia impudicitia luxuria etc. et subditur
quoniam qui talia agunt regnum dei non consequentur.
Ad Ephe. v. fornicatio autem et omnis immunditia
nec nominetur in vobis sicut decet sanctos. Ad Hebr.
xiij. fornicatores et adulteros iudicabit deus i.
condempnabit. De adul. et stupro c. Sicut ibidem
in glo. leues sunt qui nulla credunt que prauaricatores
non puniunt ibidem de ... pauco ... non puniunt.

Ro. vij. peccatum non cognoui nisi per legem. Et
subditur sine lege enim peccatum mortuum erat
nam concupiscentiam nesciebam nisi lex diceret non concupisces.
p. Cor. v. cum sic nominatur fornicator etc. cum
eiusmodi cibum non sumere. Ad Cor. vij. fugite
fornicationem. Omne enim peccatum quodcumque fecerit homo
extra corpus est qui autem fornicatur in corpus
suum peccat:

coniugalem in persona coniuncta prohibet.
precedens preceptum prohibebat le-
sionem alterius in persona ipsa. Sed
secundum Aug[ustinum] hic preceptum prohibet
omnem illicitum concubitum et illorum
membrorum omnem illicitum usum
unde et prohibet omnem illicitam
concupiscentiam ut videbitur et omnem carnis
immundiciam. Et hoc preceptum secundum
hoc triplicem expositionem. Prima re-
spicit mechiam corporalem quoniam hic
Non mechaberis id est nullo alio
excepto federe matrimoniali te coniunges
sicut ut dicit glo[sa]. Sed tamen quidam
preceptum predicat unum genus hominum
et in transgressionem unam legem. Prima
primum transgreditur legem naturalis
dictionis et isti sunt fornicatores
qui contra ... vel ... suo
genitalis carnaliter cognoscunt.
Et hunc tamen quidam dicunt
fornicationem simplicem non esse
peccatum mortale. Et vitima membro
aliquo et in actu debito et ... in
climacum ... non ... peccatum
tu adhuc sit ... institutum
quod est falsum et impossibile propter duo.
Primo quia fornicatio simplex
in veteri et nova lege prohibita
lex autem non prohibet nisi peccatum
mortale et 2o relinquitur quod for-
nicatio simplex est peccatum mortale.
2o est 2o euidenter probatur quod
quia concluditur participatione ce-
lestis regni nisi peccatum mortale
hoc autem propter simplicem fornicationem
concluditur participatione celestis
regni ut patet per Apostolum Ephe. v. Hoc
autem scitote quod omnis forni-
cator et immundus non habet hereditatem
in regno dei. 2a transgressio dicitur

de adulteriis et stupro c. Si vir et est decretum quod
consilio ... Si vir sciens uxorem suam
... quod non egit penitentiam sed permanet in for-
nicatione i. in adulterio vixerit quod cum illa
reus erit et eius peccati particeps. glo. ibidem
pronus est cuius uel turpitudinis qui retinet celat
uxorem. Et si mulier dimissa egit penitentiam
et voluit ad virum suum redire debet sed non
sepe recipere peccatricem. glo. ibidem dicit sed
debito honestatis sed non necessitatis quod si post
penitentiam posset eam accusare de adulterio ut ...

ad Ro. viij. Quia sapientia carnis inimica est deo legi autem dei non subiacet nec enim potest
ad Galat. v. Caro enim concupiscit adversus spiritum, spiritus autem adversus carnem
ad Ro. vij. Non enim bonum hoc quod volo facio sed quod nolo malum hoc ago
Levitici xx. Si dormierit vir cum uxore alterius utrumque moriatur scilicet adulter et adultera
Levitici xviij. Omnis homo ad proximam sanguinis sui non accedet ut revelet turpitudinem eius

Decimum

legem spiritualis perfectionis quae eam nec determinant quod hic possit in hac vita tamen quodammodo perfectionem attingere quod caro est ita subditum spiritui quod homo libere possit sine peccato corporis indulgere concretum corporis appetitui quod simpliciter est falsum et erroneum. Nam propter infectionem fomitis naturalis in ipsam concupiscentiam naturalem inclinatur ratione cuius lex carnis contra spiritum ut inquit apostolus adversatur legi mentis meae. Ro. vij. Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae. Haec autem naturalis inclinatio fomitis naturalis licet per gratiam possit reprimi non tamen totaliter potest tolli de lege communi licet privilegium speciale concessum fuit virgini gloriosae. Contra tertium transgrediuntur legem naturalis libertatis. Et isti sunt raptores virginum contra sponsorum invitis parentibus quorumque virgines rapiunt et ea contra legem naturalis libertatis et libere voluntatis opprimunt virginalem integritatem in ipsis deflorantes. Ubi sciendum quod est differentia inter stuprum et raptum. Nam stuprum est illicita virginis defloratio. Ita tamen quod ipsa puella spontanea voluntate in ipsam et in illam deflorationem consentit. Raptus autem dicitur cum virgo propter violentiam defloratur. Et talis raptus committitur dupliciter. Primo cum ipsa puella rapitur eo tamen animo ut in uxorem teneatur. Secundo cum ipsa puella violenter rapitur sed usus eius ipsa prohibente violenter usurpatur. Et horum pena contra leges est ut tales capite puniantur et eorum bona raptae applicantur. Si tamen rapiunt ingenuam

q. v. c. Admonere. Sed non sepe. Glossa ibidem. Si mulier delinquit sepius maritus sciens potest eam si voluerit et eam recipere post commissum sed tamen vitare sed etiam non intercedere pro ea. Ergo aliquotiens vicibus ei parcit et in hoc tamen non sepe ne etiam videatur ei dare peccandi licentiam et ad tertium etc. De hoc // de adul. et stup. c. Intelleximus dicitur paria delicta mutua compensatione tollantur

Si non ancillam vel libertam rapit non amittit servam sed sponsum decapitatur. xxxvi q. i. de raptoribus. Secundum canones non efficitur raptor sponsus raptae nisi velit se redimere ut dicitur ibidem. Potest enim rapta coherere cum raptore si velit extra se concedens. Item raptor est excommunicatus cum omnibus suis fautoribus ut patet xxxvi q. ii. c. i et c. ij. Sed est sciendum solum inflingitur in foro iudiciali ut dicitur extra de adulteriis c. i. Et si quis deflorat virginem invitam teneatur eam ducere vel maritare. Sed si deflorat eam voluntarie adveniente tamen in foro tamen penali est intelligendum quod puelle satisfaciat vel cum ea componat. // Quarto transgrediuntur legem coniugalis promissionis qui fidem thori coniugalis temere violantes per adulterium se polluunt. Unde dicitur adulterium quasi ad alterius thori illicita accessio. Et ideo adulterium est gravius peccatum quam stuprum quia maior fit iniuria in abusu mulieris quae alterius potestati subicitur quam ad usum quae in persona quae alterius subicitur quam ad solam custodiam. Utrorumque autem istorum aggravatur per violentiam. Ideo raptus virginis est gravius quam stuprum sed adulterium accedit adulterio. Quinto transgrediuntur legem regularis perfectionis qui votum continentiae quam se deo astrinxerunt inviolabiliter violant et contra peccant quam fidem deo datam et contra veritatem divinae obligationis qua se deo astrinxerunt. Unde tales sacrilegi dicuntur ut sunt religiosi et clerici in sacris ordinibus constituti et sanctimoniales propter quam prelationem dicuntur consecratae et hoc primo

In eodem c. Intelleximus glossa dicitur vir cum uxorem adulterum obiicere non potest in sex casibus. Primo si ipse est in eodem delicto. Item si eam tradidit ad adulterandum. Item si violenter fuit oppressa. Item si ipsa credens coniuncta esset ab alio quem credidit virum suum fraudulenter decepta. Item si credens virum absentem mortuum esse alteri nupserit. Item si post adulterium reconciliaverit eam sibi

crassiorem et ergo dicitur plus peccatoribus doctrina iusta quibus est fornicatoribus in castitate

hugo / luxuria e cupiditas explende libidinis et
ista sunt filie eius / Cecitas mentis, Inconsideratio
Inconstantia / Precipitatio amor sui / odium dei /
affectus presentis seculi // Bern. luxuria anima coinqui-
nat / corpus enervat / virtutem evacuat /
deum tollit / proximum offendit, animam ad perhenia
trahit :

Preceptum

e omnibus peccatis magis quam incestus
sit maior iniuria ecclesie ipsi deo
Septimi transgrediuntur legem naturalis
coniunctionis ut incestuosi quem ce-
teris consanguineis coniunguntur quam cetera
alia bruta vereantur ut patet de Ca-
melo que sue matri naturali verecundia
coniunxit. In philosopho in octavo libro
de animalibus sic dicit Cum coniugatus
oculos cameli claudendo sua
obtecta est matrem subinmisit eius
quam cum camelus postea cubitum cognovisset
missis statim illam calcibus primit
et suis pedibus conculcavit // Octavi
tumi transgrediuntur legem naturalis inclu-
nationis qui vicio in diabolicum se
contaminant quo naturam peccantes et
naturalem arte corrumpunt usum contra
arte vel ingenio pretendentes hoc
peccatum secundum Aug. in e contra omnibus
peccatis quam inimicum in diabolicum dicitur eo quod
ipsum nominare turpissime est. Ita
quod non sit dicendum et ambos an-
dientes polluant ut patet Nonum
quod in incestuosis id peccatum propter
sui enormitatem e unum de peccatis
clamantibus et divinam ultionem ingerit
postulantibus // Octavi transgrediuntur
legem naturalis delectationis ut sunt
ipsi coniuges coniugalem contubernium
cum nimia libidine concernentes
// Adeoque plenitudine interim e ad
intendendum quod thorum coniugalis actus
alius dicitur licitus alius frigidus
et alius impetuosus // Licitus cum excerce-
tur explicat vel tamen sit tamen plus propter amorem
de adulterium dei vel tamen fit causa
reddendi debitum vel causa formica-
tionis vitande non tamen ipse si in ipsa co-
niuge Primo e pietatis 2us iustitie
3us autem e cautele Et in hoc tribus
modis non sit peccatum Primo duo mor-

Fornicatio si videlicet ea genere coitus illiciti cognitu
quod sit extra uxorem legitimam, tamen specialiter intelligitur
in usu viduatum vel meretricum vel concubinarum / Stupr-
um quod e illicita defloratio virginum que virgo
precedente coniugali pactione utriusque voluntate
virgo corrupta / Adulterium vero e alieni thori vio-
latio unde dicitur adulterium quasi ad alterius thorum ac-
cessio / Incestus e consanguinearum vel affinium ab-
usus vel sanctimonialium. Raptus committitur cum pu-
ella violenter a domo patris ducitur ut cor-
rupta in uxorem habeatur sive puelle solius sive

sit simpliciter meritorium / 3us autem h-
sit sine peccato non venialis tamen esse meri-
torium. Et isto modo patres veteris testamenti
usi sunt actu coniugali cum tanto
dei timore et tanta libidinis re-
pressione et cum tanta vicentie
puritate secundum intentionem propagationem
divini cultus procedentes Et dicit
Augustinus se non audere celibatum Iohannis
preferre coniugio Abrahe / quod tamen
non sit intelligendum e quod continentia
coniugalis in dignitate preferatur
excipiat continentie virginali tamen isti dicit
fructus centesimus illi non trecesimus
Ergo sit Et Abraham in tanta
castitate et intentionis puritate cognoscebat
actum coniugalem sic servabat continuam
continentiam virginalem // Frigidus e
ille qui secundum sit causa delectationis
concupiscende Et tunc distinguitur quia
vel illam delectationem excercet affectu
maritali vel fornicario Si mari-
tali ut potest si delectio sic stat in
sua timoris mariti Ita ut eam
non cognosceret si uxor sua non
esset et e peccatum veniale Si autem
affectu in fornicario ut potest quando
actus delectationis impetu concupiscentie
fertur contra timorem mariti Ita ut
eam cognoscere vellet si eius uxor
non esset tunc peccat mortaliter quia a
more illius delectationis postponit
ipsum deum // Impetuosus non e ille
quam cum sola libidine preveniens
meta honestatis et rationis transcendit
quod tamen sit quocumque modo Primo per
meretricias blanditias se ad libi-
dinem provocando / 2o cum talis actus
contra naturalem modum excercetur / 3o cum
hic sit opere prohibito / 4o cum excercetur
in loco sacrato / 5o cum accedit
ad pregnantem vicinam partui vel,

parentibus tamen sine interesse vis illata constitit
xxxvi. q. i. § Cum sit / Ubi e predicta divisio
et differentia terminorum :

Actus licitus

Actus frigidus

Actus impetuosus

vel alias in flumen mensurim (?) vbi
absque in pulchritudine viciosa boni
gingeos sedebant maioris studio
possidere Et hoc est viii dampna q
omnem sequuntur Primum est cecitas mentis
quia 2m Augustinum 2 2m plenum in
actu carnali mens totaliter absor
betur Ita quod hunc nomine tunc damnum
cogitabit et totus homo quasi carnalis
efficitur Et in est quod vicium carnis
plus hominem vilificat et personam
denigrat quam alia vicia maiora
quod contingit cum quis constrictus in
homo prinatur naturali dignitate sua quasi
proximus nomine certa excellit // 2m
est inconsideracio mortis et inferni Similiter
enim voluntas carnis delectacionem in
vigitur quod nec dampnacionis mortem co
gitat nec penam inferni formidat
si sibi semper liceret vivere semper liceret peccare
Et in est quod deus iusto iudicio actu
transitorium eternaliter punit 2m Augustinum
Quia homo malus eternaliter vellet
semper ipsum peccare liberum // 3m est inc
onstancia que provenit ex hoc quod pro
voluntatem malam incubit dela
cionem transitoriam et ideo necesse est mentem
variari pro vna delectacione transitoria
momentanea in aliam momenta
nee succedit sola autem mens a
in constancia figitur cum bono immo
bili et invariabili pariter in mi
tit // 4m est amor sui quod carna
lis effectus se ipsum et aliud plenum
amore concupiscencie diligens omnia
in sui gaudium ordinat vt in eis
pamplius delectetur Talis enim lon
gam vitam desiderat vt longius
carnali delectacioni insistat / Ex
quibus patet quia periculosum sit
id dampnum quia privat hominem
perfectis inordinato amore sui ipsius
et omni carnali // Quintum est pra

vitatis sui quod finis concupiscencie co
ecatis pupitatur erit ad finem sic
quod componens se periclis mortis pro
libidine complendam // Sextum
est odium dei et quod deus sit punitor sui
bonum quod dicere odium non potest dei autem
odiri pro dono vel pro pena quam iuste
peccatoribus infligit vel pro bonum
delectabile quod necesse modo diuina prouide
ncia eis subtrahit ne gravius peccent
// Septimum est amor presentis seculi cum
carnales inherent pro appetitum bonorum
diuiciarum sanitatis formositatis et ceteris
propter carnalis affectus sum fine
consequitur et momentanea delectacione
momentanea fruitur // Octavum est
desperacio future beatitudinis quia car
nalis affectus concupiscencie carnali
delectacionem finaliter in visus et spiri
tualis gaudium diffidit de futura gloria
et venia consequenda et hec racio Cum
enim spes est certa expectacio future
beatitudinis ex meritis proveniens ille
qui nullum meritum est ipso conspicit intro
de futura gloria diffidit et hec dampna patet
Gregorius in libro moralium / 2a
exposito respiciat mechia spiritualis
que talis est Non mechaberis
sic turpia cogitando et in lascivis
cogitacionibus delectando seu eciam
sibi cogitacionibus abutendo / Contra istud
preceptum faciunt virgines in seculi
res et monache et religiosi nimis
curiosi et voluptuosi Item de
incastitate sive finaliter detinetes
et adhuc se voto continencie obligantes
Adhuc in lascivis cogitacionibus
et primis delectacionibus et carnalibus
spiritualibus delectantur Hugo tamen sic
sequitur peccatum mortale in currunt si
cum ad morose in carnali dele
ctacione delectantur etc si vnde adessit
voluntas talem implendi perficiendi

Ora est pro

Ray. li. ii. ti. v. de raptoribus dicitur Raptor dicitur
duobus modis Est enim raptor rerum et raptor ho
minum et proprie scilicet raptor et dicitur proprie rapina rerum et rapta
mulierum et maxime virginum Committitur autem crimen
rapine proprie cum scilicet per violenciam vel per apte rebus quis
alienis rapit vtitur / Committitur etiam crimen rapta
hominum duplex scilicet cum ipsa puella rapitur violenter vt
impetum teneatur Secundo cum non ipsa violenter rapitur
sed bona eius cum contradicente vsurpantur :

Tri~ s~ art. 19. nota de casibus quinto est casuus

in ope adheret et in Aug~ mortale
pctm incurrit Cum~ tcs e quia tal
recogitatio tpis includit in se def
formitatem pctí mortal. Et ideo cum
voluntas per consensum et deliberacionem
racionis intellectiva actu in viciorem in
clinatur ipsm accipiendo et in eo de
lectando, constat quod inclinatur mobilem
defforme pctm mortale. Et per quod
talis inclinacio vel in delectacionem
in viciorem turpis actus est pctm
mortale. Diciendum autem quod delectacio
dicitur morosa non ex mora vel diuti
nitate tpis Sed magis ex eo quod
ro deliberans etiam eam in morando
ipsam tenet et volens non ea repel
lit que tamen statim ut eam attin
git respui debuerat ut dicit Aug~
in libro de trin~ tc. Viceversa in me
chia spuali tenendum est abin
mundis cogitacionibus sed abillici
to visu odoratu et tactu. Cum in
eum in istis corruptur virginali
dignitate privatur quia virgines dicta
non put. Nam per restitucionem tlm
ssu abillicitis delectacionibus sal
vator omnes fideles virgines
appellat qui se continet vivat
solum propter honorem dei et spem
eternam piarum virgines prudentes ant. 21.
Sed illi qui continent vivunt propter
laudem humanam dicuntur virgines
fatue et hiis fatue quia prin~m
nitedo etiam continentat invanam
laudis humane Vn sapientibus
virginibus ad eterna gaudia intromissis
fatuis dominus videbit. Amen dico
vestro vos vel in vobis in veris
dignitatem approbacione eterna remu
neracione. Vn ipsis dicetur Ite
maledicti in ignem eternum etc. Et
quia ista mechia spualis ing~
ssis locum habet in fra in decimo
ysidorus li. 4. ca. 15. de cogitacione. Sicut
et si ab ope inlapsi vacamus propter solam tamen cogi
tacionis maliciam non erit innocens. vn ps si
turpe cogitacionum virtutem nulla ab aure [illegible]
Sed non enim factis sed cogitacionibus delinquimus si eis
illicite occurrentibus delectemur. Jd. sicut vipera
a filiis in vtero positis lacerata perimitur ita nos
cogitaciones nostre intra nos nutrite occidunt
et concepte interius vipereo veneno consumunt
atque nos in crudeli vulnere perimunt:

precepto vbi dominus omnem incestorem
concupiscenciam prohibuit. Nunc tamen ta
ta de ipsa sufficiat de eadem in
sermone latius tractatum. Tercium expositio
respicit vxoris legitime dimissionem
vel recepcionem que est Non
mechaberis scilicet vxore propriam dimi
tendo vel dimissam recipiendo
Vn scribitur Mt. 19. Omnis qui dimisit
vxorem excepta causa fornicacionis
facit eam mechari. Et qui dimissam
duxerit adulterat. Vt autem plenius
appareat quomodo vxorem dimittere
vel recipere sit pctm mortale et quomodo
non Considerandum est quod vxorem
dimittere est duplex vel in occulto
vel in manifesto. In occulto sic
e dicitur dimittere vxorem qui ei
debitum non reddere nec exigere.
Et qui sic vxorem dimisit aut
ille scit aliquod impedimentum occultum
coniugii et non. Si nullum impe
dientium sciat nec in se nec in co
niuge et tamen non vult reddere de
bitum vel exigere talis peccat mortaliter
dum quod subtrahit mulieri de
bitum iustiae atque tenetur tamen etiam quod
ipsa prebet viam adulterandi ma
rito maxime si sciat eum esse
lubricum. Si non scit impedimentum
coniugii propter quod non possit reddere de
bitum coniugii sine pctm mortali
licet infacie habet pars non possit
talis potius debet excommunicacionem
sustinere quam debitum reddere
Si non tale impedimentum pro
non nescio vel leviter vel probar
edat tunc prudentis confessoris
consilio debet temere delicate te
merarias et leves deponere et de
beret reddere aut exigere nisi
prius ante coniugium alter coniugum
se voto continencie astrinxerit

Z expo

Sufficit enim tasu[?] ius[?] racionez opi
nionez doctoz theo[logi] utriusq[ue] pt
petere debitum sine pcco mortali
Et io vbi o[mn]i videat quanto piculo
se exponit qui post votum continencie
uxore in q[ua]m[?] suscipit sufficit 2 appz q[uod]
piculose quida theologi consulat
qui votum continencie emisit de
licencia habendo at consilium pre
stat qui non videt ad facere q[uod]
auas occidere rea(?) duab[us] pstitue
Si aut dimisso uxoris fiat i
manifesto h[oc] non h[abe]t n[is]i an[te] te
ecclie 2 ppt fornicatoem tm q[uia]
tm explicat de p[ri]o ipso puta car
nale adulterium de 2o quantat puta
ipa heresi 2 ppt vtriusq[ue] pt dimit
ti quando quantum adco h[ab]itandum
petere l[ice]t dicunt q[uod] fornicatio se
mel sita carnalis ff[?] ad dimor
tium nisi alt quiquam sit sunt
fornicacy spiritualis autem non sufficit
absolute nisi quando psenerit
in heresi/ + de quasione dominu
in textu 2 in glo/ 3o de quin
sime s[ecundu]m q[uod] h[ab]et pctum unius quiq[ue]
sit scandalum alterius ut si in
debit[ur] alum the admor le pctum
2c theo pt dimitti adipt quiq[ue]
nz corrigat aut pctum vnius non
est scandalum alterius ut eni
mitti the admor le 2c theo
non pt dimitti h[oc] e sind Vnu[m]
Ut est sciat q[uo]d q[uo]d peccat Si
dimissam recip[it] 2 q[uo]d non sciend
e Cre tunc quiq[ue] aut e manife
stum et occultum Si occultum s[i]c non
pt eam dimitte tn non pt phibere
tunc impositum Aut e manife
stum 2 tunc distinguendum Aut eni
adulta psenerat in malicia 2c
te eam dimitte Nam q[uia] theo

Dens fe[?] an[?] c. 19. vir mulierem mitte quid
dimittat/ al[ia]s at nisi morigerata castiget
et teneat/ Quis/ theo[logi] moris/ p[ro]p[ter] ad mod/ q[uia]
multaz pstat doctrina instantia dein confunde/
ita frequenter 2 pudore sicut est uxoriu[m]/
+ iustu est vt castiget q[ui] ancilla quererit
beste nescit vt libera/ vir ad modum castiga
confunde deinde dimitte i

retinet ul qui dimissam recipit
peccat mortaliter quia s[i]c vir tm
fertile ut in le. xxxii q. i Dit
Scdo e 2 iniquus qui casta dimit
tit s[ecundu]m fatimus 2 in iustus qui rtum
mettem Patrus enim tunc est
qui recte turpitudine uxoris Aut
non psenerat s[ed] e spes de correcte
ul etia e correcta 2c non tenet[ur]
eam dimitte ymo iuste pt ea
accipe ut in · d · q[uod] xxxii[?] do Etiam
dimissa devolvit adulterat intel
ligendo e solum de illa receptione
q[uia] non e correcta s[ed] in malicia
psenerat Aut eo q[uod] impedimento
inter venit ul consanguineitas ul
huiusmodi Ex p[re]sso patet pt quali
de transgressione huius pcepti sit
confitendum

Septimum preceptum e Non [Exo. 20. levit. 19. Deutero. 5.]
furtum facies Ubi 2m
August[inu]m phibet[ur] omnis
contrectatio rei aliene premoventis
concupiscitate ul in intra q[uia] io
dico quia contrectatio rei aliene
pt licite fieri tribus mod[is] Primo
q[uod] sit non concupiscitate s[ed] ex o
bediencia sic fecerunt filii Israel
aufendo vasa egiptioz Exo. xii. 2o q[uia]
sit cautela ut si alius furet[ur]
gladium furiose ne o[mni]n[o] ul alius non
ceat 3o q[uia] sit comera necessitate
ut cum quis pane esuriens ad
morte furetur pane quia i necessitate
omnia comunia sunt quia // Etiam hoc
preceptum explicat exponitur put
nocumentum q[uo]d quod in iniuriose
proximo infert in bonis suis
explicat variat[ur] na illud nocu
mentum ul infert superioribus ul in
ferioribus ul etc equalibus 2 2m [prima expo]
hoc oppositio e Non furtum
facies tuis s[ed] superioribus Etiam q[uia]

kay. i ii. li. ti. v. de p[re]donibus dicit p[re]do de duobus
modis/ na p[re]do e q[ui] alios manifeste p[re]dat d[e] via
toribus auf[er]t sua/ Est et p[re]do miles q[ui] quint g[?]
stipendium sibi assignatu/ Aug[ustinus] ipea de stipendia
militatibus p[ro]videri sunt constituta ne du[m]
sumpta quaerunt p[re]do vracasset. p[?] xiiii. q. i. militare
pena p[re]donis e ead[em] q[uia] e 2 raptoris/ cu[m] vterq[ue]
raptor dici possit/ vt p[re]do dicat[ur] s[ed] raptor e
tamen species s[ed] genus/ q[uia] o[mn]is p[re]do e raptor s[ed]
non e c[on]/ 2 ita q[uia] p[re]do facing meo libet 2 leg[?]
pena d[e] 2 plus connotari p[?] q. iii. Dale.

Ordinatio omnium bonorum ... confitentur aliquis pars deo debita ... tua

[[Top gloss, column 1]] ffurtu est ... alicuius ... aliene ... domino Defurt ... Et ... Qui furatus ... et vendidit quicquid ... Glo ... si libri ... qui furatur ... a pena ... Defurt ... furtis ... Si ... et depredato ... non ... Sed ... Si ... a voluntate ... presbytero vel dyacono confessi fuerint ... confessione eius ... Glo ... Et si ... morte ... peccato ... constat decessisse / Glo dyacono ... vicete

Prima

istud preceptum peccant sex genera hominum. Prima sunt qui sive prelati defraudant in oblationibus et decimis de iure debitis. Ubi notandum quod intercedentes decimas dampnificantur adeo puniantur. Unum primum est temporalium bonorum augmentatio. Secundum est sanitas corporis et anime assecutio. Et illa duo evidenter pro(m)ungitur decime tanguntur xvi. q. i. Ubi dicitur si decima dederis non solum habundantiam fructuum recipies sed et sanitatem corporis et anime consequeris. Ergo qui ipsas decimas non solventes explicat peccat. Primo deum offendunt ut scribitur xvi. q. i. h(ec) enim est dei iustissima consuetudo ut si tu illi decimam non dederis ... ad decimam non vocetur. 2o quia res alienas invadunt. Decime tributa sunt egentium animarum ut scribitur ibidem. 3o de morte pauperum homicidium incurrunt quia quanti pauperes in locis illis fame mortui sunt tantorum homicidiorum reus ante tribunal eterni iudicis apparebit ut scribitur ibidem. Secundi sunt qui censum debitum fructuum subtrahunt dominis suis. 3i sunt qui bona feodalia tangunt quia retinent vel qui feodum alicui malum transferunt vel qui ipsum sine scitu et voluntate dominorum diminuunt. Quarti sunt filii et familie qui res dominorum furtive consumunt vel etiam de rebus dominorum suorum invitis eleemosynas faciunt. Tales enim pro pia intentione apud deum non excusantur. Quinti sunt mulieres que res virorum furtive subtrahunt et decipiunt contra voluntatem maritorum eleemosynas faciunt. Quia sicut non de. Unde scribitur xxxiii. q. v. articulo. Nichil de tua veste vel auro vel argento vel quocumque pecunia vel in rebus tuis in vito marito facere debuisti. Fallit

[[Bottom gloss, column 1]] De furtis c. ... / ... theodorus ... necem famis ... / furatus fuerit cibaria veste vel pecunia peniteat ebdomadas tres / si reddiderit non cogatur ieiunare / Glo pe(n)iteat / ... pena ... / ... fuerit ... non imponetur ei pena / ... debitum ... ut instruit ... / ... medicam producit /

[[Top gloss, column 2]] et ... Glo ... cum ... eucaristia ... sepultam ... qui confessi sunt ... Si ... furatus fuerit bovem vel ovem et occiderit vel vendiderit quinque boves pro uno bove restituet et quatuor oves pro una ove ... Si non habuerit quod pro furto reddat ipse venundabitur / Si inventum fuerit apud eum quod furatus est vivens / sive bos sive asinus sive ovis duplum restituet :

Preceptum

tamen hic in triplici casu. Primo si uxor tua fuit lucrativa. 2o si habuit bona parafernalia. Et de talibus bonis sic et de rebus lucrosis mulieres possunt facere eleemosynas sine licentia maritorum. 3o si faciunt eleemosynam de rebus sue dispensationi commissis puta de pane et vino et huiusmodi et maxime quando mariti esset nimis durus in actibus pietatis. Tunc enim mulier in rebus sue dispensationi commissis potest facere eleemosynam pro salute viri dummodo tamen illa sic modeste fiat quod egestatem coniugibus non inducat. Sexti sunt qui theolonia et vectigalia dominis suis fraudulenter subtrahunt. Qui omnes tenentur ad restitutionem. Dum tamen conditiones tres habeat huiusmodi vectigalia. Primo quod imponantur auctoritate principis. 2o quod subsit causa rationabilis propter quam sit imposita sit ponte faciendo vel pro via publica reparanda. 3o si sint moderata quia sic tollenda sunt. Ubi dicitur. Illa pedagia et salvidagia et salinaria sciatis esse interdicta que non sunt imperatorum vel regum vel latinen(sium) ... largitione concessa vel ex antiqua consuetudine que cuius ... non extat memoria introducta glo. Ante ibidem exponendo predicta vocabula dicit. Ecce pedagia dantur a transeuntibus. Salvidagia dantur pro ducatu. Salinaria pro sale ut etiam predicta sunt, nisi sint negotiatoribus ... portantur. C. de vectigalibus ... Unde ad predictorum evidentiam est notandum quod quis tenetur solvere decimas nisi probet de consuetudine ... de decimis. Cum tamen quidam assignat ... quod decime sunt

[[Bottom gloss, column 2]] ... non excusat a ... / sic a furto / ... res ... qua ... / si fornicatio ... / poculis ... mala ... / ... consentire ... ita ... / ... excusat ... non ... / ... non ... possibile ... / sufficit ... credere ... / ... paupertas :

pasnalia ... pasnaliter ... ... ad dotes ... vero ... / ad dotem ...

De fructibus c. cum et clericis sup parabolis z q. c. Cum in fine ptitur ocadit ammina sual no fine solu si ille reus tene qui fructi consens quente possore no indicat :

De censibus c. innouamus nostris ex ubi nouas pedagiorum exactiones sine auctore regum requirit et principis statuere aliquis psumat ... satisfaciat quamdiu ... Paula ... 18 ... non gestauit sedit

Septimum

... iure nali Uz Brigo. dispat do q no sunt decime nali sz diuis q pbat quia Jacob votu emisit de decimis dandis votum at no e deo adq quod tenet decime nali Item qr no solum decias Vt apparet qui ordinat eos etiam precepit eis soluere decimas qre et Uz dicit q p ceptum de solucione decimarum ptim e ant morale quia in dictu rone nali ptim aut iudiciale ordinatum institucione diuina ... Item lex naturalis dictat in hiis q psalmte toc ... diuino cultum ministrabant ipe p necessaria ministraret Determinato aut ctte pt ut q de decima po nel decima de tuine introducta e ... sinctu diuina quia dns mandavit deci mam puenire ... de sacerdotibus zleuitis ut honorabilius vi uerent zquiete met dno seruir et erat iudiciale quia pertinebat adequalitatem inter homines adm ... gubernandam Unt eo dei nato decime pt solvenda est aut ecclie que ... dam ... ut si no impl ... nouum testamenti ... bere at ministris ... sit maior dignitatis quia veteris zplus noue legis ad maiora obliget zm. ... Nisi habundavit iusticia vra plus q scribarum zphariseorum no intrabit in regnum celorum Ut eciam pt q absolucionem decimarum homines tenebuntur ptim ... nali zeo ptim ... ecc ... in aliquibus ... loco decimas dant tenentur aliquam nel aliquam declaracionem minime zanpposito e no sunt ... facies i ... no tumentum inferioribus te in iuste inferes Et sic q preceptum hic peccant quia homines Item sunt raptores qui aliena ra piunt zeo peccato participant quia homines Item non solum eni sunt raptores qui rapiunt sz etiam qui precipiunt zconsulunt zqui eos scient hospitio recipiunt zqui rapta emunt de quibus insra merito dicet Agentes eni zeo senscientes pari pena puniendi sunt zsunt inventores rerum qui rem inventa no restituunt raptores iudicantur pnt legitur xiiij q v c l Qui quid invenisti zno restituisti rapuisti Uz de inventione distinguendum e Quod eni qui invenit thezaurum in loco sacro nel religioso aut hoc e casu fortuito zsic e thezaurus inventoris Aut quia studiose quesivit zsic thezaurus e ecclie Si in loco no sacro hic e distinguendum aut quia invenit in loco ipso aut alieno Si i loco ipso aut invenit eum in arte magica zsic e thezaurus est fisci aut sine arte magica zsic e inventoris Si aut eum invenit in loco alieno aut hoc est casu fortuito aut studiose Si primo sit thezaurus medius est inventoris zmedius domini loci Si aut hoc fiat in inquisitione studiosa tunc thezaurus totus e domini loci quod dicit ... ammissione thezauri et c hic xl Nemo pnt nouit Jo.

de exactorib(us) ys 58. dissolue colligaciones im
pietatis / solue fasciculos deprimentes / dimitte
eos qui confracti sunt liberos / 7 omne onus dirumpe:

Septimum

casso Adhuc c(ontra) qui eo intent ut
euadat penam furti 7 publice
punitionis ut ille cuius res e(st) veniat
7 si cerca indicia opposuit q(uod) reddat
Item sunt qui per indebitas
actiones a subditis bona extorquent
Itemque euidentia est sciendum
quod censum illum qui ab initio est
impositum sine dolo 7 integraliter
dare debent 7 si quis de hoc subtra
heret peccat mortaliter Et hic distin
guendum est quia aut hic est certus quod talis
census sine honus ab initio rei sit
impositus vel non Si autem census
non sit certus etiam si sciat tamen ne
sciat tamen utrum sit licite vel illicite
sit institutus peccant recipientes
quia mala fide recipiunt 7 tenentur
restituere ut patet per xvii. 2 et cum Ubi
de decensibus Census autem non re
cipiatur tempore nisi probetur tamen legittime
quia legittime institutus sunt
ut dicit Ubi ibidem Innocentius
tamen dicit licet ignoretur causa cen
sus si tamen certum sit ipsum ab antiquo
debere solum reddi 7 de decensibus
Item sciendum quod ultra debitum censum
nullus dominus possit aliquid extorquere
a subditis sub peccato Ex causis tamen
rationabilibus potest petere moderatum
auxilium vel subsidium dummodo
modo hoc petat sine minis vel
coactione directa vel indirecta Indi
recte autem dominus cogit subditos ut
cum eos iniuste denegat vel eos
infamari facit quod ab eis tamen volt
libere 7 multi tamen cum peccato recipit
7 restituere tenetur nisi ille a quo
recipit esset summus tamen enim illa res
sit domini sit summus ipse non tenetur
ad restitutionem licet dominus peccet si minus
conuertit suos suos Unus casus
de censib(us). c. per Gwalterum est ut vicarius ecclesiarum
mansus integre absque ullo summo libera 7 presbiteri
vero constituti non de decimis licet de oblacionibus fidelium
nec de domibus licet de areis vel de ortis iuxta ecclesias
positis licet de predicto manso aliquod seruicium faciant
preter ecclesiasticum 7 si aliquid amplius habuerint inde senio
ribus debitum seruicium impendant:

in quo ultra censum debitum licet
dominus petere moderatum subsidium
est pro defensione patrie puta cum
patria iniuste ab hostibus inuaditur
tunc enim subditi non solum te
nentur res suas exponere Et etiam
tenentur ad hoc corporaliter laborare 7
si sit captiuus in iusto bello 7
si vissit ipse decat 7 pugnare
contra paganos vel sarracenos et
hereticos // Quod si filium militare
vel filiam desponsare Inominibus
his potest licite petere a subditis
subsidium moderatum Et si dominus
velit inde adaleas vel in vanis
vanitatibus exponere vult vires
propter tales causas non licet. quod quia
exigere a subditis 7 si exigit tenetur
restituere 7 in Ubi de offitio iure
in fine // Tenuti sunt qui propter
debita dominorum ipsorum ciues et
subditos indebite impignorant
quod est rapina coram deo quia
res pauperum coram deo indebi
te impignorant dimissis rebus
principalium debitorum // Tercia sunt
qui incedunt aliorum indebite
7 iniuste retinent 7 consumant
Ubi sciendum quod iniuriose deti
nentes mercedem alienam tempore
peccant 7 peccatum mortaliter incurrunt
Unum est quod iram dei contra se graui
ter prouocant quod patet quia est unum
de peccatis clamantibus 7 manibus
de clamore diuine ulcionis
ingiter expostulantibus Dicitur enim
peccatum clamare quod in sua enor
mitate deum prouocant ad vindictam
Et illa peccata sunt iiii[or] scilicet op
pressio viduae fraudum detento
mercedes pauperum iniusta 7 vicium
contra naturam 7 cetera est quod tales sibi
vox clamat celum vox sanguinis / vox sodomorum
vox oppressorum mercedis retenta laborum / vox sanguis
clamat / Genesis. 4. dixit dominus ad caym / quid fecisti
ecce vox sanguinis fratris tui abel clamat ad me
de terra / vox sodomorum clamat / Genesis 18. dixit dominus
ad abraham clamor sodomorum et gomorre eorum
multiplicatus est / et peccatum eorum agrauatum est nimis /
descendam et videbo utrum clamorem qui venit
ad me opere compleuerit / vox oppressorum clamat / exodi 3.
dixit dominus vidi afflictionem populi mei in egipto
7 clamorem eius audiui propter duritiam eorum qui presunt

usura prohibetur in lege veteri et in nova. Deutero. 23. Non feneraberis fratri tuo ad usuram pecuniam nec fruges nec quamlibet aliam rem, sed fratri tuo absque usura id quod indiget commodabis, ut benedicat tibi dominus deus tuus in omni opere tuo. Ps. Qui pecuniam suam non dedit ad usuram. Luce. vi. Mutuum date nichil inde sperantes etc.

ipsius in fluvium divine pietatis obstruunt, ut patet per illud proverbiorum xxi. Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis, ipse clamabit et non exaudietur. Secundum est quod omne semen divine gratie arefacit et desiccat, ut patet per illud quia semen divinum in cordibus talium cadit super petram, quia est cor durum et aridum et omni humore gratie desiccatum, et non tale semen oportet arescere cum nullum humorem pietatis et gratie valeat humectare.

Tercio Tertium ex opposito. Non furtum facies ipsius in equalibus multis nocumentum aliquod inferendo. Et sic quod sibi de peccato vero quam homines divini sint usurarii et sint vel publici vel privati. Usurarii publici usurariorum plectuntur quia pena prima est sine excommunicationis et privatio communionis et exclusio oblationis. Quarta privatio sepulture quia non debent in cimiterio sepeliri et qui contra hoc fecerit maneat suspensus ab officio donec ad arbitrium episcopi satisfecerit, ut de usuris c. quia in omnibus. Si autem sunt usurarii privati sicut contra hoc preceptum peccat mortaliter quia homines divini sint qui peccant in conditione et pacto plus recipiendi. Et isti expressi usurarii sunt et eorum indiciorum occulti sunt qui prestant sine aliquo pacto eo intentione quod aliquid ultra sortem recipiant aut alias non mutuarent, et isti sunt usurarii quoad deum propter intentionem corruptam quam dehortatur Salvator Luc. vi. Mutuum date nichil inde sperantes. Item Ex. 22. Vidue et pupillo non nocebitis. Si leseritis eos vociferabuntur ad me et ego audiam clamorem eorum et indignabitur furor meus. Et Iacobi v°. Ecce merces operariorum vestrorum qui messuerunt regiones vestras que fraudata est a vobis clamat et clamor eorum in aures domini sabbaoth introivit.

Hic vero incidit duplex dubitatio. Prima est cum lex divina prohibeat et puniat tam manum quam animum quare lex humana solum prohibeat illam que est magna et nobilior quam prohibet aliquis decipere in non medium iusti precii. Ad primum dicendum quod lex humana est quam ratio et mensura humanorum actuum, mensura autem debet esse homogenea ut scribitur in x° methaphisice. Unde oportet quod lex humana conformetur condicionibus hominum quibus datur. Constat autem quod lex humana datur multis hominibus in qua magna pars deficit a perfectione virtutis. Et ideo lex humana non prohibet omnia vicia sicut lex divina que solum datur perfectis et virtuosis, sed solum prohibet graviora a quibus est possibile maiorem partem multitudinis abstinere et precipue illa que sunt nocumento aliorum sine quorum prohibitione non possit humana societas conservari, sicut est prohibitio furti et homicidii et huiusmodi. Et hoc vero contingit. Nam lex humana gradatim et non subito inducit homines ad virtutem et non impedit multitudinem imperfectorum ut ab omnibus malis abstineant. Alioquin huiusmodi precepta non valentes in mala deteriora laberentur, ut satis innuit [illegible]. Cum dicitur si vinum novum i. precepta vite mittitur in utres veteres i. homines imperfectos, utres rumpuntur et vinum effunditur i. precepta contempnuntur et homines ex contemptu ad maiora mala prorumpunt. Ad secundum dicendum quod lex quelibet conformatur suo fini. Lex autem divina habet perfecte beatitudinem tamen divine voluntatis humana vero lex habet in fine conservationis sufficientiam et ideo equalia prima

de usur. c. ex[?] ... lectis ... quotiens ... qui committit in legem

de usur. c. tua nos / filii ad restituendas usuras ea strictione cogendi sunt qua patres si viverent cogerentur ipsum ecclesiae et heredes extraneos eredemus exhibendi : / de usur. c. ex ... usurarius manifestus non ad communionem admittatur altaris nec ... si ... peto de ... suscipiat sepulturam sed nec oblationes eorum quisquam accipiat qui autem acceperit et ... christianae ... sepulturae et quae accepit reddere compellatur et donec ad arbitrium sui episcopi satisfaciat ab officio suo maneat ... perpetuus :

Septimum

de usur. c. quia in omnibus fere locis ... usurarios ... quod usuras publice renunciasse constitit ... ab eos ... de usur. nullius privilegii appellacionis subterfugio ... / de usur. c. post miserabile iudeos ad remittendas usuras ... principes et potestates compelli ... et donec eis remiserint ab universis christi fidelibus ... alys ... lationes ... eis ... denegari :

inequalitatem permittit hominibus in personis quia non multum ab equalitate iustitiae recedit et quia conservationem humanae societatis non multum impedit lex autem divina quia solum intendit rectitudinem virtutis ideo non permittit prohibet omnem id est quod contrariatur rectitudini iustitiae / Ex quo autem est quod lex humana ut visum est dicit ipso communi virtutis ideo non prohibet omnem inequalitatem in contractibus humanis servat divina tamen virtuosis et personis ideo prohibet omne id quod est contra virtutem. Item sunt qui mutuant res suas ad certum terminum quo venire nolunt propter ulteriorem dilationem donum aut emolumentum percipiat licet expresse non petat. Item sunt qui vendunt res suas longe carius propter dilationem solutionis quod etiam continetur ut patet de usuris. Consulunt enim si venditor statuat in corde suo pignatos vel rem suam dare non potest sine pretio propter dilationem pretium augmentare non potest de emptione et venditione in dicta responsione. Est enim illa regula generalis quod quicquid cedit ultra capitale usura est ut patet xiiii q. iii plerumque. Tamen hic fallit inter casibus quos ponit Gaufridus et Hostiensis quos enumerari non ... Nota quod ecclesia tamen detestatur usuram vorax genus quia eam restituit omnimodo quo potuit quia patet duas penas usuram quia pena percellit duplex quia ipsa solutionem multiplex remedium adhibuit / quia patet si quis promisit usuras solvere non debet cogi ad solvendum quia usure sunt indebite. Et de usuris debitores. Si autem quis iuravit

de usur. c. quanto iudeos ... compellendos ad satisfaciendum ... ecclesiis pro decimis et oblationibus debitis quas a christianis de domibus et possessionibus alys percipere consueverant antequam ad iudeos quocumque titulo devenissent ... :

eas solvere sunt licet duo remedia Primum est quod faciat cogi creditorem quod relaxet iuramentum vel quod desistat ab actione de iure viii. c. i dimeas. Secundum est quod post solutionem potest eas repetere. Si autem iuravit solvere et non repetere tunc item sunt duo remedia quia potest indicare denunciare et iudex potest illum cogere ad restituendum. Secundum est quod potest illum cogere ad relaxandum iuramentum ex de usur. Et iuravit. Si tunc iuravit solvere et adhuc non repetere non denunciare sunt et illicitum iuramentum non obligat ad servandum ex de regulis iuris spiritualis a nobis / Octavum sunt sacrilegi qui rem sacram auferunt seu furant de loco sacro sive non sacro ut patet xvii q. iiii Quisquis. Quod autem illo furtum ... sacrilegium. Ex eo committit tamen quod fit in iniuria clericis vel personis ecclesiasticis eos detinendo vel res eorum auferendo. Tales enim sacrilegi sunt excommunicati ipso facto et privati sacramentorum perceptione ut patet x vii q. iiii. Item sunt qui nocumentum inferunt rei publicae puta monetas falsificando imponendo vel valde vel ... dimi... per solvendo vel eam argentum semplos reputando. Et generaliter omnes qui in venditione mercationis pondera vel mensuras falsificant ... fraudes rei publicae. Ex de emptione ... fraudes ... magna ... de falsariis monetas ... moneta reproba liberat solutionem de pignoratione ... Et illud proprium probatur publice pondus et pondus mensura et mensura utrumque

abhominacio e apud deu // Secu
sut qui vendunt venenu mor
tiferu gladios taxillos seu flos
taxillos qui eo dum fines rei
publice et tales sunt rei omni sceleri
que per emptores perpetrantur occasi
one ut p. 23 q. in princ. et hec
potissime cavenda e qui talia
vendunt in intencione prava Et
de illis rebus que non possunt esse
utiles ad humanum usum ut ve
nenu mortiferu et huius // Cete
ris autem res ad humanum usum de
bita venire possunt puta baliste et
arma in iusto bello tales licite
vendi possunt que tamen vendi non
debent ei de quo probabiliter posset
coniectari quod tali bus vellet abuti
// Secu sunt qui prelati beneficia
curata tenent sicut ut non faciunt
statuto temporis ad ordines promoveri
tales eum dum fines rei publice
non sunt quia furantur et male
usurpant bona illa que sunt pro
sum fidelium deputata unde et quia
de furantur animas fidelium quia
eas decipiunt et in absolucionibus
sacramentalibus deludunt quod non est
si sunt presbiteri moniti ut talibus
confitentes cedant vel si sit presbiter
preiati Set quia dum tales qui
patiuntur et subdita parochias animarum
dispendium non incurrunt hec probatur extra
de electione cum in cunctis et extra de iud
et de deprehendis c. de multa Septi
sunt qui furantur pecora homini quod
similiter prout dicitur pecora ambiguatus
vel eciam qui sciunt pecora mor
bosa vendunt Respondeo non quod non
ille qui furatur pecora sed eciam qui
sciens vendit pecora morbosa
dicitur furari et tenetur ad restitucionem
et ideo ut plenius intelligas

·vij· Require lxii ti de censibus usura e lucrum ex mutuo
pacto debitum vel ex actu non ei puto usura
quanti si quis oblatum gratis accipiat nulla ei
oblio sinistre machinaciones ingerit que non ex animi
cuius peccatoris pressit. Require. 1. q. 3. Dicitur de ei
usura hic usu eciam vel qui usus c. 1. peccunie
procedens usura non de quanti et a lybus
tamen eciam quibus consistit mutuum sed quod consistitur
pondere numero mensura unde ut est mutuum
est ipse peccunia mutata est pondus ut aere argento
auro et quod appenduntur mensura veluti fru
mento et alio et similibus

Sciendum quod id dicitur mittere culpam rem
et de rem si alia pecora perimit
contagione morbosi pecoris ut
notat as et hostiensis Si aut morbosi
pecus quod vendidit ignorant tunc
scilicet emptori quanto minoris emptus
est quod per declaracionem emptoris Iulianus
venditor eum tenetur cavalis debet
prestare ad sanum potest quinque deberet
et bibe Extra de empcione et vendicione
vel emptore / Septi sunt artifices
qui opera sua fraudulenter faciunt
vel qui indutiis nocturnis homines
decipiunt malum pro bono reddentes
contra quos propheta invehit Ita dicens
Ve qui dicatis malum bonum tales
raro dormiunt nisi adiniungunt septies
in die proximum decipiunt de quibus
apte scribitur Iob Plane impietatis
qui medit quoniam non rapitur
non rapitur abeis nisi supplanta
verit // Octavi sunt qui mala
fide faciunt homines in tiore dapni
sit qui invitat alios ad ludum
alee et huius Adque evidencia ta
sunt per ordinem declaranda Primum est
quantum peccatum sit ludus alearum
et taxillorum / Secundum quod sit unde deco
quod perditur in alea unita quod et quibus
personis sit reddenda peccunia
qui in ludo perditur et quibus non / Tercium
quod et quando tales ludi possunt esse li
citi et si sine peccato mortali /// Primo primum
e sciendum quod quantitas peccati in ta
libus ludis sit quanti x modo
ex 10 circumstanciis quarum quelibet
est peccatum mortale quas ornat Ho
stiensis de ludo alee et / Prima est
desiderium lucrandi et est cupidi
tas que e radix omnium malorum
ut dicit thy // Secunda e voluntas spo
liandi proximum et est rapina // Tercia de

De alea

vsura maxima q attendit no so[m] in cano nl' in mese s3 in eade die vt de excessib' platoru In' dilcos // Tercia e execrabilis in[n]aco et blasphemia que in talib' ludis fieri sunt in dei n' 2 in s[an]c[t]os re[dun]dat[2] ecce h[er]esis // Quarta e multiplicia mendacia 2 vana vba 2 ociosa q in talibus ludis fiu[n]t q[uo]tidie // Sexta e tempus in excessib[us] pro[m]ouere q[uo]d ad lud' respicit de mala q[uod] si vene[n]ui[n]t // Septa e scandalu' bono[rum] q[ui] ex p[ro]dac[o] q[ui] dicu[n]t[ur] nephandis in[ue]niu[n]t // Octaua e contemptu' p[ro]hibicionis scte m[at]ris ecc[lesi]e Nam glosa d[icit] q[uod] hm[oi] ludi su[n]t p[ro]hibiti no[n] t[antu]m dissuasi // Nona q[uod] dicto e amissio t[em]p[or]is 2 omni[um] bo[rum] q[ue] illo t[em]p[or]e q[u]o facere potuisset // § 2m e sciend[um] q[uod] 2m leges q[uo]d q[uo]d p[er]dit[ur] in alea solui no[n] debet et si solutu' fuit repeti pt' vsq[ue] ad l annos C de r[e]i alee lud[o] S3 hic intellig[itur] raymud[us] 2 gwill[ermus] de eo q[ui] no[n] ludit voluntarie s3 coactus Si e[ni]m ludit volu[n]tarie tunc id q[uo]d p[er]dit no[n] pt' repete[re] s3 2m p[re]dictos d[octores] s3 pamp[hilus] s3 conuenien[t]e C[?] tenet do[ctores] ibi in gl[os]a q[uod] h[ic] d[icitur] restitui hic pt' intelligi de eo q[ui] no[n] lusit volu[n]tarie s3 coact[us] Ro[bertus] aut[em] q[uo]d de nullo retinere pt' q[ui] lude acquirit e[st] k[?] forma ludi alee 2 taxillo[rum] su[n]t p[ro]hibiti p[er] leges 2 illa scripta 2 q[uo] in talibus rebus acquisita deficit bonus tytulus 2 bona fides 2 iusta causa q[uibus] omnibus innascit[ur] legitima licita possessio rei // § 3m sciend[um] e[st] q[uod] lud' alee d[icitur] omnis ludus q[ui] i[n] nitit[ur] fortitudine // Et ad h[oc] q[uod] ad sit licitus p[ri]mo requirit[ur] q[u]alitas

p[er]sone // clic[us] e[ni]m in alea lude[re] no[n] l3 q[ui]a publicus aleator re pellit[ur] a dign[ita]te no[n] obstante q[uod] sic[?] v[t] de excessib' platoru In' dilcos 2 de pe[n]is pt' si se no[n] correxit xviii q iii // Si q[ui]s 2o requirit[ur] q[u]alitas m[od]i vt de pestilentia 2 potulento ludi pt' 3o requirit[ur] q[u]alitas mensure vt ultra viii solid' ludi no[n] pt' Et si q[ui]s illu[m] vberauerit in eius hospicio lusum e[st] in alea p[er] aliq[uo]s ma[i]o[re]s nl' si aliq[ui]s dolo subtractum fuit Iudicatio ei no[n] da[tu]r si h[ic] vt te[?] in dictis asse de[?] [...] q[u]i si velit lusores alee recipe ta[men] sin e[ni]m bene sc[ri]p[tu]s e[st] si apud aliq[ue]m in cadent ludat[ur] // Tercio req[ui]rit[ur] q[u]alitas t[em]p[or]is vt q[uod] no[n] ludat[ur] t[em]p[or]e licitus nl' p[ri]me nl' q[ua]n[do] Octauo requirit[ur] q[uod] no[n] faciat [contra] legem ludi vt q[uod] no[n] male [con]p[on]at nl' etia' ludente p[ro]log[o] 2h nouit[ur] q[uod] de r[e]i alee d[icitur] ludis // Nono sit q[ui] se finib[us] associat 2 fiu[n]t eo[rum] p[ar]ticipes fiunt // Et talis p[ar]ticipacio q[ua]n[do] committi[tur] vo[luntarie] modis put[?] vo sunt p[ec]cata a liena in q[ui]b[us] h[ic] reus efficitur alieni ipse fini associat p[ro]p[r]io p[ec]c[a]to // Si videbat furem currebat cu' eo // Alio[rum] e[ni]m alie[no] p[ec]c[a]t[o] communicat se [con]sentiendo 2h fit m[ul]tis modis 2m quadru plice [con]sensum q[ui] po[nitur] vt de offi[cio] delegati C / Vbi agentes 2 q[uo]d [con]sencientes · pa · pe · pu · sunt Nimirum e [con]sensus negligencie nl' dissimulacionis vt si aliq[ui]s q[uo]d officio suo d3 2 pt' p[ro]hibere 2 no[n] cauet talis d[icitur] spoliator no[n] tamen tenetur ad restitucionem s3 d3 illu'

cogere ut restituat si tamen aliquod
emolumentum propter consilium dis-
simulatione tunc tenetur ad restitu-
tionem // 2us consensus. consilii et persua-
sionis sed tunc distinguere. Aut enim
predo vel fur hoc fecit et erat sic
consilii et cum ipse peccat quia scandalum
et non tenetur ad restitutionem. Aut
non erat facturus sic est predictum sa-
tiens consenciens ad furtum tamen
Cum ipse et talis tenetur ad restitutionem
// 3us consensus est cooperationis sic ille
licet peccat consentiens faciendo et ipse
promittit se defendere vel fulgare ubi
dicit. Si duo vel plures unum agentes
furati sunt quod singuli tollere
non potuerunt omnes furti tenentur
in solidum. Sed si unus potuisset
furtum fecisse sine alio tunc quilibet
tenetur pro parte illum contingente
// Tertius consensus est auctoritatis et defen-
sionis et qui mandat sic furtum
vel qui furtum defendit et talis
plus peccat quia scandalum et tenetur
ad restitutionem // Tertio pronuntiatur
peccatum ab omni parte rapiendo ut
qui inde comederunt vel biberunt
vel personis debitis furtum receperunt
scienter tales tenentur pro quanta
fuerunt. Sed dicendum quod si accidit
quod uxor raptoris vel furis potest ne-
quando de furtum vel rapina. Ad
quod dicitur quod si maritus habeat aliquid
de iusto de illis rebus debet inde
separatim expendere et uictum sumere.
Si non vel habeat nisi de rapina.
Vel si sit aliquid de iusto hoc ita
vel si sit permixtum est quod discerni non potest. Tunc
videtur 2m doctores non de rapina
sed aliunde de uictum querere debet
vel agasaglimento vel amicis sed
a labore proprio manuum vel etiam

querendo elemosinas hostiatim ut dicat
hostis. Si autem malus sit maritus
ita quod eam cogat eam vivere de rebus
raptis ut possit de aliunde victum
acquirere. Tunc ne fame moriatur
restat ei tale remedium unum quod
demandat de dote et sponsalicio ut dicit
glosa in hoc canone potest recuperare dote
etiam constante matrimonio // 2m re-
medium est ut denunciet episcopo
episcopo qui potest compellere maritum ut
pascat uxorem denunciando et quod
si peccavit vel commiserit ea domi
persone honeste quod dehonesto licet
prouideat. De depignoracionibus
ex bonis et de dote divorcium restitue
de parentes // 3m remedium est
Si sit tamen marito posita quod de
nullo alio possit de victum invenire
ut possit vivere de rapina quod ne-
cessitas legem non habet et quod quod sit
expendit dolent firmat et vita-
quia primus potest ad sublenandum
sola necessitate et ponat sicut resti-
tuere quia tamen potest quod quod inde con-
sumpserit sed tamen uxor tenetur vel debi-
tum reddere in casibus supradictis et cetera
Est tamen sciendum quando uxor de
ratione vel bone vel de alia re rap-
ta in ipso comedere non potest quod cer-
ta in ipso ultime necessitatis. Unus modo est. Cum
enim res rapta venditur tunc ipse
non datur nuncius furto vel rapie
purgatur probat quod omnis volunt
dando transtulit dominium eius rei ven-
dentis pretium potest licite emptoribus ab eo
recipere ut tenetur restituere. Tamen
dicunt tamen magni doctores dicunt
quod uxor potest licite uti illis rebus
sit permixtis dum tamen in mente ha-
beat quod libenter vellet uiuere licite
acquisita // Sexto committitur peccatum

aliem tacendo ut q solo vbo possit phibe furtu vel posset defe de vel alii rapuerint vel negligen perderint itleo no solu tenentur ad restitucionem si eos sunt cognitati. Et hoc verum est in tollerat deillo qui officio tali tenetur defende aliquo vel deillo qui tacet in synodo vel cum iudicio vbi talia fore dicta contra publicos. Sexto committitur peccatum aliem adulando vel detrahendo ut si ad dicat alium potenti quod rape sit stimatas vel dicat illum spoliatorem et donorum talis enim adulator tenetur ad restitucionem si ille alias non fuit furto spoliatus ut patet xiv q vi (?) Et sciendum est quod triplex est adulatio prima est albuendo alicui bonum quod habet secunda est commendo nimio extolle de bono quod habet et utrumque est peccatum veniale habet tertium sit gravius primo. Tertia est approbando malum quod facit et hoc est mortale ut patet xl vi. Dicunt nonnulli. Octavo committitur peccatum aliem hospitando colligendo et occultando quem enim fure dicit

dicat ipsum quoniam participes fi sunt quod deserit tam in fure. Et intelligendum est de illo qui fur ic nolit prode ut particeps furti fiat. Nono committitur peccatum aliem emendo quem emunt rapinam vel furtum. Et ibi distinguendum est contra rationem ille qui emunt rapinam vel furtum aut intendit agere negocium prout quod emunt ut retineat et ergo emit fide bona si fide mala puta si sciunt probabiliter esse furtum sic emptor gravius peccat secundo modo. Quod prima rem tenetur redde eos si alias non tenetur vel violent auffedat. Et in rebus furtivis non tenetur decam fructibus nisi in primo casu puta si rem absolute detemo pos vel loco congruo et ille notuissi repete tunc purgasse moram de condicione facienda

Adulatio

Recepit

decime sit extendatur studium tunc ubi pro es obnoxius si in deos culpa contra et pro illis deum iudicium quo mercede fallit postmo in nocenti quod sciso testis lide veteris reg ad quem vitalis adulat quod medicum sit et ecce pecca non vult ut nocere desiderat obligans obligato sedes alios peccati offendit et pecunia debet pro illo offendit ipsienis poena ...
et quod ... diffamaber
mire fructia. Secundo quia tenetur redde omnes fructus perceptos quod in me deo tempore percipi potuerint. Tertio quod res estimanda ad optimum eius statum puta si res tempore vendicionis fuissent melior quam post ea. Quarto quia non potest repetere precium quod reddidit. Quinto quia non potest agere quod venditorem de precio solutum obstat enim quod turpitudo sua nisi quod alteri debetur opposse tamen ut patet xi q v hingiis. Sexto quia perdit ea quae opposuit voluntarias ut de usu fructu. Et aut emerunt bona fide puta credit si credibiliter rem esse iustam sit bona fide. Cum quod oferit primo quia tenetur non tenetur rem restitue durante bona fide. Et si sciret post rem esse furtivam tenetur eam restitue et eos fructus astantes si fructus consumptos restitue non tenetur. Secundo quia potest rem aliende et vere de durante bona fide. Et si aliquod lucrum ex vendicione fuit consequitur et nunc restitue domino post ea veniret de condicione indebiti. Tertio quia res non tenetur reddere in casu fortuito durante bona fide si enim res interpeat absque culpa sua in nullo tenetur domino inde. Quarto quia post restitucionem rei potest agere contra venditorem de precio quod dedit domino rem restituit pendente condicione quia emptor citatus fuit denunciet venditori quod rem at defendat rem venditam Et si tunc res abeo emitur venditor tenetur de emptione et emptori

decime sit urbanus ... Audiatur audiatur ... [illegible]

et q. pot. i lesit ... modo lesos ... puniet ... arc. ii. q. i. xl. ...

dectes ... q. q. glo. ibid. ... maiora de lecta maioralis peius sunt punienda ... delicto equali ... penas.

fuisse absens et p[er] q[ua]s tractat tpo
sine dolo vel nisi p[er] minima iudic
sentenciam lata fuisse de deceptione
c. ultim. Dicit aut[em] quod iudicium re
stituat et venditor nichilominus
tenet[ur] restituere precium in foro penitenciali
licet procedi forte cogi non possit. Dicit
hic viii est quod raptor rem absta
lit in iuste puta in bello quod fore
bat esse iniustum, si scit bellum
iustum fuisse puta quia viri
vel eciam sapientes dicunt hic tunc
sibi bona fides quod confert in ora
supposita. Dicit si post ea bellum sanit
esse in iustum tunc debet restituere
rem et fructus extantes non aut[em] con
sumptos. // Est aut[em] una regula no
tanda quod in omnibus supradictis vo
preceptum rerum communiter sunt ca
tores spolii vel alterius dampni
tales tenent[ur] nisi decepte precepta
Dicit si res ille vendite sunt tunc
non tenet[ur] solvere precium pro ipsa
data, sed debet solvere iustum precium rei
uno tamen modo toto solvente omnes
socii liberantur. Et si quilibet fuisset
in solidum obligatus, ille tamen fa
cultas debet tribuere accionem ei qui sol
vit. Dicit plures / Hec predicta est per se
licet sit confitendum de transgressione
huius septimi precepti | Exo. 20. deutro. v.

Octavum preceptum est Non
falsum testimonium dicere. Ubi
secundum Augustinum prohibet[ur] omne
nocumentum quo quis per falsitatem alios
ledit proximum. In 2o aut[em] precepto
prohibebat[ur] mendacium falsitas in v
dei penitus cadit in ipso proximo // Ad
cuius maiorem evidenciam sciendum
est quod secundum Augustinum hic non solum
prohibet[ur] mendacium sed eciam omne
omne nocumentum quod mandatum
ne mentiens levit. 19. Aug. / mendacium
e falsa vocis significacio cum intencione fallendi
ut quod mendacium sit necesse est ut falsum profera
et cum intencione fallendi, hic et in alio e
non meciens / aliud habere clausum in pectore
aliud promptum habere in lingua. Mentiri
vero est loqui contra hoc quod animo quis senciit, sive id
verum sit sive non / Aug. Omne genus men
daciorum summope fuge quia omne mendacium
est adeo.

est secundum Augustinum non solum consistit in
verbis falsis verum eciam in operibus simulatis
verum eciam secundum Augustinum mendacium est verbis
alium se dicere vel operibus vana non facere
ut habet[ur] xxii q. v. Iso. Primum est osten
dendo quo fiat istius mandati trans
gressio in verbis vicose / 2o quo fiat
eius transgressio in verbis proximo nocivis
3o fiat quo eius transgressio in factis
simulatis // Et secundum illa tria istud p[re]
ceptum habet triplicem intencionem ut vi
debit[ur] in processu // Primum est sciendum
quod in verbis mendosis istud preceptum
transgrediunt[ur] ex gracia horum quorum
tam offendunt in mendacio perniciosa
2a in officiosa / et 3a in iocosa quod per se
patet. Circa mendacium perniciosum po
offendunt illi qui fidei veritatem
negaret dicens Christum non esse natum ex
Maria virgine et huiusmodi // 2o circa hoc
offendunt illi qui per mendacium
ledunt proximum famam et honorem
ut est mendacium species detraccionis
vel falsi testis contra criminali / Ad cuius
maiorem evidenciam est sciendum
quod omne mendacium quod in iudicio de
dicitur quod ad iudicium proximum per
niciosum et perniciosum est mortale
quod subvertit veritatem iudicii quod cadit
in principe totius civitatis. Dicitur 2o patet
quod sive iudex sive testis sive reus
sive actor vel eciam predicator sum
dicat iudex quidem falsam senten
ciendo predicator aut[em] falsam tam
defendendo istud preceptum transgredimt[ur]
et mortaliter peccant. Et tam iudex quod
testis et eciam advocatus tenet[ur] admit
tere illi qui iniuriam passus est unus
et in sua falsitate infamis efficit[ur]
et in sua falsitate infamis effici[tur].
Et hoc est
ut patet 3. q. v. consistitur. Et hoc est
verum si sentencia lata est quod ex alias
non ut dicitur Io. ibid. // Sciendum eciam
quod testis mortaliter peccat non solum
de testibus c. placuit / Ex quo alio mathei / placuit sed
quietum ut testes non admittantur prius et ... pro domo
et fideles in testimonium assumantur. Iuxta hoc ut non
testis ... dicatur ... glo. precio / quia testimonium
non vero quod prius sunt corrupti / glo. ydonei reputantur
ergo quod per aliquem excipiente non repellitur et alibi
presumuntur ydonei nisi probet[ur] contrarium / glo. fideles
vel infideles non admittuntur c. si heretici sunt
vel ad accusandum causam c. grandem / glo. Ideo
quod de honestate dari et non de utile. xx. q. v.
honestum.

de testibus Eugenius .33. c. (?) placuit ut testium se[...] fieri [...] ita (?) [...] non [...] aliquo (?) [...] qui habuit [...] ipsi dicunt ita rei veritate se accepisse a maioribus [...] et credere ita esse

de testibus c. si (?) [...] testium [...] qui sunt [...] admittendi
de testibus c. venientes [...] de se confesso [...] et quomodo [...] sit credendum [...] testium [...] sufficiat

mentiendo et veritatem negando si-
cut in terram conculcando ff. de [...]
[...] et qui veritatem occul-
tat et qui mendacium dicit quia inter (?)
de teste et iudice requisito ut de
p. xi. q. iii. cum sit // 2o quod ideo offen-
dunt illi qui per mendacium ledunt
proximum in rebus et actionibus sicut illi
qui falsa deferunt aliqua iudici
vel tyranno vel qui falsum testimonium
quo aliquis in causa pecuniaria deponit
quibus proximum dampnificant.
Quantum circa mendacium officiosum primo
offendunt illi qui occupati preterea
mentiuntur persuadenda vita proximi
ut si quis videat hominem qui
ad mortem ducatur se non vidisse eum.
2o circa hoc offendunt illi qui men-
tiuntur persuadenda hominis continentia
ut si virginem deflorare volenti
mentiatur eam esse coniugatam // 3o circa
hoc offendunt illi qui mentiuntur
persuadenda hominis substantia (?) actionis
ut si quis videns predonem velle
spoliare dicat eum quod non portat pe-
cunias // 3o circa mendacium iocosum
offendunt illi qui mentiuntur pro
removendo merore vel tedio sicut
illi qui aliqua ludicra fingunt
ut hominem melancolicum exhila-
rent // 2o circa hoc offendunt illi
qui cupiditate [...] et placendi
fingunt aliqua iocosa mendacia
ut eos ad risum provocent. 3o
circa hoc offendunt illi qui mentiuntur
ex adulacione iocosa sicut illi qui
falso commendant hominem ut eis
magis placeat. Unde admiratur
evidentia peccatorum. 3a sit ponde-
re inquirenda (?) primum quod tria sunt
genera mendaciorum, quorum sit morale (?)
[...] veniale [...] pro liberatione
hominis [...] sicut dicitur [...]

de testibus c. [...] in negotio [...] dicens
veritate de re sibi nota [...] teste [...]
[...] teste uno [...] duo testes [...]
[...] duobus [...] patet [...]
[...] testibus [...]
[...] testium [...]
[...] testium [...]
[...] Deuteronomium [...] testium
[...] testium [...]
[...] testium.

Deut[eronomium] [...]

dacium officiosum quod est veniale et me-
ritorium (?) quo antiqui patres puta Abra-
ham et Iacob qui videntur fuisse
mentiti mendacio excusantur // Ad
primum dicendum quod Augustinus in libro de men-
dacio distinguit VIII genera men-
daciorum que tamen omnia comprehendit
sub bona distinctione magistra-
li que ponitur xxii q. v. que talis est.
Mendacium aut est perniciosum
sine malignitate aut iocosum sive
levitate aut officiosum quod est pietatis.
Sub mendacio autem pernicioso com-
prehenduntur prima tria genera men-
daciorum et illa sunt mortalia
quorum primum est contra doctrinam (?)
religionis dei, secundum autem et tertium conti-
nent dilectionem proximi ut patet ex
superdictis // Sub iocoso autem
continetur alia duo puta sextum et
septimum mendacium que de genere suo sunt
venialia sed ex circumstancia aggravante
quandoque possunt fieri mortalia ut si
quis libidine mentiendi fiat
et consuetudo vel huiusmodi // Sub officioso
autem continentur sextum (?)
septimum et octavum quod licet secundum se
sit veniale per accidens tamen quandoque
fit mortale sicut [...]
videtur [...]
Illud mendacium quod fit per commodo
alterius per accidens dicit esse dampnabile.
[...] de mendacio iocoso [...]
illud non est verum per se loquendo
secundum sententiam theologorum quia nec per se
status nec actus mutat speciem
peccati. Unde id quod est veniale in laica
non potest esse mortale in clerico vel
religioso per se loquendo, nisi for-
te propter scandalum quod mendacio
interdum [...] status etiam actus
non facit peccatum mortale sed adhoc
disponat et sic potest intelligi dictum [...]

de testibus c. [...] statuimus
ut si quis [...] deponendo testium [...]
voluerit [...] liceat [...]
[...] non [...]
[...] publicatis [...]
[...] publicatorum [...]
[...] testium [...] publi[...]
[...] deponentibus [...]
[...] non [...]

de testibz z atestacoibz. c. iudei // Testium q̄ Bailoꝝ ad u̅sq iudeos i biblz cans̄ ... ad iustr̄ vanos testibz suis vti p̄sumat repied ... tenseng z aitatsete ... sciendos ... volunt ... pte iudeos pste ... du eos ... optat ... ab eis pso ... la ... nacte ... de testibz. c. i ... ad ... testu ... ad ... depolta ... no ... ad testes ... z ad ... pona lup ... uitut ... ut ... at ... sue ... iudice informude:

Wellm

ingn Et medacm iocosu nl offio sum sit dampnale pso no grude pteno / q tans p̄tm morle si ex dispostine gnia itato ad mor le dispourt // Ad 2m dd'm q ꝑ libaz homo agnoscꝫ piclo no e me tiend. Cm 2m Augm no sit faciedu mala ut eueniat bona. quere Costat aut q oine meda tm cu sit malu 2m ssm sc augꝰ sit aptō ꝯtnsari. Et lo metes pstoꝝ tanto amo e dz vyvite fundai q augꝰ nl lenit metiat̄ pcnitꝫ piclo eintando vram 2m Augm in hc casu no e me ciend. si ruitas pdeut celai dz subtantur vboꝝ dissimilacoe ut docz i dcn̄a religione zi qoimbz sup Gen vbi dr. Cum abraha asseruit vxorez eius esse sororez sua uit pdeut celai no nolunt metiri. Soror eni eius dia pbit qr filia fris eat. Et ipemz Abra ham dixit xx. xx. Ad 3m i ndet Augꝰ in libro cont mendaciu vram ut ipe dt intelligendu e scōs prōs dixisse illa vba no intencone fallendi si figali z pro phetico ꝯtnsat qn dixit se inesir vō cu puō / nl qr ꝑphetice hic dixit nl qr finut hic creduit q deꝰ eu in morietō resuscitaru sicō p missione diuinam tessaōc no pos se qua ꝯ deu e Isaac multipli cabit̄ seme tm ut xvij q v t. Abraham / Jacob eciā dicedo se p̄mogenitu / hic no m̄titꝰ si me emp tionis z legittie gnacionis. Dicit ecia xc Johannez dixit helyam no psone m̄tiꝰ si vitat̄ imitatioe

Qa depositio ut p3 xxvj q. ii // ꝑ 2m e sucd qr in vbis prxims nocumus offen

dunt xij gnā, hoim q psina sex offendunt scriptia fidelitez q p3 // Pri mi sut qui offendunt proxim de ridendo z subsanado qm vero dz illud p̄o te. Subsanao subsana bit z deridens deridebit // Scdi sut qui bona dcā nl fcā ptri tonat z diminuit z ea p iudicm temerarm subvtere q e magm pctm qr pl hō vsurpat ꝯ dm honore z diuinam sapiam z diuinaz iusticia qua vone pcordi soli dō qi q sit arbitrator z cognitor se cretorꝝ q ipi temerario iudico ꝯ vsurpat // Tcii qui sb a p dicoe quiqs subspe amorꝫ xpm fami liare tradunt p̄xim latenter tradunt z isti sunt siccō iude q posculum subspe amorꝫ xpm familiare tradidit // Qrti sunt qui p invidiam z odiosa detrcoz fama p̄xim denigrat Et lz de tracco sit pctm orꝫ ꝑ ꝯcessum tn crimus istis pctis orꝫ no gnnat que sunt mio, xxij. Q. subhomiadis reponit ut supius visum e Cuiꝰ rō e qr sit pp pa vno flatu trs homes ocadit Ita ca homicidia spnalia i vna detccone gmittit̄ qr detractor se ipm / audientez / z en cui det hit ut freqncius in mete audietm spnalr ocidit // Qnti sut qui p̄xim gnicus z inferns ꝑturbat z isti spnalr in facie xpi spuit z spuit vboꝝ suoꝝ amabile eius facie inficiunt // Sexti sut q p liuore et arrogancia p̄xim indebi te repheudunt z isti oms ledunt fr̄nam fidelitez // Alii sut q in pugnat fr̄nam caritez quoꝝ pi sut qui p̄xim vbis duplicibus decipiūt ptendendo amore i facie

prov. vi. Sex sunt que odit dominus et septimum detestatur anima eius: oculos sublimes, linguam mendacem, manus effundentes innoxium sanguinem, cor machinans cogitationes pessimas, pedes veloces ad currendum in malum, proferentem mendacia, testem fallacem, et eum qui seminat inter fratres discordias

Septimum

sed gerendo livorem in corde de quibus dicit propheta labia dolosa in corde et corde locuti sunt. Dolosus enim cor melitum gerit more sed cor felleum abscondit in mente. Quarti sunt qui pravis verbis rixosis adnatandum provocant que quidem verba tanta mala causant in hominibus. Primum est quia verba rixosa pacem cordis tollunt et firma dilectionem minorant. Secundum est quia tales rixosi consueverunt communiter obstinati esse qui ut ab aliis de cetero dici ut pessimus de suis reprehendi nolunt. Tercium est quod isti fuerunt obstinacionem magis in suis defectibus insistunt et plus ceteris peccatoribus nervis constringuntur quod propheta de mente obstinata loquens fiat inquid ei sicut vestimentum quo operitur et sicut zona qua semper precingitur. Quibus evidenter ostenditur quod tales obstinati et peccandi consueverunt et peccatoribus plus ceteris constringuntur. Quinti qui verbis pravis vel lascivis proximum scandalizant et mentis integritatem corrumpunt hominis quantum sit periculum ostendit dominus dicens Mt. v. Si oculus tuus scandalizat te erue eum et si manus dextra et pes et cetera, abscidendos et abstrahendos propter scandalum evitandum. Tamen per oculum dextrum intelligitur ille qui nos in actibus spiritualibus dirigit, per manum intelligitur ille qui nos in bene agere intendit, per pedem vero qui actus nostros procedere disponit et quamvis istorum singuli tam necessarii sit nobis necnon utpote tamen amor est propter scandalum abstinendus. Quinti sunt discordiam inter homines seminantes quod peccatum super omnia alia dominus detestatur maxime. Quod pax in concordia caritate et concordia unitate maxime delectatur. Unde isti reum plus ceteris perturbant quam ille qui lancea latus eius aperuit et plus quam qui ipsum crucifixum clamoribus affixerunt. Cuius ratio est quod tales eius sanguinem evacuant per quem omnia pacificantur sive que in celis sive que in terris ut scribitur. Sexti sunt qui malis consiliis hominem ad peccandum inducunt. Septimi sunt qui salubre consilium et correctionem pie et opera proximis subtrahunt sed non corripiunt delinquentes non sedule litteras non instruunt ignorantes et huiusmodi. Tertium est sciendum quod qui sua simulatione offendunt deum quidem hominum quodammodo maior quam qui homines offendunt simulatione scilicet. Ex quo scilicet ipse simulate ut maior sibi ipse simulate iniustitie et iniquitatis.

Causa prima est notandum quod primo offendunt indigne communicantes ut tales deo iniuriam faciunt maiorem quam Iudas qui Christum prodidit, quod patet quia castitatem dei mentes et puritatem in ecclesia deus maxime delectatur hostibus tradunt et ipsum domini decorandum hospicio tempus erigunt propter quod tales presumptionem faciunt tam in gratia tam in virtutibus fecundantur sed in peccatis potius perduntur quod aperte figuratum est in manna celesti quod liquefiebat ad solem et arescebat ad ignem. Unde per quod designatur quod in devotione et puritate ad sacramentum accedit et debite et gratiis fecundatur. Qui vero cum cupiditate et ardore concupiscentie sumit in peccatis per subtractione gratie obduratur. Secundo sic offendunt in devotione orantes quos Ysaias reprehendit dicens propheta hic labiis me honorat cor autem eius longe est a me. Unde tales sepius efficiuntur oros

p. Cor. xiiii orabo spiritu orabo et mente psallam spiritu psallam et mente. Aug. parum prodest orare sola voce sine sine cordis intentione. Cass. deus non est clamosa voce pulsandus sed conscientia pura placandus nec est ei auditor vocis sed cordis. Greg. cordis enim labiorum neque ei deprecatur. Illa deus intendit si orantis cor aspiciat. Ysi. negligat ad eum silentio cordis sive sensu vocis quam solis verbis sine intentu mentis

Iob. 9. Verebar omnia opera mea sciens quod non parceres delinquenti [illegible]. Eciam si lotus fuero velud aquis nivis et fulserint velud mundissime manus mee tamen sordibus intinges me [illegible] de peccatis peccatorum noli esse sine metu [illegible] ne dicas miseratio domini magna multitudinis peccatorum meorum miserebitur, misericordia enim et ira ab illo cito proximat. [illegible] vj. Non te extollas in cogitatione anime tue velut taurus ne forte elidatur virtus tua. [illegible] vj. Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab illis [illegible]. Galat. j°. Si adhuc hominibus placerem Christi servus non essem [illegible] ad Galat. primo non hominibus placere si adhuc hominibus placerem Christi servus non essem [illegible] in margine

Octavum

privat ideo nausea generat quia oris tepidi cordis abhominatur. Deo

Apocalipsis. Utinam frigidus esses propter [illegible] reprehensionem et calidus propter talis inflamationem sed quia tepidus es incipiam te evomere ab ore meo // Tercio eciam hic offendunt innocentes qui ipsis in bonis actibus complacentes et leves virtutes [illegible] subingruunt nausia propter complacencie et [illegible] privat [illegible] non virum [illegible] cum sponsa in [illegible] sed virum inimicum et felicitatem cum [illegible] // Quarto eciam hic offendunt laudem humanam vel utilitatem temporalem in bonis actibus appetentes quoniam omnes actus virtutum [illegible] corrumpunt quando nullus actus est adeo virtuosus qui in vicium degeneret si in ipso complacentia propria vel laus humana seu terrena comoditas intenditur. Et isti [illegible] [illegible] Deo sicut qui arborem bone voluntatis primam graciam in homine plantatam violenter evellunt et mortem [illegible] reponunt. // Eciam et in non subsequente similitudine [illegible] primo offendunt illi qui [illegible] retinent aliquam [illegible] confessione et in quomodo [illegible] ipsi discipuli [illegible] quia esset peregrinus sponsa Deo sinati [illegible] fugierunt ubi beata virgo sola inmobilis persistit. Unde dicit Anshelmus. Eciam sola fides ecclesie per triduum in beata virgine permansit cum alii discipuli in [illegible] in fide lapsi essent et propter hoc [illegible] progenitura promeruit ut per eius [illegible] [illegible] reparatrix. Ita ipsi a tota natura femina [illegible] complice destructum excludit et ea de [illegible] peccatorum singulari super [illegible] inestimabiliter sublimavit quod patet

Nam natura femina fragilis est ad resistendum mollis ad persequendum et primo [illegible] ad consiliendum [illegible] vulgo [illegible] quod femina cito consulit raro tamen melius elegit. Hinc [illegible] triplice defensionem beata virgo [illegible] femina abstulit [illegible] [illegible] super [illegible] peccatorum [illegible] singulariter sublimavit. Et patet Nam in tollerancia passionis et in constancia fidei et dilectionis ac in perspicacia iudicii et electionis ipsos discipulos Christo electos incomparabiliter excessit quod patet quoniam discipulis pre timore mortis fugientibus et in fide vacillantibus ipsa in [illegible] persistit et moriens [illegible] melius elegit. Et evidenter patet quoniam ad salutem humani generis passionem sui filii elegit magis volens ipsum acerbissima morte pati quam genus humanum non redimi. // Quinto eciam hic offendunt qui [illegible] [illegible] virtuosos alios [illegible] reprehendunt [illegible] hic [illegible] magis [illegible] quia [illegible] latere [illegible] videatur. // Sexto eciam hic offendunt qui ex amore privato [illegible] [illegible] vel [illegible] non [illegible] magis [illegible] quia [illegible] // Septimo eciam hic offendunt qui simulate et ficte pronunciant [illegible] [illegible] congaudent vel sic [illegible] in adversitatibus condolent quia [illegible] fictionem [illegible] abhominabiliter detestatur. // Eciam et in non [illegible] simulate [illegible] primo offendunt illi qui iusticiam vendunt sicut mali advocati et mali iudices qui nolunt facere vel [illegible] defendere iusticiam nisi per emolimenta [illegible] // Octavo eciam hic offendunt illi qui iusticiam [illegible] per malos iudices qui [illegible] odio privato quod non

publice [illegible] cum iustificat impium [illegible] condempnat iustum abhominabilis [illegible] apud deum uterque [illegible] de [illegible] ipsius actus [illegible] ut [illegible] iudicij [illegible] [illegible] non est [illegible] ut declinares a veritate iudicij [illegible] et iudicium magis [illegible] Deo [illegible] [illegible] [illegible] iudicium [illegible] Ve qui iustificatis impium pro muneribus et iusticiam iusti aufertis ab eo.

adq[illegible]

Ysa. x. Ve qui condunt leges iniquas et scribentes iniusticias scripserunt, ut opprimerent in iudicio pauperes et vim facerent cause humilium populi mei, ut essent vidue preda eorum et pupillos diriperent:

Jacobi .j. Concupiscentia cum consummata fuerit parit peccatum, peccatum vero cum consummatum fuerit generat mortem. / Hebr. Deus ad [illegible] opus aspicit sed et [illegible] eorum et propria voluntate

Preceptum nonum

ecclesiasticos iniuste vexant et condempnant qui utique obligantur reatum homicidy incurrunt vel malus advocatus qui facit malam causam suscipit defensandam qui tenetur adiutor esse illi contra quem advocat // 3o etiam hic offendunt illi qui malis consilys et iniquis statutis proximos ledunt et tales mortaliter peccant et tenentur ad restitucionem illius qui per talia statuta dampnificantur Nota talia statuta inducunt et non leges sed magis iniquitates machinacionis Lex enim et iura debent esse talia quod quis bono perficiat et unicuique sua iura conservat aliis non dicitur lex sed potius corruptela / In hoc eciam peccatum incidunt qui a religiosis et aliis pauperibus decimas vel qui alios ab eorum beneficiis arcent Sunt ipsos aliorum elemosina non indigere cum magnas superbias faciat qui non adtendit tum quanta penuria et penitentia in victu et vestitu hic faciunt et propter sincerius affectum dei honorem et quietam statum deo famulancium intelligere intendunt // 4o etiam hic offendunt qui contra ecclesiasticam libertatem aliquam ecclesiam scienter statuunt Et hoc fit 3bus modis primo per primum eciam ubi libertas in hoc consistit primo est quod clericus vexari non possit vero qui hoc faciet fecit vel qui sic mandavit vel eorum qui facietem possunt non prohibuit excommunicatus est ipso iure / 2m quod clericus ad iudicium civile trahi non possit / 3o quod clerici ad prestationes exactiones non sunt obligati Vero si eos statuerint quod clerici possint conveniri in iudicio civili vel etiam prohibet directe vel indirecte quod clerici causam suam in foro ecclesiastico consequi non possint vel quod dicant dare exactiones vel tenere

vigiles pro custodia civitatis tales ipso facto sunt excommunicacionis maiori vero excommunicationis per quam de transgressione primo octavi precepti sit confitendum ∴ Exodi xx capitulo

Nonum preceptum est Non concupisces rem proximi tui Ubi hoc preceptum prohibeat concupiscencia oculorum ire aliena superflue Hoc prohibetur omnis concupiscencia id est prima cupiditas male voluntatis vel rei aliene Nam sicut in septimo precepto prohibuit cupiditate operis hic autem prohibet cupiditate cordis // Et est notandum quod hic prohibet concupiscencia que nascitur ex corrupcione fomitis vel assensualitate delectationis quia impossibile est quod ista concupiscencia non sit in nobis propter naturam fomite corrupta Sed hic prohibetur concupiscencia et appetitus qui in nascitur ex consensu animo // Et hoc preceptum similiter explicite hic propositum primo est

Non concupisces rem proximi tui causa scilicet pravitatis appetendo seu etiam per iniusticiam obtinendo Ad quorum evidenciam intelligendum sciendum est quod res aliena potest concupisci in iuste sub triplici differencia generali Quidam enim concupiscunt aliena sed scientes rem concupita non posse assequi non prosequuntur concupiscencia Sed autem scient se posse consequi concupita fortissime conarentur ad prosequendum concupiscencias in effectu Et isti tales concupiscendo peccant mortaliter et hic in isto genere concupiscere mortaliter Sed quidem sunt qui concupiscunt aliena et conatu exteriori quod laborant pro re illicite obtinenda qui quamvis causam non obtineat tamen mortaliter peccant et iste est secundus genus concupiscendi qui apparet in fine

Pv̄ch 12. Omi hebt sbaz ind hg. i vidlt sicut suo nebz sbc / coclausit visca sua ab eo quo citas dei manz i eo

Rom

z latrie p(ro)fundo z rapina labo
rantes q(uonia)m h(oc) in effectu ut fu
ret ut rapiant mort(aliter) p(e)c
cat z (con)t(ra) q(uam) p(rim)o ...o q(uod)
sit q(uonia)m n(on) solu(m) (con)cupisce(re) (con)tra
aliena. Q(uo)d et (con)cupita (con)t(ra)
conatib(us) assequnt(ur) isti omnib(us) an(te)
grauissime pecca(n)t (quam) re tamo(n) q(uam)
d(i)c(tu)s (con)cupisce mor(taliter) ut p(atet) i. su(per)i(us)
z latrinb(us) rem (con)cupita illici
te obtinentib(us) z isti tanq(uam) rem
ut p(ro)xim(o) in (con)t(ra)(ri)u(m) ablatu(m) res
tituat ut ~~de ...~~ d(icitu)r tamen
sceat s(ingu)la(ri)t(er) restituend(i) de
p(ri)mo q(uo)d(am) (con)cupie(n)s st appate se
~~bit z p(ro)x(imo) ex~~ Manus in manu
tuo et in nocte q(uod) h(oc) manus
in manu teat ut s(e)c(un)d(u)s actu
alit(er) n(on) furet ut rapiat. Q(uo)d
tamen affectu z rapina abstineat
n(on) p(ro)p(ter) d(eu)m ut p(ro)p(ter) iusticia(m) s(e)c(un)d(u)m p(ro)p(ter)
pena(m) q(ua)m timet s(ed) suspendium
illud n(on) et in nocte bonus mor(taliter)
peccat pancitia(m) aliena(m) rem
appetendo q(uo)d d(icit)ur iusticia. Hoc
q(ua)ntu(m) malu(m) sit o(stendi)t Aug(ustinus) in
lib(r)o de lib(er)o arbit(ri)o sic d(icen)s Cu(m)
auaricia a(n)i(m)a d(omi)nat(ur) subiectu(m)
malis omnibus d(omi)natur q(ui)a
de auaricia mala o(mn)ia o(ri)unt(ur)
z o(mn)i(u)m peccator(um) s(e)c(un)d(u)m ex ea p(ro)du
cut(ur). Et io (?) h(oc) dc. Eccl(esiast)i Auaro n(ih)il
e scele(stius). Cui(us) tam(en) assignat
Innocenti(us) de vili(ta)te (con)dicionis
humane d(ice)ns Auarus offendit
d(eu)m offendit p(ro)x(imu)m z offendit
se ip(s)um. Nam deo detinet de
bita p(ro)x(im)o denegat necc(essari)a sibi ip(s)i
subtrahit optima. Nam gulam
macerat ne archa impleat / z
corp(u)s co(n)temnat ut lucra co(n)te
dat. Et io auarus (con)sistit s(ibi) ip(s)i

crudelissimus est in quo ex(em)p(l)o
in p(ro)u(er)bio Nemo enim p(ro)x(imu)m diligit
q(uo)d modico p(er)imit egestatem
(con)sit / Occu(r)rit (con)posito e (contra) Non
(con)cupisces rem p(ro)x(i)mi tui eam
s(ed) in iuste h(oc) e a(nim)o in iusticia
appetendo z in malu(m) fine ordinando
Aliud enim e appetere aliena p(er)
in iusticia puta ad vana gl(ori)am
ad luxuriam vel ad crapulam sicut
diues ille fecit de q(uo) Luc(e) xvi. Q(uia) e(ra)t
pulsabat cottidie splendide z i(n)
mod(um) peccandi z gentiles ph(ilosoph)i
tetigerit vide(n)tes q(uod) in uno actu
pecca(n)t possit esse multo deformitas
s(ed) cu(m) as furat ut in methet(ica)
vel pompas ex(er)ceat vel crapulo
se (con)sumat / z em(er)it n(on) solu(m)
q(ui) istud p(re)cept(u)m faciunt q(uonia)m aliena
(con)cupiscunt s(ed) q(uonia)m sua p(ro)p(ri)a male
z illicite expendunt ut pompo
si z voluptuosi thezaurizant z
singi(?) p(er) omnib(us) aut illos in h(oc)
tam mag(is) peccant cl(er)ici quor(um)
bona o(mn)ia pauperu(m) sunt z domus
eor(um) omnibus (com)munis d(ebe)t esse z p(ro)p(ter)ea
debet d(ici) in vigilare susceptor(um)
peregrinor(um) ad hospicium ut p(atet) xxxi
q(uestio) i. Nam licet cl(er)ici seculares
non teneant o(mn)imo(dam) renu(n)ciacionem
tpalibus q(ua)ntu(m) ad p(ro)p(ri)etatem et
vsum / tamen tenent(ur) ea renu(n)ciare
q(ua)ntu(m) ad affectu(m) q(ui)a n(on) debent tam(en)
affici circa tpalia s(icut) layci z h(oc) de
signat corona in capite. Nam capitis
rasio e o(mn)i(um) tpaliu(m) depositio ut
habet(ur) xxii q(uestio) i. Duo sunt. Ratio
aut(em) q(ua)re mag(is) d(ebe)t affici ad tpalia
q(ua)m layci, e q(ui)a q(ui)a soliciando
tpalis impedit sp(irit)uale(m). Cl(er)icus
aut(em) non d(ebe)t q(ui)a i(n) sorte d(omi)n(i)

2a (con)p(osi)to

vocati divino cultui mancipati et
ideo solum debent esse dediti con
templationi rerum eternarum et a bonorum stre
pitu temporalium semoti. Unde Secu
laris melioris iudicio. Unde etiam nec
monachi et prohibetur ne in hui
usmodi se immisceant secularibus
negotiis sicut et vos vitam et
venabiliter impediat libertatem spiritus
quia soli deo vocare debet et mori
peccato. Ubi forte laycus vix venia
aliter peccant quibus non est interdictum
quod secularibus negotiis se non de
beat immiscere. 3ª expositio est

[illegible] Non concupisces rem proximi tui
rapiendo et aliena recipiendo ea in
necessitatibus tempore non communicando quoniam
est facere qua res pauperum proiciendo
cumfferre ut patet xv q. 1 3am et in
Aug. in x^a Non solum avarus est qui
rapit aliena sed qui cupide servat
sua. Et ideo avarus est ut ibidem dicit
Aug. Avarus autem lucrum se ipsum
perdit. Et in sermone xii q. 1 Nos mun
de tunus lenti tollere quam possit
et denudare et indigentibus denegare
esurientium panis est quem tu de
tines nudorum vestimentum est quod tu
recludis miserorum calceus quem apud
te veterascit et detrimentum aliquod. Et
perdas patet quod omnis cupiditas
cordis aut est in appetendo aliena
quod iniustum ut patet in prima positione
proxima. Aut etiam ad iniustitiam
ut patet in 2ª. Aut est in retinendo
nimis cupide parcitatem ut patet
in ista 3ª expositione et hoc patet si
dimittas vel quia ab te recte et comparat
alienum et est fur vel raptor ut
patet ex supradictis. Aut recte sumpsit et
iniciant hoc sit tempore necessitatis quo
ex precepto caritatis talia communicare de
bent et detinendo cupiditate esse sed

[illegible] commendum si supradicta est in sum
precepto Amb. Pasce fame et
morientem et retinet sua ut ea
tempore optimo distribuat vel hoc cogit
dimittere vel tempus vel ut amicis
secretem egenis distribuit
et adhuc est morbus peccatum ut patet
in divite epulone qui micas
panis Lazaro negavit. Aut alii
distribuit et alii non et est peccatum
veniale et hoc magis vel minus
prout maior vel minor facultas
est de ipso divite. Unde et est
quod ipsi avari non perdes vel ego
ad infirm pauperant sed adhuc velint
compendium avaritiam eius pro
missio cum quidem cum et in. Unde
sermone communi sermone xxxix
vehitur minor vel vicor quod
sunt pusillanimitatis et huma
nitas contemptus dei et oblivio
mortis. Ambrosius Animus avari
cubi persuasus ardor habendi sola
gaudeant avaricia non patitur
conducere plures una auriga con
tenta est. Unde autem quod talis thesauro
et qualibet aliquid sibi habere debeat ad
res possessas hoc pulchre docet
Seneca in sermone publico dicens
ita pecunie est imperare non ser
vire pecunia si ea uti scias
ancilla est si nescias domina est.
Et ideo necesse est ut aut te ipsum
aut pecuniam vilem habeas.
Et ideo dicit Bernardus super Canticum
sermone xxv Unde ne tua sint
que possides expende ad lucrum
comparandum celestia committa. Unde
hoc non vales scias te pecunie
non esse dominum sed servum. Et tunc de
debitis et vitiosis possessionibus
dicit Gregorius in libro moralium Unde
enim ipsa rerum affluencia onerosa

Cor
os
oculi
pes
manus

Sub omni custodia serva cor tuum quia ex ipso vita procedit. Remove a te os pravum et detrahentia labia procul sint a te. Oculi tui recta videant et palpebre tue precedant gressus tuos. Dirige pedes tuos a malo. Vias enim que a dextris sunt novit dominus, perverse vero sunt que a sinistris sunt. Manus fortium parat divitias.

Nonum

e qua continue tolleat et quod festinando ad propriam in itinere multa pergat et lo aut largiendo distribuit aut defendendo contempnit. Videndum autem quod predicta triplex expositio potest colligi de dicto vel vii. Bonorum vero dei et bonorum aliorum misereri non possumus nisi cupiditate que omnium malorum radix est et est contra ad primam expositionem. Ista non sufficit viris katholicis et precipue sacerdotibus. Dicit ulterius deus implicite exponit scilicet illum de cupiditate voluntate septima per concupiscentias tuas non eas. Lucerna enim peccatoris avida ut abstinentie non mittamen sit ut gaudere accessio ut precepti adhibere conservi. Tertium ad tam non sufficit sed forte cupidius ingerit. Quantum intrinsi facio si tu aliena non invadendo propria diligentius tenes. Quod omni precedentis dicitur tu quum in scilicet ingressus est huc qui detentio in suis commissis sibus quod facultatibus ingressus sui eos ratione unde intrasti unde exibis. Unde transgressores huius precepti signat primum plaga muscarum que immiscte mordentes perdunt sanitatem urgentem scilicet sollicitudo possidendi temporalia non solum impedit devotionem spiritualem sed etiam in corde hominis suffocat verbum dei. Ora cum oro et orationis devotio et eba conserva contemplationis funditus moritur vel utrumque huius cupiditas dura. Commissio autem predicta contra hoc decimo precepto nono fit contra confitendum

Decimum preceptum est Non concupisces uxorem proximi tui. Ubi prohibetur omnis concupiscentia carnis sicut in precepto sexto prohibebatur concupiscentia oculorum. Ideo autem dantur duo precepta ad prohibendum duplicem concupiscentiam eo quod ad eas natura corrupta maxime inclinetur. Nam ad concupiscentiam oculorum propter sui conservationem in esse inclinatur in esse individui. Sed ad concupiscentiam carnis propter sui conservationem in esse speciei. Prohibetur ulterius huius duplex concupiscentia propter tria dampna. Primum nocumentum evagatio est quod quedam spiritualis predicto quia phantasmatibus aspicit precipue casto dirripitur. Sic eos primitus mentis predicta primum mentis conservanda imaginationis evagationibus remedium sicut vult. Unde precepit Moyses populo Israel ut pedes suos poneret super cineres et tolla quam reges quos ceperant in vincos. Sic quod quamquam per multa ... sicut dolor regale dominum obtinentes sunt primo in dictis et provolvit in primis pedibus maioribus conculcandi et velut restringendum. Secundum est fructus et devota oratio quia illa sua virtute mentem sublimat et sublimata subtiliat et depurat et suo fructu omnem mentis fluctuationem desiccat. Propter quod vero mentis devota regis mentis intrare dicitur que sponsa libenter visitat. Et in ea sponsa quedam familiari colloquio in viciis suavitate inebriat. Unde in Canticorum de eis admonet intrare loquitur sponse mee. Tertium est passionis Christi

tinea meditacio 2 monim eius
temptacionis impulsu mens
deuota admodum columbe ad hoc
de gracilitate 2 indiguitate in foraminibus
petre .i. in uulneribus xpi profundis-
sime per meditando amaritudinem
sue passionis 2 de rescidere super
riuos aquarum sue passionis
amaritudine deplorande .i. inti-
ore uicetur puritate deuotissime
contemplando Inquibus riuis prudeat
umbram accipitris hoc est caueat
parabola peruerse cogitacionis 2
statim cum incipit talibus titilari
fugiat in foramina petre .i. in xpi
uulnera se subtrahendo peruerse cogi-
tacionis per deuotam oracionem 2 passionis
dominice fundatam meditacionem et
proprii corporis rigidam castigacionem
Sic enim aqua carnalis delec-
tacionis mutabitur in uinum diuine
consolacionis hoc est uinum quod letifi-
cat deum 2 homines ut scribitur Iudi-
cum Quod uinum nobis prebere
dignetur gloriosa uirgo cum suo filio
qui uiuendo cum patre 2 filio 2 spiritu
sancto uiuus deus in secula seculorum Amen
Als ordinaria hereticorum multos modos dicitur Ille
dicitur hereticus qui peruertit sacra eiusdem ut simoniacus
ut .i. q. .i. c. eos Item ille qui scindit se ab uni-
tate ecclesie ut uii. q. .i. denique Item omnis excommunicatus
iiii q. .i. c. eas at hy. Item qui errat in exposicione
sacre scripture ut xxiiii. q. iii. heresis Item qui
confingit nouam fidem uel confictam sequitur ut .24.
q. i. c. iii. hereticorum Item qui aliter de articulis
fidei quam romana ecclesia sentit ut .24. q. .i. c.
hec est fides 2c
Exo. xx ca. iii. Ceterum detestabile
abusu horrendum idiotis eorum quod est ... uiris
... seu statucias reuerenti
abusu ... ca ... cessacionis
... in terra ... sub ipso
... reprobatos ... de certo
... statuentes ut ... cas ...
... predat ... sima ...
delinquentes sit ... puniat quod alios
a simili presumpcione compescat :

Amor
Iullius / Auaricia est immoderatus modus
habendi Vnde Auaricia est cumulus rerum
insaciabilis 2 in honesta cupido / Et est
auaricia postquam cupiditate acquiredi
uel retinendi diuicias ut honores uel
scientiam Apostolus Auaricia est ydolorum seruitus
quia homo auarus exhibet creature quod debet factori
creatori scilicet fidem spem 2 dilectionem /
Immoderatus Auaricia secundum apostolum est ydo-
lorum seruitus quia sicut ydolatra seruit
simulacro sic auarus seruit thezauro
ua ille cultum ydolatre liberi applicat
2 iste cumulum pecunie liberi augmen-
tat Ille cum omni diligencia colit simulacrum
et iste cum omni cura custodit thezaurum Ille
spem ponit in ydolatria 2 iste spem ponit
in pecunia Ille tenet multitudinem simulacrorum
et iste multitudinem thezaurum :
... uicia est ut anima hominis uicias re-
fistat anima prualeat / quia que auari
... hec ... in ... magis est
Aug / Auarus uere misero est similis ... Si
enim quatuorsumque demoniant unquam
satis est ... 2 ... thezauri ... ef-
fluunt in aurum :
Gula est secundum / Immoderata cibi cupiditas /
Hugo / Gula est immoderatus appetitus
edendi / Gula est uorax edacitas nature
finibus non contenta
... medicus precatur ca gula / ...
hora comedendi ... 2 ...
impacienciam expectandi tempus debitum ...
tum quod ... cibaria preciosa 2 delicata
... / ... plaget abstinencia
tibus / ... qui ... mensuram excedit ...
nimis comedendo / ... qui nimis ardent
uel festinant ... comedunt / ... quidam
nimis studiose ... cibaria sua preparat
Vnde ... sapore ... fames excitat appetitum :
De hereticis ... ... Immoderata ...
ligat desiderium intelligendi diuinas scrip-
turas et ... studium adhortandi
reprehendendique non sit ... comedatur
In eo tamen apparent quidam layci muttoare
quedam ... oculta conuenticula celebrant /
officium predicatoris sibi usurpant sacrum
simplicitate eludunt 2 eorum consorcium
affirmatiue / quia ... non ... deus ...
... Joh .i. c. ... omnem hominem ueniente
in hunc mundum illuminat / interim odit ... te-
nebras / ut apostolos suos in mundum uniuersum
predicatores euangelium omni creature missus / eis
precepit apte dicens / Quod dico uobis in
tenebris dicite in luce / luc. ... 2 quod
in aure auditis predicate super tecta / 2 ...
Sicut enim multa sunt membra corporis omnia
non uero eundem actum habent / ita sunt multi

ordines i ecca / s no os iq hnt officiu / ca
s aplm. ca. xii. et ephs. c. alios dns
dedit aplos / z alios pphas / alios aut doc
tores z cc / Cu ergo doctoru ordo sit quar
tus i eccia / no dz sibi offic. i dent
pdicatoris officiu vsurpare / Na scdm
aplm ad Ro. x. Quo pdicabunt nisi
mittatur / Et veritas ipa pter aplis
luc. x. Rogate dnm messis vt mittat
operarios in messe sua / Qz si forte qs
arguite videat / Qa licz invisibile
mittitur a deo / et si no visibile mit
tatur abhoie / cu invisibilis missio
multo sit dignior qz visibilis / et
diuina longe melior qz huana / Pot
rebile videri / Qz cu mior i missio
sit occulta / no suffi. missio tam tm
asserere qz ipe sit missus a deo / cu hoc
qz heretici asserat / Qz oz qz astruat
illa invisibile missione p opera
miracli / vl scripte testimoniu speale
vn cu dns vellz mitte moysen i egip
tu ad filios isrl / vt crederent ei qz mit
teretur ab ipo / dedit ei signu i. vt qvertet
virga in colubru / et virgam itm reforet
Exo. vi. c. Johes qz bap. speale suc
missionis testimoniu ptulit. Joh. i. de
scripta. d. Ego vox clantis i deserto diri
gite via domio / Dicut ait ys. ppheta
xl. c. z. licz at sciia valde sit necia
sacerdotibz ad doctrinā / Na iuxta vbu
ppheta. Malach. ij. labia sacerd. custo
dunt sciam / z lege exquirut ex ore
eius / no tn est simplicibz sacerdotibz
ex a scolasticis detrahendu / Cu eis
sacerdotale officiu deat honorari ppter
qd dns in lege papit. Exo. xx. dijs
no detrahes / sacerdotes intelligens
Qui pp excellencia ordis z officij dig
deoru noie nuncupatur. Qz vero
offic sue pstiptois audacia i. defedat
ex. qz asina lege repheudisse pphas
Num. xx. vl qz dns ait. Joh. om. eis
ex vob ex. me de p. Cu aliud sit fcez
i se ptante occlte corripe / qd offi te
officie et s reglam evangz. ma. xvii.
mqz cau sancept intelligi / Qz balaa
fuit correptus ab asina / Et aliud est
ptem suu delinqte reprehende manifeste
qz vtiqz nlli liceat / scdm illd. verte
mt. v. Na qui ecf fratri suo fatue
reus erit gehene ignis / Itez aliud
est qz prelatis sponte de sua offic.

Innocencia subditoru secu oni suppo i quo
tam primissum vbu doi dz intelligi / Et
aliud est qz subditus no tn aio reprehe
qz detrahendi exingit temalgo i pre
latu / Cu ex pocius incubat necitas
obsequendi i. obediendi / Qz si forte nees
postulaverit / vt sacerdos tamqz inutilis et
indignus a cura gregis deat remoui
Attendi e ordinate ap. epm / ad cuius
officiu tam instituco qz destituco sacertu
noscit ptinere. Sc e totu capitlu
de penis t. ea. Ea que frequenti puaricacoe
ztantur frequenti sunt qdepnenda
De penis et remissoibz t. Qui / Qui i psbrone
occidit vt xii. annoru pnia eis tanoes
imponat z z. conuictus vsqz ad vltimu
tpus vite sue milicie cingulo careat
et absqz spe coniugij maneat :
De penis et re. c. Manifesta / Manifesta
pcta no sut occlta correccone purganda
Ebrietas s. aug est vile sepulcru racois z furore
mentis / aug / Ebrietas est blandus sermo
dulce venenu / suaue pcm / qua qui habz
se ipm no hz / qua qui facit pctm no facit
s ipe totus est pctm / Heu vos qui delectami
in ebrietate / Qa ebrietas aufert xpm
dissipat censum / qfundit sensum / corrumpit
sanguinem / puocat libidinem / et omnia mebra
debilitat / fam enuat sive extermat /
Eccia de disciplina / O quatu erroris in
mittat ebrietas / vi sermo sobrietas tastiget
ad vnguem i. ad plenu / Basilius / Ebrius
putat se aliquid optimi facere / cum sit
in pcipicia deuolutus / Aplus. v. ad eph.
Nolite inebriari vino in quo e luxuria
i. qd causat luxuriam / Ebrius cu se putat
bibere ipe bibitur / qz vinu eni in se suscipit
inimicu / qui intra cum mortis impellit
ad omne opus prauu et nephandum /
et ho talis / vt ieroile anal saciatur
vinu em no pt saciari s saciat dum bibet
Correntes multa mala faciunt / Arma de
ferunt in etatu dya / cu pnceps ab tirez
de Swecia papit hominibz suis inostre
arma i aliquo festo / Sic dyabolus sua viue
mibz ptare arma luxurie diebz festiuis / et
sicut senex qui no pt amplius portare
arma dat filio suo pro se / Sic vetule
filie sue dant arma luxurie z mittunt
i exitu dyabi sz i correa / Ht sancti lux vnit
Apoc. q. exierunt locuste i. correattes
ad volutate carnalitates / siles equis
patis ad pliu / in q innuitur qz dyabolus
in eis sedeat / vt per eas dm ipugnat
et sup capta eoru tamqz corone siles auro

hec pertinet ad ornatum capitis potentiora arma
quibus dyabolus fuit mulieres / Vnde patet ex hoc / quod
dyabolus elegit mulierem ad decipiendum primum
hominem / Et David. Sampson fortissimum / Et
Salomon sapientissimum interfecti sunt ab ea
In Coreis non habet dyabolus unum gladium sed tot
quot sunt ibi persone pulcre et ornate juxta
verbum Jero. Gladius igneus species
mulieris / Iste igne incendunt simul cum
vulpibus sampsonis habentes ignem in caudis
que combusserunt segetes / Can. ij. Capite
nobis vulpes parvulas que demoliuntur
vineas / Non solum unica facta dyabolus ad in
cendendum corda hominum sed multis / Iste canis
nobilis aliis latrantibus per villam in domo
pacifice stat et tacet / Sic nobiles puelle
filie summi regis / Aliis canentibus in chorea /
remanent in domo sedentes et orantes /
Item deo et sanctis contumeliam faciunt / Sicut enim
contumeliam facit alicui sancto qui peccat in loco
sibi dedicato / vnde Aug. / Melius est diebus
festivis arare vel fodere quam choream ducere
Nota quod cantat ibi capellanus est dyaboli et qui
respondent eius monachi vel etiam qui assi
stunt eius prochiani / Cantatore capellano etc /
Item exercitum dyaboli congregat et excitat / Sicut
custos porcorum volens porcos suos per campum
dispersos congregare facit unum clamare et ceteri
alii conveniunt sic facit dyabolus qui vult congre
gare exercitum suum facit unam ancillam
clamare in media via ut campanam
sua cantatione pulsare et tunc omnes stulti
conveniunt / hoc verbum invenitur in Apoc. ix. 20.
Et quintus angelus tuba cecinit / et
vidi in visione equos i. mulieres ornatas
et qui sedebant super eos habebant loricas
igneas igne concupiscentie inflammantes /
lascivias vanitatis superbie et sulfureas
fetentes luxurie / et capita eorum tanquam
capita leonum et de ore eorum procedebat
ignis i. cantilene inflammantes ad
luxuriam et fumus vanitatis et sulphur
fetor luxurie / Exemplum de illa que ducebat
per coreas / et de illo qui fuit in pur
gatorio decem diebus propter cantilenam quam
audivit / Item homo qui ducitur ad mortem
stultus reputaretur si cantaret vel se
preciose indueret / tales sunt mulieres et viri
qui tripudiando vadunt ad mortem /
nichil aliud est vita presens quam cursus ad mortem
ut dicit Aug. / Non gaudium mundanorum
gaudium sed tristicia dicitur etc.

De corea

Nota vani homines tunc debent laudare dominum
laudant dyabolum diversis ducendo choreas
quod valde fatuum est propter tres rationes / Prima quia
tales coree multos sepe ducunt ad coreas
dyaboli sive inferni / In inferno quando sunt multe

processiones peccatorum i. congregationes superborum
avarorum luxuriosorum / quia semper cantum
lugubrem decantabunt Zach. xii. pla
get terra familie et familie seorsum
cantabunt et una canticum / Sex versus
lugubres continentem / dicent enim ve quod deum
offendimus / ve quod dyabolo consensimus / ve quod
natus sum / ve quod male torqueor / ve quod
mori non valeo / ve quod numquam liberabor
Ad istas coreas infernales iste choree
mundiales sepe perducunt / vnde in Job. xxi.
Tenent tympanum et citharam / gaudent
ad sonitum organi / ducunt in bonis dies
suos et in puncto ad inferna descendunt /
Item secundo fatuum est coreas ducere / Quia
privantur coreis celi / Ibi enim sunt coree
sanctorum deo iubilantium ympnos / vnde ympnus
Qui pascis inter lilia septus choreis
virginum / Isti coreis celi privantur qui
choreis mundi delectantur / vnde refert
Greg. in libro dyalogorum de quadam puella no
bili Romana / Que dum iocis et cantilenis
nimis dedita esset / Beata virgo cum multis
speciosis puellis aliis induta sibi appa
ruit. cum illa tam pulcre processioni se sociare
vellet / prohibuit beata virgo dicens. Quia non
est tali processione digna quia dum vane
processioni se ornaretur / accepit quod ei
ut a risu et levibus cantilenis se abs
tineret / et die xxx. ad illam processionem
digna veniret / Que subito eius
moribus mutata fuit / et xxx. die beato
fine quievit / Item tertio fatuum est choreas
ducere ex eo quia cedunt in iniuriam dei / cum
quia pactum initum in baptismo frangunt / quia abre
nuntiare dyabolo et pompis eius homines
promiserunt / tunc quia maiorem contemptum eo
inducunt / quia si opus simile incumbent
Aug. / Melius est in diebus dominicis arare
et fodere quam choreas ducere / Cum quia
festa sanctorum suis vanitatibus polluunt
Magna enim iniuria choree deo fecerunt
quia prophetam suum karum scilicet iohannem baptistam
occiderunt / iniuria enim que fit sanctis
redundat in deum / Luc. x. Qui vos
audit me audit / qui vos spernit me
spernit / Item quarto fatuum est choreas ducere
ex eo quia iste coree sunt arma dyaboli
Tribus enim modis dyabolus mittit hominem
in peccatum luxurie corrupte / visu per alloquium /
visu per aspectum / visu per tactum / In
chorea autem omnia ista concurrunt / Quia
ibi sunt verba lubrica et modulationes
cantorum / Ibi est etiam visio facierum / Ibi
est tactus manuum contrectatio / Et ideo
exempla vicium te / visus per colloquium /
visus per tactum sepe ignis luxurie accendi
et mala concupiscentia inflammat / Et quia

tn vnq3 sit fortis z dus tamq3 ferru / vel sit nalr frigidus tamq3 lapis / vel sit candidus tamq3 mrus dealbatus / tn non confidat de sua fortitudine / nec de sua frigiditate nec de sua castitate / Si quid ferru i igne positum emollescit / Et homines firmos i suo proposito ignis corrupte emollescere facit / Ceterosq3 siccas mentes libido domat / de quibus de duor lapidu fricatione ignis excutitur / Sic ex nimia familiaritate virorum z mulierum licz appareat videatur frigidi / sepe carnalia inflamat / Vel enim frigidior ee potuit q qui i extremo labobat / de quo refert greg i dialogorum / Cu quedam mulier sibi facie appropinquabat vt sciz videret si adhuc spiraret / ille voce qua potuit exclamauit / Recede mlr recede tolle palea adhuc viget ignis / amicus est dealbatus quamuis ex candela no comburatur tn denigratur / Sic ex igne aquamburatur tn denigratur / Sic ex ignis a quo comburatur tn ex mulierum ex contrario non comburatur tn ex mulierum familiaritate denigritur i fama vel aliqua in gratia qua no hnt apud dm sincera / Jeronimus / Crede m / no pt tu deo toto corde ambulare qui feminaru accessibus copulas / Si quadraginta omne. No credo vtro / Sic d'z ipsi i quadra omne / Se illesu euasisse aspectibus thamary cu dauid ex eo q vidit bersabee lauante se ad libidine prouocatus sit / vn bern ex tracta tarta q mala ex corea cantico / id omni studio est fugienda precipue tn ex eo q: a talibus deus blasfematur / vn dt bern. In corea est / i temporis amissio / festi violacio / peccatorum commissio / et patris derisio / et mortalium commissio / vn in te exspalidet mulierus tu magna cum in te corpalidet penalitate / tu no i corea tu maior vanitate / pt caput inclinat i terra tu no erigis / et pt hunt pedes cu gressus gs monte tum / pt hunt pedes mouentes et totu corpus no portat / tu pedes moues z totu corpus vt rota in circuitu / pt pependit in cruce nudus / tu ornatus incedis / pt i cruce tu i corea / pt orauit tu insultas / xps tast sunt tu exultas / pt hunt coronam spineam tu de floribus sertam / pt mortem tu nunquam de morte cogitas / vid t mai les vitulu et coreas / et iratus e vt dr exo. 32. sit deus irascit coreizantibus ic

De immunitate ecclesiarum z cimitheriorum. c. vt i domibus vt in domibus ecclesiarum neque missus neque comes vel iudex publicus vel iniuste qui q conuentum placitum i. iudicium vel hospitium vendicent / si i pub s locis domos constituat i quibus placitum teneat et ecclesia hospitentur:

Ibidem. c. nonnuq. Casus eiusdem ca. / laica imponentes collectas ecclijs vel clericis / vel iurisdictione earum vsurpantes si moniti non desistant excomunicati sunt cu suis fautoribus / et tn ep'us cu clericis i nullo eis obesse possidi / si nunc vincere violenciam faciunt pro hospitio ecclijs qd pagam no secerit sibi sacerdotes / vt pz Genesis xlvij. de sacerdotibus pharaonis / ad dolorem nostrum pt dicit id. c. xxiij. i. in princip. lx. eccia sita est sub tributo /

Ibidem. c. Cu eccia et c lucius 3. Cu eccia dei secundum eronica veritate domus orationis esse debeat no spelunca latronum aut sanguinis foru / Sic laicos viduos et vbi de sanguinis effusione et corporali pena agit in ecclijs in cimiterijs agitarie sub interminatione anathematis prohibemus / Absurdum enim est et crudele ibi iudicium sanguinis exerceri vbi e tutela refugij constituta:

Ibidem. c. Intalia et Innocentius tercius illustri regi Conarie / Casus eiusdem ca. Malefactore fugiens ad ecclam gaudet de immunitate ecclie n' i duobus casibus sumus vbi restituitur domino de ipsis impunitate impetranti · sunt de hom e insimulatoribus latros sunt hic nocturnus populator agrorum qui du itinera frequentata vel publicas stratas obsidet aggressionis insidijs ab eccia extrahi potest impunitate no prestita secundum canonicas sanctiones!

Ibidem. c. ecclia. et c Greg nonus aborum epo / Ecclam qua dmna misteria celebrantur licz adhuc no extitit consecrata / nullo iure simile i emunitate admittere / qua obsequijs diuinis dicata ecclius e temerarijs ausibus prophananda

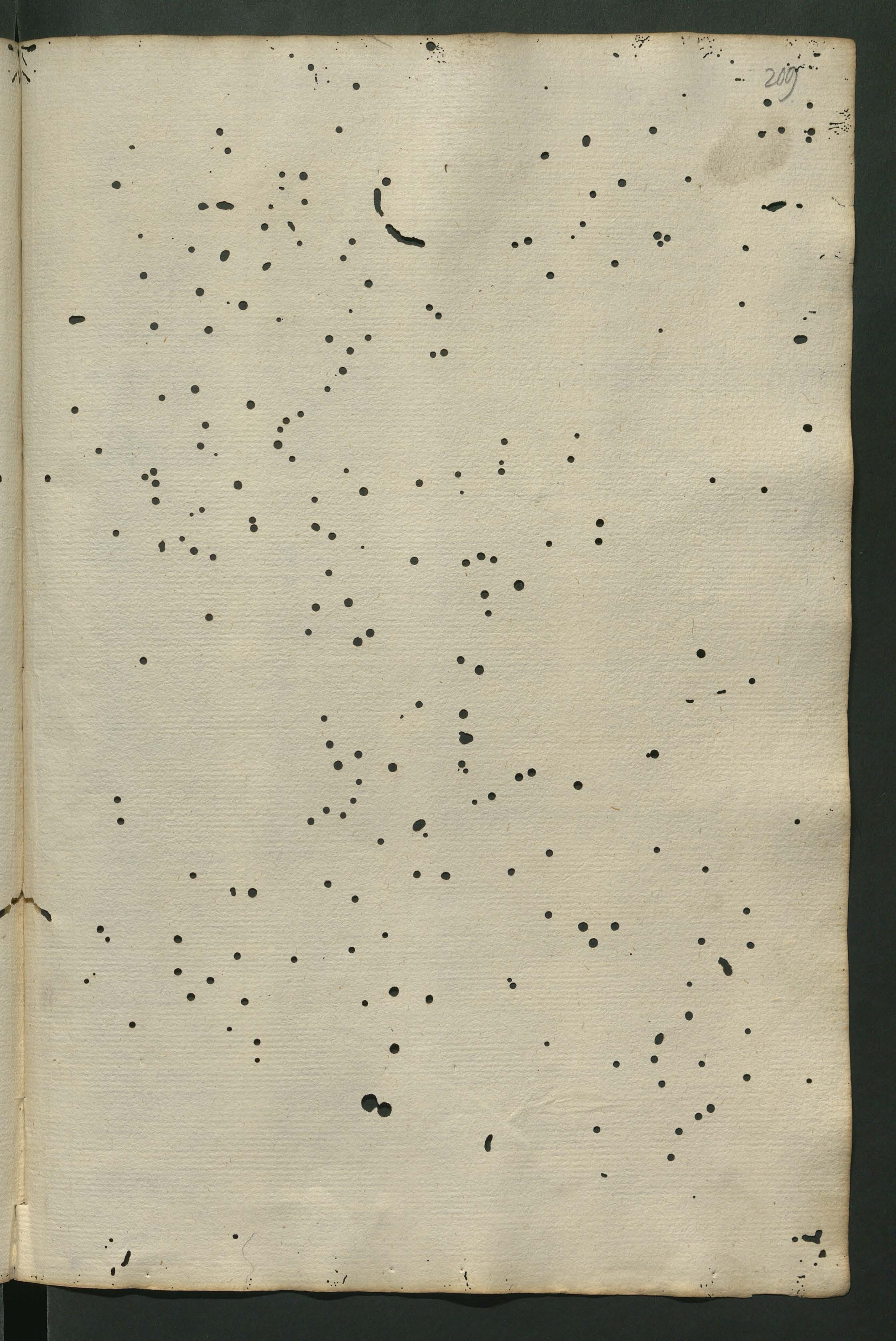
Ibidem. c. Immunitate et c Greg nonus Collectarijs z compostellao archiepus Immunitate ecclastica et i. nonulli impunitate sua expressum pro defensione ecclie obtinere sperantes homicidia et mutilaciones membrorum in ipsis ecclijs vel earu cimiterijs committere non verentur / qui n' p eccam ad qua confugiunt credentes se defendi vellatenus fuerint commissuri. et j. cu in eo in quo delinquit quis puniri debeat / et frustra legis auxiliu inuocet / q committit in legem. nn 9 q9 publice minaces tales non debere gaudere immunitatis priuilegio quo se reddiderit indignos / j. c. frans z dolus alicui procurari no dicit. vnde c. ad nostr.

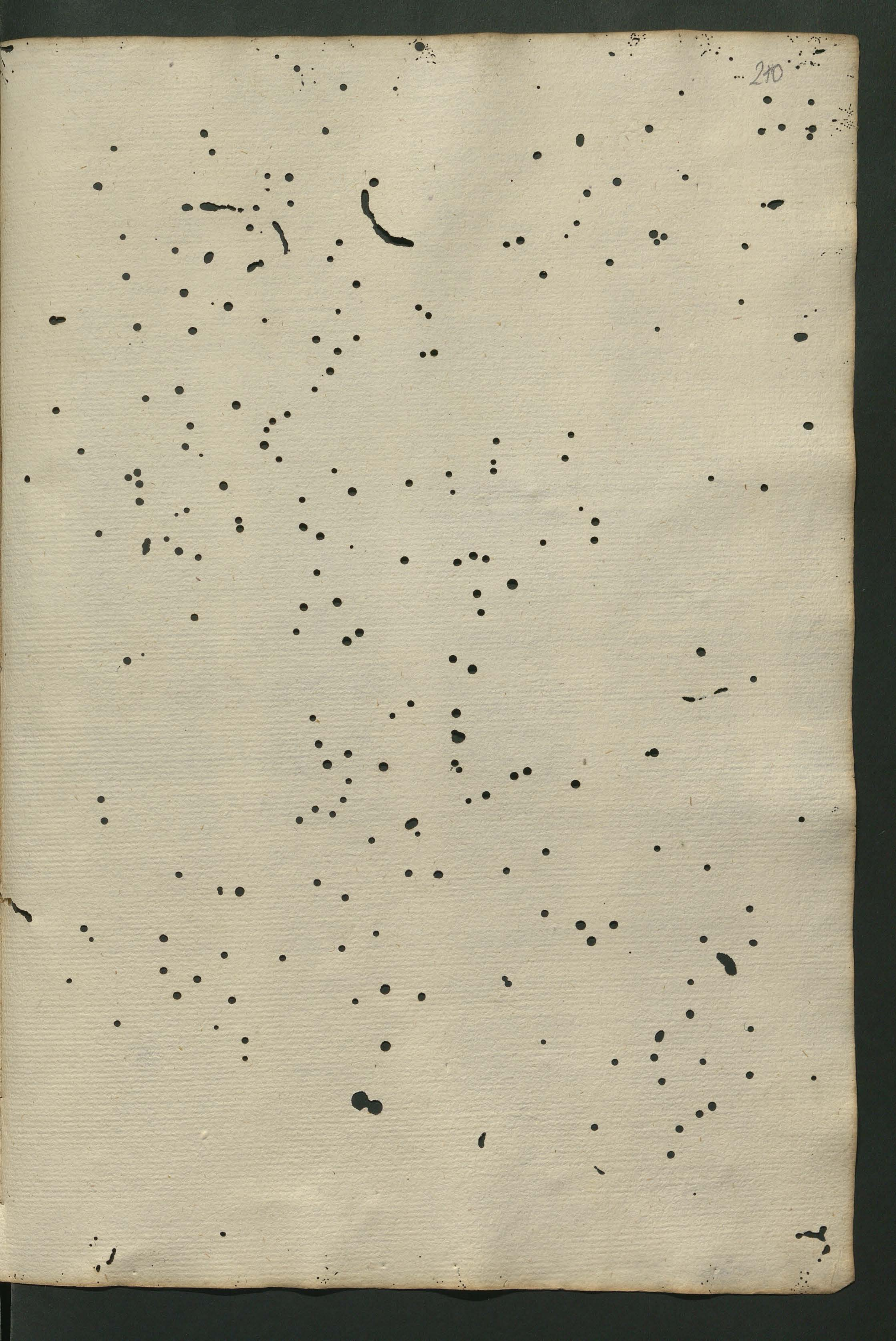
De eccia

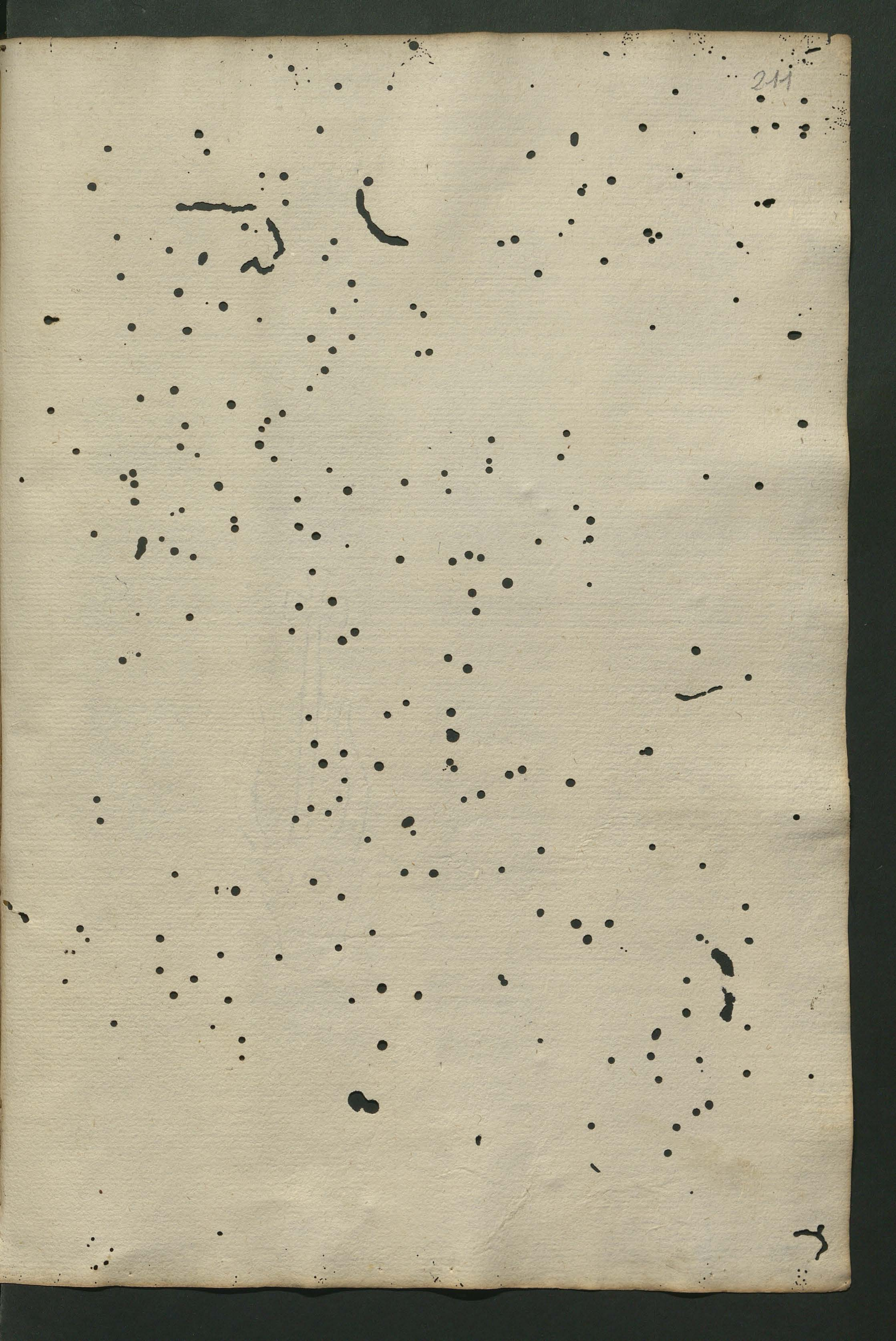
ind

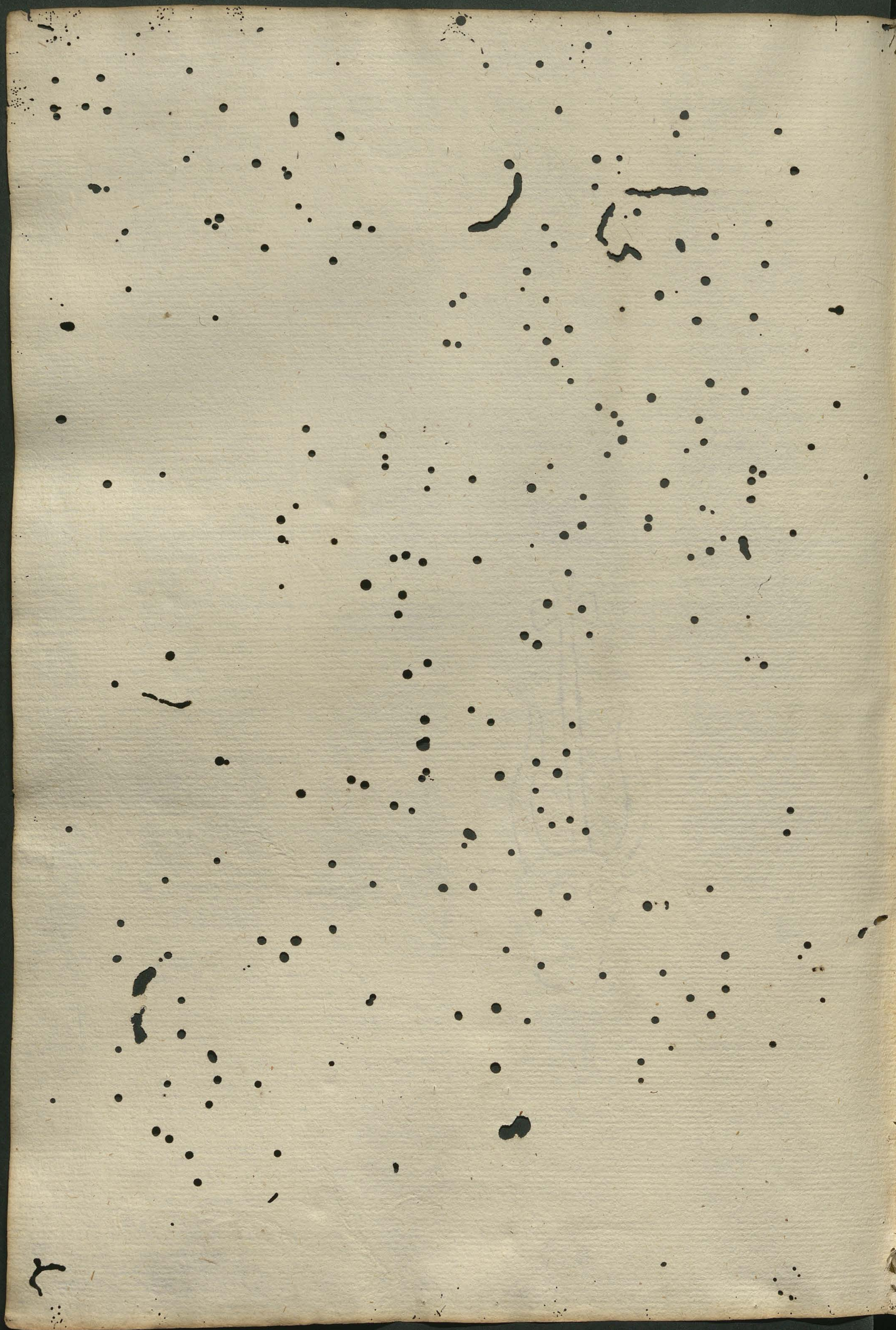
In Sexto / de immunitate ecclesiarum c. decet / Et
est e*xtra* decimo in generali concilio lugdunensi
Decet domum domini sanctitudo / decet vt cuius
in pace factus est locus eius cultus sit cum de
bita veneracione pacificus / Sit itaque ad
ecclesias humilis et deuotus ingressus / sit in
eis quieta conuersacio deo grata inspicientibus
placita / que considerantes non solum instruat
sed et reficiat / Conuenientes ibidem nomen illud
quod est super omne nomen / a quo aliud sub
celo non est datum hominibus in quo saluos
fieri credentes oporteat / nomen videlicet
ihesu christi qui saluum facit populum a peccatis
eorum exhibicione reuerencie specialis attol
lant / et quod generaliter scribitur / vt in nomine ihesu
omne genu flectatur / singuli singulariter in
se ipsis implentes / precipue dum aguntur
missarum sacra misteria / gloriosum illud nomen
quandocumque recolitur / flectant genua cordis
sui quod uel capitis inclinacione testentur /
attendatur in locis eisdem in quibus concordi
is sacra solempnia deuotis oracionibus
insistatur / Nullus in locis eisdem in quibus
cum pace et quiete vota celebrari decet /
sedicionem excitet / clamorem mo
neat / impetum ve committat / cessent in
illis / vniuersitatum et societatum quarumlibet
consilia / contiones / et publica parlamenta
cessent vana et multo forcius feda et propha
na colloquia /

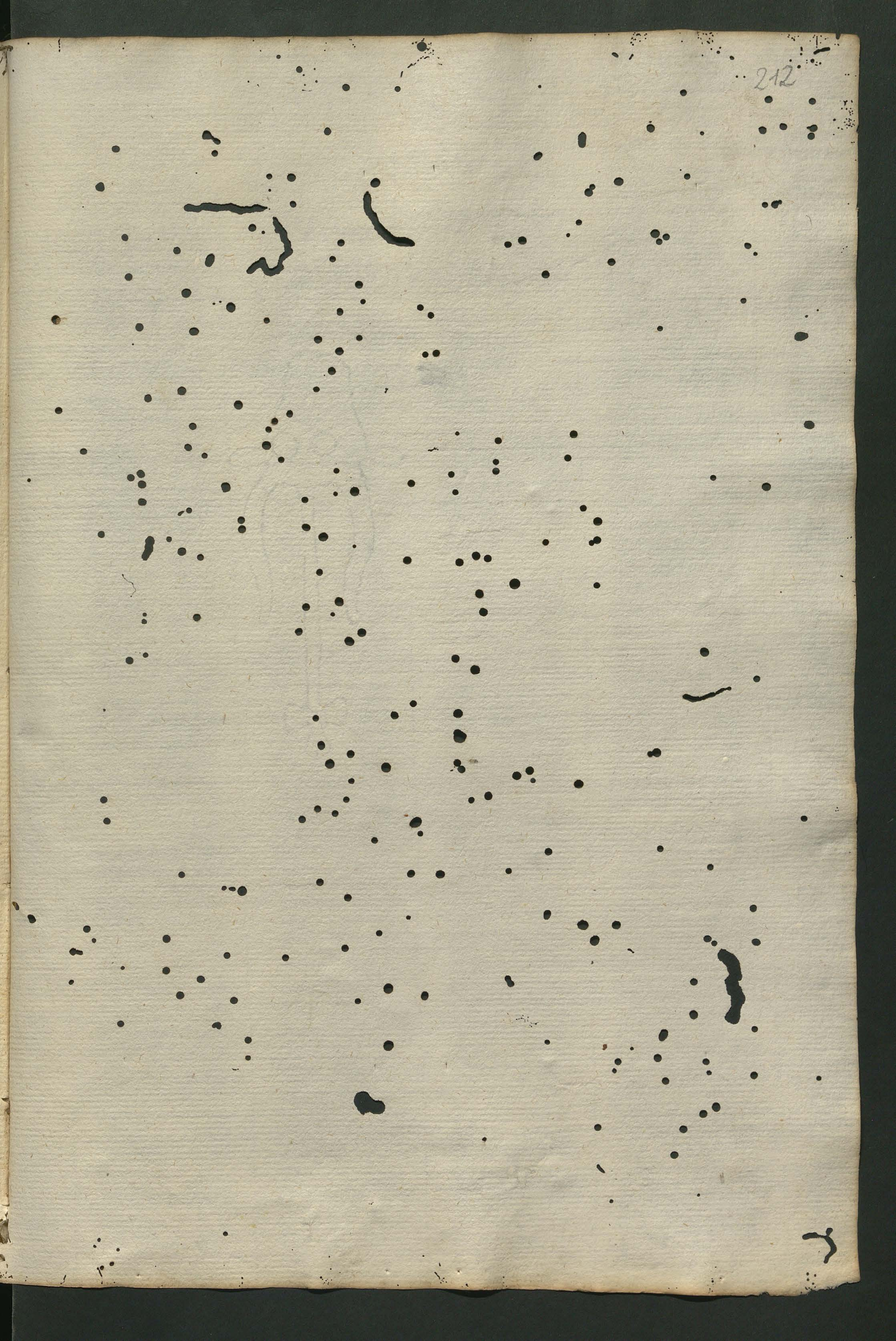
[illegible]

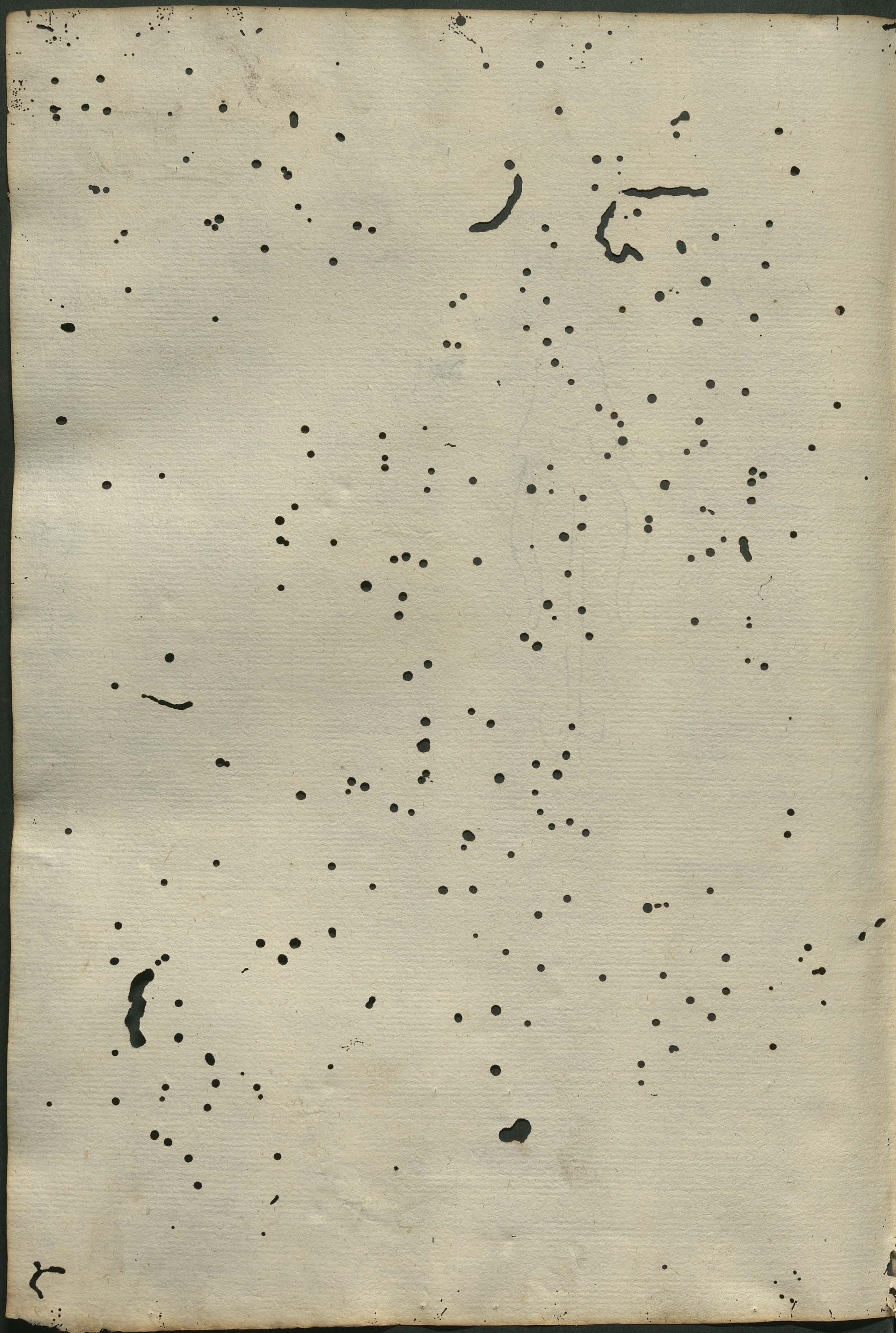

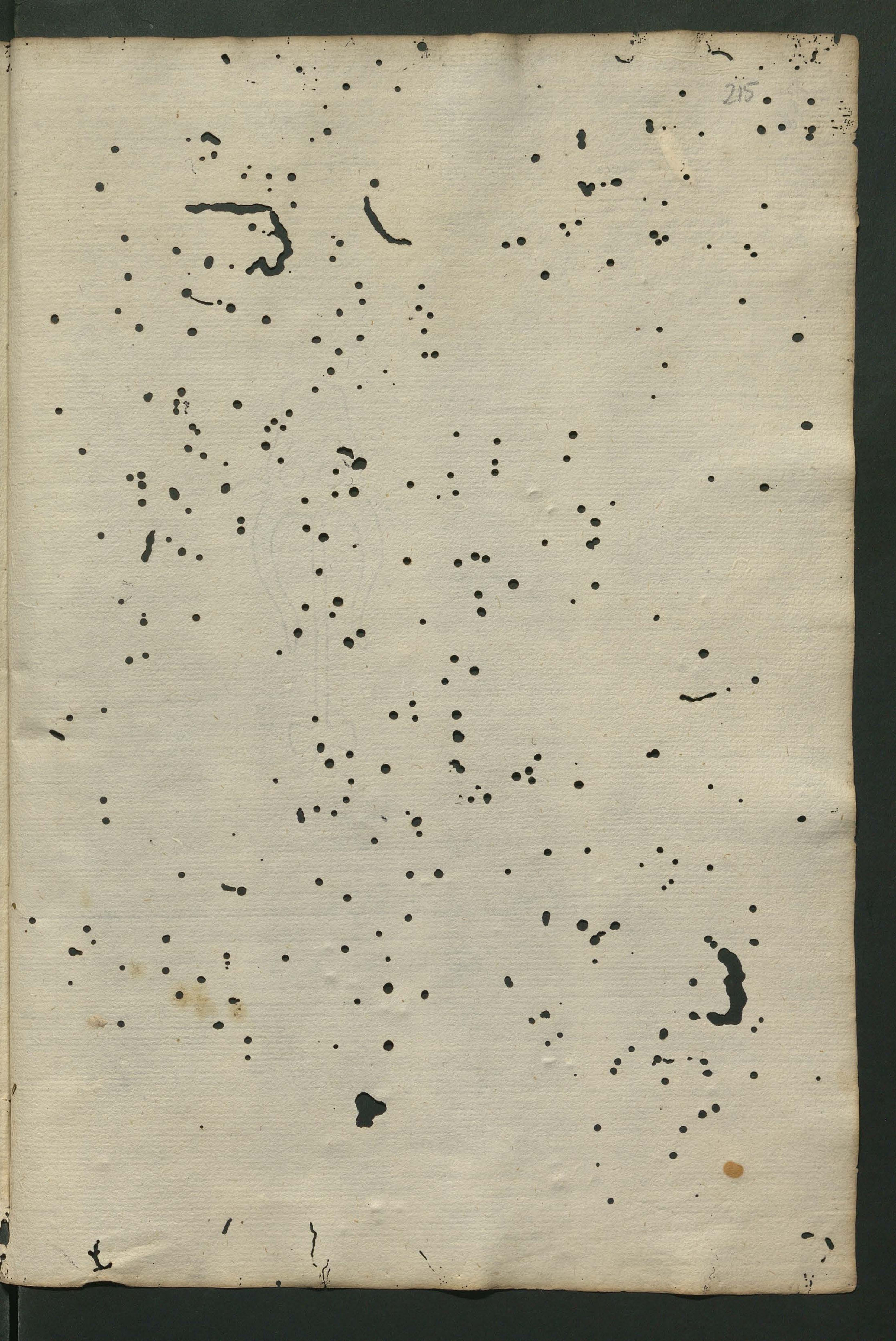

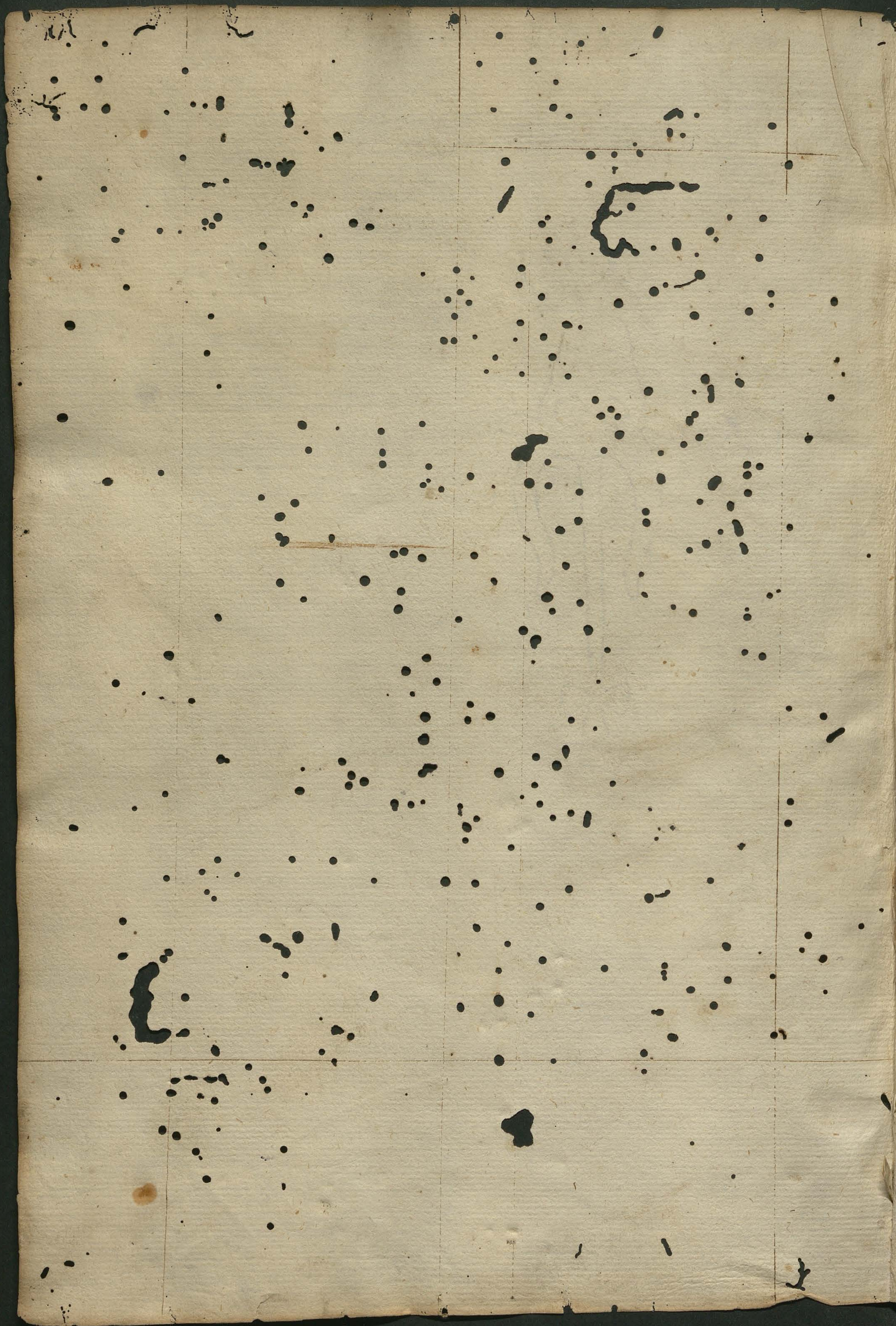

III

9

IV

